

L. L. Laestadius

Nya Evangeliepostillan

Översatt av Lauri Koistinen

ISBN 91-973307-1-X

Gummerus Kirjapaino OY
Jyväskylä 1999

Innehåll

Innehåll	5
Förord	7
L.L Laestadius brev till konsistoriet 1854	429
Register över predikningarna i olika postillor.....	435

nr	helgdag	sida
1	1 söndagen i advent 1853	11
2	2 söndagen i advent 1859	18
3	3 söndagen i advent 1858	21
4	4 söndagen i advent 1858	24
5	Juldagen A	28
6	Juldagen B 1859	32
7	Annandag jul 1858	36
8	Söndagen efter jul 1848	39
9	Nyårsdagen 1859	46
10	Söndagen efter nyår 1858	49
11	Trettondagen 1849	52
12	1 söndagen efter trettondagen 1853	58
13	2 söndagen efter trettondagen 1849	64
14	3 söndagen efter trettondagen	69
15	4 söndagen efter trettondagen 1855	74
16	5 söndagen efter trettondagen 1854	79
17	Septuagesima 1853	82
18	Sexagesima 1857	86
19	Fastlagssöndagen 1849	92
20	1 söndagen i fastan 1855	96
21	2 söndagen i fastan 1849	101
22	3 söndagen i fastan 1849	108
23	Midfastosöndagen 1854	112
24	5 söndagen i fastan 1853	118
25	Palmsöndagen A	123
26	Palmsöndagen B	127
27	Långfredagen 1851	134
28	Påskdagen 1853	139
29	Annandag påsk 1854	144
30	1 söndagen efter påsk	150
31	2 söndagen efter påsk 1849	156
32	3 söndagen efter påsk	162
33	4 söndagen efter påsk 1859	170
34	5 söndagen efter påsk 1848	174
35	Kristi himmelfärdsdag 1855	181
36	6 söndagen efter påsk 1851	186
37	Pingstdagen A 1854	191

nr	helgdag	sida
38	Pingstdagen B 1859	198
39	Annandag pingst 1854	201
40	Heliga Trefaldighetsdag 1855	208
41	1 söndagen efter Trefaldighet 1853	214
42	2 söndagen efter Trefaldighet 1855	219
43	3 söndagen efter Trefaldighet	224
44	4 söndagen efter Trefaldighet	230
45	5 söndagen efter Trefaldighet 1856	234
46	6 söndagen efter Trefaldighet	239
47	7 söndagen efter Trefaldighet 1848	244
48	8 söndagen efter Trefaldighet	251
49	9 söndagen efter Trefaldighet	258
50	10 söndagen efter Trefaldighet 1853	262
51	11 söndagen efter Trefaldighet	271
52	12 söndagen efter Trefaldighet 1859	279
53	13 söndagen efter Trefaldighet 1850	283
54	14 söndagen efter Trefaldighet	291
55	15 söndagen efter Trefaldighet 1853	296
56	16 söndagen efter Trefaldighet 1848	301
57	17 söndagen efter Trefaldighet 1859	307
58	18 söndagen efter Trefaldighet 1856	312
59	19 söndagen efter Trefaldighet	316
60	20 söndagen efter Trefaldighet 1850	323
61	21 söndagen efter Trefaldighet	329
62	22 söndagen efter Trefaldighet	331
63	23 söndagen efter Trefaldighet	335
64	24 söndagen efter Trefaldighet 1850	342
65	25 söndagen efter Trefaldighet 1850	348
66	Söndagen före domsöndagen 1856	355
67	Domsöndagen 1853	361
68	Domsöndagen 1858	367
69	Kyndelmässodagen	371
70	Jungfru Marias bebådelsedag 1859	377
71	Johannes Döparens dag 1856	381
72	Johannes Döparens dag 1857	387
73	Mikaelidagen 1851	392
74	Alla Helgons dag 1858	400
75	1 böndagen	404
76	2 böndagen 1856	406
77	3 böndagen 1854	413
78	4 böndagen 1850	417
79	Sorgedagen efter konung Oskar 1859	424

Förord

Denna bok är en korrigerad version av den av prosten **Per Boreman** år 1956 översatta **Evangeliepostillan** av Lars Levi Laestadius. Boken har granskats, korrigerats och kompletterats enligt källorna. De omkring 45.000 ord som Boreman utelämnade från sin översättning har nu återförts dit de hör.

Blå text visar vad Boreman har utelämnat. Däremot finns den svarta texten i Boremans översättning. Noterna¹ ger upplysningar om avvikelser i de svenska ordvalen samt övrig information om texten. Den *kursiverade texten* markerar det textavsnitt som noten gäller.

Boremans källor utgjordes huvudsakligen av de då förekommande finska postillorna, nämligen Kirkkopostilla (KP), Uusi Postilla (UP) och Kolmas Postilla (III P). En del av de handskrifter som ligger till grund för de tre ovannämnda finska postillorna har gått förlorade. Källorna till denna **Nya Evangeliepostilla** utgörs av Laestadius egenhändiga predikokönskoncept, gamla handskrivna kopior av dessa samt Kirkkopostilla från år 1876. En del av predikningarna saknar säkra källor. Därför har dessa ersatts med någon annan predikan som inte finns i Boremans översättning.

Kirkkopostilla (KP) från år 1876 är trogen manuskripten. Därför utgör den en av källorna till denna bok. Uusi Postilla (UP) från år 1897 och Kolmas Postilla (III P) från år 1924 kan däremot inte användas som tillförlitliga källor.

Laestadius originalmanuskript finns bl. a. i följande samlingar:

1. Aunos samlingar som ägs av Finska Kyrkohistoriska Samfundet (FKHS. Nationalarkivet Helsingfors).
2. Kollers samlingar. (FKHS. Nationalarkivet Helsingfors.)
3. Aunos gåva till Helsingfors Universitetsbibliotek. Två bundna böcker av originalmanuskript som ligger till grund för Kirkkopostilla.
4. Laestadianasamlingen, landsarkivet i Uleåborg.

Laestadius predikningar som är kopierade i Tornedalen på 1800-talet finns både i ovannämnda arkiv och hos privatpersoner.

---

¹ Noterna börjar från 1 vid varje ny predikan.

Nya Evangeliepostillan har jämförts med de tidigare svenskspråkiga översättningarna. Förkortningarna som används i noterna betyder:

- B** = Evangeliepostilla av Lars Levi Laestadius
översatt av Per Boreman, Stockholm 1956
- SW** = L. L. Laestadius Postilla, översatt av Sam
Wettainen, Norrtälje 1985
- H** = L. L. Laestadius Kyrkopostilla, översatt av
J. F. Hellman, Uppsala 1963
- P** = Postilla I - II, Pieksämäki 1964
- PS** = Puhtaat Saarnat, Pieksämäki 1984
- KP** = Kirkkopostilla, Luleå 1876
- UP** = Uusi Postilla, Björneborg 1897
- III P** = Kolmas Postilla, Björneborg 1924

Noten efter varje predikan anger källan samt sidnumret i respektive postilla där predikan finns. Ovanstående förkortningar gäller överallt i denna bok. Sidnumret följer omedelbart efter förkortningen.

***

Verbum
Domini
manet in
Æternum

Kära bröder! Medan vi sådant veta, nämligen tiden, att nu är det tid att uppstå från sömnen, ty vår salighet är nu närmare än då vi trodde¹. Natten är framfaren och dagen är kommen. Därför låt oss bortkasta mörkrets gärningar och ikläda oss ljusets vapen. Rom. 13: 11 - 12

Den helige Paulus skriver så till de kristna, då han såg att de började bli sömniga. Och även vi har anledning att uppmana dem vid kyrkoårets början, att stå upp ur sömnen, eftersom en synbar sömn med våld vill tränga sig på dem. Många väckta människor skulle nog vara redo att dö efter det första nådetecknet, om de strax fick lämna världen, när Frälsaren har kommit i hjärtat och de känner sig vara Guds barn. Men då döden inte strax hämtar Guds barn så länge bröllopsdagarna varar, uppstår mångahanda frestelser på livets väg, och därtill anfäktas de av tvivel, så att en väckt och till Kanaans utlovade land vandrande själ ofta måste tvivla på sitt tillstånd, och hur han till slut skall komma fram till himmelriket, då så många vägskäl och fiender möter honom under färden. Han måste ofta sitta på vägen och sucka, hur lång och besvärlig blev inte denna vandring! Till slut kommer andlig fattigdom och ljumhet² över honom, och i det tillståndet vill många vandringsmän somna.

Men Paulus, som såg detta farliga tillstånd³, vill nu uppväcka de kristna ur ljumhet och andlig sömnighet, då han säger: Nu är det tid att stå upp ur sömnen, ty *vår salighet*⁴ är nu närmare än då vi trodde⁵. **Han vill med dessa ord**

tillkännage, att vår salighet då var fjärran, när vi trodde. I det *sorglösa tillståndet*⁶ tror nämligen *alla*, att de blir saliga. I *det sorglösa tillståndet*⁷ tvivlar ingen om sin salighet, även om somliga säger, att de redan för länge sedan har kommit i tvivel. Men det har inte varit ett sådant tvivel som de väckta nu under mörkrets tid har. Det har endast varit något slags inbillning eller förmodan, att det är ovisst hur det slutligen skall gå med själen, när döden kommer. Men de flesta har under sorglöshetens tid inte alls haft något tvivel om sin salighet, utan de har trott, att alla blir saliga oavsett hur de lever. Man har endast varit tveksam om deras salighet, som har begått mened. Sålunda har apostelns mening varit, att vi i det sorglösa tillståndet trodde vår salighet vara alldeles nära, fast den var fjärran. **Men nu säger han, att vår salighet är närmare än då vi trodde.** I *det sorglösa tillståndet* trodde vi, att saligheten var alldeles nära, fast den var fjärran. Men nu, när tvivel kommer över oss, och vi knappast orkar tro att vi blir saliga, nu är saligheten närmare än då vi trodde. **Då trodde vi, att knappast någon blir förtappad.**

Om de väckta inte kommer ihåg, hurudan tro de har haft i det sorglösa tillståndet, så bör de fråga de sorglösa, hurudan tro de har. De *vågar nog säga*⁸, att alla skall komma till samma ställe. Inte har Gud skapat människor för att han skulle bränna dem i helvetet. Nog hör man av dessa ord, hurudan tro man har haft i det sorglösa tillståndet. Det har varit en sådan tro, att det inte är många själar som skall gå förlorade. Då har vi alltså

trott, att saligheten är alldeles nära. Men nu orkar vi inte tro, att det är många som blir saliga, såsom Petrus skriver till de kristna: "Blir den rättfärdige med knapp nöd salig, vart skall då den ogudaktige och syndaren fara?" Man hör av dessa Petrus ord, att han inte orkade tro, att ogudaktiga och uppenbara syndare skall bli saliga. **Men nog orkar de sorglösa tro, att alla skall komma till samma ställe, och att Gud inte har skapat människan därför, att hon måste brinna i helvetet. Men vi hör nu av Petrus ord, att han inte längre orkade tro, att ogudaktiga och syndare skall bli saliga,** då en rättfärdig människa knappt blir salig. Här avses med den rättfärdiga människan en sådan människa, som genom Guds nåd blivit rättfärdiggjord.

Ni hör nu, att Petrus tvivlade även om sådana, som genom Guds nåd var rättfärdiggjorda, då de med knapp nöd blir saliga, och därför skriver även aposteln Paulus till de kristna som började bli sömniga: "Nu är stunden inne att uppstå ur sömnen, ty natten är framfaren och dagen är kommen." Det är: syndens natt, eller mörkrets tid, är framfaren, **sorglöshetens tid är förgången,** då dagen är kommen genom kristendomen. Nu vore det tid att uppstå ur syndasömnen, då man under sorglöshetens tid har sovit tungt. **Och beklagligtvis vill sömnen komma över många mitt på dagen, fast man har sovit om natten.** Det är inte underligt, att sömnen tränger sig på dem, som har vakat på natten, då andra har sovit, men det är mer underligt, att även de blir sömniga som har sovit om natten och inte vaknat förrän klockan tio på förmiddagen.

När skall vi, som vandrar den långa vägen till Betlehem, komma fram, om vi sover mitt på dagen och inte vandrar skyndsamt medan vi har ljuset, för att mörkret inte skulle upphinna oss? Vet ni inte, ni trötta vandringsmän, att dagen är kort i Norden, **i synnerhet** om vintern, och vägen till evigheten är lång, och smal är den vägen som för till livet, och få är de som finner den. I månskenet ser ingen den smala vägen, hur skarp syn man än skulle ha, utan därtill fordras fullt dagsljus. Om vi lägger oss på vägen, går vi tillbaka till världen, dit den breda landsvägen⁹ för. Men till himlen kommer vi inte om vi sover. Därför skriver aposteln Paulus till de kristna, som började sova: Nu är det tid att uppstå ur sömnen, ty natten är framfaren och dagen är kommen. Sorglöshetens natt är framfaren och dagen är kommen genom kristendomen, och vår salighet är närmare än då vi trodde. **Då trodde vi, att alla blir saliga, fast saligheten var fjärran från oss. Nu orkar vi inte längre tro, att det är många som blir saliga. Om den rättfärdige med knapp nöd blir salig, vart skall då den ogudaktige och syndaren fara? Dock är vår salighet nu närmare än då vi trodde,** för nu har kristendomens ljus kommit i världen.

Nu borde var och en, som har ögonen öppna, se var vägen till himlen går. Nu har vi inte mer den mörkrets tid, då alla famlade utmed väggarna och den ena inte var visare än den andra. Om de få själar, som har vaknat, nu skulle förbli vakande, så *skulle de inte ha brist på ljus*¹⁰, så att de inte ser vart de skall vandra, men om de börjar sova mitt på

dagen, skall detta ljus som nu har kommit i världen inte längre hjälpa dem. Hur kan den sovande veta vad tiden lider?

Därför skriver aposteln Paulus till de kristna, att nu är det tid att stå upp ur sömnen, ty natten är framfaren och dagen är kommen, och vår salighet är nu närmare än då vi trodde. Och dessa apostelns ord¹¹ hör just till oss, just till de väckta, på vilka den andliga sömnen vill tränga sig mitt på dagen. Stå alltså upp ur sömnen, ni trötta vandringsmän och sov inte på vägen mitt på dagen. Om ni vill komma fram till evighetens sköna strand, så vandra skyndsamt så länge ni har ljuset, för att mörkret inte skall upphinna er.

Ni vet, hur kort nådens dag nu är i Norden, och allt kortare blir dessa nådens dagar, så att dagen inte är längre än en skymning, i synnerhet vid mulet väder, då nådens sol, även om den vore uppe, inte kan lysa över de trötta vandringsmännen. Den tjocka dimma som stiger upp ur jorden, samt den svarta rök som stiger upp ur avgrunden, döljer ofta nådens sol bakom svarta skyar, så att de trötta vandringsmännen sällan får se dess klarhet. Stå alltså upp ur sömnen, ni trötta vandringsmän, och be den store Korsbäraren, att han inte helt skulle dölja sitt nådiga ansikte för oss, inte heller släcka den lilla ljusgnista som har visat oss dörren till färahuset. Han har själv sagt: ”En rykande veke vill jag inte utsläcka.” Hör alltså, Ljusets Fader, deras suckan¹² som sitter i mörkret och suckar väntande på dagens gryning! Fader vår o.s.v.

Evangelium: Matt. 21: 1 9.

Vi hörde av dagens evangelium, att Frälsaren kom till staden Jerusalem ridande på en åsna, samt att lärjungarna började ropa: ”Hosianna, Davids Son,” men dagens evangelium innehåller inte allt vad evangelisterna har skrivit om Jesu ankomst till¹³ Jerusalem. Evangelisterna Matteus, Markus och Lukas har skrivit, att världens barn drev handel i kyrkan, när Frälsaren kom, och att han måste driva ut dessa handelsmän ur templet och stöta omkull växlarnas bord. Evangelisterna har även skrivit, att fariséerna förargades när lärjungarna började ropa: ”Hosianna, Davids Son.” I följd härav bör vi genom Guds nåd betrakta, vad Jerusalems invånare gör, när härlighetens¹⁴ Konung kommer. 1:a. Vad gör världens barn, när Sions Konung kommer? 2:a. Vad gör lärjungarna, när Sions Konung kommer?

1. Vad gör världens barn, när Sions konung kommer? Jag har nyss sagt, att somliga driver handel i kyrkan och förargas, då lärjungarna ropar: ”Hosianna, Davids Son.” Världsherrarna klandrade inte, att handelsmännen gjorde Guds tempel till en rövarkula. Denna handel stred emot lagen, och världsherrarna, vilka annars har mycket skarpa ögon att se de kristnas fel, lät dessa handelsmän driva handel i Guds hus. Utan tvivel fick fariséerna gåvor av dessa handelsmän och därför var de inte så noga att hålla dem under uppsikt. Så gör världsherrarna. Då de får mycket gåvor, låter de girighetsdjävlarerna driva handel till och med i kyrkan. De låter alla skojare och

krögare vara i fred, då de själva får en del av vinsten. Girighetsdjävulen förblindar dem, så att de inte ser efter hur skojarna, krögarna och kronotjuvarna lever. Men nog har de skarpa ögon att se fel i de kristnas [liv](#). När lärjungarna började ropa: ”Hosianna, Davids Son,” började fariséerna anklaga Frälsaren och sade: ”Hör du vad de ropar, varför befäller du inte dem att tiga?” Fariséerna tål inte att man ger Frälsaren äran. Fariséerna blir förbittrade om lärjungarna börjar ropa för världen om Frälsarens mäktiga gärningar. Men fariséerna bryr sig inte alls därom, att djävulens handelsdrängar [växlar pengar i kyrkan och](#) driver handel där¹⁵.

Denna tids fariséer förbjuder inte skojarna och krögarna att sälja gifter [och djävlaträck](#) bredvid kyrkan. Fariséerna själva har behov att dricka flytande djävlaträck¹⁶ [så snart](#)¹⁷ de kommer ut ur kyrkan. Hur kan de då hindra krögaren att sälja en sådan produkt, som de själva anser vara välsmakande. [De smörjer sin strupe med flytande djävlaträck och uppmuntrar även andra med sitt exempel. Och de blinda stackarna tror, att det inte är synd att driva handel i kyrkan.](#)

När nu härlighetens Herre kommer till fördärvets stad och hans lärjungar ropar ”Hosianna, Davids Son,” då upp-rörs hela staden och världsträlarna frågar: ”Vem är denne, som kommer med ett sådant rop?” Då säger hans lärjungar: ”Jesus från Nasaret, den store Profeten.” Men världsherrar och fariséer blir förbittrade, att lärjungarna ropar så, och de ber Frälsaren att förmana sina lärjungar att tiga. Men inte tiger lärjungarna ändå, hur mycket herrar och fariséer än skulle

förargas. De ropar ständigt: ”Hosianna, Davids Son.” Det tar herrarna på äran, att de ropar för världen om hans stora underverk. Och även det kostar på herrarnas ära, att Sions Konung har en så dålig häst. Herrarna åker med vagnar och många hästar, men Jesus från Nasaret sitter på en arbetsåsninna. Inte kommer fariséerna ihåg vad profeten har skrivit [om åsninnan, då han säger](#): ”Säg till Sions dotter: Se din Konung kommer till dig, saktmodig, ridande på en åsninna och på en *under oket varande*¹⁸ åsninnas fåle.” Men fariséerna och världsherrarna har blivit vana vid att se konungar sitta i vagnar och åka med sex hästar. Vad är denne för en konung, som sitter¹⁹ på en åsninna? En hederlig bonde skulle blygas att fara till kyrkan med *en så dålig häst*²⁰.

Och när Jesus²¹ därtill förstör deras handel, driver ut ur kyrkan de krögare som där driver handel och växlar pengar, då förtörnas världsherrarna ännu mer. Slutligen frågar de: ”Med vems tillstånd gör du detta? Med vems lov driver du ut krögare ur kyrkan och [stöter omkull deras växlarbord?](#)” Ingalunda är världsherrarna vänliga mot den man som förstör deras handel. Ty kyrkplatsen är den bästa handelsplatsen, dit alla ortens människor samlas. Där köper man allehanda varor, i synnerhet om söndagen, när kyrkofolket samlas [till kyrkplatsen](#). Och just invid kyrkan brukar djävulens handelsdrängar göra de bästa affärerna. Där super de. Där slåss de. Där bedriver de hor. Där byter de hästar. Där visar världens dygdiga²² horor sin hordom. Där gör krögaren sina bästa brännvinsaffärer. Ingalunda bryr sig världsherrarna om, att

Guds och konungens lag överträds och Guds heliga tempel vanhelgas, då köpare och säljare, det vill säga, fyllhundar, krögare och kronotjuvar för ett sådant liv bakom kyrkan. Om blott världsherrarna själva får bevara sin samvetsfrid, nog unnar de också samvetsfrid åt köpare och säljare.

När nu Sions Konung kommer och renar sitt tempel, som horor²³, fyllhundar och krögare har gjort till en rövarkula, då upprörs hela fördärvets stad och frågar: Vem är denne, som kommer med ett sådant rop och fördärvar²⁴ vår stad? **Har inte Sions Konung en bättre häst än en arbetsåsninna, som en hederlig bonde skulle blygas att fara till kyrkan med. Det uppstår ett stort oväsen i fördärvets stad när Sions Konung kommer. Fariséerna och världsherrarna blir förbittrade då lärjungarna börjar ropa för världen: "Hosianna, Davids Son."** Somliga går före och ropar "Hosianna", andra följer efter och ropar "Hosianna." Och då världsträlarna i fördärvets stad hör ett sådant rop, frågar de först: "Vem är denne?" Och lärjungarna svarar: "Jesus från Naset, den store profeten." Sions dotters Konung kommer, saktmodig, sittande på en åsninna, såsom profeten har förutsagt.

Men världen tror inte, att Sions Konung kommer med en så dålig häst. Världen är van att se världsfurstar²⁵ åka med vagnar och sex hästar, men denne falske profet och folkuppviglare kommer med²⁶ en åsninna. Är det inte skam inför världen, att han kommer med ett så dåligt ök. Därför kan världens hop inte tro att han är Sions dotters Konung. Det är en falsk profet som kommer och skäller på

folk och förstör²⁷ krögarnas handel. Och de människor som gick före och följde efter, är endast villoandar, som ropar²⁸ för världen om **allt** vad han gjort. Fariséerna i synnerhet klandrar på sådant rop och säger till Sions Konung: "Hör du inte, hur dessa ropar? Varför befaller du inte dem att tiga? Men Sions Konung svarar: "Om dessa teg, skulle stenarna börja ropa."

2. Vad gör lärjungarna, när Sions Konung kommer? Det står i evangeliet, att de lägger sina kläder på åsninnan, och somliga bryter kvistar av träden och strör dem på vägen, där Sions Konung far fram. Och då börjar de ropa: "Hosianna, Davids Son." Att de lägger sina kläder på åsnan, **som Sions Konung sitter på**, betyder, att Jesu rätta lärjungar klär av sig nakna²⁹ för hans skull. De klär av all sin grannlåt för Frälsarens skull. Men det nämns inte världens barn göra, **hur hård åsnans rygg, som Sions Konung måste sitta på, än skulle vara.** Inte klär världsbarnen av sig, utan de går själva i granna kläder och låter Frälsaren vara naken. Därför anklagar han dem på domedagen: "Jag var naken, och ni klädde mig inte."

Lärjungarna klädde av sig och kastade³⁰ sina kläder på vägen, men världens barn strör inte sin grannlåt på vägen för att nedtrampas av åsninnan. Lärjungarna bryter färska kvistar från träden och strör dem på vägen Sions Konung till ära, men världens barn bryr sig inte om att på detta sätt hedra Sions Konung. Men om *världens furste*³¹ kommer, då hämtar de granris från skogen ända från en kvarts mils avstånd. Lärjungarna gläds, då Sions Konung kommer, och de sjunger

lov åt Frälsaren för alla hans välgärningar, men världens barn tar illa upp, att lärjungarna så ropar för världen. Lärjungarna ropar "Hosianna, Davids Son", men världens barn ropar "djävul" och "satan," då de kommer till marknaden. Utan vidare ropar envar sin faders namn. **Världens barn ropar sin faders namn**, vilken de tjänar. Men lärjungarna ropar "Hosianna, Davids Son!" Det är: "Pris och ära åt Skaparen och Sions Konung för hans välgärningar."

Det är nog sant, att det folk som då började ropa tillsammans med lärjungarna "Hosianna, Davids Son," var ännu fast vid världen. De trodde, att Frälsaren nu blir deras Konung³² och att han föder dem utan arbete. **Men vad vinner världens hop därigenom, att de ser på de kristnas fel?** Om de människor som på palmsöndagen ropade "Hosianna," ropade på långfredagen "korsfäst," så fick de åter på pingsten styng i sina hjärtan och började med hjärtats bedrövelse fråga apostlarna: "Ni män och bröder, vad skall vi göra?" Och sålunda måste de ångra sig, att de hade följt fariséernas råd på långfredagen och ropat tillsammans med världen: "korsfäst". Men fariséerna förblev för alltid i sin förhärdelse och *gjorde aldrig bot*³³. Vad vinner de alltså därav, att de ser på de kristnas fel? De vinner inget annat än skam och samvetsqual på den yttersta dagen.

Men de utvalda själar, som i död tro har ropat "Hosianna", och på långfredagen "korsfäst", men **efteråt** på pingstdagen åter med ett bedrövat och botfärdigt hjärta ropat "Hosianna", vilket betyder: "Förbarma dig över oss!" Dessa

bedrövade, botfärdiga och av världen betryckta själar får till slut i all evighet ropa "Hosianna, Davids Son!" Vad skall fariséerna då ropa, när Sions Konung kommer för andra gången, inte såsom i detta sitt fattiga och föraktade tillstånd, **sittande på en arbetsåsninna**, utan som den högste Domaren på sin härlighets tron. *Utan tvivel*³⁴ kommer fariséerna även då att be³⁵ Frälsaren förbjuda sina lärjungar att ropa om hans stora verk för världen. Jag tänker, att fariséerna då förstummas och inte förmår säga ett ord.

Nu ser ni, hur världens barn tar emot Sions Konung, när han kommer med en så dålig häst och sitter på en arbetsåsninna. De möter honom med försmädelse och förakt, och slutligen vredgas de, då han förstör deras handel. Men de få lärjungar, som klär av sig och strör sina kläder på vägen samt ger sin grannlåt för att nedtrampas av åsninnan, bryter ännu kvistar från träden till Frälsarens ära, och ropar: "Hosianna, Davids Son."

Och vi hoppas, att Sions Konung ger dem kraft och styrka att ropa så länge de lever, och ännu i den yttersta döds-kampen, så att fienden inte skall få dem att tiga eller förstummas genom fruktan för världen. Vi hoppas och ber Sions Konung, att han måtte komma i de troendes hjärtan och driva ut fiendens hop, som vill göra Guds tempel till en rövarkula. Se nu, Sions dotter, din Konung kommer till dig, saktmodig, ridande på en åsninna. Amen.

Handskriftskopia av Johan Henriksson Mäkitalo /
Uleåborgs Landsarkiv / A. Kanervas samling
UP / P 43 / SW 13 / B 9

- ¹ B: kom till tron
- ² B = SW: mörker
- ³ B = SW: insåg faran av detta tillstånd
- ⁴ B = SW: frälsningen
- ⁵ B: kom till tron
- ⁶ B = SW: otrons tillstånd
- ⁷ B = SW: i detta tillstånd
- ⁸ B = SW: tror
- ⁹ B = SW: vägen
- ¹⁰ B = SW: saknas inte upplysning
- ¹¹ B = SW: apostelns maning att vakna upp ur sömnen
- ¹² B = SW: bön
- ¹³ B = SW: Frälsarens intåg i
- ¹⁴ B: ärönes / SW: ärans
- ¹⁵ B = SW: i kyrkan
- ¹⁶ UP = B = SW: drakgift
- ¹⁷ UP = B = SW: särskilt
- ¹⁸ B = SW: arbets
- ¹⁹ B = SW: rider
- ²⁰ B = SW: ett sådant ök
- ²¹ Handskriften: han
- ²² B = SW: ärbara
- ²³ B = SW: skökor
- ²⁴ B = SW: förvilla
- ²⁵ B = SW: furstar
- ²⁶ B = SW tillägger här: ridande
- ²⁷ B = SW: störa
- ²⁸ B = SW: utbasunerar
- ²⁹ B = SW: helt
- ³⁰ B = SW: bredd
- ³¹ B = SW: världslig furste
- ³² B = SW: brödkonung
- ³³ B = SW: kom aldrig till ånger och bättring
- ³⁴ B = SW: kanske
- ³⁵ B = SW: befalla

När dessa, den yttersta tidens tecken, börjar ske, upp lyft då era huvuden, ty då nalkas er förlossning. Lukas 21: 28.

Med dessa ord ville Frälsaren uppmuntra sina lärjungar att tro, att deras förlossning är nära då den yttersta tidens tecken börjar ske. Jesu lärjungar väntade alltid på domen då de hade kval i världen. Och jag tror, att alla kristna har ett sådant hopp och en sådan väntan, när de plågas i världen.

Men Gud har i sin vishet beslutat, att brödernas antal skall bli fullt innan världens ände kommer. Då de kristna får lida så mycket i världen för Jesu namns skull, så är det möjligt att tänka sig, att de kristna blir otåliga, när Kristus inte kommer strax att hämta sina egna bort från denna sorgedal. De kristna besinnar inte då, att Gud har några själar, vilka han i sin vishet ser, att de skall omvända sig och komma till salighetens kändedom¹. Och då de kristna förväntar sig att domen strax skall komma och ropar under altaret: ”Herre, varför hämnas du inte vårt blod på dem som bor på jorden,” får de till svar, att de måste vänta en liten tid, tills brödernas antal blir fullt. För de brödernas skull måste de ännu vänta en liten tid, tills brödernas antal blir fullt.

Den himmelske Föräldern vill ännu föda några barn i deras ställe, som dog i sin ungdom. Hans bedrövelse över dem som dog i sin ungdom är större än över en fullvuxen människas död, och hans bedrövelse skall inte upphöra förrän han får andra barn i stället, vilka sitter i hans famn och *diar*² hans bröst och tar

honom om halsen och omfamnar honom. Då skall han glömma bort sin sorg och glädja sig över dem, som föddes på nytt. Vänta alltså en liten tid, du klena hjord, som håller på att kämpa i er dyrbaraste³ tro och väntar på er förlossning! Snart kommer gästerna från himlen för att se, hur skön Frälsarens brud nu är, om hon är vaken, om hon har den tidigare skönheten kvar, som hon fått av sin Brudgum, då hon blev kyrktagen som brud. Och då nu den yttersta tidens tecken har blivit sedda på himlen, så lyft nu upp era huvuden, ni Jesu lärjungar, och be, att de yttersta tidernas vedermödor skulle förkortas för de utvaldas skull. Hör, himlens och jordens Regent⁴, de bedrövades, **botfärdigas, troendes och betrycktas** suckan. Fader vår o.s.v.

Evangelium: Lukas 21: 25

Jesus sade till sina lärjungar: ”När dessa den yttersta tidens tecken börjar ske, upp lyft då era huvuden, ty då nalkas er förlossning.” I följd därav skall vi genom Guds nåd eftertänka varför Jesu lärjungar skall upp lyfta sina huvuden, när den yttersta tidens tecken börjar ske? Jesu lärjungar känner **ibland** redan här i nådatiden salighetens försmak, då de är uppfyllda av den Helige Ande. Men de är gruvligt anfäktade både in- värt och utvärt. De plågas inte bara av världens hat och försmädelse,⁵ utan även av inre fiender, djävulens frestelser och mångahanda trångmål, som en sorglös människa inte känner. För dessa fienders skull blir Jesu lärjungar modfälda. Då Brudgummen dröjer, blir alla sömniga. Det är skrivet, att lär-

jungarna låg för bedrövelsens skull i örtagården, där⁶ Jesus svettades blod. Vi vet inte, om de vid detta tillfälle hade en andlig sorg, men sedermera fick de en stor bedrövelse, då Jesus dog. Och denna stora bedrövelse var nödvändig för dem, ty deras sorg vändes i glädje, när de såg Herren. Och på pingstdagen uppfylldes de av den Helige Ande. Då hade⁷ de stor kraft att predika evangelium åt alla. Men då domen inte kom så snart som de tänkte, började de snart tvivla om sin salighet, så att Petrus lite före sin död skriver till de kristna: "Om den rättfärdige med knapp nöd blir salig, hur skall det då gå för den ogudaktige och syndaren?" Sålunda är det inget under, att lärjungarna blir modfällda, då Herren Jesus inte kommer snart från himlen för att hämta sina egna från denna sorgedal. Men när den yttersta⁸ tidens tecken börjar ske, då får de upplyfta sina huvuden, ty då nalkas deras förlossning.

Jesu lärjungar har redan länge väntat på att domen skulle komma, men då domen inte kommer så snart som de själva vill, börjar somliga tvivla på hans tillkommelse, såsom vi hör av Petrus brev: "Vi har inte följt några kloka fabler då vi kungjorde för er vår Herres och Frälsares makt och tillkommelse." Av dessa Petrus ord hör vi, att somliga hade börjat tvivla på hans tillkommelse. Men nog skall Jesus snart komma och hämta sina bedrövade lärjungar från denna värld. Jag vet, att i världen har ni kval, men var vid gott mod, jag har övervunnit världen! Sitt inte nedböjda mot jorden, utan upplyft era huvuden, när den yttersta tidens tecken visar sig på him-

len. Ligg inte, ni visa jungfrur, medan Brudgummen dröjer, ty snart skallar ropet: "Se, Brudgummen kommer! Gå ut och möt honom!" Utan tvivel har ni så mycket olja i era lampor, att lamporna tänds när Brudgummen kommer, men visserligen inte så mycket, att den skulle räcka till att ge åt de fåvitska, som har fallit i så djup sömn, att deras olja har runnit ned på marken. Men de visa har dock så mycket olja, att lamporna tänds när ropet skallar. Ni brudtärnor! Har ni olja i era lampor? Se till, när ni ligger med de fåvitska, fast ni borde ha vakat och även ruskat om de fåvitska, som snarkar i syndasömn, se till, ni brudtärnor, att ni inte skall bli utan olja, då ni har så litet kvar, att den inte räcker till att ge åt andra!

Ni har nu sett tecken på himlen, vilka syns före domen. Tecken i solen: nådens sol har blivit svart och mörk i världen. Endast i Gosens land skiner ännu solen. Månen har blivit röd som blod, det betyder, att blodsutgjutelser skall komma i världen. Dödsängeln skall förgöra hedningarnas förstfödda. Endast i Israels barns hus, där lammets blod har strukits på dörrposterna, är de förstfödda vid liv. Tecken i stjärnorna: draken har med sin stjärt dragit tredje delen av himlens stjärnor ned på jorden. Det finns inte mer många stjärnor kvar på himlen, vilka duger till vägvisare för vandringsmännen, när de far vilse. Nu är alltså den yttersta tidens tecken för handen. Upplyft era huvuden, ni Jesu lärjungar, ty er förlossning nalkas. Det är inte lång tid innan slutet kommer. Det är inte mer än en halv fjärdingsväg kvar av vägen för vandringsmännen till

evigheten. Om de trötta knäna börjar utmattas, be då den store Korsbäraren, att han måtte förstärka de utmattade knäna och lyfta de trötta händerna, för att de skulle orka avverka även denna sista halva fjärdingsväg. Snart skall de trötta benen få vila! Snart skall ni komma till Fäderneslandet, där ljusen brinner och bröllopsbordet är dukat! Där skall ni få hålla den stora sabbaten med alla saliga barn och sjunga lov och tack-sägelsepsalm med en renare och heligare tunga. Där hörs änglarnas sång och en utsäglich jubelröst av alla saliga själar i himlen. Salig är den som finns bland de visa jungfrurna, som har brinnande lampor. De skall få inträda i bröllopsalen med honom. Där står de alla med leende mun och glada ögon, och ropar pris och ära åt Gud och Lammet. Amen i Jesu namn.⁹

Handskriven kopia / Kolari kyrkoarkiv
UP / PS 19 / P 57 / SW 21 / B 15

¹ B = SW: kunskap

² B = SW: lutar sig mot

³ B = SW: allra heligaste

⁴ B = SW: härskare

⁵ B = SW tillägger: och förföljelse

⁶ B = SW: medan

⁷ B = SW: fick

⁸ B = SW: sista

⁹ Den blå texten i slutet av predikan saknas i postillorna och har ersatts med texten: "Lammets bröllop nu och i evighet. Amen."

Jag Herren har kallat dig i rättfärdighet, till att öppna de blindas ögon, och föra fångarna ut ur fängelset, och de som sitter i mörkret ut ur fångenskapen.

Jes. 42: 6, 7.

Så talar Herrens Ande genom profeten Jesaja mun. Han talar om Messias eller den kommande Frälsaren, som Herren hade kallat i rättfärdighet till att öppna blindas ögon och frälsa fångar ur fångenskapen. Och denna profeten Jesajas förutsägelse blev också fullbordad, när vår dyre Frälsare uppenbarades i världen. Då öppnades de¹ blindas ögon och de² dövas öron, och många otrons fångar frälstes ur mörkret. Sådant hände i synnerhet på apostlatiden, då de troende själarna uppfylldes av den Helige Ande. Men denna profetens förutsägelse går ännu i fullbordan, när Guds ord predikas så, att människorna vaknar. Då öppnas blindas ögon och dövas öron, och många otrons fångar, som har suttit i mörkret, blir befriade från satans bojor, fast på dessa tider blir inte många väckta, och otrons fångar vill bryta av den Helige Andes band för att bli helt fria från alla samvetsförebråelser.

Nog ser vi, att otrons fångar kommer i nöd vid dödsstunden, men då är det inte lätt att stiga upp, när egenrättfärdighetsdjävulen gör sitt bästa och blir en förskräcklig anklagare, och vill utsläcka den sista trognistan. Och ingen vet, vem som då kommer att blåsa³ på en rykande veke. *Herren har sagt*⁴: ”En rykande veke skall jag⁵ inte utsläcka, och ett brutet rör skall jag⁶ inte sönderkrossa.” Men det är

ovisst, om otrons fångar har ett sådant hjärta, att det kan liknas vid en rykande veke. Det är ovisst, om egenrättfärdighetens tjänare har ett förkrossat hjärta. Hårt känns ett hjärta som är uppfyllt av otro. Dock förkrossas ett hårt hjärta snarare än det veka hjärta, som nådetjuvarna bär i sitt bröst. Men Herren har sagt: ”En rykande veke vill jag⁷ inte utsläcka, och ett brutet rör, vill jag⁸ inte sönderkrossa.” Ta nu vara på dessa ord, ni rykande vekar och du brutna rör. Så länge rök uppstiger från den rykande vecken, kan Herrens Ande blåsa⁹ på dig¹⁰. **Om den fattar eld, så börjar den hastigt brinna.** Om den slocknar, så har den blivit fuktig av denna världens oväder. Och du brutna rör, Herren vill inte sönderkrossa dig.

Vi skall idag betrakta, hur halta går, blinda ser, spetälska renas, döda uppväcks och evangelium predikas för de fattiga. Men ropa nu, ni halta, blinda och lemmalytta, ni spetälska och¹¹ döda, ni döva och stumma, ropa med så hög röst, att Jesus hör innan han går förbi! Han är redan på väg förbi. De som inte ropar nu, skall bli kvar *sittande* i¹² mörker. Snart går Jesus så långt, att ögat inte ser och örat inte hör. Kanske för vår otacksamhets skull, vår tröghets skull och vår lättjas skull går Jesus till en annan värld, där han blir bättre mottagen än här. Hör du, Johannes vän, de bedrövade lärjungarnas suckan. Fader vår o.s.v.

Evangelium Matt. 11: 2 - 10

Vi hör av evangeliet, att Johannes verkade hysa tvivel om Jesu person, då

han sände sina lärjungar att fråga: "Är du den som skall komma, eller måste vi vänta på någon annan?" Denna Johannes fråga betyder: "Är du den utlovade Frälsaren eller måste vi vänta på en annan Frälsare?" Denna Johannes fråga lyder nu så: "Är denna kristendom som har uppenbarats sig under dessa år i Norden den rätta, eller måste vi vänta på en bättre kristendom?" Denna fråga måste vi genom Guds nåd¹³ besvara i korthet. Då det har funnits och ännu finns så många slags kristendom i världen, drar de sorglösa därav den slutsatsen, att man inte kan veta, vilken tro som är den rätta. Men de som har erfarit något av saliggörande tro, måste erkänna, att hedningarnas tro inte är en rätt tro. Och vi måste även bekänna, att det finns en rätt Gud¹⁴ och en rätt Frälsare¹⁵. Alltså måste även en tro vara¹⁶ rätt och saliggörande. Då många i denna tid bekänner tron och ändå förnekar trons kraft med sitt leverne, börjar många enfaldiga kristna undra, vilken tro som till sist är den rätta, då somliga tror och *bedriver hor*¹⁷, somliga tror och stjäla, somliga tror och är fast i världen.

Vi talar nu inte om dem, som de kristna aldrig har kunnat erkänna som kristna, ty sådana har inte haft en rätt kristens erfarenheter, utan vi talar om dem, som rätta kristna har ansett för kristna, men som inte har varit ståndaktiga i sin tro. Med hänsyn till sådana har man redan i den första kristendomen varit tveksam, om sådana avfallna borde upptas i församlingens gemenskap och erkännas som kristna. Somliga kristna sade redan då, att de avfallna skall inte upptas i församlingens gemenskap, oavsett

hurudan bot de skulle göra. Men andra kristna har upptagit fallna i församlingens gemenskap, då de har visat rätt ånger. Och de fallna har inte kunnat tro, att Gud har förlåtit deras synder, förrän de kristna har förlåtit dem. Ändå har de rätta kristna krävt en rätt ånger av de fallna.

Då nu Gud har gett så stor makt åt de kristna, att de har makt att både meddela och vägra syndernas förlåtelse, så har en stor tveksamhet blivit rådande beträffande dem som några kristna har godtagit som kristna men andra kristna förkastat. Vi vet inte om de kristna har varit blinda härvid, då de inte har insett, vem som har en rätt ånger. Men vi vet, att hedningar som mäter kristendomen med egenrättfärdighetens rättesnöre inte godtar någon som kristen. Och nådetjuvarna åter godtar nådetjuvar som kristna. Det finns alltså ett mått och en gräns, där den rätta ångern måste finnas, nämligen precis där den förra döda tron har gått om intet. När nämligen lärjungarna miste all tro och allt hopp, då hade de en rätt ånger.

Om vi nu vill ge svar på denna fråga: Är denna kristendom den rätta, eller måste vi vänta på en bättre kristendom, så måste vi för det första tala om, att de första kristna alltid har ansett dem för rätta kristna, som har gett sitt liv för Jesu namns skull. Men en sådan prövning har man ännu inte haft i denna kristendom. För det andra måste vi bekänna, att vi har en sådan tro, att det i denna kristendom ännu finns några få själar som nog skulle kunna offra sitt liv och blod för Jesu namns skull. Pröva nu er själva med detta rättesnöre, om er tro skulle bestå i den stora striden och kampen, om ni skulle

kunna följa Jesu blodiga steg, och med glädje och fröjd möta döden för Jesu namns skull. Nu finns det inget bättre kännetecken på kristendomen än detta, att många har genom denna kristendom kommit i det tillståndet, att de med glädje och fröjd har kunnat lämna denna världen. Vi har det hoppet och den förtröstan till Gud, att många kristendoms bröder och systrar nu står på Sions berg med de etthundra och fyrtiofyra tusen, och sjunger den nya psalmen för Gud och Lammet, och tackar för det ringa ljus som har uppgått i Norden. Kämpa, ni också, i er dyrbaraste tro intill änden, så skall ni snart få möta era bröder och systrar i tron, där mesarna sitter på det levande vinträdet grenar. Amen.

Handskriften kopia / FKHS Aunos samling / Isak
Brännströms kopiebok
III P / P 94 / SW 30 / B 18

¹ B = SW: många

² B = SW: många

³ B = SW tillägger: ny eld

⁴ B = SW: om Herren har det sagts

⁵ B = SW: han

⁶ B = SW: han

⁷ B = SW: han

⁸ B = SW: han

⁹ B = SW tillägger: ny eld

¹⁰ B = SW: den

¹¹ B = SW tillägger: andligen

¹² B = SW: i sitt

¹³ B = SW tillägger: denna gång

¹⁴ B = SW tillägger: som allena är den ende rätte Guden

¹⁵ B = SW tillägger: som allena är den ende rätte Frälsaren

¹⁶ B = SW tillägger: en enda

¹⁷ B = SW: lever i skörlevnad

Jag är ovärdig till all den barmhärthet och all den trohet, som du har gjort med din tjänare. 1 Mos. 32: 10

Så sade Israel, när han var i nöd och trångmål för sin broders skull, som kom emot honom medan han var på väg tillbaka till Faderns land¹. Då kände Jakob sin ovärdighet, när han betänkte, hur stor välsignelse han hade fått av Gud både till kropp och själ. Även döden kom honom nära, då denna hedning, Esau, hotade att förgöra sin broder. Under denna ovärdighetskänsla brottades han med den okände hela natten och övervann Gud med sina böner. Och Gud hjälpte Jakob på det sättet, att hedningens vrede förvandlades till kärlek, och denne blev tvungen att gråta vid sin broders hals, fast han hade gått åstad under en förskräcklig vrede och mordlust.

Det är rimligt att tänka om Jakobs själstillstånd, att han fick den rätta ovärdighetskänslan för det första därför, att döden kom honom nära, och för det andra därför, att han kände och bekände, hur stor nåd som hade vederfarits honom. Både känslan av ovärdighet och känslan av nåd, får nog rum i ett och samma hjärta, [där den rätta ovärdighetskänslan finns. Men den falska ovärdighetskänslan och nådens kännedom får inte rum i ett och samma hjärta.](#) Alla Gamla Testamentets heliga har haft en rätt ovärdighetskänsla, som är en verkan av Guds Ande, men i denna tid vill en falsk ovärdighetskänsla förekomma hos många, vilket är en verkan av egenrättfärdigheten. Den rätta ovärdighetskänslan

driver inte bort från Gud, utan den påskyndar de botfärdiga till Gud. Men den falska ovärdigheten driver bort från Gud, förhindrar att deltaga i Herrens nattvard, och driver några att hänga sig såsom till exempel Judas. Men de sorglösa och nådetjuvarna känner ingendera, vare sig den rätta eller den falska ovärdigheten. Och under den falska ovärdigheten ligger ett förfärligt högmod, som visar, att hjärtat inte är förkrossat. De känner, att de inte är värdiga att gå till Herrens nattvard, och de säger sig vara ovärdiga, men under denna falska ovärdighet finns ett stort högmod och hat till de kristna. De säger sig vara ovärdiga som nattvardsgäster, men kan likväl försmåda de kristna.

Alla botfärdiga får nog känna sig ovärdiga till all den nåd och barmhärthet, som Gud har bevisat dem, i synnerhet då hedningarna kommer mot dem med djävulens makt och stor grymhet. När de botfärdiga återvänder från hednalandet till Faderns land, då får de botfärdiga känna och erfara, hur ovärdiga de är till all den nåd och barmhärthet, som Gud har bevisat dem. Men bli inte därför förskräckta, ni botfärdiga och till Faderns land återvändande, fast hedningarna kommer mot er med stor vrede och grymhet, utan brottas med den okände tills ni övervinner honom med era böner och suckar. Och bekänn i er nöd och vanda, medan ni kämpar den stora striden och kampen under ovärdighetens kännedom: jag är ovärdig till all den nåd och barmhärthet, som du har bevisat din tjänare. Kanske Herren hör era suckar, när ni ropar med så hög röst,

att ropet hörs till himlen. Och tro², att den store Stridshjälten, som har besegrat helvetet och döden, ännu förmår³ frälsa era själar, inte enbart, från fiendens bojar, utan även omvända hedningarnas hjärtan så att vreden förvandlas till kärlek, så att de måste gråta vid er hals. Så måste den store och grymme hedningen Esau göra. Han måste gråta vid sin broders hals, fast han med stor vrede och grymhet hade gått åstad för att förgöra sin broder.

Be alltså, ni alla som vandrar till den rätte Faderns land, att Herren måtte omvända alla hedningars hjärtan, så att deras hat skulle förvandlas till kärlek, att de skulle bli tvungna att gråta vid er hals, och välsigna er lika mycket som de tidigare har hatat, förföljt och försmädat er. Hör du store Stridshjälte, de bedrövades, botfärdigas och nödställdas suckar, då de brottas med den okände hela natten tills morgonrodnaden randas. Fader vår o.s.v.

Evangelium: Joh. 1: 19 - 28

I dagens evangelium bekänner Johannes Döparen, att han inte är värdig att lösa Frälsarens skosnören. Med ledning av dessa ord skall vi genom Guds nåd i denna nådens stund betrakta: hur en sanningens predikare känner sig ovärdig att lösa Frälsarens skosnören.

1. Vad är den rätta ovärdighetens kännetecken? 2. Vad är den falska ovärdighetens kännetecken? Må alla ovärdiga bli värdiga och alla värdiga bli ovärdiga.

1. Vad är den rätta ovärdighetens kännetecken? Alla Gamla Testamentets heliga har känt sig ovärdiga till all den nåd och barmhärtighet, som Gud har

bevisat dem. Johannes Döparen har sist känt och bekänt sin ovärdighet **till att lösa Frälsarens skosnören**. Vi måste sålunda tro, att det finns en rätt ovärdighetskänsla, men den är svår att skilja från den falska. Den gamle Israel hade inte en falsk, utan en rätt ovärdighetskänsla, då han brottades med den okände. Även Johannes Döparen hade en rätt ovärdighetskänsla, då han kände sig ovärdig att lösa Frälsarens skosnören. Men Petrus hade en falsk ovärdighetskänsla, då världens ära fick honom att motsäga Frälsaren och han inte ville ta emot rening. Likaså hade Petrus en falsk ovärdighet, då han sade till Jesus: ”Herre, gå bort ifrån mig, ty jag är en syndig människa!”

Då vi sålunda i enlighet med alla kristnas erfarenhet betraktar den rätta och den falska ovärdighetens natur, så finner vi, att den rätta ovärdighetskänslan tvingar de botfärdiga och nödställda till Frälsaren, **men den falska ovärdigheten driver dem bort och släpper dem inte till Frälsaren**. Vi förstår sålunda, att den falska ovärdigheten är den onde andens verkan. Det är egenrättfärdigheten som verkar den. Men den rätta ovärdigheten är en verkan av Guds Ande. Paulus säger, att lagen är tuktomästaren till Kristus, men egenrättfärdigheten släpper inte till Kristus.

2. Vad är den falska ovärdighetens kännetecken? Den falska ovärdighetens kännetecken är som nyss sades, att den inte släpper de botfärdiga till Frälsaren. Blinda hedningar och nådetjuvar känner ingendera ovärdigheten, varken den rätta eller den falska. Men var och en, som har ett ont och gnagande samvete, börjar

känna sig ovärdig som nattvardsgäst. Och denna falska ovärdighet är en verkan av egenrättfärdigheten. I dessa tider har det uppstått många ovärdiga nattvardsgäster, som säger sig vara ovärdiga, men ändå inte har den rätta ovärdighetskänslan. En sådan har inte ett väckt samvete, utan endast ett ont och gnagande samvete, som inte förmår döma dem till helvetet, utan driver dem att uppskjuta den rätta ångern tills döden hinner ifatt dem. Då säger de: ”Hämta prästen, ge mig sakramentet.” Men de stackare, som för falsk ovärdighets skull inte går till Herrens nattvard, börjar förakta nådemedlen och förtrampar Kristi blod under sina fötter. De vill inte låta sitt samvete bindas och de vill inte ge bättringslöften. De vill springa som hjorten i skogen. Alla avfallna har nu blivit ovärdiga nattvardsgäster. Alla, vilkas samveten har blivit endast litet rörda av lagen, alla, vilkas samveten har blivit sovande efter väckelsen, är nu ovärdiga nattvardsgäster, som inte besväras Jesus med sitt rop och inte tär på nattvardsvinet. De vänder Herren ryggen men inte ansiktet. Men när nöden kommer, säger de: ”Stig upp och hjälp oss!” Ingen vet, om Jesus från Nasaret då är så nära, att han hör deras klagan och rop.

Vi har ett exempel i Bibeln, som visar, att nådetjuvarna inte är ovärdiga⁴ nattvardsgäster. Judas var en grov nådetjuv, som gick till Herrens nattvard liksom vilken gammal kristen som helst. Inte blygdes han att låta Jesus tvätta hans fötter, och han blygdes inte heller att kyssa Jesus. Likadant går även nådetjuvarna till Herrens nattvard för att kyssa

Jesus, och säger: ”Jag är ingen förrädare.” De tar emot all yttre rening, men hjärtat förblir orenat. Därför säger Jesus till sina lärjungar: ”Ni är rena, dock inte alla.”

Nu har Israel och Johannes Döparen visat oss, hur den rätta ovärdigheten skiljs från den falska ovärdigheten. När den äldre brodern Esau, som var en hedning, började hata och förfölja Israel för den välsignelses skull, som denne hade fått av sin fader, då började Israel känna sig ovärdig till all den nåd och barmhärtighet, som Gud hade bevisat honom. Då kämpade han med den okände i bönen ända tills han under dödsfruktan övervann Gud i sitt hjärtas trångmål.

Så även ni, som kommer från hednaland, ni som vandrar till Fadern, när hedningarna kommer med stor vrede emot er, känn, hur ovärdiga ni är till all den nåd och barmhärtighet, som Gud har bevisat er, och brottas med den store okände hela natten, tills morgonrodnaden randas i era hjärtan och nådens sol börjar gå upp. Då får ni även kraft att be för hedningarna och säga till den okände: ”Jag släpper dig inte förrän du välsignar mig.” Och ni ser Guds Lamm, som borttager världens synder. Ni får åter känna, att ni är ovärdiga till att lösa hans skosnören. Och detta är den rätta ovärdighetskänslan, som tvingar er till Kristus för att söka nåd hos honom. Och jag har det hoppet, att den store Korsbäraren ännu är så ödmjuk och saktmodig, att han skall tvätta era fötter, på vilka syndens damm nedfaller varje dag, för att vandringens fötter måtte blir riktigt rena innan de träder in i bröllopsalen. Ni har ännu så styva ryggar, att ni inte kan

böja er att själva tvätta era fötter. Inte blir fötterna rena därmed, att ni torkar dem med granris innan ni stiger in i den salen, utan ni måste låta Jesus tvätta era fötter, då han är så ödmjuk och saktmodig, att han tjänar er. Hur ovärdig du än är, Petrus, till att Guds Son skulle betjäna dig, så har du inte del i honom, om du inte låter honom tvätta dina fötter. Först då blir du ren och värdig att stiga in i den sal, där Herrens nattvard hålls. Husfadern har anvisat en stor sal, uppbyggd och ställd i ordning. Där får ni äta påskalammet med Jesus. Amen.

¹ Enligt manuskriptet: Isän maa = Faderns land

² B = SW: be

³ B = SW: måtte

⁴ B = SW: värdiga

Ty han reser sig upp för honom såsom en telning, och såsom en rot ur torr jord. Han har ingen skepnad eller skönhet. Vi såg honom, men han hade inte den skepnad, som skulle ha behagat oss. Han var den mest föraktade och den allra ringaste, full med värk och krankhet. Han var så föraktad, att man gömde bort ansiktet för honom. Därför aktade vi honom intet. Jes. 53: 2, 3

Profeten Jesaja ställer Jesus inför våra ögon i sin föraktade gestalt. Profeten Jesaja såg många hundra år före Frälsarens födelse, i vilken stor fattigdom Frälsaren föddes och hur människorna föraktade honom och ansåg honom för en dålig man, liksom en telning som reser sig ur jorden. Han hade inte den skepnad eller skönhet, som skulle ha behagat oss. Profeten ställer sig bland dem, som föraktar Guds Son, för att det sorglösa folket inte skulle få anledning att säga: ”Menar du, att du är bättre än vi?” Profeten räknar sig som en sorglös och säger: ”Vi såg honom, men han hade inte den skepnad eller skönhet, som skulle ha behagat oss.” Ty för det första föddes han i fattigdom. Han var inte av högt släkte. För det andra ansågs han för en oäkting eller en horas barn. För det tredje upptäckte man sju synder hos honom, och därför kunde ingen tro, att hans lära var rätt.

Profeten Jesaja säger ytterligare om den kommande Frälsaren: ”Han var så föraktad, att ingen brydde sig om att se på honom.” Vad profeten då har predikat om föraktet, har gått i fullbordan. Inte

bara under Frälsarens tid, men även på vår tid har Guds Son blivit föraktad, fast alla sorglösa säger: ”Vi föraktar inte honom, utan vi föraktar dem, som säger sig vara kristna fast de inte är det.” Jag undrar, om Guds Son vandrade här såsom han då vandrade kring landet och skällde på folk, jag undrar, hur mycket vi skulle tycka om honom. Jag tror, att de flesta skulle säga: ”Titta, där ser ni en falsk profet!” Nu har man sett, vad de sorglösa tycker om kristendomen.

I början, då denna omkringvandrande lärare började undervisa folk, började de sorglösa följa honom. Men när han kastade några ord, som stötte mot förnuftet, sade de: ”Detta är ett hårt ord. Vem kan utstå det?” Såsom de sorglösa då föraktade honom och ansåg honom för en folkuppviglare, så skulle de sorglösa ännu göra. Ty de sorglösa har inte dess bättre leverne nu än vad de då hade, när Frälsaren vandrade på jorden. Dåförtiden fanns det inga fyllhundar såsom nu. Inte har evangelisterna talat om, att de hade mött fyllhundar på gator eller i hus. Om det då fanns några horor, som uppväcktes av Frälsarens predikningar, till exempel Maria Magdalena, så har det dock inte funnits så mycket horor som nuförtiden. Denna tids horor vaknar inte mer till ånger, men till förhärdelse vaknar de.

Om det då har funnits någon tjuv bland folkmassan, så har det inte funnits så mycket tjuvar då som nu. Dåtida människor strävade efter att leva dygdigt, fast de annars var nitiska att göra motstånd och disputerade med Frälsaren. Men nuförtiden finns varken dygd eller heder hos det sorglösa folket. Nu är kristen-

domen mycket föraktad och försmädd. Därför skriver profeten Jesaja i det 53:e kapitlet om Kristus: ”Han var så föraktad, att ingen brydde sig om att se på honom.” Och om en sådan man nu vandrade bland oss, så skulle han bli föraktad av världshopen såsom då. Om de sorglösa ändå kom och gapade och såg på under, så skulle de dock inte tro, att en sådan är Guds Son. Endast några sjuka torde komma till honom och be om hjälp för kroppslig sjukdom. Men de andra skulle inte anse honom för något annat än en stor trollkarl. Om några få själar fick samvetsqual, såsom till exempel den kananeiska kvinnans dotter, som plågades av djävulen, eller någon förlamad, som ligger nära döden och har ett väckt samvete, så torde sådana komma fram till Jesus, men inga andra.

Nu har man predikat om Jesu födelse många gånger, men det är inte många, som har kommit för att se den föraktade Guds Son, som inte har fått rum i människornas boningar. Men himlens änglar sjunger ändå, fast människorna inte sjunger: ”Ära vare Gud i höjden, och frid på jorden, till människorna ett gott behag.” Hör, du lille Guds Son, de fattiga herdarnas bön. Fader vår o.s.v.

Guds Sons födelse i världen är det största tecknet under himlen, men människorna mottar inte honom i sina boningar. Låt oss därför betrakta, varför de sorglösa människorna inte tar honom i sina boningar.

När Guds Son föddes i världen, har inga andra kunnat ta honom i sina boningar än ett fåtal kreatur. Det fanns

likväl många på den tiden, som väntade på att Messias skulle komma, men i fel mening. De väntade nämligen på en jordisk Frälsare, som skulle frälsa dem från hedningarnas välde. Men ingen förstod att vänta på någon andlig Frälsare som skulle frälsa dem från djävulens välde. Inga andra botfärdiga själar har funnits på den tiden, än den gamle Simeon och profetissan Hanna, som väntade efter Israels tröst. Och Sakarias, Johannes Döparens fader och hans hustru Elisabet, och Josef och Maria, Jesu moder. Dessa få själar väntade på Guds rike, men alla andra var sorglösa. Men den sorglösa människan känner inte, att hon har kommit under djävulens välde. Därför förstår hon inte att vänta eller längta efter en andlig Frälsare.

Människan måste vakna först, innan hon börjar vänta eller längta efter en andlig Frälsare. Och genom en rätt väckelse får människan känna, att hon har råkat under djävulens välde. Hon får genom väckelsen känna, att hon hamnar i helvetet, att hon hamnar i den eviga pinan, om inte Frälsaren kommer och hjälper henne. Detta är den rätta orsaken, varför de väckta väntar, längtar och suckar efter Frälsaren, av vilken anledning de väckta blir glada, när man predikar det ljuvliga evangeliet om Kristus för dem, liksom himlens änglar sjöng av glädje, då syndarnas Frälsare hade blivit född i världen. Men de sorglösa kan inte glädja sig, vare sig över Frälsarens födelse eller hans uppståndelse, utan de har annat att glädja sig över på juldagen. Nämligen ätande, drickande, dans, kortspel, prunkande, springande efter horor. Den största gläd-

jen för de sorglösa på juldagen består i att äta läcker mat, att dricka sött vin, att ikläda sig granna kläder. Och om någon skulle ordna dans, då skulle Frälsarens födelsedag vara riktigt rolig! Och på grund av detta fåfänga liv, denna världens glädje, denna köttets förnöjelse, ätande och drickande, likaså grannlåt, dans och kortspel, har Guds Son inte rum i deras boningar. Guds Son får bättre frid bland kreaturen än bland de sorglösa människorna. Men det är mer förunderligt, att de sorglösa inte tror, vad herdarna förkunnar om Frälsarens födelse. Herdarna hörde den första juldagspredikan om den nyfödde Frälsaren, och det verkade så mycket i herdarnas hjärtan, att de genast gick för att se, var den nyfödde Frälsaren var. Och herdarna fann också den nyfödde Frälsaren liggande i krubban. Och utan tvivel kände de glädje av den synen, då de förkunnade det budskap, som hade sagts om detta barn.

Vad förkunnar nu de sorglösa om Frälsarens födelse, då de kommer ut ur kyrkan? Måne de nu börjar förkunna för de hemmavarande, vad de har hört om Jesu födelse? De torde predika om hästar, kor eller får, eller predikar de om landsvägsbygget? De går utan vidare i stora skaror ut ur kyrkan innan gudstjänsten är avslutad, innan Herrens välsignelse har blivit läst. Ty fienden ger dem ingen ro i Herrens hus, utan han jagar ut dem ur Herrens hus så snart som möjligt. Gå nu in i era hjärtan och se efter, om Frälsarens är född där. Jag tror, att han är död och dräpt av djävlar. Såsom det nu är troligt, att Guds Son inte har rum i människornas boningar. Han blir bättre

mottagen av kreaturen än av de sorglösa människorna. Ty kreaturen suckar och förbjudar Guds barns uppenbarelse, men de sorglösa varken suckar mer eller väntar efter någon frälsning. Endast några få själar, som väntar efter Israels tröst, såsom Simeon och profetissan Hanna, och kanske Sakarias och Elisabet, likaså Josef och Jesu moder, lyssnar gärna, vad änglarna har predikat för herdarna om barnet. Det var den första juldagspredikan, som herdarna fick höra. Det första ljuvliga evangeliet för herdarna, som vallar och vaktar sin hjord under mörkrets tid, när vargar och andra odjur tjuter med förskräcklig röst. Såsom det även här finns mycket vargar, som inte skonar hjorden, utan vill slita och sarga fåren. Men vi har det hoppet, att det finns några får på Betlehems bete, vilka vargen ännu inte har hunnit förgöra.

Om alla herdarna nu gick för att se, vad som har skett i Betlehem, så skulle de med bättre flit valla sin hjord och ropa med så hög röst på Israels berg, att alla odjur skulle bli förskräckta och fly till sina jordkolor. Om Betlehems gästgiveri inte tar emot Guds Son, så skall han nog bli mottagen av dem som suckar som kreaturen. Kreaturen värmer Guds Son med sin andedräkt, då de suckar där.

Om de sorglösa nu suckade som kreatur, nog skulle de ta Guds Son i sina boningar och gärna lyssna till hur Guds Son gråter. Men nu står den onde framför hjärtedörren och vaktar, att ingen annan än han skulle komma in. Och därför är hjärtan så hårda och förhärdade, att Guds Son inte kan komma in i det hjärtat, där den onde står som en mäktig och be-

pansrad soldat och beskyddar sina egna. Nog känner vi till, att alla sorglösa och avfallna skulle ta emot Guds Son när döden kommer. Men då är Guds Son så fjärran, att ögat inte ser och örat inte hör, hur han gråter och ömkar sig över de stackare, som inte har tagit emot honom då han ännu var tillstädes. Nu får Josef och Maria ensam vara med kreaturen och nyfödde Guds Son som den tredje. Där lyssnar kreaturen, när Guds lille Son gråter. Där suckar kreaturen och väntar efter Guds barns uppenbarelse.

Och vårt hopp och vår förtröstan till Gud är, att de få själar, som idag suckar tillsammans med kreaturen, skall en gång, och alldeles snart, se hans klarhet på Sions berg, där änglarna sjunger med en ljuvlig och hög röst: ”Ära vare Gud i höjden, och frid på jorden, till människorna ett gott behag.” Amen.

I begynnelsen var ordet, och ordet var hos Gud, och ordet var Gud. Genom det har allt blivit till, och utan det har intet blivit till.

Joh. 1: 1 - 14

I vårt upplästa evangelium talar aposteln Johannes om ordet som vart kött. Och många högt lärda män har grubblat över detta bibelspråk, de har nämligen velat begripa, hur det gick till, att ordet vart kött. Men ännu har ingen kunnat förklara detta bibelspråk så klart, att någon enfaldig kunnat begripa det. Det hör visserligen till våra trosartiklar, att Sonen är född av Fadern i evighet, och han i tidens fullbordan föddes av jungfru Maria. Men då vi med förnuftet inte kan begripa den naturliga avlelsen, hur skall vi då med vårt förnuft kunna begripa den övernaturliga födelsen och den övernaturliga avlelsen. Men redan på Johannes tid fanns det några lärda, så kallade världsvisa, som grubblade mycket över den saken, hur Guds Son var född av Fadern i evighet, och hur han blev avlad av den Helige Ande och så vidare. Men ju längre de grubblade på den saken, dess mer för de vilse, ty de ville begripa först och tro sedan.

Emot dessa höglärda världsvisa eller filosofer skrev Johannes sitt evangelium för att de kristna inte skulle bli vilseförda och förvillade av en falsk lära. Och den falska läran bestod förnämligast däri, att Jesus från Nasaret inte var någon Gud, utan en människa, begåvad med större förstånd än andra människor. Och detta större förstånd kallades för Guds vishet eller logos, som betyder både vishet och

ord. Aposteln Johannes skrev sitt evangelium emot dessa världsvisa, som förnekade Kristi gudom, och visade, att ordet eller Guds visdom, var redan före skapelsen och detta ord vart nu kött. Men denna hemlighet kan ingen människa begripa eller förstå, utan det kommer an därpå, om du tror att han är Guds Son, född av Fadern i evighet, och avlad av den Helige Ande i jungfru Marias moderliv. Detta trodde inte judarna, utan de trodde, att han var Josefs son. Men aposteln Petrus var den första som började tro, att Jesus var Guds Son, och sedan den tiden har alla kristna haft samma tro som Petrus. Och denna tro har ansetts vara så nödvändig för de kristna, att den, som inte trodde att Jesus var Guds Son, han blev bannlyst eller utesluten från församlingen. Han blev ansedd för en turk och hedning.

Men vad hjälper oss nu den tron, att Guds Son har antagit mandomen, att han har vandrat här på jorden, att han har blivit anklagad av judarna såsom en bedragare och upprorsmakare, att han har blivit dömd till döden av den romerske landshövdingen Pontius Pilatus, vad hjälper denna tro, om denna tro sitter endast i peruken? Du må gärna tro, vad apostlarna har predikat, att denna av Pontius Pilatus dödsdömde jude blev oskyldigt dömd till döden. Du må gärna tro, att han verkligen blev död på korset, att han fick liv igen och stod upp ifrån de döda, fastän det är många nuförtiden, som inte tror det heller, utan menar, att livet ändå satt kvar i honom, fastän han blev skendöd. Men vad hjälper dig den tron, att han verkligen var död och fick

liv igen, om du inte tror detta med samma sinnes beskaffenhet och med samma försmak av den himmelska saligheten som lärjungarna kände på påskdagen, när de såg honom levande igen, stående framför sina ögon? Ja, till och med om du tror, att han blev så där plågad och korsfäst för dina synders skull, inte tjänar den tron till någonting, om du fortfar att leva som en hedning.

Ty meningen med Frälsarens oskyldiga lidande och död var ju den, att detta skulle gå dig så till hjärtat, att du därigenom skulle bliva omvänd och pånyttfödd. Ty inte kan det vara dig till någon nytta, om du tror allt som är skrivet om Kristus, om du därav inte känner någon märkbar förändring i ditt eget hjärta. Om du fortfar att vara samma hedning som du har varit. Ty om du betraktar Guds ord rätt, så skall du förnimma, att lärjungarna undergick en märkbar förändring under den tiden, då Frälsaren låg i graven. Först föll de i förtvivlan. De måste under detta tillstånd gråta och jämra sig. Denna förtvivalade sorg var den första förändringen som deras hjärtan måste erfara och känna. Denna lärjungarnas sorg och förtvivlan svarar nu emot ångern och syndasorgen, eller ruelsen som Luther fordrar av alla sina anhängare, emedan Luther själv har haft en allvarlig syndasorg, innan han kunde komma till tro. Eller är ni så dumma, att ni inte kan begripa, att Luther har grubblat, och just detta Luthers grubblande var orsaken till hans omvändelse och pånyttfödelse. Och hade inte Luther grubblat, så hade vi ännu i denna dag varit i påvedömet. Det var detta Luthers grubblande som först öpp-

nade ögonen på honom, att han fick se den falska salighetsgrund, varpå påvedömet vilade.

Ni må tro, att i påvedömet fordrar man också omvändelse, bättring och pånyttfödelse likaväl som i Lutherdömet. Men det är en liten, fin skillnad emellan den lutherska pånyttfödelsen och den pånyttfödelse som fordras i påvedömet. Ty Luther lär oss, att människan blir rättfärdiggjord och salig genom tron allena utan gärningar, men i påvedömet drivs den läran, att människan inte blir salig genom tron allena, utan gärningarna hör med till rättfärdiggörelsen. Detta är just huvudpunkten i påvedömet, att kärleken måste vara trons grund.

Men denna fina skillnad i läran är dock så stor, att Luther omöjligen kan förlikas med påven. Ja, denna fina skillnad i läran är så stor, att då Luthers vänner ville ställa till så, att Luther skulle förlikas med påven, så skriver Luther till sina vänner: Ni har tagit er före, att förlika Luther med påven, men se till, att jag inte kan förlika Kristus med Belial. Men denna Luthers lära om tron skall inte uppfattas så att människan får leva som hon vill, om hon endast tror, att hon blir salig. Ty Luther var inte den man, som levde så ogudaktigt som man nuförtiden lever i Lutherdömet, utan Luther fordrade först en sann bättring, en uppriktig syndaånger, en sann omvändelse och pånyttfödelse. Och inte blott en sådan pånyttfödelse som alla laglärare yrkar och fordrar, nämligen den egna bättringen, utan Luther fordrar en sådan pånyttfödelse som är kännbar i hjärtat, han fordrar en sådan tro, som gör

människan glad och frimodig i själva döden, en sådan tro, som har kärleken till följd, men inte till sin grund.

Luther har inte lärt: ”Synda fritt, bara du tror,” utan han har lärt: ”Tro först så kan du övervinna synden.” Luther har inte lärt: ”Du behöver inte grubbla, du behöver inte ha något bekymmer om din salighet, nog blir du salig med mindre gråt och illtjut¹. Ty så lär denna världens vise dygdelärare: ”Du behöver inte gråta och jämra dig som lärjungarna. Du behöver inte grubbla, fast Luther har grubblat. Det är bara verkhelgon, som menar, att de med sådant självpågående kan vinna saligheten. Nej, blir du ängslig, så tag dig en sup, så går nog sorgen över. Handla blott redligt och ärligt, så drar nog Gud omsorg om resten. Ja, Gud vore en orättvis Gud, om han dömde ärliga och välfrejdade människor till eviga straff. Ja! När jag gör var man rätt, så behöver jag inte frukta för efterräkningar.” Så tänker och talar många nuförtiden, både lärda och olärda.

Men så tänkte ju även hedningarna, dygden var ju även hedningarnas salighetsgrund. Nog visste även hedningarna, att ”dygden belönar sig själv och blir ytterligare belönad”. Men behövdes det inte mera till saligheten än dygden, så vore det en lätt sak att bli salig. Då skulle även alla dygdiga hedningar bli saliga, ty bland hedningarna har funnits ganska många, som levt dygdigare än de döpta hedningar, som nuförtiden kallas för kristna. Alla som är döpta kallas nu för kristna. Men hur många är de, som kan anses för sanna kristna? För övrigt kan var man begripa, att om det inte

behövdes någonting annat till salighetens ernående, än den så högt beprisade dygden, som består däri, att man gör var man rätt, så skulle ingen Frälsare behövas. Det skulle då endast vara några grova tjuvar och skälmar, som skulle behöva nåd, emedan de inte brytt sig om dygden och plikten. Med ett ord: de grövsta brottslingar vore de enda, som skulle behöva nåd och syndernas förlåtelse.

Kanske är det endast för tjuvar och skälmar, som Frälsaren kommit i världen? Eller hur menar ni? Inte behöver väl Guds ende Son födas i fattigdom, smädas, pinas, korsfästas och dödas för ärliga, dygdiga och hederliga människor? Nej, platt intet för deras skull, som gör var man rätt och lever dygdigt. Sådana ärliga, dygdiga och rättskaffens människor behöver ingalunda krusa så mycket för vår Herre. Ty de har ju en säker och fast salighetsgrund i själva dygden, som belönar sig själv och blir ytterligare belönad.

Vill inte vår Herre släppa in dem i himmelriket, när de kan komma med fina kläder, med silke och siden, med hästar och vagnar, och resenärer, så vet de nog vägen till en annan herrgård, där alla resande till evigheten tas emot med hövlighet och mycken artighet, där husbonden i huset tar emot sitt främmande med hatten i hand och säger: ”Välkommen, mitt herrskap. Jag vill hoppas att ni inte hör till de där svärmarna, som talar om barnet i krubban, de där svärmarna, som suckar som kreatur, som gråter och jämrar sig över en dödad jude, som föregiver sig vara kristna och är bara skrymtare.” ”Vi är inga svärmare”, svarar de,

som gjort var man rätt och levt dygdigt.
”Vi är ärliga och rättskaffens människor.
Vi har uppfyllt våra plikter emot våra
likar och djuren. Och vi hoppas, att ingen
skall kunna anklaga oss för något brott.”
”Nå, gott”, säger husbonden, som låter
kalla sig för Lucifer, det vill säga ljusets
budbärare.

Vart skall nu de ta vägen, som talar
om barnet i krubban och de som inbillar
sig att änglarna har sjungit för dem, och
de som tror, att detta barn är Guds Son,
och de som tror, att detta barn är världens
Frälsare? Skall inte de enfaldiga herdarna
bli skamligt bedragna, när de inbillar sig,
att de hört en änglasång, när de hört en
svanesång. När de inbillar sig, att en
fattig höna^{2 3} kunnat bli moder för hela
världens Skapare, och kungör sådana
galenskaper för hela stadens befolkning.⁴

Ja, vart tar väl sådana enfaldiga
människor vägen, när de genom döden
skiljs hädan? Djävulens vrede har de
uppväckt, och världens barn vill inte ha
dem i sin närhet ens i evigheten. Gud
skall ta hand om dem. Han skall gömma
dem i sina frids boningar, där de ännu en
gång får höra änglasången och där deras
hjärtan skall fröjdas utsägligt över Guds
Son, att han blev deras Frälsare. Amen.

¹ Manuskript: illåt

² III P = B = SW: sköka

³ III P = B = SW tillägger här: såsom försmädarna säger
skymfande

⁴ Originalmanuskriptet slutar här. Sista stycket taget från
ovannämnda kopia.

Saliga är ni, när människorna försmådar och förföljer er och talar allt ont mot er ljugande för min skull. Gläd och fröjda er, ty er lön är stor i himlen, ty så har de även förföljt profeterna, som har varit före er.

Matt. 5: 11, 12

Med dessa ord uppmanar Frälsaren sina lärjungar att tro, att deras lön skall vara stor i himlen, då världsmänniskorna hatar och förföljer dem för rättfärdighetens skull och talar allt ont emot dem ljugande för Jesu namns skull. I början trodde inte Jesu lärjungar, att de blir förföljda för Jesu namns skull, utan de trodde, att Jesus skulle bli en jordisk konung och att de genom Kristus skulle bli rika och ärade i världen. Nuförtiden tror ingen, att man blir rik och får världens ära genom kristendomen, men det finns många sådana, som har varit så tokiga, att de trott, att om de började göra bot och bättring, så skulle de bli fattiga. Men jag tror inte att någon blivit fattig eller rik för kristendomens skull. Men ett ogudaktigt leverne har gjort många fattiga. När denna väckelse uppstod, tänkte ingen, att världens sorglösa människor skulle börja hata och förfölja de väckta för rättfärdighetens skull. Men det dröjde inte länge, innan de sorglösa började hata de väckta.

Om de väckta hade varit stumma hundar och låtit de sorglösa sova i fred och fara huvudstupa till helvetet, så hade de kanske fått vara i fred för världen. Men då de väckta började tala för världen om bättring, då vredgades världens trälar. Draken började visa sina tänder mot de

kristna, då han inte längre i fred fick råda över världen. Om djävulens trälar ännu inte har fått tillfälle att genom lagens makt suga de kristnas blod, såsom i den första kristendomen, så har de dock velat göra det, fast Gud ännu har skonat Jesu får, så att fiendens trälar inte har fått sarga dem efter sitt eget behag. Men vi vet inte, vad härefter skall hända, om Gud vill litet pröva de kristnas tro, då de visa vill sova med de fåvitska, om de lagkloka och fariséerna hämtar eld från helvetet, varmed de ser att *göra korv av de kristnas blod*¹.

Men vi har det hoppet och den förtröstan till Gud, att han skall förstärka de kristnas tro, så att de orkar utstå alla plågor, som djävulen och världen bringar över dem. Vi tror, att den store Strids hjälten som har kämpat intill döden mot djävulen och helvetet och kämpat den goda kampen, den store Korsbäraren, som även förut har styrkt de svagas tro och hjärtan, ännu kan styrka utmattade knän och lyfta upp trötta händer, för att de skulle orka strida och kämpa i den stora striden och kampen mot världen, döden och helvetets makt, väl vetande, att denna världens vedermödor intet betyder i jämförelse med den stora härlighet, glädje och salighet, som väntar dem på andra sidan om graven, där det utlovade Kanaans land börjar.

Saliga är ni, då människorna förföljer er för rättfärdighetens skull och talar allt ont mot er ljugande för min skull. Gläd och fröjda er, ty er lön är stor i himlen, ty så förföljde de profeterna som har varit före er. Se ni, Guds barn, och upplyft era huvuden, ty vita kläder skall

ges dem som vinner martyrkronan, och palmer i deras händer. Tillbe den store Korsbäraren, vars törnekrona har förvandlats till ärekrona, fast den sattes till hån på hans huvud. Be, ni Jesu lärjungar, som har följt Kristus och efterföljt hans blodiga fotspår till Golgata kulle. Be, att han måtte ge er kraft och styrka till att strida och kämpa trons goda kamp tappert intill änden, så att ni skulle med den blodiga martyrkronan orka följa Brudgummen till bröllopsalen. Hör oss, Fader vår o.s.v.

Evangelium: Matt. 23: 34 - 39

I dagens evangelium förebrår Frälsaren Jerusalems invånare för att de förföljde profeterna och visar, att på förföljarna skall komma allt rättfärdigt blod, som har utgjutits alltifrån den rättfärdige Abels blod. Det är inte glädande för de kristna att höra och se, att det rättfärdiga blod, som hade utgjutits under fyratusen år, slutligen måste komma över dem som var de kristnas sista förföljare. Det är inte glädjande för de kristna att höra och se, att deras blod medför ett sådant fruktansvärt straff, att många tusen hedningars blod utgjuts till hämnd för en kristens blod, eftersom den rättfärdige Abels blod måste bli hämnat ännu fyratusen år efteråt, vilket var fyrtionde släktledet efter Kain.

Om de kristna hade makt över denna Guds stränga rättfärdighet, så skulle de i sanning skona hedningarnas blod, i synnerhet då de hör, att en rättfärdig mans blod skall hämnas med flera tusen hedningars blod. Då den rättfärdige Abels blod ropar efter hämnd över mördarna,

då skall många tusen hedningars blod utgjutas på jorden, och det fyrtionde ledet av Kains släkt får lida ett större straff. Då Gud så fruktansvärt straffar dem, som har sugit de kristnas blod, vad skall vi tänka om dem, som enligt vår uppfattning inte har förföljt de kristna, men inte heller försvarat dem, när deras liv var i fara? Nikodemus har inte förföljt Kristus¹, han har inte varit i mördarnas sällskap, men han har inte heller stått på hans sida, då han hade kunnat rädda hans liv. Jag tror, att Nikodemus och hans trosbröder är i samma håla som andra Kristi mördare. Hela Bibeln visar, att Gud hämnas förskräckligt de kristnas blod ända från den rättfärdige Abels blod.

Men de kristna har ingen glädje av att Gud så straffar och strängt hämnas deras blod. Men därav har de kristna glädje, att Gud har gett dem troskraft och styrka, att de orkar lida och utstå alla plågor, att de förmår tro så mycket, att de kan offra sitt liv och blod för Jesu namns skull, att de förmår vara glada i fångenskap, i mörker, i dödens dal och vid gravens rand, att de mäktar gå i elden för Jesu namns skull. Där har ni prövning, ni som går i martyrernas fotspår, ni den korsfäste och törnekrönte Konungens efterföljare, om ni orkar följa hans blodiga spår till Golgata kulle eller Dödskalleplatsen. Men om ni sover i örtagården, där Föräldern svettades blod, så förmår ni nog inte i det tillståndet länge följa den store Korsbäraren förrän ni är beredda att förneka Jesus. Ni har inte ännu motstått synden och kämpat ända till blods. Men det vet vi, att de rätta kristna inte har sparat eller älskat sitt liv intill döden.

Apostlarna har prisat sig saliga, då Herren ansåg dem vara värdiga att lida något för Jesu namns skull. Och det är vårt hopp, att här finns några, kanske blott få själar, som skulle förmå att lämna föräldrar, barn och kära makar för Jesu namns skull, om de blott kämpar i sin dyrbaraste tro intill änden. Och tro inte, ni få utvalda Jesu efterföljare, att den onde låter bli att fresta och förfölja er, ty hans vrede är förskräcklig mot dem, som älskar Jesus och tror på honom och offerar sig för Jesu namns skull.

Tro sålunda och kämpa för att ni måtte vinna det eviga livets krona. Döden är ju inte mer fjärran. Snart skall de troende komma fram till den staden, dit förföljare inte kan komma. Snart kommer dödsängeln och skär bort vinträdets grenar från jorden. Snart kommer gästerna från himlen för att se, vem som nu vore redo att träda på dödsplatsen för Jesu namns skull. Den som inte älskar sitt liv intill döden, skall få vita kläder, som martyrerna har fått bära in i den himmelska brölloppsalen, och dödssåren blir hederstecken i himmelriket, där de som bär martyrkronan får sitta till bords med Abraham, Isak och Jakob i evighet. Amen.

¹ B: Utgjuta de kristnas blod.

¹ B = SW = vissa handskriftsvarianter: kristna

Därför skall Gud sända dem kraftig villfarelse, så att de skall tro lögnen, för att de alla skall bli dömda, som inte har trott sanningen, utan samtycker till orättfärdigheten. 2 Tess. 2: 11, 12

Vi hör vad den helige Paulus säger i andra brevet till tessalonikerna, i [andra kapitlet och elfte versen](#). Han säger, att Gud låter somliga tro lögner, för att alla de skall dömas, som inte trodde sanningen. Visserligen har inte Gud velat, att de skall tro lögner, utan det är djävulen, som eggas sina trålar att tro lögner, i synnerhet sådana lögner, som sprids om de kristna runt om i världen. Guds vilja är, att alla människor skulle omvända sig till Gud och komma till *salighetens kändedom*¹. Men fienden vill, att hans trålar skall tro, att de kristna är villoandar och falska profeter. Och när de tror lögner, som hedningarna spinner och knyter på de kristnas hals, hur kan de då tro sanningen? De sorglösa är så lättsinniga, att de tror lögner. Och den lögn som de tror på, har ofta kommit ifrån egen skalle. Om de sorglösa rätt förstod Guds ord, skulle de utan tvivel komma på den rätta vägen och upphöra att tro lögner, som den onde inger [genom hjärtat i skallen](#). [Men då den onde ljuger i deras eget hjärta, så tror de mer på dessa lögner än på Guds ord.](#)

Judarna hade missförstått profeternas förutsägelser [om Kristus, och detta missförstånd kom därav, att den onde hade tolkat Bibeln fel för dem](#). Det var deras egen köttsliga vilja, som så förvände deras tankar. Såsom de sorglösa

även på denna tid tolkar Bibeln fel och anpassar den till ett vrängt sinne till sin egen förtappelse. Fienden hade först förväntat deras syn, så att de föraktade de lärdomar som Jesus från Nasaret framställde, ty fienden målade en sådan bild för dem, att den sista förvillelsen skall bli värre än den första, om folket började tro, att han uppstod från de döda.

Nu tror den döda trons bekännare, att de har en rätt tro², och att de som kräver en rätt ånger, rätt omvändelse och hjärtats och sinnets ändring, har fel tro. Och denna hjärtats och sinnets ändring måste ske på ett kännbart sätt, så att en människa som är rätt omvänd eller har känt en sådan sinnesändring, måste också veta hur, när och på vilket sätt det har skett. Men nådetjuvarna kan inte förklara, hur detta har skett, därför att någon omvändelse ännu inte har skett hos dem. Men då deras hjärta är så bedrägligt, att det ljuger, tror de hellre lögnen än sanningen. De tror, att de redan är omvända, fast någon omvändelse aldrig har skett. Och då de med ett obotfärdigt³ hjärta tillägnar sig Guds nådelöften, menar de, att Gud är dem nådig, fast Guds ord visar, att Gud inte är nådig mot obotfärdiga, utan endast mot botfärdiga syndare.

Men av naturen dygdiga människor tror hellre det egna hjärtats lögner än Guds ord. De har den hedniska tron, att de kan leva dygdigt, fast Guds ord visar, att inte ens en omvänd människa kan leva dygdigt, än mindre den naturliga människan, som dricker orättfärdighet som vatten. Det naturliga förnuftet lär dem att tro, [att då de inte känner någon orättfärdighet hos sig, så tror de sig också](#)

vara fria från orättfärdighet, och därför anklagar dem inte samvetet, då den onde genom dygden har överskyld deras synder.

Men den onde kan även genom nåden överskylda synder, så att människan blir ängel. I det tillståndet försvinner alla synder, alla frestelser, alla onda tankar. Då syndaren blir ängel, har den onde förvandlat sig till ljusets ängel. Och om syndaren i det tillståndet börjar tro sitt eget hjärta och inte tar Guds ord till rättesnöre, så tror han lögnen och blir bedragen. Den onde överskylder alla synder med idel nåd.

Människan kan även bli bedragen så, att hon efter ett nådetecken tänker så: ”Då saligheten ges av nåd allena, då människan inte har någon förtjänst av **dygd och** goda gärningar, då är det bäst att sluta upp med alla goda gärningar, så att människan gör varken det onda eller det goda.” I det tillståndet tänker människan: ”Jag vill inte synda med uppsåt, men jag skall inte heller göra det goda, då jag inte har någon förtjänst därav.” En sådan människa tänker vidare: ”Vad skall jag förtjäna därav, att jag börjar hjälpa de fattiga och besvära min kropp för deras skull, inte blir jag bättre därigenom, då nåden ändå ges för intet.”

Men den gamle Adam ligger åter fördold under dessa tankar, och den har förvandlat sitt utseende så vackert, att den, som inte känner till gamle Adams knep, är redo att tänka, att det är en ängel, som talar så. Men akta dig, stackars människa, för att du inte skall börja tro hjärtats lögnen, ty Guds ord vittnar, att för den, som kan göra det goda, men inte gör det, räknas detta som synd. Fast du inte

förtjänar saligheten med goda gärningar, så förtjänar du snart förtappelsen, om du inte gör det goda du kan göra.

Så listigt är människohjärtat att ljuga, att om människan börjar tro dess lögnen och inte tar Guds ord till rättesnöre både för tron och levernet, så blir hon säkert bedragen. **Den sorglöses samvete ljuger så mycket, att han betraktar rättvisan som orättvisa och orättvisan som rättvisa.** Den sorglöses samvete gör dryckenskap och brännvinshandel lovliga, men kristendomen anser han vara vidskepelse, falsk tro eller djävulens verk.

Judarna trodde, att Frälsaren var en falsk profet och en stor trollkarl, som stod i förbund med djävulen. Och hedningarna trodde, att de kristna var besatta av onda andar. Vad kan den stackars blinde göra och tala annat, då svartkonstnären har förväntat hans syn? Han kan inte tänka annat om kristendomen, än vad judar och hedningar redan förut har tänkt, att den är en underlig vidskepelse och den onde andens förvillelse. Och såsom judar och hedningar fordom sade, att de kristna är Guds försmädare och gudstjänstens föraktare, hederliga människors fiender och besatta av onda andar, så tänker ännu alla döpta hedningar och av hjärtat oomskurna judar, att dessa kristna, som nu har framträtt, är falska profeter och vilda hundar, som inte ger hederliga människor samvetsfrid.

Då nämligen den naturliga människan betraktar sitt naturliga tillstånd som kristendom, måste hon betrakta kristendomen som vidskepelse och falsk lära.

Så förvänder fienden människornas syn, att mörker blir ljus, orätt blir rätt,

kristendom blir vidskepelse och hedniskt leverne blir rätt kristendom. Detta kommer därav, att människan tror lögner. Och Paulus säger: ”Därför har Gud sänt dem kraftig villfarelse, så att de skall tro lögnen, för att de alla skall bli dömda, som inte har trott sanningen, utan samtycker till orättfärdigheten.”

I dagens evangelium får vi höra, att Frälsaren är satt för somliga till fall och för somliga till upprättelse och till ett tecken, som blir motsagt. Detta skall vi närmare betrakta, sedan vi upplyft våra hjärtan och händer mot höjden för att bedja den unge, den gamle, den ende, den store Korsbäraren, att han måtte bevara [de upprättade för att de inte skulle avfalla](#), och de avfallna, för att de inte skulle sjunka ned, de bedrövade, för att de inte skulle falla i tvivel, de nedtryckta, för att de inte skulle falla i evig förtappelse. Vi suckar med ett ödmjukt och botfärdigt hjärta, att den nådige Herren Jesus måtte bevara alla bedrövade, botfärdiga, förkrossade, nedtryckta, tvivlande och klentrogna för att de inte skulle falla i tvivel, utan hellre bli upprättade, uppbyggda, styrkta, mättade och vederkvickta. Och vi ropar mot höjden, att alla sorglösa, stolta och höga måtte bli slagna och nedsänkta, [nedtryckta, förkrossade, ödmjuka](#), för att även de måtte få känna sanningen. Hör o underbare Förbarmare alla bedrövades, botfärdigas, gråtandes, förkrossades och betrycktas suckar. Fader vår o.s.v.

Evangelium: Lukas 2: 33 - 35

Vi hörde av vårt heliga evangelium, vad gamle Simeon sade, när han såg världens Frälsare: ”Se, denne är satt till fall och upprättelse för många i Israel och till ett tecken, som skall bli motsagt.” I följd därav, skall vi genom Guds nåd i denna stund betänka: Hur Kristus är satt för det första till fall för dem, som förhärdas för kristendomens skull, och för det andra till upprättelse för dem, som omvänder sig genom kristendomen, och för det tredje till ett tecken som blir motsagt. Må Gud ge sin nåd, att alla dessa ting må klarna för våra ögon och att även de sorglösa skulle inse, hur de störtar sig själva till förtappelsen, då de strider mot den Helige Andes verkningar.

1. Första betraktelsen visar, hur Frälsaren är satt till fall för dem, som förhärdas genom kristendomen. Det verkar föga troligt, att somliga människor förhärdas genom kristendomen. Men man har sett redan när Frälsaren själv började predika om kristendomen, att ju mer Frälsaren förmanade judarna, dess mer förhärdades de. Och vad berodde det på, att judarna förhärdade sig, när Frälsaren började förmana och lära dem om rätt ånger och bättring? Det berodde därpå, att Frälsaren förebrådde dem för orättfärdighet och skrymteri. Om Frälsaren hade bett dem och sagt: ”Kära judar, kära kristna bröder! Omvänd er och gör bättring,” så hade de begabbat honom och sagt: ”Läkare, bota dig själv. Vet du inte, att vi är Abrahams barn, och att vi har en fader, nämligen Gud? Vi är inte i behov att göra någon särskild bättring, ty vi är ju

goda sedan tidigare. Vi är genom löftet Guds barn.” Men då Frälsaren började förebrå dem [och skälla på dem](#), att de är skrymtare, huggormars avföda, ett horiskt släkte, vitmenade gravar, vredgades judarna över sådant skällande, i synnerhet då han sade till dem: ”Ni är av den fadern djävulen.” Och även när Stefanus förebrådde dem, att de hade oomskurna hjärtan, blev de så förbittrade att de tillslöt sina öron och gnisslade med tänderna.

Judarna var även skarpsynta att se fel i Frälsarens vandel. För det första var han oren. Han tvättade inte händerna, när han gick att äta. För det andra var han sabbatsbrytare. För det tredje var han en stor trollkarl, som utdrev djävlar genom Belsebub. För det fjärde var han en falsk profet, en folkuppviglare, som ledde människorna på fel väg. För det femte tog han en gång en hundpiska och drev ut ur kyrkan de köpare och säljare, som drev handel invid kyrkan. Men det största felet var, att han gjorde sig till Guds Son. Var det inte naturligt, att så dygdiga och fromma män, som judarna var, vredgades på en sådan landstrykare, som vandrar land och rike runt och skäller på hederliga människor?

Men nu säger denna tids judar och döpta hedningar: [”Fast judarna förhärades och hatade Frälsaren, så gör vi inte det.](#) Om Frälsaren kom för att undervisa oss, skulle vi kyssa honom. Vi skulle ta honom om halsen. Vi skulle gråta vid hans hals och ge honom det bästa vin vi har.” Men jag fruktar, att om Frälsaren började bestraffa och förebrå dessa döpta hedningar, såsom han då skällde på judarna, så skulle de säkert ge honom en

örfil men ingen kyss. De skulle förbanna honom och säga: ”Gå bort härifrån, din landstrykare! Gå bort härifrån och låt bli att skälla på hederligt folk! Om du inte låter bli att skälla och förebrå hederliga människor, så skall vi dräpa dig.”

[Somliga blinda stackare inser inte, att den onde åker med dem som med en dragoxe, när de vredgas på de kristna och hotar med åtal inför landshövding Pontius Pilatus, därför att hederligt folk inte mer får samvetsfrid på kyrkovägen.](#) Och vad annat kan de göra än vredgas och hata, när dessa falska profeter kommer och skäller på dem med sådana öknamn som dygdiga horor, ärliga tjuvar, nyktra fyllhundar och hederliga krögare. Sådana kristna hundar borde kastas i fängelse. Somliga förbittras så mycket för sin rättfärdighet, då de blir oskyldigt bestraffade, att de förbannar och befäller dem att fara till helvetet, som inte ger hederliga människor samvetsfrid. Men de känner dock inte, att de förhärdas genom detta andliga hat. Och de åter, som känner, att det inte torde vara rätt ställt med dem, då de vredgas så häftigt, säger till de kristna: ”Ni måste svara för våra själar, då ni med uppsåt retar oss.” De stackarna känner, att de genom detta andliga hat sjunker ännu djupare i helvetet än vad de av naturen är.

Men den onde, som bor i dem, går till ett så häftigt anfall mot sanningen, att gallan spricker och egenrättfärdighetens [svarta blod](#) stiger åt huvudet. Men inte slipper de ur helvetets järnbur eller den svarte smedens halsboja. [Hur kan de slippa lös från satans järnbojor, då han genom det naturliga förnuftet har satt så](#)

kraftigt betsel på deras huvud, att nacksenorna skulle gå av ifall de försökte komma loss. Snarare går de huvudstupa till helvetet, än medger, att det är djävulen som håller i den gamle Adams öron och att det är världen som håller i svansen. På detta sätt blir nu Frälsaren till fall för alla dem som vredgas och förhärdas genom kristendomen.

2. Andra betraktelsen visar, hur Frälsaren är satt till upprättelse för dem, som genom rätt ånger och bättring vänder sig till den rätta kristendomen. Fast varje människa av naturen är ett vredens barn och först strider mot den Helige Andes verkningar så mycket hon förmår, har det likväl hänt förr och händer ännu, att somliga blir övervunna och måste bli ödmjuka, då samvetet vaknar genom de kristnas⁴ förebråelser, och hjärtat fylls av smärta, så att de inte mer orkar strida emot.

Paulus var i början ivrig att hata och förfölja de kristna, men när Jesus ropade: ”Saul! Saul! Varför förföljer du mig, det är dig svårt att spjärna mot udden”, blev han så kraftlös, att han inte orkade stå. Han blev stenblind av den himmelska blixten, så att hans kamrater måste leda honom. Paulus hade i sitt blinda tillstånd ett så stort naturligt förnuft, att han ansåg kristendomen för en falsk lära och en verkan av den onde anden. Och när han så hatade de kristna, trodde han sig göra Gud en tjänst. Medan han förföljde och hatade de kristna, var han så blind, att han trodde sig förtjäna saligheten därigenom, att han *sög de kristnas blod*⁵. Men då Guds stränga rättfärdighet blixtrade till i hans samvete genom den himmelska rösten som ropade från ovan

och sade: ”Jag är Jesus, som du hatar”, blev han hastigt blind. Såsom fisken blir blind vid eldsken, så blir även den mänskliga plötsligt blind, som förut följde det naturliga förnuftet, varigenom hon i sitt blinda tillstånd var så förständig och klok, att hon trodde sig veta bättre än någon präst, var vägen till himlen går.

Det naturliga förnuftet leder somliga till den hedniska tron: ”Lev dygdigt och läs flitigt, så blir du salig.” Men när samvetet rätt vaknar, tar det naturliga förnuftet helt slut, och andra kristna måste leda henne. Han som förut var en vis man och nitisk att strida för brännvinet, måste till slut fråga de kristna, hur han skall bli salig. Paulus var förut nitisk i sin gamla tro, och han hade full förvisning, att judarnas gamla tro, i vilken han hade blivit undervisad, var den rätta och saliggörande tron. Men den himmelska väckelsen gjorde slut på den tron och en ny tro trädde efter ångern i dess ställe. Så måste även den gamla döda tron försvinna, då människan efter väckelsen får den upplysningen av den Helige Ande, att den förra döda tron är intet annat än ett fåfängt litande på Gud. Det är att stjäla nåd, då människan med ett obotfärdigt hjärta tillägnar sig Guds nådelöften och därtill även litar på, att hon har levt dygdigt. Men var är det skrivet, att nåd ges åt de obotfärdiga? Gamle Adam och det naturliga förnuftet skriver den lagen, att människan blir salig utan ånger, utan bedrövelse, utan lidande, om hon bara lever dygdigt och litar på Gud. Men detta är inget annat än en hednisk tro.

Luther, i vars lära vi är uppfostrade, har själv varit i ånger och tvivel, och han

fordrar för det första en sann sorg och bedrövelse över synden, och för det andra en levande tro på Kristus. Men när har nådetjuvarna haft ånger? När har de haft den bedrövelse som är efter Guds sinne? Frälsaren säger, att genom stor bedrövelse måste människan ingå i livet. När har nådetjuvarna haft den bedrövelsen? Frälsaren säger: ”När kvinnan föder, har hon smärta.” Men när har nådetjuvarna haft födslovånda? Den port är trång och den väg är smal, som för till livet. När har nådetjuvarna gått in genom den trånga porten?

Alltså hör vi, att himlens port är stängd för de obotfärdiga. Men för de botfärdiga, bedrövade, gråtande, **fattiga, nakna, eländiga**, förkrossade och betryckta, som har blivit så fattiga, att de inte har annat än tårar och suckar, för dem har Frälsaren kommit till upprättelse och uppbyggelse, till vederkvickelse, nådastol, försoning och salighetsgrund. För dem som har så stor smärta för sina många synder, att de måste krypa och rulla sig i stoftet, ropa och klappa, för att den nådige Herren Jesus, vilken de i sin blindhet har förföljt, hatat, smädat och föraktat, måtte **komma dem till hjälp och frigöra dem från djävulens bojar, vrede, avund, styggheit, dryckenskap, girighet, förbannelser**, för dessa **fattiga, nödställda, ängsliga och betryckta** blir Frälsaren till upprättelse och evig salighet.

3. Tredje betraktelsen visar, hur Frälsaren är satt till ett tecken, som blir motsagt. Kristendomen är en sådan sak, som har varit motsagd och blir fortfarande motsagd överallt, där den sanna kristendomen visar sig. Det naturliga

förnuftet strider så hårt emot den, att det betraktar den levande kristendomen som en omöjlighet, som vidskepelse eller galenskap. När Paulus började tala till världsherrarna om de dödas uppståndelse, sade en hög herre: ”Du är galen, Paulus, du har blivit galen av alltför mycket läsande.” Då man sett att den levande kristendomen har ansetts för galenskap och vidskepelse, så har kristendomen blivit mycket motsagd och motsägs fortfarande i synnerhet av världens vise som säger, att världen skulle vara i mycket bättre ordning, om denna kristendomens galenskap inte hade kommit i världen.

Och fast de enfaldiga inte har så mycket betänkt och rannsakat denna kristendomens galenskap, så har dock alla naturliga människor mycket att säga mot den, då de ser, hur människorna blir galna genom kristendomen. Det naturliga förnuftet strider så hårt emot den, att alla gamle Adams hår reser sig upprätt, när en botfärdig själ ligger i ångest och samvetskval. Gamle Adam skakar på huvudet som en ursinnig ox, då en stor sten kastas i dess huvud. Så skakar gamle Adam sitt huvud vid korset, då han ser, hur det förra fåfånga livet blir en plåga för de väckta, så att det söta brännvinet blir bittert. Då lär fienden fyllhundar och krögare att bedja. De säger så: ”Må Gud bevara mig för att bli så tokig, att jag skulle börja tappa Guds gåvor på marken. Må Gud bevara mig för att bli så tokig, att jag skulle börja svamla som dessa väckta.” Sådana böner behagar utan tvivel den gud, som bor i den nedersta himlen.

Men de få själar, som har blivit galna inför världen, får nu vara glada, om de

förblir fasta i sin dyrbaraste tro ända till slutet. De får nu vara glada ännu vid det sista andetaget, för att de har blivit så tokiga, att de började efterfölja Jesu bedrövade lärjungar från örtagården till Golgata, ty nu får de skåda den Korsfäste levande och förklarad, och stiga upp i himlen och därifrån igen kommande till att döma levande och döda. Amen.

¹ B = SW: sanningens kunskap

² B = SW lägger till: och lära

³ B = SW: oomvänt

⁴ B = SW: människornas

⁵ B = SW: utgjöt de kristnas blod

⁶ III P = B = SW lägger till en kort mening här och avslutar predikan därmed.

Originalmanuskript / Slutet återfunnet / FKHS Aunos
samling / Nationalarkivet Helsingfors
III P / PS 91 / P 164 / SW 67 / B 35

Petrus skriver: **Det är inte något annat namn under himlen givet, i vilket vi skall bli saliga än detta Jesu namn.** Ap. g. 4: 12.

Utan tvivel hade Petrus börjat fundera, *i synnerhet efter Frälsarens död*¹, när han var i otro och tvivel, om det skulle finnas en annan Frälsare, som kunde frälsa människosläktet från dess olycksalighet, men han har inte funnit något annat namn då, än endast detta Jesu namn. Fast han tvivlade starkt, om det kunde vara en rätt Frälsare, som inte kunde hjälpa sig själv från döden och fiendernas händer, har han dock inte funnit något annat namn än detta Jesu namn. Och ju mer han tänkte, desto mer blev han övertygad därom, att inget annat namn finns, i vilket vi skall bli saliga.

Nu hyser inga andra än världens vise tvivel om Jesus från Nasaret har varit den ende rätte man, som duger till Frälsare. Men endast därom hyser de botfärdiga tvivel, om Jesus kan ta emot sådana syndare innan de blir bättre. Därom tvivlar många otrons fångar, om det är tillbörligt att tro på honom och genom tron tillägna sig hans förtjänst innan man får en bättre ånger, större nitälskan, svårare samvetskval och större nöd efter Frälsaren. Men vi har sett att sådana otrons fångar slutligen finner sin frälsare i världen, eftersom de inte kommer till Frälsaren när de känner sin uselhet och oduglighet. Egenrättfärdighetsdjävulen uttröttrar otrons fångar och tvingar dem till världen², då de inte tror, när Jesus är tillstädes. Till sist finner de sin bästa glädje i världen, i grannlåt, i drycken-

skap, i skörlevnad och i vällust. I det tillståndet finner de ett annat namn, eller en annan frälsare, som inte är så helig och rättfärdig som Jesus, och som inte bryr sig om att se dem som suckar eller höra dem som tjuter, inte heller se på dem som bär dåliga kläder.

Har ni funnit ett annat namn, i vilket ni skall bli saliga? Har ni funnit i himlen, på jorden eller under jorden en annan frälsare, som kan hjälpa er från synden, döden och djävulens våld? När alla Belials bäckar börjar strömma och alla djupets böljor börjar stiga, avgrundens hav dåna och djupets brunn brusa, har ni då funnit något annat namn än detta Jesu namn? Jag tror och bekänner, att de botfärdiga³, bedrövade och betryckta själar-na inte har funnit något annat namn. Men de som inte är botfärdiga och troende, de finner ett annat namn i vilket de tror sig bli saliga. De finner någon annan frälsare, någon människoson eller hondjävul som duger åt dem till frälsare. Hordomsdjävulen duger åt somliga till frälsare, **grannlåt åt somliga**, världens ära åt somliga, brännvinet åt somliga och stora ägodelar åt somliga.

Denna dag är Frälsarens namnsdag. Och de få själar, som inte finner något annat namn under himlen, i vilket de skall bli saliga, borde på Frälsarens namnsdag fråga Nya Testamentets Överstepräst, som har hand om livets kyrkoböcker, de borde idag fråga, om deras namn finns i kyrkoboken, i synnerhet därför, att aposteln Johannes skriver i Uppenbarelseboken, att de har fått ett namn, som ingen annan vet än han själv. Ingen vet, hur mångas namn som under detta år skall

strykas ur kyrkoboken? Men må han, som bär det höga namnet och som idag har fått Frälsarenamnet, stödja de vacklande, styrka de bävande⁴, hjälpa de fattiga och nådehungrande, att de måtte hålla ut ännu detta år! Hör du, som bär det stora namnet, deras suckan, som ännu inte har fått namn, och stryk inte ut deras namn, förrän de dör eller utan prästbevis flyttar till ett annat rike. Fader vår o.s.v.

Evangelium: Lukas 2: 21

Vi hör av det upplästa evangeliet, att barnet, Guds och Marias Son, blev omskuret på åttonde dagen och fick namnet Jesus, vilket var sagt av ängeln innan han blev avlad i moderlivet. Vi bör sålunda genom Guds nåd betrakta, hur Guds Son har fått sitt namn innan han var avlad. Gud har redan i evighet utvalt sin ende Son till syndares Frälsare och gett honom ett namn, som är över alla namn, för att alla knän skall böja sig i Jesu namn, deras som är i himlen, på jorden och under jorden, och alla tungor skall bekänna, att Jesus Kristus är Herren, Gud Fadern till ära. Därför har namnet givits åt honom tusen år innan han föddes, och detta namn har den Helige Ande givit honom genom Davids mun, nämligen namnet Kristus, det är: den smorde, såsom Paulus säger: ”Han är smord med den Helige Ande.” Detta namnet, Kristus, har sålunda givits åt Frälsaren tusen år innan han föddes och har genom David blivit känt för alla judar. Men namnet Jesus har givits honom av ängeln, innan han blev avlad i moderlivet⁵. Nog tror alla kristna nu, att så har det skett, men världens vise

tror inte, att Marias Son har fått namn innan han föddes, liksom världens vise inte tror, att Marias Son sannerligen är Guds Son. Världens vise säger, att Maria har varit en teckentydare: ”Hon har drömt och trott sina egna drömmar, och därav har namnet fått sitt upphov.” Men de kristna har från världens begynnelse haft den tron, att Gud har gett namn åt alla utvalda och i synnerhet åt dem, om vilka Gud redan i förväg har sett, att de skall bli utvalda redskap till att predika och vägleda syndare till ånger och bättring, såsom till exempel Moses, profeterna och Johannes Döparen, åt vilken namnet blev givet av ängeln⁶ innan han var född. Gud har ändrat några heligas namn, åt vilka man hade gett ett hedniskt namn. Abram kallades Abraham. Jakob fick namnet Israel, då han kämpade med den okände. Saulus kallades Paulus, när han blev kristen. Dessa har fått nya namn redan i denna världen. Men den som vinner, skall även få ett nytt namn. Och detta nya namn är skrivet i livets bok.

I denna tid ger föräldrarna sina barn hedniska namn. Namnet verkar visserligen intet till huvudsaken, men vi hör nu, att Gud har ändrat hedningarnas namn, då någon märklig förändring har skett i deras hjärtan. Men huvudsaken är, att var och en skulle minnas, varför ett namn blivit honom givet, och vad han genom detta namn har lovat i dopet. När Gud gav Jakob ett nytt namn och kallade honom Israel, så betydde det: mannen vann över Gud. Petrus betyder hälleberg. Kristina betyder kristen. Om var och en nu var lik sitt namn, så borde Israel övervinna Gud med sina böner. Petrus

borde vara ett hälleberg, på vilket Kristus bygger sin församling, och var och en som bär namnet Kristina⁷ borde⁸ vara kristen. Och då Kristus, av vilken alla kristna har fått sitt namn, är den smorde, så borde alla kristna nu på Frälsarens födelsedag komma ihåg, hur stort och heligt detta namn är och hur mycket detta namn innebär, och härefter börja vaka och kämpa så, att detta höga namn inte skulle bli utstruket ur livets bok. Nog är det lätt att säga: ”Jag är ingen kristen.” Men det är svårare att bekänna sig som kristen, ty genom denna bekännelse bringar den onde många i nöd. De väckta kan bekänna sina synder, hur fula och skamliga de än må vara, men när de borde bekänna sig som kristna, så gör den onde motstånd, fast Paulus säger: ”Med hjärtats tro blir vi rättfärdiga och med munnens bekännelse blir vi saliga.”

Kom nu ihåg, alla kristna, hur dyrbart och förpliktande detta kristna namnet är, och med vilken stor möda Kristus har förvärvat detta höga namn åt er, och hur stort ansvar som vilar över er! Om ni genom ovaksamhet eller sömnaktighet uppför er så, att detta sköna namn blir utstruket ur livets bok, då ger alla djävlar i helvetet er ett förskräckligt namn, som är skrivet i den svarta boken. Hur de än skulle skälla på er och kalla er för horor, tjuvar och villoandar, så gör detta ingenting så länge ni har förvisningen⁹, att ni har ett skönt, högt och ärorikt namn i livets bok. Men om detta namn stryks ut, så får ni ett förskräckligt namn, som berövar er all ära. Kom även ihåg, att Gud har gett Kristus ett namn, som är det största av alla namn, att i Jesu namn skall

alla knän böja sig, deras som är i himlen, på jorden och under jorden. Och alla tungor skall bekänna, att Jesus Kristus är Herren, Gud Fadern till ära.

Och då nu ett nytt år börjar idag, på vilken världens Frälsare har fått namnet ”Frälsaren”, så borde varje kristen tänka, att detta är det sista året för honom, att han snart får lämna denna sorgedal, att han snart får höra det nya namnet som blivit honom givet i himmelriket och med stora bokstäver inskrivits i livets bok. Amen.

Handskriven kopia av Lars Parkajoki / Uleåborgs landsarkiv / P. Raittilas samling
KP 55 / P 169 / SW 76 / B 44

¹ Denna mening saknas i postillorna.

² B = SW: jorden

³ B = SW: väckta

⁴ B = SW: modlösa

⁵ B = SW: i sin moders sköte

⁶ ordet ängeln saknas i postillorna.

⁷ SW: kristen

⁸ SW tillägger här: också.

⁹ Postillorna: ljuset. Handskriften: Förvisning.

Profeten Elisa sade till en hedning, som var spetälsk: **"Gå och tvätta dig i floden Jordan,"** men denne hedning Naeman blev vred på profeten och sade: **"Är inte Syriens vatten bättre än allt vatten i Israel?"**

2 Kon. 5: 10 - 12.

Detta exempel visar oss, att alla hedningar vredgas, då de föreläggs en sådan gärning som stöter deras förnuft. Hedningen Naeman hade hört, att i Israel skulle finnas en profet, som kan bota allehanda sjukdomar. Då det i Syrien inte fanns någon, som kunde bota spetälska, beslöt denne hedning att fara till profeten Elisa. Han tänkte att profeten skulle lägga sina händer på honom och läsa några trollformler såsom trollkarlar brukar göra. Men då profeten Elisa inte kom för att hälsa honom med vackra ord, utan uppmanade honom att gå och tvätta sig i floden Jordan, blev hedningen sur på profeten och sade: "Är inte Syriens vatten bättre än vattnet i Jordan?" Profetens ord verkade i hedningens förnuft en sådan motvilja som om någon kristen här hade sagt till en hedning, att han måste börja göra bättring för ändtarmen¹. Och jag tror, att alla hedningar skulle ha vredgats på profeten för det ordets skull.

Den naturliga människan tänker, att en kristen borde tilltala henne med vackra och ljuvliga ord, såsom ni själva vet, hurudana tankar ni hyste om kristendomen, när ni först hörde talas om denna väckelse. Om kristendomens art hade varit sådan, att ljuvliga evangeliepredikningar hade verkat en rätt väckelse, hade visserligen kristna och hedningar fallit er

om halsen. Men Johannes predikade i Judéens öken synden till synd, och i Jordan döpte han, och kallade de heliga fariséerna för huggormars avföda, och förkunnade, att efter honom skulle komma den, som har varit före honom och som skall döpa dem med den Helige Ande och eld. Således förstår vi nu, varför dopet eller doppet i Jordan skulle vara ett starkt läkemedel för alla spetälska, som vill bli renade från syndens spetälska. **Men hedningen förstår inte, att det vattnet skulle innehålla en sådan kraft till att bota de spetälska.** Dock blev Naeman botad från sin spetälska, när han första gången hade doppat sig i Jordan.

Vi kan nu fråga som Luther: "Hur kan vattnet åstadkomma så stora ting?" Vattnet är ett sådant ämne, varmed kroppens orenhet tvättas av och renas. Men när det blir fråga om syndens spetälska, som når ända till själen, då förblindas förnuftet, om det vill förstå, hur dopet åstadkommer syndernas förlåtelse. Detta är inte en sådan förordning, som förnuftet kan fatta, utan vi måste ta emot det med tron. **Den som tror och döps, blir salig, men den som inte tror, blir förtappad, även om han vore döpt tio gånger.** Vi skall idag betrakta, hur Frälsaren döps. Men de få själar, som betraktar hur Frälsaren döps, må upplyfta sina ögon och se om himlen öppnas och om den Helige Ande kommer över honom som en duva, och må de därav förstå, att om den Helige Ande inte kommer över den döpte, så verkar dopet intet. Be, alla döpta, att den Helige Ande måtte komma över er, så att ni må kunna tro, ty dopet åstadkommer syndernas förlåtelse och

ger evigt liv åt alla dem, som tror. Hör, du dopets instiftare, de botfärdigas suckan: Fader vår o.s.v.

Evangelium: Matt. 3: 13 - 17

I dagens heliga evangelium hörde vi, att Jesus kom till Johannes och bad om dop. Han, som inte hade någon synd, var visserligen inte i behov av syndernas förlåtelse genom dopet, men han ville ge syndarna ett föredöme och helga detta sakrament.

Vi skall nu genom Guds nåd betrakta dopets nytta och nödvändighet, då Luther säger, att dopet åstadkommer syndernas förlåtelse, frälsar från döden och djävulen och ger ett evigt liv åt alla dem som tror. Vi skall nu betrakta: 1. Hur dopet åstadkommer syndernas förlåtelse. 2. Hur dopet frälsar från döden och djävulen, och 3. Hur dopet ger ett evigt liv **åt alla dem som tror**.

1. Dopet åstadkommer syndernas förlåtelse. Har nu alla döpta fått synderna förlåtna? Alla döpta tror det inte, och även de, som tror, tycks ofta vara vacklande i tron och levernet. De tycks inte vara fasta i sitt förbund, och somliga litar på den nya födelsen, som har skett i dopet. Men de få själar, som inte är döpta med vatten allena, utan med Helig Ande och eld, får tro, att de i nya födelsens bad har fått alla synder förlåtna och blivit Guds barn.

2. Hur frälsar dopet från döden **och djävulen**? De som förblir i detta dopförbund genom den Helige Andes förnyelse, kan genom **vaksamhet**², strid och kamp vara befriade från den andliga

döden och även den eviga döden, om de förblir fasta i sin tro intill änden. Dopet befriar de troende även från djävulen, så att djävulen har ingen makt över dem, som genom Guds nåd övervinner djävulens och världens frestelser.

3. Hur dopet ger evigt liv åt alla dem, som tror, och har genom Guds nåd blivit övertygade om syndernas förlåtelse, ty var syndernas förlåtelse är, där är även liv och salighet. Och när Bibeln säger, att den rättfärdige skall leva av sin tro, så är det tydligt, att ingen annan lever av sin tro än den, som genom en sann bättring och levande tro har blivit rättfärdiggjord. Däri är evigt liv, att den rättfärdige lever av sin tro.

Vad betyder dopet? Det betyder, att gamle Adam genom daglig ånger och bättring skall dränkas och dödas. Denna Luthers förklaring är även helt nödvändig för de kristna att minnas, ty **gamle Adam vill genom ovaksamhet komma ut även hos de kristna**. Om den gamle Adam inte blir nedsänkt och dödad i floden Jordan genom daglig ånger och bättring, tar han snart makten. Många har för gamle Adams skull förlorat sin tro och farit till helvetet.

Nu tvättar den himmelske Föräldern sina barn i floden Jordan, för att de måtte bli rena innan gästerna från himlen kommer. Ni är rena, dock inte alla. Gå nu, alla svarta tattare till floden Jordan och låt Föräldern tvätta och rena era själar, ty ni blir ändå inte rena genom egen tvättning. Men gråt inte, ni oförståndiga barn, för att Föräldern tvättar er med kallt vatten och dessutom stryker tvål i ögonen, ty annars blir ni inte rena. Föräldern vill, att

hans barn skall vara rena. Han kan inte visa de svarta för gästerna. Kom och tvätta er, så att den himmelske Föräldern må kunna visa er för gästerna som kommer från himlen. Kanhända gästerna från himlen kommer snart. Snart får ni bada i livets ström, för att ni må bli vita och rena och glänsande som änglar. Amen.

¹ B = SW: för omsorg om buken.

² ordet saknas i postillorna.

Jag skall få se honom, men inte nu. Jag skådar honom, men inte nära: En stjärna uppgår utav Jakob, och en spira uppkommer av Israel. 4 Mos: 24: 17.

Så talade en hednisk trollkarl, som blev kallad för att förbanna Israels släkte, men som genom Guds mäktiga ingripande måste välsigna. Han såg även fjärran, i en kommande tid, Frälsarens gestalt inför sina ögon, [fast denna syn var så dunkel, att han inte kunde åtskilja ett jordiskt rike från himmelriket](#). Han såg liksom i ett töcken, att en stjärna skall uppgå från Jakob och en spira uppkomma av Israel. Men vilken stjärna det gällde, och hurudan spira det var, det kunde han inte uttyda. Om vi tar andra bibelställen till vägledning, finner vi, att stjärnan är i andlig betydelse ett andligt ljus, som visar för vandringsmännen var vägen till himlen går, då de vandrar i mörkets skugga, och skulle denna stjärna inte vägleda vandringsmännen till evigheten, så skulle de gå vilse.

Att denna stjärna uppgår från Jakob innebär, att det andliga ljuset kom i världen från Jakobs stam. Då alla hedningar i det Gamla Testamentet var fullständigt i mörker, fanns det alltid ett litet ljus hos Jakobs stam, fast enbart få människor tog vara på det ljuset. Den spira som Bileam såg, betecknar ett andligt rike som har fått sitt upphov av Israel. Men alla dessa saker var så långt borta i hans syn, att han bekänner: ”Jag får se honom, men inte nu, jag skådar honom, men inte nära.” [Och dessa Bileams ord finns att läsas i 4:e Mose boks 24:e](#)

[kapitel](#). Denne hedniske trollkarl hade för övrigt kommit för att förbanna Israels församling, men när han kom närmare och såg på deras skönhet, måste han välsigna Israels församling, [fast han hade kommit för att förbanna dem](#).

Det har hänt för många, som genom ryktet har hört något om kristendomen, att de har kommit för att förbanna dem. Men då de har sett kristendomen på närmare håll, har de måst säga såsom denne trollkarl Bileam: ”Välsignad vare den som dig välsignar och förbannad den dig förbannar.” Såsom Bileam hade gått åstad från sitt hem för att förbanna Israels församling, så har många av världens trollkarlar gått åstad för att förbanna och smäda de kristna. [Men då han sett kristendomen på närmare håll, har hans tankar om kristendomen förändrats, och den samme man som hade för avsikt att förbanna de kristna, har måst välsigna dem](#). Då det naturliga förnuftet anser sitt naturliga tillstånd för kristendom, betraktar hon den rätta kristendomen som vidskepelse och en verkan av den onde anden. [Och då ryktet om kristendomen sprider sig, lägger den onde ytterligare tio lögner på ett ord. På det viset blir kristendomens verkningar fruktansvärda i den naturliga människans öron, så att hon inte kan tänka något annat om kristendomen än vad den onde anden förmår honom att tro, att kristendomen är en konstig vidskepelse](#).

Men när den naturliga människan, som hade gått åstad för att förbanna de kristna, kommer närmare och ser på kristendomens väsen och kristendomens verkningar, får hon den övertygelsen, att

det inte finns någon anledning att förbanna de kristna. **Fast detta kristendoms ljus i början var så dunkelt, att det visade sig som en liten stjärna vid himlaranden, likväl har Guds Ande redan vänt den blinde stackarens sinne åt annat håll, eftersom han som kom för att förbanna Israels församling, måste välsigna dem.** Men många världsmänniskor är så förhärdade, att ju flera gånger de ser de kristna, desto mera förbannar de dem. Detta andliga hat uppstår oftast hos dem, som i sitt eget tycke har levt dygdigt. Då deras dygd klandras, vredgas de så mycket, att de börjar svärja och bannas. Så gör även nådetjuvarna när deras tro klandras. De vredgas på alla dem som vill undersöka deras tros grund. Den levande kristendomen blir så motbjudande och förskräcklig för de dygdiga och nådetjuvarna, att de hellre går huvudstupa till helvetet än att de skulle börja göra bot och bättring.

Snarare omvänder sig redan råa hedningar eller sådana människor som har levt på ett mycket grovt sätt, än de dygdiga och riktiga nådetjuvarna som har salighetsgrunden i skallen, ty de råa hedningarna upptäcker efter en kort tid, att deras liv ingalunda är något kristligt liv. Och de får snart den övertygelsen av de kristnas samtal, att de med ett sådant liv säkert skall fara i förtappelsen, om en förändring och bättring inte sker. Men dygdiga horor och ärliga tjuvar som inte alls känner sina fel, förargas i högsta grad, då de klandras för hordom och tjuvnad, ty deras heder är så stor, att de går till helvetet med sin heder. Därför säger även Frälsaren, att många hed-

ningar kommer från öst och väst och sitter med Abraham, Isak och Jakob i himmelriket, men rikets barn skall kastas i det yttre mörkret.

De män från öster som kom från fjärran för att uppsöka den nyfödde Frälsaren var också hedningar, och en okänd stjärna ledde dem till Betlehem. Men Jerusalems invånare som hade bättre kunskap om den kommande Frälsaren gick inte dit, fast de hörde att stjärnan hade blivit sedd. Så händer det ännu, att råa hedningar omvänder sig snarare till den rätta kristendomen än några munkristna som bor intill kyrkan och hör Guds ord varje söndag. Men dess större ansvar kommer på dem som ofta hör Guds ord och ändå inte går till Betlehem för att uppsöka den nyfödde Judakonungen och falla på knä inför honom.

Inte lyser den Konungens stjärna för alltid vid himlaranden, men på dessa tider har hans stjärna börjat lysa i Norden, såsom den samma stjärnan då lyste i österland. Den samma stjärnan var då som vägvisare för dem som vandrade under mörkrets tid, och den samma stjärnan borde ännu idag vara vägvisare för alla dem som med hjärtats hängivenhet söker Frälsaren. Ge alltså akt på himlens stjärnor, ni fattiga vandringsmän, som vandrar många farliga färder genom töcken och oväder, ge akt på himlens stjärna, **då mörkrets tid kommer, då världens vind kommer tillsammans med snöstormen och tar bort vägen så att väggrunden inte längre är kännbar. Ta vara på himlens stjärna, då himlen blir svart, och solen bakom den svarta skyn har blivit mörk. Ta vara på himlens**

stjärna när vägen tar slut och ni måste övernatta i skogen bland vargar och lejon. Ge akt på himlens stjärna, och be, att Herren snart måtte låta sin nådiga sol lysa för dem som sitter i mörkrets dal. Och vi hoppas och tror, att han hör alla de bedrövades, längtandes och eländas bön. Fader vår, o.s.v.

Evangelium: Matt. 2: 1 - 12.

Vi hörde i vårt heliga evangelium, att de vise männen från öster kom för att uppsöka och fallande på knä tillbedja den nyfödde Judakonungen, och en okänd stjärna som hade uppenbarat sig på himlen visade dem vägen. I följd därav bör vi denna stund genom Guds nåd betänka hur Gud leder hedningarna till Frälsaren. Första betraktelsen: hedningarna från öster studerar himlens stjärnor, och medan de studerar dem, uppenbarar sig en okänd stjärna för dem. Andra betraktelsen: denna okända stjärna är vägvisare för dem. Må den nådige Herren Jesus, vars stjärna nu har uppenbarat sig, låta det ske, att alla hedningar skulle börja efterfölja stjärnan som visar dem vägen till Betlehem.

Första betraktelsen. Hedningarna från öster studerar himlens stjärnor. Det är få människor som studerar himlens stjärnor rätt. De människor, som har sin skatt inne i jorden ser nedåt, och har sålunda ingen tid att lyfta sina ögon mot himlen, ty de söker så flitigt den skattgömma, i vilken de tror sig finna en stor skatt undångömd, att de inte kommer ihåg att lyfta sina ögon uppåt. Och fast de flesta människorna söker den skattgömma som i enlighet med allmän tro och en

gammal berättelse borde finnas under jorden, så finner de den dock inte, ty gengångare eller jordtroll har gömt den inbillade skatten under jorden. Och om någon vore en sådan förtrollare som kunde tala med jordtrollet, så säger man att en sådan får den stora skatten som andra människor fåfängt söker. Men fast jordtrollets skatt lyser som guld under jorden, så visar den sig vara enbart en kolgömma, när den tas upp ur jorden och betraktas i solljuset. Sålunda blir alla de människor lurade som söker den gömda skatten i jorden.

Men de få människor som söker den gömda skatten i himlen, de brukar alltid se uppåt, fast andra världsmänniskor säger, att de är galna som söker en skattgömma i himlen. Det händer ibland, att de som söker den gömda skatten i himlen faller i någon grop då de under vandringen ser endast uppåt. Men fast den ondes änglar får tillfälle att skratta, då en till himlen skådande människa faller, så kan de dock inte hindra henne att resa sig upp. Om den människa och stjärntydare som har lyft sina ögon mot himlen, vandrar med jämna steg och känner efter med sina fötter var groparna är, så borde hon inte falla så ofta, och djävulens änglar borde inte ha så mycket att skratta åt.

När nu, som sagt var, de vise männen från öster eller stjärntydarna börjar lyfta sina ögon mot himlen, uppenbarar sig för dem en okänd stjärna som redan från världens begynnelse har varit på himlaranden, fast människorna eller stjärntydarna inte har sett den förut, eftersom den har varit fördold bakom andra

stjärnor, eller om de gamla människorna inte har förstått att med kikare se på dessa stjärnor. Hur det än må vara med denna sak, så blott det är visst och sant, att de vise männen från öster har lagt märke till en okänd stjärna, och därav drar de den slutsatsen i enlighet med den gamla tron, att en stor och mäktig Konung har blivit född i världen. Och under ledning av den stjärnan går de åstad från långt borta i öster dit vart stjärnan på himlen förflyttar sig. Hur långt borta från Betlehem de vise männens födelseort ligger förstår man därav, att somliga lantmätare har beräknat, att de har vandrat ett helt år innan de har kommit till Jerusalem.

Om man nu vandrar tre mil om dagen, vilket är sakta, så har de vise männens födelseort varit belägen omkring 1000 mil från staden Betlehem. Det kan ha varit ännu längre bort. Då evangelisten inte har hört namnet på orten som de vise männen kom ifrån, så är det troligt, att dessa vise mäns födelseort har varit så långt borta från Jerusalem, att örat inte ens har hört namnet på den orten. Likväl gick de vise männen åstad för att vandra ut ur det mörka och inom tjockt töcken varande hednalandet. De började vandra ifrån så långt borta, att de inte ens visste hur lång denna väg skulle bli. Men den underliga stjärnan var deras handledare och vägvisare. De hittade dock inte direkt till Betlehem, utan förirrade sig till Jerusalem, där de trodde sig finna det kungliga barnet, vars stjärna hade visat sig. Denna Konung fann de dock inte där de sökte, men de fick den upplysningen där, att Frälsaren eller Kristus inte skall bli född där, utan i Betlehem.

Vi skall nu komma ihåg, att i staden Jerusalem, dit de vise männen förirrade sig, bor för det första världsäran, för det andra den egna bättringen och för det tredje den döda tron. Världsäran är konungen Herodes, som började frukta, då de vise männen började tala om den nyfödde Konungens stjärna. Herodes tillsammans med alla världsherrar, började frukta att de mister sin ära om den Konungen får växa upp. Herodes eller världsäran började fråga den döda trons präster, som hade läst Bibeln, var Kristus skulle födas. Herodes hade endast hört nämnas om Kristus, att han skulle komma i världen, men han hade inte rannsakat Bibeln dess mer.

Men den döda trons präster har rannsakat Bibeln, och de vet nog på vilken ort Kristus skulle födas, men själva går de inte dit för att se honom, ty världsäran står i vägen och den egna bättringen eller den yttre dygden, utgör också ett hinder. De bryr sig inte om att besöka ett så dåligt och föraktat ställe, fastän de nu hör av de vise männen, att en konung är född. Om de till hälften tror, att Kristus är född i Betlehem, så går de likväl inte dit av den anledningen, att världsäran inte släpper dem, och den egna bättringen står också i vägen. För att inte tala om Herodes eller själva världsäran, som genast vill dräpa Frälsaren, och därför undersöker han noga vid vilken tidpunkt stjärnan först har visat sig, och befäller de vise männen att undersöka vem det är och vilket barn det är. Han säger nog med munnen, att han också vill komma och falla på knä inför barnet, men i sitt hjärta vill han dräpa det. Sådan är nu världs-

äran, och fast den döda trons präster och de skriftlärda själva inte går till Betlehem, omtalar de likväl efter konungens befallning var Kristus skulle födas. **Den bibelkunskap som de vise männen får genom de skriftlärda är säkert bra för dem.** Men världsäran drar därav den slutsatsen, att om ett sådant barn får växa upp vars födelse finns uppptecknad i Bibeln, så skall alla världsherrar mista sin ära, och därför beslutar de i hemlighet att döda barnet innan det växer upp.

Andra betraktelsen. Den okända stjärnan som de vise männen ser röra på sig på himlen visar dem vägen till Betlehem. Det har genom en klar bevisning berättats av evangelisten, att stjärnan for framför dem tills den stannade över det ställe där Maria med sitt barn befann sig. Därav kan man förstå, att om stjärnan inte hade visat dem vägen, så skulle de inte ha hittat till Betlehem. Men fast dessa vise män eller stjärntydare såg stjärnan, så står det inte i evangeliet, att andra människor hade sett den. Endast stjärntydare som studerar stjärnor såg den och förstod, att den var en stor Konungs stjärna.

Så är det ännu, att endast de som studerar stjärnor kan se Frälsarens stjärna. **Och om denna förunderliga stjärna inte fanns, så skulle alla de gå vilse, som går åstad för att uppsöka Frälsaren.** Men denna stjärna, **som så klart lyser på himlavalvet,** skall alltid visa vägen för alla fattiga vandringsmän, som beger sig iväg från det hedniska mörkret. **Fast människan känner sig vara fjärran från Betlehem, då hon börjar vandra på ångerns och bättringens väg,** så skall hon

dock nå det utlovade landet efter vandringsvägen genom många faror och frestelser. **Om denna stjärna inte visade vägen, skulle den fattige vandringsmannen säkert gå ännu mer vilse än dessa vise män, som trodde sig finna Frälsaren i staden Jerusalem, för de fann endast Frälsarens fiender där, nämligen världsäran Herodes, som i hjärtat vill dräpa den nyfödde Frälsaren, och den döda trons bekännare, som nog vet i enlighet med Bibelns vittnesbörd var Frälsaren skall bli född, men går dock inte själva till Betlehem, utan bor alltjämt kvar i den staden där vår Herre är dräpt.**

Om nu denna Kristi morgonstjärna slocknade, eller fördåldes bakom en svart sky, vad vore då de fattiga vandringsmännens tillflykt, då de vandrar många farliga vägar om natten och under mörkrets tid, då världens hårda vind, snöstorm och oväder tar bort vägen, **som redan i sig själv är smal och tung att vandra på? Vad skulle vara dessa fattiga vandringsmäns tillflykt, om denna stjärna som uppenbarar sig på himlalanden, slocknade eller försvann,** då grymma odjur och lejon ryter på ömse sidor, och jordtrollets¹ döttrar genom sin bedrägliga skönhet lockar och kallar de trötta vandringsmännen till sig och lovar dem allehanda läckerheter och sköna sängar samt söt sömn. Lyssna inte, ni trötta vandringsmän, vad jordtrollets döttrar viskar i era öron. De skall ge er sömndryck om ni går i deras sällskap, och sedan rövar de er matsäck och era ägodelar. Bättre är det att ligga på en sten eller en hård klippa och vänta tills morgonrodnaden börjar randas i era hjärtan, än att gå till jordtrollet. Och vad skulle vara de

trötta vandringsmännens tillflykt, om denna stjärna försvann, då de andliga lejonerna börjar riva och sarga genom tvivel såsom en björn, som först jagar de panikslagna ut på myren och där sliter och sargar dem, **men orkar ändå inte dra upp den döda kroppen ur myren.**

Jag vet att de trötta vandringsmännen inte kommer förbi tvivlets myr, men om en annan människa trycker ännu längre ner den som redan sjunker, så gör hon säkert mer än Frälsaren och apostlarna har gjort. Somliga gör det med god avsikt, men inte med andlig visdom. För de fattiga och trötta vandringsmännen är stjärnan som lyser på himlen den bästa vägvisaren, och den som följer stjärnan, borde aldrig gå vilse så mycket, att han inte till sist skulle komma fram till Betlehem.

Ge alltså akt på stjärnan, ni trötta vandringsmän, och se till att ni aldrig skall förlora denna stjärna ur sikte, för den leder er till Betlehem. Ty lång är vägen till Kanaans land, och kort är nådatiden, och den väg som för till livet är smal, och många farliga ställen finns på vägen. **Om de fattiga vandringsmännen mister Frälsarens stjärna, då skall de gå vilse vid vägskälen. Ge akt på himlens stjärna, ni trötta vandringsmän, tröttna inte att vaka och kämpa. Se inte mot jorden, utan se uppåt, där stjärnan är kommande, och följ stjärnan, så skall ni komma fram till Betlehem, där Israels nyfödde Konung ligger. Och offra åt honom era hjärtans guld och myrra och helig rökelse till en välbehaglig gåva och god lukt för Konungen, och be honom fallande på knä² nu och i evighet. Amen.**

KP 61 / P 191 / SW 90 / B 52

¹ finska: maahisen

² finska: kumartaen rukoilkaa. Motsvarande grekiska ord (proskynéo) i Nya Testamentet betyder: be med stor vördnad, fallande ned på marken.

Ha Gud för ögonen och i hjärtat alla dina livsdagar, och se till, att du inte samtycker till någon synd och gör emot Guds bud. Tob. 4: 6

Så förmanade gamle Tobias sin son. Men då de kristna knappast kan ha Gud för ögonen, så kan en sorglös människa ännu mindre ha Gud för ögonen, fast somliga av den döda trons bekännare menar, att de kan ha Gud för ögonen och även i hjärtat. Men det är den onde, som så bedrar nådetjuven.

Av dagens evangelium ser man, att inte ens Jesu föräldrar kunde så ha Jesus för ögonen, att de inte skulle ha borttappat honom. Hur kan då en sorglös människa och nådetjuv ha Jesus för ögonen så som han här uppmanas till? Detta är alldeles omöjligt, då inte ens en kristen kan vaka så, att han alltid skulle ha Gud för ögonen. Men vi vet, att en sorglös människa alltid har världen för sina ögon. Gud lär inte ofta vara i deras tankar, och i hjärtat är Gud aldrig, så länge människan lever i sorglöshet.

Hur kan Gud komma in i ett sådant människohjärta, som är fullt av onda andar. Om en sorglös människa sökte Jesus i Herrens tempel, så skulle hon söka honom bland bekanta och fränder, nämligen i ett sådant sällskap som Gud är fjärran ifrån. *Fyllhunden söker frälsaren i krögarens hus, och horan söker frälsaren i den rike mannens hus, men inte alls i kyrkan.* Därför kommer sådana sällan för att höra Guds ord. De föraktar gudstjänsten och Herrens nattvard. De säger: ”Nog har vi Guds ords böcker hemma. Om vi lever därefter, behöver

vi inte tvivla på vår salighet.” Dessa är gamle Adams hinder, varigenom han underlättar sitt besvär, för att inte behöva spilla sin tid för kyrkoresan. I synnerhet då man blir utskälld i kyrkan och hemma prisad, tar gamle Adam sin tillflykt till boken och tänker, att det finns ett bättre Guds ord i böckerna än i kyrkan. Och på denna sin tro tar gamle Adam bekräftelse från Bibeln. Då Frälsaren nämligen sade till den samaritiska kvinnan, att de inte skall be på Samaria berg, där det fanns en kyrka, inte heller i Jerusalem, där det fanns en annan kyrka, utan överallt, där två eller tre är samlade i Jesu namn, där är Jesus närvarande. Därav tar nu gamle Adam åt sig tron, att han inte behöver be till Gud i kyrkan, då han har bättre Guds ord hemma.

Men David nöjde sig inte därmed, att han hade Bibeln hemma, utan han skyndade till Herrens gårdar så som svalan till sitt bo och till sina ungar, och han säger, att fågeln har funnit en boning och svalan sitt näste, när han fick komma till altaret. David hade det så skönt i Herrens hus, att han ville vara dörrvaktare där. David var Israels konung, och ändå ansåg han det inte för en dålig tjänst att vara dörrvakt i Herrens hus, men nu vill inte många vara dörrvakt i Herrens hus. *Då människorna inte vill sitta stilla i kyrkan, måste de rusa ut.*

Somliga sitter på heta kol, som den svarte smeden lägger under ändan på dem. Somliga måste gå ut, då Guds ord börjar bränna deras samvete. Somliga hedningar rusar ut ur Herrens hus därför, att de inte kan sitta stilla då den onde kittlar *och viskar* i deras kött. Och

andra åter måste gå ut ur kyrkan för att smörja sina tarmar med flytande djävla-träck¹. I en kyrka, varifrån fienden driver ut sina trälar innan predikan är slut, är dörrvaktaren under hård press, då han måste öppna kyrkodörren för alla som den onde driver ut innan gudstjänsten är avslutad. Utan vidare fruktar fienden, att de blir ångerfulla, om de sitter stilla i kyrkan och lyssnar till predikan. Därför driver han ut sina tjänare. Men de åter, vilka fienden inte alls släpper in i kyrkan, läser hemma i [en rund bok](#), varvid den svarte magistern förklarar Bibeln för dem så, att dryckenskap blir lovlig, hordom blir lovlig, brännvinshandel blir lovlig, att svära och slåss blir lovligt.

Luther har skrivit, att fienden kan nog predika evangelium bättre än någon präst. Och i den kyrka, där den onde predikar, sitter alla dygdiga horor stilla, alla ärliga tjuvar gråter av kärlek, ormtårar rinner ur de barmhärtiga krögarnas ögon, nyktra fyllhundar blir så fromma, att de faller på knä inför krögaren så snart de kommer ut ur kyrkan, och sticker ut tungan som den ondes dragoxe och säger: ”En droppe, en droppe, kära Jesu vän! En droppe!” Krögaren är för drinkaren en kär Jesu vän, men en nykterhetspredikant är för drinkare och krögare en djävulens vän, som hindrar Guds barn att njuta av brännvinet som är en Guds gåva.

Då nu den onde har mycket att göra i Herren hus, då han skickar ut somliga som har kommit in, och inte alls släpper in somliga, så är det klart, att han skulle vilja bränna upp alla kyrkor, där Guds ord så förkunnas, att ordets hörare får ont samvete. Eller om somliga får and-

lig glädje och fröjd, börjar den onde av avund fälla ormtårar. Även de botfärdigas tårar bränner hans samvete, och i synnerhet, om nådevalparna börjar gnälla, hoppar den onde genast upp ur bänken och rusar ilande ut ur kyrkan, och alla hans tjänare följer med honom, ty nådevalparna stör honom så att han inte hör vad prästen predikar.

Eljest lyssnar den onde noga, om man skäller på honom i kyrkan och kallar honom för hora och tjuv, så att han sedan kunde fråga efter sin ära. Men inte ids han höra, när nådevalparna börjar gnälla. Därför är det bäst, att alla den onde andens tjänare går ut ur kyrkan tills en annan präst kommer, som predikar så vackert och ljuvligt, att alla dygdiga horor brister i gråt och alla fyllhundar brister i skratt och alla hederliga krögare fylls av glädje. Då får även alla fräcka och obotfärdiga horor komma in i himmelriket, men de botfärdiga, bedrövade, de betryckta korsbärarna, de i andlig fattigdom suckande, döms till helvetet.

Skynda alltså, såsom David säger i 84:e psalmen, alla mesar och svalor, snösparvar och näktergalar, skynda, sträva, längta, ila till trygga boet. Fly, ni nådevalpar till Herrens gårdar. Kom innan en sådan nådens utdelare kommer, som ger smörgås åt hundarna och fiskben åt barnen. Vi hoppas och ber, att ”som fågeln fri och snar, till kända nästet far, att där i frid få vara, för oro, våld och fara, ja deras lärare med hjärtats hugnad se, att Herrens bud bli lydda och de med seger prydda, när onskans välde stäckes och trones liv uppväckes.” Så skall dörrvaktaren slutligen, när Her-

rens stora dag kommer, släppa in dem som med sörjande och förkrossade hjärtan klappar på kyrkodörren. Fader vår o.s.v.

Evangelium: Lukas 2: 42 - 52.

I dagens evangelium berättar evangelisten Lukas, att Jesu föräldrar hade kommit till Jerusalem på kyrkobesök, och där miste de Jesus, som de började söka bland bekanta och fränder och slutligen fann honom i kyrkan. Med ledning av dessa ord skall vi denna stund betänka: var föräldrarna skall finna Jesus, när de har förlorat honom. Må Gud låta det ske, att de föräldrar, som sörjande söker Jesus, måtte finna honom i Herrens tempel, då de förgäves söker honom i världen bland bekanta och fränder.

Kära föräldrar! Ni har i sorglöshetens tillstånd förlorat Jesus. Låt se, var ni finner honom, då ni i väckt tillstånd saknar honom. Ni har förlorat honom under kyrkoresan, då ni i sorglöshetens tillstånd kom till kyrkan efter högtidsdagens sed. I sorglöshetens tillstånd har ni kommit till kyrkan endast av högtidsdagens sed, inte för att i Herrens hus få upplysning för er själ, utan därför, att ni enligt gammal sed skulle få uppbyggelse för er mage. I sorglöshetens tillstånd har ni kommit till kyrkan för att roa era ögon med grannlåt och världens fåfänglighet och för att visa era avgudar för världen: ståtliga hästar, gödda med spannmål, målade slädar, kläder av kläde, silkesdukar på huvudet, silverpipa i munnen, ur i fickan och brännvinsflaska under armen. Denna ståt och grannlåt har följt med er till

kyrkan såsom högtidsdagens sed är, att världen skulle se, hur rika och fina ni är.

Om en fattig vandringsman hade mött er på kyrkovägen och inte känt igen, vad för herrskapsfolk ni är, då ni kom körande med bjällror och med piskan i hand ropande: "Ur vägen, satan!" Så skulle han ha tänkt: "Vad är detta för herrskapsfolk som kör med sådan brådska. De är höga världsherrar allihopå. Jag måste ta av mössan och buga för dem." Om en rå bonde² kom från Sverige och mötte så mycket herrar på kyrkovägen, skulle han tänka: "Här finns det mycket herrar, som kommer med vacker välsignelse till kyrkan, de svär även på kyrkovägen och bereder sina hjärtan med djävlaträck³, för att kunna tjäna sina gudar med stor andäktighet." Innan amen blivit sagt i kyrkan, springer de ut ur kyrkan. De får så stor hunger efter världsgudens nåd, att de inte kan vänta på Herrens välsignelse, utan måste under predikan gå ut och ta sig en kyrkosup, som bättre släcker deras törst efter nåd än Guds ord och det välsignade vinet.

Genom ett sådant leverne har sorglösa föräldrar förlorat Jesus särskilt under kyrkoresan, då de först kommer till kyrkan endast av högtidsdagens sed, och sedan under resan tjänar den gud som bor i ändtarmen⁴, men inte den Gud, *för vilkens skull de har kommit till kyrkan*⁵. Helgdagen görs till supdag, förbannelsedag, slagsmålsdag, gyckeldag, dansdag, sprithandelsdag. Så har man levt även här alldeles intill kyrkan, så som i det djupaste helvetet. Och så lever man ännu, att förbannelser och fylleri och förtappelsens dån hörs på en

kvarts mils avstånd. Är det då något att undra över, att sorglösa föräldrar förlorar Jesus med ett sådant leverne? Få se, var de skall finna honom, när de slutligen börjar sakna honom.

När de sorglösa föräldrarna vaknar upp ur syndasömnerna, finner de, att de har förlorat Jesus, och då börjar de med sorg söka honom. Men inte förstår de genast, var de skall söka Jesus. De tror att han finns bland bekanta och fränder. Men kan ni, sörjande föräldrar, förstå, var ni skall söka Jesus, då ni har förlorat honom? I sorglöshetens⁶ tillstånd har ni inte saknat Jesus, ty er frälsare var då i världen: i brännvinsflaskan, kistan, ändtarmen⁷.

Men när samvetet vaknade, då först började ni sakna Jesus. Och nu söker ni honom bland bekanta och fränder. Men förgäves söker ni honom bland sådana bekanta, som inte har sett honom. Och förstår ni äntligen, var ni skall finna Jesus? I sorglöshetens tillstånd sökte ni inte honom i Herrens tempel, utan i krögarens hus. Då hade ni bråttom att springa ut ur kyrkan till krögarens hus. Ni hade inte tid att vänta på Herrens välsignelse. Ni hade bråttom att höra djävulens välsignelse på krogen. Försök äntligen söka Jesus i Herrens tempel, kanske han finns där ni inte tror. David skriver om sig själv, att fågeln har funnit sitt hus och svalan sitt bo i Herrens hus.

Jag har sett att kråkor och skator ibland bygger sitt bo i klockstapeln, men jag har även sett, att svalorna bygger sina bon i kyrkan, och mesarna bygger sina bon i det levande vinträdet sprickor.

Om ni, bedrövade föräldrar, söker Jesus, så sök honom inte bland sådana bekanta och fränder, som inte har sett honom, utan försök äntligen att söka honom i templet. Kanske han har stannat kvar i kyrkan, då ni gick ut i världen. Ni får nog förvånas, om ni finner honom där ni inte ens hoppades. Men klandra därför inte på honom, att han har orsakat er mycket besvär, ty det är er egen försumlighet, då ni inte alltid har haft Jesus för ögonen.

När ni hade bråttom att gå ut ur kyrkan till världen, blev Jesus kvar i kyrkan, och det är ert eget fel, att ni har förlorat Jesus. Men ni skyller på Jesus, att ni har förlorat honom. Ve! Ve! Hur blinda ni är, ni bedrövade föräldrar. Varför höll ni inte alltid Jesus för ögonen? Nu söker ni Jesus överallt, bland bekanta och fränder. Nu saknar ni Jesus, när samvetet har vaknat. Nu tänker ni, att Jesus gjorde mycket besvär för er, då ni själva genom er vårdslöshet har förlorat honom. Av otålighet förebrår ni Jesus, att han har gjort detta besvär för er, att ni redan så och så länge med bedrövelse har sökt honom. Men ni är så oförståndiga och okunniga i andliga saker, att ni inte förstod, att Jesus måste vara i dem som tillhör hans himmelske Fader.

Hör nu, ni sörjande föräldrar, som har förlorat Jesus och sörjande söker honom. Vet ni, var ni skall finna honom? Ni har förlorat honom under kyrkoresan i sorglöshetens tillstånd. Nu måste ni i väckt tillstånd återvända till Guds tempel och söka Jesus där. Ni bedrövade och tvivlande, som har börjat sakna Jesus! Var skall ni söka honom?

Ni botfärdiga och betungade, var skall ni finna Jesus? Ni olyckliga föräldrar, som genom er egen vårdslöshet har förlorat Jesus, var skall ni möta honom? Ve, ve, olyckliga själar, som har förlorat Jesus och med ett bedrövat och blödande hjärta söker honom. Var skall ni finna honom? Ni söker honom bland bekanta och fränder, men de har inte sett honom. Det finns inget annat råd, än att ni återvänder till Guds tempel och möter honom där. Där skall ni finna honom. Men om ni ännu en gång skulle finna honom, så ta honom med er hem och se till att ni inte åter igen tappar bort honom från er syn.

Återvänd därför, ni sörjande föräldrar, då Jesus har försvunnit för er. Vänd åter till Herrens gårdar såsom David, när han var bedrövad och flydde till Herrens altare. Där sjunger han, att fågeln har funnit ett hus och svalan sitt bo, när han tar sin tillflykt till Herrens hus. Vänd sålunda åter till Herrens hus, ni bedrövade själar som saknar Jesus. Vänd åter, ni små fåglar, ni svalor, snösparvar, näktergalar och sädesärlor! Skynda, sträva, längta, ila till ert bo, när åskan dundrar på Sinai berg. Göm er i det levande vinträdet sprickor, när höken jagar er. Om en mes skriker i hökens klor, så jagar alla mesar höken. De ville nog rädda den olyckliga själen som skriker i hökens klor, men de kan inte, ty höken är stor och mesarna är små fåglar. De ömkar sig dock över den olyckliga stackaren, som skriker i hökens klor, såsom konung David sjunger i [den 84:e psalmen](#): ”Som fågeln fri och snar till kända nästet far att där i frid få vara för oro, våld och fara, så själen till dig

längtar och till ditt altar trängtar.” Hur passar denna Davids syn för de sorglösa som skyndar sig efter världen. Somliga skyndar sig till krögaren och finner där sin bästa glädje. Somliga skyndar sig till horan och finner där sin bästa glädje. Ingalunda har de någon glädje i kyrkan, i synnerhet när de små fåglarna, om vilka David säger, att de finner sina bon i Herrens hus, börjar sjunga och kvittra prisande den store Guden för den första solstrålen som väcker dem i deras bo. Har ni inte hört, hur svalorna kvittrar i sina bon, när solen går upp? Men ni sitter döva och stumma i Herrens hus. Ni kanske förebrår Jesus, att han gjorde er mycket besvär, då ni måste söka honom i templet. Men de sorglösa finner inte Frälsaren i templet, utan i världen tror de sig finna Frälsaren. Men de botfärdiga, bedrövade, tvivlande, som i sanning söker Jesus, när de känner, att han har försvunnit, och benådade själar, då de genom ovaksamhet har förlorat Jesus, kan finna honom i templet, där han gärna bor och lyssnar till, hur svalorna, mesarna och näktergalarna⁸ kvittrar med sina röster. De sjunger lov till den store Skaparen för den första solstrålen som väckte dem ur sömnen. När nådens sol går upp vid himlaranden, då sjunger de, och tackar för detta ljus som har kommit och säger: ”Amen! Halleluja! Tack, ära och lov vare den store Skaparen och Lammet, som var död, och se, han lever i de troendes hjärtan.” Amen

¹ B = SW: drakgift

² B = SW: enkel bondpojke

³ B = djävulsträck, SW = drakgift

⁴ B = SW: buken

⁵ B = SW: som man skall tjäna i kyrkan.

⁶ B = SW: otrons

⁷ B = SW: buken

⁸ SW: blåhakesångarna

Och Herren Sebaot skall göra för allt folk ett fett gästabud på detta berg, ett gästabud av klart vin, av fett och mærg, av vin där ingen drægg finns. Jes. 25: 6.

De andliga gåvor, som Herren utlovar alla folk, liknas här med sådana läckerheter, som människan mest tycker om, nämligen vin och mærg, som smakar gott i människans mun. Till gästabudet tillreder man de bästa läckerheter som finns i landet, och därav tar man nu denna liknelse, då Herren vill visa, vilket gott kristendomen för med sig. Andligt vin gavs åt lärjungarna på pingstdagen, då de uppfyllda av den Helige Ande började mäktigt predika med nya tungomål. Andligt vin ges ännu åt somliga troende, när de får känna andlig glädje. Och dessa andliga drinkare får ibland smaka på det söta¹ vinet på detta berg.

Denna världens krögare blandar vin med vatten och tar betalt inte bara för vinet utan även för vattnet, och de inser ändå inte, att de har förstört Guds gåvor.² Men de säger, att de gör detta av kärlek, för att de tokiga fyllhundarna inte skulle dräpa sig med det starka vinet. Då nämligen fyllhundarna inte kan hålla någon gräns och dricka måttligt, utan så snart som de känner smaken, dricker de vin som vatten, hur starkt vinet än skulle vara. Därför säger världens krögare, att de måste blanda vatten i vinet, inte av girighet eller för att få större vinst, utan av kärlek mot medmänniskan. Är det sant, att krögarna blandar vatten i vinet av kärlek mot sin nästa? Jag har hört fyllhundar klaga mycket däröver, att de

måste köpa vattenblandat av krögaren. Och fast fyllhundarna som köper sådan vattenblandning har rätt tjockt samvete, så tror jag att krögarnas samveten är ännu tjockare, eftersom de ids blanda vatten i vinet och ta betalt även för vattnet. Deras samveten är utan tvivel tjockare än oxhud, då fyllhundarnas hustrurs och barns tårar inte bränner deras samveten.

Krögarna får inga samvetssår, fast alla fyllhundar anklagar dem för att de har fördärvat Guds gåvor med vatten, och tagit betalt för vattnet. Men om världens krögare har tjocka samveten, så har ingalunda somliga andliga krögare tunnare eller ömmare samveten, då även de ids blanda vatten i vinet. Fast deras vin har varken köpts eller kokats i den egna brännvinspannan, utan har blivit skänkt, så som Gud säger genom den förutnämnda profeten Jesaja: ”Kom och köp vin och mjölk utan pengar och utan betalning,” Likväl ids somliga andliga krögare blanda i vinet, inte blott vatten, utan även djävlaträck, så att ingen rättskaffens människa kan dricka sådan djävlaträcks blandning. Men nog är denna onda andars blandning söt i deras mun, som har ätit och druckit så mycket djävlaträck, att de har mist all smak, precis som någon gammal dåre, som inte mer känner smaken på maten.

Så dricker alla i död tro varande gamla dårar av denna onda andars blandning, som andliga krögare håller i den blinde stackarens mun. Fast vinstsmaken knappast känns i denna blandning, utan endast det flytande djävlaträcket, blandat med eget vatten. Och när sådan döda trons blandning ges åt männi-

skorna varje gång de kommer in i kyrkan, blir de sömniga och somnar i så god sömn, att de inte vet något om himmel eller helvete.

Men nu säger Herren genom profeten Jesaja, att han på detta berg ämnar bereda ett stort gästabud för alla folk, och där skall han ge dem klart och rent vin, samt *märg och fett*³. Ack om alla folk nu måtte samlas på Sions berg och ta emot sådana läckerheter och *äta fett och märg, samt* dricka sig fulla av det söta vin som varken är blandat med vatten eller med den döda trons slem, inte heller med flytande djävlaträck⁴, utan är klart och rent vin, sådant som det kommit från vinpressen och av det vinbär som har vuxit på det levande Vinträdet. Jag fruktar bara att inga andra kommer till detta gästabud som Herren har berett på Sions berg, än några hungriga gäster *och andliga tiggare*, som inte har smakat på Guds gåvor sedan de sist var på bröllop. Då åt de nog *märg och fett*⁵, och drack rent och oblandat vin. Men varje dag är inte bröllopsdag. Då får tiggarna äta märg och fett, smör och honung, när de sitter vid bröllopsbordet, men däremellan får de fasta och tugga nödbröd.

Ät inte alltför snabbt, ni tiggare och hungriga gäster, när ni kommer till bröllopsbordet, utan ät endast så mycket som bruden brukar äta, då hon har krona på huvudet och trolovningsringar på varje finger. Hon äter så litet, att de andra tror att hon svälter. Men hon är ju inte så hungrig, ty hon lever av kärlek. Hon är ännu så blyg, att hon knappast vågar se på sin Brudgum i folks närvaro. *Men om natten och i ensamheten avviker hon inte*

från sin Brudgums hals, oavsett vad som stod i vägen. En lättsinnig hycklare visar stor kärlek till sin man, för att människorna skulle se hur mycket hon älskar sin man. Men då folk inte ser, går hon i djävulens famn, och i sitt eget hus är hon som en hondjävul mot sin man. Vid folks närvaro kysser hon den man, som hon är vigd med, men då mannen är borta, kysser hon djävulen. Sådana är några vackra brudar, som har avlagt ed vid altaret och mottagit ringar från sina män, *men gett hjärtat åt djävulen.*

Må nu bruden be, när bröllop hålls, att inte fienden med sin list får förvillan henne till otrohet eller likgiltighet mot sin Brudgum. Må bruden be, att Herren Jesus, som ensam kan förvandla vatten till vin, av nåd skulle låta en droppe av det klara och rena vinet rinna i den fattiga och av världen föraktade brudens mun, för att kärleken måtte bestå för alltid, inte endast mellan jordiska äkta makar, utan även mellan den store och blodbestänkte Brudgummen, Herren Jesus och hans fattiga brud. Hör, o himmelske Konung, alla bedrövades och nödställdas bön, som ropar efter dig: Fader vår, som är i himlen o.s.v.

Evangelium: Joh. 2: 1 - 11

Med ledning av vårt heliga evangelium och i följd av det som redan blivit sagt, skall vi denna stund genom Guds nåd betänka, varifrån de fattiga bröllopsgästerna får bröllopsvin. *Första betraktelsen. Varför skall de gifta sig, som är så fattiga, att de inte kan skaffa bröllopsvin? Andra betraktelsen. När de i*

anden fattiga gifter sig, så kallar de Jesus till bröllopet. Tredje betraktelsen. Jesus bereder det bästa vinet åt de fattiga bröllopgästerna. Må den nåderike Herren Jesus ge sin nåd, att alla i anden fattiga par, som har bjudit Jesus till bröllopet, skulle få behålla honom som gäst så länge bröllopet varar här och sedan evigt i himlen. **Amen.**

Första betraktelsen. Varför skall de gifta sig, som är så fattiga, att de inte har råd att skaffa bröllopsvin? Utan tvivel var det ett fattigt brudpar som hade rätt till bröllop i Galiléens Kana, ty för de rika fattas aldrig vin. Ett rikt brudpar skaffar redan i förväg så mycket vin att det inte skall ta slut för tidigt. Men ett fattigt par kan inte på en gång köpa så mycket vin, och därför tryter vinet innan de hungriga gästerna blir mättade. Därför framställs nu frågan: varför gifter de sig, som inte har råd att skaffa vin? Somliga menar, att de fattiga är ivriga att gifta sig för hordomens skull, eller på grund av köttets begärelse, och somliga för högfärdens skull, då de inte vill tjäna för rimlig lön. Då de **fattiga tjänarna** inte får så stor lön, som de anser sig förtjäna, vill de bli husfäder och husmödrar och tänker, att det är mödosamt att alltid vara en annans träl. Sålunda säger de upp sin tjänst och börjar dels spela herrskap, dels försöka sig på affärer, dels gifta sig och hålla bröllop. **Och när de på detta sätt blir fattiga, säger de: "Gud gjorde oss fattiga."** Somliga som klär sig riktigt grant, går ut för att spela och dansa. Och när köttets begärelse väcks genom världens glädje och brännvin, går de efter dansen ut om natten och gör hor. Och då de fått

oäkta barn, går de ihop som kreatur, fast de har intet att gifta sig på. Och då det blir många barn och fattigdomen kommer över dem, säger de: "Gud gjorde oss fattiga." Han lämpar sig bäst att bära allas synder, både hordomens, grannlåtens⁶, lättjans och dryckenskapens synder.

Om vi åter skulle tala om andlig fattigdom och fråga: varför de i anden fattiga vill gifta sig, fast de inte har råd att skaffa bröllopsvin, så måste vi lägga märke till, att de i anden fattiga vill ingå andligt äktenskap av kärlek. Kärleken tvingar dem att gifta sig och hålla bröllop, fast de **är så fattiga, att de** inte ens har kläder på sig utom några trasor, som hänger om höfterna. Och för dessa trasor varmed de försöker skyla de **värsta eller** skamligaste ställena, skäller dödsrikets hundar rysligt på dem. Och inte slutar dödsrikets hundar att skälla, fast sådana tiggare hotar att slå dem med stav. **Men de skäller ännu rysligare och vill även bita tiggarnas ben.** Men om tiggarna hade blivit helt avklädda och nakna, hade inte dödsrikets hundar så mycket att skälla på. Nu ställer de rika åter denna fråga: "Varför är sådana ivriga att gifta sig, som inte har något att skyla sin nakenhet med?" Ja! De skyndar sig att gifta sig, fast de har varken kläder på sin kropp eller skydd mot oväder.

Andra betraktelsen. De i anden fattiga bjuder Jesus till bröllop. Fast de inte har råd att skaffa bröllopsvin **åt de hungriga gästerna**, rustar de likväl till bröllop. Och när vin fattas, säger Jesu moder: "De har intet vin." Både för brudparet och gästerna är det tråkigt, om vinet helt och hållet saknas. Men vad kan de

göra? Ett fattigt brudpar har inte råd att köpa vin. Och om Jesus inte förbarmar sig över detta fattiga brudpar, så får de vara utan bröllopsvin. Men någon lättsinnig människa torde fråga: ”Hade inte detta brudpar kunnat klara sig utan vin?” Ingalunda, ty vinet värmer hjärtat och uppväcker kärleken. Om inte vin hade skaffats, hade de fått dricka kallt vatten, varav hjärtat blir kallt. Och om äkta makars hjärtan är kalla, så tränger sig äktenskapsdjävulen mellan makarna.

Somliga tror, att äktenskapsdjävulen ligger under sängen. Men det är inte sant. Äktenskapsdjävulen ligger nämligen i ändtarmen⁷. Och om hjärtat dessutom blir kallt för att de inte har kärlekens vin, som värmer deras hjärtan, träder äktenskapsdjävulen även in i hjärtat och verkar där så mycket, att det blir slut på all glädje. Och om Herren Jesus inte hade skaffat det bästa vinet åt detta brudpar, hade det gått med dem som det har gått med alla andra, som inte har bjudit Jesus till bröllopet. Deras äktenskap har förvandlats till ett helvete på jorden. Somliga brudpar är nog rika, och skaffar så mycket brännvin till bröllopet, att alla bröllopsgäster blir berusade. Men likväl kommer äktenskapsdjävulen mellan dem. När nämligen brännvinet stiger åt huvudet, börjar de slåss och riva i håret. De blinda stackarna förstår inte, hur äktenskapsdjävulen har kommit mellan dem. Så går det för det par, som inte har bjudit Jesus till bröllopet, när de gifte sig. De måste dricka brännvin, varigenom det blir tvist, gräl och slagsmål mellan makarna. **Men det par som är så fattigt, att de inte har råd att skaffa bröllopsvin, måste bjuda Jesus**

som gäst, som allena kan förvandla vattnet till vin. När brudparet nämligen blir så fattigt, att de måste be Jesus bereda bröllopsvin åt dem, då flyr äktenskapsdjävulen. Och Jesus, som är äktenskapets ängel, försonar stridiga brudpar med kärlekens bröllopsvin, som värmer deras hjärtan och gör dem glada. Var och en som smakar det vin som Jesus gör av vatten upptänds av kärlek. Men den som dricker det vin som djävulen har kokat i kopparkittel, kan endast älska världen och sitt eget kött. Han hatar sin maka och sina barn, vilka han borde älska, inte blott med naturlig kärlek utan även med kristlig⁸ kärlek.

Tredje betraktelsen. Jesus bereder det fattiga brudparet det bästa vinet. Vi har förmodat, att detta brudpar var fattigt, då vinet så snart tog slut.⁹ Men de var utan tvivel släkt med Jesus och hans moder, om inte lekamligen så dock andligen. Jesus räknar dem som sina släktingar, som gör den himmelske Faderns vilja. Men de i anden fattiga är särskilt kära för Frälsaren, därför, att sådana brudpar, som är i anden fattiga **och betryckta**, måste bjuda Jesus till bröllopet. Ty Jesus själv är fattig till kroppen, och han har intet att ge till bröllopsbordet. Men när det blir brist på vin, nämligen sådant vin, som mjukar upp hårda bröst och värmer kalla hjärtan, då förvandlar han vatten till vin. Inte för att gästerna skulle bli berusade, utan därför, att han skulle uppenbara sin härlighet. Evangelisten betygar, att Jesus genom detta tecken uppenbarade sin härlighet, och hans lärjungar började tro på honom.

Det är sålunda visst och sant, att de brudpar, som bjuder Jesus till bröllopet,

får smaka det bästa vinet, som Brudgummen har sparat till sist. Det är sådant vin som värmer kalla hjärtan och upp-tänder en brinnande kärlek mellan makarna. Det tar bort vreden och avunden och försonar stridiga makar samt förvandlar hatet till kärlek. Sådant vin borde de makar smaka, mellan vilka äktenskapsdjävulen har trängt sig genom brännvinet, som har gjort äktenskapsbudet bittert för många par, och har fått många kvinnor att gråta och tjuta, samt klaga över sin hårda lott, att hon måste råka i ett så olyckligt äktenskap. Fast de flesta kvinnorna själva är skyldiga därtill, att deras män blir fyllhundar. När hustrun är hemma som en hondjävul, måste mannen bli fyllhund och björn och handjävul genom brännvinet. Men ingendera ser, att det är djävulen som kommer dem att kivas och slåss, förrän de får ögonen öppnade. Mannen anklagar hustrun och hustrun anklagar mannen så länge båda är blinda och i den ondes våld. Men om de en gång blev så fattiga i anden, att de måste klaga ut sin nöd för Frälsaren och bjuda honom som gäst, skulle även de säkert få smaka det bästa vinet som Brudgummen har sparat till sist. Men varav förstår de blinda makarna, att det är avsaknad av kristendom som gör deras liv bittert och mödosamt. De tror att äktenskapsdjävulen ligger under sängen, men den ligger i flaskan och i ändtarmen¹⁰ och flyr inte bort förrän äktenskapets ängel droppar i hjärtat en droppe av det bästa vinet som Brudgummen har sparat till sist. Den naturliga kärleken är som vatten, som inte finner väg till hjärtat förrän detta vatten förvandlas till

vin genom kristendomen. Alla makar, som inte har bjudit Jesus till bröllopet, har fått erfara, att brännvinet inte inbringar kärlek utan tvedräkt mellan makarna. Men det vin, som Jesus har gjort av vatten, är det bästa vinet som Brudgummen har sparat till sist. Det är rent, oblandat vin, som nyss har kommit från vinpressen, och är framställt av de röda vinbär som växer på det levande Vinträdet. Detta vin värmer kalla hjärtan och mjukar upp hårda bröst och åstadkommer kärleken.

Bed, ni fattiga drinkare, att den rike Krögaren¹¹, som förvandlar vatten till vin, måtte spara det bästa vinet till sist, för att ni skulle få glädjas och fröjdas vid Lammets bröllop nu och i evighet. Amen.

Originalmanuskript / FKHS Aunos samling /
Nationalarkivet Helsingfors
III P / PS 135 / P 222 / SW 112 / B 63

¹ B = SW: goda

² Detta blå avsnitt saknas i III P, B och SW

³ B = SW: feta rätter

⁴ III P = B = SW: draggift

⁵ B = SW: :märgfulla rätter

⁶ B = SW: fäfånglighetens

⁷ III P = B = SW: buken

⁸ B = SW: himmelsk

⁹ B = SW lägger till: vid deras bröllop.

¹⁰ III P = B = SW: buken

¹¹ B = SW: vinhandlaren

Herren prisade befälhavaren, som sade: ”Jag är också en människa, under en annans makt,” och Herren sade: ”Jag har inte funnit sådan tro i Israel.” Matt. 8: 9, 10.

I denna befälhavares tro finner vi i sanning ett föredöme i ödmjukhet, som inte ansåg det vara besvärligt att vara under en annan människas makt¹, fast det är besvärligt för gamle Adam att vara under *annan människas makt*². Likväl är det den sanna trons kännetecken, att utan knot stå under en annan människas makt³. Men nu är världen⁴ inte sådan, att någon gärna ville vara under en annan människas makt. Det är inte bara de sorglösa som vill vara friherrar, utan även somliga kristna vill vara friherrar, för det blir mödosamt för gamle Adam att tjäna. Nu vill inte många stå under en annan människas makt, fast Herren prisade tron hos denne man som sade: ”Jag är också en människa, under annans makt.” Och Herren sade: ”Jag har inte funnit sådan tro i Israel.” Och jag undrar, om det nu heller finns sådan tro i Israel.

Vi vet nämligen, att högmodet nu är rådande på jorden. Nu vill alla vara friherrar. Ingen vill tjäna. Barnen vill inte tjäna sina föräldrar, fast vår Herre och Frälsare själv har tjänat sina föräldrar i trettio år. Han ville nämligen belöna deras möda och sålunda uppfylla all mänsklig rättfärdighet, innan han började uppfylla den himmelska rättfärdigheten. Men vår tids barn vill vara sina egna herrar, innan de kan stå på två ben. Och det är inget under, att de sorglösa gör så, eftersom de inte har bättre samvete än en

oxe, men de kristna vill också vara friherrar. Jag undrar, om Jesus finner sådan tro i Israel, som fanns hos befälhavaren, som sade: ”Jag är också en människa under en annans makt?”

Att stå under en annans makt blir en stor möda för gamle Adam. **Många tänker alltså: ”Jag har redan varit under en annan människas makt, nu vill jag vara fri.”** Somliga friherrar tar sig tröst och beskydd och försvar av detta Guds ord: ”Var inte människornas trälar.” Andra lägger detta till hinder: ”Jag klarar inte av mina arbetsuppgifter och därför kan jag inte tjäna.” Men sådana ord är inget annat än gamle Adams förevändningar, för om du i din tjänst gör allt vad du kan och förstår, så är du fri från samvetsförebåelse, men om du är lat och vårdslös, så är det med skäl du bestraffas.

Jag fruktar, att Jesus inte längre finner sådan tro i Israel, som befälhavaren hade, för han erkände sig vara ovärdig att ta emot Jesus i sitt hus, fast han hade troget tjänat överheten och därtill hade sådan omsorg om sin tjänare som om sitt eget barn. Var finns nu sådana människor, som gärna och utan knot står under en annan människas makt och troget tjänar sin nästa för Herrens skull? Och var finns nu en sådan husbonde, som har en sådan omsorg om sin tjänare som om sitt eget barn, **så att han far många mil för att hämta hjälp till sin tjänare när denne är sjuk. Världen är nu så uppblåst och högmodig, att många inte vill vara under en annan människas makt, utan alla vill vara friherrar.** Många vill inte tjäna en annan. Och genom detta högmod och denna köttliga frihet för-

lorar många även sin tro, så att man kan fråga sig, om Herren nu skulle finna en sådan tro i Israel, som befälhavaren hade. Den köttsliga friheten är ingalunda den rätta trons frukt, utan under den köttsliga friheten döljer sig själviskhet, högmod och världskarlek, och kanske döljer sig hordom också under samma frihet. Ingalunda är hordomen långt borta, då fattiga tjänare ovillkorligen vill ingå äktenskap och genom äktenskapet bli friherrar. Där finns inte sådan tro som befälhavaren hade, han som sade: "Jag står under en annans makt." Och vi vet, att befälhavarens tjänst är ännu hårdare och tyngre än någon annan tjänst, för en soldat måste så lyda överheten, att om överheten befäller honom att gå till ett ställe, där livet är i fara, så måste han gå dit. I krig går det inte att säga: "Jag går inte dit, där jag blir dräpt," utan där döden är nära, dit måste soldaten gå. Där behövs i sanning en sådan tro, som Herren inte har funnit och torde heller inte finnas på många håll i Israel.

I jämförelse med dessa soldater är andra tjänares ställning som herredagar, för de behöver inte gå dit, där man dödar dem. Och likväl har många en så dålig tro, att människofruktan bringar dem i ett trälaktigt tillstånd, om de går i tjänst. Detta är inte den rätta trons frukt, utan högmodets, lättjans och hordomens frukt. Då vi nu har hårda tider framför oss och självsväldet vill råda hos många, måste Gud slutligen straffa världen, så att många högfärdiga män måste bli fiendens trälar, eftersom de inte har förstått att tacka för den frihet de fått genom kristendomen, då alla kristna har en sådan lag, att ingen

träl skall finnas bland de kristna. Men den som besegras i krig, blir fiendens träl, så i det andliga som i det lekamliga kriget.

Be, alla kristna, att Herren inte skulle straffa oss med krig, så att vi blir fiendens trälar, då han åt alla kristna gett friheten. I synnerhet har han med sitt eget dyra blod löst oss från andlig trældom, så att vi inte behöver stå under djävulens makt, om vi genom hans nåd hjältemodigt, tappert och troget strider mot fienderna, rustade med trons sköld och Andens svärd på högra och vänstra sidan, för nu stundar hårda tider både till kropp och själ. Snart prövas Stefanus tro. Snart kommer Herren för att hämta sina egna. Snart kommer Herren⁵ för att söka sådan tro i Israel, som befälhavaren hade. Hör alltså befälhavarens bön. Fader vår o.s.v.

Evangelium: Matt. 8: 5 - 13.

Med ledning av vårt heliga evangelium skall vi denna heliga stund betänka och betrakta: Torde Herren finna en sådan tro i Israel, som befälhavaren hade. Första betraktelsen: Vilka var den rätta trons kännetecken i befälhavarens vandel? Andra betraktelsen: Torde Herren nu finna sådan tro i Israel? Vi hoppas och ber, att Herren måtte finna en sådan tro i Israel som består i alla prövningar och även i den yttersta dödskampen.

Första betraktelsen: Vilka är de trons frukter och kännetecken som bevisar, att befälhavaren hade en rätt tro? Första kännetecknet var, att han hade en sådan omsorg om sin tjänare som om sitt eget barn, för så gör inte många hus-

bönder i denna tid. Många husbönder säger upp sin tjänare när tjänaren blir sjuk och inte längre orkar arbeta för husbonden. Det finns inte många husbönder i denna tid, som skulle resa långt för att hämta läkemedel till tjänaren, när denne ligger sjuk. De flesta husbönderna låter sina tjänare ligga sjuka som hundvalpar, utan att hjälpa eller vårda dem. Men befälhavaren gick genast, när han hörde, att Jesus från Nasaret hade anlänt till den landsändan. Han gick och bad den himmelske läkaren för denne sjuke tjänare, då han visste, att jordiska läkemedel inte längre kan hjälpa. Härmed visade befälhavaren trons frukter, som inte finns på många håll i Israel. För om somliga husbönder möjligtvis hämtar jordiska läkemedel åt en sjuk tjänare, så är det få husbönder som går direkt till Jesus för att be för sin tjänare, fast det är en kristens plikt att göra så.

Andra kännetecknet var, att denne befälhavare kände sin ovärdighet: ”Jag är inte värdig, att du skulle komma in under mitt tak.” Den döda trons bekännare och nådetjuvarna skulle i detta fall säga: ”Om blott Jesus kom in under mitt tak, så skulle jag med glädje ta emot honom och bjuda honom på det bästa vin jag har.” Men befälhavaren kunde inte vara så fåfång och lättsinnig, att han skulle ha sett Jesus som en jämlike [eller som en jordisk läkare](#), som en syndig människa kan bjuda hem, utan befälhavaren kände, att Guds Son inte är en människas jämlike. Han kände att en syndig varelse inte är värdig att ta Guds Son under sitt syndiga tak, fast Guds Son var så ödmjuk, att han nog hade kommit in under

den syndige varelsens tak, om han eljest inte hade trott, att hans tjänare blir frisk. Men befälhavaren hade en sådan tro, att Jesu ord verkar lika mycket hos de långt borta varande som hos de närvarande. Befälhavaren kände, att Guds Son är allsmäktig Gud och allestädes närvarande, och denna tro fanns inte hos många i Israel på den tiden.

Någon torde finna otrons tecken i befälhavarens ovärdighet, då han inte vågade ta emot Jesus under sitt tak. Och skulle någon under sådan ovärdighet kunna med glädje ta emot Guds Son på domedagen, då han inte vågade ta emot honom i sitt hus? Men vi måste på denna punkt göra en tydlig åtskillnad mellan den rätta och den falska ovärdigheten, för i den rätta ovärdigheten finns en rätt tro, som uppenbarar sig på det viset, att Jesu ord verkar lika mycket som Jesus själv närvarande. En sådan tro hade nu befälhavaren, [att ett ord från Jesu mun verkar lika mycket som Jesus själv närvarande](#). Men den falska ovärdigheten verkar så mycket otro, att människorna inte tror ordet, utan de vill, att Jesus själv lekamligen skall komma till dem och lägga sin hand på dem. På detta sätt frestar de otrogna Frälsaren såsom till exempel Jairus, som inte trodde, att Jesus kan bota hans dotter, då hon redan var död. Och även många botfärdiga människor plågar Jesus [mycket](#) med sin otro, då de inte tror ordet, inte tror, att ordet verkar lika mycket som Jesus själv närvarande. [Därmed visade befälhavaren nu sin tro, att han hade en sådan övertygelse, att ett ord verkar lika mycket som Jesus själv närvarande](#). Men befälhavaren visade sin tro

även genom ordet: ”Även jag är en människa under en annans makt.” Vi vet med säkerhet, att de som inte vill vara under andra människors makt, är högmådig och älskar den köttsliga friheten. De vill vara friherrarna. Sådana har inte den rätta tron, om de än skulle bekänna sin tro, för den rätta trons frukt är ödmjukhet och undergivenhet. En troende [själ](#) kan vara träl i kroppslig mening, men dock fri i andlig mening. För judarna sade [till Frälsaren](#): ”Vi är födda fria och har inte varit någons träl.”

[Judarna berömde sig däröver, att de inte har varit någons träl i kroppslig mening.](#) Likväl blev de sålda till trälarna åt hedningar, [då riket förstördes](#), för de var i andligt avseende syndens trälarna, fast de berömde sig av sin frihet. Men om Guds Son hade fått göra dem fria från syndens träldom, så skulle de även ha undvikit kroppslig träldom. Men de var så högmådig, att de uppeggade romarna mot sig. Om de hade tagit emot kristendomen, skulle deras rike ha bestått. Men de förföljde de kristna och blev så högmådig, att de inte mer lydde någon. Även nutidens friherrarna får ta varning av dem och tänka efter, hur det gick för judarna, [som sade: ”Vi är födda fria och har inte varit någons träl.”](#) Men de hade inte den rätta tron, fast de menade, att de hade den rätta tron. Men befälhavaren hade den rätta tron, [då han sade: ”Jag är under en annans makt,”](#) och Herren sade, [att han inte har funnit en sådan tro i Israel.](#)

Andra betraktelsen. Månne Herren skall finna sådan tro i Israel? Vi vet inte om han skall finna. Men det vet vi, att många skall komma från öst och väst och

sitta med Abraham, Isak och Jakob i himmelriket, och rikets barn skall kastas i yttre mörker. Där skall vara gråt och tandagnisslan. Herren torde inte i dessa tider finna i Israel sådan tro, som består i prövningen, utom hos de få själar, vilka liksom denne befälhavare, har blivit ovärdiga att ta emot Guds Son under sitt tak, och i detta ovärdighetstillstånd dock tror fast, att Jesu ord verkar lika mycket som Jesus själv genom sin kroppsliga närvaro. Befälhavaren trodde, att Jesu ord är lika mäktigt som han själv. Och om alla nödställda⁶, bedrövade och tvivlande orkade tro som denne befälhavare, att ett enda Jesu ord är så mäktigt som Jesus själv att bota sjuka, så skulle de säkert snart bli friska.

Men alla har inte sådan tro [som befälhavaren](#), för de sorglösa tror inte alls, om de inte ser tecken och under, och även de väckta vill se under och tecken innan de kan tro, att Jesus med ett ord helar deras hjärtan. [Fast profeten Jonas tecken har nu blivit givet åt alla otrogna som vill se under och tecken](#), så har Jesus själv sagt, att intet annat tecken skall ges de otrogna än profeten Jonas tecken. Så se nu på profeten Jonas tecken, ni otrogna, och ge akt på befälhavarens tro, ni tvivlande, [då ni för otrons skull blir sjuka. När hjärtat för otrons skull blir hårt, motsträvt, styggt, elakt, så bör ni tro, att ett ord från Jesu mun verkar lika mycket som han själv.](#) När egenrättfärdighetsdjävulen sargar era hjärtan och plågar ert samvete, så tro då som befälhavaren, att ett ord från Jesu mun jagar bort alla djävlar och helar era hjärtasår, annars nödgas han säga att han

inte har funnit sådan tro i Israel, att ett ord från Jesu mun verkar lika mycket som han själv.

Den som tror att ett ord från Jesu mun verkar lika mycket som han själv, känner säkert även en salig kraft av ett enda ord som utgår från Jesu mun. Och vi tror fullt och fast, att fast många troende känner sig ovärdiga att ta emot Jesus under sitt tak, skall ett ord från Jesu mun hos honom verka lika mycket som Herren Jesus genom sin kroppsliga närvaro. Och många troende skall komma från öst och väst och sitta med Abraham, Isak och Jakob i himmelriket, fast de känner sig ovärdiga att ta emot Guds Son under sitt tak.

Så säg blott ett ord, nådige Herre Jesus, så blir våra själar helade, du store korsbärare, du de sjukas botare och de tvivlandes tröstare. Säg blott ett ord, så skall *alla fattiga bli hjälpta, alla sjuka bli friska, alla bedrövade bli tröstade, alla betungade bli befriade från sin börda, alla troende bli glada.

Vi har det hoppet, att många skall sitta med Abraham, Isak och Jakob i himmelriket, de som här har trott, att Jesu ord har verkat så mycket, att alla synder har blivit förlåtna. De skall sitta med Abraham, Isak och Jakob i himmelriket och äta himlens bröd, nu och i evighet. Amen.

---

1. Originalmanuskript som saknar början och slutet / FKHS Aunos samling / Helsingfors universitetsbibliotek
 2. Handskriven kopia som saknar början / Raittilas samling / Uleåborgs landsarkiv. Slutet från *tecknet taget från denna kopia. Texten i avsnittet avviker något från KP = B = SW.

¹ B = SW: befäl² B = SW = andra människors kommando³ B = SW: befäl⁴ B = SW: kärleken⁵ Kursiverad text saknas i postillorna.⁶ KP = B = SW: botfärdiga

Herren satte en gräns för havet och sade: Allt härintill skall du komma, och inte längre. Här skall dina stolta böljor sätta sig.

Job 38: 11

Av dessa ord hör vi, att Gud har satt en gräns för havets böljor, vilken de inte får överskrida. Och om inte denna gräns för havets böljor hade satts, skulle de översvämma allt som finns på jorden. Men detta ord är inte sagt blott om det naturliga havet, utan det är sagt i synnerhet om det andliga havet, eller det bottenlösa havets böljor, som finns i en ogudaktig människas hjärta. Detta bottenlösa hav brusar med ett ständigt dån av synd och ondskas, och där är det nästan aldrig vindstilla. Och det är svårt att säga, vem som hade framkallat vinden och böljorna på havet, när lärjungarna var ute och rodde, och trodde sig förgås.

Om det var Gud som hade framkallat stormen, eller den ande som råder i vinden, det vet vi inte. Men det vet vi säkert, att avgrundens böljor, som svallar i en ogudaktig människas hjärta, inte är framkallade av Gud, utan det är den ande som råder i världens vind, som utan tvivel har framkallat vinden i en ogudaktig människas hjärta, där avgrundens böljor dånar som en brusande fors. Och det ser ut som om ingen gräns vore satt för dessa böljor. När nämligen detta bottenlösa hav börjar brusa, kommer alla övermodiga och stygga ord ut ur munnen. I synnerhet kommer avgrundens vita skum ut ur deras mun, som i sitt hjärta bär hat mot de kristna, vilka de gärna skulle se drunkna i avgrundens hav, fast

det är de ogudaktiga och oomvända, som håller på att drunkna där, då de dristigt seglar¹ på detta hav. Men de aktar inte därpå, ty de vill blott se de kristna gå under. Så stor avundsjuka har den ondes änglar, att de inte bryr sig om sin egen själ, om de blott får skada de kristna. Fast de flesta människorna i denna tid som bär andligt hat i sina hjärtan, nog känner, att de i sitt nuvarande tillstånd måste förgås i evighet, besinnar de dock inte, att denna förhärdelse kommer av det hat de bär i sina hjärtan. De visar sitt hat även med sina ord, när de tror² att de kristna blir skadade. Då får de ogudaktiga glädja sig, när de kristna förtrycks av världen. När Jesu lärjungar håller på att drunkna i det böljande havets vågor, då får djävulens änglar skratta. Men hur länge manne de skrattar, innan de själva kommer i nöd.

Fast det för våra ögon ser ut som om ingen gräns var satt för den ogudaktige³, måste vi dock tro, att Gud har satt en gräns för det böljande havets vågor och sagt: ”Allt härintill skall du komma, men inte längre. Här skall dina stolta böljor sätta sig.” Så kan inte heller människans ondskas överskrida den gräns som Gud har satt, fast den brusar förskräckligt ibland, och kommer ut ur hjärtat som havsvågornas vita skum. Ty David har skrivit, att ”deras strupe är en öppen grav, med deras tunga skrymtar de.” Ty de ogudaktiga och fienderna till Jesu kors tror, att Jesu lärjungar nu drunknar i det böljande havets vågor, då den ande som härskar i vinden, har framkallat stormen på havet och i vädret, där Jesu lärjungar ror i nöd. Men då Jesus är med i båten, har Jesu lärjungar ingen nöd, fast han

sover. Han kan strax vara uppe, när Jesu lärjungar ropar i sin nöd: ”Herre, hjälp oss, vi förgås!”

Men den ondes änglar har ingen nöd så länge de orkar supa och slåss, göra hor och stjäla. De har ingen nöd så länge de orkar förtala de kristna och liksom soldaterna bjuda åt Jesus ättika blandad med galla. Ty vi vet redan genom Bibelns gamla erfarenhet, att fienderna till Jesu kors gläds över de kristnas olycka. Men en gång kommer även den tiden, då de får se vem de har stungit, ty denna världens Gud har förblindat de otrognas sinnen, så att de måste tro lögner. Därför ljuger de så mycket, att de även själva tror sina lögner och bedrar sig själva. Och skamligt bedragna blir de blinda stackare som gläds över de kristnas olycka och tror, att den lilla båt, varmed Jesu lärjungar med stor fruktan och bävan ror på det böljande havets vågor, de tror, säger jag, att denna lilla båt snart skall sjunka i tvivlens vågor. Men även om den ande som har makt i vinden hade framkallat denna storm, tror vi inte, att Jesu lärjungar förgås i denna vind så länge Jesus är i båten. Även om han skulle sova i båten, är vår förtröstan till Gud, att Jesus skall vakna så snart lärjungarna i sin nöd ropar: ”Herre, hjälp oss, vi förgås!” Då stiger han upp och stillar stormen och det blir alldeles lugnt.

Ropa nu, ni Jesu lärjungar, som ror med stor möda på denna världens böljande hav. Om ni, såsom vi hoppas, har Jesus med i båten, så ropa i er nöd! Kanske han vaknar för att stilla detta stormväder, som den ande som råder över vinden, har framkallat. Hör du store

stillare av vind och väder, de nödstäldas och förskräcktas rop⁴! Fader vår o.s.v.

Evangelium: Matt. 8: 23 - 27

Med ledning av vårt upplästa heliga evangelium skall vi denna stund genom Guds nåd betrakta, 1. vem har framkallat detta hårda väder på havet och 2. vad världens hop skulle ha gjort, om Jesu lärjungar hade drunknat? Vi hoppas dock, att Jesu lärjungar ropar så i sin nöd, att Jesus vaknar och stillar vinden och havet, innan lärjungarna förgås.

Första betraktelsen: Vem har framkallat detta hårda väder? Vi hör i vårt heliga evangelium, att Jesus stillade vinden, och i Bibelns grundtext står det skrivet, att han bestraffade vinden.⁵ Om detta hårda väder hade framkallats av Gud, skulle Guds Son inte ha vågat stilla vinden genom bestraffning, utan genom bön. Om Gud hade framkallat denna hårda vind, så skulle Guds Son ha bett sin Fader, att detta hårda väder skulle stillas. Men därav, att han bestraffade den hårda vinden och vädret, förstår man, att detta oväder inte var av Gud, utan av den ande, som har makt i vinden, som även på Jobs tid framkallade ett sådant vindkast, att huset, där Jobs barn vistades, förstördes. Samma ande hade utan tvivel framkallat denna hårda stormvind, fast somliga av den döda trons bekännare menar, att man tillskriver den onde alltför stor makt, om han även kunde framkalla storm och vind på havet. Nådetjuvarna tror, att djävulen har ingen makt i världen. Men Paulus skriver dock tydligt om den ande som har makt i vinden, och som även är verksam i de

otrogna barnen. Och om den anden inte har så stor makt i det naturliga vädret, så har den ande som är verksam i de otrogna barnen i sanning en så stor makt i världens vind, att han nog kan framkalla en väldig storm på denna världens böljande hav för att dränka Jesu lärjungar, om de inte hade Jesus sovande i båten, han som kan stilla denna hårda storm så snart lärjungarna väcker honom med sitt nödrop. I sanning skulle nog alla djävulens änglar gärna se, att lärjungarna skulle drunkna i denna hårda storm, och de skulle dessutom önska, att Gud hade framkallat detta oväder. Den ondes änglar ids inte höra, att den ande som har makten i vinden, skulle ha framkallat detta väder, ty därav följer, att det är den onde som vill förgöra Jesu lärjungar och inte Gud.

Men fienderna till Jesu kors har den tron, att det är Gud som har framkallat detta oväder, och därav sluter de, att det är Gud och inte djävulen som har vredgats på dem. Om nämligen den onde hade vredgats på Jesu lärjungar, vilket han verkligen har gjort, så skulle fienderna till Jesu kors ha anledning att tvivla på om det är Gud som har vredgats på Jesu lärjungar. Fast förföljarna, som tror sig göra Gud en tjänst, då de dräper Jesu lärjungar, har alltid trott, att det är Gud som har blivit förbittrad på dem då världen har vredgats på dem. De har tänkt, att även Gud hatar dem eftersom världen hatar dem. Men Guds ord motsäger detta så tydligt, att inte ens den ondes änglar kan så vrida och vränga Bibelns ord, att även Gud hatar dem som världen hatar. Ty världen har aldrig kunnat älska de kristna, utan överallt där

sann kristendom har uppenbarat sig, där har även uppstått hat och förföljelse från världens sida. Och därför har också denna världens gud vredgats på Jesu lärjungar, och den ande, som har makt i världens vind, har framkallat detta oväder. Och denna ande är densamma som i de otrogna barnen verkar hat och förföljelse mot de kristna. Och dessa skulle sannernligen få stor glädje, om Jesu lärjungar skulle förgås i detta oväder. Men fienderna till Jesu kors har ingen anledning att glädja sig för tidigt, ty Jesus är ännu i båten. Och om han än sov, nog kan han ännu snart vakna och stilla detta oväder, fast de stackars lärjungarna har en sådan otro, att de fruktar. Men jag har dock den tron, att Jesus vaknar så snart de ropar i sin nöd. Och jag vet säkert, att de ropar, och jag tror även, att Jesus hör deras rop och vaknar och stiger upp och stillar stormen, som har framkallats av den ande som har makten i världens vind. Och jag hoppas, att Jesu lärjungar skall oskadda nå den andra stranden på andra sidan av havet, och må sedan världens vind dåna på denna världens böljande hav så mycket den vill.

Andra betraktelsen. Vad skulle världens hop ha gjort, om Jesu lärjungar hade drunknat? Vi förstår väl, att världens hop skulle få stor glädje, om Jesu lärjungar drunknade i detta oväder, som fienden har framkallat över dem. Vad önskar väl den ondes trälar hellre än att de som med stor fruktan och bävan ror emot världens vind skulle förgås. Den ondes trälar fruktar aldrig, att de drunknar på denna världens böljande hav, ty de har för det första en stor båt, varmed

de seglar i världens vind och för det andra är världens vind förlig för dem. Men Jesu lärjungar har för det första en liten båt och för det andra motvind. Därför har världshopen alltid en glad förhoppning, att Jesu lärjungar snart kommer i nöd och förgås.

Vad skulle världens trälar nu göra, om Jesu lärjungar hade drunknat i det hårda ovädret? Vad skulle de väl göra annat än dricka gravöl, såsom deras sed är. Om nämligen en människa föds, är de redo att dricka dopöl. Om en människa dör så är de redo att dricka gravöl. Därav ser man bäst, att de har buken till gud. Och jag har märkt, att världens barn alltid samlas för att supa, när de förväntar sig något gott. De firar sin glädje i förväg genom att supa, innan de har fått det goda de hoppas på. Ty världens barn känner ingen annan glädje än denna köttets förnöjelse, fast Paulus säger: ”Den som sår i köttet, skall av köttet skörda fördärv.” Så tror jag, att världsträlarna skulle samlas för att dricka gravöl, om Jesu lärjungar hade förgåtts i detta oväder, **som fienden hade framkallat**. Där har de sin glädje, men en alldeles kort glädje, ty Guds tveeggade svärd blixtrar nu till över världen.

Och vem har nu framkallat detta hårda oväder i världen? Om Gud har framkallat det, så skulle det ju vara givet åt världen till påminnelse om Guds vrede. Det skulle nu vara anledning att börja tänka efter, hur man hittills levt i världen: i glädje, fåfänglighet, skörlevnad, vällust, dryckenskap, girighet, vrede och avund. Kanske kommer en ännu större nöd över världen än över Jesu

lärjungar, som nog fruktar för undergången och därför väcker de Jesus med nödrop. Men världens trälar förstår inte att frukta något, även om Gud hade vredgats på världen och därför straffar med krig, hunger och farsot.

Judarna hade så stor tillit till Gud, när fienden redan hade omringat deras stad, att de blev dess högmodigare ju närmare stadens undergång var. Judarna trodde, att Gud genom något under skulle rädda dem undan fiendens anfall. Men de kristna hade inte en sådan **fåfång** förtröstan **på Gud**, utan de flydde för sitt liv bort från fördärvets stad, ty de visste mycket väl, att Gud hade vredgats på den stad, vars invånare hade utgjutit de heliga människornas blod och förföljt de kristna.

Nu slutar vi denna betraktelse med önskan, att alla oomvända och opånyttfödda måtte börja ge akt på tidens tecken, som judarna inte har velat ge akt på. När hav och vindar brusar i världen och folk reser sig mot folk, är då inte sådana tidens tecken för handen, som tyder på, att en stor förändring skall ske i världen? Ack om denna förändring skulle ske först i hjärtat och därefter i världen⁶. *Men vi hoppas*⁷, att den store vindens och stormens stillare, som med ett ord har stillat vinden och havet, ännu kan stilla den hårda vinden och stormen, som fienden har framkallat för att dränka Jesu lärjungar. Så länge Jesus är i båten, om han än skulle sova, skall Jesu lärjungar inte ha någon nöd, ty de väcker honom med sitt rop. De ropar i sin nöd: ”Herre, hjälp oss, vi förgås!” Tror ni, sorglösa hedningar, att Jesus sover så tungt, att han inte hör sina lärjungars rop? Tror ni,

att Jesus inte mer vaknar ur sin sömn? Tänk inte i era hjärtan, ni fiender till Jesu kors, att Jesu lärjungar förgås i det hårda oväder som fienden har framkallat över dem. Snarare skall ni förgås i era synder, än Jesu lärjungar. Om än tvivlens böljor ibland slår över dem, för vilket även Jesus förebrår dem, då de är så klen-trogna, vad angår det er? Inte blir er belägenhet bättre för det, att lärjungarna i sådant oväder fruktar, att de skall förgås. Ty ordspråket säger, att alla är visa på land, när en olycka händer på havet.

Men ro, ro, ni få själar, som är med Jesus i båten. Ro och ropa: ”Herre, hjälp oss, vi förgås!” Och han stiger upp och stillar stormen. Och ni skall oskadda nå den andra stranden på andra sidan av havet, och där skall ni sjunga en ny psalm till Gud och Lammet. Amen! Halleluja!

¹ B = SW: ror

² B = SW: hör

³ B = SW: ogudaktigheten

⁴ B = SW: bön

⁵ B = SW tillägger: och sjön

⁶ SW: det yttre. ”I luften” (ilmassa) i manuskriptet har även betydelsen ”i världen” (maailmassa) i gamla finskan.

⁷ B = SW: Men det är vår tröst

Säden är mycken men arbetarna är få. Bed därför sädens Herre, att han sänder trogna¹ arbetare i sin säd. Lukas 10: 2

När Herren Jesus vandrade genom Herrens åker, som dock var full med ogräs, insåg han väl, hur litet en arbetare kunde uträtta på ett åkerfält, som var så långt och brett, att ingen människa kunde se ändan därpå. Denna åker var dock redan förut plöjd och bearbetad av profeterna, men vid Frälsarens tid nästan alldeles igenväxt av ogräs. Johannes Döparen försökte rensa bort ogräset, men han kunde endast bereda Herren väg genom den stora åkern, som var full med törne och tistel. Intet under då, att Herren, som nu gick igenom den stora åkern, efter den väg, som Döparen hade berett, tyckte det vara alldeles oförsvarligt, att åkerbruket var så vanvårdat och illa skött, när nästan hela åkern var överväxt av ogräs. Därför sade han till sina lärjungar: ”Säden är mycken, men arbetarna är få, bed för den skull sädens Herre, att han sänder trogna arbetare i sin säd.”

Det måste utan tvivel vara åkerbrukarnas fel, att åkern är full av törne och tistel, ty fastän jordmånen kan vara hård och tung att upparbeta, har man likväl sett, att den flitige arbetarens möda inte blir alldeles obelönad. I det utlovade landet var jorden visserligen mera fruktbar än här i kalla Norden, var solen aldrig står så högt på himlen som i det förlovade landet, och himlens dagg är här i Norden ganska ringa, emot vad den var i Kanaans land. Den flitiga arbetaren kunde i Kanaans

land få skörda trettiofalt på den sämre jordmånen, och sextiofalt på den bättre jordmånen, ja, ända till hundrafalt på den bästa jordmånen, men här i den kalla Norden får åkerbrukaren tacka Gud, om han får skörda åttonde eller nionde kornet på den bästa jordmånen. Annars får han vara nöjd med fjärde och femte kornet, och ibland får han ingenting från hela sin åker. Antingen är jordmånen så hård, att den inte kan bära någon frukt, eller också är säden så dålig att den inte kan gro, eller också fryser åkern genom nattkölden, eller också får åkermannen bara långhalmen i stället för korn och kärna.²

Aposteln Petrus sädde på pingstdagen och fick skörda mer än hundrafalt. Men så hade han också ett förträffligt utsädeskorn, och vi måste också komma ihåg, att åkerjorden var av andra arbetare före honom upparbetad, såsom vår Frälsare betygar, att andra har arbetat före er och ni får skörda. Men nog kommer det också mycket an på utsädeskornet, ty har sädsmannen dåligt utsädeskorn, så kan han inte vänta någon ymnig skörd. En del åkerbrukare är så vårdslösa, att de inte rensar utsädeskornet, utan kastar ut säden på åkern så oren som den säd är, som aldrig blivit sållad. Sådana åkerbrukare sår själva ogräs i sin åker. Är det då underligt, att deras åker är full med ogräs? Den som köper sitt utsäde av andra, kan aldrig vara säker på sin årsväxt, om han inte låter det gro först i sitt eget hjärta. Men bäst vore det likväl, om åkermannen kunde få säd från sin egen åker, som bör vara rensad och fri från ogräs.

Annars finns det ingen åker, som är alldeles fri från ogräs. Det kunde man se redan i apostlarnas tid. Om säden vore aldrig så ren och fri från ogräsfrön, så kan dock ogräsfrön komma från andra håll. Världens väder och vind kan föra ogräs på Herrens åker. Sådant är förhållandet med tistelfrön, som är mycket lätta. De följer med denna världens väder och vind. Men om ock ingen vind skulle blåsa ifrån världen, så kan dock ovännen så ogräs i Herrens åker, när människorna sover. **Det skall vi snart få höra av denna dagens evangelium. När människorna sover,** just då får ovännen tillfälle, att så ogräs i Herrens åker. Men varför skall nu människorna sova, när de vet, att ovännen vakar. Och just då, när människorna sover, just då får ovännen tillfälle att så ogräsfrön i Herrens åker! Om någon helst vore vaken, och höll uppsikt över Herrens åker, skulle ovännen inte få tillfälle att så ogräs i Herrens åker. Men när ingen är vaken, hur går det då? Jo! det går så, att ovännen kommer och sår ogräs.

Men varför skall då alla vara betungade av sömn? Ser ni inte, att ovännen lurar bakom åkern i skymningen? Ser ni inte, att han har säcken full med ogräsfrön? Ser ni inte, att han vill göra Sädsmannens³ möda och arbete om intet? Och ändå sover ni. Ingen människa finns på hela åkern, som orkar vaka. Det är minsann inte underligt, att åkern är full av ogräs, då alla människor ligger och sover i syndaslummern. Finns här någon själ, som är vaken, så må han nu vaka över åkern, för att ovännen inte må få tillfälle att så ännu mera ogräs än han sått.

Men inte nog därmed, att Herrens åker är full av törne och tistel, som ovännen har sått, när alla människor har överlämnat sig åt sömnen. Även utsädet tycks vara odugligt, fastän den heliga säden alltid och i alla tider varit ren och fruktbarande. Den himmelska säden har alltid livskraft och grobarhet i sig själv, när den utsås rätt, och är rensad från alla ogräsfrön. Men när den kommer i dåliga händer, så kan den rena säden skämmas bort och blandas ihop med allehanda ogräsfrön, som skämmer bort hela utsädet. Så hör vi omtalas i Nya Testamentet, att fariséerna hade skämt bort det rena Guds ordet med människotankar, och så hade samma rena Guds ord blivit bortskämt i påvedömet med människofunder, och därför kunde det inte bära någon frukt på jorden. Luther rensade ogräset ifrån vetet, men under tidernas lopp har den himmelska säden återigen blivit blandad med ogräs och människotankar, och därför kan det inte bära någon frukt.

Nu fordras alltså för Herrens åker, att säden skall vara ren och fri från ogräsfrön. För det andra fordras det, att åkerjorden skall plöjas djupare än hittills skett. Ty de, som nu plöjer åkern, har endast bökat upp ytan men har inte orkat gräva på djupet. Den otrogna gårdsfogden sade därför: ”Gräva orkar jag inte, och tigga blyges jag.” Och varför orkade han inte gräva? Emedan han inte var van med sådant tungt arbete. Det kostar på en lathund, att gräva i jorden. Det kostar på en fin herre att tigga. Hellre låter han sin Herres gäldenärer förfalska skuldebrevet och skriva femtio i stället för hundra än att han skulle

ta sig för, att gräva jorden i Herrens åker och därtill tigga de dyra utsädeskornen av sädens Herre, för att åtminstone få några rena utsädeskorn, som är rensade och sållade i den store logen om vilken Johannes Döparen säger: ”Han skall rensa sin loge, och agnarna skall han uppbränna i evinnerlig eld, men vetet skall han församla i sin lada.”

Här om någonstans är Herrens åker full med törne och tistel. Här har ovännen fått så sitt ogräs utan fruktan för några vakande människor. Här får de andliga svinen grassera fritt i Herrens åker. Därför ser åkern ut som en svinhage.

I dag om ni hör Herrens röst, så förhärda inte era hjärtan. Det är Herrens röst, som säger i dagens heliga evangelium, att ovännen sådde ogräs i Herrens åker **medan människorna låg, ty om någon människa hade vakat över Herrens åker, skulle ovännen inte våga komma så uppenbarligen och så ogräs i Herrens åker. Men emedan alla människor var sovande, vågade han göra en sådan illgärning.**

Nu är det hög tid, att människorna vaknar upp ur syndasönnen. Nu är det hög tid, att tjänarna vakar över Herrens åker. Det är bättre att tjänarna vakar⁴, än att de sedan vill rycka upp ogräset, ty sådant uppryckande av ogräs har väl skett på Guds befallning i Josua tid, men numera går det inte an, emedan ogräset har fattat alltför djupa rötter. Men finns här någon kristen själ, som sörjer däröver, att Herrens åker blivit så överväxt av ogräs, att Herrens vingård blivit så förtrampad, att törnen och tistlar står som en granskog på marken, han må böja sina knän i Jesu namn och an-

ropa sädens Herre om hjälp och bistånd, att han måtte sända trogna arbetare i sin säd, att han måtte lära den otrogna gårdsfogden att gräva djupare i Herrens åker, och därjämte tigga några kappar vete till utsäde i Herrens åker, att han måtte hålla sina tjänare vakande, så att ovännen inte får tillfälle att så ogräs i Herrens åker, att sädens Herre måtte få skörda åtminstone några vetekorn i sin lada. Hör o, Herre, fattiga arbetares bön, som arbetar i din säd och väntar på regn ifrån himlen och suckar efter himlens dagg om natten, och nådens solsken om dagen, att inte Herrens åker må varda alldeles överväxt av törne. Amen*.

Originalmanuskript på svenska / FKHS Aunos samling
/ Nationalarkivet Helsingfors
UP / PS 398 / P 260 / SW 139 / B 78

* Ordet ”amen” finns inte i manuskriptet

¹ Ordet ”trogna” saknas i postillorna.

² I Postillorna har man delat predikan här och lagt till en kort bön, som dock inte återfinns i manuskriptet.

³ B = SW: säningsmannens

⁴ Manuskriptet: *vaknar*. Skall vara *vakar*.

Jesus sade till judarna: En man hade ett fikonträd planterat i sin vingård och han kom och sökte frukt på det, men fann ingen. Då sade han till vingårdsmannen: Se, nu i tre år har jag kommit och sökt frukt på detta fikonträd, men jag finner ingen. Hugg bort det. Varför skall det därjämte fördärva jorden? Men han svarade honom: Herre, låt det stå kvar ännu detta år, för att jag må gräva omkring det och göda det. Kanske kommer det då att bära frukt. Om inte, så hugg det sedan bort. Lukas 13: 6 - 9.

Denna liknelse om det ofruktbara trädet har Frälsaren framställt som ett exempel på, hur många år vingårdens Herre skonar de ofruktbara träden, innan han befaller att de skall huggas ned. Och vi ser av alla omständigheter, att detta ofruktbara träd var ett färskt¹ träd, ty ingen sparar torra träd så länge i sin trädgård. Men så länge ett fikonträd förblir färskt och bär blad och blommor, vill vingårdens Herre² spara det i det hoppet och den förväntan, att det kanske skall bli fruktbarande. Men vingårdens Herre skonar inte alltför länge det ofruktbara fikonträdet, ty vi hör, vad Johannes Döparen säger: ”Yxan är redan satt vid roten av träden, varje träd som inte bär goda frukter skall huggas av och kastas i elden.” Men vi hör nu även i denna liknelse, som finns i Lukas 13:e kapitel, att vingårdens Herre i tre år hade sökt frukt på detta fikonträd utan att finna någon. Och sedan sade han till Vingårdsmannen: ”Hugg ned det, varför skall det därjämte fördärva jorden?”

Men Vingårdsmannen började be, att Herren skulle spara det ännu ett år och sade: ”Herre, låt det stå kvar ännu detta år så länge som jag gräver omkring det och göder det.” O, du underbare Vingårdsmann, hur nådig och tålmodig du är med detta ofruktbara träd. Fast detta träd står i vägen och fördärvar jorden, vill du ändå gräva omkring det och göda det. Men om detta träd inte bär frukt, ens då det får stå kvar ännu ett år, så skall det ovillkorligen huggas av och kastas i elden. Så nådig är Vingårdsmannen mot det ofruktbara fikonträdet, att han skonar det i tre år, och ännu ett fjärde år, tills han får gräva omkring det och göda det.

Men må det torra trädet inte tillägna sig något falskt hopp av detta färska³ fikonträd, ty Frälsaren har sagt: ”Om detta har skett med det färska trädet, vad skall då ske med det torra?” Många torra träd tror, att även de skall bli sparade, då det färska trädet inte har huggits ned. Men du skall inte hoppas, du torra träd, att du skall skonas, utan du skall huggas av med det snaraste, ty du är sedan länge färdig att brinna. Den onde behöver utan vidare brännved i Norden, där vintern är så lång och kölden varar många månader. Hur skulle annars den gamle *gubben djävulen*⁴ uthärda i kylan här, om det inte fanns brännved i skogen. Men inte tar han heller det färska trädet i första hand till brännved, ty det färska trädet brinner inte lika bra som det torra trädet. Men torra, unga granar och förtorkade enar tar han först till brännved. Det torra trädet har alltså ingen anledning att tänka, att han skall skonas i tre eller fyra år, såsom det färska

trädet skall sparas. Men även det färska trädet skall huggas ned, om det nu inte börjar bära frukt, då vingårdens Herre kommer fjärde gången och inte finner någon frukt.

Frälsaren talar även om murkna träd, som bär onda frukter. Och sådana träd som börjar murkna i den ihåliga kärnan har vingårdens Herre aldrig skonat. Herren klagar även på några ställen i Bibeln, att han har nedlagt mycket arbete på sin vingård och inte funnit annat än beska bär, och nog finns det sådana även här. Men om de vinträdes grenar som bär beska bär, säger han i Uppenbarelseboken, att han skall lägga de beska bären i Guds vredes vinpress, och blodet från denna vinpress skall rinna på sextio stadiers avstånd, då han pressar de beska bären i sin vredes vinpress. Herren talar också på några bibelställen om höga träd, som skall göras låga, och låga träd som skall höjas upp. Ty de höga träden hindrar solen att lysa på det låga trädet. Därför ämnar Herren göra de höga träden låga. Då en kraftig vind blåser, faller de höga träden först, hur tjocka de än är. Men det murkna trädet, som bär beska bär och onda frukter skall avhuggas och kastas i elden. Då det i dagens evangelium talas om vingården, där såväl vinträd som fikonsträd finns, borde alla vingårdsarbetare be vingårdens store Herre, att han ännu detta år ville skona de ofruktsamma träden, så länge de förblir färska⁵, för att den store Vingårdsmannen må gräva diken omkring dem och göda dem, att de, om möjligt, skulle bli fruktsamma. Och du, ofruktsamma fikonsträd, kom även du ihåg, att detta är nu tredje året då vingårdens

Herre kommit för att söka frukt på dig. Vingårdens Herre har redan sagt till Vingårdsmannen: ”Hugg bort honom. Varför skall han även fördärva jorden?” Men den nåderike Vingårdsmannen ber nu för dig, att du måtte skonas ännu detta år. Om du inte inom denna tid blir fruktsam, så skall du bli avhuggen. Kom nu ihåg det, du ofruktsamma fikonsträd. Och du nåderike Vingårdsmann, be ännu för detta ofruktsamma fikonsträd, att det ännu måtte skonas ett år. Hör du nåderike Vingårdsmann, de bedrövades suckan. Fader vår o.s.v.

Evangelium: Matt. 20: 1 - 16.

Vi hörde av evangeliet, hur vingårdens Herre lejde arbetare till sin vingård från morgonen ända till aftonen. Och vi ser av solen, att det nu redan lider mot aftonen och de yttersta tiderna. Det torde inte vara lång tid, innan aftonen kommer. Men likväl står somliga ännu sysslolösa på torget och säger: ”Ingen har lejt oss.” Och vingårdens Herre säger till dem: ”Gå även ni till min vingård, och vad skälighet är, skall ni få.” Låt se, vad de nu gör, när vingårdens Herre har lejt dem. Vi har förut talat om arbetarna i vingården, och då arbetarna nu har arbetat, borde vi denna stund betrakta, vilken frukt som nu kommer från vingården, och hurudan denna frukt är. 1:a betraktelsen: Kommer det mycket frukt från vingården? 2:a betraktelsen: Hurudan är den frukt som nu växer i vingården? Ack om den store vingårdens Herre måtte finna någon frukt, när han kommer och söker frukt. Han klagar nämligen genom pro-

feten, att han förut inte funnit annat än beska bär, men nu väntar han bättre frukt än förut. Amen.⁶

1. Kommer det mycket frukt från vingården? Vi vet det inte ännu, förrän alla vinträdet grenar beskurits. Många bär är ännu inte mogna, och omogna bär har ingen smak. Nog är i vårt tycke några vinbär i rätt god början, om de bara fick växa i fred. Men kråkor och skator vill fördärva vinträdet grenar. De kan visserligen inte äta dessa bär, men de *skiter på*⁷ dem. Och vilken människa vill äta sådana bär, som kråkor och skator har *skitit på*⁸. Och jag tror att djävulen själv har satt dem i vingården för att fördärva bären.

Det finns även sådana maskar, som kallas för dödsrikets hundar, som gnager vinbären och vållar stor skada. Men jag tror, att den fjäril, vars larver dödsrikets hundar är, torde inte mer lägga så mycket ägg som förut i vingården. Det är en stor och i världens tycke vacker fjäril, från vilken de maskar kommer som kallas för "dödsrikets hundar." Det är den mask som aldrig dör, varom det står skrivet i Uppenbarelsboken. Ty denna mask gnager i evighet deras samvete, vilka här inte blivit ympade i det sanna vinträdet. Men även de vinträdet bär och vinträdet grenar, som är ympade i det sanna vinträdet, vill denna mask gnaga, innan bären har mognat. Men ju mer vinträdet grenar suger must ur vinträdet, dess fortare mognar de, och sedan har denna mask inte mer lust att gnaga i dem. **Men ännu har inte många bär mognat. Därför gnager dödsrikets hundar dem.** Men vårt hopp är, att de bär, som nu växer i vingården,

snart skall mogna, om Herren ger dem mer regn⁹ från himlen och låter sin nådefulla sol skina. Men dessvärre blir inte alla vinbär fullkomliga, som nu växer i Guds vingård. Somliga blir fördärvade av maskar, på somliga skiter kråkor och skator, somliga bär skadas av frost. Sålunda går en del av vinbären förlorade.

Vinbärsblommorna är nog vackra vid midsommartiden, men när skördetiden kommer, och vinträdet grenar beskär, då ser man, att det inte finns så många bär, som det i början fanns blommor. Hade ni gått och räknat de blommor som vid midsommartiden var i sin skönaste fägring, så skulle ni ha sett, att knappt hälften av dem ger frukt. I augusti finns det inte så många bär som det vid midsommar fanns blommor. Vad beror det på? Ja, det beror därpå, att vårfrosten skadade somliga blommor och somliga förstörde tidigt regn. Blommornas natur är nämligen sådan, att de inte utan frö ger någon frukt. När nu blomman är i sin skönaste fägring, då innehåller den ett sådant frö, varav blomman blir fruktbar. Och sådant frö finns i alla blommor, det må vara vinbärsblomma, hjortronblomma eller en blomma på åkern. Om det nu blir regn under blomningstiden, så förstörs blomman på så sätt, att regnet tar bort fröet från blomman, och sådana blommor blir inte fruktbara, utan det återstår endast ett tomt skal. När ni ser sådana ax som har tomt skal, så må ni veta, att det är regnet som vid blomningen har tagit bort fröet som finns i alla blommor. Och på detta sätt går mycket av de frön förlorade, som sädens Herre i början har sått i jorden. Vinbärsblommorna är även

frostkänsliga, liksom hjortronblommorna. Därför går en del av dem förlorade vid blomningen och en annan del vid skördetiden, så att endast få vinbär slutligen återstår för vingårdens Herre. Fast vingårdens Herre har lejt så mycket folk att gräva diken och göda fikonträdens rot, och vattna blommornas rot, likväl går hans möda förlorad, om vingården härefter inte ger mer frukt än den hittills gett. Och nog gläds fienden över att Vingårdsherrens möda går förlorad. Men vingårdens Herre blir bedrövad däröver, och alla trogna arbetare i Guds vingård gråter, då de ser, hur mycket av de vinbärsblommor går förlorade, som vid midsommar stod i sin skönaste blomstring.

2. Hurudana är de röda vinbär som slutligen blir kvar? Herren har förut i Gamla Testamentet klagat, att han inte funnit annat än beska bär i sin vingård. Och vem vet, hurudana de vinbär är som nu växer? Men de är inte ännu helt mogna. Men vi hoppas, att om Herren låter sin nådefulla sol skina och skär bort de ofruktbara grenarna, så att solen bättre kan skina på de grenar som bär frukt, så skall de bära mer frukt. När Herren rensar dem såsom han lovat, att han vill rensa dem som bär frukt, så hoppas vi, att de få vinbär, som växer här, skall behaga Herren, när de slutligen blir fullmogna. Vi hoppas, att Herren skall smaka av vinträdet frukt, som har vuxit i Norden. Väx alltså, ni röda vinbär! Väx och mogna innan frosten kommer! Snart kommer dödens ängel och skär av vinträdet grenar¹⁰. Alla vinbär som då är beska bär såsom svinbär, ormbär och mjölon, dem lägger

vingårdens Herre i sin vredes vinpress och pressar dem så att blodet från denna Guds vredes vinpress skall flyta på sextio stadiers avstånd. Men må den store Vingårdsmannen, som genom stor vedermöda har lejt arbetare i sin vingård, grävt diken och gött fikonträdens rot, bevara de få bär som nu växt, som är inympade i det sanna Vinträdet, ur vars hjärta de suger must. Må han bevara dem för snöfall, frost och oväder, för att de måtte hinna mogna innan skördetiden kommer, och för att Vingårdsmannen måtte ha några röda vinbär att sätta fram på bordet, då gästerna kommer från himlen. Hör du store vingårdens Herre, de arbetares bön, som är i tungt arbete. Amen.

Originalmanuskript / Aunos samling / Helsingfors universitetsbibliotek

KP 99 / P 272 / SW 146 / B 82

¹ B = SW: levande

² B = SW: husbonde.

³ B = SW: ofruktbara

⁴ B = SW: fienden

⁵ B = SW: levande

⁶ B = SW lämnar ut ordet *amen*

⁷ B = SW: orenar

⁸ B = SW: orenat

⁹ KP: kastetta (= dagg)

¹⁰ B = SW: skörda vinträdet frukter

Vem tror vår predikan och för vem skall Herrens arm uppenbaras? Jes. 53: 1.

Profeten Jesaja klagar, att ingen tror hans predikan, ty de människor för vilka han predikade, var förhårdade, så att de inte brydde sig om att höra Guds ord, då det predikades så, att det kom emot förnuftet. Och alla dåtida profeter klagar, att den tidens människor inte trodde vad profeterna predikade. Först efter profeternas död började somliga tro, att profeterna hade predikat rätt, då de såg att profeternas förutsägelser gick i fullbordan. Inte heller på Frälsarens tid trodde många, att hans predikan var sann. Och när Luther började predika bättring för de påviska, trodde inte många att hans predikan och lära var rätt, utan han ansågs för villoande. Men efter Luthers död kunde hans lära breda sig längre ut. Så har alla andliga lärare haft anledning att fråga som profeten Jesaja: "Vem tror vår predikan?"

Vi har märkt, att somliga först på dödsbädden tror vår predikan, och de flesta har då måst bekänna, att det har predikats rätt. Men den bebyggelsen har inte hjälpt dem, då de inte har trott förut. Somliga har trott vår predikan en tid, men då världens frestelser kommit, har de upphört att tro. Inte hjälpte ens den tron dem, utan detta medförde endast en större dom, när döden började ängsla deras hjärtan. Somliga tror, att predikan är rätt, men de gör inte därefter. De uppskjuter sin bättring från år till år och från dag till dag, tills det blir för sent. Och då måste de säga: "De behagar mig inte." Somliga känner, att de inte orkar

tro så mycket, att de skulle bli fria. Vi måste alltså fråga som profeten Jesaja: "Vem tror vår predikan och för vem skall Herrens arm uppenbaras?"¹

Vi vet inte vem som slutligen tror vår predikan, men såsom profeterna har predikat, fast ingen trott deras predikan, så måste även vi predika, även om ingen mer trodde. Ty vi är övertygade om, att den tid en gång kommer, att de måste tro, då ögonen öppnas för att se, att predikan var rätt, att vägen till himlen blivit framställd för dem. O, att de trodde här i nådatiden, innan nådens dörr tillsluts.

Och då vi idag försöker förklara Frälsarens liknelse om fyrahanda åkerjord, så ber vi, att den store trons upphovsman och fullbordare ville förläna oss rätt förstånd, så att envar måtte förstå till vilken åkerjord han hör. De få själar som har öron till att höra, har utan tvivel förstått, att i den stora åker, vari sädens Herre har sått välsignad säd, finns många slags jordmån, där den mesta säden går förlorad. Det är ovisst om han ens får utsädet tillbaka, då frosten så svårt har härjat på åkern². Be, ni åkermän, att den store sädens Herre, som har sått den goda säden, måtte bevara åkern så att säden måtte börja gro och bära frukt, och att fienden inte skulle få tillfälle att så ut så mycket tistel, medan människorna sover, att de kväver vetet. Ty nu är det uppenbart, att törne och tistel kväver åkern, så att det inte finns många vetekorn kvar. Och den säd som i år på få ställen erhållits, torde vara så dålig, att den inte gror, fast man skulle så den. O, du sädens Herre, bevara oss, att inte all säd måtte gå förlorad.

Bevara åkern för frost, snöväder och oväder, för att de få vetekorn som du sparar till utsäde, måtte gro och bära frukt, så att utsädet inte må ta slut, ty om utsädet tar slut för alla, då är vi förlorade. Hör du sädens Herre, de fattiga åkermännens suckan. Fader vår o.s.v.

Evangelium: Lukas 8: 4 - 15

Vi hörde av vårt upplästa heliga evangelium, att Frälsaren predikade för folket om fyrahanda åkerjord, men folket förstod ingenting av hela liknelsen. Inte heller lärjungarna förstod, vilken liknelse denna var, men de hade lust att förstå himmelrikets hemligheter. Därför frågade de Frälsaren, vad denna liknelse betydde i andlig mening. Om i den stora folkmängd, som var samlad, hade funnits någon människa som hade trott att i denna liknelse fanns Guds ord, så skulle utan tvivel någon av dem ha frågat, hur denna liknelse skall förstås i andlig mening. Men vi förstår, att sorglösa människor inte anser sådana liknelser för annat än lappri och fabler som inte innehåller någon sanning eller något Guds ord. Endast lärjungarna ville veta och förstå, vad denna liknelse betydde, och för dem uttydde Jesus denna liknelse. Då nu Jesus själv har uttytt denna liknelse för sina lärjungar, vill vi med ledning av denna förklaring utlägga de viktigaste stycken som hör till den rätta kristendomen, då vi genom Guds nåd i denna heliga stund talar om fyrahanda åkerjord.

Första betraktelsen: Hurudana är de människor, vilkas hjärtan är som en trampad väg, där den välsignade säden

går helt förlorad? Andra betraktelsen: Hurudana är de människor, vilkas hjärtan är som stengrunden, där den välsignade säden förtorkas? Tredje betraktelsen: Hurudana är de människor, vilkas hjärtan är som en åker där törnen förkväver åkern? Fjärde betraktelsen: Hurudana är de, vilkas hjärtan är som den goda jorden? Vid betraktandet av denna himmelska åkerjord borde alla rätta åkermän be sädens Herre, att några sädeskorn må falla i god jord och att de må bära välsignad frukt.

1. Hurudana är de människor, vilkas hjärtan är som en trampad väg, där den välsignade säden inte kan gro? Det är enligt Frälsarens förklaring sådana människor som hör. Sedan kommer djävulen och tar bort ordet ur deras hjärtan, för att de inte skall tro och bli frälsta. Härav hör vi, att djävulen, som liknas vid en fågel, tar bort ordet ur de sorglösa hjärtan, så att Guds ord inte verkar något i ett sådant hjärta, som fienden tar bort ordet ifrån. Djävulen liknas på detta ställe vid himlens fågel som flyger omkring i världen och äter upp de frön som sås vid vägen. Denna säd blir först nedtrampad, det är, de fåfängliga tankarna som flyger fram och åter trampar ned Guds åker. Inte har en sådan människa, vars tankar flyger omkring i världen, tid att uppmärksamt höra Guds ord. Och vem är det som sätter dem att flyga? Det är ingen annan än den onde, som sätter tankarna att flyga omkring i världen även när Guds ord predikas.

En väckt människa får ofta uppleva, hur fienden mitt under predikan vill föra tankarna omkring i världen, men en sorglös människa märker inte, att djävu-

len tar ordet ur hennes hjärta, ty hon sitter döv och stum i Herrens hus. Guds ord går som ett sus över huvudet eller in genom det ena örat och ut genom det andra, så att inget av hela predikan blir kvar i minnet, förnuftet eller förståndet, än mindre i samvetet eller hjärtat. Hur kan den sorglöses samvete vakna, då djävulen tar bort ordet ur hans hjärta alltefter som det predikas? Himlens svarta fåglar plockar bort och snappar upp den välsignade säden alltefter som den blir sådd. Den sorglösa människan har ju inte ens kommit till Herrens hus i avsikt att uppmärksamt lyssna till predikan för att därav få någon upplysning för sin själ. Men liksom på Frälsarens tid största hopen kom av nyfikenhet, så samlas även nu största delen av de sorglösa i kyrkan för att nyfiket begäpa och visa sin grannlåt. De har inte kommit med det sinnet, att med hjärtlig åstundan ta emot ordet. De har inte kommit med det sinnet, att ordet måtte få verka i dem samvetets väckelse eller sann ånger, utan den största delen har kommit utan något som helst ändamål. Somliga har kommit för att försmäda och begabba, somliga för att hugga i som fariséerna på Frälsarens tid. Alltså är det ingenting att undra över, att djävulen tar bort ordet ur deras hjärtan, för att de inte må tro och bli frälsta.

2. Hurudana är de människor, vilkas hjärtan är som stengrunden, där den välsignade säden förtorkas, emedan där inte finns någon fuktighet? Sädens Herre har själv uttytt detta ställe så: Det är sådana människor, som när de hör ordet, tar emot det med glädje, men de har inte rot. De tror till en kort tid, men då fres-

telser kommer, avfaller de. Detta ställe avser dem, som i första väckelsen tar emot ordet med glädje, såsom vi sett ske även här. Många har mottagit ordet med glädje, då evangelium predikades för dem så att ordet blev levande. Alla de som är bekymrade för sin själ, alla bedrövade och botfärdiga, tar emot ordet med glädje, då man för dem predikar **evangelium** om den korsfäste Frälsaren. Ordet blir levande i deras hjärtan och de blir glada. Det har man nu sett och hört **här**, att så har det gått till för många. De har även trott till en tid, men under frestelsen har de avfallit. Frälsaren säger **i liknelsen**, att de inte hade fuktighet, och i utläggningen säger han, att de inte har rot. Med fuktighet förstås en hjärtlig sorg, sådan som den syndiga kvinnan hade, som kom och grät vid Jesu fötter i spetälske Simons hus. Denna hjärtasorg över synden har somliga väckta inte haft, utan endast dödsfuktan, som tvingat dem att med glädje ta emot evangeliets predikan om tron. Men en sådan tro är inte bestående, därför att de inte har rot. Det bör enligt vår uppfattning förstås sålunda: Deras samvete har inte rätt vaknat, eller om det också någon gång vaknat, har denna samvetsväckelse likväl inte varit bestående, **så att de beständigt hade vakat och kämpat mot världen och det egna köttet**. De har sålunda inte haft sådan fuktighet eller sådan sorg som lärjungarna hade, som grät och jämrade sig efter Frälsarens död. De har inte heller en sådan rot och samvetsväckelse som Paulus, David och Luther hade. Vi kan även tänka, att Frälsaren på detta ställe eventuellt menat sådana, som är

mjuka utanpå men hjärtats undersida är så hård som torr jord och stengrund. Även där gror utsädet, då evangelium om Kristus predikas, ty även sådana tar emot ordet med glädje, men i frestelsen avfaller de. Deras hjärta är inte ett förkrossat hjärta. Det är hårt på undersidan, fast det är mjukt på ovansidan. Sådana gråter nog, då det predikas ljuvligt, men de skrattar också, då lättsinnigheten råder. Och om någon kristen börjar gräva litet djupare i deras hjärtan, reser sig själviskheten och sedan säger de: "Den där villoanden fördärvade den Helige Andes verk i mig." Men då Frälsaren säger "de tror till en tid", måste även vi tro, att han åsyftar sådana människor, som verkligen är väckta och har med glädje mottagit evangeliets predikan, men de har inte fuktighet eller sådan hjärtasorg som David, lärjungarna och andra botfärdiga har haft. De har inte heller rot, eller en sådan samvetsväckelse, som visar sig i vakande, självförsakelse och kamp mot synden. Därför avfaller de under frestelsen. Här finns det många exempel på sådana människor, som har trott till en tid men i frestelsens stund avfallit. Och vad är det, som fått dem på fall? Intet annat än hordom, världskärlek och världsligt sinne, världens ära, själviskhet och girighet. Ack om dessa stackare ännu i nådatiden såg i vilket uselt tillstånd de är. "Betänk varifrån du har fallit och gör de första gärningarna!"

3. Hurudana människor är de, vilkas hjärtan är som en åker där törnen förkväver vetet? Sädens Herre har själv uttytt detta ställe så: "Men det som föll ibland törnen, är de som hör och går

bort, och blir förkvävda av omsorger och rikedomar och livets vällust, och bär ingen frukt." Här målas för våra ögon sådana människor, som följer kristendomens yttre bruk och bekänner tron, men hjärtat är fäst vid världen så, att de på intet sätt kan slita sig lösa från världen. Inte blott världens sorg som åstadkommer döden — världens sorg är som en mardröm över dem och trycker dem till jorden — utan även rikedomer eller världens ägodelar upptar deras tankar natt och dag. De ville först samla sig världens ägodelar och först därefter göra bättring. Och den tredje synden, som hindrar dem att ångra och tro, är livets vällust, såsom giftermål och annat sådant. Livets vällust hindrar de unga att ta emot sann kristendom, och världens sorg hindrar de fattiga att komma till salighetens kändedom. De rika åter kan för rikedomens skull inte slita sig lösa från världen.

Men alla dessa anser sig ha omsorg om själens salighet. De är inte sådana som de fullständigt sorglösa människorna som super, svär, gör hor och slåss, utan de är sådana som härmar efter kristendomens sed. Ty i den åker där törne förkväver vetet finns strån, men axet är inte annat än skal. De följer kristendomens yttre bruk, men i hjärtat finns inte sanning. De har inte rätt ånger, även om de gick på de kristnas sammankomster. Och många sådana finns det även här, som ser ut att ha omsorg om själens salighet, men själens salighet har inte blivit hjärtasak. Ack, på hur många ställen går inte den välsignade säden förlorad, och hur lite får inte sädens Herre för sin möda!

Då vi för det första ser på den stora världshopen, vars hjärtan är som den trampade vägen, hos vilka Guds ord inte verkar något, inte ens så mycket att de skulle stanna i syndaloppet och börja sörja för sin själ, och för det andra betraktar dem som tror till en tid och likväl avfaller i frestelsens stund, och för det tredje betraktar dem, hos vilka den goda säden blir förkvävd av törnen på grund av världens sorg, rikedom och livets vällust, så återstår inte många själar som i sanning bär frukt för himmelriket. **Sädens Herre får inte samla många vetekorn i sin lada på skördetiden. Nu har vi dessutom en sådan tid, att världens sorg med våld tränger sig i de kristnas hjärtan.**

Och fast dödens ängel med blottat svärd står över folken, såsom **David såg honom stå med blottat svärd i himlen, och såsom Johannes såg den samma dödsängel sittande på en mushårig hingst, likväl vågar människorna leva i sorglöshet och uppenbar ogudaktighet, varigenom de smädar sin Skapare. Men när döden kommer, då känner de nog sin olycka, men då är det för sent. De måste slutligen döma sig själva och bekänna, att de har vandrat på en ond väg. Men det hjälper inte mer att ropa och klappa, då nådens dörr är tillsluten, såsom många döende i dessa tider har klagat: "Gud hör inte mer mina böner."**

Betänk nu alla sorglösa, avfallna och av världens sorg, rikedom och livets vällust förkvävda, hur kort nådatid ni har och hur lång evigheten är, och hur dyrt återlösta själar går förlorade för er sorglöshets skull, **för er ogudaktighets skull och för er motsträvighets skull.**

Frälsaren har i dagens **evangelium** målat för era ögon vars och ens belägenhet, så att ni borde känna igen er själva och se på vilken åker ni är. Men då djävulen tar bort ordet ur hjärtat allteftersom det predikas, så finns inget hopp att sådana vaknar innan möjligen i döden, då det inte mer finns någon nådatid, inte heller ångerns nåd. Så har det gått med många döende även detta år, att ångerns nåd inte getts dem, som genom en hastig död borttryckts från världen till evigheten. O, Jesus, hjälp oss att undfly villovägar!

4. Det finns ännu en fjärdedel av den stora åkern, som kallas den goda jorden, där den välsignade säden ger hundrafaldig frukt. Men detta ställe skall inte så förstås, att en fjärdedel av människorna blir saliga, ty inte heller på apostlarnas tid blev fjärdedelen av människorna kristna, och ännu har inte fjärdedelen antagit den kristna läran i yttre mening, och de är mycket färre som i sanning blir saliga. Men vi tror³ ändå, att det ännu finns en del i Guds åker, som verkligen bär god frukt. Dessa är de i sanning botfärdiga och troende, som hör ordet enligt Frälsarens uttydning och bevarar det i ett gott och förståndigt hjärta och bär frukt i tålmod. Det är märkligt, att de bär frukt i tålmod. Och vi vet även, att tålmod är nödvändigt innan det blir rätt frukt. I denna onda värld måste man ha stort tålmod, innan kristendomen blir bestående. De är många, som har mist den rätta trons **frukt genom otålighet. Många har klagat, att otåligheten har fördärvat hans tro. Och det är sant, att många har genom otålighet förlorat tron. Men vi har**

det hoppet, att det ännu finns några själar, som bär frukt i tålamod. Det finns ännu några, om än få själar, som bär Jesu kors i tålamod. Och de få själar, som bär frukt i tålamod, borde **nu** be den store Korsbäraren, att han måtte komma dem till hjälp och styrka deras lemmar, då de börjar tröttna, att han ville utgjuta några nådedroppar av den Helige Andes vin, då deras knän börjar utmattas under bördan av korset, så att de allt framgent måtte orka bära frukt för himmelriket i tålamod, att de måtte orka kämpa i sin dyrbaraste⁴ tro intill änden och att de slutligen måtte komma i åtnjutande av tålamodets frukt i himmelriket, där allt lidande upphör, där Herren avtorkar deras tårar och ger dem livets krona. Där får de **få** själar, som här har burit frukt för himmelriket⁵ i tålamod, njuta frukten av livets träd, som är i Guds paradys nu och i evighet. Amen.

KP 103 (=källan) / P 277 / SW 156 / B 85

¹ B = SW: för vem är Herrens arm uppenbar?

² Denna mening finns i SW

³ B = SW: hoppas

⁴ B = SW: heligaste

⁵ B = SW: Guds rike

Och Jesus gick fram och såg en man, som var född blind.

Joh. 9: 1

Evangelisten Johannes har skrivit, att Jesus en gång mötte en man, som var född blind och hade varit blind i trettio år. Men Jesus tog och smorde hans ögon och befallde honom att gå och tvätta sig. Och då han hade tvättat sina ögon, öppnades hans ögon och han fick se dagsljuset. Han blev mycket glad över detta och började tro på Guds Son.

Även jag har sett denne blinde man överallt där jag vandrat, och jag skulle vilja leda honom till den Läkaren, som allena kan öppna den blindes ögon. Men denne blinde stackare är så gensträvig och självklok, att han inte låter sig ledas. Han har nämligen ända från barndomen levt i den falska tron, att han ser bra, fast han inte ser någonting. Han är alltifrån barndomen så van att vandra i mörker, att han anser mörkret för ljus. Och då han inte vet hurudant ljuset är, så tror han, att inte heller andra vet det.

Denne blinde stackare vandrar dristigt mot evigheten. Han tror även, att han nog kan vandra på den rätta vägen, fast han inte ser någonting. Ibland känner han med sina fötter efter den gamla vägen, som hela landsändans befolkning vandrar på och denna väg är vältrampad och slät. Han tänker: ”Detta är inte fel väg.” Och hur kunde han komma på en sådan tanke, att en hel landsväg skulle vilseleda de resande, ty då den onde har förvänt den blinde stackarens syn, ser han alla saker förvänt. Mörkret ser han som ljus och orättvisan som rättvisa. Hur kan den

blinde stackaren förstå, att själva den onde har byggt den väg som hela landsändans befolkning vandrar på?

Om någon ropandes röst i öknen säger till honom: ”Denna stora landsväg, som hela landsändans befolkning vandrar på, är fel väg,” så motsätter sig den blinde stackarens förnuft detta och han säger till den som ropar i öknen: ”Du ljuger. På denna väg har hela landsändans befolkning vandrat före mig. På denna väg har alla världsherrar och skriftlärdade vandrat före mig. På denna stora landsväg har även föräldrarna vandrat före mig. Och alla som har vandrat på denna väg har klarat sig bra. De har ingen nöd. Varken motstånd eller harm har mött dem.” Fast vägvisaren säger nu: ”Den väg är bred som för till förtappelsen och det är många som vandrar på den, men den väg är smal och den port är trång som för till livet, och det är få som finner den”, så tror den blinde stackaren inte det, utan han tänker så: ”Ingalunda skall hela landsändans befolkning fara till helvetet. Utan tvivel är väl församlingens ledare mer upplysta än denna djävul¹, som ropar i öknen. Utan tvivel vet församlingens ledare bättre, var vägen till himlen går, än denna snorunge², som ropar som en djävul³ i öknen och vill inbilla folket, att hela landsändans befolkning vandrar på den väg som djävulen har vandrat på.”

Den blinde stackaren har tagit exempel och upplysning av församlingens ledare som säger: ”Inte är brännvinshandel någon synd. Inte skadar drycken-skap någon. Att svära och slåss är tillåtet.” Då församlingens ledare anser brännvins-

handel för ett godtagbart näringsfång, och svär sig till helvetet för brännvinsböternas skull, så tänker denne blinde stackare som har samma tro som församlingsledarna: ”Det är satans lära, att krögare och fyllhundar inte skall ärva himmelriket.” Fast de båda svär sig till helvetet, och då församlingens ledare är i den tron, att något helvete inte finns till, så tänker även den blinde stackaren, som vandrar på samma landsväg som hela landsändans befolkning: ”Inte finns det något helvete. Bara man lever dygdigt och räddar sin plånbok undan brännvinsböterna genom mened, nog blir man salig.” Då den onde har förvänt den blinde stackarens syn, så förvänder han även den Heliga Skriften, när han i sin blindhet försöker läsa den. Han tänker nämligen så, att allt är inte sant, som står i Bibeln. Och somliga blinda stackare som har död tro i skallen och djävulens tro i hjärtat tänker så: ”Jag är Guds barn. Ingen skall döma mig. Inte är Gud så sträng, att han kräver det omöjliga.” Somliga blinda stackare är som en hundturk, som har en god nos att snoka, var han skulle finna mat och drycker och var han skulle få tillfälle att tillfredställa köttets begärelser.

Detta är nu skepnaden av den blinde stackaren, som jag sett vandra mot evigheten. Och om Frälsaren inte kommer med ögonsalva och öppnar denne blinde stackares ögon, så far han säkert huvudstupa till helvetet. Och hemskast av allt är, att han inte själv vet, att han är född blind. Han tror sig se, fast han inte ser någonting. Denne blinde stackare har dessvärre bott även i denna församling i 30, 40, 50, 60 och 70 år, utan att ha fått

sina ögon så pass öppna, att han skulle ha sökt ögonsalva åt sig. Det är mycket tråkigt att se, att han i andlig mening är så blind, att han ännu inte kommit att inse sin blindhet. Det skulle vara bättre om han själv blott insåg att han är blind. Då skulle han säkert börja ropa som den blinde man, som satt vid vägen och ropade: ”Jesus, Davids Son, förbarma dig över mig, för att jag måtte få min syn.”

Men hjälp, gode Gud, det finns i denna församling många som inte ännu vet, att de är blindfödda, fast Guds ord visar på varje ställe, att alla människor av naturen är vredens barn, och att deras själar går förlorade, om de inte gör bättring. Hur kan de blinda stackarna veta det, då det inte finns någon, som skulle ha kungjort för dem, hurudan människan i sitt naturliga tillstånd är, och hurudan hon borde bli, om hon började söka ögonsalva. Men liksom Paulus ansågs vara galen, då han började tala om sin omvändelse för världens vise, så anser världens vise ännu, att kristendomen är galenskap och vidskepelse. Om någon själ började ha omsorg om sin själ här, så skulle hon genast bli ansedd för galen av världshopen, som i sitt eget tycke är vis, fast de inte vet mer om kristendomen än en nyfödd valp. Ty såsom valparna föds blinda, så är även varje människa blindfödd och har vandrat i blindhet intill den dagen, då Jesus kom med ögonsalvan och öppnade hennes ögon.

Jag måste säga er sanningen, ty mitt samvete kräver, att jag måste bekänna sanningen. Jag ser av alla omständigheter, att ni är blindfödda och ni har vandrat i blindhet intill denna dag. Ni har

fullständigt felaktiga salighetsgrunder. Ni har aldrig haft rätt omsorg om era själar. Om buken har ni hittills haft det största bekymret, men inte om själen. Om någon gnista av den eld, som Jesus kom för att tända i människornas hjärtan, inte kommer i denna församling, så vet jag inte, hur det slutligen skall gå med er. Jesus säger: "Genom stor vedermöda måste människan ingå i livet." Men här finns det knappast någon som ännu skulle veta något om den vedermödan. De lekamliga vedermodorna känner ni till, men själens vedermodor är okända för er. Jesus säger också: "När kvinnan föder, har hon vånda." Men har ni någonsin haft födslovåndor? De naturliga födslovåndorna känner ni till, men de andliga födslovåndorna är okända för er.

Aposteln Paulus säger: "Den sorg som är efter Guds sinne åstadkommer ånger till salighet." Men ni har aldrig haft en sådan sorg, som är efter Guds sinne. Om en ko, ett får eller en ren dör, känner ni sorg. Men ni blir inte sorgsna eller bedrövade över, att ni har korsfäst Jesus genom ert stygga liv. Ni blir inte sorgsna eller bedrövade över, att ni har plågat er Förälder och försmädat hans tårar genom dryckenskap, svärjande, skändlighet och girighet. Även över dig, du blinda församling, har Jesus gråtit och bett samt utgjutit sitt blod och suttit i den blodiga bastun och lidit helvetets kval. Men du har försmädat hans tårar och förtrampat hans blod.

Förgäves har Förälderns tårar runnit för din skull. Förgäves har blodet droppat från hans ansikte för din stygghets skull. Förgäves har han fått sår för din olydnad.

Du har själv stungit spjutet i Förälderns hjärta. Den himmelske Föräldern har blottat sitt bröst och visat sina sår åt de förhärdade barnen och sagt till dem: "Se, dessa sår har jag fått för er skull." Och ni ser, hur blodet forsar ur Förälderns hjärta och även stänker på de förbannade, som med syndens vassa kniv mördar sin Förälder. Men de tvättar sina händer och ansikten med ättika och galla, för att Förälderns blod, som har stänkt på dem, inte skulle synas inför världen. **Såsom världens horor tvättar ansiktet med brännvin och piss, för att bli rödfärgade, och blottar hordomens bröst för att beskådas av alla stygga ögon, så gör även de andliga hororna, då de tvättar sina händer och ansikten med ättika och galla, eller hordomens och otäckhetens vin, för att blodsdropparna som stänker från Förälderns hjärta på mördare, inte skulle synas inför djävulen och världen.** Ty djävulen, som har uppeggat de blinda och förhärdade barnen att mörda den som har fött dem, och trampa på hans bröst, fruktar så mycket för försoningsblodet som har stänkt från Förälderns hjärta, att han flyr med fasa och tjut ut ur den själ, i vars hjärta en enda droppe av Förälderns blod har stänkt.

Men ni blinda stackare, ni har mördat er Förälder med syndens och ondskans vassa kniv, och Förälderns blod har stänkts på er genom nåderopet, som ni har hört rykten om. Men ni har med hjärtats bitterhet och vredens galla tvättat och torkat av varenda droppe av Frälsarens blod som har bestänkt er, så att ni inte har ett minsta tecken av den rätta kristendomen.

Såsom världens horor tvättar ansiktet med brännvin och piss, och blottar hordomens bröst för att beskådas av alla stygga begärelser, så har även de andliga hororna i denna församling tvättat sina ögon med flytande djävlaträck⁴, och blottat sina bröst åt alla stygga andar, för att kunna bedriva hor med avgudar. Så säger profeten. Och andliga kvacksalvare har lagt sorglöshetens plåster på era samveten, för att samvetssären inte skulle lukta och rinna av var förrän först i evigheten. Och ni skulle blott vilja äta läckerheter och bära grannlåt, och samla världens ägodelar. Om någon kristen ger er bistra mediciner, så spottar ni ut dem ur munnen och säger: ”Det är ingenting annat än skäll. Något Guds ord är det inte.” Männe inte Frälsarens tårar bränner en gång era samveten och svider i era hjärtan, tills ni måste betala den sista skärven, om inte förändring sker i era hjärtan och sinnen! Om ni inte i tid ber om ögonsalva av Frälsaren, så skall det gå illa med er, både i tid och evighet. Om ni inte gör rätt bot och bättring, så skall era själar gå förlorade. Jag kan inte göra annat än sucka till vår Herre Jesus Kristus, att han måtte förbarma sig över denna olyckliga församling och öppna era ögon, ni blinda stackare, innan ni förgås i all evighet. Amen.

Detta handskrivna predikokoncept finns bland pappren som omhändertogs från Henrik Parkajoki av de finska myndigheterna när han greps medan han predikade Guds ord i Kittilä 1854. Se Raattamaa: Kirjeet ja Kirjoitukset s.28.

Enligt Uusi Postilla 1897 och alla översättningar, bl.a. Hellmans och Boremans, har denna predikan hållits vid visitation i Vittangi år 1842, vilket är fel. Det är sannolikt att den handskrift som ligger till grund för predikan i Uusi Postilla har varit utsliten och fragmentariskt bevarad, eftersom textavsnitten är spridda på ett ologiskt sätt i Uusi Postilla. Annars är predikningarna exakt lika oavsett vissa uttryck som Uusi Postillas utgivare har strukit. Parkajokis kopia är välbevarad och årtalet 1849 syns tydligt. Där framgår det även att predikan har hållits vid läsförhör. Uusi Postillas utgivare kan ha läst den sista siffran 9 som 2.

---

¹ finska: manalainen.

² finska: hulliainen

³ finska: manalainen

⁴ UP = B: drakgift.

Min son, vill du vara Guds tjänare, så bered dig för frestelse. Syr. 2: 1

Av dessa Syraks ord hör vi, att envar som vill vara Guds tjänare bör bereda sig att bli frestad, ty man har ännu inte hört, att djävulen skulle fresta världens barn. Därom finns det inte ett enda exempel i Bibeln, att den onde skulle ha frestat sina egna, som troget tjänar honom. Men Guds barn frestar han rysligt, såsom till exempel Job, David, Luther, och till och med Guds Son frestades av djävulen. Därav ser och förstår vi, att Syrak har erfårit något, då han skriver till sin son i [andra kapitlet och första versen](#): ”Min son, om du vill vara en Guds tjänare, så bered dig för frestelse.” Detta låter som om Syraks son ännu inte hade känt några djävulens frestelser.

Och vi vet, att de sorglösa vet knappast något om djävulens frestelser, ty inte vill fienden fresta dem som troget tjänar honom med tankar, ord och gärningar. Visserligen anser de sorglösa det för en stor frestelse, om brännvinet tar slut eller om en häst kommer bort, [eller om de har ett grinigt barn](#), eller om någon [skada eller](#) motgång drabbar dem [i världen](#). Men detta är inte en sådan frestelse, varom Syrak talar till sin son, ty han talar här om den andliga och inre frestelsen. Sådana inre frestelser har inte syndaträlen, ty alla sorglösa säger så: ”Vi har intet att skaffa med djävulen.” Och vi vet [och tror det fullkomligt](#), att de sorglösa världsträlarna inte har något med djävulen att skaffa, ty de känner inte den ondes frestelser. Och varför skulle den onde

fresta dem, som troget tjänar honom? [Nog ger den onde dem en lugn frid](#). Men Guds barn frestar djävulen förfärligt ¹ såsom [alla](#) heliga klagar. Och då fienden inte lämnade Guds Son i fred, [utan vågade fresta även honom](#), vad skall han då göra med andra Guds barn som han tror sig övervinna, såsom han också övervunnit några, till exempel David, då denne gick in till Batseba och bedrev hor. [Och även då djävulen eggade honom att räkna folket. Då reste sig satan emot Israel och uppväckte en sådan tanke hos David, att han skulle räkna folket](#). Men David fick samvetsqual och en uppriktig ånger över den synden, då profeten Natan bestraffade honom, och därför förlät Gud honom denna synd. När frestar nu djävulen de sorglösa på det viset? Jag har inte hört de sorglösa klaga, att fienden frestar dem. Men de väckta och troende klagar stort, att fienden inte ger dem någon frid.

Då nu fienden inte frestar de sorglösa, utan blott de väckta och de kristna, så får alla sorglösa och nådetjuvar nu tillägna sig detta kännetecken, att de inte har något att skaffa med djävulen, ty just de är djävulens och världens spenbarn som sitter såsom stillsamma barn i den ondes famn, eller uppfyller så troget alla djävulens tankar, att den onde inte har någon anledning att fresta sina egna barn. Världens barn känner inga andra djävulens verkningar än blott gamle Adams kraft och hordomens² verkningar, vilka de ändå anser för lovliga. Gamle Adam omskapar sig i deras hjärtan till sanningens förkunnare, och hordomen blir kärlek. Girigheten blir ett lovligt näringsfång, dryckenskapen blir himmelsk glädje och brännvinet blir

läkemedel, äran blir välvillighet och egenrättfärdigheten blir dygd. **Djävulen skulle inte ha så stor makt över det sorglösa folket om han inte förvandlade sig till ljusets ängel, såsom till exempel det andliga hatet blir samvetskrav. Gamle Adam blir sanningens förkunnare, egenrättfärdigheten blir Guds rättfärdighet och äredjävulen blir Guds ära.**

Då dagens evangelium beskriver Guds Sons frestelser, om vilka de sorglösa inte vet något, så skall vi i dag förklara, vilka fiender de är som hindrar de sorglösa från ånger. Ty samma frestelser, som beskrivs i dagens evangelium, kommer över alla väckta och kristna. Och samma frestelser får de sorglösa på fall, fast de inte känner dem. Vi ser att änglarna tjänar dem, som ³ övervinner ⁴ frestelser. **Himlens änglar gläds då Guds Son har övervunnit djävulens frestelser.** Himlens änglar gläds, då de kristna övervinner frestelser. För himlens änglar blir det glädje över en enda syndare som omvänder och bättrar sig. Om en enda syndare omvände sig till bättring idag, så skulle himlens änglar få stor glädje över honom.

Vi hoppas och ber, att Guds Son, som övervunnit alla fiendens frestelser, ber för de få själar, som är i stor frestelse, då han var frestad liksom vi, dock utan synd. Hör du store frestelsernas övervinnare deras suckar som är i stor frestelse. Fader vår o.s.v.

Evangelium: Matt. 4: 1 - 11

Vi hör av det upplästa evangeliet, hur Jesus fördes av Anden ut i öknen för att frestas av djävulen. Men då vi redan

förut visat, att de sorglösa inte har sådana frestelser som de väckta och de kristna som känner likadana frestelser som Kristus, så kan vi inte för de sorglösa förklara dessa **Kristi** frestelser så, att det skulle bli uppbyggande för dem. Ty de sorglösa borde först vakna innan de kan känna sådana frestelser som Kristus⁵ har känt. Somliga sorglösa tror, att det är den onde som frestar dem, när de kristna kommer och dömer⁶ dem. De säger sig vara hatade av världen, då de kristna framställer Guds stränga rättfärdighet för dem. Nådetjuvarna anklagar de kristna, att dessa är de kristnas förföljare, som inte ger hederliga människor samvetsfrid. De kristna låter inte nådetjuvarna i frid gå till helvetet. De fördärvar nådetjuvens veka hjärta och uppretar sin nästa till vrede, och därav får nådetjuven ett ont och gnagande samvete. Han får ett ont och gnagande hjärta genom de kristnas dom, så att nådetjuven inte mer orkar tro, att han i ett sådant tillstånd **och med ett sådant hjärta** kommer till himlen.

Sådana frestelser känner de sorglösa på de orter, där det finns några kristna, vilka inte ger de sorglösa samvetsfrid. Den onde förvänder deras syn, så att de betraktar de kristna som frestare och **de kristnas** förföljare. Men på de orter där det inte alls finns några kristna, där har de sorglösa inte sådana frestelser. Där får **alla** sorglösa i frid fara till helvetet.

Det finns några sorglösa som frestas av djävulen på detta sätt: när hedern och egenrättfärdigheten bevarar en dygdig hora för horsbrott i gärning, och om någon frestare kommer och frestar henne i detta tillstånd att bedriva hor, så strider

denna dygdiga hora mot sådana frestelser och befaller denne narr [som tränger sig i hennes närhet](#), att gå bort. Någon dygdig hora klöser och luggar de narrar som vill locka henne till hordom, och därefter tänker hon, att hon har övervunnit frestelsen. Men med vems kraft har hon övervunnit en sådan frestelse? Många har efter sin väckelse erkänt, att hedern har bevarat dem för hordom, och fruktan för fattigdom, om det skulle bli avkomma.

Men det är inte en sådan frestelse som det talas om i dagens evangelium, ty frestaren har inte sagt till Kristus⁷: ”gå och gör hor” eller ”gå nu och stjäla, gå nu och sup och slåss!” Den onde vet väl, att Guds Son inte är som Absalom, som gick uppenbart inför ögonen på hela Israel och gjorde hor, då en djävulens tjänare⁸ bad honom göra så. Men frestaren lade sådana frestelser för Kristus, i vilka inte i och för sig hade varit någon synd, om Gud hade befallt att göra så. Till exempel den första frestelsen: ”Säg, att dessa stenar blir bröd!” Det naturliga förnuftet fattar det inte som synd, att man på lovligt sätt stillar sin hunger, även om man av sten och lera beredde bröd. Men det skulle ha blivit synd på så vis, att den onde skulle ha fått tillfälle att anklaga och säga: ”Nu gjorde du ju som den onde befallde!” Och därav skulle den onde ha fått stor glädje, om Guds Son hade gjort som den onde befallde.

Vi ser bara i denna församling, hur stor glädje den ondes änglar får, om någon kristen gör som de bjuder. Om en kristen till exempel smakar kyrkovin på krögarens befallning, så är den ondes änglar färdiga att ropa [för världen](#): ”En

kristen tog och söp vin” och: ”Sådana är de kristna!” Men om en sorglös människa skulle dricka ett kvarter eller en halv kanna brännvin eller rom på en gång, därom sägs intet. Och hur skulle väl krögarnas goda erbjudande bli en frestelse för den sorglöse och nådetjuven? Det är ingen frestelse för den som anser dryckenskapen för lovlig och nyttig. Men de kristnas varning till fyllhunden, att drinkarna inte skall ärva himmelriket⁹, gör drinkaren ont. Ty den onde inbillar drinkaren, att denne villoande kommer och hindrar honom att njuta av Guds gåvor. Så är det även med en fräck hora. Då föräldrarna vill hindra henne från hordom¹⁰, vredgas hon [på föräldrarna](#) och anser dem för frestare, som vill hindra henne att njuta av köttets förnöjelse. Men sin frestare och horkamrat¹¹, som påskyndar henne till helvetet, älskar hon.

Sådana är de sorglösas frestelser. De är varningar och kärleksfulla förmaningar från Guds sida, från föräldrarnas och de kristnas sida, fast en blind syndaträl anser dem för frestelser¹². När föräldrarna drar horan ur horsängen,¹³ anser horan sina föräldrar för fiender, vilka vill hindra henne från hordom. Då föräldern agar några barn för stöld, förargas dessa små tjuvar på sin förälder som hindrar dem att stjäla. För sådana horor och tjuvar blir föräldrarna och de kristna frestare, ty de lägger hinder för dessa horrors och tjuvars lycka och saliga köttets förnöjelse, som de älskar, och i vilken syndautövning de finner sin glädje och salighet. Sådana är den sorglöses frestelser. Gud blir i deras ögon en fresta-

re, föräldrarna blir frestare, överheten blir kronotjuvarnas frestare, de kristna blir nådetjuvarnas frestare. Alla som vill hindra de sorglösa **syndarna** i deras syndalopp, blir deras frestare. Och på dem förargas de, som arbetar på de sorglösas bättring. Men verkliga frestare är de sorglösas bästa vänner. Sålunda är till exempel den som gömmer det stulna godset tjuvens bästa vän. Horans¹⁴ bästa vän är den, som frestar henne till hordom¹⁵, och krögaren är fyllhundens bästa vän, som släcker hans brännvinsbegärelse¹⁶. Sådana frestare som gör många själar olyckliga och hjälper sorglösa skyndsamt till olycksaligheten, dem anser en sorglös syndaträl inte som frestare, utan som hjälpare och bästa vänner. **Det är olämpligt för oss att förklara åt de sorglösa, hurudana de kristnas frestelser är, ty de begriper dem ändå inte, fast man skulle förklara dem. Men en dygdig människas frestelser borde vi förklara litet.**

En dygdig människa vill på allt sätt undvika grövre synder, och därför undviker hon även sådana synder, genom vilka hon skulle bli ärelös. En måttlig drinkare smakar litet för hederns skull, men inte så mycket, att det upprör sinnet. Men en måttlig drinkare inser inte, att han blir en frestare för en fyllhund och till förargelse för sina egna barn och gör dem till värre helvetets barn än han själv är. En dygdig hora undviker också på allt sätt att blanda sig i en köttlig handling. Men hon hindrar inte de andra från den synden, ty den dygdiga horan vill inte bära hundens eller den falska profetens namn.

Om en god vän bjuder en måttlig drinkare mer än vad denne tror sig tåla,

då känner han frestelse därav, men han strider alltid mot dessa frestelser. Och som han tror sig övervinna alla frestelser, så kämpar även den dygdiga horan mot hordomens¹⁷ frestelser, men varken med Andens svärd eller trons sköld, utan genom att klösa med naglarna, sparka med fötterna och bita sin frestare med tänderna. Och på det sättet tror hon sig övervinna alla frestelser, men låter ändå övervinna sig, när en sådan frestare kommer, som är mycket listig, som kommer i friarens skepnad och stjälar först hennes hjärta, och slutligen får han göra med den dygdiga horan allt vad han vill. Mot sådana frestelser har den dygdiga horan varken **strid eller** stridsvapen. Och de kristna flickorna får nog akta sig för dessa falska profeter som kommer **till dem** i fårakläder, men invärtes är glupande ulvar. De låtsas vara botfärdiga, bedrövade och ödmjuka, och så blir kristna flickor bedragna, ty sådana narrar stjäla snart hjärtat och får dem snart att samtycka till sina gärningar. Så har många redan blivit bedragna av frestaren.

Var rädd om era hjärtan, *ni få själar*¹⁸, som känner den ondes glödande pilar. Sätt trons sköld emot pilarna och hugg med Andens svärd,¹⁹ ty fienden går omkring som ett rytande lejon sökande vem han må uppsluka. Fienden är inte så farlig, när han kommer i lejonets skepnad eller i björnens skepnad. Men när han förvandlar sig till ljusets ängel, då är han mycket farlig även för de kristna. Därför säger jag ännu: Var rädd om era hjärtan, ni få²⁰ själar, ²¹ som känner till djävulens listighet, var rädd om era hjärtan, så att den listige frestaren inte må stjäla era

hjärtan och därigenom få er i fällan.

Fienden är inte så farlig, då han bjuder de kristna hat, förföljelse, smälek och död. Men när han bjuder det goda, då är han farlig. Nog öppnar fienden ibland avgrunden för de kristna, och låter en sådan giftig rök stiga upp därifrån, att de skulle förkvävas. Men de kristna har dock alltid ett litet hål, en trång port, genom vilken de kan fly in i det levande Vinträdet sprickor, då åskan dundrar mäktigt på Sinai berg. Men den ondes trälar har ingen utväg att fly. När de kommer i nöd, måste de förbli där de är och säga: ”De behagar mig inte.” Den ondes änglar kommer för att betjäna de ogudaktiga, och deras lik skall **hederligt ledsagas till graven, men deras själar skall** även ledsagas hederligt till helvetet. Men den fattige Lasarus själ förs av änglarna till Abrahams sköte.

Vårt hopp är, att de få själar som här frestas, föraktas och smädas, snart skall befrias från alla frestelser och alla vedermodor, när den store Stridshjälten, som idag har övervunnit alla djävulens frestelser och ännu på korset ropat: ”Eli, Eli, Lama Sabaktani!” kommer de få själar till hjälp, vilka frestas, smädas, hatas och föraktas här, när de bär Jesu kors och följer Jesu blodiga spår från örtagården till Golgata kulle. Där får Jesu lamm vila vid foten av Jesu kors, och se på de blodiga såren ur vilka försoningsblodet flyter, och slutligen får de på Sions berg sjunga lovsång över segern, när alla frestelser upphör och alla tårar torkas av, och alla djävlar flyr ned i avgrunden. Så skall de saligas glädjeröst höras i himlen. Och himlens änglar skall komma för att

tjäna dem, som här frestas förfärligt av djävulen. Amen. Och Guds barns åklagare skall tystna. Amen.

Originalmanuskript / FKHS Kollerska samlingen /
Nationalarkivet Helsingfors

UP / PS 182 / P 318 / SW 178 / B 96

¹ UP = B = SW lägger till här: natt och dag.

² B = SW: skörlevnadens

³ UP = B = SW lägger till här: genom tron och skådandet av Guds Lamm

⁴ UP = B = SW tillägger här: den ondes

⁵ UP = B = SW: de kristna

⁶ B = SW: bestraffar

⁷ B = SW: de kristna

⁸ UP = B = SW: hora.

⁹ UP = B = SW: Guds rike

¹⁰ B = SW: skörlevnad

¹¹ B = SW: syndapartner

¹² B = SW: förförelser

¹³ B = SW: skökoläger

¹⁴ B = SW: sköka

¹⁵ B = SW: otukt

¹⁶ B = SW: brinnande begär

¹⁷ B = SW: otuktens

¹⁸ UP = B = SW tillägger här: I Jesu trolovade brudar

¹⁹ UP = B = SW tillägger här: Sätten salighetens hjälm på huvudet och rusten eder med alla rättfärdighetens vapen, för att I måtten bli bestående i den förfärliga striden!

²⁰ UP = B = SW: troгна

²¹ UP = B = SW tillägger här: I Jesu brudar

Och nu, se, jag vet, att härefter får ni inte se mitt ansikte, ni alla, hos vilka jag har vandrat och förkunnat Guds rike. Därför betygar jag er idag, att jag är oskyldig för allas blod, ty jag har inte undandragit mig att förkunna för er allt Guds råd. Ap. g. 20: 25 - 27.¹

När helige Paulus var på väg till Jerusalem, där han visste att mycket lidande och motstånd väntade honom, höll han avskedspredikan för de äldste i Efesus församling. Och från denna Paulus avskedspredikan har jag tagit några ord, som passar för alla lärare till ämne för avskedspredikan, om de alla hade arbetat så troget i Guds församling som Paulus. Men jag kan inte tillägna mig alla dessa Paulus ord, ty jag känner att jag har varit en ovärdig tjänare för min stora svaghets och fattigdoms skull. Jag har inte kunnat uppbygga Guds församling som jag borde ha gjort. Om Gud genom mig skulle ha verkat något gott till sin församlings uppbyggelse, så har det skett genom hans högsta makt, som har ledsagat några själar till den väg som de inte förut kände. Men några ord från Paulus avskedspredikan torde passa även i dessa tider.

När han först hade sagt till församlingens utvalda, att de inte mer får se hans ansikte i denna världen, började han förmana dem, att de skulle ge akt på sig själva. Och slutligen sade han: ”Jag vet, att sedan jag har skiljts från er, skall rasande ulvar komma in bland er, och de skall inte skona hjorden.” Dessa Paulus ord torde besannas. Om det förut funnits fruktansvärda ulvar som inte har

skonat hjorden, så torde ännu mer fruktansvärda ulvar träda fram sedan jag har lämnat er, och dessa skall ingalunda skona hjorden. Dessa fruktansvärda ulvar river och sargar hjorden överallt där de får tillfälle. Ingalunda skonar ulven hjorden i vilken skepnad han än kommer, må det vara människans skepnad, björnens skepnad, rävens skepnad eller ormens skepnad. Men då är ulven fruktansvärd, när den kommer i ängelns skepnad. Människorna tror, att ulven är fruktansvärd, när han kommer i ulvens skepnad eller i ormens skepnad, men då är han farlig, när han kommer i människans skepnad, och ännu farligare är han, när han kommer i ängelns skepnad, ty alltid kan fåret² akta sig för dem som är uppenbara fiender till sanningen, men när själva Satan förvandlar sig till ljusets ängel, då är det inte lätt att fly undan honom. Vi lånar ytterligare några ord från Paulus avskedspredikan, vilka kanske passar till oss. Han säger nämligen till sin församling så: ”Och av er själva skall män uppstå, som talar osanning, för att dra lärjungar till sig.” Och även jag fruktar det samma, att av er själva skall män uppstå, som talar osanning, och därigenom drar enfaldiga till sig. Alla dessa Paulus ord finns upptecknade i Apostlagärningarnas 20:e kapitel. Nu säger jag till er det samma som Paulus sade till sin församling, när han höll sin avskedspredikan: ”Jag vet att sedan jag skiljts från er, skall förskräckliga ulvar komma in bland er, och de skall inte skona hjorden.”

Dessa förskräckliga ulvar har redan tidigare rivit och sargat Guds församling, och nu vaktar de endast när herden

far bort, så att de åter skall få sarga de svaga fåren³ som förr, som inte själva kan motstå den ondes brinnande pilar och inte kan fly för sitt liv, då de inte har någon på jorden till vars beskydd de kunde löpa eller fly, när ulven börjar jaga dem. Men inte bara dessa förskräckliga ulvar som redan har öppnat sitt blodiga gap, vilka med kattens eller ugglans ögon spejar, var de skulle finna någon försagd eller klentrogen själ, som de kunde uppsluka, utan även av er själva, säger Paulus, skall uppstå män som talar osanning och drar lärjungar till sig.

Därför tänker många klentrogna själar, hur de värnlösa barnen nu skall klara sig, som lämnas liksom fåren utan herde. Vem skall föda dem då de gråter och jämrar sig i hunger för fattigdomens skull? Vart skall de fattiga och eländiga fåren fly, då förskräckliga ulvar öppnar sitt gap och vill uppsluka dem? Vart skall mesarna och svalungarna fly, då höken jagar dem, och vem skall rädda dem undan den andliga döden, när de tjuiter i hökens klor? Vart skall bedrövade, fattiga och betryckta själar fly, då den andliga ulven genom tvivel börjar riva och sarga deras samveten, då syndabördan trycker de botfärdiga till helvetet och ingen rådgivare finns, som kunde råda dem eller trösta dem med goda ord, tilltala dem med nådens ord eller dropa en droppe av nåd i deras mun, gjuta olja i hjärtessåren, förbinda samvetessår eller hämma blodflödet som rinner ur de eländiga och bävande fårens hjärtan, som ulven har rivit och sargat. Inte har dessa fattiga, eländiga, nakna och betryckta föräldralösa barn som skriker

på världens kalla golv frysande och hungrande, inte har dessa nakna stackare någon annan tillflykt än att upplyfta sina darrande händer mot himlen och ropa så högt att rösten hörs i himlen, så att den nådige Herren Jesus som är alla fattiga, föräldralösa barns rätte Fader, måtte lyfta upp dessa värnlösa och nakna stackare från världens kalla golv. Att han måtte tvätta dem rena med livets vatten och ta dem i sin famn och lära dem dia hans nådeflytande bröst, dock inte så hastigt, att nådens mjölk går i vrångstrupen, utan i den takt som de svaga stackarna orkar svälja. O, käre Förälder, hur mycket blod har inte flutit ur ditt hjärta då du födde dessa nakna stackare, när du knäböjde dig, tryckte ditt ansikte mot jorden och suckade så tungt, att hjärtat brast av ängslan. Men ju större ängslan Föräldern haft, dess större är hans kärlek till den nyfödde. Ju mera blod som flutit ur Förälderns hjärta, dess mer brinnande är hans kärlek till de nakna stackare som gråter på världens kalla golv.

I den store Skaparens beskydd lämnar jag idag alla de fattiga, eländiga, nakna och betryckta själar, som till äventyrs vaknat genom mitt ropande, eller genom mitt förmanande upptäckt, att deras förra leverne inte varit ett rätt leverne, och om någon genom mitt skällande vänt tillbaka till den store Herden. Jag överlämnar i Guds händer även dem som vredgats genom detta skällande. Och jag säger dem såsom Paulus sade i sin förutnämnda avskedspredikan, att jag är fri från allas blod, så att ingen av de män som hatar mig för detta mitt skällande, skall kunna anklaga mig på

domedagen, att jag inte har varnat dem eller sagt dem i vilket ynkligt tillstånd deras själar är, om inte bättring sker. Och nu skall vi alla börja ropa som den kananeiska kvinnan som var en nådevalp, om vi liksom hon vore nöjda med nådesmulorna som faller från Herrens bord. Gnäll inte alltför mycket, ni nådevalpar, utan sitt, vänta, vakta och nosa, om någon smula skulle falla från Herrens bord, så var nöjda därmed även om det blott vore en enda smula. Låt alltså, o, nådige Herre, några smulor falla från ditt bord, så att dessa fattiga och hungriga valpar måtte sluta gnälla. Fader vår o.s.v.

Evangelium: Matt. 15: 21 - 28.

Med ledning av vårt heliga evangelium skall vi denna stund betrakta, hur valparna äter smulor. För det första, hur valparna sitter under bordet och vaktar efter smulor. För det andra, hur valparna gnäller då de inte får dessa smulor så snart som de vill. För det tredje, hur valparna slåss om en smula. För det fjärde, hur valparna saknar den som har matat dem, då han går bort.

Må den nådige Herren Jesus ge sin nåd, så att alla nådevalpar må vara nöjda med de smulor som har fallit⁴ från hans bord och att de inte må slåss med varandra.

1. Hur valparna sitter under bordet och vaktar efter smulor. Fräcka hundar, i synnerhet Jatunis⁵ stora blodhundar⁶ som är vana att stjäla och läppja människoblod, har inget tålmod att vänta tills smulorna faller ned från bordet, utan hoppar genast på bordet och nap-

par åt sig en hel smörlimpa och slukar hastigt upp den. Och passa dig för att gå och ta bort smöret ur hundens rumpa, om han hunnit svälja det. Sådana Jatunis blodhundar som har läppjat spad ur den kittel, som den onde har kokat människokött i, och somliga kringströvande hundar som äter möss och flytande djävlaträck⁷, har inte tålmod att vänta efter smulorna utan stjälar maten direkt ur människornas händer. Och om föräldern inte är hos sina barn, rövar dessa fräcka hundar maten ur barnens händer. Därför sade Frälsaren till den kananeiska kvinnan: "Det är inte tillbörligt att ta brödet ifrån barnen och kasta det för hundarna."

Barnens mat är nåden som Gud har lovat åt Israels botfärdiga barn och Abrahams andliga säd. Men somliga världsherrar som älskar sina hundar mer än sina barn, ger smörgåsar åt hundarna men låter barnen svälta. Föräldralösa barn är nog i en ömkansvärd belägenhet, vilka inte har någon som skulle ge dem mat, när de skriker av hunger. Men mest ömkansvärda är dock de barn, som har en så sträng förmyndare, att han älskar mer hundar än barn och har ett så hårt hjärta, att han ger smörgåsar åt hundarna men fiskben åt barnen. Ve, ve er, ni olyckliga, föräldralösa barn, om ni måste få en så hård förmyndare, att han förskingrar er egendom och ger hundarna smörgåsar, socker och sirap, men fiskben åt er.

Men låt oss ännu betrakta, hur valparna sitter under bordet och vaktar på smulor. Fast Frälsaren sade till den kananeiska kvinnan: "Det är inte tillbörligt att ta brödet ifrån barnen och kasta det åt hundarna," hade dock denna

hedniska kvinna så mycket förstånd, att hon insåg att det var ett hårt ord till henne. Och hade hennes tro varit svagare, skulle hon säkert ha slutat be, då hon liknades vid en valp. Men hennes tro var så stark, att hon inte upphörde att be, fast Frälsaren kallade henne med öknamnet hund. Hon erkände sig vara en valp. Hon kände i sitt hjärta, att hon inte var bättre än en hund i förhållande till dem som hade fått barnarätt. Då en botfärdig själ har stor ödmjukhet och så stor ovärdighet, att hon inte anser sig vara bättre än en hund i jämförelse med Guds barn, då har en sådan botfärdig själ blivit en nådevalp, som sitter under bordet och vaktar och väntar, att någon liten bit eller nådesmula skall falla ned från bordet. Även om det bara var den minsta smula, nog tar valpen den. Inte är en hungrig valp så kräsen som de stora, feta och glupska hundar som nappar smörlimpan från bordet och slukar nåden som ulvar, fast de inte är hungriga.

2. Nu bör vi lyssna till, hur nådevalparna gnäller. Då de är riktigt hungriga och känner i nosen den goda lukten av den välsmakande maten på Herrens bord, blir nådevalparna otåliga och börjar gnälla. Och detta gnällande betyder, att de är mycket hungriga och längtar ivrigt efter mat. Till en början har de tålmod en liten stund och ligger stilla under bordet, men till slut blir de otåliga och börjar gnälla av stor hunger. När nu nådevalparna gnäller, säger Herren först: ”Tig och vänta tills barnen har ätit. Det är otillbörligt att ta maten ifrån barnen och kasta den åt valparna.” Men nådevalparna gnäller likväl och tigger och slickar sin Herres händer och lägger

huvudet på sin Herres knä, och om de kunde tala, skulle de säkert säga: ”Valparna äter av de smulor som faller ned från Herrens bord.”

Anledningen till, att Herren inte ger så mycket mat åt nådevalparna, är den, att de hundar som äter alltför mycket, blir lata att skälla och duger därför inte till fårhundar. Nog skulle alla nådevalpar äta så mycket som ryms i buken, om de fick det, men gammal erfarenhet visar, att hundar som lever i överflöd och blir väl uppfödda, inte är så flitiga att skälla som de som får svälta lite. Och hundar som lever av att stjåla nåd skäller inte alls, inte heller följer de herden till skogen, utan spejar endast efter sådana ställen, där de skulle få tillfälle att stjåla. Och de av ulven dödade kropparna slukar tjuvhundarna glupskt⁸. De biter dessutom levande lamm i skogen, vilka har blivit efter hjorden eller sjunkit i myren, eller på annat sätt felat, eller blivit lemmalytta. Nog skall nådevalparna få äta smulor som faller ned från Herrens bord, om de är tåliga och väntar tills barnen har fått sin del, ty Frälsaren säger: ”Det är otillbörligt att ta bröd ifrån barnen och kasta det åt valparna.” Och alla hedningar, som ännu inte fått Guds barnarätt, är valpar, och åt dessa valpar ges smulor, om de blott kände sig som valpar. Men somliga är fräcka valpar, som inte alls nöjer sig med smulor, utan hoppar upp på bordet och vill själva äta barnens mat. Till sådana fräcka hundar säger husfadern: ”Vet hut och vänta tills ni får, ty det är inte tillbörligt att ta barnens bröd och kasta det åt valparna.” Och härmed förstås i detta ställe nåden som Gud lovat åt botfärdiga och

troende själar, som är Abrahams och Israels barn efter löftet, men valparna är hedningar, som inte har stor kunskap om kristendomen, men de har liksom den kananeiska kvinnan stor ovärdighetskänsla, och de ropar ständigt efter Frälsaren. De har även en stark tro, tillit och förvisning därom, att Frälsaren inte kan låta bli att hjälpa dem, när de är i nöd, av hur låg och hednisk härkomst de än må vara, och som känner sig så ovärdiga, att de inte är bättre än hundar i förhållande till Israels barn. Denna hedniska kvinna hade blott genom ryktet börjat tro på Frälsaren, ty hon hade inte ringaste kunskap i Bibeln utan endast vad hon hört av sina grannar, Israels barn. Denna kvinna utgör för oss ett exempel på, att hedningarna ofta har en starkare tro än de skriftlärdade, som litat på sin kunskap i huvudet, fast hjärtat är oförändrat och oberört.

3. Vi skall nu betrakta, hur nådevalparna slåss om smulorna. Dessvärre händer det ofta, att valparna börjar slåss om en smula, som husfadern kastar åt dem. Att slåss är alls inte lämpligt, ty de valpar som är ivriga att slåss mister ofta den biten eller smulan, **varom kampen uppstod**. De skadar sig inte blott därigenom, att husfadern med ris måste aga valparna, som så slåss sinsemellan och samtidigt trampar barnen och stöter omkull matkärl, utan även så, att Jatunis blodhundar då får tillfälle att röva och stjäla den matbit som husfadern hade gett åt valparna. Om nådevalparna inte hade avund och högmod, var envar nöjd med den matbit husfadern gav honom. Men avunden verkar så mycket, att nådevalparna börjar slåss, och då vinner

Jatunis blodhundar. Jatunis blodhundar säger så: "Nog slår man oss med käppen för slagsmålets skull, men de där nådevalparna slåss ju också **sinsemellan**, fast de är så små." Ve er, ni nådevalpar om ni inte kan låta bli att **bråka och** slåss. Då ni inte har någon som håller styr på er, överfaller Jatunis blodhundar er, sliter er i stycken och rövar de smulor ni fick från Herrens bord. Visst har ni sett, hur en valp ger sig, då en stor blodhund⁹ anfaller honom. Men om alla valparna enigt skulle anfalla en stor blodhund, så kunde de kanske rädda sitt liv. Men om de börjar slåss sinsemellan, blandar sig Jatunis blodhundar i slagsmålet, och som hundarnas sed är, kastar sig alla över den som ligger under, vare sig den är skyldig eller inte. En biter den vid huvudet och en annan vid svansen. Därför säger jag er på förhand, ni nådevalpar: Om ni inte är sams, kommer Jatunis blodhundar och gör slut på er. Kom alltid ihåg, vad Frälsaren sade till sina lärjungar innan han lämnade dem: "Ett nytt bud ger jag er, att ni skall älska varandra!"

4. Vi skall till slut betrakta, hur nådevalparna saknar den som har matat dem. Men denna sak är så känslig, att det inte är lätt att nämna den. Att valparna saknar den som matat dem, ser man därav, att de sitter på backen, väntar och ser dit deras försörjare gick, och saknar och sörjer med gripande röst. Men säkert hör den himmelske Fadern deras röst och mättar deras själar, när de blir hungriga. Vem annan än den himmelske Herren Jesus som hör alla fattigas, eländigas och betrycktas suckar, har hittills uppehållit deras själar? Vart annorstädes

kan väl de värnlösa barnen ta sin tillflykt än till den himmelske Fadern, som är Fader över alla som kallas med Faderns namn i himlen och på jorden. Ingalunda är det jag som har bespisat eller underhållit dem, utan han, som försörjer korpungarna och ger svalorna och mesarna deras föda. Till en början gnäller nådevalparna då de saknar den som har matat dem, men till slut går de i en vrå, lägger huvudena över varandra och gnäller där. Jag hoppas dock, att den himmelske Förbarmaren¹⁰ som gav den kananeiska kvinnan några nådesmulor, förbarmar sig även över dessa nådevalpar och ger dem någon bit, och att stor hunger må tvinga dem att även själva börja leta efter någon föda. Och då nu tiden nalkas, att vi måste skiljas, och jag måste gå dit Husfadern bestämt, nämligen för att skälla på andra tjuvar, så nödgas jag lämna dessa nådevalpar i Faderns beskydd i den förtröstan, att han inte låter dem svälta ihjäl. Om han ger mat åt korpungarna då de ropar till honom, skall han säkert ge mat även åt mesarna, svalungarna och nådevalparna, då de skriker av hunger.

Farväl då, i Husfaderns beskydd, alla nådevalpar! Farväl, alla mesar och svalungar! Må den nåderike Herren Jesus bevara er för hökens klor och föda er med mygg! Farväl, ni Jesu lamm som Överherden har ryckt från den glupande ulvens tänder. Må Herren Jesus leda er till det bästa betet och föda er med bästa åkerhö, då vintern kommer! Farväl ni små sädeskorn, som ännu växer i Herrens åker! Må sädens Herre ge gott och tjänligt väder, att ni må bli mättade med föda innan frosten kommer, att ni må bli

den skönaste säd och det vackraste vetekorn, som skördemännen samlar i sin lada! Må sädens Herre bevara denna lilla åkerlapp för snöfall, hagel och oväder, så att frosten inte må skada dessa ömtåliga sädeskorn innan skördetiden kommer. Farväl, ni nyfödda barn, som den himmelske Föräldern har fött med stor smärta och blodsutgjutelse! Farväl, ni nyfödda barn, som ligger och gråter på denna världens kalla golv! Må Föräldern lyfta upp er från denna världens kalla golv, tvätta er rena med livets vatten, svepa er i rena linnekläder och trycka er mot sitt bröst, lägga bröstet i munnen på de gråtande barnen, att de må sluta gråta och att de skulle med glädje se på den som fött dem. Farväl, alla vintermesar och sommarsvalor! Må den himmelske Föräldern som ger korpungarna mat i behaglig tid, då de ropar till honom, ge er mjölk, smör och honung, när ni blir hungriga. Må han beskydda och bevara alla små mesar för hökens klor. Farväl, ni snösparvar och näktergalar¹¹, som för den ensamme vandraren har sjungit och kvittrat i det dyrbara¹² trädet. Må Gud ge sin nåd, att jag måtte få höra snösparvar och näktergalar kvittra inför Gud och Lammet i himmelriket, och sjunga den nya psalmen i livets träd.

Be även för mig, som är som en ensam fågel på grenen, att den nåderike Herren Jesus måtte ge mig kraft och mod att ropa till alla vilsegående vandrare att de skulle vända tillbaka till livets väg, till alla bedrövade och betryckta att de skulle stiga från sorgens dal upp till Sions berg, till alla fattiga och eländiga att de måtte gå och tigg

mat innan de dör av hunger, till alla hungrande och törstande att de skulle gå till vatten, och till alla nödställda att de må ropa med så hög röst, att den hörs ända till himlen. Och om jag hade så hög röst, att jag kunde skrämma alla ulvar och lejon så att de inte skulle våga komma in i hjorden, så skulle jag ropa så att alla berg och klippor och höga fjäll skulle svara: "Amen!" Tack och lov och pris vare Gud och Lammet som sitter på tronen. Amen! Halleluja! Och må bergen och klipporna svara: "Amen, halleluja!" Måtte den nåderike Herren Jesus ge sin nåd, att vi må återse varandra och där i evighet sjunga: Amen, Halleluja!

Handskrivna avskrifter 1. Koskamos samling: Tibergs kopiebok / Uleåborgs landsarkiv
2. FKHS Aunos samling / Nationalarkivet Helsingfors
 UP / P 322 / SW 193 / B 101

¹ enligt finsk bibelöversättning

² B = SW: hjorden

³ B = SW: lamm

⁴ B = SW = faller

⁵ Jatuni = byanamn i Enontekis socken. Namnet kan även komma från samisk eller urnordisk mytologi, då betydelsen blir "jätte".

⁶ finska: hurтта

⁷ UP = B = SW: draggift

⁸ finska: nielevät perseeseensä.

⁹ finska: hurтта

¹⁰ B = SW: föräldern.

¹¹ SW: blåhakesångare

¹² Postillorna och vissa avskrifter: alla träd (pluralis) Avskrift nr.2 "dyrbart träd" (singularis)

Det står skrivet i första Samuels boks 17 kapitel, att **David slog filistéen, den store förskräcklige mannen Goliat, som var stark och beväpnad. Och kvinnorna av Israel sjöng lovsång med fröjd: "Saul har slagit tusen, men David tio tusen."**

Härav hör vi nu, att David, fast han var en liten och av fienderna föraktad man, slog den store fienden, ty David sade till Goliat: "Du kommer mot mig med svärd, spjut och sköld, men jag kommer mot dig i Herren Sebaots namn, hans, som är Gud för Israels krigshär, den du har försmädat. Idag skall Herren överlämna dig i mina händer, och jag skall slå av ditt huvud och ge filistéernas krigshärs döda kroppar åt himlens fåglar och markens odjur. Och hela denna församling skall förstå, att Herren inte hjälper genom svärd och spjut, ty striden är Herrens." Här hör även alla Goliats trosbröder, som kommer och försmädar *Israels Guds krigshär*¹ och förlitar sig på sitt svärd och spjut som Goliat, att Herren inte hjälper sådana män, **som kommer och försmädar den levande Guds krigshär**, hur de än vore utrustade med knivar, vedträn och harnesk, det vill säga, med bröstvärn av järn.

David vågade skälla på den oomsburne filistéiske krigaren, och detta hot och skällande skedde ändå i förtröstan på Gud. Även Johannes Döparen började bereda vägen för Herren Jesus till människornas hjärtan genom en sträng lagpredikan. På samma sätt skällde själva Frälsaren på judarna och kallade dem

för ett horiskt släkte och huggormars avkomma. Men de lata hundarna kan inte skälla. Och vilken nytta har Husfadern av en sådan hund som aldrig skäller? Jag tror, att de stumma hundarna skall hängas.

Ni få själar, som har märkt, att en gård inte klarar sig utan hund, be den store, höge och rike Husfadern, att han som föder både hundar och tjuvar då de kommer och tigger en matbit av honom, skulle hjälpa mig arme och av nådetjuvar hatade hund, för att jag som en trogen gårdshund skulle vara flink att skälla på tjuvar, så att de inte genom min lättja skulle få tillfälle att stjäla nådens skatter från den himmelske Husfaderns bod, ty genom denna tjuvnad måste de blinda stackarna lida evig skam och straff i den svarta smedens järnkedjor. Be att även jag, om möjligt, kunde duga till fårhund, då högmodiga får börjar löpa alltför fort, förskingras, trampa ned betet och stänga de magrare, att jag kunde valla dem och hålla dem samman tills överste Herden börjar samla dem i fårkätten, när solen dalar och dörren stängs. Då lämnas getter och bockar utanför att bräka. Men den store Israels Herde, som samlar lammen i sin famn och föder de svaga med mjölk, förbinder de sårade och bär de vilsegångna på sina axlar till sin hjord, må han vederkvicka de bävande, upplyfta de betryckta, bära de trötta, föda de hungriga, stödja de vacklande och förbinda de blödandes sår **samt bevara alla klenmodiga för ulvens tänder**. Hör alla bedrövades och botfärdigas bön! Fader vår o.s.v.

Evangelium: Lukas 11: 17 - 23

Frälsaren säger i dagens heliga evangelium: "Då en stark beväpnad beskyddar sitt hus, förblir hans egna i fred. Men när den som är starkare än han kommer, skall han ta bort hans vapen, på vilka han förtröstade sig, och delar hans byte." I följd härav skall vi denna stund besinna och betrakta, hur den starke beväpnade beskyddar sitt hus och hur den starkare besegrar honom och delar hans byte. Första betraktelsen visar, hur den starke beväpnade beskyddar sitt hus. Andra betraktelsen visar, hur den starkare tar bort hans vapen och delar hans byte. Må Gud ge sin nåd och välsignelse till denna stora andliga strid, som nu börjat mellan den starke beväpnade och den starkare Krigshjälten, så att den starke beväpnade redan idag måtte få ett stort sår, och att den starkare snart måtte besegra honom och dela hans byte.

Första betraktelsen visar, hur den starke beväpnade beskyddar sitt hus och hans egna² förblir i fred så länge **de får vara i fred, eller tills** den starkare kommer. Men vi måste först förklara för dem, som är i den starke beväpnades tjänst, att denne starke beväpnade, om vilken Frälsaren talar, inte är någon annan än världens furste, eller den gamla draken som nu rivit sig lös i världen och stigit ned på jorden i stor vrede, då han vet att han inte har lång tid kvar. Nu har han fått så stor makt i världen, att hans undersåtar dräper varandra såsom det är förutsagt i Bibeln. Och om det inte snart blir en ändring i världen, så skall den snart upplösas och världens ände kommer. Stridsvapen som världens furste li-

tar på, är för det första andligt mörker, brist på kristendom hos alla samhällsklasser, och för det andra naturligt högmod och köttslig frihet, som alla djävulens undersåtar vill ha. Detta naturliga högmod verkar så mycket, att människorna inte längre är överheten underdåniga, utan envar vill vara sin egen herre och leva efter sin egen lag. Och när överheten vill hindra deras självsvald, gör de uppror mot överheten, så att herrarna ger sig på konungen, bönderna på herrarna, tjänarna på husbonden och barnen på föräldrarna. Då de inte får leva efter sin onda vilja, uppeggar fienden dem att dräpa varandra, så att herrarna dräper konungar och kejsare, bönderna dräper herrar, tjänarna dräper bönder och barnen dräper sina föräldrar, och den som är starkare dräper de svagare. På detta sätt får den starke beväpnade, som från början var en mandråpare, tillfälle att *stoppa korb och slicka människoblod*³. Så gör han i de riken, där all kristendom har utrotats, eller förvandlats till vidskepelse eller skrymteri och trolldom.

På de orter åter, där en gnista av kristendom har upptänts, uppeggar världens furste sina tjänare att hata *de kristna*⁴. Han uppeggar sina tjänare att anklaga de kristna, att de är en förbannad hop⁵, som inte ger hederliga människor samvetsfrid. Världsfursten uppeggar sina tjänare att med kniv slakta de kristna, att slå dem med vedträn, knytnävar eller stavar, för att på detta sätt *kunna stoppa korb och suga de kristnas blod*⁶, **för vi vet, att de kristnas blod smakar gott i hundturkens mun, och de kristnas kött smakar väl för honom.**

Så gör den starke beväpnade världsfursten, som nu fått hela världen under sitt välde. Och stridsvapen som han här förlitar sig på, är grannlåt och prål, dryckenskap och hordom, brännvin och sprithandel⁷. Då nämligen världens barn inte får samvetsro för de kristna, som uppmanar dem till sann ånger och bättring innan döden och domen kommer, upprepar fienden en sådan vrede i sina tjänares hjärtan, att de börjar förbanna och smäda de kristna. Och då de genom förbannelse, smädande och andligt hat inte vinner något, så börjar de i harnen suppa brännvin för att på detta sätt söka bedöva det gnagande samvetet. Men ju mer de dricker och vredgas, dess djupare i helvetet sjunker de. Den starke beväpnade har beklagligtvis intill denna dag beskyddat sitt hus, och hans egna har förblivit *i frid*⁸, nämligen i dryckenskap, svordom och slagsmål, grannlåt, otukt och **vällust**. I synnerhet förblir hans egna i frid, då de hittills haft den tron, att yttre dygd och skenhelighet eller död tro frälsar dem från helvetets förtappelse, fast de lever som kreatur och dör som kreatur.

Nog förblir den ondes egna i frid på detta sätt, när de får vara i fred, eftersom ingen plågar dem med bättringsrop eller vållar dem samvetsoro, så att de skulle börja känna i vilket bedrövligt tillstånd de är. Visst får den ondes egna vara i fred, då de ligger under dygdens täckmantel och inbillar sig ha levt dygdigt, medan de super, svär och slåss, bedriver hor och säljer sprit, samt gör vinst genom orättvisa, och likväl går till nattvarden såsom vilka bedrövade och botfärdiga syndare som helst. De går dit

och stjäla nåd för att riktigt djärvt kunna bespotta det allra heligaste. Ty djävulen har lett dem till den tron, att de enbart genom den yttre gudstjänsten och nattvardsgången förtjänar saligheten, oavsett hur snuskigt och odugligt deras hemliv än vore. Nog söver fienden säkert deras samveten genom denna skenhelighet och för dem vackert till helvetet. Dessutom har den onde förvänt deras syn genom död tro så att de missförstår alla andliga böcker och *på så vis bedrar sig själva*⁹. Dessa är alltså de bästa stridsvapnen, vilka den starke beväpnade i denna tid litar på, nämligen den naturliga dygden och döda tron. Och dessutom är dessa ting så blandade i den naturliga människans skalle, att vad som fattas från dygden det lappas med nåden, som de sorglösa och obotfärdiga tillägnar sig utan ringaste tecken till ånger och bättring.

Andra betraktelsen. Men när den starkare kommer, så tar han bort alla stridsvapen, som den starke beväpnade förlitade sig på. Hittills har nog hans egna förblivit i fred så länge han hade de stridsvapen, som han förlitade sig på, nämligen de stridsvapen, vilka vi nyss talade om, nämligen den naturliga dygden och döda tron. Men nu kommer den starkare och berövar dessa stridsvapen. Fast världsfursten är så beväpnad som den store Goliat, som hade kopparskjorta, kopparsköld, kopparhjälm och kopparstrumpor, så hade han dock ett ställe av kroppen blottat, och mot detta ställe, **nämligen skallen**, siktade David, och träffade på rätt punkt. Men med vems kraft började David strida mot den förskräcklige Goliat? Ingalunda besegrade

han honom med sin egen kraft, men han kom med Israels Guds kraft, den starkare hjältens, som gör de svaga starka. Även om den starkare, som det talas om i dagens evangelium, är Frälsaren själv, som med sin oskyldiga pina och död har slagit till marken den beväpnade världsfursten och delat hans byte, så har han likväl genom svaga redskap såväl förut som senare stridit mot världshopen, som har velat förstöra och tillintetgöra hans blods kraft. Men Gud är stark i de svaga, och de svaga blir starka genom honom. Jag vet, att den starke beväpnade världsfursten och helvetets svarte smed har smitt järnbröst¹⁰ åt sina tjänare för att det andliga svärdet inte genast skulle bita på dem, även om det stacks direkt mot bröstet. Men David, fast han är en föraktad man, har redan tidigare vant sig att slunga stenar mot mål. Om han nu kommer med förtröstan på Gud, så kan han ännu träffa Goliat i skallen, som inte har utrustats vare sig med koppar eller järn, ty om han kanhända har fiendens järnhjälm på sitt huvud, så skyddar den inte pannan. Jag tror, att David, fast han är en liten man jämförd med Goliat, likväl besejrar den store och förskräcklige fienden, som redan i många dagar har försmädat den levande Guds församling¹¹. Fast fienden först smädar den föraktade mannen, som kommer endast med Mose stav. **Fienden** hotar först och säger: ”kom hit, jag skall ge ditt kött till mat åt himlens fåglar”, så faller dock Goliat till marken, när David slungar en sten i Goliats skalle. Denna punkt på skallen är öppen just genom pannan. Denna punkt är sådan, att nådetjuvar och av naturen dygdiga

människor inte har lyckats övertäcka den så bra med fiendens stålhjälm. Det naturliga förnuftet menar sig nog vara starkt, men det är inte så starkt, att det skulle hålla alltför länge, om någon kunde slunga några stenbitar av Moses två stentavlor mot det. Men somliga har så bepansrat och med bröstjärn försett hjärta, att Guds tve-eggade svärd inte biter därpå. Men dödens svärd biter därpå, och det tillfogar dödliga sår.

Vi har dock det hoppet och den förtröstan till Gud, att David, den av världen föraktade mannen, skall genom Guds nåd göra ett hål i den store och beväpnade mannens skalle, och Israels krigshär skall segra och Sions döttrar skall sjunga segersången på Sions berg och säga: ”Saul har slagit tusen, men David slog tio tusen.” Amen.

Originalmanuskript / FKHS Aunos samling / Nationalarkivet Helsingfors
UP / PS 201 / P 347 / SW 199 / B 109

¹ B = SW: Israels Gud

² B = SW: ägodelar

³ B = SW: göra våld och utgjuta människoblod

⁴ B = SW: kristendomen

⁵ B = SW: släkte

⁶ B = SW: göra våld och utgjuta de kristnas blod

⁷ B = SW: krögeri

⁸ B = SW: lugna

⁹ B = SW: byter ut mot: och därefter rättar sitt leverne

¹⁰ B = SW: järnpansar

¹¹ B = SW: här

Israels barn sade till Samuel: så sätt nu en konung över oss till att döma oss. 1 Sam. 8: 5

Denna begäran visar, att de trodde sig ha en drägligare tillvaro under en konungs regering än under en domare. Profeten Samuel, som länge hade varit domare i Israel, hade blivit gammal, och hans söner dög inte till domare, ty de tog mutor och förvrängde rätten. Därför började de fordra en konung som skulle döma dem. Inte dög Gud mera till konung åt dem, ty människorna kan inte vara belåtna med Guds regering, då de handlar orätt utan att förstå, att de gör orätt. Redan på Moses tid började Israels barn tvista med Gud, då han hade lagt det straffet på dem, att de måste vandra fram och tillbaka i öken för sin otålighets skull. Då började de knorra mot Gud och säga: "Varför leder Herren oss till ett land där vi blir dräpta?" Och ännu efteråt härmade en profet deras tal, då de sade: "Herren gör inte rätt med oss."

Därav förstår man, att människan inte är nöjd därmed, att Gud dömer henne, utan de flesta av [det sorglösa folket](#) vill ha en jordisk konung till domare, som de ser med sina ögon. Därav förstår man, att Gud inte [duger till domare åt det sorglösa folket](#). Men världens Gud skulle vara lämpligare till konung och domare åt dem, ty först eggjar han dem att göra det onda, och därpå låter han dem leva efter deras onda vilja. En sådan konung, som följer folkets vilja som Pilatus, är den bästa konungen åt den sorglöse. Därför blev profeten Samuel bedrövad, när det sorglösa folket ville

ha en konung. Han förstod, att folket härmed band ett ris på sin egen rygg, att de blir slavar, att de skall belastas med tung skatt, att de skall bli tagna ut till soldater och dräpas i krig. Men den mödan vägrade intet mot den äran, att även de skulle ha en konung såsom andra riken. Men Gud sade till [profeten Samuel](#): "De har inte förkastat dig, utan mig." Inte dög Gud mera till konung åt dem. Så skulle det gå även nu, om Gud vore på jorden och började hålla dom. Alla sorglösa skulle säga: "Denna Herre gör inte rätt med oss, han är alltför hård och sträng i sina domar." Men om världens furste blev konung, som följer folkets vilja som Pilatus, då skulle alla sorglösa säga: "Denne är en god konung, han är inte alltför sträng att straffa och döma."

Det är en god konung som gör som [det sorglösa folket vill](#). Blott av den jordiska överheten ser man, hurudan tro folk har. Om kronans tjänare inte är sträng att bötfälla drinkare och krögare, då säger alla drinkare och krögare: "Han är inte alltför sträng att bötfälla folk." Men om kronans tjänare stämmer lagbrytarna, då säger alla drinkare och krögare: "Han är en orätt och elak domare, som berövar människornas egendom." Tror ni, att Gud nu skulle duga till domare åt världen? Nej, inte alls. Om en sådan konung kommer, som enbart ser på rättvisan, så säger alla: "Det är en orätt domare." Men om världens furste kommer, som låter [det sorglösa folket](#) leva efter sin onda vilja, så säger alla: "Han är en bra domare, han är inte alltför sträng att bötfälla folk."

Vi hör av dagens evangelium, att folket ville göra Jesus till konung, då de såg honom gratis föda fem tusen män. Men i vilken avsikt ville de göra Jesus till konung? Utan tvivel i den avsikten att han skulle föda dem gratis. Det sorglösa folket gillar sådana som föder dem gratis. Ty det sorglösa folket nöjer sig inte därmed, att Gud har skapat födoämnen, såsom spannmål, djur, fisk, fåglar och annat slags näring, varav människan genom arbete och möda får sin nödtorft. Om Gud däremot kastade stekta mesar i munnen på dem och födde dem utan besvär, då först skulle Gud vara en god Gud. En sådan man skulle nog duga åt det sorglösa folket till konung, som skulle följa folkets vilja såsom Pilatus, och föda dem gratis.

Vi bör genom Guds nåd vidare betrakta, hurudan man skulle duga till konung för världens barn, och hurudan man skulle duga för de kristna till konung. Men må den store Konungen som idag har bespisat femtusen män med fem bröd och två fiskar, nu mäta de femtusen själar som har kommit utan mat, och som har behov, som hungrar och törstar efter rättfärdigheten, och vilka svälter ihjäl om de inte blir mättade av Jesus. Fast en del har kommit från fjärran enbart av nyfikenhet, en del för att höra Guds ord, en del för att se under, så bespisas de likväl gratis, för att de skulle förstärkas i tron att Jesus är Guds Son och världens Frälsare. Lärjungarna får uppdraget att utdela maten så att alla skulle bli mättade, annars skulle en del bli utan mat. Hör, himlens Konung, deras suckan, som utmattas av brist på mat, svälter ihjäl av brist på

bröd, som ingenting har till själaspis. Fader vår o.s.v.

Evangelium: Joh. 6: 1 - 15

Det sorglösa folket vill göra Jesus till konung, men Jesus vill inte bli deras konung. Vi bör genom Guds nåd betrakta för det första varför det sorglösa folket vill ha Jesus till konung, och för det andra, varför Jesus inte vill bli deras konung?

Det är underligt, att det sorglösa folket trängs för att höra Jesus, fast detta folk som har kommit av nyfikenhet, förstår nästan ingenting av hans predikningar. Då Jesus predikar endast genom liknelser, går hans ord som ett sus över deras huvuden, de begriper ingenting därav. Jesu lärjungar frågar, då de inte förstår. De vill veta vad dessa liknelser betyder, men det sorglösa folket frågar inte efter, vad liknelserna innehåller, utan de gapar, häpnar och undrar vad det torde betyda. Såsom det sorglösa folket står kring Jesus som myggor, så tror det sorglösa folket även att de är Jesu bästa vänner. De är så dumma att de inte ens förstår att frukta Guds Son. De knuffar honom med sina armbågar och tror, att han skall föra dem till eviga hyddor. Inget under, att de sorglösa vill ha Jesus till konung, då de tror, att han föder dem gratis, och att de är Jesu vänner. Det har ingen betydelse, att de super, svär och slåss, bedriver hor och stjäla, och slutligen ropar: "Korsfäst!" De tänker inte alls, hur de lever, bara de får leva efter sin egen onda vilja och får mat utan besvär. Se, en sådan man skulle vara lämplig till konung för de sorg-

lösa, inte bara därför, att han skulle föda dem gratis, utan även därför, att de skulle få leva efter sitt eget behag! De sorglösa tror, att Jesus är så nådig, att han låter dem leva som de själva vill. De tror, att Jesus skulle vara så nådig om han blev konung, att han skulle varken bötfälla eller döma någon. Om någon kommer till honom och säger: "Hjälp mig att bli av med min trätobroder", så säger Jesus: "Människa, vem har satt mig till domare över er?" Om fariséerna bringar en hora fram till honom för att snärja honom, så säger han: "Jag dömer dig inte." Därav drar nu de sorglösa den slutsatsen, att Jesus dömer ingen. Men det sorglösa folket förstår inte, att Jesus inte kan i likhet med en världslig domare börja lyssna till det sorglösa folkets fåfänga saker, när någon grälar med sin hora, några bråkar om hästar och några blir osams för en dynghög.

Men världsfursten, som först uppeggar folket att processa i rätten och därpå säger som fadermördaren Absalom: "Ack, om jag blev domare i denna landsdel, nog skulle jag snart dela rättvisa åt sakägarna!" Det fick vara vem som helst som kom fram med sin sak, nog var denne man redo att säga: "Din sak är alldeles korrekt, men det finns ingen som kan föra fram din sak inför konungen." En sådan domare som vinner världens ära med förälderns blod, och säger till alla sakägare: "Din sak är helt korrekt," vore lämplig som domare för det sorglösa folket, Moses var en tapper domare, men inte orkade han sitta hela dagen och döma det sorglösa folket, som tvistade i onödan, utan han måste efter sin svärfars råd sätta andra

till domare. Men de sorglösa skulle i alla fall vilja ha Jesus till konung och domare, ty de tror, att han inte dömer någon på ett naturligt sätt i denna världen, som världens domare gör. Men han är en andlig domare, som dömer allt på ett andligt sätt. Han dömer även dem som tvistar med sin broder om dynghögen, men han dömer så, att ingen blir nöjd med den domen, ty en sådan domare som dömer båda sakägarna just därför, att de tvistar i onödan, duger inte till domare åt världens trälar. Men den onde, se, han är en lämplig domare för det sorglösa folket! Han säger till alla sakägare, vem de än skulle vara: "din sak är helt korrekt" och "stäm honom". Ty världens furste vinner mycket, då det sorglösa folket tvistar och processar, han vinner många själar genom detta tvistande. Och alla falska domare tjänar mycket pengar, då det sorglösa folket tvistar sinsemellan. Alla orätta sakägare tjänar mycket pengar på folkets dumhet, och likväl tror de sorglösa, att Jesus är så nådig, att han inte dömer någon.

Men om nu två bröder kom till Jesus och sade: "Döm mellan oss", så skulle han säga: "Människa, vem har satt mig till domare mellan er?" Men är de sorglösa nöjda därmed, att Jesus inte alls dömer i jordiska saker? Eller är de sorglösa nöjda därmed, att Jesus dömer båda sakägarna just därför, att de tvistar för struntsaker? Nej. Jag tror, att det sorglösa folket inte nöjer sig därmed, att domaren inte alls dömer, eller att han dömer båda parter för den tvistens skull som är helt fåfäng och leder de bådask själar till helvetet.

Andra betraktelsen. Låt oss nu betrakta, varför Jesus inte vill bli det sorglösa folkets konung. Vi förstår väl, att det sorglösa folket inte har bytt sin natur ännu, fast detta sorglösa folk följer Jesus i yttre mening, och kommer till Jesus av nyfikenhet och tror sig vara Jesu bästa vänner. Deras avsikt är dock att få världens gods och ära samt en lyckobringande regering i Messias rike, då Jesus är så nådig att han inte dömer någon. Må nu alla horor och tjuvar komma, må alla drinkare och krögare komma, må alla svärjare och slagskämpar komma, må alla komma, som troget tjänar den onde och världen med tankar, ord och gärningar, må nu alla den ondes trälar komma och göra Jesus till konung. Han skall föda dem gratis och låta dem supa och slåss, bedriva hor och stjäla, ty han är så nådig, att han inte dömer någon.

Månne Jesus tar emot smörjelsen samt kronan på huvudet av den ondes trälar **och ropar för världen: "Jag är världens konung!"** Jag tror, att Jesus låter den onde ha äran och går bort i skogen, skiljer sig från deras sällskap, och ifall världens hop kommer nästa dag och söker honom, måste han säga: "Ni följer inte efter mig för det ords skull som jag har talat till er, utan ni söker mig därför att ni blev mättade igår." **Vad tänker det sorglösa folket därom, att Jesus flyr från deras sällskap och inte vill bli deras konung?** Torde inte det vara ett tecken därpå, att världens furste är lämplig som konung för dem. **Och ifall det uppstår brist på konungar, så låt det sorglösa folket gå och leta.** Låt dem göra världens furste, den onde, till ko-

nung. Nog tar han kronan på huvudet och ropar: "Jag är världens konung, jag är den store fursten vilken hela världen tjänar." Men Jesus vill inte bli det sorglösa folkets konung. Varför? Jo, därför, att de inom kort skall korsfästa honom. Om de ännu på palmsöndagen ropar Hosianna Davids Son, så ropar de på långfredagen, **ta bort**, korsfäst. Sådan är världens hop. Om de får leva i drycken-skap och vällust, så tar de Jesus till konung. Men om han bestraffar dem för deras ogudaktiga leverne och kallar dem för ett horiskt släkte, så vredgas de. **När det sorglösa folket ropar, korsfäst, frågar Pilatus: "Skall jag korsfästa er konung?"** Därför vill inte Jesus bli deras konung, då de redan har en konung och världens herre, som regerar dem, nämligen världens furste, som är världens husfader och överbefälhavare. Vi hörde honom säga till Jesus: "Hela världen ger jag dig, om du tjänar mig." Självklart är han världens härskare. Utan tvivel härskar han över hela världen, **då han kallas för världens furste.** Fast de sorglösa vill göra Jesus till konung och har den tron, att Jesus är deras konung, så stämmer det inte, utan det är världens furste som är deras konung, och det är han som regerar världen.

Men likväl är Jesus konung såsom han själv har bekänt, när Pilatus frågade honom: Alltså är du en konung? Han svarade: "Jag är en konung, därför har jag kommit till världen, att jag bekänner sanningen. Var och en, som är av sanningen, hör min röst." (Joh. 18: 37). Här hör nu alla sorglösa, att Jesus är konung, men de sorglösas konung är han inte, **ty när det sorglösa folket vill göra**

Jesus till konung, går han bort till ensamheten i skogen. Han vill inte bli sådana hedningars konung, vilka ändå inte lyder honom, utan må världens furste vara deras konung som hittills. Likväl är Jesus konung. Förstår de sorglösa nu, vems konung han är? Inte tror de sorglösa, att Jesus är de kristnas konung, ty profeterna säger, att Kristus regerar hedningarna med järnris.

Men inte kan dessa hedningar vara kristna, då Kristus är så hård, att han regerar dem med järnris. Men dessa hedningar som Kristus regerar med järnris, torde bli kristna därigenom, att Kristus regerar dem med järnris. Och detta järnris betyder samvetskval, vilket kommer över de hedningar som låter sig tuktas. Detta järnris är ett förskräckligt ord, och det uppenbarar, att Kristus inte är så nådig som hedningarna tror. Men hedningarna tror att det är den onde som plågar dem som kommer i samvetskval. Inte tror de, att Kristus på det sättet regerar hedningarna med järnris. Men vi har nu sett, att det järnris varmed Kristus regerar hedningarna, är en nådig tuktan och Faderns ris, varmed den himmelske Föräldern tuktar dem, som tar emot tuktan. Den himmelske Föräldern uppfostrar några till människor genom en nådig tuktan, och dessa som genom denna faderliga tuktan blir så ödmjuka, att de kysser fadersriset, tar Föräldern i sin famn och kysser dem, och låter dem dia hans nådedrypande bröst, samt torkar av deras tårar och föder dem med mjölk. Så här blir Kristus de kristnas konung, och han regerar dem slutligen med kärlekens järnris.

Men de sorglösa förstår inte, att Kristus är en sådan konung, som regerar över hedningarna med järnris, utan de tror, att Kristus är så nådig, att han låter hedningarna leva efter sin egen onda vilja. Horor och tjuvar tror, att Kristus är så god och nådig, att han inte tuktar någon med järnris. Fyllhundar och krögare tror, att Kristus föder dem utan besvär. Alla trasdjävlar tror, att de blir rika i Kristi rike. Därför vill de göra honom till konung. Men till sist ropar de: "Korsfäst."

Nu ser alla sorglösa judar, att Jesus inte vill bli det sorglösa folkets konung. Och hur skulle Jesus duga till konung för det sorglösa folket? De lever ju ändå inte efter Kristi lag. Men världens furste får vara de sorglösa judarnas konung såsom de redan förut har varit i världsfurstens rike, vilken är så nådig, att han inte dömer någon, oavsett hur ogudaktigt man lever. Tro inte, att världens furste är sträng att döma dem som tjänar honom. Horor och tjuvar är de bästa vännerna till en sådan furste. Fyllhundar och krögare får leva fritt i världsfurstens rike. Svärjare och slagskämpar är världsfurstens bästa vänner. Han är även den bäste konungen för det sorglösa folket. Men Kristus vill inte bli konung åt ett sådant sorglöst folk, ty de ropar ändå inom kort: "Korsfäst." Kristus har blivit de kristnas konung på det sättet, att han med sitt eget blod vunnit, friköpt och förlossat dem från syndens, dödens och djävulens våld. Han har återlöst de fångar, som världens furste hade fängslat. Han har vunnit deras själar med sitt eget dyra blod.

Och nu, ni dyrt återlösta själar, nämligen de få själar, som har tuktats med järnris i Kristi rike, och genom en sann bättring beretts att motta Kristi nåd och kärlek, himlens Konung är smord till konung åt er. Han har mättat femtusen män med fem bröd och två fiskar. Med mycket litet har ni blivit mättade, eller föga ämne har det varit, varav en så stor skara har fått näring. Det ringa ämne som fanns i början, har genom Jesu välsignelse förökat sig i lärjungarnas händer, så att alla som har haft en andlig hunger, har fått sin näring. Ta nu, ni mättade själar, Jesus till konung, och be av hela hjärtat, att han inte skall lämna er som han lämnat de sorglösa och gått i ensamhet på ett högt berg.

Mitt hopp är, att om han för en kort stund lämnade sina lärjungar att ro på denna världens svallande hav, så är jag övertygad därom, att han kommer åter till de bedrövade lärjungarna om natten, då himmel och jord är mörka, när ni är nära på att drunkna i tvivlets böljor, just då kommer Jesus gående på vattnet och stiger i den lilla båten. Men Petrus, om du stiger ned i djupet, så var trogen. Så snart din tro sviktar, börjar du sjunka. Och ni andra lärjungar, bli inte rädda, utan tag Jesus i båten. Snart kommer ni till den andra stranden. Snart kommer ni till evighetens sköna strand, som är oändlig. Smörj Jesus till Konung, och jag tror, att han är Konung, nämligen er Konung, vilka har följt Jesu blodiga steg och har för avsikt att följa, och säkert följer den korsfäste och törnekrönte Konungen, om ni är bestående i er dyrbaraste¹ tro intill änden. När ni kom till Kristi rike, genom Jesu nåd, då har

Kristus blivit er Konung och ni hans undersåtar. Och när den stora Herrens dag kommer, tar han sina trogna undersåtar in i härlighetens rike, där Kristus regerar nu och i evighet. Amen.

KP 135 / P 350 / SW 208 / B 113

¹ B = SW: allra heligaste

I andra Moseboks 32:a kapitel läser vi, hur Israels barn gjorde en guldkalv till sin gud efter hedningarnas exempel och dansade kring guldkalven. Då vredgades Gud stort och ville förgöra hela folket. Men Moses bad för folket, och Herren hörde hans förbön och skonade folket.

Här ser man, hur snart sorglösa människor glömmer Guds välgärningar. Gud hade genom Moses räddat Israels barn från Egyptens trældom och lovat dem Kanaans land till arvedel, **vilket var ett fruktsamt land**, där mjölk och honung flyter. Men Gud ville först kungöra sin lag för dem på Sinai berg, eftersom de inte hade något samvete. Och de blev mycket förskräckta för Guds röst, då han dundrade mäktigt på Sinai berg. Men de kom inte länge ihåg Guds stränga rättfärdighet innan de började smäda Gud med sitt ogudaktiga leverne. Då vredgades Gud stort på dem och ville utrota hela folket. Men Moses bad för dem.

Det ser ut som om Gud hade varit mycket hårdare och strängare än människan, fast somliga trodde, att Gud är nådig, medan de hoppade och dansade kring guldkalven. Men Gud är inte så nådig som de förhärdade menar, för Gud låter inte gäcka sig. Fyllhundarna tror fortfarande, att Gud är nådig, när de super och trallar kring brännvinstunnorna. Även krögarna tror, att Gud är nådig, när de öppnar tappen och låter djävlaträcket¹ rinna i fyllhundens mun. Men jag undrar, hur nådig han är, när döden kommer och ansätter deras förhärdade bröst. Även hororna tror, att Gud är nådig, medan de lever i hordom och vållust.

Men det är frågan om, hur nådig han är, när döden börjar ansätta deras bröst. På Moses tid var Gud så hård och sträng, att han ämnade utrota hela det ogudaktiga folket. Men nu tror² de sorglösa och nådetjuvarna, att Gud inte är så hård och sträng att döma de sorglösa som människorna är. Men det är frågan om, hur länge Gud låter gäcka sig.

Gud ångrade visserligen det onda som han hotade att göra mot folket, när Moses bad till Herren. Men de sorglösa torde aldrig ångra det onda som de ämnar göra mot de kristna. Ty de sorglösas hat är av **den fadern** djävulen. De vill utgjuta de kristnas blod. Och ändå är de kristna redo att förlåta de sorglösa så snart de ångrar sig. Och fast Moses var nitisk för Gud och vredgades stort på det ogudaktiga folket, så att han slog sönder tavlorna som Gud hade skrivit sin lag på, så bad han likväl till Gud för detta ogudaktiga folk och bad honom även utstryka hans namn ur livets bok, om Gud inte hade förbarmat sig över folket, för Moses ville inte ensam fara till himlen, utan han ville få andra med sig. Ändå var detta folk ett motsträvigt och otacksamt folk, som alltid tvistade med Moses, så ofta som han ville leda dem på rätt väg. Och för denna otacksamhets skull dog de på vägen. Alla ni som är förhärdade ser er avbild i detta folk. Deras liv och död målas här för era ögon. Ni ser deras högmod och vanartighet, då de dansade kring guldkalven. Ni ser, hur de bästa männen i församlingen då tvistade med Moses och sade: ”Du gör alltför mycket, ty hela folket är heligt.” När de dansar kring guldkalven och

trallar, super, svär och bespottar Herrens lag, då är hela folket heligt! Så predikar den onde. I vad mån lever nu de sorglösa efter Guds lag? Hur mycket bespottar de Gud? De har samma sinne och samma högmod som de män, som tvistade med Moses och sjönk med hull och hår levande ned i helvetet. Så länge bespottar och motstår även dessa förhärdade sanningen, tills de faller huvudstupa ned i helvetet. Då fanns av hela folket inte mer än tre män, som nitälskade för Gud. De var Moses, Josua och Kaleb. Aron var ostadig och ville följa det blinda folkets vilja. Även Moses egen syster, Mirjam, började vackla, då avundsdjävulen ingav henne, att Moses var i andligt högmod, då Gud inte talade genom andras mun utom endast genom Moses.

Då har det inte funnits många som bestått i sanningen, och det torde inte heller nu finnas särskilt många, som skulle bestå, om de riktigt sattes på prov. Gamle Simeon sade till Maria: ”Även genom din själ skall ett svärd gå, för att många hjärtans tankar skall uppenbaras.” Även då var många människohjärtans uppsåt fördolda, så länge Frälsaren undervisade i templet. Men så snart överstepräster, fariséerna och de skriftlärda och folkets äldste hade fört honom bunden inför rådet, började folkets giftiga tankar komma i dagen. Där hölls först rökstugurättegång³ och då började de ropa: ”Korsfäst, och släpp rövaren lös!” **Barabbas var utan vidare den bästa kristne, som hade kastats i fängelse för mord. Men denne folkuppviglare, denne nasaré, var värre än själva djävulen. Likväl fanns det några kvinnor där, som grät och jämrade sig, när**

Jesus bar sitt kors. Där fanns också några bedrövade lärjungar, som stod vid korset. Där fanns Maria Magdalena, Salome och Johanna. Jesus har inte lidit den svåra pinan och döden i ensamhet. Det finns några själar, som först nu får se, hur bitter vrede kristendomens fiender har. Och utan vidare blir de som suger de kristnas blod allra först saliga i den nedersta himlen. Sådana har en starkare tro än någon kristen.

Ty en kristen tvivlar ofta om sin salighet, då fienden anfaller henne på ett fruktansvärt sätt såväl inifrån som utifrån. De kristna måste vandra med fruktan och bävan genom denna farliga värld som är full av ormar. Och om de inte hade levande gudskänedom och en sådan tillförsikt, att de efter detta olyckliga liv når ett bättre liv, så skulle de redan för länge sedan ha dukat under. Be, ni få själar, som är redo att följa Jesu blodiga spår, att den stora Stridshjälten måtte styrka era utmattade knän. Och ropa med upplyfta händer mot himlen, när fienden anfaller er med stor kraft och grymhet. Vårt hopp är, att Herren hör de bedrövades, botfärdigas och betrycktas suckar. Fader vår, o.s.v.

Evangelium: Jes. 48: 18

O, att du ville akta på mina bud, så skulle din frid vara såsom en vattenström och din rättfärdighet såsom havets våg. I denna text har Gud uppenbarat djupet av sitt hjärta, då han bedjande uppmanar syndare, för att de måtte hörsamma hans bud, då han liksom en Förälder först milt manar sina barn att lyda hans bud och

sedan med hårdare ord och tillrättavisning hotar att straffa, om barnen inte lyder. Och till sist måste han riktigt be och förmana dem, för att de äntligen måtte sluta med att göra det onda.

Men inte lyder olydiga barn ändå föräldrarnas bud, utan de **skrattar** och säger: ”Kom på, kom och slå om du törs!” Sådana barn driver sin förälders⁴ grå hår med sorg ner i graven. Ty de blinda stackarna förstår inte hur de sårar föräldrarnas sinne och hjärta genom sitt högmod och sin olydnad. De tror att föräldern vredgas på dem utan orsak. De hotar till och med att hämnas, då de vill störta sin förälder i helvetet. **Sådana är nu de förhärdade andar, som bespottar Föräldrarnas tårar och förtrampar hans blod. De bryr sig inte om hans bud, utan lever efter sin egen onda vilja, såsom Israels barn förut retade Gud till vrede och sade: ”Herren gör inte rätt mot oss.”** Så säger ännu alla sorglösa och förhärdade, som inte vill leva efter Guds vilja. De gör motstånd och säger som judarna förr i världen: ”Inte har Herren sagt så.” Om någon profet förkunnade sanningen för dem och hotade dem med Guds straff, så svarade de: ”Inte har Herren sagt så.”

Skåda nu er avbild i detta judiska folk, ni sorglösa och förhärdade, som ännu orkar supa och slåss, bedriva hor och stjäla. Era trosbröder är i Bibeln målade för era ögon, ty de sade till profeten: ”Inte har Herren sagt så.” Och åter, då Gud måste **hårdare** tukta dem med krig, farsot och dyr tid, sade de: ”Herren gör inte rätt mot oss.” När gör då Gud rätt enligt deras tycke, som inte

anser något annat vara rätt än det som deras egna förnuft känner och uppfattar som rätt. Det finns inte många ord i Bibeln som blir rätta, om man bara tillämpar orden på de sorglösa och riktar dem mot bröstet. Ty de sorglösa och förhärdade säger: ”Inte angår domen och förbannelsen oss, ty vi är bättre än judarna. Vi är varken judar eller hedningar, utan kristna.” Ja, kristna! Jaså! Nå, god dag, käre drinkarkristen! Har du idag fått någon tröst för din torra mun? Och god afton, käre brännvinstapparkristen! Har du idag fått många ören för spritförsäljningen? Och god morgon, käre hor-kristen! Har du **i natt** sovit sött i den ondes sköte? Ja, ni säger: ”Vi vet inte vem som är en rätt kristen och vem en orätt, men det vet vi, att en rätt kristen inte kommer med dom och förbannelse i människornas⁵ hus, utan med välsignelse.” Jaså, med välsignelse? Gud kom ju inte med välsignelse till Adam efter syndafallet, då han förbannade jorden för människans skull. Inte heller kom han från Sinai berg med välsignelse, då han sade: ”Förbannad vare envar, som inte gör så som det står i lagboken.” Inte heller då kom Gud med välsignelse, när Guds Son sade till judarna: ”Ni är av den fadern djävulen.” Inte kom heller Paulus med välsignelse, när han sade till en sanningens fiende: ”O, du djävulens barn, fullt av allt bedrägeri och list, fiende till allt rättfärdigt, du upphör inte att förvända Herrens rätta vägar.”

Men inte tillägnar sig de sorglösa och nådetjuvarna dessa ord, utan de tillägnar sig alla nådens ord i Bibeln och säger: ”Gud är nådig! Nog ser Gud vår

oskuld och känner till vår ärlighet.” Varav vet ni, hedningar, att Gud är nådig, då ni inte ens har känt hans nåd? Mot vem är då Gud nådig? Mot de obotfärdiga, förstås! Nämligen mot krögare, som äter föräldralösa barns bröd, och fyllhundar, som genom brännvinet super upp barnens bröd. **Mot dem är Gud nådig.** Och mot vem är Gud dessutom nådig, om inte mot svärjare och slagskämpar? Likaså mot horbockarna är Gud nådig. Och i synnerhet mot dem torde Gud vara nådig, som hatar och förföljer Guds församling. Men mot de kristna torde Gud inte vara nådig. Åtminstone har världens gud så stort vredgats på de kristna, att han ämnar förgöra dem med den världsliga lagens makt för att få samvetsfrid. Alla världsträlar, som tjänar världens gud natt och dag, hoppas och väntar, att de snart skulle få tillfälle att stoppa⁶ korb av de kristnas blod. Kanske började de likväl alltför tidigt dricka gravöl på de kristnas gravar. Likväl är det de kristnas hopp och förtröstan till Gud, att om de dräper kroppen, så kan de dock inte dräpa själen. Och en gång får de se, vem de har stungit.

Även nådetjuvar kommer som örnar till åteln, när vargen⁷ har dräpt ett får. Så kommer också korparna och börjar äta i andra ändan. Och på detta sätt försöker de uppfylla Guds lag. De har sin gud i levern, gallan, mjälten och ändtarmen⁸. Och därifrån uppstiger en ånga i förnuftet, så att förnuftet förvirras. Enligt deras tycke är det rätt att de kristna skall plågas och lida. Somliga blir bödlar, somliga blir åklagare och somliga blir vittnen mot de kristna. Så skedde det på

Frälsarens tid, och så torde det ännu ske, för att hela syndamåttet skall uppfyllas. När Frälsaren undervisade i templet, så ville inte andra disputerade honom än de skriftlärdade, fariséerna och översteprästererna. Men så snart fienderna hade med Judas hjälp fått fast honom, började allt folket ropa: ”Korsfäst!” så som världsherrarna uppeggade dem. På det sättet menade de sig uppfylla Guds lag.

Jag tror att alla mördares namn är skrivna i den brinnande boken liksom deras namn, som först började anklaga honom, liksom också deras som ropade: ”Korsfäst!” Men lärjungarna blev mycket bedrövade, då de såg, hur **översteprästerna, de skriftlärdade** och fariséerna gjorde med Jesus, precis så som Jesus hade förutsagt dem: ”Ni skall gråta och jämra er, men världen skall glädjas. Ni skall bli bedrövade, men er bedrövelse skall vändas i glädje.” Fast världen är glad, då Jesus pinas och plågas, så har vi det hoppet, att denna världens glädje inte är så långvarig.

Men lärjungarnas bedrövelse vänds i glädje och ingen skall ta deras glädje ifrån dem, ty lärjungarna fyller Guds vilja⁹, då de gråter och jämrar sig. Det är en sådan sorg som är efter Guds sinne. Men världen fyller bäst världsgudens lag, då den gläds och smädar den himmelske Förälderns tårar, fast han **i böndagens text** bedjande manar de förhärdade barnen och säger: ”O, att du ville akta på mina bud!” Hur aktar de på Guds bud som smädar och skrattar, då Jesus gråter? **De aktar visst på Guds bud, som tar fast folkuppvigglaren och för honom till rådhuset, där de anklagar honom inför**

landshövdingen. Även de torde akta på Guds bud, som ropar: ”Korsfäst!” Men de få själar, som står vid Jesu kors och gråter medan de ser, hur Jesus pinas och plågas, torde vara förbannade¹⁰. Och såsom Paulus säger: ”Vi har blivit världens dynghög.¹¹”

”O, att du ville akta på mina bud”, säger Herren. Men de sorglösa tänker: ”Nog aktar vi på Guds bud. Vi har inte med vett och vilja förtrampat Guds lag.” Men hur har ni fyllt Guds lag, då ni har supit, svurit och slagits, bedrivit hor¹² och stulit, och därtill även förföljt Guds församling och smädat de kristna? Betänker ni inte här i nådatiden, vad er frid tillhör? Fruktar ni inte den tillkommande vreden? ”O, att du ville akta på mina bud,” säger Herren. Men det lönar sig inte att ropa åt de döva och stumma, de hör ändå inte. Guds ord fastnar snarare på väggen än i den sorglösa syndarens samvete¹³.

Ni få Jesu lärjungar, som är bedrövade, när världen gläds, och som med bedrövat och förkrossat hjärta står vid korset, då Jesus ropar i dödsqual: ”Min Gud, varför övergav du mig?” Er bedrövelse skall dock vändas i glädje, då ni ser den korsfäste och törnekrönte Konungen stiga upp till himlen och sitta på Guds högra sida. Världens glädje är kort, men er sorg vänds i glädje, då även ni får fara från denna sorgedal till himlen, där era tårar torkas bort. ”Räds inte den, som dräper kroppen och inte kan dräpa själen. Men räds fastmer den, som kan förgöra både kropp och själ i helvetet!” Jag vet, att vargungarna vaktar överallt där de får vittring av får. De stackarna har stor hunger och törst efter kött och blod. De

vill riva och sarga fåren. Om något olyckligt får förvillas eller eljest skiljs från hjorden, är vargen genast redo att uppsluka det. Och då vargarna inte får äta och riva fåren, därför att Herden beskyddar dem, så söker de anfälla Herden. Men det är vårt hopp, att den store Israels Herde, som har givit sitt liv för fåren, skall bevara sina egna får för vargens tänder. Ty då den store Israels Herde inte har sparat en enda blodsdroppe, som han inte skulle ha låtit rinna för fåren, så tror vi, att han¹⁴ förbarmar sig över sina egna får och ger dem kraft och styrka att kämpa i den stora striden, så att de vinner det eviga livets krona.

O, du store Israels Herde, du törnekrönte Konung! Se nådigt till bedrövade lärjungar och hör deras suckar, då de med ett bedrövat och förkrossat hjärta suckar till dig. Dessa stackare har ingen tillflykt annorstädes, utan ser upp till dig och av dig får de kraft att kämpa och övervinna alla den ondes glödande pilar. Hör, o, nådige Herre Jesus, alla fattigas och nödställdas suckar för din pinas skull. Amen.

Delvis bevarat originalmanuskript + handskriven kopia /
FKHS Aunos samling / Nationalarkivet Helsingfors
Predikan har hållits på 1:a böndagen 1853
UP / PS 567 / P 1569 / SW 217 / B 119

¹ B = SW: drakgiftet

² B = SW: hör

³ finska: pirttilaki

⁴ B = SW: föräldrars

⁵ B = SW: de kristnas

⁶ B = SW: utgjuta de kristnas blod

⁷ B = SW: örnen

⁸ B = SW: grovtarmen

⁹ UP = B = SW: lag

¹⁰ B = SW: kristna

¹¹ B = SW: avskrädeshög

¹² B = SW: otukt

¹³ B: i den sorglöses syndiga samvete.

¹⁴ B = SW tillägger här: alltid

Den som äter mitt kött och dricker mitt blod, han har evigt liv, och jag skall uppväcka honom på den yttersta dagen. Joh. 6: 54

När vår Frälsare talade dessa ord, undrade judarna: "Hur kan han ge oss sitt kött att äta?" Då tillade Frälsaren dessa ord: "Om ni inte äter Människosonens kött och dricker hans blod, så har ni inte liv i er." Med ledning av dessa ord skall vi betrakta för det första, hur Kristus ger oss sitt kött och blod. Och för det andra, hur vi skall äta och dricka därav.

Kristus har givit oss sitt kött på det sättet, att han utgivit det till allehanda lidanden, till fattigdom, till förakt och försmädelse, till bespottelse och slutligen till att korsfästas, såsom vi sjunger i psalmen: "Du lät såra dig och pina och hantera jämmerlig." ¹ Ty han har låtit sitt blod flyta i detta lidande alltifrån omskärelsen ända till sin död på korset. Och även därefter, när han redan hade lutat ned sitt huvud och verkligen dött, tog en soldat ett spjut och öppnade hans sida för att Skriften skulle fullbordas, som säger: "Hans hjärta brister av barmhärtighet," och för att ingen mer skulle tvivla på om han verkligen har dött. Detta har skett såsom Frälsaren själv förklarade skrifterna för lärjungarna: "Så måste Kristus lida och uppstå." På detta sätt har nu Frälsaren gett sitt kött och blod till liv åt hela världen, såsom han sade: "Jag måste utge mitt kött för världens liv."

Nu lyder frågan, hur vi skall äta och dricka härav. Detta sker inte på annat sätt än genom tron, nämligen så, att vi tar

honom åt oss själva sådan som Frälsaren har givit sig åt oss enligt hans egna ord: "Detta är min lekamen som utges för er. Detta är mitt blod som utgjuts för er, eller det nya testamentets² kalk i mitt blod."

Ett testamente är inte annat än nåd eller en gåva, som man inte har förtjänat med någon gärning och som inte ges som betalning för någon skuld. **Det som ges för en skuld eller för en gärning, kallas inte för testamente. Men** detta Frälsarens kött och blod är ett evigt testamente. Men likväl får ingen del därav, som inte tar emot det med tro, såsom Luther har förklarat **i katekesen**, att orden "för er utgiven och utgjutet" fordrar idel troende hjärtan. Den som tror detta så som orden lyder och inte tvivlar därpå och inte låter någonting störa sig, han äter på rätta sättet Frälsarens kött³ och dricker hans blod, och han skall leva för evigt, och honom skall Kristus på den yttersta dagen uppväcka till evigt liv.

Här hjälper ingen gärning eller förberedelse, utan endast tron på Jesus. Nu är frågan, hur man får det eviga livet. Det livet får man redan här i nådatiden så snart människan tror utan att tvivla. "Och detta är evigt liv, att de känner dig, den ende sanne Guden och den du sände, Jesus Kristus." Må ingen sålunda mena sig erhålla evigt liv i någon annan ordning än denna, nämligen att i tro äta Kristi kött och dricka hans blod. **Detta är ett faktum. Man får i sitt eget tycke vara hur helig och from som helst. Man får i sitt eget tycke vara hur redbar, hederlig, bedrövad, ödmjuk och botfärdig som helst, men likväl förblir man i andlig död så länge man inte i tron har ätit Kristi**

kropp och druckit hans blod. Ty det består som sanning, som Frälsaren har sagt: ”Om ni inte äter Människosonens kött och dricker hans blod, så har ni inte liv i er.” Det samma menade Frälsaren, när han sade till Nikodemus: ”Om man inte blir född av vatten och Ande, så kan man inte komma in i Guds rike.” Det samma menade Frälsaren, när han sade: ”Den som inte kommer in genom dörren i fårahuset, utan stiger annorstädes därin, han är en tjuv och en rövare.”

Nog säger nådetjuvarna ändå, att man inte kan stjäla nåd från Gud. Ingalunda kan den stulna nåden överskylda nådetjuvens synder på domedagen, men nådetjuven kan nog bedraga sig bedrövligt med den stulna nåden, det är, med död tro och falskt hopp. Vi vet, att nådetjuven inte kan tala om, när han skulle ha ätit Kristi kött och druckit hans blod. Nådetjuven har heller aldrig haft andlig hunger och törst. Ty han suger föda ur sina egna bröst, och sålunda blir han aldrig hungrig. Nådetjuven kan inte heller tala om, när han har blivit pånyttfödd och hur det har gått till. Han vet inte heller, när han har kommit in genom dörren till fårahuset. Och därför är han nådetjuv och förblir som sådan. Nådetjuven förtröstar sig på sina böner, på sitt heliga och dygdiga leverne, på sin bokläsning, på sina kyrkobesök, och därför tror han sig duga åt Gud. Nådetjuven litar även på sin egen ödmjukhet och på sina medgångar, på sitt goda samvete, och i synnerhet på sin kärlek och tillägger dessutom Guds nåd som ett täcke därpå, vilken nåd han drömer om att äga.

Somliga är i sitt eget tycke så ödmjuka, att de nästan spricker i tu för sin sanning, om de hör en kristen bekänna sig som ett Guds barn och säga sig vara salig. Ty i likhet med judarna anser nådetjuven det för gudsförsmädelse. När Frälsaren sade: ”Jag är Guds Son,” då rev översteprästen sönder sina kläder och sade: ”Varför skulle vi behöva mer vittnesbörd, han har smädat Gud. Ni har hört det av hans egen mun.”

Så går det ännu till i världen, att den falska ödmjukheten anses vara rätt ödmjukhet, och den rätta ödmjukheten anses vara andligt högmod eller grov gudsförsmädelse. Ty alla egenrättfärdiga människor känner så pass mycket synd och bristfällighet hos sig, eller i sin kristendom, att de inte vågar rätt ut bekänna sig vara Guds söner. Och man hinner inte så långt i sin egenrättfärdighet, att man skulle känna sig förmögen att fullkomligt uppfylla lagen eller Guds tio bud. Den egenrättfärdiga nådetjuven känner inte så mycket synd hos sig heller, att hon skulle fullkomligt tvivla på sin salighet.

Men Guds rätta barn känner genast igen sådana egenrättfärdiga och dömer dem till helvetet med deras helighet. Men detta kan inte fariséen tolerera. Ty han menar att detta är en annan förskräcklig synd, som han ser hos Guds rätta barn, ty en sådan andlig människa dömer visserligen alla, men hon blir inte dömd av någon, men fariséen eller nådetjuven, eller den naturliga människan förstår inte det som är av Guds Ande, ty det är dårskap för henne och kan inte begripas, eftersom det bedöms andligt. Nådetjuven

säger, att han inte vågar döma någon, och att Frälsaren har förbjudit att döma, då han sade: ”Döm inte, för att ni inte skall bli dömda.” Nog dömer nådetjuven de kristna ändå, och säger, att de kristna har djävulen i hjärtat, men själv menar han sig vara helt fri från djävulen. Dessutom frestar djävulen honom aldrig.

Den tredje förskräckliga synden i nådetjuvens tycke är den andliga glädjen och dansen eller hoppandet. Det vill nådetjuven inte se. Det gör honom ont, så att han nästan måste ta ett vedträ i handen eller riva i håret på sådana dårar och säga: ”Jaså! Är det genom skutt man nu går till himlen, själva djävulen har gått in i deras kött.” Fast Bibeln säger, att då skall unga tillsammans med de gamla vara glada och gå tillsammans med dem, som dansar i glädje. Profeten Jeremias 31:a kapitel vers 13.

Fast dessa de kristnas tre särskilda egenskaper, den andliga glädjen och fröjden i den Helige Ande, att bekänna sig till Guds barn, att döma den otrogna världen, är för hela den oomvända världen i högsta grad motbjudande, är dessa dock de rätta Guds barns kännetecken och ett bevis därpå, att den som har dessa, är en rätt och sann kristen och ett Guds barn redan här på jorden. Dessa har på ett rätt sätt ätit Guds och människans Sons kött och druckit det dyrbara försoningsblodet, varigenom Guds kärlek eller den Helige Ande har ingjutits i deras hjärtan. *De är bestänkta*⁴ med försoningsblodet ⁵ i sina hjärtan genom tron, och ⁶*de har blivit* levande, och ⁷de skall leva för evigt, om de annars förblir i tron intill änden.

Må Herren som har utgivit sitt kött och blod för deras⁸ liv, hjälpa dem⁹ och styrka dem att i denna tro övervinna alla falska, bedrägliga och förvillande läror, likaså alla djävulens, världens och köttets lockelser och frestelser, så att de¹⁰ kunde vara dristiga och utan fruktan i själva döden, och i ett stadigt hopp lämna denna världen, så att graven inte skulle göra dem bedrövade, i den tron, att Herren Jesus uppfyller sitt nådiga löfte såsom han har lovat: ”Den som äter mitt kött och dricker mitt blod, han har ett evigt liv, och jag skall uppväcka honom på den yttersta dagen.”

Detta har de troende människorna redan själva erfarit många gånger, att detta ger dem liv och rättfärdighet. Därom tackar de¹¹ Herren Jesus och hans himmelske Fader redan här i nådatiden. De visar den förpliktade lydnaden till denna sin Förlossare och Frälsare, som har mättat deras hungrande själar med sin egen lekamen och vederkvickt deras trötta lemmar med livets vatten. Och vi har det hoppet och den förtröstan till Gud, att han inte låter sina egna bli övervunna av något ont, hur djävulen och världens hop än försöker. De skall ändå inte vinna något, ty Herren Jesus ger segern över synden och världen åt dem som tror på honom. Nog skall de få troende snart förlossas från denna onda världen, där de måste strida mot djävulen och hans undersåtar.

Eja, jag fröjdas, att mot den dag det lider, då allt skall komma så väl i lag omsider. Min Jesus vände, allt mitt elände, i fröjd och salighet utan ände, rätt snarligt. Amen.

Handskriven kopia / Uleåborgs landsarkiv /

III-Postillan avviker mycket från handskriften

III P / P 400 / SW 227 / B 124

¹ III P = B = SW tillägger här: så har själens föda beretts åt oss och stekts på en förfärlig eld

² B = SW: förbundets

³ B = SW: lekamen

⁴ III P = B = SW: må vi nu bli bestänkta

⁵ III P = B = SW tillägger här: till syndernas förlåtelse

⁶ III P = B = SW: vi må bli

⁷ III P = B = SW: vi

⁸ III P = B = SW: vårt

⁹ III P = B = SW: oss

¹⁰ III P = B = SW: vi

¹¹ III P = B = SW tillägger här: i Helig Ande

Då knorrade Judarna däröver, att han sade: Jag är brödet som är nederkommet från himlen.

Joh. 6: 41.

Johannes har skrivit i evangeliet, hur judarna förtörnades då Jesus för första gången började tala om Herrens nattvard. Judarnas förnuft tog så hårt emot, att de började knorra, men även lärjungarna ansåg det vara ett hårt tal, när han för första gången talade om sitt kött's ätande och sitt blods drickande. Därav förstår man, att den naturliga människan varken vill eller kan tro sådant som går över hennes förnuft, men lögnen tror hon nog.

Om vi nu skulle studera alla bibelställen där det står skrivet något om Herrens nattvard, så kan det mänskliga förnuftet likväl inte begripa någonting om den stora hemlighet som ligger fördolt i Herrens nattvard, ty det är ett stort mysterium, fördolt för allt förstånd. Såsom judarnas förnuft då tog anstöt av det ordet, så har förnuftet hos många blivit illa berört av det samma talet även senare.

En del har förstått saken så, att det gäller enbart en kärleksmåltid, så att det inte skulle betyda annat än att de kristna under sina sammankomster har firat en kärleksmåltid till minne av Frälsarens död. Men ätandet av påskalammet var redan i Gamla Testamentet ett mysterium, som inte har stiftats enbart till minne av en märklig sak, såsom Israels barn på den natten befriades från slaveriet i Egypten, då Herren befallde Moses att instifta påskalammet. Det är inte enbart fråga om en minnesmåltid, utan därunder ligger ett mysterium som förutsätter tro,

eftersom påskalammet måste vara ett oskyldigt lamm. Skulle det enbart gälla en minnesmåltid, så skulle någon annan mat utan vidare ha lämpat sig lika bra. Men det måste vara ett oskyldigt lamm's kött, såsom det oskyldiga lammet redan då betecknade Guds Lamm som borttager världens synder.

Redan det faktumet är märkvärdigt, att ett kreaturs blod är bättre än tvål vid rengöring av människokroppen, såsom världens fina fröknar har erfarit, att händerna blir vitare och renare med blodet än tvålen. Den som tvättar sina händer med blod blir riktigt ren. Det har världens horor erfarit, vilka måste ha rena och vita händer för att behaga världen. Men Jerusalems döttrar har ännu inte märkt, att det oskyldiga lammets blod tar bort alla blodsfel. Ty Herren säger genom profeten: "Om du tog mycket tvål och tvättade dig med lut, så syns din skam ändå för mig." Den första frågan är alltså denna: varför måste världens horor ha så vita händer, och Jerusalems döttrar har inte vita händer, trots att de tvättar sig med tvål och lut? Ja, det beror därpå, att världens horor tvättar sina händer med kreatursblod, men Jerusalems döttrar tvättar sig inte med det oskyldiga lammets blod, utan med tvål och lut, och ändå är deras orenhet synbar.

När påskalammet slaktades, valde man ett felfritt lamm, och det lammets blod bestänktes på dörrposterna för att mordängeln skulle gå förbi Israels barns hus. Månnro mordängeln är rädd för lammets blod? Det verkar såsom han vore rädd för lammets blod. Detta är också en ofattbar sak, såsom även det, att

blod är bättre än tvål för rengöring av svarta händer. Detta är endast en naturlig erfarenhet som visar att människan måste tro mycket sådant som hon inte förstår.

Vad nu Herrens nattvard beträffar, så har världens präster och skriftlärd studerat, på vilket sätt människan kan äta Jesu kropp och dricka hans blod, men de har inte förstått det. Och såsom judarna sade: ”Hur kan han ge sitt kött för oss att äta?” så säger också alla världens visa: ”Inte är det annat än en liknelse, en minnesmåltid är det.”

Men Luther har inte nöjt sig därvid. Han säger så: ”Detta är inte bara en liknelse, inte är det såsom somliga säger, att det välsignade brödet betecknar Kristi kropp, såsom påskalammet i det Gamla Testamentet betecknade Guds lamm som borttager världens synder. Men nu har det rätta påskalammet offrats för oss, och detta är inte blott en liknelse, utan det har i sanning hänt så. Och nu äter vi hans kött och dricker hans blod.”

Men där tar förnuftet emot. Förnuftet blir helt rådlöst, då det inte syns annat än bröd och vin, och där finns ingen smak av kött och blod. Och Luther förutsätter att varje nattvardsgäst måste i sanning tro att där finns Kristi kropp och blod, fast det inte finns annat än bröd och vin för dig att se och smaka. Där har man haft förnuftsrorä på Luthers tid, i synnerhet då påven sade, att brödet och vinet förvandlar sig till Kristi kropp och blod. Och de reformerta säger, att brödet och vinet betecknar Kristi kropp och blod. Men Luther sade, att det är Kristi kropp och blod. Men ju mer man studerar detta mysterium med förnuftet, dess större blir

mörkret. Och om de kristna inte hade en sådan tro, att nattvardsgästerna verkligen blir delaktiga av Kristi kropp och blod, så skulle de alla förgås i förnuftsvisdom.

Vi skall genom Guds nåd i tron betrakta detta stora mysterium, så att vi kunde mottaga det med tron och bevara det i våra hjärtan. Men må den stora Nattvardsutdelaren som ser och förstår alla hemligheter, göra alla dagens nattvardsgäster värdiga att ta emot dessa välsignade gåvor med ett ödmjukt, förkrossat och troende hjärta, så att dem inte skulle tillräknas skuld för Herrens kropp och blod. Må Judas gå ut efter den doppade betan, och må de övriga lärjungarna följa Jesu blodiga steg till Golgata, så att de skulle bättre minnas varför Herrens nattvard har stiftats. Må den store Nattvardsutdelaren höra de bedrövade lärjungarnas suckan. Fader vår o.s.v.

Evangelium: 1 Kor. 11: 23

Med ledning av det heliga evangeliet och i följd därav som redan talats, bör vi genom Guds nåd betänka, vilken kropp som blir oss given i Herrens nattvard. För det första, är det den kropp, som var före Frälsarens död? För det andra: eller den kropp, som var i graven? För det tredje: eller den kropp, som var efter uppståndelsen. Må den stora Nattvardsutdelaren ge sin nåd, att de få själar som blir kvar i det rum där Herrens nattvard hålls sedan Judas gått ut, skulle få känna och erfara vilken kropp det är, som de äter med brödet och vinet.

För det första. Att det är Herrens kropp som ges åt oss, tvivlar vi inte på,

men hurudan kropp det är, därom har man ännu inte talat mycket. Inte har världens visa, vare sig prästerna eller de skriftlärdade, studerat, vilken kropp det är, som blir oss given vid Herrens nattvard, om det är en sådan kropp som Frälsaren hade före döden, eller om det är den kropp som låg i graven efter Frälsarens död, eller den kropp som han har efter sin uppståndelse? Den kropp som var före döden, var dödlig, och den kropp som låg i graven var död, men den kropp som var efter uppståndelsen är odödlig.

Hurudan kropp ville nattvardsgästerna nu äta? Låt samvetet avgöra, vilken kropp vore bäst att äta. Jag tänker, att ingen skulle vilja äta av den i graven liggande kroppen som består av det döda köttet, i synnerhet då Frälsaren själv har sagt i Johannes evangelium (6: 63): ”Anden är den som gör levande, köttet är intet nyttigt.” Skulle det nu bjudas nattvardsgästerna för det första den kropp, som var före döden, och för det andra den kropp som ligger i graven och för det tredje den kropp som är efter uppståndelsen, och man skulle ge en kniv i handen på varje nattvardsgäst och säga: ”Skär nu ett stycke av den kropp du vill, antingen av den dödliga, den döda, eller den odödliga kroppen. Och tag också lite blod av den kropp du vill, antingen av den dödliga, döda eller odödliga. Om man dessutom sade till alla nattvardsgäster: ”Jesus har gett er befallning, att ni var och en skall skära ett stycke av hans kropp, samt dricka lite av hans blod, med löftet, att ”den som äter mitt kött och dricker mitt blod, har ett evigt liv.” (Joh. 6: 54). Och återigen har han sagt vers 53 i

samma kapitel: ”Om ni inte äter Människosonens kött och dricker hans blod, då har ni inte liv i er.” Nattvardsgästerna har alltså två bud att välja mellan. Antingen att sarga Jesu kropp och skära ett stycke av hans kropp och äta det, då har de ett evigt liv, eller om de inte vill sarga Jesu kropp, inte heller äta hans kött, då har de en evig död till buds.

Jag tänker att somliga nattvardsgäster skulle säga som judarna: ”Hur kan han ge oss sitt kött att äta?” (Joh. 6: 52). De sorglösa skulle genast säga: ”Vi är inte så hungriga ännu, att vi skulle behöva äta människokött. Inga andra än villoandar äter människokött.” Men om de sorglösa nu började tro vad Frälsaren har sagt: ”Om ni inte äter Människosonens kött och dricker hans blod, då har ni inte liv i er.” Då, säger jag, om de började tro dessa Frälsarens ord, skulle de bli fundersamma: ”Borde vi också äta Människosonens kött?” Fast en del av de sorglösa inte har lust att äta Människosonens kött förrän först på dödsbädden. En del är nämligen så fega, att de inte vill äta Människosonens kött så länge de finner annat kött som smakar godare än Människosonens kött.

Men nu får nattvardsgästerna åter tre bud: av vad slags kropp vill ni skära kött att äta? Vill ni äta av den kroppen, som är levande men dödlig, eller av den kroppen som ligger i graven, eller av den odödliga kroppen? Jag tänker, att de sorglösa torde ha så ömt hjärta¹, att de inte börjar sarga en levande människas kropp. De kommer ännu inte ihåg, hur och när de skulle ha sargat Jesu heliga kropp, fast de ibland sargar till och med en levande människas

kropp, i synnerhet i vrede. De tror dock inte ännu, att de har sargat Jesu kropp, ty de säger: "Soldaterna har sargat, men inte vi." Alltså, om de sorglösa nödvändigtvis måste äta av Människosonens kött, så börjar de dock inte äta en levande människas kött, ty de har ett sådant hjärta², att de inte kan skära människokött utom under vrede. Oundvikligen skulle de sorglösa sarga den döda kroppen. Därav skulle de skära ett stycke var och äta det, men varifrån skulle de få blod, då allt blod redan har runnit på marken, och soldaterna och judarna har nedtrampat det.

För dem skulle det gå som för de påviska som inte alls ger nattvardsgästerna blod, utan endast kroppen. Dött kött äter de, och därav blir de delaktiga. Men en levande kropp är den likväl, som åtnjuts vid Herrens nattvard av sådana nattvardsgäster som inte själva är andligen döda. En levande kropp är det, fast de sorglösa inte skulle kunna sarga en levande kropp utom i vrede. När den gamle Adams kraft våldsamt rör sig i hjärtat, då kan de sorglösa nog sarga en levande människas kropp, men inte annars. Men vi har sett många exempel hos de sorglösa, att de inte alls går för att äta Människosonens kött, eftersom djävulens kraft våldsamt rör sig i hjärtat. Eller när nattvardsandakten förstörs, då har de lust att smaka på annat kött, som smakar godare än Människosonens kött.

Men nu uppstår frågan, då Jesus har sagt: "Den som äter mitt kött och dricker mitt blod, har ett evigt liv." Hurudan kropp ville de väckta äta? Skulle de ha ett sådant hjärta, att de kunde sarga en levande människas kropp? Om man sade

till de väckta: "Ni måste äta Människosonens kött och dricka hans blod, men har ni ett sådant hjärta³, att ni skulle kunna sarga den levande Människosonens kropp? Då skulle de alla säga: "Nog har vi redan sargat honom." Men varifrån kommer det Människosonens kött, som ni måste äta, om ni inte tar tillvara det som ni har sargat? Vargen vill inte äta vad den sargat, så länge den ännu har någon levande ande osargad. Men människan måste ta tillvara det hon sargat. Och gör hon inte det, så är hon värre än vargen. Men jag vet, att de väckta inte vill äta det döda köttet. Därför måste de äta det levande Guds Sons kött, där livet ännu är kvar, fast hjärtat hos somliga gör hårt motstånd.

Här uppstår en stor strid med djävulen, ty egenrättfärdighetsdjävulen säger till de väckta, då de ämnar gå till Herrens nattvard: "Skall du återigen gå och sarga Herrens kropp så som du gjort förr." Och många nattvardsgäster blir så förskräckta av denna djävulens anklagelse, att de inte törs gå och äta Guds Sons kött, ty den onde står mitt på kyrkovägen och säger till nattvardsgästen: "Skall du återigen gå och sarga Herrens kropp?" Men vad säger då samvetet när den onde kommer med sådana här anklagelser? Ja, samvetet säger så: "Den är värre än vargen, som inte tar tillräta vad hon sargat." Eftersom du har sargat Herrens kropp, måste du även ta tillräta och äta den, ty Frälsaren säger: "Om ni inte äter Människosonens kött och dricker hans blod har ni inte liv i er." (Joh. 6: 53). Nu vet vi alltså säkert, att de väckta inte vill äta det döda köttet som ligger i graven. Men av vilkendera

kropp vill de äta, av den dödliga eller den odödliga?

De benådade själarna får även tänka på, vilken kropp de ville äta av? Av den dödliga eller den odödliga kroppen. Och alla säger visst så: "Av den odödliga kroppen ville jag äta." Ja! Av den odödliga. Men vad är innebörden i Herrens instiftelseord? Där säger Herren: "Detta är min kropp, som skall utges för er." Han har inte sagt: "Detta är min kropp som är utgiven för er," utan han säger att den utges till döden. Och av dessa ord hör vi nu, att det är den kropp som ges till döden, alltså den dödliga kroppen.

Men vad är den kropp som ges ut till döden? Är det inte ett försoningsoffer, fast de påviska säger: "Det är inte försoningsoffer", och världens visa säger: "Det är en liknelse och inget annat." Och somliga säger: "Det är en minnesmåltid, det finns inget annat där, än att lärjungarna bör komma ihåg att Jesus har dött för deras skull." Men Herren själv säger så: "Detta är mitt blod som utgjuts för er och många, för givande av syndernas förlåtelse." Han säger inte, att det är utgjutet till åminnelse, utan han säger att det är utgjutet till givande av syndernas förlåtelse. Det är inte för att få förlåtelse utan för att ge förlåtelse, så att synderna å Guds sida förlåts genom utgjutandet av detta blod, men att få syndernas förlåtelse beror ännu därpå, om lärjungarna tar emot denna erbjudna nåd.

Sålunda är Kristi kropp och blod ett försoningsoffer, och Herrens nattvard är en försoningsmåltid. Den är inte bara en minnesmåltid, utan en försoningsmåltid. Och därför ligger ett stort ansvar på alla

sorglösa som kommer till försoningsmåltiden för att bli försonade med Gud, fast de inte har något att försona. Om Gud frågar dem: "Min vän, varför kom du hit, fast du inte har bröllopskläder", då tiger de. Om han frågar: "Min vän, varför kommer du?" blir de svarslösa även här. De kommer och kysser Jesus, fast de visar vägen för Jesu fiender för att de skall finna honom.

Alltså är inte Herrens nattvard bara ett minne av Herrens död, inte heller endast en kärleksmåltid, där de kristna samlas för att uppliva inbördes kärlek, utan så länge som de kristna är syndiga och bristfälliga i många saker, är de i behov att få synderna förlåtna, ty så säger den store Nattvardsutdelaren: "Detta är mitt blod som skall utgjutas för er och många, till syndernas förlåtelse." Visst förlåts synderna för de botfärdiga vid Herrens nattvard, om de har en sådan tro, att de får synderna förlåtna. Men de sorglösa och obotfärdiga får inte syndernas förlåtelse vid Herrens nattvard, hur de än skulle tro att de får synderna förlåtna där.

Just där håller de på att sarga Jesu kropp, och fienden anklagar dem aldrig för detta sargande, utan han förmanar dem att gå till Herrens nattvard och säger till de obotfärdiga: "Frukta inte, att du är ovärdig, du som är Jesu bästa vän! Inte har du någonsin sargat Jesu kropp såsom dessa väckta gör. Du har alltid suttit andäktigt vid Herrens nattvard. Du har alltid lutat ditt huvud mot Jesu bröst. Och fast dessa väckta förebrår dig för hordom, stöld, dryckenskap, brännvinshandel, girighet, svordomar, vrede, avund, grann-

låt, högfärd, svek och allehanda synder som du aldrig i livet har gjort. Själva är de sådana. Men utan vidare vittnar ditt samvete att du är oskyldig till allt detta. Och vad de dessutom anklagar dig för, att du har druckit av Herrens kalk och djävulens kalk på samma dag, det är inte sant. Du ser ju själv i boken eller i Guds ord, att brännvinet är Guds bästa välsignelse som finns i landet. Ingalunda förbjuder Gud att åtnjuta en nyttig föda. Den som kallar Guds bästa gåvor med öknamnen djävlaträck och djävlaras kalk, är själv av djävulen.”

Se, så predikar den onde till de sorglösa och obotfärdiga. Men till de botfärdiga säger han så: ”Skall du återigen gå och sarga Kristi kropp? Och skall du gå till Herrens nattvard som en sådan där djävul?” Ja! Som en sådan där djävul måste du gå och sarga Kristi kropp, ty om du inte tar tillvara det du sargat, är du värre än vargen. Du måste äta Människosonens kött och dricka hans blod. Du har visserligen sargat Kristi kropp, men nu måste du äta hans kött och dricka hans blod, för att du skulle ha evigt liv, och leva på vägen till evigheten.

Just den levande Guds Sons kropp har du sargat, men nu måste du även äta den levande Guds Sons kött och dricka den levande Guds Sons blod, såsom de vilda människorna äter en levande människas kött och dricker en levande människas blod, och säger att det smakar gott. Så måste ni, vilka världens dygdiga människor anklagar för att vara villoandar, äta den levande Guds Sons kött och dricka den levande Guds Sons blod, inte som nytt eller kokat, utan som stekt

vid helvetets eld, såsom ett påskalamm, tillsammans med bittra örter, för att det skulle bättre smälta i era kroppar, och ge er kraft att fly bort från Egyptens trældom, när hedningarna jagar Israels barn ut ur sina hus, och Israels barn sålunda måste fasta och bära det osyrade brödets deg med sig.

Påskalammet var i Gamla Testamentet en motsvarighet till Herrens nattvard hos oss. Paulus säger, att: ”Vi har också ett påskalamm, som har offrats för oss, nämligen Kristus.” Påskalammet är ett felfritt lamm. Påskalammet slaktades, och Guds lamm har också slaktats. De människor som åt påskalammet hade själva sargat det lammets kropp. Så har även vi sargat Kristi kropp. Påskalammet kött stektes vid elden. Så har även Kristi, det oskyldiga lammets kött, blivit stekt vid helvetets eld. Påskalammet åts tillsammans med det osyrade brödet. Så äts även Kristi kropp tillsammans med det osyrade brödet.

Israels barn åt påskalammet i reskläderna, omgjordade kring sina höfter, med skor på fötterna, stav i handen och redo att fara till det utlovade landet. Så måste även de kristna vara klädda i reskläder när de äter Kristi kött, omgjordade kring sina höfter, skor på fötterna, stav i handen och redo att fara till det nya Jerusalem, som om denna heliga måltid skulle vara den sista måltiden i världen. För syndaträlen borde detta påskalamm vara den sista måltiden i syndens trældom. För de tvivlande och otrons fångar borde denna måltid vara den sista i otrons fångenskap. För de troende borde den vara den sista måltiden i världen.

Såsom maten uppehåller det lekamliga livet och ger kraft till lemmarna, så ger också den andliga födan som består av Guds Sons andliga kött, åt själen kraft att vaka, bedja, kämpa, sträva och efterlängta det eviga livet. Till det rätta Fäderneslandet är de rätta Israels barn redo att vandra, när de i rätt och saliggörande tro äter påskalammet. Och må det vara den sista måltiden på jorden. Med den kosten skall de leva tills den fullkomnas i Guds rike, då de får sitta till bords med Abraham, Isak och Jakob vid den stora nattvarden i himlen. Där sitter även den store Nattvardsutdelaren i himlen med ärekronan på huvudet, och delar ut nattvarden till de trogna lärjungarna. Där skall den store Nattvardsutdelaren säga: ”Detta är min kropp, som är utgiven för er. Detta är mitt blod, som har utgjutits för er.” Där finns inte längre Judas, som sviker, men Petrus, Jakob och Johannes, Filippus, Andreas och Thomas, som ropar: ”Min Herre och min Gud.” Där finns Bartolomeus och Matteus, Jakob Alfeus son, och Simon kananéen, samt kvinnorna, som har efterföljt Jesus från Galileen: Maria Magdalena, Salome, Johanna, och Maria, Jesu mor.

De sitter i himmelriket vid den stora nattvarden och sjunger lovsång efter nattvarden. De sjunger lovsång åt Gud och Lammet i det nya Jerusalem. Men Judas är inte bland dem som tackar, utan han är bland dem som förbannar sig själva och sin Skapare. Och fienderna till Jesu kors, som inte har sjungit lovsång här, får då tjuta i helvetet.

Och nu, du store Nattvardsutdelare! Fira nattvard med de lärjungar som följer

dina blodiga steg från örtagården till Golgata kulle, och väck upp dem när syndasönnen tränger sig på dem, för att de skulle se din blodiga svett och höra din bön, då du ligger på dina knän och ber till den himmelske Fadern. Styrk dem med din nåd, för att de slutligen måtte bli delaktiga av den stora nattvarden i himlen, där de får sjunga lovsång nu och för evigt. Amen!

KP 155 (=källan) / P 391 / B 127

¹ finska: tunto

² finska: tunto

³ finska: tunto

Den gamle Israel sade till sina barn: ”Ni bringar mina grå hår med sorg i graven.”

1 Mos. 42: 38

Denna förälderns förebråelse har skett till påminnelse för alla ogudaktiga barn som genom sitt ogudaktiga leverne bringar sin förälders¹ grå hår med sorg i graven. Ingalunda betänkte Israels barn då, vilken stor sorg föräldern² fick, då de sålde sin broder Josef till hedningarna på grund av hat, avund och girighet. De menade, att Josef hade gjort dem illa, då han **skvallrade om dem och** berättade åt sin gamle fader, vilket dåligt leverne Israels söner förde bakom förälderns rygg, **så snart som de kom lite längre bort från förälderns ögon, och då Josef dessutom började berätta sina drömmar.**

För dessa skvaller **och drömmens** skull, hade Josefs bröder först blivit förbittrade på honom. Och ännu vredgas den rättfärdige Josefs ogudaktiga bröder, då han skvallrar om **dem och därtill berättar om sina drömmar och** avslöjar deras ondska **för föräldern**, ty inte vill de ogudaktiga barnen bekänna sina onda gärningar för föräldern³, utan de vill fördölja **och hemlighålla** dem, för att föräldern inte skall få veta hurdana de är. Men då Josef börjar skvallra och avslöja deras onda gärningar för föräldern⁴, då vredgas Israels ogudaktiga barn på Josef och traktar efter hans liv och vill av hat och avund dräpa honom, då Israel älskar denne rättfärdige Josef mer än *sina övriga barn*⁵. Ormynglet börjar röra sig i hjärteroten. Det andliga hatet fordrar av dem att dräpa sin broder eller sälja honom till hedningar-

na så att de får samvetsfrid.⁶ Så gör alla ogudaktiga barn ännu, så snart någon börjar anklaga dem. De vredgas inte då ingen anklagar dem, men så snart någon berättar åt föräldern, vad de gör bakom förälderns rygg, så uppstår ett andligt hat hos dem. Ormynglet börjar genast röra sig i hjärteroten.

Men de ogudaktiga barnen anar inte, vilken tung sorg föräldern får, då de först lever ogudaktigt och därtill dräper sin broder, **och den som aldrig har sårat förälderns hjärta, bringas av daga och säljs som slav till hedningarna fast han är oskyldig.** Måne inte föräldern har anledning att klaga över **och förebrå dessa ogudaktiga barn** liksom gamle Israel: ”Ni bringar mina grå hår med sorg i graven.” Måne inte sådana barn är sin förälders mördare, som lever så, att föräldern, som har försörjt och uppfostrat dem, till sist måste med sorg gå i graven?

Vad tänker ni vanartiga och ogudaktiga barn? Har ni levt så, ni ogudaktiga och motsträviga barn, att den himmelske Föräldern har kunnat dö med glädje och fröjd i den saliga övertygelsen, att han skall möta sina barn i himmelriket, där han skulle evigt glädjas och fröjdas med dem i det nya Jerusalem, där all gråt och klagan upphör? Eller har ni levt så, att Föräldern med sorg och fasa måste gå i graven **med den fruktansvärda tanken, att alla hans barn störtar sig själva och sin Förälder med sorg i graven.**

Tänk nu efter, ni förhärdade och förbannade andar, hur ni har levt sedan ni började krypa på denna världens golv. Har ni levt så, att både den jordiske och himmelske Föräldern har kunnat dö med

glädje och fröjd. Eller har ni levt så, att både den jordiske och himmelske Föräldern har med tårar och suckar måst klaga, att dessa ogudaktiga och förhårdade barn har bringat sin Förälders grå hår med sorg i graven? Den himmelske Föräldern klagar dock, att han har uppfostrat barn, men de har inte tagit emot hans tuktan, ty de har blivit ohörsamma. Och även den jordiske föräldern klagar: ”Ni bringar mina grå hår med sorg i graven.”

Det är även skrivet, att David fick stor sorg för de ogudaktiga barns skull, som traktade efter sin förälders⁷ liv. Och många andra föräldrar har måst klaga som den gamle Israel: ”Ni bringar mina grå hår med sorg i graven.” Men även om många jordiska föräldrar är så blinda, att de inte ser att deras barn vandrar på orätt väg, fast somliga av deras barn är horor, somliga tjuvar och somliga fyllhundar, är dock den himmelske Föräldern inte så blind, att han inte skulle se, hur hans barn far huvudstupa till helvetet, som inte alls lyder hans kärleksfulla förmaningar och inte heller bryr sig om hans tuktan, så att de skulle göra riktig bot och bättring, men de smädar sin Förälders tårar och bringar honom med sorg i graven.

Det är skrivet i Första Moseboken (6: 6), att Gud ångrade att han hade skapat människan på jorden, då hennes ondskan blev så förskräcklig, och han blev bedrövad i sitt hjärta. Men de ogudaktiga och förhårdade barnen bryr sig inte om att Föräldern får sorg av dem, då de uppför sig så illa, att han med sorg och fasa måste gå i graven. De förhårdade barnen blir bara grymmare och försmädar Förälderns tårar.

Somliga förhårdade barn säger till den bedrövade Föräldern: ”Kom och slå oss, om du törs!” eller: ”Må hans blod komma över oss och våra barn!” Somliga lägger hans kropp vackert i graven och säger: ”Vi har inte bringat vår Förälder med sorg i graven, utan med kärlek och dygd har vi tagit hand om honom.” Somliga grips av en svår sorg efter Förälderns död, då de erinrar sig, hur olydiga de har varit mot honom och gjort honom bedrövad genom sitt ogudaktiga liv.

Och de få själar som blir bedrövade efter Förälderns död, sitter nu på hans grav och suckar: ”Vi har varit ogudaktiga. Vi har ofta gjort honom bedrövad. Vi har bringat honom med sorg i graven. Vi är den himmelske Förälderns mördare. Vi har dräpt honom, som med stor vedermöda och blodsutgjutelse har fött oss. Vi har störtat honom till helvetet, som har försörjt och uppfostrat oss. Därför måste vi nu gråta och sucka. Men han hör inte mer våra suckar.”

Vad torde han göra, ni bedrövade lärjungar? Fast ni har bringat honom med sorg i graven. Fast han nu ligger i jordens sköte, kanske han ännu hör era suckar. Jag undrar om inte botfärdiga, bedrövade och nakna barns tårar väcker honom upp ur graven. Om ni blott ropar med så hög röst, att den hörs från djupet till höjden, så skall ni se, att den store Korsbäraren ännu är levande, fast ni tror⁸ att han är död. Hör du korsfäste och dödade Frälsare, de bedrövades och de botfärdigas suckan. Fader vår o.s.v.

Evangelium: Lukas 23: 32

Då de ogudaktiga barnen har bringat sin Förälder med sorg i graven, så borde vi nu betrakta, vem av dem skall uppväcka honom. Första betraktelsen, vilka är sin Förälders mördare? Andra betraktelsen, vem skall uppväcka honom?

Vi väntar, att föräldramördare och smädare av Förälderns tårar en gång skall inse vem de har stungit. Om inte i denna så dock i den kommande världen börjar Förälderns tårar bränna deras samvete. Men då är ångern för sen.

Första betraktelsen. Vilka är Förälderns mördare och försmädare av hans tårar? Sådana är alla ogudaktiga barn, både små och stora, som går och kryper på jorden. Inte endast judarna, som ropade: "Korsfäst!" utan även hedningen Pilatus, som tvådde sina händer och sade: "Oskyldig är jag till denne rättfärdige mans blod."

Såsom många hedningar ännu vill rena sina samveten genom mened, att de inte är skyldiga till Frälsarens död. Men ingen är fri från detta föräldramord, han må vara jude eller hedning, ty alla har varit delaktiga i detta mord. Somliga har gripit honom, somliga har vittnat med falsk ed mot honom. Somliga har anklagat honom. Somliga har dömt honom till döden. Somliga har misshandlat honom med knytnävarna. Somliga har försmädat honom. Somliga har bundit samman törnekronan och somliga har ropat: "Korsfäst!" Somliga har korsfäst honom. Somliga har stungit honom i sidan. Och somliga, som inte har hatat och förföljt honom, har likväl förrått honom, såsom [till exempel](#)

Judas Iskariot, vars köttsliga bröder och kusiner ännu lever. Och de som inte har förrått och korsfäst honom, har visst förnekat honom. Men Josef och Nikodemus vill med Pilatus två sig rena, och mena att de inte har samtyckt till andras gärning [och råd](#). Men har dessa män gått över på Frälsarens sida? Har en enda av dem sagt till Pilatus: "Denne är en rättfärdig man och Guds Son?" Man har inte hört, att de skulle ha sagt ett enda ord om Jesu oskuld och rättfärdighet. De har varit stumma hundar då de borde ha skällt på satans hop. Men världshedern har inte låtit detta ske, ty deras eget liv var dem kärare än Frälsarens liv. Och därför är dessa dygdiga män uteslutna ur de få själars antal, som då grät och jämrade sig, när alla andra hade glädje och frid.

När det nu blir fråga om vilka som är föräldramördare, måste vi bekänna sanningen, att alla ogudaktiga barn har bringat honom med sorg i graven. Ingen enda är fri från detta mord. Men somliga vill inte ta på sig denna synd, såsom till exempel denne hedning Pilatus, som tvådde sig ren med vatten och sade: "Oskyldig är jag till denne rättfärdige mans blod." En sådan hedning kan inte ångra, att han mot sitt samvete på judarnas begäran skrivit en orätt dom. Han har ju själv sagt till Jesus: "Vet du inte, att jag har makt att korsfästa dig och makt att befria dig." Då du har makt, du hednische domare, varför fällde du då inte en rätt dom efter ditt samvete? Om satans hop vill suga Jesu och de kristnas blod, nog är Pilatus redo att enligt deras önskan döma dem till döden som bekänner sanningen. Sådana män, som inte tar

skulden på sig, utan skjuter den på andra, torde inte få någon ånger.

Ingalunda har Josef och Nikodemus någon synd att ångra, då de inte har samtyckt till de övriga judarnas gärning och råd. De har även på egen bekostnad fört Jesu lekamen i den döda trons grav. Snarare blir Judas ångerfull än Josef och Nikodemus, fast Judas ånger inte hjälpte honom, då han gick bort och hängde sig. Om sålunda Josef och Nikodemus är i himmelriket, så kommer nog även alla andra dygdiga människor dit utan ånger. Och vad har de att ångra? De har gjort mera gott än ont mot Frälsaren. Frälsaren borde tacka dem i stället för att döma dem. En sådan tro har Nikodemus trosbröder, att Jesus skall belöna dem tusenfalt för denna välgärning, att de har fört hans kropp in i den döda trons grav.

Andra betraktelsen. Då alla ogudaktiga barn har bringat sin Förälder med sorg i graven, vem skall då uppväcka honom? Det är skrivet, att han har uppstått genom Guds kraft. Men Gud har säkert hört de bedrövade, botfärdiga, nakna och föräldralösa barnens suckar, då de efter Förälderns död började gråta och jämra sig, då de tänkte på, hur stor orätt de har begått, då de genom sitt ogudaktiga leverne har störtat sin Förälder i helvetet, så att Föräldern måste klaga: ”Min Gud, varför övergav du mig!”

När nu den store **Korsbäraren** och törnekrönte Konungen blottar sitt bröst, och visar sina sår åt de förhårdade barnen och säger: ”Se, ni ogudaktiga och olyckliga barn. Dessa sår har jag fått för er skull. Ni har störtat er Förälder i helvetet. Skall ni inte ännu ångra era

synder och be om förlåtelse för er orättfärdighet?” Då står somliga och smädar sin Förälders tårar och säger: ”Ingalunda har du fått dessa sår för vår skull. Utan vidare har du själv gjort dig illa. Vi har levt dygdigt och har aldrig sårat dig.”

Somliga ömkar sig över honom och säger: ”Ve över judarna, då de har dräpt en sådan man!” Inte heller dessa blinda stackare känner, att de borde begråta sig själva och sina barn. Inte heller de kvinnor, säger jag, som ömkar sig över Frälsarens olycka, förstår att ömka sig själva, **fast de borde komma ihåg den döende Förälderns sista ord: ”Ni Jerusalems döttrar, gråt inte över mig, utan gråt över er själva och era barn.”**

Men hör Gud lärjungarnas suckar, som gråter och jämrar sig, då de längtar efter Herren Jesu nådiga närvaro? Vad tänker ni, föräldramördare, hör Gud deras suckar, som gråter på hans grav? Jag tror att det finns så mycket kärlek i Förälderns hjärta, att varken döden eller helvetet kan utplåna den. **Tror ni, bedrövade barn, att Föräldern hör era suckar i graven? Tror ni, bedrövade lärjungar, att döden släpper upp honom, så att han kommer och tröstar er? Jag hoppas, att de bedrövade och de tvivlande lärjungar, som nu gråter och jämrar sig medan de längtar efter Herren Jesu nådiga närvaro, skall en gång se den korsfäste och törnekrönte Konungen levande. Jag tror, att Jesus hör deras suckar⁹. Men deras fåfänga snack hör han inte, som sätter hedniska soldater att bevaka graven. Ty somliga föräldramördare blir inte bedrövade, fast Föräldern dör, utan de föraktar honom så**

mycket, att de pissar och skiter på hans grav. De gläds över hans död. Men deras vrede består ännu efter Föräldrarnas död. De fruktar att han kommer och skäller på dem, och kallar dem för huggormars avkomma och ett horiskt släkte, om han står upp ifrån de döda. Men till slut får de se, vem de har stungit. Amen.¹⁰

Handskriven avskrift / Kolari kyrkoarkiv / Början och slutet saknas. Kompletterad delvis med stöd av UP.
UP / PS bilaga / P 423 / SW 232 / B 128

Anm. Det är sannolikt att Uusi Postillas utgivare inte heller har haft något fullständigt manuskript till hands, utan har varit tvungna att komplettera texten i slutet av predikan utan stöd i manuskriptet.

¹ UP = B = SW = föräldrarnas

² B = SW: fadern

³ B = SW: föräldrarna

⁴ B = SW: fadern

⁵ UP = B = SW: dem

⁶ UP = B = SW lägger till: då de röjt Josef ur vägen

⁷ B = SW: faders

⁸ UP = B = SW: trodde

⁹ Kursiverad text är översättarens tillägg p. g. a. en lucka i manuskriptet.

¹⁰ Kursiverad text är översättarens tillägg p. g. a. en lucka i manuskriptet.

Prästernas ledare sade till Pilatus: ”Herre, vi kommer ihåg att denne förförare sade, när han ännu levde: ”Efter tre dagar skall jag uppstå. Bjud fördenskull, att man skyddar graven fram till tredje dagen, så att inte hans lärjungar kommer om natten och stjäla bort honom och säger till folket att han har uppstått från de döda. Då blir den sista förvillelsen värre än den första. Matt. 27: 63, 64.

Av dessa **fariséernas** ord i Matteus evangelium hör vi, vilken fruktan världens herrar har. De tror inte att Jesus uppstår från de döda eller från den döda trons grav, men de fruktar, att lärjungarna skall säga till folket att han har uppstått. Dessutom kallar de Jesus **med ett sådant namn: de kallar honom** för förförare, och tidigare hade de kallat honom för folkuppviglare. Därav hör man tydligt, hur högt de aktade honom. Det andliga hatet gör dem så blinda, att de måste ge sanningens bekännare fula öknamn. Och ju mer de kunde spy sitt gift på dem, dess bättre skulle det vara.

Sådan är deras natur, som i sitt hjärta bär andligt hat mot Jesus. De vet inte, hur de borde smäda och bespotta honom. De kommer alltså till Pilatus för att anklaga Jesus ännu efter hans död och säger: ”Herre, vi kommer ihåg att denne förförare sade: ”Efter tre dagar skall jag uppstå. Bjud därför att man bevakar graven fram till tredje dagen.” Måntro fariséerna nu visar honom högre aktning? Jag tror, att fariséerna visar honom ännu samma aktning som förr, fast denna tids fariséer tror sig vara Frälsarens bästa

vänner. Men deras leverne visar, att de är av fadern djävulen. När de super, svär, slåss, bedriver hor och stjäla, då är de Frälsarens bästa vänner. Men de som ångrar sig och gör bättring, de torde vara djävulens vänner. Så tror och tänker den blinda världen¹. De tror att fyllhundarna och krögarna är de främsta i himmelriket. Därefter kommer dygdiga horor och ärliga tjuvar, men allra sist kommer de kristna som kallas med öknamnet skörtfolket². Och när de har kallat den kristna trons upphovsman och fullkomnare för förförare och folkuppviglare, så är det inte underligt, att de kallar hans lärjungar för skörtfolk och villoandar. Frälsaren har själv sagt: ”Lärjungen är inte större än sin mästare.” Har de kallat Mästaren³ för Belsebub, så får visst hans *lärjungar*⁴ samma namn.

Dock fruktar⁵ fariséerna och de skriftlärda, att hans lärjungar skall stjäla honom om natten och säga till folket, att han har uppstått. Härav hör vi, att fariséerna och de skriftlärda har den tron, att han inte är uppstånden, fast han sade medan han ännu levde: ”Efter tre dagar uppstår jag.” Fariséerna tror, att lärjungarna skall stjäla honom om natten. Därför går de till den hedniske domaren med begäran, att han skulle låta soldaterna bevaka den döda trons grav för att Jesus inte skulle kunna uppstå. Visst försöker de hedniska soldaterna beskydda den döda trons grav. Även om fariséerna och de skriftlärda låser denna grav med förnuftets sigill, så förmår de inte hålla honom kvar i graven, utan han står ändå upp. Men han uppstår inte för världen, utan för lärjungarna och de

troende. Och därför anser världen, att den sista förvillelsen har blivit värre än den första. Ty genom den sista förvillelsen har några, fast få själar, börjat tro, att Jesus verkligen är uppstånden. Detta gör världsträlarna ont, eftersom dessa lärjungar började göra så stort oväsen, att världsträlarna inte får sova i fred. **Nog försöker världsherrarna och prästernas ledare, såsom de alltid har gjort, beskydda den döda trons grav, där den naturliga dygden, Josef och Nikodemus, har lagt honom.** Låt fariséerna och de skriftlärdade försegla denna stora sten med förnuftets sigill, som dygdens män har lagt på graven. Låt även soldaterna beskydda graven, så att Jesus inte skulle kunna stå upp. Men likväl står han upp och blir levande, då en ängel kommer från himlen och vältrar bort stenen från gravens dörr.⁶

Nu sitter ängeln på dygdens sten, och du, Maria Magdalena, behöver inte längre bekymra dig för vem som skall vältra bort stenen från gravens dörr. Du behöver inte annat än gråta vid graven tills den korsfäste och uppståndne Herren Jesus kommer och frågar dig: "Kvinna, varför gråter du, vem söker du?" Nog får du gråta vid graven så länge du gråter kärlekens och ångerns tårar. Men du skall inte söka den levande bland de döda. Och nu, du sorgsna Maria Magdalena, vänd dig till den korsfäste och törnekrönte Frälsaren, fall på knä framför honom och be den store Korsbäraren, att han måtte öppna dina ögon, du blinda stackare, att du inte skall tro att han är örtagårdsmästaren, men att du i stället skall känna honom rätt såsom den korsfäste Korsbäraren.

Hör oss, du korsfäste och **ur graven** uppståndne livets och dödens Herre. Fader vår, o.s.v.

Evangelium: Markus 16: 1 - 8

Med ledning av dagens **heliga** evangelium och den evangeliska historien skall vi genom Guds nåd denna heliga stund betrakta Jesu uppståndelse. **1:a. Vem har bortvältrat stenen från gravens dörr? 2:a. Vem har sagt, att Jesus är uppstånden? 3:e. Vem har gråtit vid graven? 4:e. Vem har först sett honom uppstånden?** Ack, om alla soldater skulle dö, då en ängel stiger ned från himlen. Vi hoppas även, att den bedrövade och botfärdiga Maria Magdalenas ögon öppnas, då hon sitter vid graven, så att hon må känna den korsfäste Frälsaren som levande, så att hon inte mer behöver söka den levande bland de döda.

Första betraktelsen: Vem har bortvältrat stenen från gravens dörr? Herrens ängel har stigit ned från himlen och bortvältrat dygdens sten från gravens dörr, som de dygdiga männen, Josef och Nikodemus, hade satt dit. Denna dygdens sten är nog slät utanpå, men dess undersida är ganska skrovlig, och denna sten är så tung, att kvinnorna inte orkar vältra bort den. Därför måste de fråga varandra: "Vem skall vältra bort stenen åt oss?" Men Herrens ängel lyfter bort stenen och sätter sig därpå. Och de hedniska soldaterna blir döda, då ängeln stiger ned från himlen. De orkar inte **längre** strida, fast de har kommit för att skydda den döda trons grav, för att Jesus inte skulle stå upp ur graven. Jesus har legat i den graven ända sedan

judarna och hedningarna korsfäste honom med sitt ogudaktiga liv. Han har legat i den döda trons grav sedan dygdens män, Josef och Nikodemus, tog ned honom från korset. Fast dessa dygdens män inte har korsfäst Jesus såsom judarna, Pilatus och de hedniska soldaterna, har de likväl för världsrans skull varit stumma hundar, då de borde ha skällt på världsherrarna och den sorglösa hopen för det fruktansvärda och fasansfulla mordet på Frälsaren. Men ingen annan än den botfärdige rövaren har velat öppet bekänna, att Jesus är oskyldig, för vilket han fick löfte om nåd och salighet.

Men Josef och Nikodemus har då varit stumma hundar, då de borde ha skällt på Jesu mördare. Varför gick de inte då över på Jesu sida när han levde? Då sade de inte ett ord om Jesu oskuld och rättfärdighet. Men efter Jesu död har de gått till Pilatus och bett honom om lov att få begrava Jesu kropp. De har alltså visat sin kärlek till Frälsarens döda kropp, men inte till den levande Guds Son. Och därför har de gjort så mycket gott åt Frälsarens döda kropp, att de inte behöver ångra att de varit stumma hundar då de borde ha talat till världen, judarna och den hedniska domaren, att Jesus inte har gjort något ont. Vem tillslöt då munnen, när de borde ha sagt mördarna sanningen? Ingen torde bli salig med det **livet**, att man lägger Jesu kropp med dygdens täcke ned i den döda trons grav, och inte vill för världsrans skull tala till Frälsarens mördare.

Andra betraktelsen. Vem har sagt, att Jesus är uppstånden? Hela världen vet, att Jesus har dött på korset, men att veta

detta, frälsar inte världen från helvetet, då världen inte vill tro, att Jesus är uppstånden. Och hur kan världen tro det, då Jesu egna lärjungar inte har kunnat tro, förrän de såg honom med sina egna ögon? Vem har nu sagt, att Jesus är uppstånden? Ja, änglarna har först sagt till kvinnorna: ”Varför söker ni den levande bland de döda? Han är inte i graven, utan han är uppstånden.” Och kvinnorna trodde detta till hälften, **nämligen de kvinnor**, som hade följt Jesus från Galileen.

Men lärjungarna har inte trott förrän de själva fick se Herren. Inte heller Maria Magdalena trodde, förrän hon såg, men hon har först berättat åt lärjungarna, att Jesus inte **längre** var i graven. Och lärjungarna, Petrus och Johannes har också kommit springande till graven. Men Johannes, som var yngre, sprang fortare och kom först till graven och tittade in. Men Petrus kom efter och betraktade linnebindlarna och svettduken. Vad hittade nu Petrus i den döda trons grav, då han gick dit in? Ingenting annat än linnebindlarna, och de torde vara kvar *i graven*⁷ ännu.

Inget annat **märke** av Frälsaren har lämnats kvar i den döda trons grav än linnebindlarna och svettduken, och dem dyrkar nu den döda trons bekännare. De har inte den försäkran i sina hjärtan, att Frälsaren är uppstånden, utan de känner alltid på dessa lindor, och sedan tror de. Men vad tror de? Ja, de tror, att Jesu kropp inte är i graven. Men de tror inte, att Jesus **nu** är uppstånden och lever i de troendes hjärtan. Men har inte soldaterna talat om för världsherrarna och översteprästerne, hur det har skett med dem? Nog har soldaterna berättat om detta, men världsr-

herrarna tror dock inte, att Jesus är uppstånden, utan de vill göra hela saken om intet, då de ger soldaterna pengar och lär dem att ljuga.

Överstepräster och de skriftlärd vill på allt sätt förhindra folket att tro, att Jesus är uppstånden ur den döda trons grav. Och nog gör de hedniska soldaterna så som världsherrarna befäller. Ingalunda börjar de tala om för folket, att Jesus är uppstånden, utan de ljuger som de blivit lärda att ljuga mot sitt vetande och samvete, fast de inte säkert vet om han är uppstånden eller inte. Men så pass mycket vet de, att en ängel kom från himlen, och de blev döda, och att liket var försvunnet. Men de säger inte ens detta till folket, utan de säger som de har blivit lärda att ljuga, att lärjungarna kom om natten och rövade bort honom.

Tredje betraktelsen. Vem har gråtit vid graven? Maria Magdalena har gråtit vid Jesu grav, och jag tror att hon ännu gråter där. Om jag rätt känner henne, så gråter hon kärlekens och saknadens tårar. Men hennes ögon är så betäckta, att hon förväxlar sin Frälsare med örtagårdsmästaren. **Hon känner inte igen Jesus, fast hon gråter efter honom.** Är det inte underligt att en bedrövd själ som längtar efter Frälsaren, inte känner Jesus, fast han står bredvid. Tårarna rinner så rikligt, att hon inte ser den korsfäste och törnekrönte Konungen, utan tror att det är örtagårdsmästaren.

Vad verkar då inte den orätta världssorgen i en blind stackares hjärta, då en av Jesu kärlek förkrossad och av saknad, sorg och längtan nedtryckt själ inte kunde känna igen honom, som hade utgjutit sitt

blod till hennes och andra botfärdigas återlösning? Ack, ack, du sörjande Maria Magdalena! Varför sitter du nu vid Jesu grav bedrövd och nedslagen, förkrossad, gråtande medan du saknar Jesu kropp. Har du inte redan hört av ängelns mun, att Jesus är uppstånden? Varför söker du ännu den levande bland de döda? Vänd dig bort från graven. Se, den korsfäste och ur graven uppståndne Herren Jesus står levande bredvid dig och frågar dig: ”Kvinna, varför gråter du? Vem söker du?” Du skall nu med din egen mun bekänna, att du söker Jesus, att ditt hjärta brinner av saknad och längtan efter Jesus. Men du känner inte Jesus, fast han står bredvid dig, därför att du inte tror, att han **nu** är uppstånden, utan du tror alltjämt att han är död. Dock har du med rent hjärta älskat honom, och din sorg och dina tårar verkar så mycket, att han måste uppenbara sig för dig.

Fjärde betraktelsen. Vem såg Jesus först levande, och vem såg honom sist? Den sorgsna Maria Magdalena står eller sitter **och gråter** så länge vid graven, att den korsfäste Herren Jesus måste komma framför hennes ögon, och det bör vara ett tecken för alla bedrövade som längtar efter Jesus.

Efter Frälsarens död gick lärjungarnas tro om intet. De förmådde inte längre tro, att han var uppstånden, och denna otro vill ännu besvära lärjungarna, då synden, världen **och djävulen** vill döda deras Frälsare. Då stiger egenrättfärdigheten åt huvudet, när de känner, att Jesus för syndens skull dog i deras hjärtan. De förmår inte längre tro, att Jesus lever, då djävulens hop har korsfäst honom. Men

för sådana bedrövade och tvivlande lärjungar uppenbarar sig nu den korsfäste Frälsaren och säger: ”O, ni galna och senhjärtade till att tro allt vad profeterna har talat **om honom!**” Och han förklarar för dem skrifterna. Och de börjar undan för undan förstå Guds ord, och fast de ännu inte känner den Korsfäste, börjar de ändå älska honom.

Lyssna nu, även ni sorgsna lärjungar, hur han förklarar skrifterna för er. Hör och förstå, ni galna⁸ och senhjärtade till att tro, för att era hjärtan måtte bli brinnande av kärlek, så att ni måste be honom, då ni kommer närmare byn dit ni är på väg: ”Bli kvar hos oss, ty aftonen har kommit och solen har gått ned.” Låt inte den okände Bibelförklararen avvika från er, fast han låtsas vilja gå vidare. Låt honom inte avvika från er, ni bedrövade och tvivlande lärjungar, utan kräv honom att följa med er till byn dit ni är på väg. Kanske öppnas era ögon, så att ni skall känna honom genom brödbrytelsen. Men lägg inte er att sova där, utan gå och omtala detta glädjebudskap för andra lärjungar, som ännu inte har sett honom. Amen.

hör alltså, att Maria Magdalena var den första för vilken Jesus uppenbarade sig, men den tvivlande Thomas var den siste. Men fienderna till Jesu kors får aldrig se honom, om Jesus inte tar så kraftigt fast dem, att de blir blinda och faller ned på marken. – Och nu, du bedrövade Magdalena, sitt i ensamhet vid graven och gråt så länge, att den korsfäste och ur graven uppståndne Jesus hjärta bevekas, och han måste komma framför dina ögon och torka av dina tårar. Och se noga på honom. Kanhända du känner honom på rösten, om du inte annars känner honom. Och när ögonen öppnas i den mån, att du känner honom, fall genast på dina knän inför honom och omfamna hans knän och ropa: Rabbuni, det är, Mästare, min Herre och min Gud. Amen.

¹ SW: hopen

² KP: körttiläiset, skörtfolket, öknamn på finska pietister

³ SW: husbonden

⁴ SW: tjänare och apostlar

⁵ SW: fruktade KP = B: fruktar

⁶ Boreman delar predikan här. Inledningen utgör lång fredagens aftonsång (B s.133) och den senare delen utgör påskdagens predikan (B s.136).

⁷ B = SW: där

⁸ B = SW: oförståndiga

KP175 (=källan) / P 437 / SW 241 / B 133 4, 136 140

I Uleåborgs landsarkiv, Raittilas samlingar, finns fjärde betraktelsen bevarad som handskriven kopia. Denna variant lyder:

4:e. Vem såg Jesus först levande och vem såg honom sist? Den sorgsna Maria Magdalena står eller sitter och gråter så länge vid graven, att den korsfäste Herren Jesus måste komma framför hennes ögon. Det bör vara ett tecken för alla bedrövade och efter Jesus gråtande, att så länge som de gråter vid graven och saknar Jesu kropp, måste han komma framför deras ögon, att de måtte bli försäkrade om hans uppståndelse. Men Thomas, som var i otro såg honom sist. Paulus, som under en tid var de kristnas förföljare, skriver till de kristna: ”Till sist sågs han även av mig såsom av en för tidigt född.” Vi

Se, min tjänare, jag uppehåller honom, och min utkorade, till vilken min själ har behag. Jag har givit honom min Ande, han skall utbreda rätten bland hedningarna¹. Han skall inte skria eller träta, och hans röst skall man inte höra på gatorna. Ett brutet rör skall han inte sönderkrossa, och en rykande veke skall han inte utsläcka. Jes. 42: 1 - 3.

Profeten Jesaja talar här om Frälsaren, vilken Gud har givit sin Ande för att utbreda rätten bland hedningarna. Detta betyder, att han skall lära hedningarna känna rätten och avstå från orätten. Fast somliga hedningar är så förhärdade, att de inte tar emot några lärdomar, hur man än skulle undervisa dem, ty hedningarna har i sitt eget bröst en annan skolmästare som undervisar dem att stå emot den rätta läran. Men profeten Jesaja har sagt, att Kristus skall breda ut rätten till hedningarna. Han skall undervisa hedningarna att förstå rätten, så att hedningarna inte skulle få tillfälle att säga, att "ingen har lärt oss."

Av detta bibelställe har evangelisten Matteus tagit vittnesbörd om hur Frälsaren har levt och vandrat här i världen. Men även världshopen tror sig få stöd av detta bibelställe, då nämligen profeten säger, att "han skall varken skria eller träta, och hans röst skall inte höras på gatorna," får de sorglösa den uppfattningen, att de väckta skriar på gatorna, då de förmanar de sorglösa till bättring. De sorglösa tar detta bibelställe till bevis på att det är olämpligt att skria på gatorna, då profeten har sagt, att Frälsaren inte har ropat så som dessa väckta ropar. Och därav sluter

världens barn, att ingen *behöver ropa för världen*², utan var och en skall behålla för sig själv vad han fått, ty inte har Frälsaren heller ropat på gatorna. Fien- dens trälar drar nu den slutsatsen, att detta bibelställe kommer helt emot de väckta, ty enligt deras mening ropar de väckta nu på gator och gränder, men så har inte Frälsaren gjort. Men vi ser av Matteus- evangeliet, att evangelisten inte har fattat detta ställe så som världshopen fattar det. Profeten menar, att Frälsaren inte har ropat så som världens barn ropar då brännvinet stiger åt huvudet.

Världens berusade människor skriar på gator och gränder, då de kommer ut från krögarens hus. De skrålar då fram sina dryckes- och horvisor. De skriker på gator och gränder: "Djävul och Satan!" Ibland tjuter de som vargungar. Men inte har Frälsaren skrikit så på gatorna som de berusade skriker, utan han har predikat Guds ord för världsmänniskorna, och därför har världsbarnen vredgats på honom. Men om en kristen vill följa Frälsarens exempel och predika Guds ord för världens sorglösa folk, så säger världsmänniskan: "Man behöver inte ropa det för världen. Må var och en ta vara på sig själv." Den sorglöse tar därtill bevis ur Bibeln och säger: "Frälsaren har inte heller ropat på gatorna." Och det är sant, att Frälsaren inte har ropat på gatorna så som världsbarnen ropar, då brännvinet stiger åt huvudet.

Men nog har Frälsaren ropat på gatorna och i husen så, att syndare har fått höra var de hamnar, om en sann ånger och bättring inte sker. När de berusade skriar och pladdrar på gatorna och skrålar fram

sina dryckesvisor, ser världens barn det inte som något underligt. Men om en kristen påminner de sorglösa om döden och det ansvar som vilar på de sorglösa och oomvända, det tycker de illa om och säger till de väckta: ”Inte har Frälsaren skriat på gatorna som ni skriar.” Men vem har mer ropat om bättring än Frälsaren? Och därför har världsmänniskorna vredgats på honom och hatat honom. Världshopen vredgas ännu på de kristna, då de följer Frälsarens exempel och predikar Guds ord för de sorglösa. Det tål världsmänniskorna inte höra, men de berusade tål de nog höra, ty de berusade ropar vad alla sorglösa gärna lyssnar till.

Vad profeten Jesaja säger om Frälsaren: ”Ett brutet rör skall han inte sönderkrossa, och en rykande veke skall han inte utsläcka,” det bibelstället tillägnar sig nådetjuvarna, fast det inte avser andra än botfärdiga. Då Guds stränga rättfärdighet förkunnas åt nådetjuvarna, så tillägnar de sig Guds nåd och säger: ”Gud är nådig, han skall inte kasta oss i förtappelsen: ”Ett brutet rör skall han inte sönderkrossa, och en rykande veke skall han inte utsläcka.” Men är den sorglösa människan ett brutet rör, vars hjärta är starkt³ som ett lejonhjärta? Är hon en rykande veke? Ett brutet rör är i andlig mening ett förkrossat hjärta. Men har de sorglösa och obotfärdiga ett förkrossat hjärta? En rykande veke betyder, att trons lampa har slocknat.

Men den döda tron är så stark, att inte annat än Frälsarens död kan ta bort den. Genom Frälsarens död gick lärjungarnas döda tro om intet. Förut hade de stark tro. Men Frälsarens död be-

rövade den förra döda tron och otron kom i stället. De trodde inte längre någonting. Då var de under stort tvivel och då var deras hjärtan som en rykande veke. Men när får⁴ de sorglösa människorna så stort tvivel, att de tvivlar på sin salighet? Alla nådetjuvar har så stark tro, att de inte alls tvivlar på sin salighet, men inte vågar de därför säga, att de är beredda att dö. Hur kan en sorglös och obotfärdig människa tillägna sig de bibelställen, som inte avser henne utan endast botfärdiga själar? Ja! På det sättet kan hon tillägna sig dem, att hon stjälar nåden och tänker så: ”Jag är botfärdig”, fast någon ånger aldrig skett, ”jag har ett förkrossat hjärta”, fast hjärtat inte blivit förkrossat, ”mitt hjärta är som ett brutet rör”, fast det är hårt som klippan, ”min tro är så svag som en rykande veke”, fast tron är så stark, att endast döden⁵ kan beröva den.

Se, på detta sätt kan en sorglös människa tillägna sig de bibelställen som tillhör de väckta och botfärdiga. Men de bibelställen som tillhör de sorglösa kastar hon till de väckta. Då profeten säger: ”Han skriar inte på gatorna” så som de berusade skriar, så tar världens barn detta som bevis och säger: ”Inte har Frälsaren ropat på gatorna, så som de väckta ropar.” Och likväl har Frälsaren predikat bättring på gatorna. Men de sorglösa tänker så: ”Fast Frälsaren skulle ha predikat om bättring på gatorna, så får inga andra göra det.” Fast Bibeln överallt visar, att en kristen skall efterfölja Frälsarens exempel och leva som han har levt, så medger inte den sorglösa hopen det, utan de vill, att alla skall vara lika. Om de sorglösa far till helvetet, så skall de

kristna följa med. Men om de kristna blir saliga, så skall även världens barn bli saliga. Sådan är världsbarnens tro, att de kristna och de sorglösa skall vara i en och samma förtappelsens grop, och att den ena inte är bättre än den andra.

Vi skall idag betrakta skillnaden mellan lärjungarna och judarna, eller skillnaden mellan fienderna till Jesu kors och de kristna, då vi med bedrövat hjärta beger oss till Emmaus by och betraktar de märkliga ting som nyligen hänt. Vi hoppas att det brutna rör som profeten Jesaja talar om, är ett förkrossat hjärta, som den nåderike Frälsaren inte vill sönderbryta, och att den rykande vecken är en liten trosgnista, som han inte vill utsläcka. Släck inte vecken, käre Frälsare, släck inte vecken, utan blås på den, så att den börjar brinna och upplysa de bedrövade lärjungarna, som sitter⁶ i mörker och väntar dagens gryning. Du rykande vecke, slockna inte! Du lilla trosgnista, försvinn inte! Du brutna rör, brist inte! Du bedrövade hjärta, brist inte! Ty Ljusmakaren har sagt: ”En rykande vecke skall jag inte utsläcka.” Släck inte, du himmelske Ljuständare, släck inte den rykande vecken innan solen går upp! Fader vår, som är i himlen o.s.v.

Evangelium: Lukas 24: 13 - 31

Lärjungarna på väg till Emmaus uppenbarade i dagens text, hurudan tro de hade före Frälsarens död. Av deras tal hör man också, att deras tro hade gått om intet. Men då deras ögon öppnades och de kände igen Frälsaren vid brödsbrytelsen, fick de åter den tron, att Frälsaren

lever. Vi skall nu av dessa lärjungar ta exempel och begrunda: 1:a. Hurudan tro hade dessa lärjungar medan Frälsaren levde? 2:a. Vilken tro hade de efter Frälsarens död? 3:e. Vilken tro hade de efter Frälsarens uppståndelse? Vi hoppas, att Frälsaren kommer och blir en medvandrare till de sörjande lärjungarna som vandrar mot Emmaus by, och förklarar för dem skrifterna, och att de skall känna honom genom brödsbrytelsen.

För det första. Hurudan tro hade dessa lärjungar före Frälsarens död? De trodde, att han skulle förlösa Israel, inte från djävulens våld utan från kejsarens våld. Lärjungarna hoppades att Frälsaren⁷ skulle bli deras konung, och att de genom honom skulle bli rika och mäktiga. De hade världen i tankarna så länge de var i död tro. De tänkte inte, att de skall mista sin egendom och ära för kristendomens skull, utan de trodde, att de skall vinna världens gods och ära genom kristendomen. Samma tro har även andra bekännare av den döda tron, att de genom kristendomen vinner gods och ära. I det tillståndet tror ingen, att man genom kristendomen mister sin ära och sin egendom. Dessa stackare kom inte på att tänka, att en andlig Frälsare skulle vara mer behövlig än en jordisk Frälsare. Och hur kunde de då ha vetat, att de var djävulens undersåtar? De tyckte det vara ett besvär och en skam, att man skall vara en hednisk överhet underdånig och betala skatt till hedningar. Detta var kränkande för deras ära, att de måste tjäna hednisk överhet och betala skatt till hedningar.

Lärjungarna betraktade sig redan då som kristna. Och hur skulle det passa, att

en kristen skulle tjäna hedningar och betala skatt till dem. Vore det inte lämpligare, att hedningarna skulle betala skatt till de kristna? Så tänker ännu alla den döda trons bekännare, som menar sig vara kristna, fast de inte vågar bekänna sig som Guds barn. De klagar över att skatten är tung, att lagen är hård och regeringen orättvis. De ville befrias från tunga skatter. De känner inte, att djävulens skatt är ännu tyngre än konungens och kejsarens skatt. Till djävulen betalar de gärna skatt, men till en jordisk konung vill de inte betala skatt. Och om en sådan herre kom, som skulle lova dem befrielse från alla skatter och avgifter och föda dem samt bjuda dem på brännvin, så skulle han duga till frälsare åt dem. **På honom skulle de tro. Men en sådan herre, som skäller på dem och förebrår dem för orättfärdighet och ogudaktigt leverne och därtill anklagar krögare, fyllhundar, kronotjuvar och horor. En sådan herre skulle enligt deras mening vara värre än själva fienden.**

Om konungen eller kejsaren dessutom vore en hedning, så skulle alla säga: "Är en kristen skyldig att betala skatt till hedningar? Nej, utan de kristna bör vara fria från alla skatter, och hedningarna borde betala skatt, men inte de kristna till hedningarna.

Lärjungarna hade nu den tron, att Frälsaren skall befria Israel från hedningarnas välde, men inte från djävulens välde. Och hur kunde de då ha vetat, att de är under djävulens välde? Ingalunda känner de människor, som super och slåss, bedriver hor och stjälar, att de är under djävulens välde. De tror att Gud är dem nådig. Men den världsliga lagen som

straffar sådana, är hård och orätt. Och en sådan regering som skulle låta alla horor och tjuvar leva i fred vore den bästa regeringen. Då nu lärjungarnas hjärtan var fullkomligt fästade vid världen, väntade de en sådan Frälsare, som skulle befria dem från hedningarnas välde och göra dem till domare och herrar.

För det andra. Vilken tro hade dessa lärjungar efter Frälsarens död? De hade ingen tro. Förut trodde de på en Frälsare, genom vilken de trodde sig vinna världens gods och ära, men då Frälsaren dog, miste de fullständigt sin tro. De kunde inte längre tro på den förre Frälsaren. Och fast deras tro förut tycktes vara så stark, att inte ens döden hade kunnat beröva deras tro, ändå blev deras gamla tro till sist så svag, att de inte mer ens hade hopp, att de i denna världen skulle se Herren⁸. Härav ser man således, att under den gamla döda tron, som tycks vara stark och orubblig, döljer sig en hemlig otro, som inte blir uppenbar förrän den jordiske Frälsaren dör. I denna dödliga tillvaro litar alla oomvända människor på en orätt Frälsare. De litar på en förgänglig och dödlig Frälsare. De tror sig vinna gods och ära genom Frälsaren. De visar sin tacksamhet med vackra böner, då de i fred får tjäna den gud som bor i ändtarmen⁹.

Även tjuven kan tacka Gud därför, att hans stöld har lyckats, och att ingen har ertappat honom för stöld. Även en hora kan tacka Gud därför, att ingen har ertappat henne på bar orenhet. Men vad är det för en gud som obotfärdiga horor och tjuvar tillber¹⁰? Är den guden i himlen eller i helvetet? Jag fruktar, att de

sorglösas och obotfärdigas gud är i helvetet. Men på den frälsare litar de mest, som föder och uppehåller dem. Krögarna litar mest på den frälsare som har lärt dem att idka sprithandel och göra vinst med orättrådighet. Och den gud, som lär dem att idka sprithandel finns i ändtarmen¹¹. Horor och fyllhundar tror, att Gud har gjort dem fattiga, då de själva för sina köttsliga begärelser har bortslösat sin egendom. **De tror inte, att den gud som gjorde dem fattiga, bor i ändtarmen, fast djävulen har lärt somliga att bli rika genom orättrådighet och somliga har han gjort fattiga.** Så dum är den naturliga människan, att hon tror sig genom Frälsaren vinna världens gods och ära. Men när denne jordiske Frälsare dör, då mister hon all sin tro. När samvetet vaknar, börjar synderna korsfästa Frälsaren. Frälsaren korsfästes i människans hjärta¹² för syndernas skull. Och då dör den Frälsaren som människorna förut har litat på, och otron träder i stället.

Vart skall nu de bedrövade lärjungarna ta sin tillflykt, då Föräldern dog, av vilken de trodde sig bli försörjda. Dessa föräldralösa barn måste nu svälta ihjäl. Av vad skall de nu leva, då den Frälsaren dog, som de hade litat på, och världen har blivit förfärlig, hjärtat bedrövat, människorna börjat hata, synderna börjat svida, fienden börjat anfakta? De har ingen tillflykt i världen, inte heller i himlen, då Frälsaren dog. Nu torde lärjungarna komma i nöd, då tron är borta, kärleken är borta, dygden är borta och bönerna är borta. Kommer inte Frälsaren snart till de **bedrövade lärjungarna** så dör de av sorg och tvivel. Men Jesus kan dock

inte låta sina lärjungar förgås i tvivel, utan när nöden är som störst¹³, kommer han och uttyder skrifterna för dem, och slutligen uppenbarar han sig för dem. De känner honom genom brödsbrytelsen.

För det tredje. Hurudan tro har Jesu lärjungar efter hans uppståndelse? De har en levande tro och förvisning om Guds nåd och syndernas förlåtelse. Denna tro är dock inte så stark som den förra döda tron, då de trodde sig genom Frälsaren vinna världens gods och ära. Den levande tron är ofta svag och förenad med stor strid, så att lärjungarna efter Jesu uppståndelse skyndar sig att kungöra för de andra lärjungarna, att de hade känt Herren. I den tro som lärjungarna får efter Jesu uppståndelse finns först stor fruktan och hängivenhet, **ibland sorg och saknad,** ibland glädje och fröjd i den Helige Ande, ibland svåra frestelser och tvivel. Och vilka är vidare den levande trons kännetecken? Stor lust att för andra lärjungar omtala sina erfarenheter och tala om kristendomen.

Förut, medan man var i död tro, har man inte talat något om kristendomen. Och fast Frälsaren då talade **mycket** om sitt lidande, förstod de dock intet av försoningen, ångern och nya födelsen. Då hade de endast en fåfång förtröstan på den Frälsare genom vilken de trodde sig vinna världens gods och ära. Och då den döda tron för med sig en stor andlig blindhet, så förstod de Guds ord alldeles orätt. De missförstod Bibeln totalt och trodde, att den utlovade Frälsaren skulle bli en jordisk konung, fast profeterna hade talat om en andlig Frälsare. **Och fast Frälsaren många gånger hade talat om sin**

död, så förstod de inte vad han sade. Och så går det ännu för alla den döda trons bekvännare, att de förvänder Guds ord. De hänför det andliga till det jordiska.

Men efter Frälsarens död grips lärjungarna av en stor sorg. Då samvetet vaknar är Frälsaren korsfäst i människohjärtat för de otaliga syndernas skull. Då får de väckta¹⁴ stor lust att höra, hur Guds ord förklaras. Den okände främlingen, som för de bedrövade själarna förklarar Guds ord om Kristi lidande, är kär för väckta själar. De börjar be honom: ”Bli kvar hos oss, ty det lider mot aftonen och solen har gått ned.”

Ni bedrövade lärjungar, som vandrar med Jesus på väg till Emmaus. Fast era ögon är skymda för bedrövelsens och tvivlets skull, så att ni inte känner honom, börja nu ändå enträget be den okände Medvandraren, att han skulle gå med er till byn, då nådens sol har gått ned, innan det stora andliga mörkret kommer! Be den okände Medvandraren, att han skulle följa med er till byn, dit ni är på väg! Kanske öppnas era av sorg tyngda ögon i Emmaus by och ni får känna den Korsfäste genom brödsbrytelsen. Be den okände Medvandraren, att han skulle öppna de blinda stackarnas ögon så att de skulle förstå Skriften då han förklarar för er Moses och profeterernas skrifter om Kristi lidande, död och uppståndelse! Be, ni fattiga och trötta vandringsmän, ni bedrövade och av världen föraktade lärjungar, be den okände Medvandraren, att han inte lämnar er i sorg och tvivel. Och då solen har gått ned och dödens afton har kommit, be då¹⁵, att den okände medvandraren ville följa med

er till byn och vara med er, när det andliga mörkret kommer över er och ni inte ser att vandra längre.

O, du okände Skriftförklarare! Öppna alla blinda stackares förstånd. Förklara åt alla bedrövade och tvivlande lärjungar Moses och profeterernas skrifter om Kristi död och uppståndelse, för att deras hjärtan måtte bli brinnande och deras ögon slutligen skulle öppnas, så att de skulle känna dig genom brödsbrytelsen. Amen.

Originalmanuskript / FKHS Aunos samling /
Nationalarkivet Helsingfors
UP / KP 193 / P 465 / SW 254 / B 140

Sista stycket avviker något i UP, där det lyder: O, du okände Medvandrare som förklarar skrifterna för sorgsna lärjungar och följer med de trötta vandringsmännen till evigheten! Bli kvar hos oss, nåderike Herre Jesus, ty aftonen har kommit och solen har gått ned. Amen.

---

¹ B = SW: folken.

² B = SW: behöver yppa sin kristendom till den andra

³ B = SW: hårt

⁴ B = SW: har

⁵ B = SW: Frälsarens död

⁶ B = SW: vandrar

⁷ B = SW: Jesus

⁸ UP = B = SW tillägger: Jesus

⁹ UP = B = SW: buken

¹⁰ B = SW: tjänar

¹¹ UP = B = SW: hjärtat

¹² B = SW: samvete

¹³ UP = B = SW: stor

¹⁴ B = SW: Guds barn

¹⁵ översättarens tillägg p.g.a delning av en lång mening

Det hände då stor hunger rådde i staden Samaria, att en kvinna hade för hungerns skull kokat sin egen son och ätit upp honom; men en annan kvinna lät inte döda sin son. Då konungen av Samaria eller Israel fick höra den förskräckliga nyheten, att kvinnan för hungerns skull hade kokat sin son och ätit upp honom, vredgades han på profeten Elisa, som hade å Guds vägnar lovat, att Israels folk skall bevaras för fiendens krig. Och konungen trodde, att profeten hade ljugit. Därför hade han för avsikt att döda profeten, men profeten Elisa sade till Israels äldste: **”Har ni sett, hur denna mördarson har utsänt sina bödlar för att hugga av mitt huvud?”** Då kom konungens sändebud till profeten och sade: **”Se detta onda kommer av Herren, varför skall jag mer vänta på Herren?”** 2 Kon. 6: 25 - 33.

Den naturliga människan väntar på Herren så länge allt går väl för henne, men då Herren inte kommer snart till hjälp, säger hon: ”Varför skall jag mer vänta på Herren?” Det vill säga: ”Av Gud får vi intet.” Och därefter börjar hon hata dem, som uppmanat henne att vänta efter hjälp från Gud. Den onde konungen tänkte, att det var profetens fel, att så stor hunger uppstod i staden, att kvinnan kokade och åt upp sin son. Men profeten gav åter å Guds vägnar ett nådigt löfte, att Herren verkligen skall rädda staden, och att spannmål skall säljas mycket billigt dagen därpå. Men konungens befälhavare trodde inte på Guds löften genom profetens mun, utan sade: ”Se, även om Herren skulle göra fönster till

himlen, hur skulle det ske?” Då sade profeten till konungens befälhavare: ”Se, med dina ögon skall du se det, men du skall inte äta därav.” Och så hände det som profeten Elisa hade förutsagt, att konungens befälhavare fick med sina ögon se Guds gåvor, men han fick inte smaka därav, ty han trampades ihjäl av folket. Dessa saker och händelser finns upptecknade i 2:a Konungabokens 6:e och 7:e kapitel.

Mångahanda är otrons verkningar, såsom denna konungens befälhavare visade sin otro uppenbart, när han sade: ”Se, detta onda kommer från Herren, varför skall jag mer vänta på Herren?” Otålighet sägs vara otrons första frukt. Då människan inte får sin vilja igenom, blir hon otålig och vredgas på Gud. Inte vredgas hon på den onde, som gjorde henne olycklig, utan hon vredgas på Gud, som inte hjälper så snart som människan vill. Inte vredgades denna onda konung på fienden, som belägrade staden och lät människorna svälta, utan han vredgades på Guds tjänare, som å Guds vägnar hade lovat honom hjälp. Och när hungern betryckte folket så mycket, att en samvetslös kvinna kokade och åt upp sin son, vredgades konungen på profeten, som om han skulle ha varit skyldig därtill, att fienden belägrade staden. Eller var profeten skyldig därtill, att den samvetslösa kvinnan åt upp sin son för hungerns skull? Så tänkte i varje fall den onde konungen, att Guds tjänare var skyldig till all olycka och allt elände som drabbade folket.

När den onde förvänder de otrognas syn, börjar de anklaga de kristna, att det

är för deras skull som Gud straffar hedningarna. Fast några sorglösa har den tron, att världen skonar för de kristnas skull. Men en del hedningar tror, att Gud bevarar dem från all olycka, inte för de kristnas skull, men tack vare hedningarnas dygd, ty hedningarna tror, att de inte är värre än de kristna. Och hedningarna anser inte alls de kristna för människor så länge de kristna fördömer hedningarna. Men om de kristna slutade med att döma hedningar, och började suppa, bedriva hor och slåss med hedningarna, då först skulle hedningarna tro, att de kristna är riktiga människor. Och hedningarnas vrede skulle genast upphöra, om de kristna började tro och leva som hedningar.

Profeten Elisa hade bestraffat Israels folk för ogudaktigt liv, och även konungen var arg på honom. Likväl fick Guds tjäna-re leva så länge som den yttre nöden var rådande, och profeten hade även å Guds vägnar lovat, att fienderna inte kan ödelägga staden. Men allt tålamod tog slut så snart denna elaka och samvetslösa kvinna dräpte sin son och åt upp honom för hungerns skull. Konungens förnuft tog anstöt därav, och nu drog han med sitt blinda förnuft den slutsatsen, att profeten var en falsk profet, då hjälp inte anlände strax enligt profetens löfte. Nu var han tvungen att undervisa den falska profeten, som enligt hans tycke hade ljugit, när han hade uppmanat konungen och folket att vänta på hjälp från ovan, och denna hjälp anlände inte så fort som konungen önskade. Sedan var det slut med allt tålamod, all tro, allt hopp. Och den falska profeten, som enligt hans tycke hade ljugit, måste nu få ett väl

förtjänt straff. Men den stygga kvinnan som hade gjort en sådan förskräcklig gärning, slapp undan allt straff.

Sådan är en hednings tro och salighetsordning: en kristen som uppmanar till bättring måste dödas, men den som gör fruktansvärda ting slipper undan allt straff. Hedningen vredgas på den kristne för den goda lärdomens skull, men på fienden och de övriga hedningarna som gör förskräckliga ting vredgas han inte. Denne onde konung riktade all sin vrede mot profeten, som var oskyldig, men på mördaren vredgades han inte, som hade kokat och ätit upp sin son. Vi får också ett annat exempel av konungens befälhavares otro, vilket visar, att han inte alls trodde, att Herren kan rädda folket ur hungern och fiendens förtryck. Denna befälhavare uppenbarade sin otro även med ordet, då han sade: ”Se, detta onda kommer från Herren, varför skall jag mer vänta på Herren?” Han tänkte visst att det inte längre lönar sig att förtrösta sig på Herren, då Herren straffar så hårt, att föräldrarna äter upp sina barn för hungerns skull.

Men ännu ett annat ord uppenbarade hans otro: när profeten gav honom löftet, att mjölet blir på den andra dagen så billigt, som aldrig förr, sade konungens befälhavare till profeten: ”Se, fast Gud skulle göra fönster till himlen, hur skulle det ske?” Detta var endast en jordisk sak, och därför mer möjlig än de andliga ting som man med möda tror; fast många säger, att människan inte kan överlämna sin kropp i Guds vård. Men hur kan hon överlämna sin själ i Guds vård, om hon inte kan överlämna sin kropp i Guds

vård, fast kroppen är den ringare delen av människan? Hedningarna överlämnar nog för den skull båda delarna i Guds vård så länge det inte finns någon nöd, men under nödens stund har de ingen tillit till Gud.

Vi bör genom Guds nåd vidare betrakta otrons verkningar, och hur förskräckligt otron har blivit inrotad i människohjärtat. Men må den store trons upphovsman och fullkomnare, som har frälst många otrogna själar från otrons och tvivlens myr, dra och lyfta upp från tvivlens myr de stackare som håller på att sjunka ända ned till armhålorna. Och du, otrogne Tomas, stick ditt finger i spikhålet om du törs, eller täck dina ögon och gå och skäms. Akta dig bara för att inte riva upp Jesu sår på nytt, om du med svarta fingrar börjar gräva i hans sår. Hör du store trons upphovsman och fullkomnare de tvivlandes suckan. Fader vår som är i himlen o.s.v.

Evangelium Joh. 20: 19.

Då en och annan Tomas fortfarande kämpar med otron, fast han i sanning är Jesu lärjunge, måste vi genom Guds nåd denna gång eftertänka och betrakta, varför Tomas inte vill tro, att Jesus är uppstånden, fast tio vittnen betygar det? Stick nu ditt finger i spikhålet, Tomas, om du inte annars vill tro.

I sanning har Tomas sett Jesus dö på korset. Han har tillsammans med de övriga lärjungarna stått vid korset. Han har gråtit och jämrat sig tillsammans med de övriga lärjungarna. Den gamla tron hos Tomas är alltså helt och hållet borta.

Han orkar inte längre tro, vem det än må vara som skulle säga till honom, att Jesus lever. Tomas tror inte heller att andra har sett Herren. Det är en frukt av otron, att Tomas inte tror att de övriga lärjungarna är i bättre tillstånd. Han tror inte att de övriga lärjungarna har sett Herren. Men var höll Tomas till, när Jesus uppenbarade sig för första gången?

Måntro Tomas då var i krögarens hus? Det kan vi inte heller tro, att han höll till i krögarens hus, ty Jesu mördare och soldater¹ brukar gå in i krögarens hus på påskdagen. Måntro Tomas är sysselsatt med äktenskaps bestyr, då han inte finns i de övriga lärjungarnas sällskap på påskdagen? Jag tror, att Tomas har så stor sorg över Frälsarens död, att han inte kan springa efter horor², ty hororna³, och de dygdiga hororna⁴ i synnerhet, är sysselsatta med äktenskaps bestyr och bröllop på påskdagen. Men Jesu bedrövade lärjungar, som har ånger och tvivel, orkar inte av den anledningen springa efter horor⁵ på påskdagen. Eller hade Tomas måntro gått till Nikodemus och undrat, vart Jesu kropp hade förts? Inte heller det är troligt, att Tomas skulle orka besöka en dygdig världsherre. Men någon världslig resa hade han för sig, då han inte var med de andra lärjungarna på de kristnas sammankomst.

Jag tror, att Tomas då vandrade i ensamhet, ty han var visserligen i stort tvivel, men han var ett sådant andligt nötkreatur, som vill vandra helt ensam, och ensam söka vägen till himmelriket. Inte stannar en sådan människa i lärjungarnas sällskap. Han stannar inte heller hos världens hop. Men ibland kommer han

till de kristnas sammankomst, och om de övriga lärjungarna talar något om Kristi uppståndelse för honom, säger han genast: "Om jag inte ser hålen efter spikarna i hans händer och sticker mitt finger i spikhålen och sticker min hand i hans sida, så tror jag inte." Olycklig är du, **stackars** Tomas, då du inte alls tror, att de andra lärjungarna har sett Herren. Du tror inte ens att de är kristna. Du tror inte att de övriga lärjungarna har en gnista av **levande** tro. Du tror inte, att de övriga lärjungarna nu har glädje över Kristi uppståndelse i sina hjärtan, fast du har ingenting annat än tvivel, sorg och otro. Ve, dig! Ve, dig! Stackars Tomas! Olycklig är du med denna otro. Och om Jesus inte hade så stor kärlek till dig, att han ännu vill dra även dig upp ur detta bedrövliga otrons tillstånd, skulle du med din otro troligen fara till helvetet. Du skulle troligen gå och följa Judas spår. Och om du visste, stackars Tomas, hur mycket du plågar Jesus med din otro, skulle du genast gå i en vrå och skämmas.

Men nu säger Tomas: "Jag vet att Jesus verkligen är död, men jag förmår inte tro, att han verkligen är uppstånden, vem som än skulle säga det till mig." Men vet du, Tomas, hur stor plåga Jesus har av dig för din otros skull? Då du inte kan eller vill tro, vad de övriga lärjungarna vittnar om Jesu uppståndelse, blir ditt bedrövliga själstillstånd en stor plåga för Jesus. Du pinar Jesus så mycket genom din otro, att du gör honom bedrövad. Han har redan fått en stor sorg över den olycklige Judas, som svek den lilla skaran, och på det viset gick det olyckliga, vilsegångna fåret i syndens skog och

blev till föda åt alla odjur. Därtill måste han få sorg över Tomas, som också hade blivit bedrövad, som dock älskar honom och skulle vilja tro, men tror ändå inte, ty egenrättfärdigheten har stigit i huvudet och predikar där i förnuftet⁶: "Inte är Jesus uppstånden," och: "Om jag inte ser spikhålen i hans händer och sticker mitt finger i spikhålen, så tror jag inte." Och, Tomas, varför tror du inte, att Jesus är uppstånden? Ja, därför är du så otroende, att du har alltför stort förnuft⁷ i skallen. Egenrättfärdigheten och själviskheten steg i huvudet, och nu tror du vad egenrättfärdigheten predikar i förnuftet, men du tror inte vad Bibeln vittnar.

Du tror inte vad de andra lärjungarna betygar. Tror du, att de andra lärjungarna har sett Herren? **Inte vill du tro ens det.** Eller känner du dig ovärdig att se honom? Nåväl, visserligen är du inte värdig att se honom, men du måste ändå se honom, för att du slutligen skulle tro, ty annars far du medotron till helvetet. Och, Tomas, om du visste, hur mycket du plågar Jesus med din otro, skulle du genast gå och skämmas i en vrå. Men då du har hotat, Tomas, att du inte tror förrän du sticker ditt finger i spikhålet, så försök nu, Tomas, hur dristigt du kan sticka, då Jesus kommer och ber dig att sticka. Kanske vågar du ändå inte sticka, fast du har hotat. Torde du ha så rena fingrar, att du med dem skulle våga känna på Frälsarens sår. Se efter, Tomas, hur rena fingrar du har, innan du går och känner på Jesu sår. Du skall komma ihåg, Tomas, innan du går och känner på Jesu sår med dina fingrar, du skall komma ihåg, att du med dessa fingrar har ibland

knådat den gamla surdegen, ibland grävt i djävlaträck⁸, och kanske har du med dessa fingrar även grävt i ändan på en hora⁹, och nu har du för avsikt att gräva i Jesu¹⁰ sår med dem. Det är mindre troligt, Tomas, att du vågar sticka dina fingrar i spikhålet. Jag tror, Tomas, att du måste gå i vrån och skämmas, när själva Herren Jesus, den korsfäste, visar dig sina sår och ber dig sticka ett finger i dem. **Varför stack du inte, Tomas?**

Tvivla inte, utan tro. Ingen vet, hur många gånger den korsfäste Herren Jesus kommer att visa sina sår åt dig, innan han stiger upp till himlen, och du blir kvar på jorden att längta och ropa: ”Jesus, Davids Son!” Skall han mera höra dina suckar i himlen, då han är så fjärran från dig? Skall han mer höra de botfärdigas och tvivlandes rop, då han farit upp till himlen, och redan här visat sina sår åt de tvivlande själarna och de har inte trott. Hur många gånger har inte den Korsfäste visat sina sår åt de stackare, som **förotrens skull** sitter i mörkrets håla och suckar. Hur många gånger har han inte redan förebrått otrons fångar, som inte har trott att han är uppstånden.

Men alltid pinar de stackarna den himmelske Föräldern¹¹. Alltid gör de Jesus bedrövad. Alltid utesluter de sig själva från himmelriket. Alltid vill de göra Jesu lärjungar till lögnare. Alltid låter de Guds Lamms blod rinna fåfängt på marken. Ingen vet, hur många droppar som ännu faller från Jesu sår. Kanske de sista dropparna redan håller på att falla från Jesu sår på denna syndiga jord. Varifrån skall de tvivlande då få rening, när Guds Lamms blod tar slut? Jesu bedrövade

lärjungar är senfärdiga att krypa till foten av korset. Galna¹² och senfärdiga är Jesu bedrövade lärjungar att tro allt vad profeterna har skrivit om honom. De är senfärdiga att tro, vad Jesus redan förut har vittnat om sig själv. Ingen vet, hur många gånger **den nådige** Herren Jesus ännu skall visa er sina sår, ni tvivlande. Han har redan många gånger visat sina sår åt världen och sagt: ”Se, ni förhärdade, hurudana sår jag fått för er skull!” Men världen bara skrattar och säger: ”Ingalunda har du fått dessa sår för vår skull, själv har du visst gjort dig illa.”

Nu visar han ännu sina sår åt de bedrövade, botfärdiga, tvivlande och av världen föraktade, men inte heller de stackarna kan tro, att Jesus har fått dessa sår för deras skull. Och även om de trodde, att Jesus för deras skull fått dessa dödssår, så kan de inte tro, att han är uppstånden från de döda. Tomas i synnerhet är sådan, eftersom han vill göra alla de övriga lärjungarna till lögnare. Är det inte en stor synd och skam, Tomas, att du vill göra de övriga lärjungarna till lögnare, som har vittnat och sagt: ”Vi såg Herren.” Varför har du inte trott deras vittnesbörd?

Stick nu ditt finger i spikhålet, ifall du eljest inte vill tro. Räck ut din hand och stick den i hans sida, eller gå och skäms i vrån. Men du vågade ju inte sticka, Tomas. Måste du redan börja tro utan att sticka handen i såret? Så hör vi, att du måste tro mot din vilja, mot ditt förnuft¹³, mot din natur och mot ditt samvete¹⁴. Du måste tro mot dina tidigare ord, och du måste nu för otrons skull gå och skämmas i vrån och säga: ”Min

Herre och min Gud.” ”Då du såg mig,
Tomas, så trodde du. Saliga är de, som
inte ser och ändå tror.” Amen!

KP 199 (=källan) / P 476 / B 146

¹ B: ovänner

² B: synderskor

³ B: synderskorna

⁴ B: skökorna

⁵ B: sådana

⁶ B: förståndet

⁷ B: förstånd

⁸ B: djävulsträck

⁹ B: syndat på annat, här onämnbart, sätt.

¹⁰ B tillägger här: heliga

¹¹ B: frestar den himmelske Faderns tålmod

¹² B: oförståndiga

¹³ B: förstånd

¹⁴ B: känsla / finska: tuntoas

Men till er, min hjord, säger Herren, Herren: Se, jag vill döma mellan får och får, och mellan vädurar och bockar. Är det inte nog, att ni har så gott bete, och så överflödigt, att ni förtrampar det med fötterna? Och så sköna källor till att dricka så överflödigt, att ni träder däri med fötterna och gör dem orena? Så att mina får måste äta det ni förtrampat, och dricka det ni med era fötter gjort orent. Därför säger Herren, Herren till dem: Se, jag skall döma mellan de feta och de magra fåren. Hes. 34: 17 - 20

Vi hör av dessa ord, att Herren ämnar döma mellan fåren. Då fåren nämligen har gott bete, blir somliga feta, och de feta fåren löper alltför fort, så att de magra fåren blir efter. De magra fåren får äta rester av det som de feta fåren har nedtrampat. Herren säger också, att han har gett fåren ädla källor att dricka ur, men de feta fåren trampar och förstör även dessa källor, så att de magra fåren som inte har kraft att gå så fort, måste dricka vad de feta fåren har fördärvat med sina fötter.

Herren klagar på samma ställe, nämligen profeten Hesekiels 34:e kapitel och 21:a vers, att de feta fåren stångar de svaga¹. Och därför vill Herren döma mellan de feta och de magra fåren. Man har på många håll sett, att de feta fåren trampar ned betet. Men detta nedtrampande är ingalunda bra, ty de magra fåren som inte orkar springa så fort som de feta fåren, får äta vad de andra har nedtrampat och förstört med sina fötter. De feta fåren rycker upp det bästa gräset här och var

och lämnar det sämre gräset åt de magra fåren. Och det är förstäeligt, att herden måste se efter, att de magra fåren inte skulle bli helt utan föda. Ty även de magra fåren är får, fast de är magra. Herden måste se efter dem som är svaga, för att även de skulle få sin beskärda del. Men bockarna och getterna vill alltid sticka in sin nos genom fönstret eller genom en springa i väggen, för att få tillfälle att stjäla fårens mat. Getterna i synnerhet är giriga efter den mat som ges åt de svaga och lammen. Men herden har ett ris i handen, varmed han slår getterna på nosen, om de kommer och stjäla fårens mat. Getterna avundas, att man ger bättre mat åt fåren än åt dem. Då man ger bättre mat åt fåren, säger getterna: "Är de bättre än vi? Vi har mera mjölk än fåren. Inte har fåren så mycket mjölk som vi." Vi vet också, att somliga herdar håller getter just för mjölkens skull, som man får av dem. Somliga herdar bryr sig inte alls om fåren. Somliga herdar föder getterna väl, men låter fåren svälta. Somliga herdar vallar inte alls fåren, utan föder sig själva, såsom Herren klagat genom den samme profeten Hesekiel i det 34:e kapitlet: "Så sant som jag lever säger Herren, Herren, då ni överlämnar mina får för att rivas, och min hjord till föda åt alla odjur, då de ingen herde har, och mina herdar inte bryr sig om min hjord, utan är sådana herdar, som föder sig själva, men inte vill föda mina får." Hes. 34: 8.

För denna vårdslöshets skull hotar Herren de lata och vårdslösa herdarna och säger: "Jag skall utkräva min hjord ur deras händer och förgöra dem, så att de inte mer skall vara herdar och inte mer

skall föda sig själva, jag skall frälsa mina får ur deras mun, att de inte mer skall uppäta dem.” Hes. 34: 10.

Herren visar även, hur de lata herdarna gör. Han säger: ”De svaga stöder ni inte, de sjuka botar ni inte, de sårade förbinder ni inte, de vilsegångna återhämtar ni inte, de borttappade söker ni inte, men råder över dem med hårdhet och stränghet.” Beklagligtvis har nog denna tids herdar gjort just så som Gud här säger. Men de förstår inte själva, att de är lata och vårdslösa herdar, som inte bryr sig om fåren, utan råder över dem med hårdhet och stränghet. Och hur skulle de kunna valla fåren, då de hatar dem, men älskar getterna? De ger getterna den bästa mat som finns i ladan, men fåren ger de ruttet starrhö. Säkert tycker getterna mycket om sådana herdar som ger dem lindhö.

Men vad får fåren, då getterna föds väl? De får svälta. Om inte Överherden själv hade omsorg om fåren, skulle de säkert för denna tids herdar få svälta ihjäl. Men Herren säger genom samme profet: ”Jag skall själv ta vara på mina får och jag vill uppsöka dem och föra dem till det bästa betet. De borttappade vill jag uppsöka och de vilsegångna vill jag återhämta, de sargade vill jag förbinda, de svaga förstärka, de feta och starka vill jag förgöra och råda över dem med förstånd.” Av dessa ord hör vi, att de feta fåren skall förgöras. Nu frågas det, vilka är de feta fåren? Och varav känns de igen? De feta fåren förtrampar betet och stångar de svagare. Här kvicknar getterna till och säger: ”Vi är eländiga och föraktade, därför stångar de oss.” Slingra

dig inte, du tjuv! Inte är du svag, du som har horn på huvudet. Vi måste säga, att getterna har ingen nöd så länge de orkar stjåla. Och inget djur är så ivrigt att stångas som geten.

Men den är svag, som knappast orkar gå. Men herden som vill beskydda de svaga, påskyndar de svaga med mjukt ris, så att även de skulle hinna hem till kvällen. Ty om de magra fåren lämnas efter, så kommer vargen och river dem. Med detta påskyndande menas något helt annat än med de feta fårens stångande, i vilket även getterna blandar sig. Såsom stora hundar kommer rusande och blandar sig i valparnas slagsmål, så kommer även getterna för att stånga där de feta fåren stångar de svagare. Jag har sett, hur får och getter slåss. Geten reser sig på två ben, men fåret går baklänges och stångar geten i bröstet medan geten yvs på två ben. Av detta fårets stångande får geten till slut ont i bröstet.

Det är inget under, att getterna stångar fåren, men det kan inte herden tåla, att de feta fåren stångar de svagare och trampar lammen ned i gyttjan. Sådana skall Herren förgöra. Det finns också sådana hornlösa getter, som inte alls stångar eftersom de har tappat hornen. Men de är ändå inte får, utan getter. Och de som föder endast getter och svin, uppskattar de hornlösa getterna högt.

Vi får ett lägligt tillfälle att med ledning av dagens evangelium tala om herdar och får. Men låt oss först be Israels Herde, att han måtte bevara sina egna får för den rovlustna vargens tänder, så att vargen inte skulle få tillfälle att riva och sarga dem. Ty den hungriga vargen sitter

nu bakom fårkäppen och törstar efter fårens blod.

O, du Israels Herde! Bevara dessa små och svaga lamm för snöyra, oväder och den rovgiriga vargens tänder, **för att vargen inte ska få tillfälle att riva och sarga dessa små och bävande lamm.** Uppsök även, o, Israels Herde, dina borttappade får och bär dem till hjorden. Styrk även dem, som inte orkar gå, och lyft dem upp ur det gyttjiga kärret, så att de inte dör av köld och hunger. Förbind även deras sår, som vargen har slitit och sargat, och låt dem vila i fårahuset. Föd dem med mjölk och honung tills de blir vederkvickta och styrkta. **Och lär lammen dia dina nådedrypande bröst.** Hör, Israels Herde, alla eländas, bävandes och klenmodigas suckar. Fader vår som är i himlen, o.s.v.

Evangelium: Joh. 10: 11 - 16

Med ledning av vårt heliga evangelium skall vi genom Guds nåd tala om får och herdar. För det första om den lejde herden, och för det andra om den gode Herden. Give den himmelske Herren Jesus sin nåd, att de får för vilka den Gode Herden har gett sitt liv, måtte känna hans röst och följa honom genom alla faror och frestelser, plågor och vedermödor. Amen.

Första betraktelsen visar, hur den lejde herden flyr, när han ser vargen komma. Den lejde herden är en sådan lejd herde, som endast för lön vallar får. Men en sådan herde bryr sig inte om fåren, ty han tänker, att han inte är ansvarig för fåren, bara han får sin bestämda lön. Han låter fåren gå vart de vill, såsom Herren klagat genom profeten Hesekiel: ”Mina

får är förskingrade såsom de som ingen herde har, de har blivit föda åt alla vild-djur. De vandrar vilsegångna på alla berg, och det finns ingen som frågar efter eller bryr sig om dem.”

Getter finns det nu överallt. De luktar så illa, i synnerhet under brunsten², att herden inte kan vistas i samma rum som dessa vanartiga kreatur, som äter gamle Adams dynga³ och sväljer *rinnande djävlaträck*⁴ som de ibland spyr ut och sedan åter lapar i sig. Deras herdar är inte bättre än de kreatur som de vallar, ty de smörjer sin strupe med *flytande djävlaträck*⁵ och ligger i dyngan⁶ tillsammans med getter och svin. Men getterna tycker mycket om sådana herdar, som ligger med dem i dyngan⁷, och åt dem ger de sin mjölk. Men om fåraherden driver bort getterna när de stjäla fårens mat, då börjar getterna stängas. Ty fåraherden ger getterna ris att tugga och skiljer dem från fårahuset.

Men det är ännu underligare, att geta- och svinaherdarna inte tål fåren, ty de är så vana att ligga med getterna i dyngan⁸ och gyttjan, att de inte mer kan se skillnaden mellan får och getter. Djävulen har så förvänt deras syn, att de anser fåren för vargar, men getterna är i deras ögon vackra kreatur. Särskilt är hornlösa getter vackra i deras tycke. **Men dessa hornlösa getter har ännu större benägenhet att stjäla fårens mat än de som har horn.** Härav följer nu att getternas herde inte duger till fåraherde, och fåren kan inte äta sådan föda, som getaherdar kastar åt hundar och svin. För övrigt är alla getternas herdar lejda. De bryr sig inte mycket om getterna, än mindre om fåren som de hatar.

Nu borde vi se, hur den lejde herden gör, när han ser vargen komma. **Frälsaren säger, att den lejde herden flyr, när han ser vargen komma.** Det är klart, att en sådan herde som vallar endast för lönens skull, inte ids skydda fåren, ty han fruktar, att vargen biter honom, om han börjar strida med vargen och skydda fåren. Och vad gör väl fienden annat än biter herden, då han inte får riva fåren.

Dessvärre är somliga herdar så blinda, att de inte ser, hur vargen river fåren. Då nämligen den onde har förvänt deras syn, så blir getterna får och fåren vargar i deras ögon. Hur kan sådana herdar strida för fåren, som själva är rovgiriga vargar? Varje gång ett får kommer, säger de: ”Se, där kommer vargen.” Men Frälsaren talar inte här om dem som hatar fåren, utan han talar om dem, som är så fega, att de inte vågar strida med ulven, fast de ser, hur ulven river **och sargar** fåren. Det är också sant, att den herde som vill bevara fåren för vargens tänder får inte älska sitt liv. Ty vargens ögon vaktar på honom, och om vargen inte får riva fåren så tjuvar han. Men det är vårt hopp, att den gode Herden som har gett sitt liv för fåren, skall beskydda de få får som finns här, för vargens tänder, och att de vargungar, som här lurar på får och herde, slutligen får bita på sina egna tänder och evigt tjuta i mörkrets håla.

Andra betraktelsen visar, hur den gode Herden ger sitt liv för fåren. Den andliga vargen har alltid hatat dem som har velat beskydda fåren. Men särskilt arg var han på den gode Herden, som gav sitt liv för fåren. Men i detta fasansfulla⁹ krig blev vargens tänder så förslöade, att

den *andliga vargen*¹⁰ inte längre kan riva de får som har smakat det slaktade Guds Lamms blod och genom detta blod fått kraft att strida mot vargar.

Frälsaren uppenbarar själv varför den gode Herden ger sitt liv för fåren. Han säger nämligen, att fåren är hans egna och hans egna¹¹ känner honom. Mellan den gode Herden och fåren råder en sådan kärlek, att fåren följer Herden och känner hans röst. Och fåren känner även varandra på rösten¹² och lukten. Men alla får är inte så lydiga, att de genast skulle komma till Herden. Somliga får är högmodiga¹³ och sliter sig lös och far till skogs. Därför sänder Herden sina hundar att driva de vilsegångna fåren till hjorden. En herde som har många får klarar sig inte utan hundar. Även det har stor betydelse, hur hundarna är tränade. Somliga hundar skäller på måfå mitt i hjorden. De förskingrar mer än de församlar. Somliga går framför hjorden och skäller där. Somliga är stumma hundar och skäller inte på någon. Men bästa fårhunden är den som går efter fåren och skäller. Naturligtvis släpper Herren in honom. När hunden börjar gnälla i farstun och skrapa på dörren, säger husbonden: ”Släpp in hunden!” När getterna kommer för att stjäla fårens mat, sänder husbonden honom att jaga bort getterna, och getterna bräker ömkligt, om hunden biter dem **i rumpan**.¹⁴

Men om hunden börjar bita fåren, så filar man hans tänder. Hundarna driver fåren från högmodets höjder ned i ödmjukhetens dal. Om fåren klättrar från saktmodets fält upp på Sinai berg, sänder husbonden sina hundar att driva fåren

från Sinai berg till Golgata kulle, där de får vila litet och betrakta, hur den Gode Herden i den stora striden ger sitt liv för fåren. På Golgata kulle stänks några droppar försoningsblod på fåren. Och vargen som fruktar Guds Lamms blod, törs inte röra fåren, så länge de vilar på Golgata. Ty det slaktade Guds Lamms blod är ett dödande gift för vargen. Om detta blod fastnar i tänderna, blir vargens tänder slöa och faller ur hans mun. Om Guds Lamms blod skulle komma i vargens tarmar, så skulle det bränna hans inälvor. Bara lukten av Guds Lamms blod får honom att tjuta.

Samma natur har även vargungarna. De tjuter ömkligt om de känner lukten av fåren, som är bestänkta med Guds Lamms blod. Vargen är vred inte endast på Herden utan även på hundarna, som Herden har sänt att driva ihop fåren. Men vargen är inte vred på de stumma hundarna som inte skäller på någon. Men på de hundar, som är flitiga att skälla, är alla vargungar mycket arga, ty tack vare dessa hundar måste den hungriga vargen vara utan kött. Den svältande vargen får inget tillfälle att riva **och sarga** fåren så länge fårhunden driver de vilsefarna fåren tillbaka till Herden. Då den svältande vargen inte får tillfälle att sarga fåren, måste den äta blott getakött. Getaherdar själva sover medan gethjorden är skingrad. Getternas herdar ids inte valla sin hjord, utan låter getterna löpa omkring **på fjällen**. Endast vid mjölkningstiden går de med getskällan och ropar, och då svarar getterna med bråkande och släpper sin mjölk, när herden ger dem *djävlaträck och annat skräp*¹⁵. Men om getternas herde började

tukta dem, skulle getterna stängas. Men ingalunda ger getternas herde sitt liv för getterna. Inte börjar han besvära sig för deras skull, inte bryr han sig heller mycket om dem, fast han äter *flytande djävlaträck*¹⁶ med dem och ligger med dem i dyngan¹⁷. Därför hatar inte vargen honom.

Men alla vargungar är mycket arga på Fåraherden som med sina hundar håller ihop fåren. De skulle riva honom i stycken om de hade fått den makten. Men vårt hopp och vår förtröstan till Gud är, att den store Israels Herde, som har gett sitt liv för fåren, bevarar sina får för den rovgiriga vargens tänder. Han tar de svaga, bävande lammen i sin famn och håller varm mjölk och honungs**droppar** i deras mun. Dem som vargarna har sårat eller getterna tryckt ned i gyttjan lyfter den Gode Herden upp och bär in dem i färkätten. Borttappade får av Israels hus söker han upp och hämtar tillbaka de vilsegångna. I deras sår som den andliga vargen har rivit och sargat, gjuter han olja, så att de blir helade.

De få får, som den store Israels Herde har funnit och burit i sin famn, borde nu börja bära ull, då den store Israels Herde har givit sitt liv för dem, så att han inte skall behöva anklaga dem på domedagen, att han inte fått skydd¹⁸ av dem, medan han var naken. Av getaragg blir det inte något skydd för Herden. Och den mjölk man får av getter, duger endast åt getaherdar. Nu borde de får, som den store Israels Herde har räddat från vargens tänder, börja bära ull, ty hittills har de inte burit mycket ull. Somliga vill inte heller bli av med sin grannlåt¹⁹. De skyddar sig

själva men inte Herden. De fruktar att de skall frysa om de förlorar sin grannlåt²⁰. Men jag fruktar, att om fåren är alltför länge oklippta, börjar ullen slutligen falla av och getaragg börjar i stället växa.

Vi måste nu be den store Israels Herde, att han skulle ge mera dagg²¹ från himlen och låta sin nådesol lysa, så att deras ull skulle bli snövit, som förut har varit blodröd. Då fåren får smaka det färska gräset som finns på det bästa betet, dit Israels Herde har fört dem, och för att deras ull inte må fastna i denna världens törnen och tistlar, som växer på många ställen, så borde de låta klippa sig i rätt tid, så att Israels Herde inte behöver anklaga sina får på domedagen, så som han säger till dem, som är på hans vänstra sida: ”Jag var naken och ni klädde mig inte.”

Var nu vid god tröst, ni Jesu får, som den store Israels Herde har köpt med sitt eget blod och ryckt från den rovgiriga vargens mun. Var vid god tröst, ni Jesu lamm, som den gode Herden har tagit i sitt beskydd och livnärt med mjölk och nådedroppar! Var vid god tröst, ni bävande lamm! Den store Israels Herde, som har tagit er i sitt sköte, skall bevara er från snöyra och oväder. Må han lyfta upp och bära dessa svaga, eländiga och betryckta lamm till fårkätten. Må han skydda och bevara dem och trycka dem mot sitt bröst och lära dem dia hans nådeflytande bröst tills de börjar hoppa som hjortar på Sions berg. Amen.

¹ B = SW: magra

² UP = B = SW: då de har hosta

³ B = SW: spyor

⁴ UP = B = SW: draggift

⁵ UP = B = SW: draggift

⁶ UP = B = SW: smuts

⁷ UP = B = SW: smutsen

⁸ UP = B = SW: smutsen

⁹ B = SW: andliga

¹⁰ B = SW: han

¹¹ B = SW tillägger här: får

¹² B = SW: lätet

¹³ B = SW: ohörsamma

¹⁴ finska: perseestä. Ordet saknas även i UP

¹⁵ UP = B = SW: allt slags avskräde

¹⁶ UP = B = SW: draggift

¹⁷ UP = B = SW: smutsen

¹⁸ B = SW: ull till kläder

¹⁹ B = SW: prydnad

²⁰ B = SW: prydnad

²¹ B = SW: regn

Sannerligen, sannerligen säger jag er: Ni skall gråta och jämra er, men världen skall glädjas. Ni skall bli bedrövade, men er sorg skall vändas i glädje. Joh. 16: 20

För den som vill bli kristen, skall denna andliga sorg vändas i glädje, då en botfärdig själ börjar tro, att hans synder är förlättna. Men de sorglösa blir aldrig gripna av den sorg som behagar Gud. Om Gud någon gång lägger på dem en jordisk sorg, såsom han gjorde med Israels barn, gör de dock inte bättring. Ty en jordisk sorg och jordisk motgång dämpar endast litet människans naturliga högmod. Men det är ytterst få människor, som genom denna jordiska sorg kommer till rätt syndakänedom. När Gud genom timlig tuktan hade straffat Israels barn, blev deras högmod därigenom något nedslaget, så att de bekände, att de hade syndat jämte sina fäder, och upphörde sedan med yttre avgudadyrkan. Men de blev ändå inte rätt väckta, bortsett från somliga själar, som av deras exempel hade insett, hur djupt fördärvad människan är.

Även nu ser vi, att världens kors inte gör människan kristen. Många människor i världen är så fattiga, att de inte vet, vad de skall äta. Men det finns inte många människor, som av timlig fattigdom lär sig känna den andliga fattigdomen. Många fattiga är ännu högmodiga, fast de måste leva av andras nåd. Inte kan fattigdomen tämja gamle Adam och utrota det naturliga högmodet. Många har stor sorg i världen, men känner inte den andliga sorg som behagar Gud. Många är eländiga och nakna i världen,

men känner ändå inte den andliga nakenheten. Somliga fattiga gör fattigdomen till sin salighetsgrund och förlitar sig därpå, att de skall bli saliga för sin fattigdoms skull. Men om den jordiska rike- domen inte hjälper någon till saligheten, så torde inte heller fattigdomen hjälpa. Ty många rika tänker även så: ”Då Gud har gett mig så stor jordisk välsignelse, så måste han säkert älska mig. Och sålunda drar han slutsatsen, att då Gud har ansett honom värdig att få så mycket gods och ägodelar, så skall Gud säkert även ge honom himmelsk rikedom. Men det är ovisst, min vän, vem det är som har gett dig så mycket ägodelar. Du tror att det är Gud, som har gett dig allt. Men jag tror, att världens furste har gett gods och ägodelar åt de flesta rika. Men även om Gud hade gett rikedom åt någon, som inte har skaffat den med orätrådighet, så är du dock inte behagligare för Gud, om du inte blir kristen.

Alla fattiga tänker i sitt naturliga tillstånd: Gud ger mig säkert bättre gods och egendom, då han inte har gett mig jordisk egendom. Men vet du vem som har gjort dig fattig? Du skyller på Gud, fast du kanske själv är skyldig till din fattigdom, då du har missbrukat kroppens och själens krafter. Du har kanske förslösat din egendom genom dryckenskap¹, grannlåt och lättja. Du har kanske förstört din hälsa genom denna dryckenskap och skörlevnad, eller genom prål och skryt. Och sedan säger du: ”Gud gjorde mig fattig i denna världen. Säkert ger han mig en bättre lott i den andra världen.” Varav vet du, vem som har gjort dig fattig? Jag tror att världens gud har gjort de sorg-

lösa² rika genom falska affärer. Och somliga har han gjort fattiga genom dryckenskap, grannlåt och lättja. Om rikedom inte duger till salighetsgrund, duger inte heller timlig fattigdom till salighetsgrund, utan både rika och fattiga måste slingra sig i helvetet om inte sann ånger och bättring sker.

Om rikedom duger åt somliga till salighetsgrund och fattigdom åt somliga, så duger säkert även dygden åt somliga till salighetsgrund, och död tro eller stulen nåd åt somliga. Men om världens rika inte har sorg över något annat än ägodelar, och om världens fattiga inte har någon annan sorg än den som gäller buken, så har ingalunda de dygdiga heller den sorg som är efter Guds sinne. Ty deras dygd är till hinder för dem, så att de inte kan känna syndasorg eller ånger. Vad skulle de sörja, som har så mycket rättfärdighet och dygd av sig själva, att de inte behöver tigga om nåd. Nog säger de ändå **med munnen** att de inte förtröstar sig på sin dygd. Men likväl förtröstar de sig därpå, då de inte har några synder som de skulle ångra. Säkert ser något³ öga om människan är ångerfull och bedrövad.

Men varav sorgen kommer, vet inte världsbarnen. De anser den vara fåfång och onödig. Likaså tror nådetjuvarna, **när de ser att någon människa är bedrövad, att det är en besynnerlig vidskepelse**. De som lever av tjuvnad behöver aldrig vara bedrövade. **Inte behöver de vara i rätt ånger, vilka redan i moderlivet har gjort bot**. De tror, att de redan för länge sedan har gjort bot och bättring, men de vet ändå inte, när den rätta ångern skulle ha skett. Likväl tillägnar de sig Guds nåde-

löften och tror, att de botfärdigas tårar och suckar är en besynnerlig vidskepelse. Men svordom, slagsmål och dryckenskap utgör enligt deras mening kristendomens kännetecken. I deras tycke är det inte underligt, att draktårar rinner från deras egna ögon, då brännvinet stiger åt huvudet. Men de anser det besynnerligt, när de ser en kristen gråta och sucka. Det förvånar dem, att inte alla människor är som nådetjuvarna, ivriga efter världen, fyllhundar och horor⁴.

Likväl är Gud sannfärdig i sitt ord, då han säger, att de ångrandes sorg vänds i glädje. Om världens glädje slutligen vänds i sorg, så har redan många botfärdiga själar fått erfara den sanningen, att den sorg som är efter Guds sinne slutligen skall vändas i glädje, nämligen när en bedrövad och botfärdig själ får den saliga förvisningen, att alla hennes synder är förlåtna genom den försoning som har skett i Jesu död. Och vi hoppas att alla de själar, som ännu är bedrövade, skall få samma förvisning, att deras förra oförrätter är förlåtna. Fast fienden vill hindra somliga att komma till Frälsaren, då han genom egenrättfärdigheten inger ovärdighet och tvivel i deras hjärtan, för att de inte skulle tro, att Frälsarens nåd är ännu större än människans synder. Vi vet nämligen, att fienden inte vill unna, att en enda själ blir frälst genom Frälsarens nåd. Men genom dygd och egen bättring skulle han nog låta dem försöka, likaså genom död tro. Ty fienden vet väl, att **varken dygden, den egna bättringen eller den döda tron skadar honom, då** de botfärdiga själarna ändå inte får samvetsfrid, hur de än skulle med egen bättring och dygd

undvika samvetets anklagelser och gnagande. Men nåden som blir given åt de botfärdiga utan förtjänst, nåden som dödar samvetetsqualen, nåden som rinner från det slaktade Lammets sår, vållar fienden ett synnerligen stort sår, då han därigenom förlorar alla troende själar och lämnas själv att tjuta utanför fårahuset.

Vår avsikt i dag är att betrakta, hur den sorg som är efter Guds sinne vänds i glädje. Om den stora nåden vore oss given från ovan, att vi kunde rätt förklara denna sak till tröst och uppbyggelse för de botfärdiga och bedrövade lärjungarna. Men vi hoppas likväl, att den störste Korsbäraren som själv har varit i den största pinan och sorgen för oss **fattiga och eländiga syndare**, skall ge alla fattiga och bedrövade själar kraft att tro, ropa och klappa på himlens port, så att deras sorg, som dock är lätt och timlig, snart skall vändas i glädje och fröjd. Hör, du himmelske Korsbärare, alla bedrövade hjärtans suckan. Fader vår, o.s.v.

Evangelium: Joh. 16: 16 - 22.

Jesus säger till sina lärjungar: ”Ni skall gråta och jämra er, men världen skall glädja sig. Ni skall bli bedrövade, men er bedrövelse skall vändas i glädje.” Med ledning av dessa ord skall vi denna stund betrakta, hur lärjungarnas bedrövelse vänds i glädje. **Första betraktelsen. Varför blir lärjungarna bedrövade? Andra betraktelsen. Varför skall lärjungarnas bedrövelse vändas i glädje?** Vi hoppas och ber, att alla som ännu skrattar i världens glädje, skulle bli sorgsna, och likaså, att alla som ännu är bedrövade för

syndakvalens skull skulle bli glada. Såsom sorg och glädje följer varandra och hör till kristendomen, så kan en kristen inte vara utan sorg och glädje.

Första betraktelsen. Varför blir Jesu lärjungar bedrövade? Därför, att Jesus går bort och lämnar dem ensamma. Lärjungarna har nämligen den tanken, då de är i sorglöshetens tillstånd, att Jesus alltid är med dem. De tror, att de genom Jesus skall få ära, gods och egendom i världen. De hoppas på goda dagar så länge den döda tron har betäckt deras ögon, så att de inte ser sina synder och sålunda inte känner, att en andlig Frälsare är mer nödvändig än en jordisk Frälsare. Så länge som människans hjärta är fast i världen, väntar hon på en jordisk Frälsare, som kan göra henne mycket lycklig i världen. Inte fattar hon i detta tillstånd, att hon behöver en andlig Frälsare som frälsar hennes själ från helvetet. **Därför tackar hon i det naturliga tillståndet Frälsaren för det goda, att hon har fått livet, hälsan, egendomen och äran. Men hon tackar inte för att ha fått himmelska ägodelar, såsom ånger, tro, kärlek, samvetsfrid. Hur skulle hon tacka för sådant som hon inte ens saknar?**

Lärjungarna var nu i det tillståndet att de bekände, att Jesus är Guds Son och världens Frälsare, inte i andlig utan i timlig mening. De väntade varje dag, att Jesus **snart** skulle bli konung, att de genom honom skulle bli ämbetsmän, landshövdingar och furstar, att de genom denne Frälsare skulle vinna ära, gods och ägodelar, att de skulle få vara glada och njuta av goda dagar under denna konungs regering. Men i denna falska tro blev de

grundligt bedragna. När Frälsaren började tala om sitt lidande och sin död: ”Om en liten tid”, sade han, ”och ni ser mig inte.” Därav och just genom Jesu död kom lärjungarnas sorg, då allt hopp om jordisk ära och makt gick om intet.

Alla naturliga människor är nu i samma tro som lärjungarna, nämligen att de genom Frälsaren har fått eller tror sig få gods, ära och egendom och annat sådant gott som hör till detta jordiska liv. Men de andliga ting som hör till rätt kristendom, till exempel sann ånger, levande och saliggörande tro, rätt kristen kärlek, bödens kraft, tålmod i andlig vederböda, detta förstår inte den naturliga människan att sakna.

När nu den jordiske Frälsaren dör, eller när den naturliga människans hopp om jordisk ära går förlorad genom Frälsarens död, *vilket sker genom samvetsväckelsen*⁵, då grips hon av en tung andlig sorg, när hon tänker hur fåfängt och eländigt hennes förflutna liv har varit. Hon ser att hennes förra tro på Frälsaren har varit ⁶ en bedräglig skugga, en död tro, varmed människan har bedragit sig själv när hon har litat på en jordisk Frälsare, men inte ens förstått att sakna en andlig Frälsare. Då grips hon av en andlig sorg, en djup saknad och längtan efter den Frälsare som hon i sin blindhet har hållit för endast en jordisk men inte andlig Frälsare.

Man har nämligen erfårit, att en väckt människa inte längre har den största⁷ omsorgen om buken, utan om själen, hur den skall bli frälst. *Förr har hon hållit Jesus endast för en jordisk Frälsare, genom vilken hon trodde sig vinna världens gods och ära, men efter väckelsen gick*

det hoppet om intet, att hon genom Frälsaren skulle bli rik och mäktig. Nu känner hon, att den Frälsare på vilken hon i sin blindhet förtröstat, verkligen har dött i hennes hjärta. Den Frälsare lever inte längre, genom vilken hon trodde sig få gods och ära i världen. Och den Frälsare genom vilken hon skulle få sina synder förlåtna och ett evigt liv, har ännu inte blivit levande i hennes hjärta.

I det väckta tillståndet grips människan av så stor otro, att hon inte vill tro, vem som än skulle säga till henne, att Frälsaren ännu lever. *Många väckta människor har så bedrägligt tvivel, att de nästan inte alls tror att någon Gud eller Frälsare finns. Nog trodde hon då på Frälsaren, när hennes fiske var framgångsrikt, när hon fick massor av fisk, när hon fick en god skörd, när hon lyckades ta sig upp ur havet eller forsen med livet i behåll. Då tackade hon nog i Jesu namn. Och det var rätt och tillbörligt att göra så. Men hon välsignade ju även då hon fick suppa brännvin. Hon tackade ju även då hennes sprithandel hade framgång. På den tiden hade hon stark tro, att all denna välsignelse kom till henne genom Frälsaren, fast en del av hennes välsignelser torde ha blivit djävulens ande till ära, men inte Frälsaren.*

Men nu, när hon ser sina synder och det förra levernet börjar svida i hennes samvete, nu tror hon inte längre att en Frälsare finns. Och även om hon trodde att en Frälsare finns, så tror hon dock inte ännu, att han är hennes Frälsare. Så otroende är somliga människor i det väckta tillståndet, att de inte tror, att Frälsaren ännu kan hjälpa även dem ur denna

andliga nöd.

Vi talar här särskilt till de väckta, till vilka detta Frälsarens ord hör: ”Ni skall gråta och jämra er”, ty de benådade själarna har redan funnit sin Frälsare. De har inte så stor nöd. De kan redan själva flyga. Men de väckta, eller de lärjungar, som har fått en stor andlig sorg, vilkas Frälsare är död, fast han lever, vilkas tankar grumlas genom otro och tvivel, de behöver vägledning och förklaring. Varför har de gripits av den svåra andliga sorgen? Självklart därför, att de är utan Frälsare. Jesus, eller den Frälsaren är död på vilken de i sorglöshetens tillstånd **på fel sätt** förtrostdade. De höll honom för en jordisk Frälsare, då de hade största omsorgen om buken.

Men nu, när de har fått större omsorg om själens frälsning, tvivlar de på, om någon Frälsare finns. Och skulle han finnas, så tror de inte att han kan, förmår eller vill hjälpa dem. De tror nämligen, att Frälsaren inte bryr sig om så stora syndare som de är. Egenrättfärdigheten hos dem är så stor, att de ibland försöker med egen bättring, ibland med ånger och tårar förtjäna nåden. De skulle först vilja bli änglar och sedan komma till Frälsaren. De blygs att komma till Jesus sådana som de är.

Världen gläds, då dessa lärjungar gråter och jämrar sig. Världsträlarna förstår inte varav denna sorg kommer över Jesu lärjungar. Somliga tror, att de låtsas vara bedrövade. Somliga bespottar de bedrövade lärjungarnas tårar och säger: ”Nog är du from. Är också du en kristen?” Om en bedrövad lärjunge öppnade sin mun och sade några ord till de sorglösa

människorna till varning, för att de bättre skulle ta vara på nådatiden, så vredgas världsmänniskan genast och säger: ”Gå du nu ensam till himlen och låt oss i fred gå till helvetet!” Så dristig är världsmänniskan att bespotta Jesu bedrövade lärjungar, att hon riktigt utmanar fienden såsom judarna som ropade: ”Låt hans blod komma över oss och våra barn!” Nog skall de bedrövades tårar en gång börja bränna deras samveten, då det börjar gnaga på deras samveten, hur de har levt.

Andra betraktelsen. Hur lärjungarnas sorg skall vändas i glädje. Vi har i förra delen betraktat, varav sorgen kommer över lärjungarna och visat, att den kommer av Jesu död. Frälsaren är nämligen död i deras hjärtan. Åtminstone känner de inte, att han lever där, förrän otron tas bort genom någon märklig bevisning, varmed de övertygas om att Frälsaren ännu lever och att han verkligen är uppstånden från de döda. Denna Frälsarens uppståndelse sker kraftigt i somliga människors hjärtan. En ängel kommer från himlen och bortvältrar stenen från gravens dörr.

Ty när Frälsaren för syndens skull har dött i människohjärtat, kommer dygdens företrädare Josef och Nikodemus och begraver hans kropp och lägger ytterligare dygdens täcke över graven. Då nämligen Jesu sorgsna lärjunge gråter och jämrar sig över Jesu död, kommer därtill dygdens tankar och säger: ”Du har ännu inte gjort bättring. Hur kan du komma till Frälsaren så dålig och oren? Du är ännu inte värdig att få nåd. Du måste först bättra ditt leverne.” Så börjar nu Josef och Nikodemus, det vill säga, dygdens tankar,

begrava⁸ Jesu kropp, och de lägger ytterligare ett hållfast lock på graven. Och detta lock är gjort av idel hållfast dygd, som är så glänsande inför världen, att även världens barn, det vill säga, uppenbara fiender till Jesu kors, sätter sitt sigill på dygdens sten och säger: ”Om inte dygden duger inför Gud, vad skall då duga?” Det har nog varit en gammal hednisk tro, att dygden är en hållbar salighetsgrund. Och ännu är denna falska salighetsgrund så hållfast i somliga människors skalle⁹, att den ligger där som stenlocket på Frälsarens grav.

Den som har begravt¹⁰ Frälsaren under dygden, är fjärran från den glädje och salighet som Jesu bedrövade lärjungar känner då fridens ängel kommer från himlen och vältrar bort dygdens sten från gravens dörr. Vi kan säga, att ängeln vältrar bort stenen från graven, då väckta själar inser hur skadlig den egna bättringen är, varmed de någon tid har försökt bygga en grav åt Frälsaren. Frälsaren uppstår inte i de väcktas hjärtan förrän trons ängel vältrar bort denna sten från gravens dörr.

Några väckta själar går vilse även genom denna egenrättfärdighetens förvändning, att de ännu inte haft rätt ånger. Denna tanke som hindrar somliga ångrande att komma till Frälsaren, är enligt vår mening lik Petrus och Johannes, som sprang till graven och började där söka efter Frälsarens kropp, fast han redan var uppstånden. Fann de Frälsarens kropp där? Nej, de fann ingenting annat än svettduken och linnebindlarna. Men först efteråt fick de en större sorg. Och om en väckt människa önskar sig ännu större

vånda än hon har, så ligger den hemliga tanken fördold i hjärtat, att hon med den våndan vill förtjäna något av Guds nåd.

Men ingalunda förtjänar du nåden, du bedrövade själ, hur stor vånda du än hade. Du kan inte heller själv åstadkomma större ånger än vad den Helige Ande verkar i dig. Men om din ånger är större eller mindre, tyngre eller lättare, längre eller kortare, detta inverkar inte mycket på denna kristendomens sak, blott hjärtat har blivit ödmjukt och förkrossat, så är du färdig att ta emot nåden, som ges dig för intet, inte för bättringens skull, inte heller för ångerns skull, utan för Jesu pinas och döds skull, för hans stora smärtas skull, för hans blodiga svetts skull, för hans tårars skull, för hans suckars skull, för hans höga rops skull, för hans sårs och blodsutgjutelses skull. Inte för någonting annat.

Men må inte den döda tron och nådetjuven tränga sig in i fårahuset. Denna stora nåd är inte för dig, du obotfärdiga ande, sovande samvete och förhärdade hjärta. Du får nog återvända med den samma onde andes heder, varmed du har kommit hit. Genom vilket hål håller du på att tränga dig in i fårahuset, då din skepnad visar, att din gamle Adam ännu är lika stor som du själv är? Träng dig inte genom fönstret, nådetjuv, utan kom genom dörren, om du verkligen vill komma in. Kom blott ihåg Frälsarens ord: ”Den port är trång och den väg är smal, som för till livet, och få är de som finner den.” Var eller genom vilket hål tränger du dig in, nådetjuv? Är det med den döda tron du avser att komma till himlen? Eller genom dygden, fattigdomen, världens kors eller

genom allmosor åt de fattiga?

Aldrig släpper man in ett kreatur med horn på huvudet i fårkätten, utan hornen måste bort, getraggen avhåras, det tjocka skinnet skall bort. Det uppblåsta hjärtat skärs med rakkniv. Oxhuden bränns med brännjärn, för att det skulle bli ett hål på samvetet. Och genast då det blir ett hål på samvetet, stinker en elak lukt av den syndaånga som stiger upp ur hjärtat, så som från en dryckesgryta, där man har kokat djävlaträck¹¹. Samvettsåren börjar stinka och flyta var så snart det blir hål på samvetet. Det döda och ruttna köttet, som varit betäckt med sorglöshetens plåster, måste skäras bort med Guds lags vassa rakkniv. Och först sedan det ruttna och döda köttet har skurits bort ur samvettsåren, först sedan samvettsåren svider, värker och blöder, först då läggs hälsosamt läkemedel och honung i såren.

Må den tanken vara fjärran från mig, att jag skulle vilja riva färska och blödande samvettsåren. Må Gud bevara mig för att göra det. Men den döda trons ruttna kött måste skäras bort. Och jag vill inte alls röra de sår, som redan har läkts genom försoningsblodet. Men jag skulle vilja, att de samvettsåren som lagen har skurit, skulle läkas med en nådedroppe¹², kärlekens honung och den levande trons olja, så att den förra svedan och värken skulle upphöra och den förra vandan och förskräckelsen skulle försvinna och fullkomligt glädje och frid skulle träda i stället.

Detta är säkert Frälsarens avsikt, då han säger till sina lärjungar: ”Er bedrövelse skall vändas i glädje, och ingen skall ta er glädje från er.” Det är sålunda

inte Frälsarens avsikt, att lärjungarnas bedrövelse alltid skall bestå, utan det är hans vilja, att bedrövelsen skall vändas i glädje. Och så har det även skett med alla benådade själar, att deras förra bedrövelse har vänts i glädje. Fast denna glädje inte kan vara alltid och upphörligt lika stor, ty lärjungarna blev hänryckta, då de såg Herren, men Petrus blev senare åter bedrövad, då Frälsaren tredje gången frågade: ”Simon, Jonas son, älskar du mig?”

Och vore det så nyttigt, om människan alltid vandrade i solskenet? Säkert är det Guds mening, att en kristen ibland skall ha solsken, ibland molnigt, ibland regn. Både solsken och regn är dock nödvändiga för jordens frukt. Om det alltid vore solsken och aldrig regn, skulle det kanske bli frukt på låga ställen och i fuktig jord. Men på bergen och höjderna skulle det inte bli något. Om det alltid vore regn, kunde det bli någon frukt på bergen och kullarna, men i fuktig jord skulle det endast bli strå. Därför ger Gud ibland regn och ibland solsken, för att säden skulle växa och bli fruktsam både på höjderna och i nådens dalar, den heliga säd, som den store Såningsmannen har sått. Och detta har skett för att inte höjderna skulle säga till dalarna: ”Ni är onyttiga.” Ty i dalarna blir ofta rikligare frukt än på höjderna. Och dalarna behöver inte säga till höjderna: ”Ni är odugliga.”* (*Gud behöver båda. Amen.*)

1. Delvis bevarat originalmanuskript / 2. Delvis bevarad handskreven kopia

FKHS Aunos samling / Nationalarkivet Helsingfors

*Början och slutet förkommet.

III P / PS bilaga / P 528 / SW 284 / B 156

- ¹ B = SW: frosseri
² B = SW: somliga
³ B = SW: varje
⁴ B = SW: skökor
⁵ B = SW: och samvetet vaknar
⁶ B = SW tillägger: blott
⁷ III P = B = SW: stor
⁸ III P = B = SW: bära
⁹ B = SW: förnuft
¹⁰ III P = B = SW: burit
¹¹ III P = B = SW: drakgift
¹² III P = B = SW: nådedroppar

Kom, låt oss vända oss om till Herren, ty han har sargat oss, han skall också hela oss. Han har slagit oss, han skall också förbinda oss. Hos. 6: 1

Profeten Hosea visar, hur Guds faderliga tuktan leder till människans bättring, då människan tar emot Guds nådiga tuktan. Gud hade ofta försökt tukta Israels barn, ibland genom krig, ibland genom hunger, men han måste ofta klaga, att de inte tog emot hans tuktan, varav man även ser, att människan inte är en sådan skapad varelse som tar emot tuktan. En ox flyr framför piskan hellre än en människa. Hur ofta har inte Gud tuktat människosläktet genom krig, hunger och dyr tid, men genom denna yttre tuktan har ingen bättring blivit av, utan i stället har människosläktet förhärdats ju mer Herren har slagit det. Likväl uppmanar profeten Hosea Israels barn att vända sig om till Herren efter den hårda tuktan de fick lida i yttre mening, då deras rike förstördes, deras städer brändes och största delen av folket dräptes, och de som blev kvar fördes som fångar till hedningarnas rike. Profeten Hosea uppmanar folket att vända sig om till Herren och börja tjäna honom trognare än förut, då han predikar på det ovan nämnda stället: "Låt oss vända oss om till Herren, ty han har sargat oss, han skall också hela oss. Han har slagit oss, han skall också förbinda oss."

Om nu denna tids kristna bara tog åt sig ett uppbyggligt exempel av dessa profetens ord och besinnade, vilken välgärning Herren har gjort för dem, då han slagit dem både med yttre och andlig

tuktan, nämligen först genom uppväckelsen, då Herren slagit dem genom samvetsplåga, med den järnpiska, varmed Kristus regerar över hedningarna, och även genom yttre tuktan har Herren börjat aga oss. Om de kristna tog vara på denna nådiga tuktan och vände sig om till Herren samt av allt hjärta anförtrodde både kropp och själ i Herrens vård, så skulle inte så svåra frestelser och fruktan för jordisk nöd komma över dem. Men de som kämpar med otro kan inte tro så mycket, att Gud även genom den yttre tuktan drar dem till sig och vill slita deras hjärtan lösa från världen. Men såsom barnet skyndar till förälderns famn, fast föräldern har agat det, ty det har ingen annan tillflykt, så måste även en kristen skynda sig i den himmelske Förälderns famn varje gång Fadern har tuktat honom. Om han därtill kunde kyssa Faderns ris och tacka för god tuktan, så skulle Föräldern ta honom i sin famn och kyssa honom och låta honom dia sina nådedrypande¹ bröst. Härtill uppmanar även profeten Hosea: "Kom, låt oss vända oss om till Herren, ty han har sargat oss, han skall också hela oss. Han har slagit oss, han skall också förbinda oss."

De kristna har dock ingen annan tillflykt än den himmelske Fadern. Och då nu Föräldern har börjat tukta sina olydiga barn med dyr tid, och de kristna därvid får jämte hedningarna lida nöd och brist, så har de kristna intet annat råd än att skynda till Förälderns famn, såsom ett barn som har blivit agat, och be att dessa den sista tidens vedermödor skulle förkortas för de utvaldas skull. Vi har det hoppet och den förtröstan till

Gud, att han inte skall lägga större börd på oss än vad vi mäktar bära. Hör du, himlens och jordens Härskare, de bedrövades, ångrandes och nödstäldas suckan. Fader vår som är i himlen, o.s.v.

Evangelium: Joh. 16: 5 15

I dagens heliga evangelium talar Jesus om att han skall fara till sin Fader, varför lärjungarnas hjärtan fylls av bedrövelse, men han lovar dem en tröstare, som skall leda dem till *all sanning*². Med anledning därav skall vi denna nådestund genom Guds nåd betrakta hur lärjungarnas hjärtan fylls av bedrövelse, när Jesus avser att lämna dem.

Första betraktelsen visar, hur lärjungarna blir bedrövade, när Jesus går bort. Då lärjungarna hade börjat följa Kristus i det hoppet, att de genom Kristus skulle bli lyckliga i världen, så är det förståeligt, att de blir bedrövade, då han går bort. Då hände det på ett synligt sätt, att Jesus genom döden gick bort till sin Fader. Lärjungarnas hjärtan var då så starkt fästade vid världen, att de inte kunde undgå bedrövelsen, då deras jordiska stöd dog bort. Jesus dog och lämnade lärjungarna i stor bedrövelse. Detta sker nu på det sättet, att då de kristna är fästade vid världen, så dör Jesus i deras hjärtan och därav får lärjungarna sorg. Eller såsom Frälsaren säger i evangeliet, att deras hjärtan blir uppfyllda av bedrövelse, då de märker eller känner, att Jesus är död.

Lärjungarnas hjärtan var helt fästade vid världen när Jesus dog. Men efter hans död greps de av en hjärtgripande sorg, som ryckte deras hjärtan lösa från

världen. Så sker det även nu. Då Jesus för världskärlekens skull dör i de kristnas hjärtan blir de bedrövade och börjar storligen längta efter Frälsaren. Men om de kristna inte blir bedrövade, då de känner att Jesus dör i deras hjärtan, går de helt och hållet till världen. Dess värre har det gått så med många i denna tid, att Jesus har dött i deras hjärtan, men de har inte blivit bedrövade över denna död, utan de har varit nöjda med detta döda tillstånd. De har inte gråtit och jämrat sig av längtan efter Jesu nådiga närvaro. Och deras Frälsare ligger nu i graven. Och några som gråter och jämrar sig över Jesu död kan inte längre tro, att han skall uppstå. De tittar nog ned i graven, men finner inte honom där heller.

Vad hjälper det dig Petrus, att du hoppar ned i graven och gräver i svettduken, då du inte förmår tro, att Jesus lever, fast han har blivit sedd av kvinnorna? Vad tänker du, Petrus, då kvinnornas Frälsare lever och din Frälsare ännu är död? Kvinnorna är glada, men du är bedrövad. Kvinnorna tror, men du tror inte, att han lever. Då du med säkerhet vet, att Jesus är död i ditt hjärta, men känner inte med säkerhet, att han lever, fast du skulle önska, att han vore levande, så måste du med denna kunskap fara ned i dödsriket, även om du gråter och jämrar dig, även om du är storligen bedrövad, även om du skulle förundra dig och grubbla med ditt förnuft, hur Jesu kropp har kommit bort från graven. Allt detta undrande, hoppande ned i graven och grävande i svettduken hjälper dig inte till saligheten, så länge din Frälsare är död.

Även om du på grund av den stora bedrövelsen inte kan helt och hållet gå till världen, kan du för din stora otros skull inte heller komma till himlen.

Andra betraktelsen. Hur skall de bedrövade lärjungarna få glädje över Jesu uppståndelse? Vi vet med säkerhet, att alla Jesu lärjungar har blivit bedrövade över Jesu bortgång. Men får nu alla glädje över hans uppståndelse? Jo, alla som i sanning har börjat efterfölja Kristus, men denna glädje får inte alla på samma gång. Maria Magdalena, som älskade Jesus så mycket i den spetälske Simons hus, hon som hade fått så mycket förlåtet och som utgöt kostbar nardusolja på hans huvud, denna gamla hora³ får först känna och se den store Korsbäraren och törnekrönte Konungen uppstånden. Men tänk inte, du gamla hora⁴, att du alltid skall vara den bästa kristna, fast du på påskdagen först har fått se Herren. Inte har du den andekraft, att du bäst kan befrämja Kristi rike⁵. Du är inte den klippa som Kristus har ämnat bygga sin församling på. Men Petrus är den klippa på vilken Kristus har lovat bygga sin församling, och Johannes är den lärjunge som Jesus älskar. Fast du är den första för vilken Jesus⁶ uppenbarar sig, så är du dock inte den bästa kristna. Fast nu Petrus och Johannes gråter och jämrar sig, och du är glad, nog skall Herren uppenbara sig även för dem, och deras bedrövelse skall få en ände. Lärjungarna skall bli glada när de ser Herren.

Men Tomas, som ännu går sina egna vägar och inte är tillsammans med de övriga lärjungarna på de kristnas sammankomst, när skall han få se Kristus?

Jag tänker att han inte får se Herren förrän han kommer till lärjungarnas sammankomst. Om Tomas förblir ensam och söker Kristus i ensamheten, måntro Kristus kommer för att uppsöka honom där? Jag tänker, Tomas, att du först måste komma till de kristnas sammankomst, innan Kristus kommer och visar sina sår. Inte blir du delaktig av uppståndelsens nåd, förrän du kommer till församlingen. Hur du än må läsa i boken i ensamheten och hålla böner hemma, inte blir du där kristen. Men kom först till de kristnas sammankomst och sök först församlingen, annars finner du inte Kristus. Och vi har det hoppet, att Tomas som har en hjärtgripande och uppriktig sorg över Kristi⁷ död, skall se och tro, att Jesus ännu lever, då Herren kommer till lärjungarnas sammankomst och är tillsammans med dem.

Men Nikodemus och hans trosbröder som med sin dygd lägger Kristi lekmän i den döda trons grav och går direkt till Gud och inte kommer in i det rummet där dessa dårar gråter och jämrar sig. De får vara aldrig så oklanderliga inför världen och inte ha samtyckt till världshopens gärning och råd, som ropar: ”Korsfäst!” För dem blir Kristus inte levande, vare sig i denna eller den tillkommande världen, utan deras Frälsare förblir i graven nu och för evigt. De har inte någon hjärtgripande sorg över Jesu död, inte heller någon glädje över hans uppståndelse.

Men de få själar som förblir församlade, gråter och jämrar sig över Jesu död, medan de längtar efter Jesu nådiga närvaro, de får känna uppståndelsens

glädje. De undfår den Helige Ande. De får kraft att predika evangelium för alla skapade. Och de skall följa Jesu blodiga fotspår till Sions berg, där de får se den store Korsbäraren och njuta saligheten av att beskåda honom nu och i evighet. Amen!

KP 230 (=källan) / P 540 / SW 296 / B 163

¹ B = SW: nådefulla

² B = SW: hela sanningen

³ B = SW: sköka

⁴ B = SW: Magdalena

⁵ B = SW: församling

⁶ B = SW: Kristus

⁷ B = SW: Jesu

Ni ber och får intet, ty ni ber illa, nämligen att ni skall förtära det i er vällust. Jak. 4: 3

Den ädle aposteln Jakob bestraffar i detta fjärde kapitel och tredje versen sådana människor, som ber Gud endast om sådant som hör enbart till detta jordiska liv, och inte ber om det, som vore mer nödvändigt och nyttigt för själen, nämligen andliga ting, såsom tro, hopp och kärlek. Den som är fast vid världen ber Gud endast om det timliga goda som hör till kroppens uppehälle, men världsmänniskan saknar inte det oförgängliga goda för själen. Vi vet att varje hedning tackar, då han får fylla sin buk¹, men inte tackar alla Gud för ordet² som de hört, för tron som de fått eller för kärleken, som de känt.

Sorglösa människor, i synnerhet den döda trons bekännare, läser många böner, fast det är ovisst om dessa böner kommer från hjärtat eller buken, då de böjer sina knän och tackar Gud med många böner och tacksägelse såsom fariséerna, som läser långa böner för att människorna skall se hur fromma de är. Fast deras leverne för övrigt inte är särskilt fromt eller kristligt, då de nämligen ibland tackar, ibland svär, ibland välsignar, ibland förbannar, ibland ber och ibland slåss.

Så kan även tjuvar tacka Gud för att deras tjuvnad har varit framgångsrik. Och fyllhundar välsignar även den giftiga drycken som vållar dem döden i förtid. Även krögare ber till Gud, för att deras sprithandel skulle ha framgång. Men det är ovisst om Gud skall höra tjuvars, horrors och fyllhundars bön, då de

ber om sådant - - - som skadar deras själar³. - - - och utan möda har nådetjuven⁴ fått nåd. Nu ber han till Gud, att Gud skulle bevara hans tro, så att ingen skall få röva bort hans döda tro. Hör Gud sådana böner? Säkert hör världens gud dem, han som med den döda tron bedrar människor. Säkert hör världens furste dem, han som har lärt nådetjuvarna att tillägna sig Guds nåd utan rätt ånger.

Då nu den rike tackar Gud för vad han med mammons hjälp har samlat ihop och alltid ber, att Gud ännu skulle hjälpa honom att med falskhet göra vinst, så tror han sig nu ha läst en hjärtlig och för Gud behaglig bön.

Då en fattig, som har största omsorg om buken, tackar Gud för att han med andras bistånd fått fylla sin buk och alltid ber att han fortfarande skall få vara lat och leva av andra människors möda, så tror han, att han har läst en rätt och Gud behaglig bön.

Då en tjuv tackar Gud för att han fått stjäla i fred, och ständigt ber till Gud, att hans tjuvnad skulle vara framgångsrik, så att ingen skulle ertappa honom, så hör visst gud hans bön, nämligen den gud som har lärt honom att stjäla.

Och då en fyllhund välsignar i Jesu namn för brännvinets skull, som uppeggar honom att svära och slåss, och tackar Gud för ett sådant ämne varigenom han förstör sin hälsa, slösar bort sin egendom och störtar sin hustru och sina barn till fattigdomen, då tror han, att han har tackat vackert och av hjärtat bett till sin Gud.

Men den blinde stackaren vet inte till vem han ber. Och när krögaren⁵ tackar Gud för den vinst han fått genom

brännvinshandel och alltid ber, att Gud skulle välsigna hans handel, då har även han läst en vacker och för sin själ uppbygglig bön i det goda hoppet, att Gud hör alla fyllhundars och krögares välsignelser, när de ber Gud om hjälp för att bedra andra människor och mörda sina egna själar.

När åter dygdiga människor tackar Gud för att de inte är så onda⁶ som andra människor, så förstår man, att deras bön är synnerligen vacker inför världen. Kanske tror de även själva, att en sådan bön borde behaga Gud, fast Frälsaren säger, att fariséens bön inte kunde rättfärdiggöra honom, då han nämligen prisade sig själv men inte Gud.

Men den döda trons bekännare, som läser så mycket, välsignar så vackert, ber så ödmjukt, tackar så ivrigt för maten. Kan någon enda säga, att deras böner inte behagar Gud? Jo, säkert, om de skulle komma från ett ödmjukt och förkrossat hjärta. Men när har deras hjärtan blivit förkrossade? När har de gjort en sann bot och bättring? De vet inte själva, när det skulle ha skett. De uppskjuter alltid till sist den sak som borde göras först, och sålunda är deras böner behagliga för världens furste, som har lärt dem att stjäla nåd. Alla dem gäller nu dessa Jakobs ord: ”Ni ber och får intet, ty ni ber illa, nämligen, att ni skall förtära det i er vällust.”

Vems böner duger då åt Gud, då dygdens och den döda trons böner inte duger? I dagens heliga evangelium får vi höra, vems böner som duger, om vi blott tog vara på Frälsarens ord, då han lär sina lärjungar att be i hans namn, nämligen för hans förtjänsts skull, för

hans oskyldiga pinas och döds skull, för all den smärtas och vedermödans skull, som han lidit och utstått för oss. Men kan någon annan än ett förkrossat hjärta frambära sådana suckar som behagar Gud? Kan någon annan än en botfärdig och troende själ lita på hans förtjänst och be i hans namn? Om den döda trons bekännare kan be med munnen, kan de dock inte av hjärtat sucka: ”Abba, käre Fader!” Ty de känner inte sitt hjärta, om det är hårt eller vekt, kallt eller brinnande, sjukt eller friskt.

Vår avsikt är att idag betrakta, vem det är, som med ödmjukt och förkrossat hjärta kan be Fadern i Jesu namn. Må Herren Jesus ge börens kraft åt de ängsliga hjärtana, för att deras böner måtte höras från helvetets djup ända till himmelen, då de med de utvalda barnens ande suckar: Abba, käre Fader! Fader vår, o.s.v.

Evangelium: Joh. 16: 23 - 33

Vi har i det föregående talat om de sorglösa böner. Nu skall vi genom Guds nåd tala om de väcktas eller botfärdigas och benådades böner och visa, hur de botfärdiga och benådade ber Fadern⁷ genom Jesu namn. Men i denna betraktelse bör vi bemärka 1. hårda hjärtan, 2. veka hjärtan, 3. kalla hjärtan, 4. *brinnande hjärtan*⁸, 5. uppblåsta hjärtan, 6. förkrossade hjärtan. Må Gud låta det ske att de hårda hjärtana skulle bli veka, de kalla hjärtana varma och de uppblåsta hjärtana förkrossade.

Första betraktelsen. När uppstiger bönen ur ett hårt hjärta? Första tecknet till ånger är, att hjärtat känns hårt. Detta

innebär, att den Helige Ande har börjat bulta på det med lagens hammare. I sitt naturliga tillstånd känner människan inte, hurudant hennes hjärta är. Somliga sorglösa tror, att deras hjärta är gott. Andra tror, att det är vekt. Särskilt den döda trons bekännare tror och känner att deras hjärtan är veka, när det predikas så, att de naturliga böjelserna smörjs med honung eller med stulen nåd och den döda trons salva. Då börjar de naturliga böjelsernas tårar rinna ur ögonen som en söt sirap, och den döda trons slem börjar drägla ur munnen, särskilt då brännvinet stiger åt huvudet och uppmjukar gamle Adams hjärta. Fast de tårar som rinner ur den gamle Adams ögon inte är något annat än ormtårar. De faller som hagel på glatt is, och dessa tårar verkar ingenting till hjärtats bättring eller sinnets förändring. Nog förblir människan för deras skull en hedning.

Men då människan vaknar genom den Helige Andes bultande, känner hon hjärtat hårt och kallt. Inte kan hon längre gråta. Inte kan hon be. Hon kan knappast ens sucka. Men jag tror, att den människa, vars hjärta är hårt, är närmare himmelriket än den naturliga människans veka hjärta. Inte därför, att hon med det hårda hjärtat skulle kunna träda in genom himmelens dörr, utan därför, att hon har börjat känna sitt hjärta hårt, ont och elakt, vilket hon inte tidigare känt. Fast nu människan i detta tillstånd inte kan gråta eller klaga, ropa med **de utkorade barnens ande**⁹, eller be rätt genom Jesu namn, så har hon dock ett hemligt suckande och längtan, att det onda¹⁰ hjärtat skulle bli bättre. Den som

känner sitt hjärta hårt, ont och¹¹ styggt, kan inte mer bedra sig själv med den falska tron, att hjärtat är gott och vekt. Hon kan inte mer lita på sin dygd, inte heller stjåla nåd. Hon känner tydligt, att hon inte med ett sådant hjärta kan behaga Gud. Och ändå är hon närmare Gud än i sorglöshetens tillstånd, ty i det **sorglösa** tillståndet trodde hon sig vara den bästa kristna, Guds bästa vän och Jesu bästa lärjunge. Men efter väckelsen, då hjärtat känns hårt, ont och elakt, får hon den insikten, att hon har hatat Gud, men inte älskat. Hon har älskat världen men inte Gud. Hon har varit djävulens bästa vän, men inte Guds. Och fast hon nu i väckt tillstånd inte kan älska Gud, inte ropa med de utkorade barnens ande¹², **inte heller genom Jesu namn be**, därför att Frälsaren ännu är alltför långt borta, är hon dock närmare himmelriket än förr, ty de falska salighetsgrunderna har nu bortrövats från henne. Hon är inte längre dygdig, hon kan inte ens tro, att Gud bryr sig om henne...

/Hon börjar redan känna - - - från djupet till himlen,/ ¹³

... så skall även Herren räkna varen- da tår som rinner från de benådades ögon. Inte är suckarna meningslösa, ty suckarna kommer inte utan orsak. Men tårarna är inte heller meningslösa, då de rinner från den nådelängtandes ögon, för suckarna är nödbröd¹⁴ och tårarna tjänar som sovel åt korsbäraren.

Tredje betraktelsen. Hur och hurudana böner kommer från kalla hjärtan? Fast väckta själar klagar, att hjärtat är kallt, så är dock hjärtats kallhet inte

sorglöshetens kännetecken, utan det utgör en av hjärtats mångahanda förändringar som följer på varandra och innebär, att syndaren känner att hjärtat inte är som det borde vara. Men fast hjärtat inte är så varmt, så gott och så kärleksfullt som syndaren skulle önska, så är det dock sådant det är, även om syndaren tycker, att det inte är behagligt att känna att hjärtat behöver bättring. Syndaren känner, att han med kallt hjärta saknar börens kraft, hängivenhet, tro och kärlek. Ett kallt hjärta betyder, att något fel finns däri. Men vad skulle det vara?

Men har den döda tron någonsin klagat, att hjärtat är kallt, hårt och ont? Den döda tron, som är så rik på tro och böner, att en väckt människa inte klarar av att uppräknas dem. Aldrig hör vi den döda trons bekännare klaga, att de har något fel i hjärtat, men det hör vi dem upprepa, att de tror på Frälsaren, att de älskar honom, och att de kan be när som helst. Aldrig har de nöd med hänsyn till sitt hjärta. Inte har de brist på tro, kärlek eller böner. Märkvärdigt, vad de är rika, eftersom någon annan tiggare inte känner denna andliga rikedom hos sig, utan allt slags bristfällighet och fattigdom. Bara det inte är stöldgods, all den tro och kärlek, som de skryter om. **Risken finns, att den döda trons bekännare diar sina egna tomma bröst, fast de tror sig dia Frälsarens bröst.**

Vi fastställer, att fast ett kallt hjärta inte har börens kraft, så kan där finnas något hopp, att hjärtat en gång förändras och blir brinnande, ty människohjärtat håller man inte i handen, så att man skulle kunna steka det som ett kött-

stycke framför elden. Men om Gud värmer hjärtat med sin nåd, då blir det varmt. För den döda trons bekännare säger man i Uppenbarelseboken: ”Då du är ljum och varken brinnande eller kall, skall jag utspy dig ur min mun.”

Fjärde betraktelsen. När hjärtat är brinnande, då kommer därur brinnande böner och då är också Frälsaren alldeles nära, fast en botfärdig själ¹⁵ inte alltid ser eller känner honom. Då Frälsaren vandrade med två lärjungar på vägen till Emmaus och förklarade Skriften för dem, fast deras ögon var skymda, så att de inte kände honom, då sade de: ”Var inte våra hjärtan brinnande i oss, då han förklarade Skriften för oss, och vi kände inte honom?”

Ofta händer det, att en väckt människas hjärta känns brinnande, och då är Frälsaren helt nära, fast människan inte känner honom. Ett brinnande hjärta för med sig hängivenheten, värmen, iver, och om börens kraft givs då, så är även böerna brinnande. Men inte har man alltid börens kraft, fast hjärtat är brinnande. Likväl betyder detta hjärtats tillstånd en andlig eld, iver och hängivenhet, mod att tala. Ett brinnande hjärta ger stor kraft att kämpa mot världen. Jesus säger om detta hjärtetillstånd: ”Jag har kommit för att tända eld på jorden, och hur gärna ville jag inte, att den redan skulle brinna.” Och Johannes Döparen sade: ”Efter mig kommer den, som skall döpa er med den Helige Ande och eld.”

Lärjungarna på vägen till Emmaus var ännu i bedrövelse och tvivel, fast deras hjärtan var brinnande. De kände ännu inte Jesus, fast han gick med dem

och förklarade Skriften. Så kan ännu många bedrövade själar ha tvivel, fast hjärtat¹⁶ är brinnande. Men varför uppenbarade sig Frälsaren inte genast för dem, innan han hade förklarat Skriften för dem? Frälsaren vill säkert genom detta exempel låta alla väckta och bedrövade själar veta, att de måste rannsaka Guds ord och särskilt betänka de ställen som talar om Frälsarens lidande, död och uppståndelse, så att de skulle rätt förstå alla de bibelställen som hör till kristendomen.

Om enbart sorg och bedrövelse erövrar hela hjärtat och man inte får någon som helst upplysning av Guds ord i sitt förstånd, så skymms de bedrövades ögon genom tvivlen, så att de inte känner sin Frälsare, fast han är alldeles nära dem. De börjar tvivla så starkt om Guds nåd, att Guds ord, som förklaras för dem, inte kan ta bort deras otro eller övervinna den. Egenrättfärdigheten och det naturliga förnuftet medför denna otro, så att de inte längre kan tro, hur man än skulle visa dem bibelställen som talar om, att allt detta måste Kristus lida för eländiga och fattiga syndares återlösning. Härav ser man, att en väckt människa¹⁷ kan ha stor bedrövelse medan hon saknar Jesus, och likadant kan hon ha stora tvivel, fast hjärtat¹⁸ är brinnande. Ändå har hon i detta tillstånd brinnande suckar efter Jesus, och brinnande tårar och en brinnande längtan efter nåd.

Femte betraktelsen. Hurudant tillstånd är det, då hjärtat är uppblåst? Det är klart, att av ett uppblåst hjärta kommer högmod, otålighet och knorrande. I detta tillstånd tål man varken sig själv

eller andra. Alla sorglösa människor har uppblåsta hjärtan, men de sorglösa känner aldrig, att de har fel i hjärtat. Hur uppblåst hjärtat än skulle vara, och om det skulle forsa ut stora ord såsom från en dryckesgryta, högmodigt uppträdande, hotelser och svordomar, så anser den naturliga människan inte det för något ont, att hon öser ut ur sin mun allt vad munhålan ger efter. Ingalunda känner hon ändå några samvetsförebråelser efteråt.

Först i det väckta tillståndet¹⁹ börjar människan känna uppblåsthetens fel. Men fast detta uppblåsthetens fel blir henne till stor plåga, då hjärtat stiger upp i bröstet och vill tränga sig ut, kan hon inte själv bota hjärtats svullnader. Men om hjärtats uppblåsthet blir henne till plåga, så önskar hon och strävar att bli befriad från frestelserna, de onda tankarna, som ett uppblåst hjärta för med sig. Det är detta som utgör den stora skillnaden mellan en väckt och en sorglös människa, att den sorglösa människans samvete anklagar henne aldrig, hur hårt och uppblåst hjärtat än vore, men den väckta människans samvete anklagar ständigt henne därför, att det inte står rätt till med hjärtat. Samvetet anklagar henne för hjärtats hårdhet, ondska, uppblåsthet, och därför känner en väckt människa, att om Frälsaren inte hade kommit till världen, skulle alla människor ha gått förlorade. Och då en botfärdig själ råkar i nöd för sitt hjärta, som ibland känns kallt, ibland hårt och ibland uppblåst, då känns Frälsaren ännu vara långt borta, fast han är nära. Han är så hög, fast han är så låg. Han är så helig, att en syndare inte vågar nalkas honom.

Men den döda tron ligger varje dag i Frälsarens sköte. Den är Jesu bästa vän. Den har inte sådana frestelser som de väckta plågas av. Varför har den döda trons bekännare så fridfulla samveten? Varför klagar de aldrig över djävulens frestelser? Därför förstås, att fienden låter dem vara ifred. Inte vill han fresta²⁰ dem som är helt i hans våld. Men väckta själar försöker han riktigt koka och steka genom onda tankar och mångahanda frestelser och särskilt genom tvivel, för att förmå dem att återvända till den breda vägen, så att de skulle sluta att sträva framåt.

Sjätte betraktelsen. Det förkrossade hjärtats suckar är enligt Bibelns vittnesbörd Gud behagliga. På flera ställen i Gamla Testamentet talar profeterna om ett ödmjukt och förkrossat hjärta, varav vi förstår, att hjärtat måste bli ödmjukt och förkrossat innan en botfärdig själ kan rätt be och ta emot nåd. Men frågan är: hur skall hjärtat bli förkrossat? Då det ibland är hårt, ibland kallt, ibland ont, ibland brinnande och ibland uppblåst, så är det förståeligt, att en väckt människa under så många förändringar känner sitt hjärta bli sjukt och betryckt, så att hon till sist inte vet någon annan råd än att fly till Frälsaren och be honom om hjälp. Detta var just den Helige Andes avsikt, att den väckta måste komma i nöd, så att hon inte längre kan komma någon annanstans än till Frälsaren.

Egenrättfärdigheten har så länge pinat de väckta, att de slutligen ser döden och förskräckelsen²¹ inför sina ögon, om Frälsaren inte kommer till hjälp. Men de får inte rätt kraft till bönen för-

rän i sista livsnöden. De försöker först gå förbi Frälsaren. De skulle nämligen vilja bli värdiga att ta emot nåd. De skulle vilja förtjäna nåden, ibland med egen bättring, ibland med ånger. Och då det inte går att förtjäna nåden, faller de slutligen i tvivel och tänker, att det inte mer är möjligt att försöka, då människan aldrig blir värdig. Men om du, botfärdiga själ, inte vill ta emot nåd som gåva, så var utan, och du får gå till förtappelsen. Ettdera måste du göra, antingen går du till förtappelsen eller böjer dig under nåden. Det finns ingen annan utväg. Ta därför emot nåden av nåd, men inte efter förtjänst.

Slutsats. I alla dessa förändringar som en väckt människa känner, ser vi den Helige Andes verkningar, fränsett tvivlet som inte är den Helige Andes utan egenrättfärdighetens verkning. Men att en väckt människa känner sitt hjärta hårt, kallt, brinnande, elakt, ont, uppblåst, styggt, motsträvigt, högmodigt, argt, horiskt²², allt detta är målat i Bibeln.

Och fast Gamla Testamentets människor redan förut har erfarit, att människohjärtat är listigt och illfundigt, att människohjärtat är ont ifrån barn domen, att från hjärtat kommer alla onda tankar, och så vidare, hade människan ingalunda trott detta, innan hon själv genom den Helige Andes verkan får känna och erfara det. Detta är just den Helige Andes avsikt, att människan genom egen erfarenhet måste känna sitt hjärta. Annars hade hon inte trott, att människan är så ond som hon är. Inte hade hon trott, att det är endast genom nåden och försoningen som

människan kan bli salig. Därför uppmanade Frälsaren sina lärjungar att be Fadern i hans namn, som har förvärvat livet, nåden och saligheten åt botfärdiga och förkrossade själar med sin vedermöda, pina, vanda, död och uppståndelse, för att vi, som har Andens förstlingsgåva, skulle få del i hans nåd utan att köpa och förtjäna, endast genom tron. Amen.

**Handskriven avskrift / FKHS Aunos samling / Nationalarkivet Helsingfors
III P / PS 303 / P 561 / SW 302 / B 168**

¹ B = SW: äta sig mätt

² B = SW: Guds ord

³ Ett blad av manuskriptet saknas här, kursiv översättarens tillägg.

⁴ Manuskriptet: han. Översättaren: nådetjuven

⁵ B = SW: brännvinsgrossisten

⁶ B = SW: dåliga

⁷ B = SW: Herren

⁸ B = SW: onda hjärtan

⁹ B = SW: barnasinne

¹⁰ B = SW: hårda

¹¹ B = SW: eller

¹² B = SW: sinne

¹³ Slutet av 1:a och början av 2:a betraktelsen har förkommit

¹⁴ finska: kaloleipä = bröd av dåligt korn. Boreman: barkbröd.

¹⁵ B = SW: människa

¹⁶ B = SW: han

¹⁷ B = SW: själ

¹⁸ B = SW: han

¹⁹ B = SW: stadiet

²⁰ B = SW: oroa

²¹ B = SW: förtappelsen

²² B = SW: orent

Och jag såg en annan ängel uppstå från solens uppgång. Han hade levande Guds insegel och ropade med hög röst till de fyra änglar som hade givits makt att skada jorden och havet, och han sade: "Gör inte jorden skada, eller havet, eller träden, så länge vi med insegel tecknar vår Guds tjänare på deras anleten." Och jag hörde att tallet på dem, som var tecknade, var ett-hundra fyrtiofyra tusen. Upp. 7: 2 - 4.

Johannes, som har sett himmelrikets uppbyggnad, såg även denna ängel uppstå från solens uppgång och ropa till de fyra änglar, som hade givits makt att skada jorden och havet, att de skall ännu en liten tid skona jorden tills de utvaldas tal blir fullt. Och dessa tecknade är Guds barn, som känns igen på utseendet och ansiktet, såsom Stefanus, som världens rådsherrar såg i ängeln skepnad. De såg hans ansikte likt en ängels ansikte. Så har Guds barn blivit tecknade redan här i nådatiden. Men de är inte tecknade vid samma tidpunkt, ty vi hörde i det förutnämnda stället, att det tar en liten tid, innan de alla blir tecknade.

De fyra änglar som hade givits makt att skada jorden och havet, är fyra mäktiga riken, som genom krig dräper mycket folk, liksom det i Gamla Testamentet har funnits fyra mäktiga riken i världen, vilka profeten Daniel såg såsom en vädur och bock stånga varandra. Dessa kallas för änglar, därför att dessa fyra riken har var för sig haft en särskild ande, som har varit liksom folkets gemensamma ande, som har varit härs-

kande i vardera rike, eller varje folk har haft olika natur. Somliga har haft idel högmodets ande, somliga ambitionens ande, somliga girighetens ande och somliga hordomens ande. Dessa kallas i Bibeln för änglar, därför att de i begynnelsen har varit änglar eller goda andar, som skulle ha lett folk till kristendomen och lyckan, om de hade bestått i sanningen. Men då de avföll från Gud, så förvandlades rättfärdighet till egenrättfärdighet, de kristnas ära förvandlades till världens ära, girighet efter de himmelska skatterna förvandlades till girighet efter världens ägodelar och kärlekens ande förvandlades till hordomens ande.

Sålunda har dessa den ondes änglar i början varit Guds änglar, men genom synden förvandlades de till den ondes änglar. Nu regerar den samme onde anden den ene mer än den andre. Någon är högmodig av naturen, det innebär, att högmodets ande är hans skötesynd. Hos den andre är äregirigheten den härskande skötesynden, sålunda är äregirighetens ande i honom. Hos den tredje bor girighetens ande, som är den härskande skötesynden hos honom. Såsom denna skillnad är märkbar mellan enskilda människor, så är den även märkbar mellan slakten och folk. Ett släkte är berömt för sitt högmod, såsom till exempel Kains släkte. Ett annat släkte är ett särskilt äregirigt släkte och ett tredje är girigt, det vill säga: girigheten är av härkomsten hela släktets naturliga böjelse. Dessa är de andar som härskar över varje släkte. Men denna härkomst präglar även riken ända från stamfäderna. Och vi vet säkert, att högmodet är den dominerande skötesynden i ett rike, äregi-

righeten i ett annat och girighetens ande dominerar i det tredje. Dessa är andar eller änglar, som regerar över folken.

Under Gamla Testamentet fanns det fyra riken, vilka hade olika natur och olika ande. Och åt alla dem hade givits makt att skada jorden, havet och träden. Alla dessa riken skadade Guds folk, bland vilket de tecknade befann sig. Det första var det babyloniska riket, vilket regerades av den högmodige Nebukadnessar som förstörde det av Salomo byggda templet. Det andra var det assyriska riket, som förde Israels barn till fångenskap. Det tredje var det grekiska riket, vars konung Antiokus plågade Guds folk mycket, och det fjärde var det romerska riket, som slutligen förstörde det senare templet och förskingrade hela det judiska folket. Dessa änglar eller dessa riken hade givits makt att skada Guds folk, eller först jorden, det är, det gemene folket, som får sin försörjning av jorden, för det andra havet, det är sjömän, och för det tredje träd, som är högre än jorden, det är överhetens män. Men dessa änglar har inte fått lov att förstöra hela folket förrän de utvaldas tal blir fullt ända från Abraham. Och vi förstår väl, att då de tecknades tal är tolv tusen från vartdera släkte, så har det inte varit många som har blivit tecknade varje år. Ingalunda har mer än en tjugonde del blivit tecknade av vartdera släktet. Tänk då, hur mycket folk som har gått förlostat enbart av det enda judiska folket. Och när nu dessa tecknades tal hade blivit fullt, så förstördes hela folket och nådatiden gick ut för dem. De hade inte längre ångerns nåd.

Hur många själar skall nu tecknas i denna nådetid, då de fyra änglarna har givits makt att skada jorden och havet? Och vilken ängel ropar nu till de fyra änglarna: ”Skada inte jorden eller havet, inte heller träden tills Guds barns eller de tecknades tal blir fullt?” Vi vet säkert, att i synnerhet då tecknades människosjälar, när den första kristendomen var i sin kraft på apostlatiden. Denna kristendom bestod närmare trehundra år, men därefter började mordänglarna skada jorden, havet och träden, ty på den tiden fanns det inte längre en enda ängel, som skulle ha ropat från solens uppgång: ”Skada inte jorden eller havet, inte heller träden, tills vi tecknar vår Guds tjänare i deras anleten.”

Luther var en ängel som ropade från solens uppgång. Men vi vet inte, vem som nu ropar till de fyra änglarna, vilka har givits makt att skada jorden, havet och träden. Nu ser man av alla tidens tecken, att fyra andar hos fyra folk skadar havet och träden, nämligen högmodets ande, äregirighetens ande, girighetens ande och avundens ande. De skadar jorden, det är, de vållar en stor skada på det låga folket, fast detta folk, som inte är annat än jordens stoft, är så blint och samvetslöst, att det inte känner, vilken stor skada som vållas på kroppen och själen genom högmod, girighet, äregirighet, avund och hordom. Samma andar skadar havet, det är, sjömän, eller det folk som får sitt uppehälle i första hand av havet. De skadar även träden eller överhetens män, som är av stort och högt stånd. Och de onda andar som vållar den största skadan på folket, är högmodets ande, världsäran, girighetens

ande och avundens ande, och dessa kallas för änglar, därför att de förut var änglar, men de har förvandlats till djävlar, som på dessa yttersta tider är de farligaste att skada jorden, havet och träden. Men den ängel, som nu ropar från solens uppgång är Kristi ande, som har kommit med ljuset från solens uppgång, och denna ande ropar ännu: ”Skada inte jorden eller havet, inte heller träden, tills vi tecknar vår Guds tjänare på deras anleten.” Ack om de få utvalda, som är betecknade, nu skulle ropa från solens uppgång, att Herren ännu en liten tid skulle skona jorden, havet och träden, tills de tecknades tal blir fullt. Hör du store himlens och jordens Härskare vår bön. Fader vår, o.s.v.

Evangelium: Upp. 5: 12

Fjärde böndagens text finns skriven i Uppenbarelsebokens femte kapitel och tolfte vers: ”Lammet som är dödat, är värdigt att ha kraft och rikedom och vishet och ära och pris och välsignelse.”

Vi hörde av den upplästa texten, hur man i himlen lovar det slaktade Lammet, då han blev befunden värdig att bryta de sju inseglen. Men på jorden hör man inte så många prisa det slaktade Lammet, då även de få själar, som genom det slaktade Lammet är återlösta från syndens, dödens och djävulens våld, inte förmår prisa honom så som de skulle önska. Visserligen har somliga världsvisa skrivit mycket om den förvandling som kom i världen genom Kristus¹. Men de känner ingen salighet över den yttre förvandling, som har skett i världen genom kristendomen.

Det är i och för sig en god sak, att människorna inte längre offerar sina barn åt avgudar såsom hedningarna, som inte vet något om den rätta² kristendomen. Även det är i och för sig en god sak, att den yttre gudstjänsten hålls³, att barn undervisas att läsa i boken, att Herrens nattvard firas och annat sådant. Men judarna och hedningarna håller också gudstjänst, de påviska håller gudstjänst och ryssarna⁴ håller också gudstjänst. Men vad hjälper denna yttre gudstjänst, då hjärtats och sinnets förvandling inte sker, då hela den yttre gudfruktigheten inte når längre än till skallen? Ingen är så hängiven att be och buga sig som ryssen⁵. Men girighetens och högmödetts djävul härskar över honom, så snart han slutar buga sig. Och hur mycket bättre är de, som är uppfostrade i Luthers tro, vilka inte längre bryr sig ens om den yttre gudstjänsten i den mån, att de skulle låta döpa sina barn eller gå i kyrkan på böndagarna, eller läsa boken på söndagarna och tro, att Gud inte låter gäcka sig?

Hur mycket prisar de Guds Son, vilka med sitt leverne förnekar vad de med munnen bekänner? Alla tror nu, att Guds Lamm har dödats, men de är inte många, som tror, att gamle Adam måste dödas och nedsänkas. Alla tror, att Guds Sons blod har utgjutits för deras skull, men det är inte många som tror, att Guds Sons blod blir förtrampat genom ogudaktigt leverne. Den yttre kristendomen är inte bättre än hedendomen, då kristendomens kraft inte når hjärtat och inte förmår åstadkomma hjärtats och sinnets förändring.

Vi hör i den heliga texten, att man i himlen ger det dödade Lammets tack, ära och lov. Men det är ytterst få på jorden som kan tacka, ty även de få som skulle ha lust därtill, är svagtroende, klen-trogna, otrogna och tvivlande, och världskärleken vill tränga sig in i hjärtat. Svåra frestelser uppstiger från köttet, så att inte ens de botfärdiga förmår skåda det dödade Lammets sår så ofta som de borde. Inte ens de botfärdiga förmår beskåda, hur den store världsvargen har rivit och sargat Guds Lamm, som borttager världens synder.

Om ett av vargen dödat lamm hämtas från skogen, så samlas alla barn från byn att se på det, men om Guds dödade Lamm hämtas från Golgata, så samlas endast Guds barn för att betrakta märkena efter tänderna. Endast de barn samlas, som har ett medlidsamt hjärta. De gråter högt av hjärtats ömhet, då Guds Lamm dödas. De skulle inte alls tåla att sådan grymhet får ske. De barn, säger jag, som gråter av medlidande och förbarmande, då de ser, hur världens narrar pinar det oskyldiga Guds Lamm intill döden, de Guds barn, säger jag, samlas för att skåda den av vargen dödade kroppen. Och märken efter tänderna syns ännu, blodiga⁶ sår i händer, fötter och i sidan. Se ni, kära barn, på Guds Lamm som borttager världens synder, hur vargen har sargat honom, och märkena efter tänderna syns ännu! Spring inte på byagränder, utan håll er hemma och se på Guds Lamm som borttager världens synder, hur vargen har rivit och sargat honom, hur djävulens barn har pinat det oskyldiga Guds Lamm. Ni har lust att springa ute på byagränder. Har

ni inte lust att se, hur Guds Lamm dödas? Eljest är ni ju mycket villiga att kika, *då en ox slaktas. Varför är ni inte lika villiga att kika*, då det oskyldiga Guds Lamm dödas, som inte har någon röst att klaga med.

Kom nu och se på den av vargen dödade kroppen, att ni ens den tiden skulle stanna hemma och bli förskräckta! Se på de blodiga⁷ sår på Guds Lamms huvud, händer, fötter och sida! Se, hur vargen har rivit och sargat honom! Detta skådande på Guds Lamm är nyttigare än att fåfängt springa hit och dit i världen, där tankarna flyger omkring i världen där man ser all fåfänga. Kom ihåg, kära barn, att Föräldern inte tål er lättsinnighet. Föräldern ids inte se er fåfänglighet, när ni leker och stojas så mycket, att Föräldern inte har någon ro för sina öron för era fåfänga lekar, pladder och dumma upptåg. Då Föräldern en eller två gånger varnar, så torde snart ett strängare straff komma.⁸

Men att skåda Guds Lamm är nyttigt för er, ty det kan väcka era samveten och en eftertanke, hur det oskyldiga Guds Lamm pinas. För er lättsinnighets skull, för er fåfänglighets skull och för ert odugliga levernes skull måste Guds Son⁹ lida denna pina. Om detta skådande på Guds Lamm skulle verka sorg och saknad hos er, så skulle ni inte längre kunna vara så lättsinniga. Ni skulle inte orka springa ute i byagränder och stoja i ert lättsinne. Ni skulle inte orka stoja så mycket och älska världens fåfänglighet. Ni skulle snarare börja gråta och längta, att även ni skulle med himlens änglar få sjunga den nya psalmen till Gud och Lammet på Sions berg, där etthundra

och fyrtiofyra tusen tecknade sjunger segerpsalm åt Herren och prisar Guds dödade Lamm, som har borttagit deras synder med sitt dyrbara blod, ty han är det oskyldiga Lamm, som gör Sions dotters händer vita. När hon tvättar sina händer med Lammets oskyldiga blod, då blir hennes händer och gestalt vita som snö, och alla blodsskulder blir borttvagna från hennes klädnad. Tvätta nu, du Sions dotter, dina händer och ditt ansikte med det oskyldiga Guds Lamms blod, för att du må bli snövit inför Sions Konungs ögon, att du skulle vara värdig att kallas för brudtärna¹⁰ på Lammets bröllop och dansa med änglarna på det rena golvet i himlens sal och sjunga den nya psalmen åt Gud och Lammet. Amen, halleluja. Amen.

¹ B: kristendomen² B: yttre³ B tillägger: vid makt⁴ UP = B: grekerna⁵ UP = B: greken⁶ B: färska⁷ B: färska⁸ B tillägger: om ni bråkar⁹ B: Lamm¹⁰ UP = B = brud

Aposteln Johannes säger i uppenbarelseboken: ”Förundra er inte, mina bröder, om världen hatar er. Vi vet, att vi är förflyttade från döden till livet, ty vi älskar bröderna. Inte som Kain, som var av det onda och dräpte sin broder. Och varför dräpte han honom? Därför att hans gärningar var onda och hans broders gärningar rättfärdiga. 1. Joh. 3: 12 - 14

Detta har aposteln Johannes skrivit till de första kristna, när världen redan började förfölja dem. Han tog Kain som exempel på en brodermördare. Han säger, att Kain dräpte sin broder därför, att Kains gärningar var onda men hans broders rättfärdiga. Och detta andliga hat har varit Kains köttsliga bröders kännetecken så länge världen har stått. Kains hat har ännu inte upphört. Kains köttsliga bröder och kusiner bär alltid andligt hat i hjärtat.

Aposteln Paulus vittnar också, att Abraham hade två söner, den ene av tjänstekvinnan och den andre av den fria. Men liksom då den, som var född efter köttet, förföljde den, som var född efter anden, så sker det ännu. Inte heller Kain vredgades på sin broder av annan orsak än för kristendomens skull. Så betygar aposteln Johannes i ovannämnda ord, att Kains gärningar var onda, men hans broders rättfärdiga. Detta vill inte Kains köttsliga kusiner höra, att deras gärningar är onda, utan de vill visa, att de kristna själva är skyldiga till att de hatas¹. Judarna sade nämligen till Pilatus: ”Vore han inte en förbrytare, så skulle vi inte ha

överlämnat honom till dig.” Men inte fann de hos honom annat fel än att han förför folket, och lär i hela Judeen, med början från Galileen och ända hit, och säger sig vara Guds Son.

Men djävulens träl är sådan, att när han anklagar de kristna inför överheten, så talar han inte ett halvt ord sanning, utan ljuger på de kristna så mycket, att överheten vredgas på denne folkuppviglare, som världens barn anklagar. Så ljög till exempel judarna, att han förför folket. Men de sade inte genast på vilket sätt han förför folket. Den kallas för förförare, som far kring landsändan och förtalar överheten och skäller på överheten inför folket och klagar, att regeringen är orättvis, att en alltför tung skatt är lagd på allmogen, och annat dylikt. Sådana folkförförare finns nu på många håll och de upphetsar det blinda folket till uppror mot överheten. Men varken Frälsaren eller någon kristen har uppmanat folket till uppror, utan fastmer har de uppmanat folket till lydnad mot överheten.

Judarna beskyllde även Jesus för att han skulle ha förbjudit folket att betala skatt till kejsaren. Självklart trodde de, att landshövdingen nu skulle vredgas på Jesus, då de framförde sådana saker, som stred mot kejsarens bud. Men landshövdingen blev inte vred, ty han visste, att överstepräster av avund hade överlämnat Jesus åt honom. De anklagade även Jesus för att han sagt sig vara konung Kristus. Men det var lögn alltsammans vad de sade, ty då Jesus hade bekänt sig vara Guds Son och Kristus, så ville han ändå inte bli en jordisk konung.

Så ljuger djävulens barn ännu på de kristna för att överheten skulle börja förfölja dem. Men judarna talade inte om för Pilatus, varför de var så arga på Jesus. Inte nämnde de ens det åt Pilatus, att Jesus hade skällt på dem och kallat dem för ett horiskt släkte och huggormars avföda.

Judarna nitälskade endast för Gud och sanningen, men nutida judar är så dumma, att de anklagar de kristna därför, att de kristna så hemskt skäller på hederliga människor och kallar dem för horor och tjuvar. Fast judarna på den tiden nu hade vredgats på Jesus delvis av det skälet, att han hade skällt på dem och kallat dem för ett horiskt släkte och huggormars avföda och dessutom sagt till dem: ”Ni är av den fadern djävulen.” Sådant skällande gör mycket ont på dygdiga och hederliga människor, som från barndomen vant sig att tro, att Gud är deras Fader. Detta skällande, säger jag, gör mycket ont på den sorglösa människans galla och mjälte, då man säger att hon är av den fadern djävulen. Men de dåtida judarna yppade inte detta för landshövdingen, att Frälsaren så hade skällt på dem, utan de framförde blott sådana lögner, som gällde överhetens ämbete.

Fast judarnas hat satt i gallan, yppade de inte detta för överheten utan låtsades ivra för överheten och även för Gud, då de slutligen framförde sådana förnuftiga skäl, att Jesus hade smädat Gud och sagt sig vara Guds Son. Det kan djävulens trälar inte tåla, att de kristna bekänner sig vara Guds barn, ty hedningarna unnar inte att andra vore i ett bättre tillstånd än de själva. Men då

hade Pilatus bättre insikt än judarna, ty han fruktade ännu mer, då han hörde detta tal. Fast Pilatus var hedning och inte kände till Skriften, hade han likväl så pass förstånd, att han inte ville döma Jesus utan orsak. Nu har samma andliga hat blivit upptänt i världsbarnens hjärtan, som man då hade mot Frälsaren. Kains köttsliga bröder och kusiner har vredgats på sin broder för offrets skull. Och såsom judarna då hade vrede i gallan, så verkar även denna tids judar ha vrede i gallan, då de börjar anklaga de kristna, att de är folkuppviglare, att de förvillar människor med falsk lära, fördömer andra, men sig själva bekänner de som Guds barn. Denna dom kan varken judarna eller de döpta hedningarna tåla, utan de måste anklaga de kristna hos överheten och ljuga om dem, att de är falska profeter och villoandar, som inte ger hederliga människor samvetsfrid.

Men Johannes skriver till de kristna som världen alltid hatat: ”Förundra er inte om världen hatar er. Ty vi vet, att vi har blivit förflyttade från döden till livet.” Om nu de kristna förblev fasta i sin dyrbaraste² tro och alltid vore förvisade om sin barnarätt, så skulle de säkert kunna med gott mod bära Jesu kors intill döden och frimodigt bekänna för hela världen, vilken trosgrund de har. Och då alla tidens tecken visar, att djävulen och världen inte torde nu mer än förr skona de få kristna, som bekänner sanningen och förkunnar Jesu namn, så vore det väl det bästa rådet, att de få själar, som håller fast vid sanningen, skulle be den store Korsbäraren, som har burit alla världsbarnens hat, att han skulle

med sin nåd styrka alla de sanningsvittnen, som förkunnar hans namn, så att de måtte orka bära hans kors och följa hans blodiga steg ända fram till Golgata, om den nådefulle Herren Jesus hade funnit oss värdiga att lida något för hans namns skull. Hör oss, Fader vår o.s.v.

Evangelium: Joh. 15: 26 - 16: 4

Frälsaren förutsäger enbart hård förföljelse³ för sina lärjungar. Han säger: ”De bannlyser er, och den tiden kommer, då var och en som dräper er tror sig göra Gud en tjänst därigenom.” Vi skall med ledning av dessa ord genom Guds nåd begrunda, varför världsmänniskorna är så hätska mot Jesu lärjungar.

Vi har hört i kyrkohistorien, att alla Jesu lärjungar har blivit dräpta för kristendomens skull. Endast Johannes dog på sjukbädden. Hedningarna hade kastat honom i en kokande oljekittel, men då den kokande oljan inte skadade honom, förde de honom till en ö mitt i havet. Men han dog inte heller där, utan såg där den uppenbarelse som han skrev till de kristna till tröst och för att styrka dem i deras dyrbaraste⁴ tro. Då nu Jesu lärjungar var dräpta, började hedningarna hata och förfölja de kristna. Och denna hårda förföljelse varade trehundra år. Men därefter upphörde förföljelsen. Och varför upphörde den då? Ingalunda upphörde förföljelsen därför, att alla hedningar skulle ha blivit omvända till kristendomen, utan **den upphörde** därför, att de kristna inte längre skällde så flitigt på hedningarna. De kristna själva började tröttna och älska världen. Dra-

ken drog tredjedelen av himlens stjärnor ned på jorden. Det betyder, att de andliga lärarna blev världsliga. Mellan de kristna uppstod även bitter strid om några tronsartiklar, och de som på de kristnas sammankomster dömdes som falska, stöttes bort från deras sällskap som ansåg sig ha den rätta tros läran. Vad fienden inte har vunnit genom den yttre förföljelsen, det vann han genom de kristnas inbördes strider. Han fick därigenom tillfälle att skingra Jesu får. Och då han genom inre strider hade söndrat församlingen, började han äta upp dem. När fienden nämligen såg, att han inte kunde utrota de kristna genom⁵ förföljelsen, unnade han dem den kroppsliga freden. Nu började ledarna strida inbördes, vem av dem som var den främste, och som resultat av striden uppkom slutligen påven. Han dömde alla till helvetet som motsade hans lära, och han predikade evangelium med eld och svärd.

Men på Luthers tid fick påveväldet ett stort sår, då många riken övergav⁶ den påviska tron och gick över till den lutherska tron. Därtill dömde påven Luther till helvetet, men Luther for inte till helvetet utan han tog och brände upp **påvens** domsbrev. Men efter Luthers död började påven storligen förfölja dem som var i den lutherska tron, och många tusen dräptes då för sin tro. Påven predikade, att alla som är i den lutherska tron är falska profeter och villoandar. Och såsom judarna⁷ förut trodde sig göra Gud en tjänst därigenom, att de dräpte Jesu lärjungar, så trodde även påven, att han gjorde Gud en tjänst, då han dräpte Luthers trosbröder. Fienden hade förväntat judarnas, hedningarnas

och de påviskas syn. De hade fått den vanföreställningen, att de kristna är falska profeter och villoandar. Och det andliga hatet förvandlades så i deras samveten, att det blev för dem ett samvetskrav att dräpa de kristna. Då nu den lutherska tron har förvandlats till en död tro och Luthers lära på många ställen har fördärvats genom de världsvisa, så har fienden⁸ åter förvänt deras syn, som med munnen bekänner, att Luthers lära är rätt, fast de av hjärtat är hedningar. Och så snart som den döda trons bekännare får från helvetet den upplysningen, att denna kristendom⁹ är falsk, börjar de resonera så, att alla som är i denna tro är falska profeter och villoandar, som måste förtryckas med den världsliga lagens makt. Men ännu ser de inte att *stoppa korv*¹⁰, förrän de hämtar eld från helvetet. Och vad är det för en eld som de hämtar från helvetet? Det är ¹¹ det andliga hatet som förvandlas till samvetskrav. Då den onde inte får vara i fred i sin håla, börjar han brumma och ryta som en björn. Slutligen kommer han ut med hull och hår, och då får jägarna akta sitt skinn. Ty den andliga vargen har redan på Jobs tid visat sin natur, då han sade till Gud: "Hud för hud, och allt vad en människa har, ger hon för sitt liv."

Fast drakens avföda nu skulle vilja börja suga de kristnas blod, har en högre makt än så länge hindrat dem, så att de ännu inte har gripit sig an på skinnets, såsom de har velat. Men hur länge skonar manne fienden Jesu lärjungar? Han har redan då börjat grina och visa sina tänder, när Petrus och Johannes förebråddes i kyrkorådet och förbjöds att predika i Jesu namn. Men de sade redan

då till världsherrarna, att de måste lyda Gud mer än människor. Men världsherrarna och djävulens apostlar är inte nöjda endast därmed, att de bannlyser Jesu lärjungar och anser dem för falska profeter och villoandar, utan de vill dräpa dem. Jesus säger i dagens evangelium: "Den tiden kommer, då var och en som dräper er, tror sig göra Gud en tjänst därigenom." Där består världens blindhet, att världsherrarna och översteprästerna tror sig göra Gud en tjänst, då de dräper Jesu lärjungar. Och varför har de en sådan tro? Jo, därför, säger Jesus, att de känner varken Fadern eller mig. De känner inte Fadern i hans rättfärdighet. De känner inte Jesus i hans kärlek. Om de nämligen kände Faderns stränga rättfärdighet skulle de vara tvungna att sluta förfölja och dräpa Jesu lärjungar.

Men djävulen har förvänt deras syn. De anser, att kristendomen är en besynnerlig vidskepelse och villosjuka. Den onde målar för deras ögon sådana bilder, varigenom kristendomen blir en förskräcklig och fasansfull verkan av den onde anden. Därav sluter de, att de kristna är villoandar och en förbannad hop, som måste utrotas ur riket. Och när det andliga hatet förvandlas till nitälskan, börjar världens trälarna kämpa för sin gud. Och då världsfursten har inbillat dem, att de har den rätta kristendomen, börjar de med eld och svärd beskydda den rätta kristna tron som de kristna, enligt deras mening, håller på att utrota. Då säger djävulen till dem: "Hud för hud," det är, "flå de kristnas hud, så slutar de svamla. Ställ dem inför rätten, så slutar de skälla. För dem i häktet, så slutar de tjuta." Se, där har vi

början till förföljelsen. Då världens träl-
lar varken känner Fadern eller Sonen, så
tror de sig göra Gud en tjänst därigen-
om, att de dräper Jesu lärjungar. - - -
Amen.

Slutet förkommet

**Originalmanuskript / FKHS Aunos samling / Natio-
nalarkivet Helsingfors**

III P / PS 320 / P 595 / SW 320 / B 177

¹ B = SW: förföljs

² B = SW: heligaste

³ B = SW: lidande

⁴ B: allra heligaste

⁵ B = SW tillägger: yttre

⁶ B = SW: avföll från

⁷ B = SW: de

⁸ B = SW: djävulen

⁹ B = SW: tro

¹⁰ B = SW: utgjuta de kristnas blod

¹¹ B = SW tillägger: just

Jag skall ge er ett nytt hjärta och en ny ande, och ta bort från ert kött stenhjärtat, och ge er ett hjärta av kött. Se, då skall ni tänka på ert onda väsende och era gärningar, att de inte var goda, och ni skall vredgas på er själva för era synder och för ert avgudereri. Hes. 36: 26, 31¹

Så säger Herren genom profeten Hesekiel, varav vi hör, att han ämnar ta bort stenhjärtat från deras kött och ge dem en ny ande. Och när de får denna nya ande, skall de tänka på sitt onda väsende. De måste vredgas på sig själva för sina missgärningars skull. Denna profetia har gått i uppfyllelse när den Helige Ande blev given åt Jesu lärjungar. Samma profetia har gått i uppfyllelse ännu i vår tid, så att ett nytt hjärta och en ny ande har blivit givna åt många, och många har även vredgats på sig själva för sina missgärningars skull. Men alla förhärdade har ännu inte vredgats på sig själva. Men de har vredgats på de kristna som inte ger de hederliga människorna samvetsfrid.

När vi hör, att Herren ämnar ta bort stenhjärtat från deras kött och ge dem ett hjärta av kött, förstår vi, att den naturliga människan har ett stenhjärta, så som alla väckta har erfarit. Men den sorglösa människan känner inte, att hon har ett stenhjärta, förrän den Helige Ande bultar på det med lagens hammare. Den naturliga människan känner inte alls av vilket ämne hjärtat är gjort. Hjärtat ligger som en känslolös sten i den sorglösa människans bröst: hon känner varken gott eller ont av de ting som är av Guds Ande. Men när en sorglös människa blir väckt, börjar hon

känna, att hon har ett stenhjärta, som inte känner mer än en sten, förrän Gud tar bort stenhjärtat. Men när Gud tar bort stenhjärtat, känner hon, att hjärtat har förändrats, fast hon ofta måste vredgas på sig själv för sin otros skull.

Och det är behövt även för en kristen, åt vilken Gud har gett ett nytt hjärta, att komma ihåg hur hon har levt tidigare, så att den onde inte skulle ta bort hennes synder från minnet. Herren säger vidare, att de skall vredgas på sig själva, när ett nytt hjärta blir dem givet.

Men de sorglösa och de döpta hedningarna vredgas inte på sig själva, utan de vredgas på de kristna. Och varför skulle den onde vredgas på sig själv, som har levt så dygdigt, att han aldrig behöver ångra sina egna gärningar? Om den onde vredgades på sig själv, skulle han bli ångerfull. Gud har blivit ångerfull för människans skull. Det står skrivet i första Mosebokens sjätte kapitel, att Gud ångrade, att han hade skapat människan på jorden, då han såg, att hennes hjärtas uppsåt var ont ända från barndomen. Gud blev bedrövad däröver, att den onde hade förstört hans verk.

Men den onde kan inte ångra vad han gjort, ty den onde har aldrig bekänt, att han har gjort orätt. Och som den onde är oskyldig till alla onda gärningar, så är även alla hans barn, så länge de tjänar sin fosterfar. Gud har nämligen skapat människan god i början, men den onde förstörde Guds verk. Liksom somliga elaka människor förstör andras verk och skratrar därtill, så har även den onde skrattat, när han lyckades lura människan och göra Förälderns hjärta bedrövat. Tänk för er

själva, ni föräldrar, hur ont det gör i föräldrahjärtat, då en gammal skälm förför barnen och stjälar dem från Förälderns hus och för dem till sitt eget hus. Där glömmer de stackarna bort, vem som med stor vanda har fött dem. Inte vet de, vem deras rätte Fader är, men honom betraktar de som sin rätte fader, hos vilken de bor. Och vad han befäller dem att göra, det gör de. Om han befäller dem att stjäla, så gör de det. Om han befäller dem att dricka djävlaträck, så gör de det. Om han befäller dem att bedriva hor, så gör de det. Om han befäller dem att skratta, så gör de det.

Hur roligt har då Föräldern, när han efter ett långvarigt sökande äntligen finner sina barn i den ondes hus, där man har lärt dem allt ont! Och när Föräldern med tårar ber de stackarna att fly bort med livet i behåll, och återkomma till Föräldern, så skrattar de blott i den ondes famn och säger till den bedrövade Föräldern: ”Kom på, kom och slå om du törs! Och är det du som föder oss?” Sådant är nu den sorglösa människans tillstånd. Hon har blivit bortrövad från den himmelske Förälderns hus medan hon var så liten, att hon inte minns hurudan den Förälder är, som med stor vanda har fött henne. Sålunda vet hon inte, vem hennes rätte Fader är. Hon har för länge sedan glömt Förälderns kärlek, och nu måste hon bo i den ondes hus, där man lär henne allt ont.

Deras bröder och systrar, som har uppfostrats i den rätte Faderns hus, kommer och tilltalar de olyckliga stackare som leker i den ondes hus. De barn, säger jag, kommer för att hämta bort dessa djävulens fosterbarn och säger: ”Kära

bröder och systrar! Föräldern bad er genast komma hem.” Men den ondes fosterbarn svarar: ”Se i ändan, inte har Föräldern sänt er.” Till slut kommer Föräldern själv in i den ondes hus och drar somliga i håret ut ur den ondes hus, och då har Föräldern ett andligt ris i handen, varmed han agar dessa elaka barn som inte håller sig hemma.

Men så snart Föräldern har agat dem och vänt dem sin rygg, springer de åter till den ondes hus och skrattar, grinar och gör spe av Förälderns tårar. Hur många gånger måste Föräldern nu hämta er, innan han tröttnar på att springa efter er. Ve er, ni olyckliga stackare, som alltid ligger i den ondes famn och skrattar där! Hur många gånger har inte Förälderns tårar runnit för er skull! Hur många gånger har inte Förälderns sändebud kommit för att hämta er hem! Och hur många gånger har inte själve den himmelske Föräldern bett er att komma bort från den ondes hus, men ni har inte velat. Alltid ligger ni i den ondes famn och skrattar åt er egen olycksalighet tills den fostergubbe, som har förvillat er bort från den rätte Faderns hus, tar och steker er på glödande kol.

Sådant är nu de sorglösa stackarnas tillstånd. Den onde har kramat deras bröst så mycket, att de inte längre torde få ett nytt hjärta, fast Herren har lovat att ge ett nytt hjärta och en ny ande åt dem, som tar emot dem. Det gamla, ruttna hjärtat är så fullt av ondska, att den nya anden inte längre har rum där. Och så måste de med sitt gamla hjärta dö i evighet, nämligen de olyckliga själar, som redan är så förhårdade, att den nya anden inte mer får rum i deras hjärtan.

Men de få själar, som har fått det nya hjärtat och den nya anden, har fått uppleva vad profeten har förutsagt. Då Gud nämligen har gett dem den nya anden, har de vredgats på sig själva för sina missgärningars skull. När människan har fått den nya anden, börjar hon komma ihåg och tänka efter sitt förra leverne, och då måste hon vredgas på sig själv, då hon upptäcker, hur stor skada hon har vållat åt sin egen själ. Hon känner även, att den gamla illaluktande anden har kommit ur ett gammalt och ruttet hjärta, som är fullt av djävlaträck och annan orenhet.

Men då människan stannar upp och begrundar sitt förra onda leverne, då är den nya anden redan verksam i henne. Och då vredgas hon även på sig själv och på den onde anden, som har kommit ut genom hennes mun. Då känner hon även, att hon har ett stenhjärta, men hon kan inte förändra eller bli av med detta stenhjärta förrän det blir förkrossat genom den Helige Andes kraft. Men inte är det gamla stenhjärta så skört, att det genast går i spillror. Den Helige Ande måste ibland bulta länge på det innan det äntligen blir förkrossat. Hos somliga blir hjärtat hårdare och hårdare ju mer den Helige Ande bultar på det, och slutligen förhärdas sådana människor. Då blir deras hjärtan som kallt järn under frosten. När man bultar på det med hammaren, studsar hammaren bakåt, men det blir ingen buckla genom hammarslaget. På det viset förhärdade sig judarna, när Johannes Döparen och därefter Frälsaren, försökte bulta på deras hjärtan. Och en sådan förhärdelse har även i dessa tider kommit över dem, som inte har gett

akt på bättringsropet.

När Guds lag rätt förkunnas, så att Guds tve-eggade svärd sätts mot bröstet, då skall somliga bli förhärdade, och somliga få en kraftig väckelse. Men Guds löften genom profeten har uppfyllts och skall uppfyllas överallt, där Guds Ande rör sig. Han skall ge ett nytt hjärta åt alla dem, som genom sann bot och bättring kommer till foten av Jesu kors. Han tar bort stenhjärta från deras kött, som genom den Helige Andes bultande blir ödmjuka och förkrossade, och försonade med Gud. Fast somliga förhärdas genom kristendomen, såsom Herren sade till Moses: "Jag vill förhärdas Faraos hjärta," och även gamle Simeon sade, när han tog det välsignade barnet i sin famn: "Se, denne är satt till fall och upprättelse för många i Israel, och till ett tecken, som blir motsagt." Och Paulus sade, att ordet om korset är för somliga till dödens lukt men åt andra till livets lukt. Och denna dödens lukt är den onde anden, som kommer från det gamla hjärtat, vilket luktar så illa inför Gud, att han måste fly långt bort från deras sällskap.

Och även om det ser bedrövligt ut, då de förhärdade andar som har det gamla ruttna hjärtat och den gamla illaluktande anden, ännu inte har fått det nya hjärtat och den nya anden, trots att den Helige Ande länge har arbetat på dem, måste dock de som har fått ett nytt hjärta och en ny ande, be för deras själar som tycks redan vara förhärdade, oavsett att den onde anden och djävlaträcket luktar från deras mun. De måste be för dem, för att det nya hjärtat som idag för första gången blev givet åt Jesu namns bekännare och

därefter åt andra, som i sanning bekänner hans namn, måtte ges även de stackare, som håller på att ruttna med det gamla hjärtat; och att den nya Anden, som idag för första gången är given åt de bedrövade själarna och därefter åt andra, som suckar i den rätta ångerns sorg, måtte ges åt de olycksaliga själar som ännu har den gamla, illaluktande anden. Hör du sanningens och nådens Ande, alla botfärdiga och benådade själar suckan. Fader vår som är i himlen, o.s.v.

Evangelium: Joh. 14: 26.

Frälsaren säger i dagens evangelium: ”Men Tröstaren, den Helige Ande, som Fadern skall sända i mitt namn, han skall lära er allting och påminna er om allt vad jag har sagt till er.” I följd härav bör vi genom Guds nåd betrakta, hur den Helige Ande lär Jesu lärjungar och påminner dem om allt vad Jesus har sagt. Men då Jesus har sagt i slutet av evangeliet: ”Jag skall inte tala mycket med er härefter, ty denna världens furste skall komma, som inte har någon del i mig”, måste vi ta ett uppbyggligt exempel av de orden och eftertänka, hur världens furste lär världens barn att mörda Frälsaren och påminner dem om allt vad den onde tidigare har sagt. Båda behöver påminnelser, ty Jesu lärjungar skulle redan för länge sedan ha glömt Jesu ord om den Helige Ande inte hade påmint och lärt dem. Ty snarare kommer världens barn ihåg, vad de skall svara, än Guds barn, vad de skall säga. Och om den ondes lärjungar ibland skulle glömma något ord, så att de stundom blir stumma, nog

påminner den onde dem en annan gång, hur de skall göra motstånd. Jesu lärjungar glömmar ofta, vad Jesus har talat till dem om vakandet. När de måste vaka och be i örtagården, då vill sömnen komma över dem. Ty örtagården är det ställe, där de borde vaka och beskåda, hur blodsdropparna faller från den himmelske Förälderns heliga kropp och hur blodigt svett rinner från hans ansikte. Men på detta ställe uppstår en svår kamp mot sömnen. De kämpar mot sömnen så mycket, att de nästan glömmar bort att vaka. Därför är det nära till hands att den onde börjar sålla deras själar som vete. Men den Helige Ande har påmint dem om den stora striden, som den himmelske Föräldern då har haft, fast denna sak alltid har varit så dunkel, att påminnelse om bättre vakande har varaktigt fått rum i lärjungarnas samveten vid foten av korset.

Men detta Frälsarens beskådande är inte så klart i örtagården som på korset, ty i örtagården kämpade de med sömnen, men vid korset var de vakna. Men nog orkar den ondes trålar vaka bättre då sömnen tränger sig på Jesu lärjungar. Då är även Judas pigg, när han får tillfälle att för fiendens hop visa vägen till örtagården. Judas är den som vet bäst, var Jesus vakar med sina lärjungar, och nog påminner den onde honom, om han hade glömt. Den onde påminde ju översteprästerne, hur de skall beskydda graven. De sade till Pilatus: ”Herre, vi minns att den förföraren sade: på tredje dagen skall jag stå upp.” Bättre minne hade den ondes lärjungar i denna sak än Jesu lärjungar, som inte kom ihåg något om uppståndelsen. Men nog får Jesu lär-

jungar bättre minne över allting senare, då den Helige Ande börjar påminna dem. Den Helige Ande påminner Jesu lärjungar även om deras synder, till exempel Petrus fall, när han nekade sin Frälsare. Och de kommer även ihåg den synden, när de hade sagt till Frälsaren: ”Herre, vill du, så skall vi säga, att elden måtte komma ned från himlen och förtära dem.” Den Helige Ande påminde även Petrus om de första nådetecknen, när han skrev till de kristna: ”Vi har inte följt några kloka fabler, när vi kungjorde åt er vår Herre Jesu Kristi härlighet och klarhet.” Och hur skulle evangelisterna ha kunnat skriva upp Jesu predikningar efter så många år, om den Helige Ande inte hade påmint dem?

Den Helige Ande lär Jesu lärjungar, hur de skall predika evangelium och vad de skall svara, när de ställs inför lagen. Vi hör Frälsaren säga till dem, att de inte skall bekymra sig över, vad de skall svara, ty det skall ges dem i samma ögonblick. Den Helige Ande påminner Jesu även lärjungar om dödligheten. Ty när världskärleken vill smyga sig över dem, kommer den Helige Ande och bringar döden och evigheten i deras minne, och då flyr världskärleken för en stund. Så påminner den Helige Ande Jesu lärjungar om allt vad Jesus har sagt.

Den onde anden påminner sina lärjungar om allt, vad han förut har lärt dem att göra. Visserligen kommer de inte ihåg mycket av sin ondska. Den onde förmår dem stundom att berätta om sin egen narraktighet, hur de då var listiga att lura folk. Och därtill prålar de med sin grannlåt. Men den onde bringar inga synder i

deras minne med den avsikten, att de skulle ångra dem, utan med den avsikten bringar han några rackartyg i minnet, att de skulle få pråla med dem, och andra skrattar därpå. Den onde anden lär även sina lärjungar, hur de bör göra motstånd och göra spe av de kristna. Och i synnerhet har han lärt hedningarna, hur de skall pina de kristna. Men därav fick ju den onde själv en skada. Ty då somliga hedningar såg, hur tålmodiga de kristna var, och med vilken dristighet de gick i döden, förvånades hedningarna själva, och många hedningar blev kristna därigenom, att de hade sett, med hurudan glädje en kristen dör.

Men inte har den ondes trälar alltid ord att svara med, ty de blir ofta stumma. Och när de skulle disputerade om kristendomen med Stefanus, kunde de inte stå emot den Ande och visdom, varigenom han talade. Men då den ondes träl inte klarar sig i ordstriden, så lär den onde honom att stämma de kristna, så att han där skulle få tillfälle att ljuga på dem inför överheten, hur de kristna talar fräcka ord mot lagen och kyrkan. Den bästa tillflykten för den ondes änglar är ju världens lag, som han vrider och vränger så att den skall falla över de kristna. Fast alla sorglösa har brutit den kungliga eden och gjort sådana gärningar som skulle föranleda böter och straff av överheten, om de kristna iddes stämma hedningarna. Men hedningarna blir inte ödmjukare därigenom, att de straffas av överheten, utan de förhärdas ännu mer. Och låt det ligga på deras ansvar, att de hatar och förföljer de kristna. Nog får de en gång se, vem de har stungit. Men den

Helige Ande upphör ändå inte att påminna dem, och så länge som de vandrar på jorden, måste de höra vilken andes barn de är, så att de inte skulle ha något att säga i evigheten för att de inte blivit varnade och förmanade.

Vad den Helige Andes ämbete för övrigt beträffar, så vet vi, att den Helige Ande har två ämbeten, nämligen först, att han förebrår världen för syndens, rättfärdighetens och domens skull. Men detta tal kan världen inte utstå, ty när den Helige Ande förebrår världen för syndens skull, reser sig den onde emot och säger: ”Du ska inte förebrå mig, ty inte blir jag bättre därigenom.” Och alla den ondes trälar säger efter den onde: ”Vi förhärdas genom den hårda förebråelsen.” Och ändå kom den Helige Ande genom förebråelsen ut genom Petrus mun. Genast samma dag, som Petrus hade fått den Helige Ande, började han förebrå världens hop, som hade kommit för att göra spe av den Helige Andes första verkningar genom att säga: ”De är fulla av sött vin.” Dem anklagade Petrus för Frälsarens mord. Varför talade inte Petrus vackert och snällt till dem?

Såsom de sorglösa säger: ”Den som lär snällt lyssnar vi till.” Men Petrus kunde ju inte tala snällt till Frälsarens mördare, eftersom det är den Helige Andes ämbete att han skall förebrå världen för syndens skull, oavsett om de hör eller inte. Den som förhärdas genom förebråelsen må förhärdas. Och den som är ond, må bli ännu värre. Men nog vann Petrus genom den första hårda predikan många tusen själar för himmelriket. Predikan verkade så mycket, att många fick

ett styng i sina hjärtan, och började fråga: ”Vad skall vi göra, för att ärva evigt liv?” Men nu får ju inte många av den sorglösa hopen styng i sina hjärtan. Självklart har den onde smitt bröstpansar åt dem som inte har blivit väckta. Och Gud har övergett dem under förhärdelsens dom.

Men vi behöver inte tro, att det på apostlatiden hade varit fler väckta än här, ty där fanns det så mycket folk i förhållande till vad det finns här, att om man därför räknade, hur många som då hade blivit väckta, så skulle högst en av hundra ha blivit kristna på apostlatiden. Och de väckta själar som då blev kristna flydde bort från hela riket innan Jerusalem förstördes. Men denna tids sorglösa behöver inte glädja sig däröver, att det på den tiden inte blev dess fler kristna, utan tvärtom, de borde få en större fruktan, för att de inte skulle få samma öde som forntidens judar, som dräptes av fienderna på grund av sin förhärdelse. Men nog har några världsvisa tänkt, att den kristna läran inte torde vara rätt, då så lite folk har blivit kristna. Och dessutom kommer de kristna av det sämsta slags folk. Någon stackars hora, någon stackars drinkare, någon fyllhund av det sämsta folket har blivit kristna, men nästan ingen av herrar, världsvisa eller dygdiga människor har blivit kristen på apostlatiden. Därav har världens visa dragit den slutsatsen, att den kristna läran är helt orätt, och att världen skulle ha varit mycket bättre om den dåraktiga läran inte hade kommit i världen. Och nog skulle den ondes rike säkert ha bestått bättre, om den dåraktiga läran inte hade kommit från Galileen och ända hit. Och även

denna tids hedningar tar ett starkt bevis därav, att det är få som har blivit kristna, och ännu färre torde de vara som består.

Men nu ser man ju därav, hur trångt ställe den trånga porten är, och med hur stor fruktan och bävan de få själar som har funnit livets väg måste vandra på den, ty den onde har inte sovit. Inte är han heller särskilt ljuvlig mot dem som vill förminska hans rike. Han har visat sina tänder för var och en, som inte ger honom samvetsfrid. Och om denna väckelse hade inträffat på annat håll, där det finns många överstepräster och världsherrar, nog skulle den onde redan för länge sedan ha hudflängt de kristna.

Men den Helige Ande har även ett annat ämbete, och därför kallas han för Tröstaren. Han tröstar Jesu bedrövade lärjungar, när de blir hatade och förföljda av världen. När den onde anfaller dem som ett rytande lejon sökande vem han uppsluka må, när egenrättfärdighetsdjävulen angriper deras tro och vill jaga deras själar bort från Jesu kors, då tröstar den Helige Ande de botfärdiga, bedrövade och med tvivel kämpande själar, så som Jesus har sagt i dagens evangelium: ”Frid lämnar jag åt er. Min frid ger jag er, inte ger jag såsom världen ger, må era hjärtan inte vara bedrövade, frukta inte heller. Ni hörde mig säga, jag går bort och kommer åter till er.”

Hör dessa ord, ni bedrövade och botfärdiga. Om Jesus ibland går bort, så har han lovat att komma igen. Det händer ofta för en bedrövad Jesu lärjunge, att Jesus går bort för en kort tid, att han döljer sitt ansiktes nåd, att en kristen inte alltid känner Jesu nådiga närvaro. Och

just då anfaller den onde den kristne grymt med frestelserna, och egenrättfärdighetsdjävulen vill förstöra hans tro. Men Jesus har ämnat komma åter och trösta de bedrövade lärjungarna, och då ger han dem åter sin frid som övervinner världens frestelser. Och jag vet, att de rätta lärjungarna har fått denna frid. Men den onde vill inte låta dem njuta denna frid, utan han anfäktar dem förskräckligt och vill beröva friden som Jesus har gett dem. Då kommer Tröstaren, den Helige Ande, och påminner dem allt vad Jesus har sagt till dem om himmelriket, vad ögat inte sett, örat inte hört, inte heller uppstigit i någons hjärta, utom deras, vilka känner himmelrikets försmak. När nu världen är så fruktansvärd, och djävulen så förskräcklig, och köttet så svagt, och döden så nära, borde vi be den store Korsbäraren, som har lidit och dött, att han skulle ge oss den Helige Ande, att vi skulle orka kämpa i den stora striden och kampen, att vi skulle orka krypa fram till nådastolen, då döden storligen förskräcker oss, och att den nådige Herren Jesus, som med sitt eget blod stridit och övervunnit världen, skall ge oss kraft och styrka att strida och kämpa i vår dyrbaraste² tro, och övervinna djävulen och världen, för att vi slutligen måtte nå fram och få sjunga segersång. Amen.

KP 267 (=källan) / P 795 / B 182

¹ Enligt finsk bibelöversättning

² B: allra heligaste

Text: Episteln på pingstdagen.

Med ledning av vår upplästa heliga text skall vi denna gåt Herren helgade stund genom Guds nåd betrakta 1. Varifrån kommer den andliga vinden? 2. Vilken verkan har den andliga vinden? 3. Den sorglösa hopen smädar den Helige Andes verkningar¹.

Må den Helige Andes vind blåsa över alla dem, som är församlade² i bönen. Amen.

1. Varifrån kommer den Helige Andes vind? Ifrån himmelen kommer denna vind som ett mäktigt väder. Och denna vind är osynlig, men kännbar, ty Frälsaren säger: "Vinden blåser vart den vill och du hör dess röst³, men du vet inte varifrån den kommer eller vart den far." Den mäktiga och starka vind, som blåste på pingstdagen, var så stark, att även den otrogna hopen kunde höra dess susande⁴. Men de kunde inte begripa varifrån denna *väder* *il*⁵ kom eller vart den for. På samma sätt som den stora hopen⁶ hörde susandet av denna vind, så kan även den stora hopen ännu i denna dag förnimma, när en oförmodad⁷ väckelse kommer ibland folket, men de kan inte begripa, vad det är. Och likadant som den stora hopen hade församlats på pingstdagen för att se och gapa, så församlas sig ännu den stora hopen för att se och gapa, när någon människa blir väckt. Men de kan inte begripa vad det är. Och likadant som den stora hopen blev förbluffad över det starka vädret på pingstdagen, så blir även nu den stora hopen förbluffad, förvånad och häpen, när någon hastig väckelse

uppenbarar sig. Men det står inte länge på, innan häpenheten försvinner, ty djävulen inbillar den stora hopen, att de som talar med tungomål är fulla av sött vin. Men vad som i synnerhet är märkvärdigt i denna stora tilldragelse, består däri, att ingen av denna världens vise har kunnat förklara vari dessa andens drifter består, eller vad det var för en kraft, som lärde dem att tala främmande språk. Nu för tiden kan ingen lära sig att tala främmande språk på en kort stund, utan man måste lära sig småningom och med stor möda att läsa, förstå och tala främmande språk.

2. Vilken verkan hade den andliga vinden på lärjungarna? De blev uppfyllda av den Helige Ande och började tala mångahanda tungomål. Detta var ett under, som den stora hopen inte kunde begripa. Sådana under är mera sällsynta nuförtiden, men de är inte alldeles omöjliga. Men vad som nu motsvarar talande med tungomål, består i de väcktas talande om bättringen, omvändelsen och pånyttfödelsen, och sådant kallas av världen predikosjuka. Den som har predikosjukan kan tala kraftigt och mäktigt om väckelsen, bättringen, omvändelsen och pånyttfödelsen. Världen menar nämligen, att apostlarnas predikosjuka var en själssjukdom. Och hade apostlarna varit här, skulle den stora världshopen ha sagt det samma, som sades då: "De är fulla av sött vin." Ty världen kan inte begripa Guds Andes verk i människan. Världen dömer alldeles galet om Andens verkningar och *andens drifter*⁸.

Men nu dömer världen så om apostlarnas predikosjuka: "Det kunde vara behöfligt på den tiden, då ingen

visste annat än att kristendomen var ett ohyggligt svärmeri.” Men nuförtiden, menar förnuftet, nuförtiden behövs inga tecken och under för att bekräfta den nya läran som redan varit trodd i nära 2000 år. Vi har nu Bibeln och Luther och andra andliga böcker, som visar oss den sanna kristendomens art. Och vi behöver inga läsarpredikanter, vi behöver ingen predikosjuka, ty i våra upplysta tider kan var och en få den upplysning han behöver av Guds ord. Ja visst ja. Om du läser Bibeln med det andliga hatet i hjärtat, så kan du få samma upplysning av Bibeln som Paulus före sin omvändelse. Den mannen hade läst Bibeln *med sin skalle*⁹. Men när djävulen uttydde skrifterna för honom, så fick han den upplysningen ifrån Bibeln, att de kristna var kättare, svärmare och villoandar som borde utrotas med eld och svärd. Så går det för bibelläsaren, när han tar djävulen till skriftefader och rådgivare. Men annorlunda gick det till med Paulus, när han blev fasttagen på vägen till Damaskus. Då fick han höra en röst ifrån himmelen som sade: ”Jag är Jesus, den du förföljer. Dig är svårt att spjärna mot udden.” Då blev han först blind, och sedan när hans ögon öppnades, fick han en helt annan upplysning av Guds ord än han hade haft förut.

3. Kristendomen försmädades i sin första början av den blinda världshopen, som inte kunde begripa, vari andens drifter och apostlarnas predikosjuka bestod. Ty det heter att somliga gjorde gäck av dem och sade: ”Dessa är fulla av sött vin.” Det kunde kanske se så ut för världen, som om apostlarna var fulla av sött vin. Men världen känner inte, att

detta söta vin är den Helige Andes vin, som gör bröllopgästerna glada¹⁰. Världen kan väl försmäda Kristi lärjungar för deras predikosjuka och kalla dem för svärmare, kättare och villoandar. Men Kristi lärjungar bryr sig inte om denna smädelse, utan Petrus håller en kraftig straffpredikan och kallar den församlade världshopen för mördare: ”Ni har korsfäst härlighetens Herre, och detta har ni gjort av okunnighet.” Många får av denna Petri straffpredikan ett styng i sitt hjärta, men den stora hopen blir förargad och förtörnad. Inte skall ni tro, att fastän 3000 själar blev omvända på pingstdagen, detta antal utgjorde mera än en hundra del av den stora hop som då var samlad.

På sådant sätt har den sanna och levande kristendomen börjat, och på samma sätt måste den också sluta om den skall vara saliggörande. Men för att komma till en sådan kristendom, måste man först genomgå nådens ordning på samma sätt som lärjungarna. De måste gråta och jämra sig, när Frälsaren var död. De måste först falla i otro och förtvivlan¹¹. Man måste komma i själannöd¹², innan man kan längta efter frälsning. Ingalunda går det så lätt som mängden tror att bli salig. Ty Frälsaren säger: ”Den porten är trång och den vägen är smal som leder till livet, och få är de som finner den.” Genom mycken bedrövelse måste människan ingå i livet.

Medan lärjungarna låg i syndasömnen, nämligen före Frälsarens död, drömde de bara om makt, ära och rikedom i världen. De hade ingen omsorg om sin själs salighet. Men efter Frälsarens död fann de, att alla deras jordiska

uträkningar slog fel. Då blev det sorg å färde. Men genom denna sorg blev de något lösryckta från världen. Deras hjärtan blev genom denna sorg förberedda att mottaga en försmak av den himmelska glädjen, när Frälsaren visade sig levande för dem. Och är det nu så, att människan måste på detta sätt förberedas att ta emot en försmak av den himmelska glädjen, då måste det vara en förskräcklig blindhet och ett fasligt mörker att inbilla sig, att man kan nog bli salig med mindre gråt och jämmer, eller med mindre andlig sorg än lärjungarna¹³ hade. Ty även om vi ingenting förtjänar med vårt grubblande, kan vi dock inte påstå, att endast lärjungarna skulle känna sveda och värk för den nya födelsen, och vi skulle födas på nytt utan sveda och värk.

Luther grubblade lång tid innan han kunde komma till tron. Och hade inte Luther grubblat så hade vi ännu i denna dag varit i påvedömet. Nej, utan en sorg som är efter Guds sinne kan ingen komma till en sann och levande tro. Utan sveda och värk kan den nya människan inte födas, och därför måste väckelsen och syndaängern gå före tron. Men den som har en död tro i peruken har ingen ånger, han grubblar intet, han tvivlar aldrig om sin salighet. Om någon skulle få ett styng i sitt hjärta på pingstdagen, kunde han också få den Helige Ande som lär honom att tala med tungomål, som lär honom att tala om Guds dråpliga verk och predika för andra, ty därtill fordras den Helige Andes kraft. Den som inte kan predika, han må gärna höra på och lägga orden på hjärtat. Nu har den Helige Ande blivit bedrövad,

och nära på utdriven ifrån den lutherska kyrkan. Och nu skulle det behövas en ny pingstdag, ny kraft ifrån höjden att ur dvalan väcka en syndig värld. Ty nu är hela världen uti mörker och endast i det landet Gosen skiner solen över de få själar som är beredda att gå ut ifrån heddömet för att tjäna Israels Gud. Där skiner solen i det landet Gosen, var Israels barn bor. Amen!

Originalmanuskript på svenska / FKHS Aunos
samling / Nationalarkivet Helsingfors
III P / PS 346 / P 817 / SW 331 / B 183

¹ B = SW: verk

² B = SW: förenade

³ B = SW: sus

⁴ B = SW: då

⁵ B = SW: storm

⁶ B = SW: skaran

⁷ B = SW: plötslig

⁸ B = SW: verk

⁹ Manuskriptet: skalmella

¹⁰ Manuskriptet: lustiga

¹¹ B = SW: hopplöshet

¹² B = SW: själafara

¹³ B = SW: apostlarna

Vår Frälsare säger i dagens evangelium: ”Ty inte har Gud sänt sin Son i världen, för att han skall döma världen, utan därför att världen skall bli frälst genom honom.” Joh. 3: 17

Dessa Frälsarens ord tillhör särskilt de botfärdiga, som inte orkar tro, att Gud är nådig, fast nådetjuvarna tillägnar sig dessa ord och tror, att detta har skrivits åt dem. Men vi vet, att dessa ord har skrivits för tvivlande och botfärdiga själar, som inte orkar tro, att Gud är dem nådig. Frälsaren har visserligen talat dessa ord till Nikodemus, men inte i den meningen, att Nikodemus hade varit i någon andlig nöd eller i brist på tro, såsom nådetjuvar och egenrättfärdighetens tjänare tror, att Nikodemus var botfärdig och tvivlande eller dömd av samvetet. Utan Frälsaren har förklarat nådens ordning för Nikodemus, för att han skulle förstå varför Frälsaren hade kommit i världen. Han har inte kommit för att döma de botfärdiga utan för att frälsa dem. Oavsett hur gärna världen skulle vilja tillägna sig dessa ord och säga: ”Det är världen som Jesus har kommit för att frälsa, inte har han kommit för att frälsa enbart de botfärdiga, utan världen.” Därför måste vi ställa inför världens ögon dessa ord, som är upptecknade i samma evangelium, nämligen: ”Detta är domen, att ljuset har kommit i världen, och människorna älskade mer mörkret än ljuset, ty deras gärningar var onda.”

Hur kan då världen tillägna sig tröst av dessa ord: ”Inte sände Gud sin Son i världen för att döma världen”, då domen förkunnas för världen omedelbart i sam-

ma ställe. Han säger nämligen: ”Men detta är domen, att ljuset kom i världen, och människorna älskade mer mörkret än ljuset, ty deras gärningar var onda.” Visserligen har Frälsaren kommit i världen för att frälsa syndare, som redan i sanning känner sig som syndiga, men världen vredgas, då man bestraffar henne för synd. Hur kan då världen bli frälst genom honom? Världen behöver ingen Frälsare, men de botfärdiga, bedrövade, nedtryckta, av världen hatade och föraktade, de känner sig behöva en Frälsare, och för deras skull sade Frälsaren till Nikodemus: ”Ty så älskade Gud världen, att han utgav sin ende Son, för att var och en, som tror på honom, inte skall förgås, utan få evigt liv.”

Men detta slags **nådens** ordning kände Nikodemus inte till förut, fast Nikodemus trosbröder vill påstå, att dessa ord gäller just Nikodemus. **Inte har han talat så till de botfärdiga, inte heller till sina egna lärjungar, utan till Nikodemus. Men inte behöver Nikodemus trosbröder tänka, att dessa ord passar bäst åt dem: ”Inte sände Gud sin Son i världen för att döma världen,”** ty Nikodemus är en så dygdig man, att han inte tål höra någon dom, men hans trosbröder tror, att Guds Son inte har kommit för att döma dem, utan enbart publikaner och syndare. Men vi hör av andra Frälsarens ord, att han inte har kommit för att kalla de rättfärdiga till bättring, utan syndare. Nikodemus var en from man, och alla som är i hans tro är så fromma, att de inte har några synder att ångra. **De är de nittionio rättfärdiga, som ingen bättring behöver.** Sålunda får publikaner och syndare till-

ägna sig dessa ord: ”Inte sände Gud sin Son i världen för att döma världen.” Så länge som de **botfärdiga** publikanerna och syndarna orkar tillägna sig dessa ord, så länge är de befriade från domen. Men om de inte orkar tillägna sig dessa nådens ord för otrons och egenrättfärdighetens skull, måste de tillägna sig de andra orden: ”**den som inte tror skall bli förtappad**”, och ”den som inte tror är redan dömd.” Vilketdera ord tillägnar ni nu er, ni bedrövade och botfärdiga själar? Och ni tvivlande! Vilketdera ord tillägnar ni er av dessa Frälsarens ord? ”**Inte sände Gud sin Son i världen för att döma världen**”, eller de andra orden: ”**Den som inte tror, är redan dömd.**”

Jag tror, att de botfärdiga, bedrövade och tvivlande själarna har av egen erfarenhet känt, hur sanna dessa ord är: ”Den som inte tror skall bli förtappad.” De har i sanning erfarit, att otron nedtrycker de botfärdiga i förtappelsen, och å andra sidan har de troende erfarit kraften av dessa ord: ”Den som tror skall inte bli dömd.” Vilketdera ord tillägnar sig de botfärdiga och tvivlande? Eftersom det fortfarande finns många som tvivlar, fast de nog känner, hur olycksaliga de är i det tillståndet, och ändå har lust att bli saliga i all evighet, så tror jag, att de gör Jesus bedrövad och plågar den Korsfäste, om de därtill låter hans blod rinna förgäves och vänder bort sina ögon från hans sår och säger: ”Guds Son har inte kommit för att frälsa oss, utan det är världen som han kommit för att saliggöra.”

När Jesus sade till sina lärjungar: ”Ni är inte av världen”, tror ni att de kunde tänka, att Jesus inte är deras

Frälsare? När han sade till Nikodemus: ”Inte har Gud sänt sin Son i världen för att döma världen”, tror ni att Jesu lärjungar kunde tänka, att Guds Son inte har kommit för att frälsa dem, utan världen? Eller kan de tvivlande tänka, att Gud inte har sänt sin Son för att döma världen, utan han har kommit för att döma de botfärdiga?

En sådan tro uppstår hos somliga tvivlande och otrons fångar. Då egenrättfärdighetsdävulen får makt över de botfärdiga själarna, får de en sådan tro, att Guds Son kom för att döma dem, men världen skall han frälsa. Ty det är egenrättfärdighetsdävulen som anklagar Guds barn natt och dag. Och de botfärdiga anklagar han ständigt genom att säga: ”Du behöver inte tro, att Guds Son tar emot dig, så länge du är sådan.” Och han låtsas vara så sannfärdig, att de botfärdiga inte kan tänka annat än att det är samvetet som fördömer dem. Egenrättfärdighetsdävulen fordrar ett rent hjärta innan han släpper de botfärdiga till Jesus.

Varifrån skall nu de botfärdiga få ett rent hjärta om inte av Jesus, som är den enda som kan rena deras hjärtan? Plåga inte mer Jesus, ni otroende, utan kom nu sådana som ni är, och tro, att Gud inte har sänt sin Son i världen för att döma er, som redan utan honom var dömda. Om ni ännu plågar Jesus med er otro, skall Jesus dö av sorg, och ni måste dö för evigt. Hör, du trons upphovsman och fullkomnare, de bedrövades, botfärdigas och tvivlandes suckan. Fader vår som är i himlen, o.s.v.

Evangelium Joh. 3: 16

I den första delen av dagens evangelium står idel ljuvliga nådelöften, och i den andra delen står domen. Vi bör nu genom Guds nåd betrakta, vem som kan tillägna sig de nådelöften som finns upptecknade i detta evangelium. **Första betraktelsen: kan Nikodemus tillägna sig dessa nådelöften? Andra betraktelsen: kan nådetjuvarna tillägna sig dessa löften? Tredje betraktelsen: kan de botfärdiga tillägna sig dessa nådelöften?**

Vi vet, att med världen förstås människor, som finns i världen, alltså turkar och hedningar, judar, skriftlärda och fariséer, publikaner och syndare samt allehanda människor, som bor på jorden. Om nu alla dessa tillägnade sig dessa nådelöften, skulle de alla utan tvivel bli saliga. Men Bibeln visar, att dessa nådelöften tillhör inte alla, även om alla tillägnade sig dem, **det beror inte enbart på tillägnandet**, utan det beror på i vilket själstillstånd de människor är, vilka tillägnar sig dessa nådelöften.

Första betraktelsen. Kan Nikodemus tillägna sig dessa nådelöften: "Gud har inte sänt sin Son i världen, för att döma världen, utan för att världen skulle bli frälst genom honom." Vi vet inte, hur Nikodemus uppfattar dessa Frälsarens ord, men jag tänker att Nikodemus och hans trosbröder tillägnar sig dessa ljuvliga nådelöften, såsom de skulle vara talade särskilt för dem. Ty Nikodemus är inte så arg på Jesus som de skriftlärda och fariséerna. Nikodemus har kommit till Jesus om natten, för att fråga honom, hur han skulle bli salig.

Nikodemus bekänner sin tro, fast han visserligen inte tror att Jesus är Messias eller Guds Son, men han tror dock, att Jesus är en andlig lärare, eller att Gud har utsänt honom som lärare. Men dessvärre har Nikodemus inte så mycket synder, att han skulle behöva ångra sig. Inte känner Nikodemus, att han är under djävulens makt. Inte känner han, att pånyttfödelsen är för honom nödvändig, och därför är Nikodemus fjärran från salighetens kändedom. Men nog tillägnar han sig dessa nådelöften, att Gud inte har sänt sin Son i världen för att döma världen, ty Nikodemus har levt så dygdigt, att inte ens djävulen kan döma honom, utan att tala om Guds Son, som är så nådig mot horor och tjuvar, publikaner och syndare, att han inte ens dömer dem. Hur skulle då Guds Son kunna döma dygdiga människor, han som inte ens har dömt den hora som fariséerna förde till honom. Så tillägnar sig alla Nikodemus trosbröder och alla dygdiga människor dessa ljuvliga nådelöften, fast de inte tillhör andra än enbart de botfärdiga.

Andra betraktelsen. Kan nådetjuvarna tillägna sig dessa nådelöften? Javisst, ty nådetjuvarna är sådana människor, som utan bot och bättring tillägnar sig Guds nåd och syndernas förlåtelse såsom judarna, **som trodde på Jesus**, sade: "Vi har en Fader, Gud, vi är inga oäktingar." När sådana oäktingar, som den gamla människan har dödat strax efter födelsen, hör av Frälsarens egen mun, att Gud inte har sänt sin Son i världen för att döma världen, säger de: "Hör nu, ni stränga domare, att Guds Son inte har kommit för att döma världen.

Varför kommer då ni med dom över oss?" Om de kristna därtill sade till nådetjuvarna: "Den som inte tror är redan dömd," så svarar nådetjuvarna: "Vi tror på Jesus, vi ligger varje dag vid foten av Jesu kors." Jaså? Ni ligger varje dag vid foten av Jesu kors. Om ert samvete blev väckt, skulle ni upptäcka, vid vems kors fot ni ligger. Men hur kan nådetjuvarna tillägna sig dessa nådelöften, då de hatar Jesus och hans lärjungar?

Det sker på det sättet, att den onde har förvänt deras syn, så att de anser de kristna för falska profeter och villoandar, som inte ger nådetjuvarna samvetsfrid. Nådetjuvarna är likadana som det sorglösa folket som följde Jesus och trodde på honom så länge som han predikade om nåden, men när han kastade något hårdare ord, vände de sin rygg och lämnade honom och sade: "Detta är ett hårt tal, vem kan höra det?" Och när en blind stackare började ropa: "Jesus Davids Son, förbarma dig över mig!" Då förmanade det sorglösa folket honom att tiga.

Sådana är nådetjuvarna. De tål inte, att någon ropar med högre röst efter Jesus. Det ropet gör ont på nådetjuvarna, och ändå säger de: "Vi har en Fader, Gud, vi är inte oäktingar." Men de borde tillägna sig dessa Frälsarens ord: "Ni är av fadern djävulen och ni gör er faders gärningar." Nog är det lätt för nådetjuvarna att tillägna sig dessa nådelöften, men jag undrar, hur lätt det är att tillägna sig nåd, när samvetet vaknar? Vi säger rakt ut, om nådetjuvarna tillägnar sig dessa nådelöften, innan samvetet blir väckt, innan den rätta ångern äger rum, innan djävulen och världen börjar an-

klaga dem, om, säger jag, om nådetjuvarna börjar tillägna sig dessa nådelöften, innan de har ropat i samvetsnöd, så tillägnar de sig dessa ord orätt och går till helvetet hur stark tro de än skulle ha. Nikodemus och hans trosbröder tillägnar sig dessa nådelöften, därför att de har levt dygdigt. Då egenrättfärdigheten utgör deras salighetsgrund, tänker de så: "Inte har Guds Son kommit för att döma oss, utan han har kommit för att frälsa oss." Från vilken nöd har han kommit att frälsa er? Har ni en andlig nöd, har fienden plågat er? **Likaså tillägnar sig nådetjuvarna dessa nådelöften och säger:** "Inte har Guds Son kommit för att döma oss, utan för att hjälpa oss." Från vilken nöd har han kommit för att hjälpa er? Har ni någon nöd? Plågar den onde er? Har ni samvetsqual? Har ni tvivel och brist på tro? Fruktar ni för döden och förtappelsen?

Inget sådant har ännu hörts från en nådetjuvs mun, utom blott detta, att han har tro och kärlek samt goda gärningar. Och sådana behöver ingen Frälsare, ty varken djävulen eller världen anklagar dem, att de är falska profeter och villoandar. Men det är de kristna som är falska profeter, de är villoandar, de är ett förbannat pack, som varken djävulen eller världen kan tåla. På dem har den onde och världen vredgats. Dem har visst Guds Son kommit för att döma, men inte sorglösa, dygdiga eller nådetjuvar. Varför sade Frälsaren till judarna: "Jag dömer er inte, men det finns en som dömer er, nämligen Moses som ni förlitar er på!" Moses hade frambringat Guds lag för alla judar och nådetjuvar, och Moses lag

måste döma dem därför, att de sorglösa och nådetjuvarna trampar Guds lag under sina fötter. De tror och bedriver hor, de tror och stjälar, **de tror och super**, de tror och hatar de kristna. Och djävulen själv förlåter sådana deras synder samt styrker deras tro, att de skall bli saliga utan ånger, utan bättring, utan möda, utan hjärtats ängslan. Men nog skall de en gång få se, på vem de har trott.

Tredje betraktelsen. Kan de botfärdiga tillägna sig dessa nådelöften: ”Ty Gud har inte sänt sin Son i världen för att döma världen, utan för att världen skulle bli frälst genom honom.” Dessa nådelöften hör säkert till de botfärdiga, men de botfärdiga kan inte alltid tillägna sig dem, ty egenrättfärdighetsdjävulen har vredgats så mycket på de botfärdiga, att han kommer och anklagar dem, att de är uteslutna från Guds nåd. Egenrättfärdighetsdjävulen dömer dem och säger: ”Guds Son tar inte emot sådana som är så stora syndare. De måste ha ett rent hjärta, vilka Guds Son kan uppta i sin nåd. Sådana, som har så ont hjärta och så mycket onda begärelser och lustar, duger inte åt Guds Son.” Egenrättfärdighetsdjävulen väcker först upp andra djävlar, såsom hordomsdjävulen, vredesdjävulen och girighetsdjävulen, för att fresta de botfärdiga. Och sedan kommer han själv som ljusets ängel och predikar för de botfärdiga: ”Du är inte bättre än den onde, Guds Son måste döma dig.”

Så predikar egenrättfärdigheten till de botfärdiga, och därför kan de inte tillägna sig dessa dyrbara nådelöften: **”Inte sände Gud sin Son i världen för att döma världen, utan för att världen skulle frälsas**

genom honom. Ordet världen är ett besynnerligt ord, vilket de, som är av världen, bättre kan tillägna sig än de som inte är av världen. Om Frälsaren hade sagt **till Nikodemus:** ”Inte har Gud sänt sin Son för att döma botfärdiga och tvivlande själar,” så hade de bedrövade, botfärdiga och tvivlande själarna bättre kunnat tillägna sig dessa nådelöften. Men ”världen”, detta ord tillägnar de sig, som är av världen. De säger: ”Inte är världen dömd. Varför har Frälsaren sagt så till Nikodemus: ”Inte har Gud sänt sin Son i världen för att döma världen?” **Men de tvivlande kan inte tillägna sig detta nådelöfte, fast världen gör det.**

Obotfärdiga horor, obotfärdiga tjuvar, obotfärdiga krögare och obotfärdiga fyllhundar orkar nog tillägna sig dessa nådelöften. Men botfärdiga, bedrövade och betungade själar kan inte alltid tillägna sig dessa nådelöften, därför att egenrättfärdighetsdjävulen är så grym att anklaga och döma de botfärdiga, att de sjunker ned i misströstan, fast hela Bibeln visar, att med ”världen” i detta ställe menas just sådana själar, som är i bedrövelse, ångest, kval och i stort trångmål, vilka inte ser annat än döden, domen och avgrunden framför sig. För dem är i sanning dessa nådelöften skrivna: ”Ty inte sände Gud sin Son i världen för att döma världen, utan för att världen skulle bli frälst genom honom.” Men i följande vers står strax domen skriven för de tvivlande: ”Den som inte tror han är redan dömd.”

Nu känner nog de botfärdiga och tvivlande själarna denna dom, som tillhör de otroende. De känner hur olyckligt tillstånd de har, då de tvivlar om Guds nåd.

De känner sig vara såsom i helvetet, men trots det betrycker egenrättfärdighetsdjävulen dem så hårt, att de ibland ger upp allt hopp, all förtröstan, all strävan, allt ropande¹ och allt klappande på nådens dörr. Somliga blir alldeles kraftlösa både till kropp och själ.

Men hör nu, ni tvivlande och i otron nedtryckta själar. Jesus har sagt: ”Så har Gud älskat världen, att han utgav sin enfödde Son, på det att var och en som tror på honom inte skall förgås utan ha evigt liv.” Ni är nu den värld, för vilken han utgivit sin enfödde Son. Inte har Gud sänt sin Son i världen för att döma världen. Ni tvivlande är den värld som Guds Son har kommit för att frälsa från synden, döden och djävulens makt. Ni är de enda själar i världen, vilka Guds Son kan förbarma sig över och ta emot. Ni är de enda själar i världen, vilka känner er olycksalighet, er nöd, er nakenhet. Ni är de enda själar i världen, för vilkas skull Guds Son har stigit ned från himlen. Ni var dödens fångar, som Guds Son har kommit för att återlösa.

Ta nu emot Guds Son, då han kommit för att tillbjuda sig själv åt er! Han har måst gå i fängelse för att ni skulle bli befriade från dödens och djävulens bojor. Han har givit sig själv till döden för att ni skulle få leva. Han har nedstigit i helvetet för att ni skulle komma upp därifrån. Han har varit i bojor för att ni skulle bli befriade. Ta nu emot Guds Son och plåga honom inte mer med er otro. Gör honom inte mer bedrövad genom er otro. Se, nu dör Guds Son av sorg, om ni inte kommer till honom sådana som ni är, nakna, lemmalytta, djävullika. Låt inte hans blod rinna förgäves för er

skull, utan ta vara på Guds Lamms blod, hur svart och orent ert hjärtas kärll än må vara! Nu håller kanhända de sista dropparna på att rinna ur hans sår. Ta snart vara på Guds Lamms blod, **ni bedrövade, botfärdiga, tvivlande och nedtrycka själar** innan blodet tar slut i hans kropp, **innan Josef och Nikodemus lägger hans kropp i den döda trons grav.** Följ hans blodiga steg från örtagården till Golgata kulle och stå vid korset och skåda hans plågor² tills ni får känna hans blods kraft i era hjärtan. Ropa, ni fattiga: ”Jesus Davids Son, förbarma dig över oss.” Ropa, ni blindas, innan Jesus från Nasaret går förbi, och tro, att det är för er skull Guds Son har kommit i världen, och för er skull har han varit i den stora våndan och pinan. Tro, att ni är den värld, som Gud har älskat så, att han utgav sin enfödde Son, för att var och en, som tror på honom, inte skall förgås utan ha evigt liv.

Ni botfärdiga själar, ni bedrövade och tvivlande! Ni är den värld, som Guds Son inte har kommit för att döma. Och ni benådade själar, vilka den stora nåden har kommit till del, att ni har orkat tro på Guds enfödde Son, ni hör och förstår, att Guds Son inte har kommit för att döma världen, utan för att världen genom honom skulle bli frälst. Ni är den värld, som Guds Son har kommit för att befria från synden, döden och djävulens makt. Ni är den värld, som Guds Son inte kan döma. Bed för alla tvivlande, som suckar under dödens skugga, att alla otronas fångar måtte befrias, att alla otroende måtte börja tro, att alla bedrövade måtte bli glada, att alla nakna stackare måtte få bröllopskläder, att alla botfärdiga måtte

bli delaktiga av nåden, att alla, som har börjat följa Jesus, måtte tillsammans med er nå Fäderneslandet.

¹ B = SW tillägger: i bön

² B = SW: sår

Vi hoppas, att Gud, som har älskat världen så, att han utgav sin enfödde Son, att var och en som tror på honom inte skall förgås utan ha ett evigt liv. Vi tror, att han hör de botfärdigas, bedrövades och nedtrycktas suckar. Vi tror, att de skall se Guds Son förklarad på Sions berg. De skall se den store Korsbäraren och törnekrönte Konungen i blodröda kläder trampa vinpressen och pressa röda vinbär, för att han skulle få smaka av det söta vin som har vuxit i Norden. Och då firas Lammets bröllop på Sions berg, och brudtärnorna skall dansa på himlens rena golv, och sjunga för evigt och oupphörligt tack och lov åt Gud och Lammet för den stora och oändliga kärlek, varmed han har älskat oss. Amen!

Vad vi vet, det talar vi, och vad vi har sett, det vittnar vi om, men ni tar inte emot vårt vittnesbörd. Joh. 3: 11.

Så talade Frälsaren till Nikodemus, som kom till Jesus om natten för att samtala med honom om andliga ting, men fast han trodde sig vara vis, var han så okunnig, att han inte ansåg nya födelsen möjlig, inte heller nödvändig för en gammal människa. Självklart tänkte Nikodemus liksom andra sorglösa, att den nya födelsen har skett i dopet, varför ingen som blivit döpt behöver födas åter, hur många gånger han än skulle ha brutit dopförbundet. ”Vad vi vet, det talar vi, och vad vi sett, det vittnar vi om, men ni tar inte emot vårt vittnesbörd.”

Sådana som Nikodemus torde inte ta emot vittnesbörd vare sig av människor eller av Gud. Vi har sett sådana människor som nog anser sig för visa och tror sig väl veta var vägen till himlen går. Om en kristen sade till sådana män, vad han vet om den nya födelsen, så skulle de utan vidare säga liksom Nikodemus: ”Hur kan en människa födas som gammal?” Det är nämligen helt omöjligt för en gammal hedning att ens tänka på den nya födelsen. Ty för det första anser han inte någon ny födelse vara nödvändig, då han menar sig redan vara pånyttfödd i dopet. För det andra anser han detta vara omöjligt, då han känner liksom Nikodemus, hur stor och tjock den gamla människan är. Hur kan en sådan stor gamle Adam bli så liten, att han skulle få rum i moderslivet? Därför gör han undanflykter och menar, att han redan en gång är pånytt-

född i dopet och inte behöver födas en gång till. Denna förnuftskrok tillgriper de som inte helt kan nonchalera denna fråga. Nikodemus var mästare¹ i Israel och hade således läst Skriften, därför kunde han inte säga till Frälsaren, att nya födelsen inte är nödvändig. Han visste av Guds ord, att nya födelsen fordras. Man vet inte om Nikodemus någonsin hade erfårit denna sak i den mån, att han av egen erfarenhet hade kunnat inse att nyfödelsen är nödvändig. Knappast har Nikodemus haft en sådan insikt, ty han byggde så mycket på sin egenrättfärdighet, att han inte kunde känna denna sak vara nödvändig.

I denna församling finns många som känner denna sak som nödvändig, men de känner även, att den gamla människan är så stor och tjock, att den inte kan rymmas i moderslivet och födas på nytt. Andra åter anser inte denna sak för nödvändig, ty de menar, att den nya födelsen har redan skett i dopet och att man inte behöver födas en gång till. De förstnämnda som känner, att den pånyttfödelse som har skett i dopet inte hjälper, tänker vanligen, att den skall ske innan de dör. Och medan de hyser sådana tankar, flyr nådatiden från dem. Och när döden kommer, känner de, att det nu är omöjligt att bli salig och födas på nytt, då det inte skett tidigare. De nådetjuvar och egenrättfärdighetens tjänare som litar på den nya födelsen som har skett i dopet, de lever dristigt, men då döden kommer, måste de döma sig själva och säga: ”Nu är det för sent, det hjälper inte mer, då det inte skett tidigare.” Då är det slut även med den tröst som de har haft av dopets nåd. Ett

sådant slut har många kristendomsföraktare fått. Och vi har sett det och därför bekänner vi och vittnar om, vad vi sett, men ni tar inte emot vårt vittnesbörd.

Vi har även sett sådana, som en tid insåg, att den nya födelsen nåd var synnerligen nödvändig, och de hade då stor lust att bli saliga. Men genom världskärleken utplånades syndasorgen och de gick tillbaka till världen och blev värre än de var förut. Vilket slut har de fått? Vi har sett, att de har fått ett bedrövligt slut! Och därför vittnar vi om vad vi sett, men ni tar inte emot vårt vittnesbörd.

Vi har även sett sådana, som en gång var pånyttfödda och benådade. Hur har det gått för dem, då de genom ovaksamhet föll bort från nåden och inte mera brydde sig om att resa sig? De blev sju gånger värre, och då döden kom över dem, tillslöts nådens dörr, och egenrättfärdighetsdjävulen började förfärligt döma dem, så att det inte mer var möjligt att hoppas på något annat än förtappelse, dom och förbannelse. Allt detta har vi sett. Och vi talar vad vi vet, och vittnar om vad vi sett, men ni tar inte emot vårt vittnesbörd.

Vi har sett sådana narrar, som lever som kreatur, super, svär, skrattar, gör spe av sanningen och är glada, då de gör det onda. Hurudant slut skall de få? Här har de skrattat åt sin egen förtappelse, och när döden kommer, börjar de svamla² och förbanna. De ber djävulen komma och hämta dem. De svär till och med på dödsbädden, och andra hedningar säger: ”Det var en vacker död.” Därtill diktar en sorglös präst en vacker levnadsbeskrivning, så att alla tror, att själen blev salig. Allt detta har vi sett. Och vad vi vet, det

talar vi, och vad vi sett det vittnar vi om, men ni tar inte emot vårt vittnesbörd.

Och då dessa saker inte har skett i hemlighet utan uppenbart, så att alla har sett, hur olyckligt det har gått för dem, som inte har tagit emot vårt vittnesbörd, så måste vi framställa dessa saker för de sorglösas ögon och påminna dem om deras dödlighet och visa dem deras egen bild i dem som under dessa år har lämnat världen i otro och tvivel och dömt sig själva på dödsbädden. Fast vi vet att de sorglösa inte längre bryr sig om några exempel, vad de än ser och hör. De tror inte, att helvetet är hett, förrän det börjar bli hett om skinnet.

De få själar, som är övertygade om att de är pånyttfödda och därigenom blivit födda av oförgänglig säd till det himmelska ljuset, de har fått barnarätt och de utkorade barnens ande i vilken de ropar: ”Abba, käre Fader”, dessa få själar inser väl, att det inte är rätt att i detta ställe ta barnens bröd och kasta det åt hundarna. Men vi måste tala till Nikodemus trosbröder liksom Frälsaren talade till Nikodemus: ”Sannerligen, sannerligen säger jag dig: om en människa inte blir född på nytt, så kan hon inte få se Guds rike.” (Joh. 3: 3). Det är vårt hopp, att de få själar, som i sanning är pånyttfödda och gråter högt i den nya luften och som väntar, att den himmelske Föräldern, som är deras rätte Fader, snart skall ta upp dem från världens kalla golv i sin famn och linda dem i rena linnekläder, och låta dem dia av hans nådedrypande bröst³ och tvätta dem rena med livets vatten.

Det är vårt hopp, att de pånyttfödda själarna⁴ skall be även för dem som

befinner sig i den trånga porten, för att de skulle bli så små att de kan komma in genom den. Hör du, de gråtande barnens Fader, de små barnens suckar, som är så små att de ryms i Förälderns famn. Fader vår som är i himlen o.s.v.

Evangelium: Joh. 3: 1 - 7

Vi bör nu genom Guds nåd och med ledning av *det upplästa heliga evangeliet*⁵ betänka, varför Nikodemus inte kan tro, att en gammal människa måste födas på nytt.

För det första tror han det inte vara möjligt. **För det andra vet han inte hur det skall ske.** Nikodemus är ingen narr som gör spe av Kristus och kristendomen. Han är ingen krögare⁶ som samlar fyllhundar omkring sig och mäter ut dårars dryck åt dem. Han är ingen fyllhund som måste på lördagen och även på söndagen gå och be **krögaren**, att den nådige krögaren⁷ skulle **öppna tappen** och tappa åt honom andens kraft ur tunnan. Han är inte en sådan man, som springer efter horor⁸ **och kramar deras bröst.** Han varken svär eller är lättsinnig. Han älskar inte världens fåfänglighet, utan han är verkligen dygdig och hederlig och därtill en mästare⁹ i Israel, **och en tapper lärare**, som förklarar Guds lag och *gudomlig rätt åt folket*¹⁰, vilken åtnjuter stor aktning bland andra herrar. Nikodemus är inte arg på Kristus såsom fariséerna, utan han ansåg Kristus för en andlig lärare, och sålunda borde han anse hans lära för rätt.

Men detta med nya födelsen anser han inte vara rätt, **för honom är det**

omöjligt att tro, att en gammal människa kan bli född på nytt, ty han frågar: ”Hur kan en gammal människa födas igen.” **Och varför tror han det inte vara möjligt, att en gammal människa kan bli född på nytt? Kanske därför, att** han känner, hur tjock den gamla människan är, och hur hårt **och stelt** den gamla människans hjärta är, **hur stygg** och motvillig den gamla människan är att böja sig **till detta.**

Om Nikodemus hade känt sitt hjärtas ondska, stelhet och hårdhet, visst hade han då bekänt för denna andliga lärare sin sorgliga belägenhet och frågat: ”Vad skall jag göra för att ärva evigt liv?” Men det ser ut som om Nikodemus hade varit i total avsaknad av självkänedom. Han som var dygdig och from hade utan tvivel grundat sin salighet på sin egenrättfärdighet. Ingalunda tvivlade Nikodemus på sin salighet såsom den förflamade mannen. Inte var han bedrövad efter Frälsarens död såsom lärjungarna, men det är troligt, att han hade kommit för att visa sin kristendom¹¹ för Jesus, **som han ansåg för en andlig lärare.** Och ändå ansåg han talet om pånyttfödelsen besynnerligt, då Jesus på detta sätt talade till honom som var pånyttfödd redan vid omskärelsen.

Sådant tal hade bättre passat åt en hedning, som aldrig blivit omskuren eller döpt. Ty Nikodemus hade den tron, att då en människa en gång blivit pånyttfödd i dopet, så är hon redan **en god kristen** och har inget behov att ytterligare födas på nytt.

En sådan tro har ännu Nikodemus trosbröder, att en döpt kristen är redan kristen. Han är redan pånyttfödd i dopet och behöver inte ytterligare födas på nytt.

Och fast tioåriga barn här vet, att den pånyttfödelse som skett i dopet inte mer hjälper de vuxna, men likväl är nådetjuvarna orubbliga i sin åsikt, att den nya födelsen har skett i dopet, och därför behöver en döpt hedning inte annat än tro, att han är pånyttfödd och förnya sitt dopförbund. Men ingalunda ansåg Jesus Nikodemus vara pånyttfödd, eftersom han även av honom krävde den nya födelsen och sade: ”Ni måste födas på nytt.”

Nikodemus ansåg sig vara pånyttfödd i dopet, men Jesus betraktade inte honom som pånyttfödd, utan började kräva, att han måste födas på nytt. Se, den döda tron är nu nådetjuvarnas enda tröst, då djävulen lär dem att hämta nya födelsen ända från dopet, varför de inte behöver födas på nytt. Se, så bedrar djävulen nådetjuvarna, när en kristen tvingar¹² dem till den nya födelsen. En kristen vet **säkert** att om han vore förut tio gånger pånyttfödd, hjälper det alls inte honom **till morgondagen** om han bryter det förbundet och avfaller från nåden, utan han måste födas på nytt, han måste bli barn, annars är all tidigare pånyttfödelse värdelös.

Andra betraktelsen. Hur kunde Nikodemus förstå vad nya födelsen är? **Kanhända han trodde som många andra nådetjuvar, att han är pånyttfödd redan i dopet. Men hur kan man nu veta vad den nya födelsen är?** Om Nikodemus hade läst i Jesajas 66:e kapitel om födslovåndan, så hade han kunnat tänka, att det gällde omskärelsens smärta i köttet. Men den andliga smärtan i hjärtat, när hjärtat omskärs, torde ha varit okänd för Nikodemus. Och vad profeterna talar om

ett förkrossat hjärta, hur visste Nikodemus det, då han inte hade erfårit hurudant ett förkrossat hjärta är. Vad David berättar i sina botpsalmer om sin bedrövelse och sin plåga, hur förstod Nikodemus det, då han inte hade något behov av en sann ånger. Och om nu för nådetjuvar framställs de ställen ur Bibeln, där den nya födelsens plågor beskrivs, såsom till exempel Frälsarens¹³ ord: ”När en kvinna föder, har hon smärta.” Hur kan nådetjuvar och egenrättfärdighetens tjänare förstå dessa ord så som Jesu lärjungar som själva har erfårit detta?

Då Bibeln talar om en glädje och fröjd som tänds i de troendes hjärtan genom den levande tron, hur kan de opånyttfödda förstå vad de inte erfårit? De famlar med förnuftet och den döda tron som de har, men själva saken är borta. **Dessa och andra bibelställen har Nikodemus aldrig förstått, även om de alla hör ihop med pånyttfödelsen. Och eftersom Nikodemus inte ens med sitt förnuft förstod, vad den nya födelsen är, hur kunde han då tro den nya födelsen vara möjlig och nödvändig?**

Den som känner att nya födelsen är nödvändig, han har redan känt sig dömd och förbannad. Och i denna församling har visserligen många känt sig dömda och förbannade. Många har under den domen och förbannelsen dömt sig själva. Många har under denna dom och förbannelse känt, att det är omöjligt att bli salig i ett sådant tillstånd. Men de har återvänt till världen. De har inte brytt sig om att klappa på den trånga porten. De har inte trott det vara möjligt, att människans kan födas på nytt som gammal,

eller bli så liten och smal, att hon skulle kunna komma in genom den trånga porten. Och när de från den trånga porten har återvänt till världen, har de med ont samvete börjat motsäga de kristna och förkasta rörelserna¹⁴ hos dem och slutligen har de börjat söka nådetecken från flaskan och ännu värre ställen. Nikodemus ansåg Frälsarens lära vara rätt intill Frälsarens död, men när han såg, vad denna lära verkade i de kristna, då de började tala med nya tungomål, så upphörde Nikodemus kristendom. Sedan hördes det inte mer om den mannen.

Gamaliel, den berömde vise mannen, i vars skola Paulus hade blivit lärd i fariséernas visdom, famlade med förnuftet så pass, att han förbjöd de andra styresmännen att förfölja¹⁵ de kristna till dess de fick veta om kristendomen var av Gud eller människor. Ty Gamaliel var så blind, trots att han var en stor lärare i Skriften, att han inte kunde känna eller pröva enligt Guds ord, om kristendomen var av Gud eller människor. **Men han ansåg dock de kristnas förföljelse vara orätt tills man skulle få se vad det blir av kristendomen.** Såsom några hedningar ännu har sagt i början av denna väckelse: ”Låt oss se om den blir varaktig.” Var befann sig Nikodemus, när andra rådherrar började förfölja de kristna? Det har inte nämnts någonstans, att han skulle ha försvarat kristendomen eller i rådet talat till dess fördel. Han har inte ens sagt så mycket som Gamaliel, att man får låta bli att förfölja den, tills man skulle se i vilken riktning den skulle utvecklas.

Hör nu, alla Nikodemus trosbröder. Ni har nu sett vad slags hinder Niko-

demus hade, varför han inte kunde tro den nya födelsen vara nödvändig eller möjlig. Det var egen helighet och egenrättfärdighet som förhindrade honom att tro detta. Han trodde sig vara pånyttfödd i dopet eller omskärelsen. Och många litar ännu på den pånyttfödelse som har skett i dopet, och här bedrar de sig själva. Nikodemus trosbröder är inga horor, tjuvar, fyllhundar eller svärjare, utan de är dygdiga och fromma, eller sådana människor, som världen tackar och prisar. Och om det vore möjligt för någon **människa** att utan den nya födelsen komma in i himmelriket, så skulle Nikodemus vara den förste i himmelriket, och alla andra som hänger vid hans rockskört kunde även hoppas få komma till samma ställe, om de bara försökte leva så dygdigt som Nikodemus **har levt.** Ty Nikodemus har levt så dygdigt, att ingen kristen kan leva så dygdigt. Därtill har Nikodemus i hemlighet varit Kristi¹⁶ lärjunge liksom Josef från Arimatea. Han har trott, att Kristi¹⁷ lära var rätt, och han har inte i sitt hjärta burit hat mot Kristus såsom fariséerna. Han har även försvarat Kristus mot världsherrarna, men då han därför en gång blev försmäddad av Kristi fiender, blev han förstummad.

Nikodemus kunde inte bli ärelös för Kristi skull och börja bära korset. Äran var för honom så stor, att han inte vågade komma till Kristus¹⁸ på dagen, ty om han hade kommit på dagen, så skulle de andra världsherrarna ha hånat honom som denne folkuppviglares och falske profets lärjunge. Men då han kom på natten, kunde han bevara sin heder. Alla Nikodemus trosbröder kommer till Kristus¹⁹

på natten. De vill komma hemligt in i himmelriket, liksom den kvinna som i folkmängden började närma sig smygande, men Kristus²⁰ släppte inte iväg henne med stulen nåd, utan hon måste öppet bekänna hur hon hade handlat. Alla skamliga ting måste hon avslöja. Hela hennes leverne måste komma i dagen. Världsäran var ett hinder för Nikodemus, varför han inte kunde komma in i den rätta kristendomen. Och det andra och största hindret var egenrättfärdigheten som omöjliggjorde nya födelsen. Nu ser ni, alla Nikodemus trosbröder, var ni har fastnat, och med vilket snöre²¹ djävulen håller er fast. Dygdighetsdjavulen, äredjävulen och egenrättfärdighetsdjavulen hindrar er att komma in i himmelriket.

Jesu bedrövade lärjungar, som gråter och jämrar sig bakom låsta dörrar, får **känna** en stor glädje, då den Korsfäste uppenbarar sig inför deras ögon, men Nikodemus har aldrig sett Kristus²² efter uppståndelsen. För Jesu lärjungar skedde nya födelsen på pingstdagen, då den Helige Andes kraft kom över dem, och de började tala med nya tungomål och förkunna Guds väldiga gärningar. Då försvann världsäran. Då slutade de att älska sitt liv. Då började djävulens hop göra spe av dem. Då fick de en försmak av den ²³ glädje och fröjd som övergår allt förstånd. Och till detta saliga tillstånd borde de få själar sträva som för bedrövelsens skull inte orkar tro, att Jesus ännu lever. Och du otrogne Tomas! Stick nu ditt finger i spikhålen, om du törs. Och du bedrövade Maria Magdalena, sitt nu vid graven och gråt, då din Frälsare är död. Sitt vid graven och gråt och jämra dig

tills du ser den korsfäste och törnekrönte Konungen **stå** levande framför dina ögon, så att du skulle få fröjdas och förkunna för hans bröder, **att Jesus lever**, att de får se honom ansikte mot ansikte sådan han är. Amen!

KP 295 (=källan) / P 850 / SW 356 / B193

¹ B = SW: lärare

² B = SW: bedriva hor (huoraamaan). Manuskriptet: svamla (houraamaan).

³ B = SW: trycka dem mot sitt nådefulla bröst

⁴ Översättarens tillägg p.g.a. delning av en lång mening.

⁵ B = SW: den upplästa texten

⁶ B = SW: brännvinsgrossist

⁷ B = SW: brännvinshandlaren

⁸ B = SW: skökor

⁹ B = SW: lärare

¹⁰ B = SW: Guds åt folket givna rättigheter. Finska: Jumalan lain ja Jumalan oikeudet kansalle.

¹¹ B = SW: fromhet

¹² B = SW: övertalar

¹³ B = SW: Jesu

¹⁴ Finska "liikutuksia", d.v.s den Helige Andes verkningar

¹⁵ B = SW: plåga

¹⁶ B = SW: Jesu

¹⁷ B = SW: Jesu

¹⁸ B = SW: Jesus

¹⁹ B = SW: Jesus

²⁰ B = SW: Jesus

²¹ B = SW: boja

²² B = SW: Jesus

²³ B = SW tillägger här: stora

Saliga är de fattiga i anden, ty
himmelriket hör dem till.
Matt. 5: 3.

Dessa Frälsarens ord där evangelium predikas för de fattiga är tagna ur hans bergspredikan. De vittnar om, att det inte gäller naturlig fattigdom. I världen finns det många, som är fattiga i naturlig mening, men i anden fattiga finns det inte många. Vi har lagt märke till att världens fattiga ofta är så sorglösa, att andlig fattigdom inte får rum i deras hjärtan. De har nästan den tron, att de kristna är skyldiga att hjälpa dem. Och om de kristna inte kan fylla deras ändtarm¹, så säger de: "Vad är det för en kristen som inte hjälper de fattiga?" Fast Jesus har sagt till judarna: "Ni har alltid de fattiga, och ni får göra dem väl när helst ni vill, men jag är inte alltid hos er." Av dessa ord hör man, att Jesus inte alltid är närvarande, men fattiga finns det överallt.

Jesus har inte sagt, att man inte behöver hjälpa de fattiga, men han har sagt: "Fattiga har ni alltid, men mig har ni inte alltid hos er." När vi tänker efter, varför så många blivit fattiga, så finner vi, att Gud inte har gjort somliga fattiga och andra rika. Men fienden, som med köttsliga begärelser förvirrar förnuftet² hos människor, har gjort människor fattiga. Och det finns inte många, som kan säga: "Gud gjorde mig fattig." Gud har gett en sund kropp och en sund själ. Det är mycket få människor som av naturen blivit vanföra. Och om det inte fanns andra fattiga än de, som av naturen är vanföra, så skulle det inte finnas många fattiga på

jorden. Men de flesta fattiga har blivit fattiga genom sitt eget ogudaktiga leverne: somliga genom dryckenskap, somliga genom hordom³, somliga genom högmod. De har i yngre år förlorat sin hälsa och så blivit vanföra. Därför har vi alltid fattiga bland oss som Jesus har sagt. Men Jesus har vi inte alltid.

Om nu världens fattiga blev fattiga i anden, så vore det en glädje för de kristna att hjälpa dem, om de har råd att hjälpa. Men inte vill alla världens fattiga bli fattiga i anden som Lasarus, som låg framför den rike mannens dörr. Lasarus hade säkert lärt av naturlig fattigdom, vilken fattigdom Gud har behag till. Lasarus hade genom naturlig fattigdom blivit en andlig tiggare. Och fast nu många fattiga tar åt sig en falsk tröst av den fattige Lasarus, nämligen sådana fattiga, för vilka fattigdomen duger till salighetsgrund, har dock inte Lasarus genom sin naturliga fattigdom kommit i Abrahams sköte, utan genom andlig fattigdom, som gjorde en andlig tiggare av honom.

Har nu alla fattiga blivit fattiga i anden? Är nu alla fattiga ödmjuka inför Gud? Har timlig fattigdom kunnat ödmjuka och tukta dem? Nej, ännu har inte alla fattiga blivit sådana som Lasarus. Alltid vill de sorglösa fattiga vara högmodiga och *mäta kristendomen med sin egen ändtarms måttstock*⁴. Men Jesus har sagt: "Fattiga har ni alltid hos er, men mig har ni inte alltid." Detta skall vara ett tecken för er, ni fattiga i anden, att Jesus inte alltid är hos er. Och när ni ibland får njuta av hans nådiga närvaro, så skall ni låta bli att störa den kvinnan som har en flaska ofördärvad och dyr-

bar nardusolja. Låt henne slösa bort den, så länge hon utgjuter den över Jesus, ty Jesus är inte alltid hos er.

Och ni världens fattiga, som menar, att de kristna är skyldiga att försörja er, tror ni, att den kvinna gjorde orätt, som göt dyrbar nardusolja på Jesu huvud och inte gav er pengarna? Tror ni, att Judas är den bästa fattigvårdaren, han som knorrar och förebrår kvinnan för utgjutandet av oljan? Nog ömkar sig Judas över de fattiga och förbarmar sig över dem för sin egen penningpungs skull. Men han förbarmar sig inte över Jesus, och han tror inte alls, att kvinnan som utgjuter⁵ sin kärlek på Jesu huvud, har gjort rätt, utan Judas räknar så, att det skulle ha varit bättre, om man hade gett priset av denna olja åt de fattiga. **Men de fattiga har ni alltid hos er, och när helst ni vill, får ni ge dem. Men Jesus är inte alltid hos er.**

Ack om de fattiga, som liksom Lasarus, är fattiga i anden, nu skulle ligga framför den rike mannens dörr, nämligen den rike mannens, som inte är så obarmhärtig som den rike man, som inte ens lade plåster på den fattiges sår. Till och med hundarna hade mer medlidande än han, ty de slickade den fattiges sår! **Vi har sett, att hundarna alltid måste slicka såren på de fattiga, som ligger framför den rike mannens dörr och har svulster över hela kroppen. Vi har sett, att hundarna inte kan låta bli att slicka såren på sådana fattiga, som ligger framför den rike mannens dörr, nämligen den bottenrike mannens, som inte är så obarmhärtig som den rike man som inte förbarmade sig över den fattige Lasarus, inte heller lade plåster på**

denne fattige mans sår. Men den rike mannen i himlen lägger utan tvivel plåster på den fattige Lasarus sår och bär hans själ till Abrahams sköte, **där den fattige Lasarus skall få tröst.** Hör du större och alla ägodelars Herre, de fattigas, bedrövades och eländigas bön! Fader vår som är i himlen o.s.v.

Evangelium: Luk. 16: 19 - 31

Med ledning av vårt heliga evangelium skall vi denna nådens stund betrakta: varför den rike mannen måste hamna i helvetet, och för det andra, varför den fattige Lasarus fördes till Abrahams sköte.

Första betraktelsen: Den rike mannen har inte samlat sin egendom med tjuvnad eller orättvisa, och ändå måste han hamna i pinorummet.

Andra betraktelsen: Den fattige Lasarus har inte gjort något gott mot någon, men han har blivit till besvär och börda för den rike **mannen**, och ändå fördes han av änglarna till Abrahams sköte.

Här har vi nu två män som är varandras fullständiga motsatser. Den ene hölls i stor ära i världen, den andre låg sjuk och utlämnad att trampas framför den rike mannens dörr. Till den ene kom världsherrar för att äta och dricka, dansa och roa sig, den andre bryr sig ingen att se på. Den ene bär purpur och dyrbara linnekläder, den andre har inte ens klädtrasor på sin *blottade hud*⁶. Den ene har en präktig gård, ståtliga hästar, målade slädar och vagnar, men den andre har inte tak över huvudet. Den ene kan nog äta läckerheter, dricka *välsmakande*

*drycker*⁷ och bära granna⁸ kläder, den andre har ingenting *att stoppa i munnen*⁹. Skulle det nu gå efter världens omdöme och tycke, borde den rike mannen säkert bli salig, men Lasarus skulle passa bäst för pinorummet.

Första betraktelsen. Den rike mannen har inte samlat sin egendom genom orättrådighet, tjuvnad eller bedrägeri. Han har kunnat ärva den stora egendomen. Varför måste han hamna i pinorummet, då han inte har varit någon förbrytare? Det kan den rike **mannens** bröder fråga. Varför måste denne dygdige, fromme och ärlige man hamna på ett så olyckligt ställe? Av ingen annan orsak än att han hade fått ut sitt goda i världen. Så sade Abraham: "Min son, kom ihåg, att du fick ut ditt goda medan du levde." Du har inte heller sökt annat gott i världen än blott detta jordiska goda, nämligen gods, ära, **grannlåt, skönhet, läckerheter** och goda dagar. Detta glada liv har du fått njuta i världen, var nu nöjd därmed.

Hade den rike mannen i rätt tid upphört med sitt onyttiga¹⁰ och fåfänga liv, sålt **hela** sin egendom och gett åt de fattiga, såsom Jesus sade till den rike ynglingen som kom och frågade honom: "Vad skall jag göra för att få evigt liv?" Om den rike mannen hade trott Moses och profeterna, vad de skriver om ånger och bättring, så skulle han utan tvivel ha börjat sörja för sin odödliga själ. Han skulle ha börjat i tid söka oförgängliga skatter, som varken rost eller mal kan förstöra och tjuvar inte kan stjäla. Men hans hjärta hade så fastnat i världen och de ting som är i världen, att han inte brydde sig om an-

nat än det goda som världen ger. Detta var den verkliga orsaken, varför han måste gå till förtappelsen.

Nog säger några av den rike mannens bröder, att den rike mannen inte var hård och obarmhärtig mot de fattiga. Men inte skulle Lasarus ha legat framför hans dörr, om han hade fått hjälp av honom. Det framgår av alla omständigheter, att hundarna hade mera medlidande än den rike mannen, ty hundarna slickade Lasarus sår av barmhärtighet, men den rike mannen lade inte en plåsterbit på hans sår.

Men låt vara, som den rike **mannens** bröder menar, att han var barmhärtig mot de fattiga. Vad hade han då vunnit med denna barmhärtighet? Många rika män är i denna tid barmhärtiga mot de fattiga. De skänker endast litet åt de närmaste fattiga, men gör i stället många fattiga genom brännvinshandel, och alla den rike mannens bröder säger efter hans död: "Denne man blev säkert **och utan tvivel** salig." Varav vet ni, att han blev salig? "Jo, därav vet vi det, att han var så hjälpsam mot de fattiga." Men besinna först, hur många han gjorde fattiga genom brännvinshandel och dyrt pris, som han satte på sin vara. Lägg till också hans hat mot kristendomen och säg mig, när han har gjort ånger och bättring för världslig fåfänglighet, grannlåt och vällust, och säg sedan: "Denne man blev salig."

Skulle det inte krävas mera för saligheten än blott hjälpsamhet mot de fattiga som man nu finner hos många rika **män**, så skulle alla rika **män** få lova sig goda dagar i himmelriket. Men alla rika **män** borde börja tro på *Moses och*

*profeterna*¹¹, vad de skriver om ånger och bättring. De stackarna borde börja tro, att utan sann omvändelse blir ingen människa salig, ty rika män kan inte tro, vad Moses och profeterna har skrivit om ånger och bättring. Denna världens rika vill inte tro, att ett helvete finns för de obotfärdiga och en himmel för de botfärdiga och troende. De vill först höra färsk budskap från helvetet, innan de tror att ett helvete finns. Och även om alla fattiga uppstod från de döda och började predika bättring för den rike mannens bröder, skulle de inte tro. De skulle inte göra bättring. Om Gud själv kom från himlen, skulle de ändå inte **tro och** göra bättring, ty den rike mannens bröder gör ingalunda bättring förrän det *blir hett*¹² om skinnet. Den rike mannens bröder vredgas på alla bättringspredikanter. De må komma från himlen eller helvetet, från höjden eller djupet, det gör dem det samma. Bättringspredikanten må vara levande eller död, det kvittar dem lika. Alla bättringspredikanter¹³ är för den rike mannens bröder till förargelse och styggelse. Inte vill den rike mannens bröder se sådana som predikar om ånger och bättring.

Andra betraktelsen. Varför förde änglarna den fattige Lasarus till Abrahams sköte, fast han inte hade gjort gott åt någon? Om det för världen är svårt att säga, varför den rike mannen hamnade i pinorummet, fast han inte hade gjort något ont mot någon, så är det nog ännu mer ofattbart för världen, varför den fattige Lasarus av änglar skulle föras till Abrahams sköte. Så mycket förstår vi, att Lasarus inte blev

salig för sin naturliga¹⁴ fattigdoms skull, inte heller för sina sårs och sin sjukdoms skull, fast många fattiga hoppas på bättre lycka efter detta olyckliga liv, då de har blivit korsbärare. Men jag undrar, vem som har lagt detta kors på korsbäraren som genom ogudaktigt leverne har blivit fattig, eländig och vanför. Jag tror att den onde har lagt sitt kors på många som burit det världsliga korset, vilka inte har förstått att skilja Jesu kors från världens kors.

Men vi måste tänka **så** att Lasarus inte har för sin egen vårdslöshets skull blivit fattig och eländig. Han har inte blivit fattig genom dryckenskap, hordom, lättja **och högmod**, utan det är någon annan olycklig omständighet vargenom han kommit i så eländig belägenhet med hänsyn till kroppen. Och detta världens¹⁵ kors har för honom förvandlats till Jesu kors, då han av denna världens förgänglighet och fåfänglighet har lärt sig känna sin fattigdom i anden **eller den andliga fattigdomen** som hade kommit över den förlorade sonen, då han nödgades *valla svin*.¹⁶

Ingalunda har Lasarus genom den naturliga fattigdomen förtjänat något, liksom den förlorade sonen inte heller genom den andliga fattigdomen förtjänat något. Men nöden som kom av den andliga fattigdomen, tvingade Lasarus att söka bättre lycka och välsignelse i det land och den himmel, som är bortom denna jord. Och där låg Lasarus förtjänst, att han blev så fattig, att han inte mer hade tro, hopp, kärlek eller goda gärningar. Han hade inte längre någonting varmed han kunde skyla sin nakenhet och släcka sin hunger efter

rättfärdighet. Han hade ingenting varmed han kunde hela sina sår. Därför började även hundarna av medlidande slicka hans sår.

Tror ni, Lasarus bröder och systrar, tror ni, att hundarna med sitt slickande kan lindra era plågor? Tror ni att hundarna har ett sådant hjärta, att de kan förbarma och ömka sig över er, då de ser samvetssären blöda och stinka. Jag tror att hundarna har ett sådant hjärta, att de ömkar och förbarmar sig över er, och slickar era sår. Och detta hundslickande betyder, att era synder är förlåtna, er orättfärdighet är utstruken. Då ni har en sådan tro, att Gud har gjort er fattiga och så eländiga, att ni måste ligga vid den rike mannens dörr nakna, blottade, med svulster och blödande sår över hela kroppen, vilka även hundarna slickar av medlidande och förbarmande, så har säkert även den store Skaparen velat ge er en bättre jord och himmel, där alla fattiga är rika, alla tiggare är givmilda, alla sårade är friska, alla sörjande är glada, alla betryckta är upphöjda.

Den i anden fattiges själ är inte alls tung för Guds änglar att bära till Abrahams sköte. Lasarus själ är inte så tung att bära som den rike mannens själ som av sin egen tyngd sjunker ned i avgrunden. Den i anden fattige Lasarus själ är så lätt för Guds änglar att bära till Abrahams sköte, att de gör det med glädje. Men den rike mannens själ är så tung, att den av sig själv sjunker ner i botten.

Nu tröstas Lasarus själ. Nu sitter han till bords med Abraham, Isak och Jakob i Guds rike. Om han här har varit hung-

rig, så skall han mättas. Om han här har varit törstig, så skall han släcka sin törst där. Om han här har varit naken, så skall han där vara iklädd med Kristi rättfärdighet. Om han här har gråtit, så skall han där vara glad. Om han har haft sår här, så skall han vara frisk där. Om han här har burit svarta kläder, så skall han där få vita kläder. Om han här har varit föraktad, så är han nu upphöjd. Om den rike mannen har förtrampat honom, så måste den rike mannen nu be honom.

Var nu vid god tröst, du fattige Lasarus. Sitt nu till bords med Abraham. Sitt nu ned för att äta och dricka himlens bröd.¹⁷ Du är nu i Abrahams sköte, som är de troendes fader. Ingen gör spe av dina tårar. Gläd dig och fröjda dig. Du har druckit ur sorgens kalk, men nu får du dricka ur livets kalk, som är i Guds paradys. Amen!

KP 301 (= källan) / P 855 / SW 367 / B 200

¹ B = SW: buk

² B = SW: förståndet

³ B = SW: skörlevnad

⁴ B = SW: värdera kristendomen efter sin buk

⁵ B = SW: slösar

⁶ B = SW: kropp

⁷ B = SW: dyrbara viner

⁸ B = SW: sköna

⁹ B = SW: att äta

¹⁰ B = SW: bekväma

¹¹ B = SW: det som står skrivet i Mose lag och hos profeterna

¹² B = SW: sveds

¹³ B = SW: botpredikanter

¹⁴ B = SW: timliga

¹⁵ B = SW: jordiska

¹⁶ B = SW: bli svinvaktare

¹⁷ B tillägger här: och dryck

Somliga inbjudna gäster sade till konungens tjänare: **Jag har köpt fem par oxar och därför kan jag inte komma.** Lukas 14: 19

Vi hör av dessa ord, vilka hinder somliga sorglösa har, varför de inte vill göra sann bot för att bli delaktiga av Guds nåd. De sitter så hårt fast i världen, att Guds Ande inte förmår slita deras hjärtan lösa från världen. För dem är oxar kärare än Gud. Och fast de sorglösa säger: ”Vi håller inte oxar för Gud,” så framgår det dock av alla omständigheter att de avgudadyrkar dessa jordiska ting, då de älskar dem så **mycket** att de för deras skull inte kan göra sann bot och bättring. De sorglösa **tror och** fruktar, att det jordiska arbetet blir försummat, om de gick oftare i kyrkan och skolan. Inte tänker en sorglös människa, att hon spiller mer tid på dans, kortspel, dryckenskap och andra fåfänga tidsfördriv än på kyrkan och skolan. Inte besinnar hon, att hon offerar mer på grannlåt **och prål** än vad de väckta ger till skolan.

Om en Guds tjänare kallar en sorglös tillbaka från förtappelsens¹ väg och förmanar honom att övergå till ett bättre själatillstånd och leverne, för att han skulle bli delaktig av Guds nåd och den salighet som Gud har lovat de troende², så säger han: ”Jag har köpt fem par oxar, och kan därför inte komma.” Och en annan säger: ”Jag har tagit mig hustru, och därför kan jag inte komma.” Här har Frälsaren ställt de sorglösas hinder framför ögonen på dem. Somliga tror sig bli fattiga genom kristendomen, och somliga fruktar, att de inte får någon hustru, om de *börjar svamla*

*alltför mycket*³. Så fruktar också sorglösa flickor, att de inte får en man, om de gör bot. Då måste de avstå från grannlåt och hordom, om de verkligen började göra bot och bättring. Just för denna sak har många avbrutit sin ånger och avfallit från nåden. På grund av hordom⁴ och grannlåt har många slutat att följa Jesu bedrövade lärjungar, och därigenom har Kristi namn blivit smädat bland hedningarna.

Visserligen har budet nu kommit till alla, att den himmelska nattvarden är tillredd, men de inbjudna har så många hinder, de har så mycket att utträtta i världen, att de inte har tid. Somliga tänker på oxar och hästar, somliga på giftermål och somliga på grannlåt som har erövrat deras hjärtan. Därför uppskjuter de sin bot från år till år och från dag till dag. Slutligen kommer döden och ansätter deras hjärtan⁵, och då först öppnas deras ögon till att å ena sidan se världens fåfänglighet som de har älskat, och å andra sidan evigheten som öppnas för deras ögon. Då skulle de önska att få tillbaka de **dyrbara** nådestunder som de förspillt **i denna världen**, i världens fåfänglighet, dryckenskap, skörlevnad och vällust. Men dessa nådestunder kommer inte mer tillbaka, och då börjar de döma sig själva. De börjar ropa till bergen: ”Fall över oss!” och till höjderna: ”Övertäck oss.”

Alla människor i denna församling vet, hur olycklig död har drabbat dem, som har föraktat den himmelska rösten, som har förkunnat bättring för de förhärdade. Alla döende har måst erkänna, att kristendomen som de **förut i sin blindhet** har dömt som falsk, är rätt. Inte en enda av de döende, som under de senaste

åren har lämnat världen, har kunnat betyga, att denna kristendom är falsk, men de är många, som har måst döma sig själva, därför att de inte tidigare insett, hur farligt deras tillstånd har varit, hur blinda de har varit, som har kämpat emot denna kristendom. Ta nu vara på bättringsropet, ni blinda, halta och lemmalytta, ni döva och stumma. Hur länge måne denna nådatid varar? Snart torde den tiden komma, att alla motståndare, alla fiender till Jesu kors, får ropa och ingen svarar, de får klappa och ingen öppnar, de får tjuta, och avgrundens väggar ger svar. Men må den store Nattvardsvärden som har bjudit många, fast endast få kommer till den stora⁶ nattvarden, öppna de blindas ögon och de dövas öron, leda de halta, bära de lemmalytta och föda de fattiga, för att även de skulle komma fram till den stora nattvarden innan dörarna stängs. Hör du store Nattvardsvärd de haltas, blindas och lemmalyttas suckan. Fader vår, o.s.v.

Evangelium: Luk. 14: 16

Med ledning av det heliga evangeliet skall vi genom Guds nåd betrakta, varför de inbjudna gästerna inte vill komma till bröllopet. **Första betraktelsen:** Varför vill inte de män som köper åkrar komma till bröllopet? **Andra betraktelsen:** Varför vill inte de män, som köper oxar komma till bröllopet? **Tredje betraktelsen:** Varför vill inte de män, som gifter sig, komma till bröllopet? Vi hoppas, att fast de förnäma gästerna inte vill komma, skall de fattiga, halta, blinda och lemmalytta ändå komma, hur långsamt de än går.

Första betraktelsen: Varför vill inte de män, som köper åkrar, komma till bröllopet? Den förste säger: ”Jag har köpt en åker, jag ber dig, ta emot min ursäkt?” I denna liknelse har Frälsaren⁷ visat, att hindren för den sorglösa människan består av alla de jordiska sysslor varigenom hon syndar, och alla de ting som hon har fäst sitt hjärta vid. Åkerbruk är i sig lovligt, men det blir skadligt för hennes själ, då hon för åkerbrukets skull inte arbetar på Guds åker. Den jordiska åkern besår hon, men den himmelska åkern lämnar hon osådd.

Så händer det ofta i det land, där åkern är människornas högsta goda. Kornjudarna samlar spannmål för nödår såsom de säger, men höjer priset på spannmål så högt, att en fattig inte förmår att köpa det. Hur skulle sådana bruka den himmelska åkern som binder både kropp och själ vid det jordiska levebrödet och inte orkar höja sina tankar eller upplyfta sin hjärtan till något högre? **De gräver i jorden med sina naglar och tror sig finna en skattgömma där, men när den kommer upp i dagen, så är den inget annat än en kolgömma.** Om de blott brukade jorden, men de fördärvar jorden. De förstör Guds gåvor, så att de inte duger till föda ens åt svinen. Lapar hundarna brännvin? Äter svinen djävlaträck⁸? Inget kreatur är så orent och snuskigt som människan, som från början är skapad till Guds avbild. Hon har nu förvandlats till ett andligt svin och är snarare lik djävulen än Gud. Hennes skepnad har blivit ful och stygg som Kains skepnad. Och med en sådan skepnad vill hon nu komma inför Guds och änglarnas ansikte, men alla obotfärdiga

och oomvända skall kastas ut. När man i nådatiden kallar dem till sann ånger och bättring, säger de vilka hinder de har: ”Jag har köpt en åker och går för att se på den.”

Andra betraktelsen: Den andre säger: ”Jag har köpt fem par oxar och jag skall pröva dem.” Här hör nu alla obotfärdiga, varför de föraktar Guds nådiga kallelse till bättring. De säger: ”Jag har köpt fem par oxar.” Fast de sorglösa säger: ”Inte är de i hjärtat. Vi håller inte oxarna för Gud.” Men vi hör nu av Frälsarens egen mun, att oxar och hästar duger till gud åt världens trälar, såsom hedningarna i Egypten hade en oxe som sin gud och dyrkade denna, och Israels barn gjorde efter denna förebild en guldkalv ⁹ i öknen. Nog var flickorna redo att ge sina ¹⁰ringar åt Aron, **nog var de redo att riva bort öronringarna från sina öron**, då de hörde, att därav skulle bli en gud. Men då de borde ge en tolvskilling till skolan eller de fattiga, då är det brist på allting.

Inte blott oxar och hästar är de sorglösas gudar, utan även granna kläder, präktiga gårdar, målade slädar och vad helst som kan vara kärt och dyrbart för dem. Luther säger, att det som människan mest älskar **och anser för sitt högsta goda**, är hennes gud.

Den rike älskar sina ägodelar och den fattige sina trasor. Det är förfärligt och beklagansvärt, att djävulen har så fångslat och bundit sina trälar i sina garn, att det inte på något sätt är möjligt att slita sig lös från dem. **När Guds barn uppmanar de sorglösa till bot, svarar de: ”Jag har inte tid. Jag har inte möjlighet. Jag måste leva i världen. Jag måste odla jord. Jag har köpt en åker. Jag har köpt**

fem par oxar. Jag har tagit mig en hustru, och därför kan jag inte komma. Är dessa de sorglösas förhinder så nödvändiga, att de därför inte kan komma till bröllopet? Jo, för den sorglöse är de så nödvändiga **och viktiga**, att världsträlen inte kan slita sig lös från dem. **Han kan inte slippa lös från dem, hur han än skulle försöka.** Fast han vet, att oxar inte kan hjälpa i evigheten, ändå hänger han fast vid dem, och måste för deras skull gå till förtappelsen. Det må gå för själen hur som helst, men kroppen måste leva. Jord och mull måste grävas, **världens ägodelar måste samlas**, granna kläder måste skaffas, oxar och hästar måste köpas. Och detta är ett så stort hinder för den sorglöse, att han därför inte kan sörja för sin själ. Därför blir Guds ord föraktat och gudstjänsten bortglömd. Allt som hör till själens bättring och uppbyggelse försummas för dessa jordiska ting och sysslor. Och först sedan, när döden kommer, saknar man de oförgängliga skatterna som behövs i evigheten. Detta den sorglöses liv är så stygtt och förskräckligt inför Gud, att Guds Son började bäva och förfäras *för detta ogudaktiga liv*¹¹. Men den blinde stackarn ser inte, att han är så förfärlig, utan han tror, att inte heller andra är bättre än han.

Tredje betraktelsen. Varför kan inte de män som gifter sig bli botfärdiga? Om åkerköpare inte har lust att bli saliga och om oxköparna har ett sådant hinder, att de inte kan bli ångerfulla, så har de giftaslystna ännu större hinder. De förstnämnda har så stor girighet¹² och världskärlek, att de inte kan slita sig lösa från världen. Men för den giftaslystne är skörlevnaden och vällusten så starka, att de

ingalunda kan göra bot. Detta är ¹³ de ungas största hinder. Först gör de sig granna och vackra för världen, slutligen börjar de *bedriva hor*¹⁴, såsom man på Noas tid gifte sig, tog sig hustrur och hustrur gavs åt män, likaså på Människosonens tid. Och om de gifte sig som folk, men de flesta börjar i galen ända. De parar sig som kreaturen under brunsten, och sedan kommer andra djävlar att fira bröllop. Somliga gifter sig inte, utan bedriver hor. Och sådana vackra djur finns nu i världen som kallar sig för kristna och bedriver hor¹⁵.

Förr i världen har de dygdiga hedningarna förebrått dem som bedriver hor, men nu förebrår dem inga andra än de väckta och kristna. Och för detta förebrående blir de hatade och förföljda. Nu lever man i kristenheten som turkar och hedningar efter den tro och lära vari de har undervisats och uppfostrats. Men de, som blivit döpta till Kristus, lever ingalunda efter den lära vari de blivit undervisade, utan **de lever** alldeles emot Guds ord. De är gudfruktiga i kyrkan och ogudaktiga bakom kyrkan. De är dygdiga i kyrkan och bedriver hor bakom kyrkan. De välsignar i kyrkan och svär bakom kyrkan. De dricker samma dag ur Herrens kalk och djävulens kalk, och detta gör de år efter år och dag efter dag. Och när döden kommer och ögonen öppnas, då ser de på vilken väg de är. Då blir det nöd. Då låter de hämta prästen för att kunna bikta¹⁶ sig. Då önskar de nog, att de kristna som de smädat och hatat skulle komma och tala med dem. Då börjar de fåvitska jungfrurna be de visa **och säga**: ”Ge oss av er olja, ty våra lampor slock-

nar,” men de har intet att ge, **eftersom de sover tillsammans**. Då börjar de sorglösa be de väckta, att dessa skulle förlåta dem deras okunnighet, och nådetjuvarna anhallar om de kristnas förböner. Men nådatiden löper ut, nådens sol går ned, livstråden går av. Snart flyr livet, och då har man inte längre tid att ångra sig, utan då måste man fara till evigheten. Och där får de ångra sig i evighet.

Nu hörde ni, vilka de sorglösas största hinder är. De är åkrar¹⁷, oxar och kvinnor. Åkerbrukarna nämns inte lämna sina åkrar och komma till det himmelska bröllopet. Oxköparna nämns inte lämna sina oxar och komma till bröllopet, ty oxar är för dem kärare än himmelriket. De giftaslystna kommer inte till bröllopet, ty de måste först bedriva hor, innan de går till förtappelsen, så att de inte skall gå miste om någon glädje och vällust. Sålunda kommer inga andra till det himmelska bröllopet än fattiga, halta, blinda och lemalytta. Vad dåliga bröllopgäster har inte himlens Konung! Till en sådan skara vill ingen hederlig bonde komma, än mindre någon världsherre¹⁸. Därför blir även himlens Konung smädat för det dåliga och föraktade bröllopsfolket. Helt annorlunda är det med denna världens furste, som har *oändligt mycket bröllopsfolk*¹⁹, nämligen de bästa åkerbrukarna **som finns i världen**, de bästa oxköparna, **som finns i världen**, och de bästa giftasmän som finns i världen, **nämligen** granna och präktiga. Män och kvinnor i klädedräkt, i sidendukar, med ringar och armringar av guld, med guldhjärtan. Där dricker de, ²⁰ **där svär de**, där dansar de, där skrattar de och gör spe av Guds

fattiga bröllopgäster som är halta, blinda och lemmalytta, döva och stumma, fattiga och vanföra. Och dessa blinda, halta och lemmalytta, som är så föraktade, får sitta på den himmelske Konungens bröllop och äta manna. De får vin och *mjölk utan penningar och för intet*²¹, och brudtärnorna hoppar på guldgolvet som hjortar och sjunger för Konungen en ny psalm. Amen! Halleluja!

KP 307 (=källan) / P 862 / SW 372 / B 206

¹ B = SW: fördärvets

² B = SW: troгна

³ B = SW: blir kristna

⁴ B = SW: skörlevnad

⁵ B = SW: bröst

⁶ B = SW: himmelska

⁷ B = SW: Jesus

⁸ B = SW: drakgift

⁹ B = SW tillägger: åt sig

¹⁰ B = SW: guldringar och öronringar

¹¹ B = SW: därför

¹² KP: ahkeruus = flit. Bör nog stå: ahneus = girighet.

¹³ B = SW: särskilt

¹⁴ B = SW: öva skörlevnad

¹⁵ B = SW: otukt

¹⁶ B = SW: skrifta

¹⁷ B = SW: jordagods

¹⁸ B = SW: herreman

¹⁹ KP: bröllopsfolk som aska

²⁰ B = SW tillägger: där horar de

²¹ B = SW: läckra rätter

Liksom en herde söker sina får, när de har förvillats från sin hjord, så skall också jag söka mina får och förlösa dem från alla de ställen dit de har förskingrats på den tiden då det var dimmigt och mörkt. Hes. 34: 12

Herren uppenbarar genom profeten Hesekiel sin kärlek till människobarnen genom en ljuvlig¹ liknelse om herde och får. Denna liknelse är uppbygglig, därför att den visar hur mycket Gud älskar syndare, fast vi inte kan fatta djupet, bredden eller längden av Guds kärlek. En naturlig² herde älskar sina får, därför att han får sitt uppehälle av dem. Men den store Israels Herde behöver inte söka borttappade får för att av dem få någon hjälp åt sig själv. Vi befinner oss i sådant töcken och mörker, att vi inte med vårt förnuft kan fatta, varför Gud skulle ha behov att söka människor. Men då Gud kallas för Fader, förstår vi så pass, att den himmelske Fadern har ett föräldrahjärta. Och ingen förälder skulle unna, att hans barn skulle förgås. Och då Gud älskar sina barn så mycket, att han inte ville unna, att en enda själ skulle förgås, så uppenbarar han sig för människan genom vackra liknelser, för att människans hjärta skulle bevekas och bli villigt till det goda.

Då Gud sålunda liknas vid en herde, förstår vi så mycket av denna liknelse³, att Herden⁴ älskar sina får och söker dem, när de har blivit borttappade⁵. Men fåren förstår inte, att vargen är i skogen, och att Herden bevarar dem för ulven. På grund av detta oförstånd skingrar sig fåren och går envar efter sina begärelser⁶ till skogen

där vargarna håller till. Därför måste Herden söka dem på alla ställen, dit de har skingrats på den tiden, då det var dimmigt och mörkt.

Med dessa ord⁷ beskrivs sorglöshetens tid, som var den mörka och dimmiga tiden, då människorna inte visste något om himmel eller helvete, då alla var i blindhet och i mörker, och ingen var visare än den andra, ingen förstod, var vägen till himlen går. Då var människorna som vilsegångna får, som inte vet var de är. Då drack man, då svor man, då slogs man och då bedrev man hor, och ingen sade till den andra, att det livet inte duger, vi förgås om ingen bättring sker.

Ni minns gott, hur dimmigt och mörkt det var, då Herren började söka sina borttappade får. Då levde man som om Gud inte hade funnits till. Och när döden kom, fanns det inte många, som skulle ha frågat den andra: ”Vad skall jag göra för att få evigt liv?” Största delen av de döende for i blindhet och mörker till evigheten. Om det hade funnits några få själar som skulle ha känt andlig sorg för sin själ och även haft nådesförnimmelser⁸, visste man inte ens själv vad det var, och talade inte om för någon, ty alla ansåg sådant för svammel. Sådant töcken var då på Israels berg, att ingen frågade sin⁹ broder, när han for till evigheten: ”Vart går du?” Det hade ingen betydelse om han for till himlen eller till helvetet. Ingen frågade efter, vad som mötte själen efter döden. Man höll gravöl, söp och tvistade om egendomen¹⁰.

Men hur är det nu, när Herren har börjat söka sina borttappade får som är skingrade överallt på bergen? Nu har

många själar med glada hjärtan sagt farväl till världen i det saliga hoppet, att de är saliga i tid och evighet. Nu kan ingen sorglös dö i sin sorglöshet, utan alla kommer i nöd på dödsbädden, och då har alla lust att bli saliga. Men **alla** har inte kraft att ropa och klappa på himlens dörr **då heller**. Det är inte många som nu går blinda till helvetet. Men där är felet, att inte många vill följa den smala vägen som blivit anvisad för dem, utan största delen dras till världen nästan med våld, då de inte orkar försaka världen. På detta sätt överraskar döden dem oförberedda. Och därför blir döden tung och svår, då många döende känner, att de inte har någon tillflykt till himlen, och inte orkar ropa med så hög röst, att den himmelske Föräldern skulle höra det. De har inte så stor kraft att klappa ¹¹ på himlens dörr, att dörrvaktaren skulle höra det. Och därför måste många döende säga: ”Gud hör inte längre mina böner.” Men ändå har Gud av sin stora nåd hört deras böner, som av all sin kraft har kämpat i sin dyrbaraste¹² tro, nämligen de *få själar*¹³, som genom denna kristendom har rätt vaknat och blivit benådade, om de bara orkade vaka, strida och kämpa mot världen, djävulen och sitt eget kött, fast sömaktighet ansätter många själar i denna tid.

Kom nu ihåg, ni Jesu får, ni dyrt återlösta själar, hur den store Israels Herde har sökt er på alla ställen, dit ni hade förskingrats **på den tiden då det var dimmigt och mörkt, när ni inte ens såg två alnar framåt**. Kom ihåg med hur stor möda den store Israels Herde har sökt er. Han har vandrat tunga och mödosamma steg och ropat på Sinai berg, på Röda havets strand, vid floden Jordan, i örta-

gården och på Golgata kulle. Slutligen har han ropat på korset¹⁴: ”Min Gud, varför har du övergivit mig,” då han såg hur mycket människor som går förlorade, fast han har lidit så svårt. Samlas, ni Jesu lamm¹⁵, samlas kring den store Herden, så att han får bära er till sitt fårahus.

De få själar som Jesus har funnit i världens ödemark och syndens öken, visar sin kärlek med att slicka. Och när de hunger efter rättfärdighet, bräker de. Vårt hopp och vår förtröstan till Gud är, att den store Israels Herde leder de får, som han i dessa tider *funnit i världens ödemark*¹⁶ och syndens öken, till det bästa betet och till livets vatten, där de får släcka sin törst. Hör Israels Herde de hungrandes och törstandes **ömkansvärda** klagoröst och kom snart att hjälpa dem, innan vargen kommer för att slita och sarga de späda lammen. Fader vår, o.s.v.

Evangelium: Luk. 15: 3 - 7

I dagens evangelium, visar Jesus sin kärlek till syndare då han *visar sig vara*¹⁷ en Herde, som lämnar nittionio i öknen och går för att söka det som var borttappat¹⁸. I följd därav bör vi denna nådestund **betänka och betrakta**, hur **den store** Israels Herde söker **sina** borttappade¹⁹ får och lägger på sin axel dem han finner och bär dem till sin hjord. **1. Han söker sina borttappade får på Sinai berg, 2. på Röda havets strand, 3. vid floden Jordan, 4. och slutligen söker han dem i örtagården och på Golgata kulle**. Ack om alla vilsegångna **och borttappade** får skulle svara, när Herden ropar på dem. **Ack om de** sprang till honom så snart de hör hans röst.

Första betraktelsen: Var skall den store Israels Herde finna sina borttappade får? Måne han finner somliga på Sinai berg? Jag tänker, att några får har klättrat upp på Sinai höga berg, där Moses vallade får. Men hur kunde fåren komma dit upp? Är de inte storligen rädda för lagens basun och åskans dunder som dånar där? Hur vågar fåren gå dit? Det är en fråga, som inte är lätt att besvara. Vi har sett, att några klättrar på Sinai berg för att där söka kallare²⁰ luft. Andra har vargarna skrämt, och därför har de klättrat upp på Sinai berg i den tron, att vargen inte kan komma dit. Men jag tror, att någon stor varg enkom har jagat fåren dit så att han kunde tränga dem²¹ över klippan, för att de snarare skulle bryta nacken. Nog har Herren i sanning sökt sina borttappade får på Sinai berg, men inte funnit många där. När Israels barn hörde *Gud dundra med åskans röst*²² på Sinai berg, greps de av fruktan, men det bevarades inte länge i minnet. Snart började de dansa kring guldkalven.

Många har blivit väckta av lagen och därigenom fått stor fruktan för Gud. De har med egen bättring försökt behaga Gud. Men den **egna** bättringen varade inte länge innan de tröttnade, och de måste lägga av hela bättringen och börja springa hit och dit i världen som förr. Några började klättra högt upp på Sinai berg, när egenrättfärdigheten började upphöja dem, och då började de förakta de kristna. Själviskhet och egenrättfärdighet steg dem åt huvudet och höjden av Sinai berg *började beröva dem vettet*²³. Och då de måste gå ned från den stora höjden föll de

ned och störtade i gyttjan. Och i denna gyttja trampar²⁴ de nu. Jag undrar om någon enda orkar dra dem därur? Inte har den store Israels Herde funnit många själar på Sinai berg, **fast han har ropat även där, men många har inte svarat.**

Andra betraktelsen. Den store Israels Herde söker **sina** borttappade får på Röda havets strand, och där är Israels barn i stort trångmål, ty fienderna överfaller dem, då de flyr från träldomens hus för att tjäna Israels Gud. De beger sig i väg med det sinnet, att de skall komma fram till det utlovade Kanaans land, där mjölk och honung flyter. Men då börjar hedningarna jaga dem. De börjar hata dem som har för avsikt att skilja sig från världens hop. Hedningarna kör ut från sina hus dem som skiljer sig från hedningarnas hop och går åstad för att tjäna Abrahams, Isaks och Jakobs Gud. Och de förföljer Israels barn ända till Röda havet. Där är Israels barn i stort trångmål för dessa fienders skull. Där blir de även otåliga och börjar knorra mot Moses och Gud. Men Moses lyfter sin stav över Röda havet. Då öppnar sig Röda havet och Israels barn kommer torrskodda genom Röda havet. Då kan de för första gången sjunga lovpsalm till Gud.

Då fann den store Israels Herde borttappade får på Röda havets strand, och de började lova Herden²⁵ med sin röst. Dessa var de första nådetecknen. Röda havet betecknar Jesu blod, varigenom de bedrövade, botfärdiga och av världen betryckta själarna blir frälsta från fiendens frestelser. Men först då börjar den mödosamma vandringen i öknen. Då blir man otålig och börjar knorra. Då får man

lust att återvända till världen, och många har omkommit i denna världens öken. På grund av otåligheten tappade man tron, att man når det utlovade landet där mjölk och honung flyter. Är Gud skyldig därtill, att så många har dött på vägen, fast dessa hade sjungit lovspsalm åt Gud för segern. Nu har de blivit sådana, att de inte kan återvända till världen eller sorglösheten. De kommer inte heller till himlen, utan vandrar fram och tillbaka mellan två världar. Ibland vandrar de framåt och ibland återvänder de igen till världen. Ve, ve, hur mödosamt är det inte att vara i denna världens öken! Men det är ert eget fel, att ni så har hamnat mellan världen och himlen, liksom Israels barn i naturlig mening vandrade fram och tillbaka i öknen. Sådan är även en kristens vandring i denna världens öken. Men tro dock, att ni kommer fram till det förlovade landet. Även om den gamla människan dör på vägen, så skall den nya människan komma fram liksom den nya generationen av Israels barn kom fram till det utlovade Kanaans land.

Tredje betraktelsen. Den store Israels Herde söker borttappade får vid floden Jordan, och finner även där några själar, ty vid floden Jordan har Israels barn första gången i naturlig mening övervunnit hedningarna, när Gud lät Jordans ström stanna i loppet, så att Israels barn kunde gå torrskodda genom den. Detta betyder i andlig mening, att de kristna får en stor seger över andliga fiender, då de börjar tro fastare, att Gud i sanning hjälper, om de bara kämpar i sin dyrbaraste tro tills de kommer fram till den brolösa strömmen, där det utlovade himmelriket

syns. Den brolösa strömmen är döden, varigenom de troende kommer till det nya Jerusalem, där Lammets bröllop firas. Och när de kommer över den, då faller alla fiendens murar på marken. Egenrättfärdigheten har byggt otrons murar kring deras hjärtan, och på så sätt vill fienden bevara sin borg, för att Sions Konung inte skulle få inträda i hjärtat. Men när Israels barn kommer över Jordan, eller när de kristna kommer över den brolösa strömmen, då faller alla fiendens murar, då får de ta i besittning landet, där mjölk och honung flyter.

Stig modigt, ni Israels barn, i den brolösa strömmen. Den store Israels Herde stoppar den brolösa strömmens flöde, så att den inte kan rinna. Stig ned modigt. Om ni tror stadigt, så kommer ni torrskodda över till den brolösa strömmens andra strand. Då är den mödosamma färden genom världens öken över. Och på andra sidan av den brolösa strömmen faller alla fiendens murar ned och ni får besitta det land och den himmel som utlovats till er från världens begynnelse.

I floden Jordan har även Johannes Döparen döpt förlorade får av Israels hus, som började göra sann bättring. Och vid samma flod har Johannes för de botfärdiga själarna pekat på Guds Lamm som borttager världens synder. Och där har några människor vaknat och kommit till Jesus och blivit döpta med den Helige Ande och eld. Israels store Herde har sålunda funnit några borttappade får vid floden Jordan.

Fjärde betraktelsen. Den store Israels Herde har sökt sina borttappade får i örtagården och på Golgata kulle. Men i

örtagården, där han har svettats blod och kämpat förfärligt med draken och varit bedrövad intill döden, där har sömnen ansatt de stackare för vilkas liv den store Fåraherden har kämpat. Dessa stackare har inte orkat vaka och be, då den store Fåraherden skulle ha behövt få höra några suckar [stiga](#) ur deras hjärtan upp mot höjden, för vilkas liv han kämpade med den stora draken. Denna blodiga strid har de med sömnen kämpande lärjungarna sett, men de stackarna har för sömnens skull inte orkat vaka och be med den himmelske Föräldern, då han låg eländig som en mask i blodsbastun och svettades blod för sina ogudaktiga barn.

Sov inte i örtagården, ni få själar, som har blivit utvalda från denna eländiga värld till att beskåda Föräldrarnas lidanden. Ty den förhårdade världen vill inte se den, som gråter²⁶ blodsdroppar och fuktar den förbannade jorden. Men de få själar som i världens begynnelse blivit utvalda, borde skåda hur den store Korsbäraren och Israels gode Herde strider med draken, då han vill förlossa²⁷ deras själar ur drakens och vargens²⁸ gap. I den stora kampen och striden ber han för de stackars barn, som sover i syndasömnen. Där söker han sina borttappade får. Där ropar han med ousägliga suckar. Där ser han med stor hjärtesorg, hur många själar som går förlorade. Där känner han helvetets plåga och kval. Där blir han förskräckt över människors gärningar och bävar av sorg och medlidande, då hans barn måste bli så olyckliga. Men det hjälper inte. Han måste dricka den kalk som Fadern har bestämt åt honom. Han måste tömma Guds vredes bägare till botten.

Slutligen söker han sina borttappade får på Golgata kulle. Och där finner han bäst deras hjärtan, då de äntligen vaknar ur sömnen och får se den store Korsbäraren och törnekrönte Konungen naken, spikad på korsets trä, övergiven av Gud och människor, från alla håll ansatt av blodhundar, och slutligen dö i rövarnas håla. Där får de borttappade fåren skåda, hur Guds Son lider för dem. Och om de förstod, vad Föräldrahjärtat får lida för dem, skulle de säkert slå sig för bröstet och bli bedrövade. Men de sorglösa förstår inte detta, utan endast några bedrövade lärjungar har efteråt förstått, att detta förfärliga lidande har skett för deras motsträvighets skull, deras sömnaktighets skull och deras ovaksamhets skull.

Avslutning. På detta sätt har den store Israels Herde och våra själar Biskop sökt sina borttappade får. Han har vandrat tunga och mödosamma steg på Sinai berg, på Röda havets strand, vid floden Jordan, i örtagården och på Golgata kulle, sökande och ropande överallt. Men många har inte svarat.

Ni borttappade får, var är ni? Har inte den store Israels Herde lämnat nittio i öknen och gått efter det som var bottappat? Har han inte lagt på sin axel den stackare, som han slutligen fann, och burit till sin hjord? Har han inte fört er till bästa betet och låtit er dricka ur det *levande vattnets källa*²⁹, när ni var törstiga? Och ändå har ni lust att gå till skogs, det är till världen. Rym inte mer från den lilla hjorden som den store Israels Herde har funnit i [sydens](#) öken, utan förbli samlade, ni Jesu får, ni få själar, som är återfunna, och samlas kring Her-

den, när ni är hungriga. Kom till Herden, när ni är törstiga. Han ger er ädla källor att dricka ur och leder er till Jordans flod. Där tvättar han er för att er ull måtte bli snövit, så att Herden skulle få kläder, då han blivit avklädd och naken. Och slutligen leder han sina får till Sions berg, där lammen hoppar av glädje och fröjd som hjortar, på detta glada berg, i den gode Herdens hemstad, där inga rovdjur finns, som river Jesu får. Där får ni gå på bästa bete på evighetens sköna strand och vara i frid och ro i den stora fåskaran som Israels gode Herde har från tidens början församlat i Guds paradiset. Där hungrar och törstar man aldrig mer i evighet. Amen.

Handskriven kopia / Isak Poromaas kopiebok / Junosuando

UP / PS bilaga / P 886 / SW 376 / B 211

¹ UP = B = SW: hemlighetsfull

² B = SW: vanlig

³ B = SW: därav

⁴ B = SW: Gud

⁵ B = SW: gått vilse

⁶ B = SW: begär

⁷ B = SW tillägger här: en dag av moln och töcken

⁸ B = SW: känt nådetecken

⁹ B = SW tillägger: döende

¹⁰ B = SW: himmelen

¹¹ B = SW tillägger: så hårt

¹² B = SW: allra heligaste

¹³ B = SW: kristna

¹⁴ B = SW: Golgata kors

¹⁵ B = SW: får

¹⁶ B = SW: för bort från världens ödemark

¹⁷ B = SW: liknar sig vid

¹⁸ B = SW: försvunnet

¹⁹ B = SW: försvunna

²⁰ B = SW: friskare

²¹ B = SW tillägger: att falla ned utför branten

²² B = SW: Guds åska hårt dundra

²³ UP = B = SW: kom dem att svindla

²⁴ B = SW: vältrar sig

²⁵ B = SW: honom

²⁶ B = SW: fäller

²⁷ B = SW: slita

²⁸ B = SW: ulvarnas

Ge så skall er bli givet. Förlåt så skall er bli förlåtet.
Lukas 6: 37, 38.

Vår Frälsare har i dagens evangelium jämte andra lärdomar och råd talat dessa ord, som avser andliga ting, om de rätt förstås. Den första lärdomen: ge, så skall er bli givet, avser även jordisk givmildhet eller hjälpsamhet mot sin nästa, som nog i sig är nödvändiga. Men då givmildheten inte duger till salighetsgrund, därför att de kristna har så lite kärlek, att de inte kan ge av kärlek utan endast av samvetstvang, så är den gamla människan motsträvig till detta givande¹ särskilt av det skälet, att man inte förtjänar något genom detta hjälpande.

Nog har de fattiga ofta den tron, att Gud återbetalar tusenfaldigt det som ges åt dem, fast denna tids sorglösa fattiga är samvetlösa och otacksamma, så att de känner varken gott eller ont. För dem utgör ändtarmen kristendomens måttstock. De mäter kristendomen efter sin egen ändtarm². Den är en god kristen som hjälper de fattiga³. De frågar inte efter, när man har råd att hjälpa och när man inte har det, utan de vill ta nästan med våld som om de hade rätt att få. Därför är det tungt att ge åt sådana, som aldrig är nöjda, utan ju mer de får dess mer vill de ha. Därför torde inte sådana behövande vittna, att de kristna har visat trons frukter. Men de kristna hjälper ändå efter sin förmåga, fast de sorglösa fattiga inte längre säger som förr under sorglöshetens tid: ”Må Gud belöna, stort tack, må Gud belöna tusenfaldigt.” De kristna inom lutherdomen kan inte tro, att Gud samlar

dem i eviga hyddor, därför att de har hjälpt de fattiga. Men de påviska bygger nog mycket av sin salighet därpå att de har hjälpt de fattiga, liksom även de sorglösa här bygger sin salighet därpå att de har hjälpt de fattiga. Ty sådana säger ofta till de kristna: ”Jag har hjälpt de fattiga mer än du.”

Det andra ordet: ”Förlåt, så skall er bli förlåtet,” hör i sanning till rätt kristendom, ty de sorglösa kan inte av hjärtat förlåta, fast de säger: ”Jag har redan för länge sedan förlåtit.” De rätta kristna kan av hjärtat förlåta, och därför har förlåtelse lovats åt dem, då de med botfärdigt och troende hjärta kryper fram till nådastolen. Förlåtelsen har lovats åt dem som av hjärtat förlåter människorna. Även om människorna inte förlåter, förlåter dock Gud de botfärdiga vad de har brutit, då de med ödmjukt och förkrossat hjärta kommer och ber, anhåller och tiger om nåd av honom.

Men egenrättfärdighetsdjävulen predikar för de ångrande, att Gud inte förlåter dem då de dagligen syndar med tankar, begärelser⁴ och lustar, om, säger jag, om de botfärdiga tror, vad egenrättfärdigheten predikar för dem, så blir de utan nåd och salighet. Tro nu, ni botfärdiga och tvivlande själar, att Gud förlåter era synder och överträdelser. Ni har ingen annan tillflykt än till den store Korsbäraren och törnekrönte Konungen, som inte har sparat en enda blodsdroppe som han inte låtit flyta för era själers frälsning.

Hör, o du store Förlåtare och evige Förbarmare, de botfärdigas, bedrövades och tvivlandes suckar. Fader vår, o.s.v.

Evangelium: Luk. 6: 36 - 37

Med ledning av det upplästa heliga evangeliet⁵ vill vi genom Guds nåd denna nådens stund framställa dessa Jesu ord för de botfärdiga: ”Förlåt, så skall er bli förlåtet,” för att de skulle kunna tillämpa orden på sig själva och med troende hjärtan tillägna sig dem.

Första betraktelsen: Hur många gånger skall en kristen förlåta sin broder? Petrus frågade en gång: ”Hur många gånger skall jag förlåta min broder? Är inte sju gånger nog?” Petrus hade då en sådan erfarenhet, att man inte alltid kan förlåta. Men det var den naturliga människans erfarenhet. Om man prövar sin natur, så känner man nog, att man inte alltid kan förlåta. Men Frälsaren sade till Petrus, att det inte är tillräckligt, att man förlåter sin broder sju gånger, utan sjuttio gånger sju gånger måste man förlåta. Detta var ett hårt svar inte blott åt Petrus, utan åt alla kristna. De kristna bör nu pröva sig själva, om de tror, att de skulle kunna förlåta sin broder så många gånger.

Först måste man pröva om de kristna orkar anse den för kristen som så många gånger bryter mot dem. Ty ordet ”broder” betyder trosbroder, såsom Petrus fattade det, att de är trosbröder som är födda av Abrahams säd och som har samma tro. Petrus hade hört de skriftlärda bibelförklaringar och därav hade han hämtat frågan: ”Hur många gånger måste jag förlåta min broder? Är det inte nog, att jag förlåter **min broder** sju gånger.” De skriftlärda hade nämligen den tron, att en kristen inte behöver förlåta hedningar. Men då Petrus nu fick ett **sådant** svar, att

han måste förlåta **sin broder** sjuttio gånger sju gånger, då fick han en sådan stöt, att till och med förnuftet⁶ *spratt till*.

Och nu ställs denna prövning för de kristna, om de tror sig kunna anse en sådan för kristen, som så många gånger gör dem illa, och för det andra, om de tror sig kunna förlåta så många gånger. Jag tänker, att därtill behövs verkligen en sådan tro, att gamle Adam varje dag korsfästes och dödas, annars torde ingen ha så mycket tålmod. Nu får de kristna sålunda genom daglig ånger och bättring börja döda gamle Adam, så att de skulle orka förlåta sina bröder lika mycket, som Gud kan fördra⁸ och förlåta deras synder. Ty de kristna måste själva erfara, att de nog bryter mot Gud sjuttio gånger sju gånger dagligen. Om de kristna rätt känner sig själva, måste de erkänna, att de bryter mot Gud så många gånger dagligen **som nu har sagts**.

Andra betraktelsen: Förlåt, så skall er bli förlåtet. Om det är svårt för de kristna att förlåta dem som alltid med uppsåt gör⁹ illa, så kan de därav förstå, hur mycket mer Gud måste ha tålmod med de kristnas svaghet, och även han måste orka förlåta vad de kristna bryter mot honom med tankar, begärelser¹⁰ och lustar, inte blott sju gånger, men sjuttiosju gånger om dagen. Om vaksamma kristna inte gör uppsåtliga synder, har dock även de så mycket svaghetssynder, att om de fördömdes efter förtjänst, skulle inte en enda kristen själ bli salig. Men Gud måste ha tålmod med de kristnas svaghet och förlåta dem så ofta de begär, **anhåller** och ber av honom, fast åklagaren alltid står framför Guds stol¹¹ och ankla-

gar de kristna, att de syndar så mycket de hinner, och anklagar den himmelske Föräldern för barnens skull och säger: ”O, vad vackra barn du har, horor och tjuvar!” Men vad kan han göra åt det, då han själv har gett sitt liv för dem och svettats blod för dem, och lidit helvetets pina¹² och kval för dem. Han kan inte säga till åklagaren något annat än vad han sagt strax efter syndafallet, att ”kvinnans säd har söndertrampat ormens huvud.” Visserligen är Guds barn horor och tjuvar. De är¹³ mördare. Men för sådana horrors, tjuvars och mördares skull har Guds Son lidit helvetets pina¹⁴ och kval. Han har inte kommit för att frälsa rättfärdiga utan syndare. Så länge botfärdiga horor¹⁵ och botfärdiga tjuvar tar Guds Son till försvarare hos Fadern, så länge kan åklagaren inte anklaga Fadern, hur mycket åklagaren¹⁶ än skulle anklaga dem. Men så snart de botfärdiga börjar försvara sig själva, är de förlorade. Då åklagaren genom förnuftet inger de botfärdiga, att Guds Son inte kan svara för dem, utan människan måste själv svara för sig, då har fienden¹⁷ vunnit sitt ändamål. Då han vänder deras ögon mot världen och visar dem all världens ära¹⁸, då har åklagaren vunnit sitt syfte. Då predikar han för de troende genom förnuftet: ”Du blir inte salig, hur du än skulle försöka. Se hellre på världen, så får du samvetsfrid.”

Först gör han lättsinnet lovligt för ungdomen, varigenom sorgen upphör, nämligen den sorg, som är efter Guds sinne. Sedan blir grannlåt¹⁹ och världsligt sinne lovliga och slutligen blir hordom lovlig. När de på detta sätt har gjort Guds Ande bedrövad, flyr han bort, och slut-

ligen blir de sju gånger värre än de var i sorglösheten. Härav ser vi, att det inte är så lätt att bli salig. Men vi har det hoppet och den förtröstan till Gud, att de få själar, som ännu kämpar i sin dyrbaraste tro, får den förvisningen, att Gud förlåter svaghetssynderna, som de gör med tankar, begärelser²⁰ och lustar, om de förstår tro så mycket, att de övervinner frestelserna. Så länge som fienden anklagar dem, att de är horor och tjuvar, eller så länge som de förblir i självkänedom, så länge som de känner synden som synd, så länge känner de botfärdiga och troende, att de själva inte kan svara för sig. Men så snart syndakänedom²¹ upphör, får de en sådan kraft av den onde, att de själva kan svara för sig.

Men be nu, ni vandringsmän till evigheten, att Herren av sin stora nåd måtte förlåta er, vad ni varje dag bryter mot honom. Och kom ihåg, att er kamp inte mer är långvarig. För dem är färden lång, som inte vandrar medan ljuset varar. Men för dem är färden inte lång, som vandrar om dagen och kämpar mot alla odjur, som kommer emot dem på vägen för att skrämja och fresta vandringsmännen. Guds Son har lovat vara de botfärdigas och troendes Försvarare, vilka inte själva kan svara för sig. Har ni nu tagit honom till Försvarare? Har ni burit gåvor åt Domaren? Ni vet, att åklagaren är förskräcklig som anklagar er, ni botfärdiga och troende. Men var vid god tröst. Den överste Domaren tar emot gåvor och vänder rätten så, att horor²², tjuvar och mördare blir befriade. Och den gode Försvararen hos Fadern, som har åtagit sig deras sak, täpper till munnen på åklaga-

ren, då sakägarna själva är så okunniga²³, att de inte kan svara något. Frambär gåvor till Domaren, ni okunniga sakägare, och be den store Försvaren, att han inte skulle tröttna att föra er sak tills domen avkunnas. Kanske skall utslaget fällas snart. Snart faller domen. Snart får ni komma till frid och glädje, då åklagaren skall kastas ut. Och då får alla sakägare i evighet tacka Försvaren, som har befriat dem och frikänt dem från allt ansvar nu och i evighet. Amen.

Originalmanuskript / FKHS Aunos samling / Helsingfors universitetsbibliotek

KP 327 / P 910 / SW 381 / B 217

¹ KP = B = SW: hjälpande

² B = SW: buken

³ B = SW: fyller deras buk

⁴ B = SW: begär

⁵ B = SW: texten

⁶ B = SW: förståndet

⁷ B = SW: bävade

⁸ B = SW: bära

⁹ B = SW tillägger: dem

¹⁰ B = SW: begär

¹¹ B = SW: tron

¹² B = SW: eld

¹³ KP = B = SW tillägger:även

¹⁴ B = SW: ångest

¹⁵ B = SW: skökor

¹⁶ manuskriptet: han. Gäller åklagaren, inte Fadern.

¹⁷ B = SW: djävulen

¹⁸ B = SW: härlighet

¹⁹ B = SW: prål

²⁰ B = SW: begär

²¹ B = SW: syndakänslan

²² B = SW: skökor

²³ B = SW: oförståndiga

Aposteln Johannes har skrivit om det stora fiskafänget vid sjön Genesaret, där lärjungarna fiskade men inte fick något förrän en okänd man på stranden rådde dem att kasta sina nät på högra sidan om båten, och då fick de 153 stora fiskar. Johannes igenkände först att det var [själva](#) Herren Jesus som stod på stranden. Och Petrus kastade sig i havet för att genast få se den okände¹.

Om vi först talade om det stora fiskafänget, så förstår vi, att här avses andligt fiskafänge. Men vad var det för ett fiskafänge, där man fick så många stora fiskar? Vi har aldrig fått stora fiskar, utan några små fiskar, som finns på litet djup. Stora fiskar simmar på djupet och låter sig inte fångas. Ty de fruktar för den Helige Andes nät, som inte är så fina som spindelnät, varmed djävulen fångar [sina](#) fiskar. Stor var sannerligen denna lärjungarnas fångst. Men vi hör, att under hela den tiden man fångat människosjälar för himmelriket, har man inte fått mer än 153 av [de större](#) världsvisa och mäktiga män. Ty Paulus säger: ”Inte många visa är kallade.” [Och i sanning är inte många av världens visa kallade, ty](#) de har så stort förnuft i skallen, att de tror sig veta bäst, var vägen till himlen går. Men de enfaldigaste blir lättare dragna till stranden med den Helige Andes not, då lärjungarna på Jesu befallning kastar nätet på högra sidan om båten.

Det var Johannes som först förstod, att det var Herren, men Petrus kastade sig i havet för att fortast komma till stranden och se Herren². Petrus blev också den förste som kom till evighetens strand genom blodig martyrdöd, och Johannes blev

den siste. Om vi betraktar dessa bådas lynnen, finner vi, att Petrus alltid var ivrig, både i sorglöshetens tillstånd och vid kristendomens utbredande. [Därför gav Frälsaren himmelrikets nycklar åt honom.](#)

Men Johannes var lugn till sinnet och fick ligga i Jesu sköte³ vid nattvarden. Båda var likväl församlingens pelare. Petrus var kraftfull att predika och väcka folk ur syndasömmen. Johannes har inte predikat så mycket, men han var [likväl](#) den lärjunge som Jesus älskade. Så verkar den Helige Ande efter vars och ens natur. Petrus [hade en nitisk natur, och denna](#) nit åtföljdes av stor [Helige Andes](#) kraft att predika mäktigt. Johannes [hade en lugn natur, och denna](#) natur åtföljdes av en märklig Helige Andes gåva att predika om kärleken. Om Petrus predikan enbart hade kunnat åstadkomma stora och mäktiga rörelser⁴, så kunde Johannes genom att predika om kärlek bättre väcka de kristna till vaksamhet. Han kunde bättre slita hjärtan lösa från världen och uppväcka inbördes kärlek⁵ och dämpa högmodet. Båda var behöfliga och mäktiga att verka i kristendomen. Båda var⁶ duktiga fiskare. Och om Petrus var den förste att kasta sina nät i sjön, så var Johannes den siste att dra nätet med fiskarna till stranden.

Även i denna kristendom har funnits mångahanda naturgåvor, och den Helige Ande har verkat efter vars och ens natur. Hos somliga en stor kraft att predika bättring till folkets väckelse, hos somliga en stor kraft att förklara Guds ord, och hos somliga har den Helige Ande verkat en brinnande kärlek, hos somliga stora och mäktiga rörelser⁷, och hos somliga andlig vishet.

Om vi nu betraktade, hur stort nådeverk Herren har gjort för oss, så skulle vi ha anledning att tacka, om vi kunde. Ty vi vet säkert att många kristna bröder och systrar, som har blivit uppväckta genom denna kristendom, redan har ärvt en bättre jord och himmel, där de sjunger lov åt **Skaparen**, den store Skaparen, för detta ljus, som har uppenbarat sig i dessa yttersta⁸ tider i Norden. Där förr rådde fullständigt mörker⁹, där vargungarna¹⁰ ylade, där kvittrar nu mesar och näktergalar¹¹. Där förr hördes gråt och klagoröst¹² för de berusades skull, där hör man nu glädjens och fröjdens röst¹³. Där förr har varit förbannelser, **gräl** och slagsmål mellan föräldrar och barn, **samt makar emellan**, där råder nu kärlek och frid. Om detta vore den enda verkan av denna kristendom, så skulle man redan ha stor anledning att tacka och priså Herren. Men vi hoppas och är fullkomligt övertygade därom, att denna kristendom sträcker sig till evigheten. Bortom graven, där de förklarade själarna sjunger segerpsalm åt Gud och Lammet, skall det äntligen bli uppenbart, vem som har varit trogen här, vem som har sökt och fångat människosjälur för himmelriket, vem som har arbetat troget i Herrens vingård, vem som har fått lida smälek, förföljelse¹⁴ och motsägelse av världens barn, vem som har oskyldigt fått lida av orättvisan. Herren räknar deras tårar, som här har lidit för Jesu namns skull. Herren räknar deras tårar, som här har med ångerns tårar fuktat Jesu fötter. Herren räknar Marias tårar, som faller på Jesu grav. Och hon skall se den korsfäste och törnekrönte Konungen stå på Sions berg och visa hen-

ne sina sår, som han fått för sin kärleks skull. Då skall försmädarna se, vem de har smädat¹⁵.

Johannes, **du** som först har förstått, att det är Herren, som står på stranden och väntar, att hans trötta lärjungar skall komma till evighetens sköna strand, dra¹⁶ näten med fiskarna till stranden och berätta¹⁷ för de kristna, hur många själar du¹⁸ fått¹⁹.

Petrus, kasta dig i havet, så att du snart måtte få se din Herre och Frälsare stå på evighetens sköna strand och vänta, att de trötta själarna skall komma fram. Och ni andra lärjungar som håller på att fiska, **kom även ni närmare stranden och be**, att Herren Jesus måtte ge oss²⁰ kraft, vishet och förstånd, hur vi²¹ bör kasta nätet.²² Hör du okände fiskarnas Lärare, som står på evighetens strand, de botfärdigas och i tungt arbete varande lärjungarnas bön. Fader vår, som är i himlarna, o.s.v.

Evangelium: Lukas 5: 1 - 11

Med ledning av vårt heliga evangelium skall vi denna nådestund betrakta, hur Jesus genom det stora fiskafånget lärde Petrus att fånga människosjälur med orden: ”Frukta inte, härefter skall du fånga människor.” Första betraktelsen: Petrus blev syndig tack vare detta stora fiskafånge. Andra betraktelsen: Frälsaren vigde Petrus till apostel eller **människosjälurs fiskare** genom detta ord: ”Härefter skall du fånga människor.”

Att detta fiskafånge skall lyckas, att lärjungarna måtte få mer och mer själar till himmelriket, det vore önskvärt, så-

som vi också tror skall ske, då Jesus är i båten²³. Amen.

Första betraktelsen visar, hur Petrus blev²⁴ syndig. Petrus och de andra lärjungarna var villiga att följa Kristus, så länge de hoppades, att han skulle bli Israels konung. Men inte anade de ännu då, hur mycket de skulle få lida för Kristi namns skull. När de lämnade fiskarna och följde Kristus, såg det ut som om de redan då hade varit lösryckta²⁵ från världen. Men nog kunde de lätt lämna fiskarna, då de genom att följa Kristus trodde sig vinna en större rikedom i världen. Nog rensade²⁶ lärjungarnas anhöriga dessa fiskar, **så att fiskarna inte gick förlorade**. Låt oss **nu** betrakta, hur Petrus blev syndig tack vare det stora fiskafänget. Petrus hade börjat följa Kristus²⁷ med tanken, att bli en stor herre i världen, när Kristus blir konung. Han trodde **alltså**, att han genom kristendomen skall vinna stor rikedom och ära i världen. Han tror också, att Kristus är Guds Son och världens Frälsare, men han trodde inte ännu, att denna människan Jesus är allsmäktig. När han såg den stora fiskmängden²⁸ som kom liksom från intet, drog han den slutsatsen med sitt förnuft och kände även **i sitt hjärta**²⁹, att Guds Son är allsmäktig. Och nu kände han sig ovärdig att vara bredvid Guds Son.

Denna ovärdighetskänsla blev inte långvarig hos honom, ty fast han i häpenheten och fruktan den gången blev syndig, blev han ändå inte så stor syndare, att han skulle för sina **många** synders skull ha dömt sig till helvetet. Han blev inte så stor syndare, att han skulle ha börjat ropa i samvetsnöd, att han skulle

ha börjat be³⁰ som den botfärdige rövaren: ”Herre, kom ihåg mig, när du kommer i ditt rike.” Om Petrus samvete hade rätt vaknat, skulle han ha varit tvungen att be³¹: ”Herre, lämna mig inte.” Men han bad orätt, då han bad Jesus gå bort. Men denna Petrus syndabekännelse var blott en förebild för den kommande. Vi vet, att en syndfri människa inte duger till andlig fiskare, ty en sorglös lärare kan inte leda någon till himmelriket. Petrus blev syndig tack vare det stora fiskafänget. Och fast denna syndabekännelse blott var som en föraning för den kommande, satte Frälsaren honom likväl till en andlig fiskare, ty han visste, att Petrus i framtiden skulle bli en större³² syndare.

Sålunda visar detta exempel, att Frälsaren sätter dem till andliga fiskare, som blir stora syndare. Hur många förändringar måste inte Petrus genomgå, innan han **började** duga till andlig fiskare. Först vid korset fick han känna den sorg, som beredde honom att ta emot nåden. Först på Golgata **kulle** blev hjärtat förkrossat. Och jag tror säkert, att om alla botfärdiga, som har blivit syndiga, stod längre på Golgata **kulle** och betraktade den himmelske Förälderns plågor, så skulle deras hjärtan för längre tid förbli förkrossade, så att djävulen inte så snart kunde lappa ihop dessa trasor och göra de förkrossade³³ hjärtana hårda igen.

I detta Herrens hus har i väckelsens början funnits många förkrossade hjärtan. Här har det funnits bedrövade, botfärdiga och betungade själar, vilkas hjärtan har smält i solskenet. Men beklagligt nog har isen **nu** vuxit kring många hjärtan som förr var smälta. Är det **nu** inte längre

solsken, som kunde smälta bort isen kring hjärtat? Vinterfrosten har bildat is kring hjärtana, och på sina håll finns så tjock is, att den snart kan bära hästar. Blir det aldrig mer sommar? Kan inte mer nådens sol smälta den is som håller på att växa kring de kristnas hjärtan? Jag tänker, att världens kalla vind har avkyllt deras hjärtan som förr var brinnande. Det torde inte längre finnas många själar, som står vid korset och beskådar den korsfäste och törnekrönte Konungen. Jesus har redan **nu** dött i många kristnas hjärtan, och han dör snart, om de sorgsna, botfärdiga och betungade själarna inte kommer och skådar hans plågor och tar vara på Guds Lamms blod. Snart faller de sista bloddropparna från hans heliga kropp, snart lämnar blodet honom, snart kommer Josef och Nikodemus och lägger hans kropp i den döda trons grav. Då skall det inte finnas andra människor kring hans grav än soldater, som världsherrarna har satt att vakta den döda trons grav för att Jesus inte skall kunna uppstå. Likväl har vi hoppet, att de sörjande lärjungarnas tårar **ännu** skall väcka upp honom ur graven.

Andra betraktelsen. Petrus sattes till människosjälares fångare, eller till andlig fiskare, när han hade blivit syndig. Men inte kunde Petrus genast vinna människosjälar åt himmelriket, förrän han blev uppfylld av den Helige Ande. Det första stora fiskafånget skedde på pingstdagen, då Petrus predikade mäktigt om den korsfäste Frälsaren och bestraffade den sorglösa hopen³⁴ för Frälsarens mord. Då fick somliga styng i sina hjärtan och började fråga: ”Ni män och bröder, vad skall vi göra?” Det är troligt, att de **män-**

niskor som då vaknade, redan förut hade hört Johannes Döparens och Frälsarens predikningar, så att deras hjärtan hade förberetts till att motta den Helige Andes verkningar. Annars vore det nästan omöjligt att tro, att så många hade vaknat av en enda predikan. Men Jesus hade redan tidigare sagt åt lärjungarna: ”Andra har arbetat³⁵ och ni får njuta frukten.”

Nog hade de som vaknade av apostlarnas predikan en levande kristendom i början, men under tidens gång började de kristna bli sömniga. De började tvista med varandra, och slutligen blev världskärleken så stor i de kristnas hjärtan, att de blev sorglösa. Betänk också ni, hur detta har kunnat ske så. De kristna har i väckelsens början haft stor hängivenhet. Då har de älskat människornas själar. Då har de varit flitiga att tala om bättring för andra. De har offrat mycket till förmån för kristendomen. Hur är det nu? Det ser ut som om de kristnas kärlek skulle ha kallnat och förbytt till världskärlek. Jesus är inte längre levande i många **kristnas** hjärtan. Envar börjar nu ha omsorg om sig själv, såsom de sorglösa tidigare har sagt: ”Låt var och en ha omsorg om sig själv.” Tror de kristna nu, att det är det bästa rådet, som de sorglösa har gett dem? Jag tänker, att de kristna snart börjar ringakta sina egna själar, **om de ringaktar andras själar**. De **kristna** minns inte, vad Jesus har sagt om den handel som Konungens tjänare bedrev med sitt pund. En lat tjänare grävde ned sitt pund i jorden och sade till Konungen: ”Jag visste, att du är en sträng man, som skördar där du inte sådde, och inbärgar där du inte utströdde.” Akta dig, du onde tjänare, att

inte det pund tas ifrån dig som du har, och du blir kastad i det yttre³⁶ mörkret. Vad har du nu vunnit med ditt pund, du onde tjänare? Gå till myran, du late, och se, hur flitig den är att bära byggnadsämnen för kommande tid. Se, du late, hur flitig den är att bära sin avkomma i solen, så att solen får skina på dem för att de måtte bli levande och börja röra på sig. Bär även ni såsom myrorna er frukt i munnen och kom ihåg³⁷, att från den late tas bort det pund som Konungen har gett honom i avsikt att med ränta återfå sitt eget, att ni skulle kunna säga: ”Herre, ditt pund har vunnit tio pund.” Nu har Konungen gått åstad för att övervinna länder, städer och riken, och snart torde han komma tillbaka och hålla räkenskap med sina tjänare, och se efter, hur mycket envar har vunnit.³⁸ Då skall de goda och flitiga tjänarna få sin lön och sättas till härskare över fem städer och över tio städer.

Det kungliga prästerskapet skall bära vita kläder och på huvudet en guld-krona, som de lägger ned vid Konungens fötter, när de faller ned till jorden framför honom och säger: ”Herre, du är värdig att ta emot riket och makten och priset och äran från evighet till evighet.” Amen.

Originalmanuskript / FKHS Kollerska samling /
Nationalarkivet Helsingfors
III P / PS 393 / P 939 / SW 384 / B 221

¹ B = SW tillägger: mannen

² B = SW: Jesus

³ B = SW: vid Jesu bröst

⁴ finska: liikutukset d.v.s. den Helige Andes verkningar

⁵ B = SW tillägger: till verksamhet

⁶ B = SW tillägger: också

⁷ finska: liikutukset d.v.s. den Helige Andes verkningar

⁸ B = SW: senaste

⁹ B = SW: hedendom

¹⁰ B = SW: ulvarna

¹¹ SW: blåhakesångare

¹² B = SW: klagan

¹³ B = SW: gläds och fröjdas man nu i Gud

¹⁴ B = SW: plåga

¹⁵ B = SW: stungit

¹⁶ B = SW: han drar

¹⁷ B = SW: frågar

¹⁸ B = SW: de

¹⁹ B = SW tillägger: åt Gud

²⁰ B = SW: er

²¹ B = SW: ni

²² B = SW tillägger: i sjön

²³ B = SW: fiskarnas båt

²⁴ B = SW: blir

²⁵ B = SW: frigjorda

²⁶ B = SW: tog hand om

²⁷ B = SW: Jesus

²⁸ B = SW: fångsten

²⁹ Manuskript: tunnossaan

³⁰ B = SW: ropa

³¹ B = SW: ropa

³² B = SW: stor

³³ B = SW: sargade

³⁴ B = SW: folket

³⁵ B = SW tillägger: före er

³⁶ B = SW: yttersta

³⁷ B = SW: besinna

³⁸ B = SW tillägger: med sitt pund

Om er rättfärdighet inte är mycket större än de skriftlärdas och fariséernas rättfärdighet, så skall ni inte komma in i himmelriket. Matt. 5: 20

Dessa Frälsarens ord finns i dagens evangelium. De är hårda och mycket märkliga ord, och dessa ord är talade till Jesu lärjungar och gäller alltså de kristna. Och jag tänker, att de kristna borde känna vikten av dessa ord. Då de kristna känner så mycket orättfärdighet hos sig själva, måste de tillägna sig Kristi rättfärdighet och tro, att deras orättfärdighet räknas som rättfärdighet, då Kristus har betalt deras orättfärdighet. Men då de kristna inte har egen rättfärdighet, utan Kristi rättfärdighet, som de måste tillägna sig, det vill säga, då de kristna känner att deras rättfärdighet¹ inte är något annat än brist på rättfärdighet, eller så här: de kristnas egen rättfärdighet inte är något annat än brist på rättfärdighet, hur skall deras rättfärdighet vida övergå de skriftlärdas och fariséernas rättfärdighet, eftersom vi hör av dessa Frälsarens ord, som om lärjungarnas egen rättfärdighet borde vara större än fariséernas egen rättfärdighet?

De påviska säger, att kärleken måste vara den levande trons grund, och att en kristen måste vara helig och rättfärdig i sig själv. Alltså om en kristen har brist på kärlek, så har han inte levande tro. Så säger de påviska. Om en kristen känner ondska i sitt hjärta, så har han inte en saliggörande tro. Så säger de påviska.² Om en kristen känner otålighet i sitt hjärta, så är inte djävularna utdrivna ur hjärtat, utan han är ännu under djävulens

våld. Så säger de påviska. Om en kristen i sin vilja känner onda begärelser³ och lustar, såsom köttets begärelser⁴, girighetens verkningar och annat sådant, så finns inte heliga begärelser⁵ och lustar i viljan, och en sådan är ännu inte genom nåden helgad eller heliggjord. Så säger de påviska. Om en kristen i sitt sinne känner onda tankar, så har han inte goda och gudfruktiga tankar i sitt sinne, och han är ännu inte rätt from och syndfri såsom en kristen borde vara. Så säger de påviska. Och så säger även den döda trons bekännare. Fast⁶ de med munnen bekänner den lutherska tron och är liksom övertygade om att de har den rätta lutherska tron, så säger de, att en kristen skall ha heliga begärelser och lustar och han måste bli änglalik, innan han kan komma till himlen. Hur går det nu för de kristna? Måne de kommer till himmelriket med den rättfärdighet de nu har, nämligen Kristi rättfärdighet tillägnad genom tron, såsom Luther har lärt?

Förnuftet säger: ”Kristi rättfärdighet är inte din, utan du måste ha så mycket egen rättfärdighet, att Gud inte kan döma dig. Du måste bli helig och rättfärdig i dig själv och inte med någon annans, nämligen Kristi rättfärdighet, som inte är din. Med din egen rättfärdighet måste du komma till domen. Du måste bli helig och rättfärdig i dig själv innan du kan duga åt Gud. Och så fordrar även de påviska och den döda trons bekännare i lutherdomen. Dessa nådetjuvar säger så: ”Man måste bli lik en ängel, innan man kan komma in i himmelriket.” Och till denna lära tar de bevis ur dagens evangelium, där Jesus säger till sina lärjungar: ”Om er rättfär-

dighet inte vida övergår de skriftlärdas och fariséernas, så skall ni inte komma in i himmelriket.” ”Hör ni nu, ni falska profeter och villoandar, som alltid berömmar er av Kristi rättfärdighet och själva är så fula och svarta som den onde själv, hör ni nu, vad Kristus säger? Om er rättfärdighet inte mycket större än de skriftlärdas och fariséernas rättfärdighet, så skall ni inte komma in i himmelriket. Så säger fariséerna som har så mycket egenrättfärdighet, att de kan säga till Gud: ”Jag tackar dig Gud, att jag inte är som denne publikan,” eller som denna tids farisээр säger: ”Jag har gjort mera gott än ont. Jag har inte gjort orätt mot någon” och ”jag har gjort rätt mot var man, och mitt samvete anklagar mig inte för synd.” Sådana kan säga till de kristna: ”Ni är så fula och svarta som tattare, fast ni säger er vara rena genom Kristi blod.”

Men de kristna kan på intet sätt undgå denna tillrättavisning, utan de måste bekänna att de är horor och tjuvar, och skyldiga till alla synder. Men de litar på, att Kristus har betalt allt. De tillägnar sig Kristi rättfärdighet och tror, att den gäller inför Gud Fader. De ikläder sig Kristi blodiga kjortel⁷, när de träder fram inför Gud. De följer Jesu blodiga steg från örtagården till Golgata kulle. De står med bedrövade och förkrossade⁸ hjärtan vid korset och betraktar den korsfästes och törnekröntes sår. De samlas i ett rum och där gråter och jämrar de sig, då Jesus är död. Och om världens präster ser, att Jesu bedrövade lärjungar gråter och jämrar sig, säger de: ”Vad är detta för tjutande?” De går ännu en andra gång till Golgata och gråter vid⁹ Jesu grav. Där är nu de bedröva-

de lärjungarnas rättfärdighet. Och när Jesus blir levande blir de glada. Där är deras rättfärdighet. Och när de får den Helige Andes gåva, börjar de bestraffa och döma världen. Där är deras rättfärdighet. Vad tror ni, bedrövade lärjungar? Vågar¹⁰ ni med denna rättfärdighet komma inför Guds åsyn? Vågar¹¹ ni, botfärdiga syndare, komma inför Guds nådastol, då ni till det inre väsendet eller den gamla¹² människan är så svarta som tattare och så fula som den onde själv? Jag tänker att annorstädes torde ni inte ha tillflykt, utan med den rättfärdighet som Jesus har förvärvat åt er, måste ni träda fram, ropa och be¹³: Fader vår, o.s.v.

Evangelium: Matt. 5: 20 - 22

I dagens evangelium har Frälsaren framställt sådana ting, som betyder att lärjungarna och alla kristna tillsammans får skämmas, om deras rättfärdighet inte är större än de skriftlärdas och fariséernas. Vi bör nu till bedrövade och tvivlande sjäalars uppbyggelse förklara, *hur vi förstår*¹⁴ innebörden av dessa Frälsarens ord och hur vi rätt skall förstå dessa Jesu ord: ”Om er rättfärdighet inte är mycket större än de skriftlärdas och fariséernas, så skall ni ingalunda komma in i himmelriket.” 1. Hurudan är de skriftlärdas och fariséernas rättfärdighet? 2. Hurudan är lärjungarnas rättfärdighet?

Första betraktelsen. De skriftlärdas och fariséernas rättfärdighet är inför världen glänsande och består särskilt i yttre dygd, grannlåt¹⁵, prål och yttre ödmjukhet, men inte i hjärtats förvandling eller sann bättring¹⁶ och syndabekännelse, men

de är annars åtskilda från folket genom yttre dygd. De är inte som det råa sorglösa folket, som inte ens har någon ära, så att de inför världens ögon skulle kunna dölja sina missgärningar.

De skriftlärdade och fariséerna är inte sådana som denna tids halvherrar, som super och spelar kort till och med under gudstjänsten, utan rätta fariséer är riktigt gudfruktiga. De går i kyrkan för att be, och deras böner är vackrare än publikanens böner¹⁷. De bygger upp profeternas gravar, hjälper de fattiga, visar varandra heder, bugar och ber om ursäkt om huset inte är städat när gästerna kommer. Men om Jesu lärjungar gnuggar några ax mellan händerna på söndagen¹⁸, så bestraffar fariséerna dem för sabbatsbrott. De är skarpsynta att se de kristnas fel. Och när den levande kristendomen uppstår någonstans, så säger fariséerna: ”Detta är inte annat än förvillelse,” och sedan börjar de förfölja de kristna. Och fast de annars vill göra alla rätt, lär de ändå sina barn säga: ”Korban”, det är: föräldrarnas del skall ges åt Gud, så att kyrkan¹⁹ skulle ha inkomster under sken av lag och gudfruktighet. Frälsaren bestraffar dem också för att de sväljer kameler och silar mygg och att de äter upp änkers hus, och han befäller dem att kasta den första stenen på en hora, om de är fria från henne. Sådan är de skriftlärdas och fariséernas rättfärdighet. Den är mycket glänsande för världen, och därför kan de säga: ”Jag har gjort mera gott än ont, jag har gjort rätt åt alla människor, och jag tackar dig Gud, att jag inte är som andra människor, falsk, rövare, horkarl eller som denne publikan.”

Och då fariséerna eller de skriftlärdade förklarar Skriften, säger de i förklaringen till femte budet: ”Du skall inte dräpa, men var och en som dräper, skall vara skyldig under domen.” Men om vrede eller dråp i hjärtat talar de skriftlärdade intet. Eller om någon i vrede och bitterhet säger till sin nästa: ”Racka²⁰”, **det är: rackare**, så *bryr sig*²¹ de skriftlärdade inte alls därom. Med ett ord sagt: vad yttre grova synder angår, dem fördömer de skriftlärdade och fariséerna. Men om hjärtats ondska vet de intet. De känner ju inte alls, hurudant hjärtat är, ty det är fördolt för dem. Inte heller Nikodemus känner hjärtats ondska. Därför anser han inte hjärtats förvandling och den nya födelsen för nödvändig. De skriftlärdas lära om rättfärdiggörelsen är helt emot Guds ord och nådens ordning, då de vill förklara²² folkets yttre leverne, men lämnar det inre fördärvet och hjärtats ondska oförklarade. Och för dem själva är somliga synder lovliga, till exempel svordom, grannlåt, världsligt sinne, vrede och gamle Adam. Med ett ord sagt: de skriftlärdas och fariséernas dygdiga leverne går inte särskilt långt, och deras lära är helt förvrängd, då de i utläggningen av buden utelämnar de mest vägande ställena av lagen, vilka är rättfärdigheten och domen.

Andra betraktelsen. Hurudan borde nu lärjungarnas rättfärdighet vara, för att vara mycket mer än de skriftlärdas och fariséernas rättfärdighet? Den första punkten i denna rättfärdighet hörs genast i utläggningen av det femte budet, att lärjungarna skulle komma till kännedom om det inre fördärvet och hjärtats ondska, och att även små synder skulle kännas som synd. Denna punkt lämnar fariséer-

na och de skriftlärdas oförklarad. Fariséerna tror inte, att även en liten synd förtjänar helvetet. **Frälsaren pekar på, att skällandet på en nästa i vrede och bitterhet har förtjänat lika stort straff och lika stor dom som uppenbart mord.** Detta är den första punkten som tillhör lärjungarnas rättfärdighet, att de skall så förstå och förklara Guds lag, att även en liten synd blir lika tung och vägande som en stor synd. Hjärtats vrede är lika stor synd inför Gud som uppenbart mord. Fast lärjungarna inte kan undvika detta inre fördärv, borde denna lagens rättfärdighet tränga dem så, att synden skulle kännas som synd, så att ingen synd skulle bli lovlig och bli gjord under sken av lovlighet. Detta är den tyngsta punkten i lagen, som de skriftlärdas och fariséerna har utelämnat, och somliga lärjungar har ännu inte förstått hur viktig denna sak är. Somliga förstår inte, att en liten synd för till förtappelse. Då till exempel liten grannlåt blir lovlig, förstår ännu inte alla lärjungar, att en sådan synd för till förtappelsen inte blott för det onda exemplet skull, utan även för den lovlighets skull, under vars sken den ringa synden görs. Då synden mister sin kraft, då har också samvetet mist sin kraft, och en sådan synd som inte kommer på samvetet för till förtappelsen, därför att människan inte ångrar den synd som hon inte fattar eller känner som synd.

Lärjungarnas rättfärdighet igenkänns även därav, att de förlikas med sin trätobroder. Detta är åter ett tungt ställe i lagen, som de skriftlärdas och fariséerna lämnar oförklarad **och ogjort.** Om huset är ostädat, när gäster kommer, säger de:

”Förlåt, detta hus är inte städat.” Men om de i vrede och bitterhet säger till sin nästa: ”racka”,²³ så anser de inte detta för synd och ber inte om förlåtelse. Om de till och med skulle ge den andre en örfil, det anser de inte som synd och ber inte om förlåtelse. Detta med att förlika sig med sina trätobroder har i viss mån blivit en samvetssak för de väckta och de kristna, men detta tunga ställe i lagen har inte blivit tillräckligt viktigt på deras samveten, så att det inte skulle behöva bli ännu viktigare. Dessa är de tyngsta ställena i lagen som de skriftlärdas och fariséerna lämnar oförklarade och ogjorda.

Men lärjungarnas rättfärdighet måste vara mycket större än de skriftlärdas och fariséernas, om de vill komma in i himmelriket. För det första måste de fatta och förklara Guds lag så, att även en liten synd känns som synd som *för till förtappelsen*²⁴. För det andra: att förlika sin nästa. Vad för övrigt hör till lärjungarnas rättfärdighet, innesluts i det som vår Frälsare har talat i det heliga evangeliet, nämligen: då Guds bud rätt förstås och förklaras, blir lärjungarna **så** stora syndare **att** all egen rättfärdighet och egen godhet utesluts, alla tankar, begärelser²⁵ och lustar som Guds Ande inte har verkat, blir synd, varigenom de kommer till rätt syndakännedom. De blir botfärdiga och måste tigga om nåd. Där består nu lärjungarnas rättfärdighet, som är mycket mer än de skriftlärdas och fariséernas egen rättfärdighet och egen helighet, att lärjungarnas egen rättfärdighet måste så fullständigt ta slut, så att de verkligen känner i sitt samvete, att de sjunker ned i helvetet och hamnar under den eviga

domen om inte Kristus ger dem sin rättfärdighet och gör dem så rättfärdiga, att Gud inte längre kan döma dem.

Hur är det nu, ni Jesu lärjungar? Är er rättfärdighet större än de skriftlärdas och fariséernas egen²⁶ rättfärdighet? Har ni nu avklätt er egenrättfärdighetens trasor och mottagit Kristi rättfärdighet varmed ni kan berömma er på domedagen och säga: ”Vår rättfärdighet är mycket större och ädlare²⁷ än de skriftlärdas och fariséernas egen rättfärdighet, ty vi har Kristi rättfärdighet. Kan ni nu säga: ”Kristi rättfärdighet är vår?” Kan ni berömma er av Kristi rättfärdighet, då egenrättfärdighetsdjävulen, som är Guds barns åklagare, kommer och beskyller er för att vara horor och tjuvar? Kan ni berömma er av er rättfärdighet och säga: ”Vi har större och ädlare rättfärdighet än de skriftlärdas och fariséerna. Vi har Kristi rättfärdighet som Fadern anser för en sann rättfärdighet, vilket innebär att han inte kan döma oss?” Jag tror att de rättfärdiggjorda kan berömma sig av sin rättfärdighet och säga till åklagaren: ”Vi är rättfärdiggjorda med Kristi rättfärdighet.” Amen.

Originalmanuskript / Aunos samling / Helsingfors
universitetsbibliotek
KP 337 / P 948 / SW 389 / B 226

¹ KP: egenrättfärdighet

² orden saknas även i KP

³ B = SW: begär

⁴ B = SW: begär

⁵ B = SW: drifter

⁶ KP = B = SW: som

⁷ KP = B = SW: skepnad (haamu) skall vara kjortel (hame)

⁸ B = SW: sargat

⁹ B = SW: över

¹⁰ KP = B = SW: vill (tahdottekos) skall vara vågar (tohdittekos)

¹¹ som föregående

¹² KP = B = SW utlämnar dessa ord

¹³ KP = B = SW: sucka

¹⁴ B = SW: så vitt vi förstår

¹⁵ KP = B = SW: skönhet

¹⁶ B = SW: botfärdighet

¹⁷ KP = B = SW: suckar

¹⁸ B = SW: sabbaten

¹⁹ KP = B = SW: de kyrkliga

²⁰ B = SW: du dåre

²¹ KP = B = SW: talar

²² B = SW: framställa

²³ B = SW: du odåga

²⁴ B = SW: fördärvbringande, finska: kadottavainen

²⁵ B = SW: begär

²⁶saknas även i KP

²⁷ saknas i KP

Kära bröder! Vi har inte efter följt några kloka fabler, då vi kungjorde er vår Herres Jesu Kristi kraft och tillkomme, utan vi har själva sett hans härlighet. 2. Pet. 1: 6

I dagens epistel talar aposteln Petrus om de nådetecken som han hade sett på förklaringsberget och försäkrar för de kristna, till vilka han skriver, att han inte har följt några kloka fabler, eller endast berättat historier för dem, då han har talat till dem om Jesu Kristi stora kraft och härlighet, och om den salighet som Frälsaren har lovat åt alla troende. Vi hör alltså av dessa Petrus ord, att detta är ett stort nådetecken eller en bekräftelse för hans tro på den kommande saligheten. Fast Petrus fick känna många förändringar i hjärtat efter det nådetecknet, och även föll i synd, kunde han likväl inte bortförklara detta nådetecken eller tänka så, att det bara var en inbillning, utan denna stora och förunderliga härlighet som han såg på förklaringsberget förblev för alltid i hans minne. Den samma härligheten har övertygat honom om den kommande saligheten. Han hade genom detta nådetecken blivit liksom styrkt i sin tro, att det inte är strunt, som Jesus har lovat åt dem som följer honom.

Så kan även en annan kristen, som har sett något slags nådetecken, vara övertygad därom, att saligheten, som Guds ord lovar åt de troende, inte är fåfång, fast världens barn ingenting förstår därav. De tror inte alls, att de är nådetecken, utan de tror, att det finns något slags bedrägeri därunder, men en

kristen vet, att det inte är fråga om några fåfånga eller bedrägliga flammor, utan de är sådana nådetecken varigenom Frälsaren vill styrka de klenmodiga och de tvivlandes tro, för att de inte skulle bli utmattade på livets väg medan de bär Jesu kors.

Detta nådetecken kom ofta i Petrus minne, när frestelserna mötte honom. Tidigare hade han frågat Frälsaren: ”Vi har övergivit allt och följt dig, vad skall vi få för det?” Och många bedrövade korsbärare torde fråga sig som Petrus, vad han slutligen skall vinna genom kristendomen, då han har övergivit alla världens nöjen och börjat följa Frälsarens fotsteg. Då finner Frälsaren det nödvändigt att visa åt Petrus och de andra som fruktar att de inte skall få något för sin möda, han finner det nödvändigt att visa åt de tvivlande, att deras möda inte skall gå förlorad. Han visar dem ett tecken på sin härlighet, för att de skulle veta vilken stor lön som väntar dem, om de allt framgent följer kristendomen. Men detta första nådetecken visas endast åt Petrus, Jakob och Johannes.

Varför fick de andra lärjungarna inte se Frälsarens härlighet då? Var de andra lärjungarna större syndare än Petrus, Jakob och Johannes, eller var de i ett sådant tillstånd, att det inte ännu var lämpligt att visa dem ett sådant nådetecken? Vi kan inte förstå, varför detta första nådetecken visades endast åt Petrus, Jakob och Johannes, men inte åt andra, men vi förstår av allt som hände efter detta nådetecken, att de inte var bättre än andra lärjungar ännu då. Fast Petrus hade den inbillningen om sig själv, att

han var den bäste av alla lärjungar, gjorde han likväl det största fallet, då han förnekade Frälsaren. Och när Frälsaren var i stor ångest och vända i örtagården, tog han åter dessa samma män avsides, nämligen Petrus, Jakob och Johannes, som tidigare hade sett honom förklarad. Han tog dem avsides, och befallde dem att vaka och be. Men inte heller de orkade vaka, ty syndasömnen tryckte deras ögon.

Vi drar nu den slutsatsen av dessa händelser, att de tre inte var bättre än de andra lärjungarna därför, att de fick se de första nådetecknen. Likväl var de såsom vittnen till Frälsarens härlighet och pina. De kunde berätta för de övriga lärjungarna, vad de har sett och hört, och säkert hör dessa nådetecken även till andra. Fast vi inte kan säga att Petrus, Jakob och Johannes var bättre än de övriga lärjungarna, så hör vi likväl nu från deras mun, att Frälsarens härlighet inte är strunt. Och den härlighet, som han lovat de troende, är inte någon gammal fabel, utan genom dessa nådetecken stadfästes även de andra lärjungarnas tro, vilka ännu inte har sett Jesu härlighet.

Och fast Petrus hade den dumma tanken, att han var den bäste av alla lärjungar, fick han likväl av sin egen svaghet och sitt eget fall känna, att han ibland var sämre än alla andra. Det står ingenstans skrivet, att de övriga lärjungarna skulle för avundens skull ha sett snett på Petrus, Jakob och Johannes på grund av detta nådetecken. Inte heller står det skrivet, att de övriga lärjungarna skulle ha glatt sig åt Petrus fall. Sålunda torde ingen kristen avun-

das de nådetecken, som en har sett men inte den andra, utan en kristen tackar Gud för de nådetecken som Gud visar åt någon, fast de inte ännu blivit visade åt honom. Många väckta människor tänker så: "Eftersom nådetecken har visats åt andra men inte åt mig, så torde jag inte vara på den rätta vägen. Frälsaren bryr sig inte om mig, då han inte tar mig med sig till förklaringsberget." Men det är ovisst, om dessa tankar av den väckta människan är precis rätta tankar.

Då Frälsaren endast tog tre lärjungar med sig till förklaringsberget, och lämnade kvar de övriga, så står det inte skrivet, att de övriga lärjungarna hade blivit övergivna av Frälsaren, och de tre hade blivit utvalda. Utan det står skrivet att "kom till mig alla ni som arbetar och är betungade, och jag vill vederkvicka er." Inte tar Frälsaren alla avsides till förklaringsberget, utan han tar endast några, för att dessa skall förkunna åt de övriga lärjungarna om Frälsarens stora kraft och härlighet varigenom han hjälper botfärdiga syndare som kommer till honom med ett ödmjukt och förkrossat hjärta.

Men världens barn vet ingenting om detta. Även om Jesu lärjungar sade till de sorglösa: "Vi såg Herren", tror de inte. Världens barn säger då de ser en bedrövad själ gråta och sucka: "Det är en underlig vidskepelse." Om de ser någon glädja sig av Guds nåd så anser de honom för galen. Inte förstår världens barn att sorgen och glädjen är båda den Helige Andes verkningar. Varken de av naturen dygdiga eller den döda trons bekännare ids se på sådana dårar, som gråter, fast det inte finns något att gråta för,

och skrattar, fast det inte finns något att skratta åt, och suckar fast det inte finns någon synbar orsak varför de skulle sucka. Men då de sorglösa själva börjar svamla och roa sig, det anser ingen vara något konstigt.

Den onde anden visar ofta världens ära för sina trälar och säger: ”Allt detta skall jag ge dig, om du tjänar mig.” Och då han berusar sina barn med hordomens vin, säger han: ”Se vilken glädje ni har att vänta er i helvetet! Tjäna mig troget så skall jag ge er världens ära till lön. Bedriv brännvinshandel, så skall jag ge er världens ägodelar till lön. Drick brännvin, så skall jag ge er en stor glädje och ett stort nöje till lön. Svär, så skall jag ge er ett gott namn i helvetet.” Och nog tror de blinda stackarna att denna världens glädje sträcker sig ända till helvetet. Inte kan de blinda stackarna åtskilja himlens och jordens Skapare från världens gud. De tror nog gärna vad *jordtrolllets döttrar*¹ viskar, att de kristna är besatta av onda andar. Just samma tro hade hedningarna också förr, att de kristna är djävulens lärjungar, då de föraktar deras gudar.

Då nu denna världens gud ger sina trälar så stor egendom, glädje och ära, och lovar ännu mer i helvetet, måste också Frälsaren ibland visa sina bedrövade lärjungar, att deras möda inte skall vara lönlös, om de blott väntar med tålmod på förlossningens stund. Inte har Frälsaren visat sin härlighet för någon utan orsak. Om de övriga lärjungarna tog vara på det som skett med Petrus, Jakob och Johannes, så skulle deras tro säkert bli styrkt, fast många bedrövade lärjungar tänker: ”Inte bryr sig Frälsaren

om mig, eftersom jag inte får se hans härlighet. Men om du, bedrövade själ, inte har sett hans härlighet på Tabors berg, får du likväl se hans härlighet i örtagården, om inte sömnen trycker dina ögon. Du kan också se hans härlighet på Golgata kulle, där hela världen står på honom. Så har Frälsaren själv sagt, att Människosonen är förklarad. Fast världen anser det för en stor skam, att Guds Son hänger på korset, likväl har Frälsarens härlighet uppenbarats där. Ingen annanstans är Frälsarens härlighet så klar i de botfärdiga syndarnas ögon, som i örtagården och på Golgata kulle, där han bar ärekronan. Det var Frälsarens största ära, att hans blod har utgjutits även för dem som smädar hans tårar.

Om du, botfärdiga själ, inte har sett hans härlighet på Tabors berg, så se ändå på hans härlighet i örtagården, där en blodig svett droppar ur hans heliga kropp, och där syndabördan trycker honom ned till marken. Där måste han knäböja sig för din skull och med ihopknäppta händer ropa: ”Abba, käre Fader!” Om det vore möjligt, att jag skulle slippa denna pina, detta helvetets kval, som dessa ogudaktiga barn har vållat mig. Om du är så sömnig, att du inte kan se hans härlighet i örtagården, så gå upp på Golgata kulle. Där lyser likväl hans härlighet såsom solen på alla botfärdiga själar, och endast stenblinda ser ingenting annat än **en folkuppviglare och en lärare som leder människor på fel väg.**

De stenblinda ser ingenting annat än en gudsförsmädare och en stor trollkarl på korset. Men de botfärdiga själarna vilkas samveten Förälderns tårar brän-

ner, ser visst Föräldern blödande på korset. De ser den som fött dem vara i dödsnöd och sitta i en blodsbastu. De hör sin Förälder ropa i dödsnöd. Se, botfärdiga själ, Frälsarens härlighet i denna vånda, i denna pina, i denna blodsbastu, i denna ärekrona, som gör hål i huvudet från vilket det röda blodet rinner ned. Se ännu på Frälsarens härlighet i denna nakenhet på korset, i detta elände och i denna blodiga skepnad. Se vidare på hans härlighet i spikhålen och i den öppnade sidan. I en blodröd klädnad trampade han Guds vinpress allena, med alla sår öppna inför hela världen, **men de blinda ser inte hans härlighet och klarhet lysa genom hjärtat och själen härvid.**

Käre Frälsare! Visa din härlighet för alla botfärdiga själar som ännu inte sett din härlighet. **Öppna ditt hjärta och låt dina nådesdroppar utgjutas i de törstandes mun, vilka ännu inte har smakat av livets vatten.**Låt din nådesol lysa på de ensamma vandringsmän som sitter på vägen och väntar att morgonrodnaden skall randas. **Gör de hårda brösten mjuka och förkrossa de hårda hjärtana för att de skulle börja smälta som honung i solskenet.** Hör bedrövade hjärtans suckan för din kärleks skull. Fader vår, o.s.v.

Evangelium Matt. 17: 1

Frälsarens härlighet på Tabors berg var ett nådetecken som visades enbart åt några lärjungar. Och vi kan inte säga varför alla lärjungar inte fått se sådana nådetecken. Men det vet vi, att Frälsaren har visat sin makt och härlighet för

de övriga lärjungarna vid ett annat tillfälle och i en annorlunda skepnad. Men i synnerhet har han visat sin härlighet och sin gudomliga natur i den blodiga kampen, då han gav sitt liv för alla människors förlossning, fast de blinda människorna ser ingen ära där, utan enbart skam och smädelse. Likväl har Frälsaren själv sagt om denna kamp: "Nu är Människosonen förhärlijad." Nu får människorna se Människosonens härlighet.

Då nu Frälsaren uppenbarar sig för sina lärjungar på många sätt, och i mångahanda skepnader, så får vi härav ett lämpligt tillfälle att eftertänka, på hur många sätt Frälsaren uppenbarar sig för sina lärjungar. Då vi tar upp de ställen från Bibeln, där det talas om Frälsarens uppenbarelse, så finner vi, att Frälsaren uppenbarar sig i den skepnad som bäst passar för lärjungens själstillstånd. När Frälsaren visade sig för Maria Magdalena, var hans sår betäckta. När han visade sig för Tomas, visade han sina sår. När han visade sig för de två lärjungarna på vägen till Emmaus, talade han om Bibeln. När han visade sig för Paulus på vägen till Damaskus, var han klarare än solen. När han visade sig för Johannes, var han som ett slaktat lamm. Det vet vi säkert, att alla lärjungar har sett Frälsaren i hans blodiga skepnad på korset. Han har även visat sig för världens sorglösa hop såsom en stor profet eller gudomlig lärare. Men världens sorglösa hop ansåg honom för en falsk profet som lärde människor orätt. Och fast denna tids sorglösa människor inte vill säga öppet, att Frälsaren har lärt människor orätt, bär de likväl

hat mot dem som genom hans lära blivit omvända och fått en levande tro.

Frälsaren har även uppenbarat sin gudomliga makt genom underverk, men världens blinda hop sade, att det var med djävulens hjälp som han gjorde under. Frälsaren var i deras tycke en stor trollkarl. Han har även uppenbarat sin gudomliga makt och härlighet för världens blinda hop på korset, men de ansåg honom för en förbrytare och Guds smädare. Alltså, fast Frälsaren uppenbarar sig för världens barn på många sätt, bekänner de dock inte att han är Frälsaren, utan smädar hans tårar. Vi sade nyss, att då en människa ser Frälsaren, så har Frälsaren en sådan skepnad, som passar till det tillståndet som människan befinner sig i. I judarnas ögon var Frälsaren en stor trollkarl, en falsk profet, en folkuppviglare och gudsförsmädare. Då djävulen hade förvänt deras syn, såg de alla andliga saker förvänt. Frälsaren förvandlades till en trollkarl, Guds Son förvandlades i deras ögon till gudsförsmädare. Den bäste läraren i världen förvandlades till en falsk profet. Och då han verkade genom Guds kraft, trodde människorna, att han verkade genom djävulens kraft. En likadan man skulle Frälsaren ännu idag bli i den sorglösa hopens ögon om han började verka kroppsligen. De skulle säga till honom som judarna: "Du är samarit och du har djävulen."

Somliga bekännare av den döda tron, vilka genom den onde andens bedräglighet inbillar sig vara de närmaste för Frälsaren, säger nog, att om Frälsaren mötte dem, så skulle de ta honom om halsen. Men jag tror, att de skulle

spotta honom på munnen, om han beskyllde dem för att vara horor och tjuvar. De skulle genast säga: "Det är ingen Guds Son, som så fräckt skäller på hederligt folk."

De dygdiga människorna skulle säga: "Inte är det Guds Son, som skäller på de dygdiga och kallar dem för *dygdiga horor*² och ärliga tjuvar." Den döda trons bekännare skulle säga: "Inte är det Frälsaren, som vill beröva deras tro." Med ett ord sagt: denna tids sorglösa människor skulle förargas på Frälsaren ännu värre än judarna. Men om världens gud kom fram i skepnaden av en stor herre och började tacka och prisa dem, och gav dem råd, hur de skulle bli rika och göra vinst genom orättvisa, driva handel med brännvin, och bli hederliga herrar, så skulle de genast säga: "Denne vore en duglig kung för oss." Även alla fattiga skulle komma till en sådan hederlig herre och säga: "Ge oss råd, gode herre, hur vi bör göra för att bli rika." Och han skulle svara dem: "Förener er, alla ni fattiga, och röva ägodelarna var ni kan finna dem." Se, så ställer den onde till det för folket. Men Frälsaren, som bekänner sanningen för folket, han är i den sorglösa hopens ögon värre än fienden.

Nu borde vi betrakta hurudan skepnad Frälsaren har då han uppenbarar sig för de väckta själarna. Dessa är i det själstillståndet, att de känner sig behöva en andlig Frälsare, som skulle förlösa deras själar från helvetets kval. Men egenrättfärdigheten är också så stor, att de för skammens skull inte vill komma till Frälsaren så dåliga och odugliga som de är, utan de försöker först pryda

sig med egen bättring. Och när det inte går för sig, börjar de tvivla, att Frälsaren inte torde bry sig om dem. I det själstillståndet kommer Frälsaren ibland inför de väcktas ögon i korsets skepnad, det betyder bara, att Frälsaren vill visa åt dem, hurudana de måste bli, nämligen, avklädda och nakna, såsom Frälsaren var på korset. Och därtill smädade, förktade och hatade av världen. **Det är såsom Frälsaren skulle vilja säga till de väckta själarna:** ”Se, så här dålig och oduglig måste även du bli innan du kan *dia försoningsblod ur mina bröst*³. Ditt kött måste korsfästas, den gamla människan måste dödas. Alla gamla klädtrasor måste avkläddas, all skam skall vara synlig, alla världens hundar måste skälla på dig, alla dygdiga horor måste spotta på dig. Du måste bli ärelös. Du måste ropa, att Gud har kastat dig i förtappelsen. Du måste bli så dålig och oduglig, att de närmaste släktingarna, föräldrarna och barnen börjar ömka sig över dig och gråta för din skull, då du har kommit till ett så dåligt tillstånd, **att du har blivit så tokig** att du har börjat bära Jesu kors och sucka under det.”

Då Frälsaren alltså uppenbarar sig för de väckta som korsfäst, blödande, med blodiga sår över hela kroppen, då innebär det, att syndarens hjärta ännu inte är förkrossat, men det skall förkrossas just genom en sådan bedrövligh syn. Lärjungarna greps av en mycket bitter sorg, då de betraktade Jesus i denna bedrövligha gestalt på korset. Det var den sorg varom Frälsaren sade: ”Ni skall gråta och jämra er.” Förälderns tårar började först nu efter Frälsarens död riktigt bränna deras samveten. Den

gamla döda tron försvann helt. Allt deras hopp gick om intet. Då denna sorg efter Frälsaren blev större och större, först då var deras hjärtan rätt förkrossade, och först då började annorlunda nådetecken visa sig. Frälsaren började leva i deras hjärtan, **de började se Frälsaren uppstånden**. Alltså, då en botfärdig själ ser Frälsaren på korset i en blodig klädnad, betyder det endast, att den som ser detta är i det själstillståndet, att den gamla tron håller på att försvinna, och att hjärtat verkligen blir förkrossat vid denna syn.

Visst är också denna syn, eller Frälsarens beskådande på korset, ett nådetecken, men det är inte ett sådant nådetecken som åstadkommer glädje, utan det åstadkommer en ännu större sorg. Därigenom blir hjärtat verkligen förkrossat. Ångerns tårar börjar först nu riktigt rinna. Först nu börjar människan verkligen känna, att hon har blivit föräldralös och värnlös. Så hände det för Maria och lärjungarna, att tårarna började rinna ymnigt först efter Frälsarens död. Och på samma sätt går det också för andra väckta, om de skulle förmå att ge akt på alla hjärtats förändringar. Ty idel lag utgör Förälderns bestraffning, den förskräcker syndaren och gör hennes hjärta hårt, men när Förälderns tårar, eller Frälsarens andliga och kroppsliga pina, börjar bränna samvetet, först då åstadkommer de den rätta sorgen och bedrövelsen, de krossar det stenhårda hjärtat. Så vittnar Luther om sig själv, att Guds stränga rättfärdighet i lagen åstadkom hos honom en stor plåga, fruktan och bävan, men Frälsarens lidande var det som förkrossade hjärtat.

Då nu en botfärdig själ som verkligen blivit väckt av lagens bultande ser Frälsaren på korset, kan vi inte säga till honom: ”Inte är det rätt, inte är det ett nådetecken”, utan vi säger till honom, att han har sett rätt och ett stort nådetecken med hänsyn till själstillståndet som han befinner sig i. Ty vad är ett större nådetecken än det, att denne Förälder, vars kärleksfullaste förmaningar du har föraktat och åt vilken du har bragt så stor bedrövelse genom din olydnad då du gick för att bedriva hor med djävulen, denne Förälder, vars tårar du så många gånger har smädat visar ännu åt dig en så stor nåd och så stor kärlek, att han låter sitt blod rinna för din skull och ropar ännu i den blodiga skepnaden åt dig: ”Se du olyckliga barn, se hurudan ångest och smärta du har vållat mig! Se hurudana sår jag har fått för din skull, men mitt hjärta brinner ännu av kärlek mot dig. Dessa tårar rinner blott för din skull. Mina sista suckar stiger ännu till himlen för din skull, för att den onde förföraren inte skulle få dig helt i sitt våld.”

Kan inte denna Förälderns vända beveka ditt hårda hjärta till en rätt ånger? Kom, kom! du förtappade får och kyss din Förälder innan han dör. Se, så talar Frälsaren till den väckte, då han uppenbarar sig i den ömkansvärda blodiga skepnaden på korset. Om detta inte är ett nådetecken, så är de övriga tecknen inte bättre heller. Men dessa nådetecken är ännu inte sådana som skulle åstadkomma glädje. Nog får en botfärdig själ en salig övertygelse av dessa nådetecken, att han inte är helt övergiven eller förkastad av sin Förälder, då han

ser Föräldrahjärtat blöda av kärlek. Men om han rätt förstår dessa första nådetecken så skall han inte ta åt sig någon falsk tröst därav och tänka, att han nu är en god kristen. Amen.

KP 342 (=källan) / P 964 / SW 393 / B 232

¹ finska: maahisen tyttäret

² B = SW: kyska skökor

³ B = SW: motta försoning från Frälsarens hjärta

Vad hjälper det, mina bröder, om någon säger sig ha tro men har dock inte gärningar? **Kan tron göra honom salig?** Jak. 2: 14

Då den helige Paulus kräver¹ tro och Jakob gärningar, så låter det som om Jakob hade en annan nådens ordning än Paulus. Paulus säger, att Abraham blev salig genom tron, men Jakob säger, att Abraham blev salig av gärningar. Här ser det naturliga förnuftet motstridighet och säger: ”Apostlarna talar ju inte samstämmigt.” Men de som rätt studerar Skriften och jämför de bibelställen som hör samman, finner att **båda** apostlarna är samstämmiga. Båda har samma syfte, fast det låter i den naturliga människans öron som om de motsade varandra.

Men vi ser av alla omständigheter, att Paulus talar om den levande tron, varav ovillkorligen följer goda gärningar. Men Jakob talar om den döda tron som inte medför någon ändring vare sig i levernet eller i hjärtat. Ty den **människan** som har en död tro i skallen lever som han förut levte. **Varken de kristna eller världsbarnen märker någon förändring hos henne.** Om hon har varit en fyllhund, **så dricker hon fortfarande.** Om hon har varit en svärjare, **så svär hon fortfarande.** Om hon har varit en slagskämpe, **så slåss hon fortfarande.** Om hon har varit en krögare², så **driver hon fortfarande brännvinshandel**³. Om hon har varit högmodig, **så är hon fortfarande högmodig.** Med ett ord sagt: en **sådan** människa, som har död tro, är likadan i tro, i liv och gärningar **som hon har varit**, och ingen märker någon förändring hos henne ens i det yttre levernet, än

mindre i det inre livet. Detta kommer därav, att en död tro inte kan förvandla någons hjärta. Och då hjärtat inte har förvandlats, sker inte heller någon förändring i levernet. Därför säger Jakob: ”Tron utan gärningar är död.”

Nu visar Guds ord, att det ovillkorligen måste ske hjärtats och sinnets förvandling i människan vilket kallas omvändelse, **bättring** och nyfödelse. Redan i katekesens förklaringar hör vi, att en sådan förvandling måste ske. Men denna förvandling kan inte ske så lätt eller omedvetet, att människan inte vet hur eller när det har skett. Den som har en död tro, kan inte redogöra för en sådan förvandling. Han kan inte säga, hur och när det har skett. Och om han samlade ihop alla kristnas erfarenheter och sammanställde av dessa en **lång** berättelse, **så skulle han dock inte kunna ljuga så**, att han inte skulle bli avslöjad.⁴

Men den är svårare att känna igen, som har genomgått en sann förvandling och haft rätta erfarenheter, men sedan stannat vid de första nådetecknen och upphört att vaka och *sträva längre fram i helgelse*⁵. Han kan kanske bedra några lättrogna, att han ännu står kvar i nåden, fast han endast berättar om sina förra erfarenheter, precis som en sådan människa som i yngre år, till exempel som brud, har *haft*⁶ **brinnande**⁷ kärlek, kan i minnet bevara forna tider, fast **den förra** kärleken för länge sedan slocknat. Men därav följer inte, att någon gammal gumma skulle ha så brinnande kärlek som en ung brud. Utan liksom den naturliga kärleken upphör med åldern, så kan även den första hängivenheten⁸ i kristendomen

slockna och upphöra, om människan upphör att vaka, be och sträva vidare.

Så kan en levande tro förvandlas till en död tro. I detta tillstånd litar människan på de forna nådetecknen och tänker, att då hon⁹ är benådad, behöver hon inte längre tvivla på att hon inte skulle bli salig. Men så förhåller det sig inte, ty vi läser i Skriften: ”Den som förblir ståndaktig till änden, blir salig.” Men den som faller från nådaståndet och tar åt sig sorglöshetens ämne från nådetecknen blir bedragen. Detta händer i synnerhet för dem som glömer det sista steget i nådens ordning, nämligen helgelsen, eller den dagliga ångern och bättringen. Aposteln Jakob säger: ”Tron utan gärningar är död.” Och vi hör även hurudana goda gärningar han fordrar. Han fordrar först, att vi skall hjälpa de fattiga. Och det framgår av Jakobs brev, att de kristna till vilka han skriver, *gjorde orätt, då de gjorde skillnad på människor. De gav åt de rika större förmåner än åt de fattiga. De tilltalade nog vänligt de fattiga, men de ville inte hjälpa dem.*

Men varifrån skall de fattiga få hjälp, då de är lata och även de kristna är lata att arbeta? *Om de lata ligger och äter, när de har, då skall snart alla bli fattiga. Vem skall då föda dem? Lata barn säger: ”Föräldrarna skall föda oss, och om de inte förmår, så skall gårdsägarna föda oss. Vi skall börja vandra från gård till gård, och om maten tar slut för dem, så må kommunen försörja oss. Och om inte kommunen förmår försörja oss, så må staten försörja oss.”* Men jag fruktar att staten har tillräckligt att göra, om den först skall förmå föda dem som inte får någon lämplig sysselsättning på grund av naturlig

sjukdom och oförmåga. Hur skall staten då förmå försörja dem som på grund av lättja, hordom, dryckenskap, grannlåt, tjuvnad och högmod inte kan få arbete¹⁰ och därför beger sig att vandra längs landsvägen. Varje pörte är nu fullt av sådana som i yngre år inte har fått någon tjänlig anställning. På grund av högfärd, snatteri, lättja, dryckenskap eller hordom har ingen husbonde vågat ta dem i sin tjänst. Och nu fordrar de, att de kristna skall föda dem. För vilken god gärning skall de födas? Därför förstås, att de i yngre år har supit, stulit, bedrivit hor, legat lata och varit högmodiga, och därför måst bli utan sysselsättning och utan jobb. Nu torde även de kristna börja ligga lata, spela herreman och gå från gård till gård i den tron, att en kristen mister sin kristendom om han måste utföra naturligt arbete och vara den sorglöses träl. Men jag fruktar, att det är ett gamle Adams knep.

Då nämligen gamle Adam inte får ligga i fred på sin högra sida, vänder han sig på den vänstra sidan och säger: ”Härifrån förflyttar jag mig inte även om jag blev dräpt.” Då gamle Adam inte fick fred medan han låg på girighetens, dryckenskapens och det naturliga högmodets sida, vände han sig till lättjan och motiverade detta genom att säga, att kristendomen går förlorad om han måste utföra tungt arbete. Men om de kristna upphör att arbeta, hur förtjänar de då uppehälle för sig själva och de fattiga? Gör så väl, herr gamle Adam och böj din rygg till arbete och spela inte herreman! Ty Frälsaren har inte gett föredöme till lättja, han som tjänade sina föräldrar i trettio år innan han började undervisa männi-

skorna. Inte har Paulus heller lämnat föredöme till lättja. Inte heller någon av lärjungarna har legat lat, utom kanske Judas som ville med en liten möda vinna mycket. Nog kan detta oförskämda skällande¹¹ fördärva mångas kristendom. Men jag kan inte låta bli att skälla, där jag ser något vara fel, fast gamle Adam är mycket känslig för sådant här skällande. Han är så ömtålig, att han knappast tål att höra att bli kallad med sitt namn.

Men jag är nog inte så länge kvar för att skälla på er. Snart blir ni kvitt mig, och då får kanske gamle Adam vara i fred. Herr gamle Adam får då vara i sin efterlängtnade frid. Min enda tröst är, att alla de som inte fått sova i fred för detta skällande, inte skall anklaga mig på domedagen, att jag låtit deras själar i frid fara till helvetet. Och om någon genom detta mitt skällande verkligen¹² skulle ha vaknat ur syndasömnen, så måste han slutligen tacka mig för detta skällande och säga: ”Om den hunden inte hade skällt, så skulle vi alla ha insomnat i en evig sömn¹³.” Och må Väktaren av Sions mur, han som vakar, när andra sover, bevara oss för denna eviga sömn. Det är han som blåser i kopparhornet och ropar: ”Vakna upp ur sömnen och skaffa er ljusets vapenrustning, ty fienden står för porten!” De få själar som vaknat genom detta rop må be den store Väktaren av Sions mur, honom som vakar medan andra sover, att han skulle bevara de väckta och benådade själarna från att falla i sorglöshet. Hör Israels Herde, alla bedrövades, eländigas och betrycktas bön! Fader vår, o.s.v.

Evangelium Matt. 7: 15 - 21

Vi har ofta talat om väckelse, bot, bättring och tro, men sällan om helgelse eller de goda gärningarna som kommer av tron. Vi vill därför denna gång ta helgelsen till betraktelseämne, vilken är det sista steget i nådens ordning. Till helgelsen hör de goda gärningar som kommer av tron. Vi skiljer här mellan 1. De gärningar som människan gör av samvetstvång. 2. De gärningar som människan gör av tro. 3. De gärningar som människan gör av kärlek.

Må den nåderike Herren Jesus ge oss sin nåd, för att vi kunde lägga om vårt liv efter Guds lag så, att vi inte skulle göra Kristus till syndens tjänare och att vi inte på nytt skulle korsfästa honom; att vi inte skulle göra den Helige Ande bedrövad genom vår vårdslöshet.

1. Låt oss först betrakta de gärningar som kommer genom samvetstvång. I den heliga Skrift talas mycket om tro och goda gärningar, men överallt sätts tron främst och de goda gärningarna därefter. Därav följer, att tron går före de goda gärningarna. Därför har Luther lärt, att de goda gärningarna skall komma av tron. Han säger också, att man ovillkorligen måste göra goda gärningar och att det inte saknar betydelse om människan gör goda gärningar eller låter bli att göra dem. En kristen är sålunda skyldig att göra goda gärningar, fast han inte förtjänar något därigenom. Goda gärningar kan inte lugna en väckt människas samvete. Det visste Luther av egen erfarenhet, då han var i samvetsnöd och på allt sätt försökte förtjäna Guds nåd genom gudfruktighet, egen bättring¹⁴ och böner, men

fick trots allt inte samvetsfrid, fast han skilde sig från världen, övergav världsligt arbete och flydde till klostret, där det endast fanns fromma människor, som på allt sätt sökte leva fromt. Men inte ens där fick Luther frid. Till slut vredgades han på Gud, vars rättfärdighet var så hård och sträng, att den inte alls var nöjd med människans egna gärningar, om han än gav all sin egendom åt de fattiga, var utan mat och piskade sig som somliga har gjort, om han än flydde bort från världen och bad till Gud natt och dag. Guds stränga rättfärdighet nöjer sig inte ens med det.

En väckt människa känner också som Luther har känt, att människans gudfruktighet inte kan ge henne samvetsfrid, inte heller hennes egen bättring, dygd, ånger eller vad som helst som står i människans egen makt. Vad hon själv kan göra eller åstadkomma kan inte lösa henne från helvetet eller ge henne samvetsfrid. [Det väckta samvetet fordrar likväl, att människan måste sluta med sina förra fasansfulla gärningar. Det väckta samvetet fordrar inte blott en yttre bättring som människan kan göra, utan även sådana gärningar som människan inte av egen kraft kan leva upp till. Sålunda fordrar det väckta samvetet till exempel tro och kärlek, fast sådana ting inte står i människans makt, förrän de blir henne givna. Ett väckt samvete fordrar även, att människan måste bli kvitt alla onda tankar, men det förmår hon dock inte göra. Det väckta samvetet fordrar även, att alla onda begärelser och lustar skall utrotas, men människan förmår inte befria sig från dem heller.](#)

Då nu människan kan vara i det väckta tillståndet någon tid, innan den levande tron ges henne, så måste vi skilja på de goda gärningar som man gör av samvetstvång och särskilt betrakta de goda gärningar som kommer av tron. Vi vet nämligen, att människans liv genast blir annorlunda, när samvetet vaknar. Hon är inte längre så djärv att smäda Gud som i sorglöshetens tillstånd. I sorglöshetens tillstånd kan man suppa, svära, slåss, göra [hor och stjäla](#). [Då kan hon bedriva sprithandel](#) och med orätt tillägna sig andras ägodelar. Och fast hon gör sådana förskräckliga gärningar, anklagar samvetet henne ändå inte. Men när samvetet vaknar, blir de förra gärningarna förskräckliga och avskyvärda. Man måste då sluta med sitt förra anstötliga leverne. Men man känner också, att även om man kunde i någon mån bättra sitt yttre leverne, kan man ändå inte förbättra sitt hjärta.

Denna utvärtes bättring sker sålunda av samvetstvång. Men den väckta människan får ändå inte samvetsfrid, fast hon gör bättring. Samvetet fordrar, att alla onda tankar måste upphöra. Det kräver, att man måste bli fri från alla köttets begärelser¹⁵ och frestelser. Samvetet fordrar även tro och kärlek. Men en väckt människa, som ännu inte blivit delaktig av nåden, kan inte tro, inte heller älska Gud eller människor.

2. Låt oss för det andra betrakta vilka goda gärningar som kommer av tron. När man blott är väckt, måste man av samvetstvång göra en utvärtes bättring. Man skulle nog också vilja bättra sitt hjärta, men kraften saknas. I det benådade tillståndet känner man trons kraft. Och så

länge *nådens kännedom*¹⁶ är levande, känner man en gnista av kärlek i sitt hjärta. Men när nådens kännedom avtar kommer frestelser och tvivel tillbaka. **Människan skulle gärna vilja bli en ängel.**¹⁷ Och då hennes eget *onda*¹⁸ hjärta inte låter henne bli änglalik, börjar hon åter tvivla på, att hon inte torde vara på den rätta vägen **med mera, och vad egenrättfärdigheten kan uppväcka i hennes tankar.** Ty det är ett stort besvär för gamle Adam, att vara ond och syndig och **som sådan** tigga om nåd.

Om nu nådekännedomen alltid vore så levande, att människan skulle bli fri från alla frestelser, alla begärelser¹⁹ och lustar och alla världsliga tankar, då skulle hennes gärningar komma av tro. Ty när nådekännedomen är översvallande *förlorar samvetet sitt åklagarämbete*²⁰, varför Paulus säger: ”*Kristus är lagens fullbordan och ände, till rättfärdighet för dem som tror*²¹.” Och om nåden alltid vore översvallande, skulle det vara möjligt att människans alla gärningar skulle komma **endast** av tron. Men då **även**²² de benådade själarna på grund av sin tros svaghet känner frestelser och därför mister sin tro, börjar de misstänka att de har fallit från nåden, då nådekännedomen inte alltid är översvallande. Då stiger åter egenrättfärdigheten åt huvudet och inger tvivel, då de goda gärningarna som samvetet fordrar blir ogjorda, eftersom hjärtat är ont. Och så fördärvas vår kristendom.

Då nämligen gamle Adam inte kan bli ängel, och egenrättfärdigheten inte låter människan bli lik en djävul och som sådan tigga om nåd, så tänker någon: ”Hur jag än försöker, blir jag aldrig så god, att samvetet skulle sluta anklaga.

Vad gagnar mig goda gärningar, då jag inte förtjänar²³ något med dem? Om jag började utföra tungt arbete och tjäna de sorglösa, förtjänar jag inte därmed himmelriket. Därigenom får jag bara större frestelser. Om jag började idka handel, skulle jag bli utskälld för girighet. Om jag gick²⁴ till en sorglös, så skulle jag där få öknamnet: falsk profet. Slutligen fattar gamle Adam beslutet: ”Det är bäst att vara bland de kristna och samtala med dem, som anser mig för en kristen. Men jag går inte *långt bort*²⁵ till hedningarnas rike för att tjäna dem och besvära min kropp. Det är trevligare att vara bland släkt och bekanta.” Men jag undrar, hur det skulle gå med din kristendom, om **en turk och en hedning**²⁶ tog dig tillfånga och förde dig långt bort till hednalandet²⁷, där du inte mer skulle se en enda kristtrogen själ eller höra ett enda Guds ord och där du skulle bli satt till att gräva stenar ur jordens inre under jorden? Vad torde gamle Adam då säga? Utan vidare skulle gamle Adam lägga sig ned och låta piska ihjäl sig i hopp om att ju förr dess bättre slippa ifrån kroppsliga mödor.

Jag tänker dock, att om en kristen börjar alltför mycket spela herreman och inte nämns besvära sin kropp med arbete, utan skonar sin gamle Adam, så blir han alltför fet och blir till slut en så stor herre, att han liksom andra världens herrar börjar kräva, att andra måste tjäna och gratis föda honom. **Säkert gillar nog gamle Adam att andra utför tungt arbete.** Men det är en annan fråga, om denna herremanslek är ett tecken på kristendom och om den kommer av rätt tro. Ty de som är i påvetron, menar att kroppsarbete

utgör ett hinder för deras kristendom, och därför skiljer de sig från världen och går till ett ensligt ställe och håller där möten, läser och sjunger psalmer, håller böner och avstår från äktenskapet och tror sig genom denna sin gudlighet förtjäna salighet. Till en sådan plats flydde även Luther då samvetet vaknat, i hoppet, att han där skulle bli kristen. Men senare insåg han, att den som drar sig undan världsligt arbete och kroppens möda för att uppnå en bättre kristendom blir säkert²⁸ bedragen.

3. Låt oss nu till sist betrakta vad slags gärningar som kommer av kärlek. Vi tror visst, att det är bästa tecknet på kärlek, när någon omfamnar de kristna och gråter vid deras hals. Men det är ovisst, hur pass varaktig sådan kärlek är. Jag tycker att bästa tecknet på kärlek är att litet besvära sig för sin nästa, till exempel med att undervisa oförståndiga²⁹ barn eller med att genom kroppsligt arbete förtjäna något för att ha råd att även hjälpa de fattiga. Annars blir vår kärlek lik den förra världskärleken, då man i fyllan hängde om halsen på varandra och låtsades vara kära vänner. Men när det blev fråga om att hjälpa de fattiga, sade man: ”Jag har inte råd.” Om någon skulle hjälpa en annan, så frågade man: ”Hur mycket får man för det **besväret?**” Men den som kom med brännvin till byn fick hjälp, men om en fattigare kom, fick han inte hjälp, fast han hade pengarna i handen. Sådan var den förra kärleken! Om nu de kristnas kärlek visar sig endast i omfamningar och kyssar, men inte i att hjälpa de behövande, så är den knappast bättre än den förra kärleken. Må Gud inte

straffa mänskligheten så, att³⁰ de som förut har haft råd att supa och bära silversmycken och bygga präktiga hus, fast de inte hade råd att hjälpa de fattiga, slutligen själva blir fattiga. Det finns många sådana fattiga, som förut har burit grannlåt. De går nu omkring som tiggare. Somliga har slösat bort sin egendom genom dryckenskap. Andra har blivit fattiga genom lättja och högfärd och litar nu på att de kristna skall föda dem. Om de kristna inte kan *fylla allas ändtarm*³¹, säger de: ”Är han en kristen? Han hjälper ju inte de fattiga!” **Det torde slutligen gå såsom Frälsaren har sagt: ”Vi har spelat, men ni har inte dansat. Vi har sjungit sorgevisor, men ni har inte gråtit.”**

Den kristliga kärleken fordrar, att envar som har fått en frisk kropp skall arbeta, så att han inte blir en börda för andra **människor**. Detta visade också Paulus med sitt föredöme. Han arbetade **med sina händer** och kunde sålunda³² säga: ”**Ingen mans silver eller guld, eller kläder har jag begärt**, men ni vet själva, att dessa händer har tjänat till min nödortft och deras som var med mig. Allting har jag visat er, att så måste man arbeta och uppta de svaga, och tänka på Herren Jesu ord, som han sade: saligare är giva än taga.” (Ap. g. 20: 33 - 35)

Om nu den nåderike Herren Jesus ville genom sin Andes kraft väcka alla fattiga, att de bättre skulle känna sin andliga fattigdom, så att de skulle se hur de har förspillt sina själsskatter och förslösat dem jämte sina jordiska ägodelar, så att de skulle bli tiggare inför Gud, så behöver vi inte ångra, att vi har förmanat dem till bättring. Amen.

Handskrivnen kopia / FKHS Kollerska samlingen nr. 113 /
Nationalarkivet Helsingfors /
Predikan har hållits på 2:a böndagen 1854
UP / P 652 / SW 398 / B 238

¹ B = SW: begär

² B = SW: brännvinshandlare

³ B = SW: fortsätter han därmed

⁴ UP = B = SW tillägger: De kristna känner honom ändå

⁵ B = SW: vandra i helgelse

⁶ B = SW: varit kär

⁷ Ordet saknas även i UP

⁸ B = SW: hänförelsen

⁹ B = SW tillägger: en gång

¹⁰ Kursiverad text har tillagts här p.g.a sannolik lucka i kopian som utgör källan för denna predikan. Sådana egenskaper som lättja, hordom, dryckenskap o.s.v. kan inte anses för "naturliga." Boreman har korrigerat detta ställe genom att utelämna 4 rader.

¹¹ B = SW: bannande

¹² ordet saknas även i UP

¹³ B = SW: syndasömn

¹⁴ orden saknas även i UP

¹⁵ B = SW: lustar

¹⁶ UP = B = SW: samvetet

¹⁷ Raden saknas även i UP

¹⁸ Ordet saknas även i UP

¹⁹ B = SW: begär

²⁰ B = SW: förlorar åklagaren sitt ämbete i hjärtat

²¹ B = SW: Lagen har fått sin ände i Kristus till rättfärdighet för var och en som tror

²² ordet saknas även i UP

²³ B = SW: vinner

²⁴ B = SW: talade om kristendomen

²⁵ UP = B = SW: åter

²⁶ B = SW: hedningar

²⁷ B = SW: deras land

²⁸ UP = B = SW: oftast

²⁹ B: dumma / SW: efterblivna

³⁰ B = SW: den

³¹ B = SW: mätta alla

³² B = SW: i sanning

Men Petrus och de andra apostlarna svarade och sade: ”Man måste lyda Gud mer än människor.” Ap. g. 5: 29

Vi hör i Apostlagärningarnas femte kapitel, hur man började förfölja de kristna, när kristendomen började utbreda sig. Överstepräster hade redan gripit några lärjungar och kastat dem i *allmänt fängelse*¹, men Herrens ängel ledde dem ut därifrån, och de stod tidigt på morgonen i Herrens tempel och predikade för folket. Därifrån fördes apostlarna till rådet² och översteprästen frågade dem och sade: ”Har vi inte strängt förbjudit er att tala till folket i detta namn? Och se, ni har uppfyllt Jerusalem med er lära.” Lärjungarna svarade: ”Man måste lyda Gud mer än människor.”

Men när de hörde detta, gick det genom deras hjärtan och de överlade om att döda dem. Så stor vrede hade överstepräster, de skriftlärdade och fariséerna, att de inte kunde behärska sig. Men inte kände dessa stackare, att de hade en sådan vrede³ i sina hjärtan, ty andligt hat hade gjort dem blinda, såsom Salomo skriver på ett ställe, att deras ondska gör dem blinda. Men inte kände dessa stackare, att de hade hat i hjärtat.

Det ord som gick genom deras hjärtan var det som apostlarna sade, att man måste lyda Gud mer än människor, och att Gud har upphöjt Jesus till Hövding *på sin högra sida*⁴. Och varför måste detta ord gå genom deras hjärtan? Därför, att överstepräster hade ett förfärligt hat till Jesus. Men

där i rådet fanns en man i vars hjärta inte var så stort hat som hos de andra, fast inte kände han heller Jesu makt, men hans naturliga förnuft var klarare än de andras. Denne man hette Gamaliel. Han gav de andra rådet, att man borde lämna apostlarna i fred och de godtog hans råd. Han kunde med några ord hindra djävulens avsikter, så att det den gången inte blev någon förföljelse mot de kristna. Så märkligt kan Gud genom en naturlig människa bevara Jesu lärjungar från att bli offer för blodsutgjutelse, fast Gamaliel inte visste något om kristendomen. Och vi borde tro, att Gud ännu kan bevara Jesu lärjungar genom någon människa som inte känner eller förstår, om⁵ denna kristendom är av Gud, men ändå lämnar saken åt Guds dom.

Ni vet, kära bröder, att gamle Simeon har sagt, då han tog *det välsignade barnet*, Jesus i sin famn: ”Se denne är satt till fall och upprättelse för många i Israel och till ett tecken som blir motsagt.” Och Simeons ord blev även uppfyllt inte blott under Frälsarens tid utan även efteråt. När denna ⁶ kristendom tillkom i världen, blev detta barn till fall och upprättelse för många i Israel, ty somliga blev genom kristendomen förhärdade och andra blev genom kristendomen upplyfta ur helvetet. Och det skall för er vara ett tecken som blir motsagt, ty överallt där den levande kristendomens tecken uppenbaras, kommer förhärdelsen över världens barn. Där uppstår även hat och förföljelse.

De få själar som har känt Jesu kraft i sina hjärtan får även känna djävulens kraft både invärtes genom frestelser och

utvärtes genom hat och förföljelse genom världens barn, vilkas syn den onde har förvänt, så att de anser den Helige Andes verkningar för den onde andens verk. Så har det varit från kristendomens början, och så förblir världens hat intill änden. Och de stackare känner inte i hur djup förhärkelse de sjunker, som strider⁷ emot kristendomen och förföljer de kristna. De som dräper Jesu lärjungar tror sig göra Gud en tjänst. De stackarna tror, att de därigenom förtjänar saligheten, men de förtjänar en förfärlig pina i helvetet. Nu är barnet Jesus satt till fall och upprättelse för många i Israel och till ett tecken som blir motsagt.

Och som det då var, att den som var född efter köttet förföljde den som var född efter Anden, så sker det även nu, intygar Paulus. Vad säger Skriften: ”Driv ut tjänstekvinnan med sin son, ty han skall inte ärva tillsammans med den fria kvinnans son.” Såsom tjänstekvinnan ville ärva tillsammans med den fria på Paulus tid, så vill tjänstekvinnans son även nu ärva mycket av Faderns egendom, fast han inte är arvinge. Tjänstekvinnans son är ett oäkta barn som dess mor Hagar har kastat under en buske. Och fast dess mor har sagt: ”Jag vill inte se att barnet dör av törst,” så tar hon ändå inte barnet i sin famn förrän en ängels röst hörs från himmelen: ”Ta sonen och stöd honom med din hand.” Jag tänker, att Hagars son dör av törst, om inte Gud öppnar hans ögon så att han ser vattenkällan, där livets vatten strömmar ut. Denna Hagars son har i denna kristendom gjort stor skada för den frias son. Och Sara insåg att Hagars

son var en försmädare. Och en försmädare skall han bli om han inte blir utdriven ur Faderns hus. Ty fast han är Abrahams säd, så skall han inte ärva något av Faderns egendom, ty han är en oäkting. Driv ut tjänstekvinnan med sin son, och ge inte plats åt dem! Jag inser, att alla den fria kvinnans söner känner igen tjänstekvinnans son, ty han vill beröva dem den välsignelse som Isaks rätte fader har gett dem. Han vill genom egenrättfärdighet ärva det eviga livet, men han skall inte ärva tillsammans med den fria.

Och då nu den tid är nära, att vår tro skall prövas såsom under apostlarnas tid då de ställdes inför översteprästen⁸, bör vi minnas, hur Guds församling bad för Petrus då han hade kastats i fängelse för kristendomens skull, och hur Gud hörde deras bön och sände sin ängel att rädda Petrus. De få själar som har känt⁹ Jesu makt och härlighet, ber för dem som för kristendomens skull hatas och förföljs, för att de skulle orka stå fasta i sin dyrbaraste¹⁰ tro intill änden, ¹¹ intill blods, kämpande mot synden, såsom Paulus säger. Men kanske börjar den himmelske Föräldern tukta sina barn och pröva deras tro, då många bland dem har blivit så stora, att de inte längre ryms i Förälderns famn. Många av den himmelske Förälderns barn har lämnat honom och många har flytt till skogs. Och många har börjat korsfästa Jesus på nytt. Man kan fråga sig hur många av hans barn skulle vara villiga att följa hans blodiga spår från fördärvets stad till Golgata kulle?

Jesu lärjungar har förut tvistat om vem av dem som skulle vara den störs-

te¹². Och i örtagården, där de **bäst** borde vaka, kommer sömnen med våld över dem. Men i den stora sorgen vid korset, där¹³ lärjungarna skådar den korsfäste och törnekrönte Konungen, blir det inte längre någon tvist mellan dem. Där blir det inte **längre** fråga därom, vem som skulle vara den bästa kristne, utan vid detta skådande måste alla bli så små, att de ryms i Förälderns¹⁴ hjärta. Men inte ens här är alla så små, att de skulle kunna rymmas i Förälderns hjärta, ty somliga är fiender till Jesu kors och riktiga soldater, på vilka Frälsarens blod stänker blott till förtappelse. Men andra har kommit till Jesu kors enbart i syfte att smäda. Somliga är lik Nikodemus och somliga står så långt borta från korset, att de inte ser Frälsarens sår¹⁵. Somliga slår sig för bröstet och går hem, men deras bedrövelse är inte varaktig, ty de glömmer snart Frälsarens kval. Men somliga går inte alls dit för att se den Korsfäste. Endast Jesu rätta lärjungar står med sörjande och förkrossade hjärtan vid korset och skådar den korsfäste och törnekrönte Konungen, hur han kämpar i dödskampen med djävulen och hans hop.

Denna lärjungarnas sorg verkar så mycket, att världskärleken drivs bort, lättsinnet **drivs bort**, världsäran drivs bort genom denna sorg, och en brinnande saknad och längtan efter Jesus uppstiger i lärjungarnas hjärtan. Endast otron plågar ännu Jesu bedrövade lärjungar så länge Jesus ligger i graven. Men snart kommer stunden då den korsfäste och törnekrönte Konungen stiger upp ur graven och uppenbarar sig levande för de sörjande lärjungarna, och de

får se Herren. Då skall de bedrövade lärjungarnas hjärtan fyllas av glädje och fröjd. Var nu endräktigt tillsammans, ni Jesu **bedrövade** lärjungar, och be, att den nåderike Herren Jesus snart skulle komma och trösta er i er sorg. Och när ni iklädda den Helige Andes kraft predikar evangelium om den Korsfäste, varav följer världens hat och förföljelse, så var tappra¹⁶ att stå emot och vittna, att Jesus som judarna har dödat, har uppstått från de döda och befallt er att predika evangelium för alla skapade. Om världen förargas genom denna predikan, och om man för kristendomens skull för er inför rådet, så skall den store Konungen genom sin Ande styrka er tro, så att ni skall kunna bekänna sanningen för världen, fast fienden vill förgöra alla som bekänner Jesu namn och hotar genom översteprästerna och de skriftlärdade att förgöra¹⁷ varje själ som förkunnar Jesu stora kraft och härlighet.

Dock är det vårt hopp och vår tillit till Gud, att han skall hjälpa sin fattiga kristenhet och höra **sin** församlings bön¹⁸ och sända sina änglar för att frälsa dem som förföljs för kristendomens skull. Hör du store Israels Herde de förkrossade hjärtanas suckar, för den rättfärdiges bön förmår mycket då den är uppriktig. Amen.

---

1. Handskriven avskrift / Kolari kyrkoarkiv

2. Handskriven avskrift / FKHS Kollerska samlingen / Nationalarkivet Helsingfors

III P / P 734 / B 244

¹ B: gemensamt fängelserum

² B tillägger: stora

³ B: falsk tro

⁴ B: med sin högra hand

⁵ B: att

⁶ B tillägger: levande

⁷ B: står

⁸ B: höga rådet

⁹ B: lärt känna

¹⁰ B: allra heligaste

¹¹ B tillägger: ty ännu haven I icke kämpat

¹² B: främste

¹³ B: då

¹⁴ B: Frälsarens

¹⁵ Koller 115: ansikte / Kolari: sår

¹⁶ Kolari: trogna (uskolliset) / Koller: tappra (urhoolliset)

¹⁷ B: utrota

¹⁸ B: böner

När konung David hörde, att hans son Absalom hade dött, började han gråta och sade: Ack, min son! Ack om jag hade dött för dig! 2 Sam. 18: 33

Av denna Davids sorg kan vi någorlunda förstå, vilken sorg som drabbar föräldern¹, då barnen förirrar sig på orätt väg och dör i sin sorglöshet. Absalom var till kroppen en skön yngling, men hans hjärta var inte särskilt skönt. Ty äredjävulen hade fått så stor makt över honom, att han började hysa mordiska tankar mot sin fader för att tidigare kunna bli rikets konung. Hurdan son är den som vill dräpa sin fader för att vinna världens gods och ära? I föräldrahjärtat² finns mycket kärlek, men det finns ingen barmhärtighet hos ett sådant barn som hyser mordiska tankar mot sin förälder³ och gör spe av hans tårar. Emellertid blev David mycket bedrövad för den vanartiga sonens skull. Han började gråta och ropade: "Ack min son Absalom! Ack om jag hade dött för dig!" Vad torde ha varit anledningen därtill, att David greps av en så tung sorg över den ogudaktige sonens död, fast denne ville dräpa sin fader, för att med förälderns⁴ blod vinna världens ära?

Jag har hört, att sorglösa föräldrar gärna skulle önska att sådana barn skulle dö, som med förälderns⁵ blod vill köpa sig världens ära. Men David ville själv dö för en sådan son, för att den förhärdade ännu skulle få nådatid, så att den blinde stackarens ögon måtte öppnas. Det gjorde ont i föräldrahjärtat⁶, att denne blinde stackare som hade förirrat

sig så långt bort på orättfärdighetens⁷ väg, ännu måste dö i sorglöshet och som stenblind gå till helvetet, och föräldern⁸ fick inte förmana honom att ångra sina brott och be om förlåtelse innan de sista suckarna skulle kväva andan.

Vad är den för förälder⁹ som gärna skulle se sitt barn fara till helvetet¹⁰. Vad är den för förälder¹¹ som inte förfäras då barnen förirrar sig på orätt väg och blir olyckliga för tid och evighet? Var och en som har ett föräldrahjärta¹², och som har åtminstone något hopp, att han en gång får se ljuset, skulle nog gärna önska att alla barnen skulle bli Guds barn. Och om barnen emot förälderns¹³ vilja blir horor¹⁴ och tjuvar, så sårar¹⁵ helt säkert en sådan sak djupt föräldrahjärtat¹⁶, så att den bedrövade föräldern¹⁷ som David börjar gråta och beklaga sin son, som dog i sorglöshet och gjorde sig själv olycklig i tid och evighet.

Men det finns också sådana föräldrar som leder sina barn till skogs. När den onde har förvänt deras syn, börjar de till och med hata sina egna barn för *den kristliga kärlekens*¹⁸ skull, liksom den onde och förhärdade konungen Saul, som började hata sin egen son för Davids skull. Sauls son, Jonatan, hade börjat följa och älska David, som var kristen, och för denna kärleks skull förtörnades Saul på sin egen son, som älskade David för kristendomens skull. Saul förtörnades så storligen på sin egen son på grund av de kristnas kärlek, att han en gång försökte dräpa sin egen son. Vad hade då Jonatan brutit mot sin fader? Intet annat, än att Jonatan älskade David, som var kristen. Ty Jonatan bad dessutom sin fader för David, och

ville sålunda förhindra sin fader att utgjuta en kristens blod. För denna saks skull förtörnades Saul så mycket på sin egen son, att han ville dräpa honom.

Här har vi nu ett exempel därpå, hur de blinda föräldrarna hatar sina barn för kristendomens skull. Och varför dräpte Kain sin broder? Jo, därför, att Abel var kristen, och sålunda behagligare för Gud än Kain som var en hedning. Kain vredgades på sin broder därför, att Abels offer behagade Gud bättre än Kains offer. Den ogudaktige Esau, som sålde sin förstfödslorett åt sin broder för en grynvalling, började därefter hata sin broder, därför att Jakob fick en bättre välsignelse av sin fader än han. Paulus skriver: "Abraham hade två söner. Men såsom då den, som var född efter köttet förföljde den som var född efter Anden, så sker det också nu." De som är födda efter köttet, hatar¹⁹ dem som är födda efter²⁰ Anden.

Om nu David för oss utgör ett exempel därpå, hur en kristen förälder²¹ gråter, då hans blinda barn förirrar sig på orätt väg och förgås, så utgör även den onde konungen Saul ett exempel därpå, hur en sorglös och förhärdad förälder²² hatar sina egna barn för kristendomens skull. Och detta andliga hat, varigenom den onde förvänder de förhärdades syn, uppeggar världsbarnen att leda sina barn till skogs. De börjar be sin gud som de tjänar natt och dag med dryckenskap, svordomar och fåfängligt leverne. De ber, säger jag, sin gud, att han måtte bevara dem och deras barn för att bli så tokiga, att de skulle börja älska de kristna. De ber sin gud, säger jag, att han måtte bevara dem för att bli

så tokiga, att de skulle börja svamla som dessa väckta, som ibland gråter över sina synder, då de är ångerfulla, ibland suckar för sitt hjärtas trångmål liksom den botfärdige publikanen, då synderna börjar plåga deras samveten. Ibland gläds de av Guds nåds förmimelse som Maria, Jesu mor, då hon kom till sin släkting Elisabet och sade: "Min själ gläds och fröjdar sig i Gud min Frälsare."

Världsmänniskorna ber: "Må Gud bevara oss för att bli så tokiga, att även vi skulle börja ångra våra synder." När de kristna gör bot med tårar och suckar, så säger världsbarnen: "Nog skulle även vi kunna göra bot och bättring, om vi bara hade tid med det för alla jordiska sysslor. Men inte som dessa väckta gör, nämligen med tårar och suckar." Men hur? Kanske med brännvinsdroppen och svordom? När de kristna förmanar människor till bättring, säger världsträlarna: "Nog kan även vi förmana människor till bättring, men inte som dessa väckta förmanar, nämligen genom förebråelser." Men hur? Kanske med rom och punsch? Och om man inte lyder det, med brännvin och djävlaträck²³. Vi vet att djävlaträck²⁴ är ett gott läkemedel för dem som har sjukt hjärta.

Om någon världsträl storligen förtörnas på de kristna och blir ledsen därav, så kvackar han hjärtat med *flytande djävlaträck*²⁵. Om något ont ord skulle ha sårat levern eller mjälten, så blir såret genast läkt då man droppar några droppar av flytande djävlaträck därpå. Hedern hos gamle Adam är mycket sårbar, trots att han redan för länge sedan blivit ärelös. Då nämligen människan miste

sin oskuld, miste hon även sin ära. Hon skämdes och vågar inte mer som naken träda inför Guds åsyn. Sålunda har inte människan mer ära än en hund. Men nog ger den onde äran åt en hora och en tjuv. Men de blinda stackarna inser inte, att de redan för länge sedan blivit ärelösa genom synden, utan de tror, att Gud har gett dem äran.

Vi har sett, att världens ära förbytt till skam, så snart samvetet vaknat. Och det som är en stor skam inför världen är en stor ära inför Gud. På korset har Frälsaren burit ärekronan som har ansetts för stor skam inför världen. Och samma törnekrona har förbytt till ärekrona inför Gud och alla änglar. Och en rätt kristen kan inte se ett bättre hederstecken på Frälsarens huvud än denna törnekrona, som var satt till skam på hans huvud. Så förbyts även världens skam och smälek till ära för en kristen som i tålmod kan utstå denna skam. Ty kristendomen har alltid blivit ansedd för en stor skam i världen. På grund av sitt skällande har de kristna av turkarna fått benämningen hund. På grund av rörelserna²⁶ har de kristna av hedningarna fått benämningen villoande. Judarna har kallat dem för Guds försmädare. Hedningarna har sagt att de kristna är besatta av onda andar. Men denna världens smälek är en kristens ära. Detta förstår inte den blinde stackaren, vars syn den onde har förvänt. Och därför är äran en så öm punkt hos den gamla människan, att man inte får vidröra den. Om något ord sårar den, så kvackar man den med djävlaträck²⁷.

Men de²⁸ få själar, som har blivit ärelösa inför världen, ser på den store

Korsbäraren som bar ärekronan. Se på honom, som för er skull blev ärelös i världen, vilken stor ära han nu bär i himlen! Se, hur han i dag gråter och ömkar sig över de stackare som med Förälderns blod köper sig världens fåfänga ära, som den förhårdade Absalom. Se, hur han ömkar sig över de olyckliga stackare, som har förirrat sig på orätt väg och med Förälderns blod köpt sig ära i världen. Dessa Förälderns heta tårar har här i nådatiden bränt deras samveten på vilkas sår andliga kvackare inte lagt sorglöshetens plåster. Men dessa Förälderns tårar utgör även ett himmelskt läkemedel för dem som fått ett hål och stinkande sår i sina samveten. Ty Förälderns tårar bränner den sorglöses samvete, när det vaknar, och de helar även samvetessåren, då de börjar värka och blöda mycket.

Ack, om nu Förälderns tårar skulle bränna på några hårda och förhårdade samveten,²⁹ så att ett hål skulle uppstå däri! Ack, om Förälderns tårar föll just på det stället, där samvetet inte är så tjockt som en garvad oxhud! Kanhända någon blind stackares ögon därigenom skulle öppnas, och han skulle börja inse och känna, hur han har gjort spe av Förälderns tårar. Fäll nu, du himmelske Förälder, några kärlekstårar på de hjärtan vilkas sår blöder, för att dessa sår skulle upphöra att värka³⁰ och blöda, för din pinas och döds skull. Fader vår, o.s.v.

Evangelium: Luk. 19: 41 - 44

I dagens heliga evangelium hör vi den himmelske Föräldern gråta och ömka sig över förhårdade själar, som inte hörsammar hans kärleksfulla för-

maningar till bättring, utan smädar hans tårar och förtrampar hans blod. Och fast många sorglösa tror, att det endast är Jerusalems invånare han beklagar, som var så olydiga och ohörsamma, att de inte brydde sig om att höra hans himmelska lärdomar om himmelriket³¹. Likväl, om den himmelske Föräldern vandrade här inför våra ögon och såg vårt leverne, så som han dagligen ser det intill världens ände, skulle han säkert även nu³² finna många sådana³³ som är värda att begråtas, om de hade ögonen så pass öppna att de skulle se hans tårar och höra hans suckar. Men det torde vara fördolt för deras ögon, då de är blindfödda och har suttit i dövhet intill denna dag.

Till uppbyggelse för de själar som ännu inte är helt förhärdade, vill vi denna gång betänka, varför Jesus gråter. **Första betraktelsen: Varav kommer Förälderns tårar? Andra betraktelsen: Vad verkar Förälderns tårar?**

Må den himmelske Herren Jesus ge sin nåd, att inte alla hans tårar förgäves faller på marken, utan att någon tår må falla i god jord och bära frukt för himmelriket.

Första betraktelsen: Varav kommer Förälderns tårar? Detta frågar vi dem, som är jordiska föräldrar och ännu inte vet, varav den himmelske Förälderns tårar kommer. Om en jordisk förälder faller tårar då ett barn dör, så hjälper inte dessa tårar honom eftersom de blott är den naturliga kärlekens tårar. Ingalunda är den naturliga människans tårar rätta tårar, fast de ofta är bittra och salta. Ibland rinner tårarna från den naturliga människans ögon, fast man inte riktigt

vet varför hon gråter. Någon gråter av³⁴ ondska, någon över sin heder, och man tror, att de är ångerns tårar. Men sådana tårar är inte annat än ormtårar. Hororna³⁵ gråter då horkamraten³⁶ går till en annan hora³⁷. Men sådana tårar borde de spara tills de bättre behövs. Fräl-saren sade till kvinnorna som ömkade sig över honom: ”Begråt inte mig, utan begråt er själva och era barn, ty se, den tid skall komma, då man skall säga: saliga är de ofruktsamma, och de moderliv som inte födde och de bröst som inte har gett di.”

Har ni, jordiska föräldrar, tänkt, när en sådan tid skall komma? Om ni³⁸ begråt er själva och era barn, liksom David begråt sin son, som dog i sorglöshet³⁹, så skulle tårarna kunna verka något. Men nu faller många av de gråtande sådana tårar som nog är bittra och salta, men torde komma från gallan och inte från hjärtat. Då en förälder ser sina barn förirra sig på orätt väg och göra sig själva olyckliga i tid och evighet, då somliga blir horor⁴⁰, somliga tjuvar, då somliga svär och somliga gör spe av förälderns tårar. Somliga miss-handlar sina föräldrar och somliga grin-ar åt dem, somliga **springer lite längre bort och hoppar inför förälderns ögon och säger:** ”Kom på, kom och slå om du törs!” Vad skulle ni föräldrar göra, om ni hade sådana barn?

Jag har sett en ogudaktig man som hade sådana barn som först gjorde honom illa och plågade honom på alla sätt och sedan **hoppade inför förälderns ansikte och sade:** ”Kom på, kom och slå oss om du törs!” Jag har sett den olycklige förälderns⁴¹ hjärta **till slut**

förhårdas, så att det inte mer återstod en gnista av kärlek i föräldrarnas⁴² hjärta. Vad skulle ni göra, om ni hade sådana barn? Jag tänker att ni skulle dö av sorg och säga som gamle Israel sade till sina söner: ”Ni driver mina grå hår med sorg i graven.”

Men vem har så stygga barn? Ni frågar väl, vem har fött, livnärt och uppfostrat sådana vargungar? Jag tror inte att den Mannen är långt borta, som har livnärt och uppfostrat sådana barn. I detta rum finns han. Och jag ser än i dag heta tårar rinna från hans ögon. Och när jag frågar: ”Käre Förälder, varför gråter du?” så svarar han: ”Jag har uppfostrat barn, men de har skilt sig från mig och blivit ohörsamma, de tar inte emot äga. Alla barn har förrirat sig på orätt väg.” Och även de som ännu rymts i Föräldrarnas famn, börjar bita Föräldrarnas bröst.

Föräldern har inte fått någon glädje av dessa barn, utan sorg och grämelse. Ty somliga är horor⁴³, somliga tjuvar, somliga fyllhundar, somliga mördare och somliga står vid skampålen och förbannar sin Skapare. Det förvånar mig, att Föräldern inte för länge sedan⁴⁴ drivit ut sådana vargungar från sitt hus. Men Föräldrarnas hjärta medger inte detta. Hellre lider han själv förskräckliga kval och pina än driver dem ut från sitt hus. Ty han väntar alltid på deras bättring. Men då dessa vackra barn blir fullvuxna, förhårdas de och säger till den döende Föräldern: ”Det är naturligtvis du som föder oss! Nog finner vi rum även annorstädes.” Sådana förhårdade barn litat på, att de nog finner rum i helvetet, om den himmelske Föräldern driver bort dem från sitt hus.

Se, käre Förälder! Där har du lön för att du har livnärt oss⁴⁵. Där har du tack för att du med stor vedermöda och blodsutgjutelse har fött oss⁴⁶ vargungar. De spottar dig i ansiktet, de gör spe av dina tårar och skrattar⁴⁷ åt den döende Föräldrarnas sista suckar. Nu har dessa vargungar börjat tvista⁴⁸ om Föräldrarnas arv. Fast Föräldern har varnat dem och sagt: ”Utgjut inte blod på min grav,” så grälar de likväl om Föräldrarnas arv och säger: ”Föräldern har själv ätit upp allt.” Vad bryr de sig om, som har tappat blod ur Föräldrarnas blodådror, nog kan de läppja sin broders blod.

Den sköna ynglingen, Absalom, som var så skön och hederlig⁴⁹ inför världen, att han stod i dörren och kysste alla män som hade ärende, och genom sin list stal han folkets hjärtan. Densamme sköne yngling som hela folket började löpa efter, dräpte först sin broder och hade sedan för avsikt att dräpa sin fader. Sådana män finns nu överallt, och de behagar världen bäst. Men ändå sörjde fadern denne son. Han skulle inte ha velat se honom dö i *sorglöshetens tillstånd*⁵⁰.

Där ser ni nu en kristen föräldrars hjärta. Och därav kan vi någorlunda men inte fullkomligt förstå, hurudant den himmelske Föräldrarnas hjärta är. Han kan inte se, att alla barn går till förtappelsen. Därför måste han även i dag utgjuta tårar för de förhårdade och säga: ”O, om även du skulle inse, vad din frid tillhör, så skulle du i denna din tid betänka. Men det är fördolt för dina ögon.” Fördolt är för det sorglösa folkets ögon såväl Föräldrarnas kärlek som *helvetets pina*⁵¹. Fördolda är Föräldrarnas tårar och vedermödor. Fördolt är

för dina ögon både ditt förflutna och nuvarande förfärliga leverne och Förälderns tårar, du sorglösa värld.

Endast de få själar, som med bedrövade och förkrossade hjärtan betraktar, hur tårarna rinner från Förälderns ögon, kan förstå, vilken stor kärlek som finns i Förälderns hjärta.

Andra betraktelsen. Vad verkar dessa Förälderns tårar? De ogudaktiga barnen ser tårar rinna från Förälderns ögon och hör honom ropa i den sista dödskampen: ”Fader, förlåt dem, ty de vet inte vad de gör!” Men dessa tårar verkar ingenting i de förhårdades hjärtan. Förälderns tårar rinner därför, att alla barnen har förirrat sig på orätt väg och gjort sig olyckliga i tid och evighet. Vi inser väl, att dessa tårar är heta och att de kommer från hjärtegrunden. De förhårdade förstår inte varför Föräldern gråter så och är så djupt bedrövad.

Största delen av dessa tårar faller liksom hagel på glatt is. Det blir inget håll på samvetet, hur Förälderns heta tårar än faller därpå. Dock kan det finnas några få själar, på vilkas samveten dessa heta tårar faller tungt. Om, säger jag, någon tår skulle falla på samvetet, så är det uppenbart, att Förälderns tårar bränner, ty Förälderns tårar är heta. Förälderns tårar är inte så bittra och salta som dygdiga horors tårar, som kommer från gallan, då de gråter över sin heder. Men Förälderns tårar är så heta, att de bränner de obotfärdigas samveten i helvetet. Men de förhårdades samveten är här så tjocka som garvad oxhud, så att de inte känner Förälderns tårar. Förälderns tårar verkar inte något därpå. Fast Föräldern

har gråtit för alla ogudaktiga barns skull, åstadkommer dock inte Förälderns tårar i mångas samveten uppriktig sorg och bedrövelse, **det blir inte håll på mångas samveten, fast Förälderns heta tårar faller därpå.**

Förgäves har du, käre Förälder, gråtit för de förhårdades skull. Fåfångt har dina tårar runnit för *de förhårdades*⁵² skull. Förälderns tårar bränner inte deras samveten förrän i evigheten. Ett förhårdat barn säger till den bedrövade Föräldern: ”Bry dig inte om mig. Jag svarar själv för mig.” En annan som med egen bättring vill bli kristen, säger till den bedrövade Föräldern: ”Jag vill⁵³ göra bättring och leva dygdigt.” Nådetjuven säger: ”Vad gråter du mer över mig? Utan vidare har du för länge sedan förlåtit mig.” Den fjärde som är botfärdig, säger till den bedrövade Föräldern: ”Dina tårar bränner mitt samvete bedrövligt. Jag måste fly bort från ditt ansikte.” Den femte säger till den bedrövade Föräldern: ”Dina tårar är heta. De bränner mitt samvete som brinnande kol. Jag måste fly bort. Jag orkar inte leva, om du inte förlåter mig min orättfärdighet.”

Nu hörde ni, vad Förälderns tårar verkar, då de faller på den botfärdiges samvete. De faller på hans samvete som brinnande kol. Förälderns tårar består av två delar. Den ena delen är sträng rättfärdighet och den andra är brinnande kärlek. Den ena delen är Guds vrede och den andra delen överflödande nåd. Om det nu finns håll i samvetet och sår i hjärtat, så verkar en tår från Förälderns ögon⁵⁴ så mycket, att samvetet börjar blöda och hjärtat börjar krossas. Men då

avskiljs nåden från Guds stränga rättfärdighet, och Guds vrede och ångerns tårar blandas ihop, och nåden kvarstår i hjärtat och helar samvetssåren. Säkert har ni ofta hört, hur Guds kraft dånar och dundrar i skyarna, som om Gud skulle banna⁵⁵ på Sinai berg. Detta dundrande på Sinai berg är Guds stränga rättfärdighet. Men när han har dundrat sin tid med denna förskräckliga röst, börjar han gråta, och vattendropparna faller från himlen som regn, varigenom jorden blir fruktbar. Denna stora kraft i naturens rike⁵⁶ verkar så mycket, att åkern och allehanda blomster på marken samt allehanda träd blir fruktbara⁵⁷. Men i nådens rike är Guds förskräckliga röst på Sinai berg åskan eller Guds stränga rättfärdighet, som dånar förskräckligt i en väckt människas samvete. Detta är lagens hammare varmed han bultar på det hårda hjärtat. På Sinai berg har Gud enbart visat sin vrede och bannat, men i Nya Testamentet började han gråta, såsom ni nu hör i dagens evangelium. Dessa Förälderns tårar är som ett nåderegnet, som gör jorden fruktbar. Och av det regnet, det vill säga, av Frälsarens tårar, blir jorden fruktbar. Guds åker börjar växa, och alla träd blir fruktsamma.

Käre Förälder, varför gråter du? Vad ser du i den⁵⁸ stora fördärvets stad, som rör ditt hjärta ända till tårar? Du ser där många tusen själar, som skulle kunna frälsas från evig olycksalighet, om de hade känt sin besökelsestid. Du ser där förhärdade. Du ser där överstepräster, skriftlärda och fariséer, som i sin förmenta visdom är Kristi⁵⁹ bittraste fiender. Du ser där laglärda, som frestar dig

och dömer de kristna med den världsliga lagens makt. Där finns även köpmän, som har samlats kring templet, vilkas växlarbord du har kullstött. Där finns väl också Herodes med sin hora⁶⁰, för vars skull Johannes Döparen blev halshuggen. Där i fördärvets stad ser du även soldater som korsfäster dig, och landshövdingen Pontius Pilatus, som dömer en rättfärdig man till döden, tvärt emot sitt samvete. I fördärvets stad⁶¹ ser du även andra förhärdade, som ropar: "Korsfäst!" Du ser där fyllhundar, horor⁶², tjuvar, krögare, slagskämpar, svärjare och översteprästernas tjänare, som kommer med svärd och med stavar för att gripa dig. Där har vi nu alla förhärdade samlade. Över dessa själar gråter du. Över dem ömkar du dig. Men förgäves torde dina tårar rinna. Förgäves rinner Förälderns tårar över de förhärdade. Förgäves har du gråtit, och dina tårar faller som hagel på glatt is. Förälderns tårar verkar intet i de förhärdades samveten.

De⁶³ få själar som har tagit emot Guds nådiga tuktan och kysst Faderns ris och som efter denna nådiga tuktan fått komma i Förälderns famn genom försoningen i Jesus Kristus, skåda även ni få själar⁶⁴, hur tårarna rinner från Förälderns ögon för barnens⁶⁵ skull, som genom sin olydnad har åsamkat Föräldern sorg och grämlelse! Även ni har varit i den stora fördärvets stad, för vars skull Föräldern faller medlidandets tårar. Om ni ännu en annan gång ger era hjärtan åt världen och djävulen till bönning, då får Föräldern en så stor sorg, att han dör av sorg. Vem skall då livnära er med mjölk, om Föräldern dör av sorg?

Vem skall vaka över er? Vem skall ropa er tillbaka från förtappelsens breda väg? Vem skall hämta er från fiendens hus, dit ni har lust att springa? Vem skall föra er hem, innan det eviga mörkret kommer? **Om Föräldern dör av sorg**, vem skall då be för er?

Kära barn! Gör inte mer Föräldern bedrövad! Nog har han redan gråtit för er skull. **Nog har han redan suttit i blodsbastun för er skull**. Nog har han redan ropat i dödskampen för er skull. Bli sålunda kvar *hos Föräldern*⁶⁶, så att han måtte få glädje av några få själar, att hans vedermöda inte skulle gå helt förlorad. Och de⁶⁷ få själar, som är så små, att de ryms i Förälderns famn, gråt och jämra er om Föräldern dör! Sitt med Maria Magdalena vid graven och se ned i graven. Om ni inte finner Herrens kropp där, så se er om och känn, att det är den store Korsbäraren, den korsfäste och törnekrönte Konungen, som står levande bredvid er!

Och när ni till sist kommer på Sions berg till det nya Jerusalem,⁶⁸ vars gator är av guld, där solen skiner rätt över huvudet, så kom ännu då ihåg, att den himmelske Förälderns tårar har **runnit en och annan gång och** verkat i er ett ödmjukt och förkrossat hjärta! Kom även då ihåg, att ni är köpta med hans blod och förlössade för att evigt med honom njuta glädjen och fröjden som intet öga sett och intet öra hört och som i intet hjärta uppstigit. Amen. Och räkna ännu Förälderns tårar, så länge ni är på vandring till evigheten. Amen.

¹ SW: fadern

² SW: fadershjärtat

³ SW: fadern

⁴ SW: faderns

⁵ SW: föräldrars

⁶ SW: fadershjärtat

⁷ SW: orätt

⁸ SW: fadern

⁹ SW: fader

¹⁰ SW: förtappelsen

¹¹ SW: fader

¹² SW: fadershjärta

¹³ SW: faderns

¹⁴ SW: horkonor

¹⁵ SW: rör

¹⁶ SW: fadershjärtat

¹⁷ SW: fadern

¹⁸ SW: kristendomens

¹⁹ SW: förföljer

²⁰ SW: av

- 21 SW: fader
- 22 SW: fader
- 23 UP = SW: drakgift
- 24 UP = SW: drakgift
- 25 UP = SW: drakgift
- 26 finska: liikutukset, d.v.s. den Helige Andes verkningar
- 27 UP = SW: drakgift
- 28 B = SW: ni
- 29 B = SW tillägger: och
- 30 B = verka
- 31 B = SW: Guds rike
- 32 B = SW: här
- 33 B = SW tillägger: förhårdade människor
- 34 B = SW: över sin
- 35 B = SW: skökorna
- 36 B = SW: horpartner
- 37 B = SW: sköka
- 38 B = SW tillägger: då
- 39 B = SW: otro
- 40 B = SW: skökor
- 41 B = SW: faders
- 42 B = SW: faderns
- 43 B = SW: skökor
- 44 B = SW tillägger: förgört och
- 45 UP = B = SW: dessa otacksamma
- 46 UP = B = SW: dessa
- 47 B = SW: hånler
- 48 UP = B = SW tillägger: på Förälderns grav
- 49 B = SW: fin
- 50 B = SW: otro
- 51 UP = B = SW: hans vedermödor
- 52 B = SW: deras
- 53 B = SW: lovar
- 54 B = SW: öga
- 55 B = SW: hålla strafftal
- 56 B = SW: värld
- 57 B = SW: frukt bärande
- 58 B = SW: det
- 59 B = SW: kristendomens
- 60 B = SW: sköka
- 61 B = SW: där
- 62 B = SW: skökor
- 63 B = SW: ni
- 64 B = SW: benådade
- 65 B = SW: deras
- 66 UP = B = SW: i förälderns hus
- 67 B = SW: ni

Ohur jag har ont i hjärtat,
mitt hjärta bultar i kroppen
och har ingen ro. Då skall
ditt hjärta känna, hur stor din
ondska är. Jer. 4: 19, 18

Gud framställer bilden av en botfärdig människa för oss genom profeten Jeremia och visar, vilken nöd hon har, då synderna börjar bränna hennes samvete. Men denna bild har inte upptecknats i Skriften därför att de botfärdiga skall falla i tvivel, utan därför att de skulle känna sig som stora syndare och ta sin tillflykt till *Frälsarens sköte*¹. Gud vill ingen syndares död ^{2*} Det är inte Guds vilja, att en botfärdig själ skulle bli utmattad och tvivla om Guds nåd, utan det är Guds vilja, att en nödställd människa skall klappa på himlens dörr och krypande nalkas nådastolen.

Men den rätta ångern blir till stor möda för gamle Adam, så att han börjar ropa och klaga liksom den som för första gången är i barnsnöd. Otålighet vill plåga de väckta själarna. De vill inte vänta tills tidpunkten för födelsen kommer. Och när födslovåndorna börjar kännas, klagar hon som profeten Jeremias säger om Sions dotters klagan: ”O, hur jag har ont i hjärtat, mitt hjärta bultar i kroppen och har ingen ro.” Visst har den botfärdiga människan ont i hjärtat. Det betyder vars och ens egen erfarenhet som har varit i det kvalet. Men varav kommer detta kval och denna vända? Gud säger genom profeten till Sions dotter eller till de botfärdiga själarna: ”Då skall ditt hjärta känna, hur stor din ondska är.”

När samvetet vaknar, får man ont i hjärtat. Synden börjar svida överallt. Det är i synnerhet egenrättfärdigheten som de väckta ofta kämpar med, vilken känns som en fördämning i bröstet som hämmar andan och ängslar hjärtat så mäktigt att en nödställd människa inte ser annat än död och förtappelse framför sig. Många väckta människor har mycket stor nöd för sin egenrättfärdighets skull, men kan likväl inte komma till Frälsarens närhet. Ty egenrättfärdigheten släpper henne inte alls genom den trånga porten. Egenrättfärdigheten säger så: ”Gräva orkar jag inte och att tigga blygs jag för.”

Somliga väckta människor gör som kvinnan som hade lidit av blodgång i tolv år och lagt ut all sin egendom på läkemedel. Denna kvinna ville inte träda fram och öppet be Frälsaren om hjälp, utan började speja bakom ryggen och smyga sig närmare och närmare i folkträngseln. Till slut kom hon så nära Frälsaren, att hon med fingerspetsen lyckades vidröra hans mantelfäll.³ Så listiga är somliga nådetjuvar, att de smyger bakom ryggen. De drar sig för att uppenbara sig för Jesus och klaga ut sin nöd, men vill bakom ryggen stjäla hans nåd.

Denna kvinna stal nog nåd från Frälsaren, men det gick för henne som för andra nådetjuvar, att hon⁴ inte kunde dölja sin stöld. Den avslöjades genast då Jesus började fråga, vem det var som rörde vid honom. Men fast det gick så lyckligt för denna kvinna att hon fick behålla den stora egendomen som hon stulit, då hon öppnade sig och bad Jesus öppet inför allas ögon samt bekände ⁵ sina fel, så är det inte därmed sagt att

alla nådetjuvar får behålla sitt tjuvgods. Ty de flesta nådetjuvarna vill inte avslöja, hur och när de har fått nåd. I synnerhet de nådetjuvar som inte varit i någon andlig nöd och som har så mycket egenrättfärdighet, att de alls inte behöver stjäla. Fast de väckta själarna inte borde ha så mycket egenrättfärdighet som de sorglösa, så vill denna falska rättfärdighet hänga vid dem och hindra dem att komma till Jesus.

Egenrättfärdigheten inger de botfärdiga själarna dessa tankar: ”Du är inte värdig att komma inför Jesu ögon, förrän du har förbättrat ditt leverne. En så stor syndare som du är tar Jesus inte emot. Det är otänkbart att du i detta tillstånd kunde få dina synder förlättna, förrän du har förbättrat ditt leverne.”

Med sådana tankar börjar nu en väckt och med egenrättfärdigheten kämpande människa strida mot syndens frestelser. Med händer och fötter börjar hon klättra upp på Sinai berg där tordönsrösten hörs och Guds stränga rättfärdighet blixtrar: ”Kom inte hit, Israel! Du förgås om du klättrar upp på Sinai berg.” Men syndaren låter inte bli att klättra upp på Sinai berg förrän i den yttersta livsnöden. Utan vidare försöker han förbättra sitt leverne och bli dygdig, innan han börjar tigga om nåd. Frestelser till synd möter honom så snart han vill göra bättring. Syndiga tankar väller upp som glödande pilar som fienden skjuter mot den botfärdiga människans hjärta. Hon kämpar natt och dag med dessa tankar och försöker på allt sätt bli av med dem. Men hur skall hon bli fri från dem, då hennes hjärta ännu är oförsönat. De onda tankarna tränger sig som

brinnande pilar i hennes hjärta. Och varifrån kommer dessa förskräckliga⁶ tankar i de väcktas sinnen, sådana tankar, som man inte har känt förut i det sorglösa tillståndet, men nu först börjar plåga så svårt, när samvetet har blivit väckt. De är just den ondes glödande pilar som han avskjuter mot människans hjärta. Han vill med sådana frestelser riva och sarga de väcktas samveten så att han kunde uppsluka dem innan de hinner fly till Frälsarens sköte.

Och inte har alla väckta förstånd att strax springa⁷ till Frälsarens sköte, när fienden börjar sarga deras samveten, men de försöker först med egen kraft göra motstånd. Vad gagnar människans kraft i strid mot draken? Människan är som ett nyfött lamm i förhållande till vargen. Av ett enda vargbett dör lammet. Och somliga lamm är så galna, att de löper rätt in i vargens mun. Spring inte in i vargens gap, ni sårade får! Strid inte med draken, ni bedrövade själar! Ni orkar ändå inte kämpa mot honom, utan ni ska skyndsamt fly till Frälsarens sköte och dia en nådedroppe från hans nådefyllda bröst. Nådedropparna rinner annars förgäves på marken, om ni inte öppnar er mun och sväljer, när Frälsaren droppar nådedroppar i era hjärtan. För att korsbärarna skulle låta bli att klättra upp på Sinai berg och förbli i nådens dal, borde vi i dag mäta Sinai berg. Och till deras glädje som stannar kvar i nådens dal, borde vi betrakta, hur låg Golgata kulle är. Må den Helige Ande visa vägen, så att de nådesökande själarna inte skulle förirra sig till höger eller till vänster sida, när de beger sig på vandring. Amen. Fader vår, o.s.v.

Evangelium: Luk. 18: 9 - 14

Den sorglösa människans tillstånd på Sinai berg och den väckta människans tillstånd i nådens dal är framställda i dagens heliga evangelium genom liknelsen om fariséen och publikanen. Och må det *utgöra ett exempel*⁸ för oss, då vi genom Guds nåd betraktar fariséens bön och publikanens suckan, och betänker, vilken salighetsgrund den sorglösa människan har och vad slags grundval de väckta har. Må Herren upplysa vårt mörka förnuft och leda oss på livets väg!

Att fariséen hade klättrat upp på Sinai berg, hör vi genast av hans bön, där idel höga tankar flyger som örnar under himlen. Han var uppfostrad i den tron, att människans dygd inte skulle vara onyttig. Samma tro har ännu denna tids fariséer som alltid litat på att ärlighet och dygd inte är onyttiga. Man hör genast, att de har den naturliga dygden som salighetsgrund. Ty fast de med munnen bekänner⁹ att alla människor är syndiga, gör de likväl ett hårt motstånd, om någon börjar tvivla på deras salighet eller nämna deras hemsynder, vilka de vill dölja eller förneka. Fariséen kommer lysande till Guds tempel för att be. Synden besvärar inte alls hans samvete, då han tackar Gud för att han inte är så ond som andra syndare. Han är ingen tjuv. Han är ingen rövare. Han är ingen horkarl. Han är inte så dålig som publikanen som står bredvid honom och suckar. Han räknar upp hur mycket gott han har gjort i världen. ”Två gånger i veckan fastar jag och ger tionde av allt jag har.” Behöver en sådan man tigga om nåd, som är så högt uppskattad och

dygdig, att hans dygd skulle räcka även att delas åt andra. Visserligen vill denna tids fariséer inte erkänna, att de är i samma själattillstånd som den som Frälsaren talade om, men deras tankar blir strax avslöjade, då man rör vid deras gamle Adam, det vill säga, då någon klandrar deras dygd eller tvivlar på deras salighet. Genast sparkar gamle Adam emot. De vill inte höra, att deras liv klandras, ty de har gjort så mycket gott i denna världen, att de inte behöver skämmas vare sig för Gud eller människor.

Det är inte så underligt, att fariséerna klättrar så högt upp på Sinai berg, att deras skönhet och högfärd knappt syns som en svart prick på toppen av berget, fast det är hemskt att se, då de faller ner därifrån, hur blodet sprutar¹⁰ ut från munnen och de flyger som bollar in i tvivlets kärr, där de bryter sin nacke, fast ingen sten tar emot. Men det är ännu mer underligt, att även de väckta själarna¹¹, som har fällt alla horn och dygdens vingar, försöker klättra upp på samma berg, fast de ser hur fariséerna, den döda trons bekännare och de av naturen dygdiga människorna måste bli utan nåd just därför, att de flyger så högt, att de är så dygdiga och fromma, att synden aldrig plågar dem. Men egenrättfärdigheten är så starkt inrotad i människohjärtat, att även de väckta som känner sina synder och därför slår sig för bröstet och suckar, ändå vill klättra upp på Sinai berg och försöka förtjäna nåd¹² genom att förbättra sitt leverne. De brottas så länge med sin egenrättfärdighet, att de till slut faller i tvivel, fast Guds ord vittnar överallt liksom även Frälsaren i dagens evangelium, att pub-

likanen gick hem rättfärdigare än den andre. Inte därför, att han redan hade förbättrat sitt leverne, utan därför, att han slog sig för bröstet och suckade: ”Gud, förbarma dig över mig syndare!” Han hade nämligen ett ödmjukt och förkrossat hjärta.

Det är faktiskt ett huvudstycke i nådens ordning, att botfärdiga syndare måste ha ett ödmjukt och förkrossat hjärta. Det fordrar den himmelske Föräldern, att ett botfärdigt barn måste ha en sann ånger och sorg över synden. Och den som inte har den sorg som är efter Guds sinne, är ännu inte i det tillståndet, att nåden skulle hjälpa honom ur hans olyckliga tillstånd. Men nu tänker många väckta människor, att de först måste bättra sitt leverne, innan de flyr till Frälsarens sköte. Men hur kan människan bättra sitt leverne innan hon blivit försonad¹³? Genom Guds nådiga tuktan **har hon redan fått nog av det yttre ogudaktiga levernet**. En väckt människa är inte så dristig att smäda Gud, då hon har blivit slagen genom samvetskval. Men hjärtats tankar och syndiga frestelser som en väckt¹⁴ människa känner **i sin själ** även om de inte kommer ut¹⁵, dem kan ingen väckt människa hålla i styr förrän hon blir försonad med Gud. Om hjärtat inte är försonat, är människans kamp fåfång. Men av nåden får man bättre kraft att kämpa mot syndafrestelser¹⁶.

Detta märker inte en väckt människa **strax**, utan med egen kraft brottas hon med synder, alla onda begärelser och lustar. Men det är inte annat än egenrättfärdigheten som inger sådana tankar i människohjärtat, att Jesus inte

tar emot botfärdiga syndare innan de har bättrat sitt leverne. Människan kan dock inte förtjäna nåd med levernets förbättring. Men många människor tänker likväl, att de borde förbättra sitt leverne och först därefter tror de sig bli värdiga att få Guds nåd. Den som har mycket egenrättfärdighet tänker ofta så: ”Varför har jag så mycket synd? Om jag blev av med dessa synder, då skulle jag kunna tro, att Gud är mig nådig.” Men hur tror du dig *bli av med syndafrestelserna*¹⁷? Tror du att du genom levernets bättring blir av med syndafrestelserna¹⁸? Men det är en fåfång tanke. Alla, som har försökt bättra sitt leverne innan de blivit försonade, har blivit värre men inte bättre. Ju mer de har försökt, dess sämre har de blivit. Syndafrestelserna¹⁹ blir värre och värre, ju mer man med egen kraft kämpar mot dem.

Om du vill bli av med syndafrestelserna²⁰, så fly snarast till Frälsarens sköte. Du är ensam på fältet som ett sårat får bland vargar. Vad gör du allena i skogen bland onda andar? Det är omöjligt, att ett förkrossat hjärta som ännu inte är försonat, skulle kunna undvika den onde andens brinnande pilar. Fly snarast till Frälsarens sköte, så får du känna, att djävulen flyr. Men egenrättfärdigheten är stor även i de väckta, fast de inte inser det. Andra synder känner de hos sig, men egenrättfärdigheten är fördold. De kan inte tänka sig, att det är den största synden de gör mot Frälsaren, då de genom att bättra sitt leverne vill göra kraften av hans försoning ogiltig, **liksom** Frälsarens blod inte skulle utgöra full betalning för alla synder, både stora och små, hemliga och uppen-

bara. Men sådan är egenrättfärdigheten. Den ligger i hjärtats djup som en svart mask som gnager i hjärteroten. Den är osynlig och okänd för de väckta, och stänger himlens dörr, så att de inte kommer in. Den samma egenrättfärdigheten inger ofta sådana tankar i den väckta människans sinne: ”Jag törs inte komma till Jesus, jag som är så oren. I mig finns det så mycket synd att det förskräcker mig. Hur kan jag bli Guds barn, jag som är full av orenhet och styggelse, hat och andra förskräckliga synder.”

Hör nu igen, hur du vill göra Frälsaren till lögnare och hans död onyttig! Du vill bli befriad från syndafrestelser²¹, men inte genom Frälsaren, inte genom försoningen, utan genom att förbättra ditt leverne, vilket är omöjligt. Du vill sålunda sätta din egenrättfärdighet framför Kristi rättfärdighet! Är det inte en stor och förskräcklig synd, som du ännu inte ens har känt som synd? Synderna hindrar dig inte att bli Guds barn, men egenrättfärdigheten har tillbommat hjärtats dörr, så att inte en nådedroppe kan rinna dit in. Du vill förtjäna nåden med levernets förbättring, men du har valt en alldeles orätt väg. Om du inte genom nåden blir Guds barn, ingalunda blir du någonsin Guds barn genom levernets bättring.

Öppna din mun, svalunge. Föräldern kommer med mat åt dig. Öppna ditt hjärta, du bedrövade själ och ta emot. Frälsaren gjuter en droppe av sin nåd dit in. Detta gäller dem som är hungriga, nämligen svalungar som inte orkar²² flyga. Men detta är inte för vargungar som äter kadaver. De får lapa ur den gryta där lögnens fader har kokat sömndryck.

Vi vet, att vargungarna är blindfödda och bor i grottor, då deras ögon inte tål ljus. Men när de växer och blir större, börjar de riva får. Om det av vargen sargade fåret inte genast flyr till Herden, blir det säkert föda åt odjur²³. Om en väckt människa inte snart flyr till Frälsarens nåd, kommer fienden och skjuter brinnande pilar i hennes hjärta. Han inger så förskräckliga och stygga tankar i människans sinne, och genom dessa frestelser vill han sänka bedrövade själar i tvivel. Han fångar²⁴ dem genom egenrättfärdighet, så att de inte får tillfälle att fly till Frälsarens sköte. Då Satan förvandlar sig till ljusetets ängel, blir egenrättfärdigheten mycket vacker och glänsande såsom den skulle vara förgylld. Och egenrättfärdighetens tankar kommer alltid i sinnet: ”Jag kan inte duga åt Gud i ett sådant tillstånd. Hur kan jag bli Guds barn, då jag är så syndfull? Det är inte möjligt. Det är helt otänkbart att människan får komma till Frälsaren innan hon har bättrat sitt leverne.” Hör nu, goda människa, hur egenrättfärdighetens tankar glänser som guld. Den som inte bättre känner varifrån sådana tankar kommer till människans sinne, skulle nog tro, att de är ängels²⁵ tankar. Men de är inte annat än djävlaträck²⁶ och gamle Adams spillning varmed den onde vill fånga²⁷ bedrövade själar för att de inte skulle komma i Frälsarens sköte. I sorglöshetens tillstånd har människan vant sig att lita på dygden, och vad som har fattats från dygden har lappats med stulen nåd. Då tänkte människan: ”Nog är Gud nådig²⁸. Nog förlåter han vad jag lär ha brutit.” En sorglös människa tvivlar ald-

rig om sin salighet, ty hon har så mycket dygd och därtill så stark tro, att hon blir salig hur orätt och mot Guds bud motstridande hennes leverne än skulle vara. I sorglöshetens²⁹ tillstånd kan människan supa, svära, slåss, *bedriva hor*³⁰ och stjäla och ändå lita på, att hon blir salig. Men när människan vaknar och kommer till syndakännedom, då tänker hon att det är omöjligt att duga åt Gud, innan hon har bättrat sitt leverne. Men den onde täcker för hennes ögon, så att hon inte alls ser hur omöjligt det är att bättra sitt leverne innan hon kommit i Frälsarens sköte och fått sina synder förlåtna.

En väckt människa får inte i sin skalle³¹, att levernets bättring måste ske efter försoningen men inte före. Fariséens gamla surdeg förvirrar hennes tankar, och den onde förvänder hennes hjärta. Då hjärtats innersida blir vänd utåt, börjar alla hjärtats bölder stinka och flyta var. När syndaren själv med egna ögon ser de fula och avskyvärda djur som rör sig i hjärtat, förskräcks hon mycket och tänker: ”Det är omöjligt att duga åt Gud i sådant tillstånd. Jag måste städa bort ur hjärtat de onda och fula tankar som bor där.” Och nu menar sig syndaren att hon genom att bättra sitt leverne kan städa och rengöra sitt hjärta. Men ju mer hon städar och sopar, dess mer skräp samlas där. Ju mer hon tycker sig rensa, dess fulare blir hjärtat. Ser du inte, stackars människa, att egenrättfärdigheten har förmått dig att städa och rengöra ditt hjärta, som ingen annan än Herren Jesus kan rena? Då du har sju djävlar i hjärtat, med vilken kraft driver du ut dem? Då du börjar strida mot

dem, skrattar de åt dig och säger: ”Se där, utmanar du oss?” De flyr ibland för en stund, men kommer efter en liten tid tillbaka genom en annan dörr och sargar samvetet så svårt, att människan blir kraftlös. Med dessa kommer man i nöd. Denna förskräckliga strid uppstår därav, att egenrättfärdigheten som är huvud-djävulen i människohjärtat förvandlar sig till ljusets ängel och förmår henne att strida med de andra djävlar. Människan försöker själv rena sitt hjärta och låter inte Jesus göra det. Hon försöker själv driva ut djävlar och låter inte Jesus göra det. Egenrättfärdigheten tvingar henne att söka hjälp i levernets bättring men inte i Jesu sår. Denna svarta mask stiger sedan som ett nystan under bröstet och hämmar andan, så att människan inte kan andas in nådens³² luft. Många korsbärare håller på att kvävas på grund av sin egenrättfärdighet som stiger som rök ur avgrundens porö.

Är det inte en stor synd och styggelse, att syndaren vill göra Frälsaren till lögnare, att han vill genom sin egenrättfärdighet göra Jesu försoningsblod fåfängt och onyttigt. Det är ingenting annat han gör än på nytt river upp Jesu sår när han tänker så: ”Visserligen har Jesus lidit helvetets pina och kval för min skull, men hans pina hjälper inte mig förrän jag har bättrat mitt leverne.” Se där! Där kom åter egenrättfärdigheten fram. Där ligger en orm dold just under orden: ”Förrän jag har bättrat mitt leverne.” Egenrättfärdigheten talar vidare: ”Inte kan enbart Jesu blod rena mig.” Men vad? Levernets bättring? Måntro det hjälper dig upp ur helvetet? Egenrättfärdigheten talar vida-

re: ”Jesu förtjänst utgör inte full betalning förrän jag har förbättrat mig själv.” Lägg du levernets bättring därtill, då först blir Frälsarens förtjänst tillräcklig. Är det så? Men det är påvens tro, att Frälsarens förtjänst inte är fullkomlig³³ innan människan bättrar sitt leverne. Luthers tro är den, att människan blir rättfärdig genom Frälsarens förtjänst utan gärningar, men levernets bättring hör till gärningarna. Den hör inte till tron och rättfärdiggörelsen. Genom tron på Jesus Kristus blir en botfärdig syndare räknad som rättfärdig utan gärningar.

Men egenrättfärdigheten slingrar sig ännu och säger: ”Skall inte människan bättra sitt leverne? Hur kan hon utan bättring duga åt Gud? Säkert måste hon bättra sig, men inte före utan efter det hon blivit försonad, benådad och rättfärdiggjord. Ty om hon dessförinnan börjar bättra sitt leverne, blir hon aldrig botad, hon kommer aldrig till Frälsaren. Hon kämpar förgäves med djävlar som bor i hennes hjärta. Inte går de bort genom *människans bättring*³⁴. Inte kan människan rena sitt hjärta, utan det är Frälsarens blod som renar hjärtat. Det gör människan skön inför Gud. Försoningsblodet är läkedom för ett förkrossat hjärta, men detta samma blod är som gift för djävulen. I det samma som Frälsaren gjuter en nådedroppe i människans hjärta, flyr djävulen. Genast då människan känner att hon är försonad med Gud, försvinner alla förfärliga tankar och syndafrestelser³⁵ som plågade henne i det väckta tillståndet³⁶. Av försoningen kommer frid och ro till samvetet. Därav kommer kraften att motstå alla den ondes brinnande pilar.

Öppna din mun, du svalunge, Föräldern kommer med mat till dig! Öppna ditt hjärta du bedrövade själ, Frälsaren droppar nådedroppar i ditt hjärta! Fly snarast till Frälsarens famn, du av höken ansatta och sårade mes! Lämna inte denna tillflykt förrän du får kraft att flyga! När vargen vill äta upp gårdens valpar, så rullar han sig i dyn och låtsas vara så kraftlös och gnäller för att gårdens valpar skulle komma till honom. Men skynda er inte bort från ert tillflyktställe, ni valpar som äter smulorna som faller från Herrens bord. Nog är vargen starkare än ni, om ni vore så dumma, att ni skulle lämna ert tillflyktställe för att slåss med vargen. Fast Satan³⁷ omskapar sig till ljusets ängel och lockar benådade själar att leka med honom, så gå inte dit. Om egenrättfärdigheten stiger åt huvudet och skjuter sådana tankar i sinnet: ”Du har ännu inte gjort bättring, du är inte Guds barn, då det finns så mycket synd i dig”, så skall den benådade själen inte lyssna vad den onde viskar i örat, utan han skall blott stanna i Jesu sköte och gråta vid hans fötter och dia nådens must från hans sår samt säga som den botfärdige publiken: ”Gud, förbarma dig över mig syndare.” Amen.

Originalmanuskript / FKHS Aunos samling / Nationalarkivet Helsingfors
III P / PS 419 / P 1030 / SW 416 / B 253

¹ B = SW: Gud

² Hittills enligt III P. Avsnittet saknas i manuskriptet.

³ B tillägger: och blev botad

- ⁴ B tillägger: till slut
- ⁵ B tillägger: alla
- ⁶ B = SW: fula
- ⁷ B = fly
- ⁸ B = SW: vara vår förebild
- ⁹ B = SW: erkänner
- ¹⁰ B = SW: rinner
- ¹¹ B = SW: människor
- ¹² B = SW: vinna salighet
- ¹³ III P = B = SW tillägger här: genom Guds nådiga tuktan.
- ¹⁴ B = SW: själ
- ¹⁵ B = SW: i dagen
- ¹⁶ B = SW: syndiga begär
- ¹⁷ B = SW: bli kvitt syndabegären
- ¹⁸ B = SW: syndabegären
- ¹⁹ B = SW: syndabegären
- ²⁰ B = SW: syndabegären
- ²¹ B = SW: syndabegären
- ²² B = SW: kan
- ²³ B = SW: ulvar
- ²⁴ B = SW: fäller
- ²⁵ B = SW: änglars
- ²⁶ B = SW: drakens gift
- ²⁷ B = SW: fälla
- ²⁸ B = SW: barmhärtig
- ²⁹ B = SW: otrons
- ³⁰ B = SW: leva osedligt
- ³¹ B = SW: huvud
- ³² B = SW tillägger: friska
- ³³ B = SW: tillräcklig
- ³⁴ B = SW: egen bättring
- ³⁵ B = SW: syndabegären
- ³⁶ B = SW: stadiet
- ³⁷ B = SW: djävulen

Älskar ni mig, så håll mina bud.
Joh. 14: 15.

Frälsaren talar här om kärleken. Och vi vet inte, hur mycket kärlek det nu finns hos de kristna. Den första kärleken har kallnat, och jag tror, att de kristna själva känner att världskärleken tilltar men kärleken till Gud avtar. Somliga säger att den egna själen är den käraste. Men Gud vill, att han som har skapat **och återlöst** människan borde vara oss kärast. Och vi måste erkänna, att i denna kristendom finns inte mycket kärlek till Gud, men ännu mindre kärlek har världens trälar som älskar synden, djävulen och världen med hela hjärtat. **De älskar djävlar och världen.**

Vaksamma kristna känner, hur världen börjar bli kärare för dem och de kämpar mot denna orätta kärlek. Men i denna tid älskar ingen så mycket Gud som han fordrar, fast nutida bekännare av den döda tron påstår sig kunna älska Gud så mycket som Gud fordrar. De vaksamma kristna som har självkänedom känner, hur litet de kan älska Gud. Men efter syndafallet duger inte längre kärleken till salighetsgrund, ty människans hjärta är så grundligt fördärvat, att de kristna inte kan älska Gud så som de borde. Gud fordrar visserligen med rätta en fullkomlig kärlek. Men efter syndafallet kan människan inte älska Gud så som hon borde, fast nådetjuvarna menar, att de kan älska. Men nådetjuvarna har inte självkänedom. De bedrar sig själva liksom Petrus före sitt fall.

De kristna känner, att de inte kan älska Gud så som Gud fordrar. Om ibland Guds kärlek är kännbar, så är den som en flamma som snart slocknar. Den har ingen varaktighet. Och varför skulle en sådan människa behöva någon Frälsare som själv genom kärleken uppfyller lagen? Då de kristna sålunda känner att de inte kan uppfylla lagen genom kärlek, så måste de tro, att Kristus har uppfyllt lagen. De måste tillägna sig Kristi rättfärdighet och tro att de skall räknas som rättfärdiga, då de med tron tillägnar sig Kristi rättfärdighet. De måste tro att de är Guds barn genom Kristi förtjänst och av nåd lösta från synden, döden och djävulens våld.

De påviska sätter kärleken till salighetsgrund och säger, att tron utan kärlek är en död tro. Om en sådan lära vore en rätt lära, skulle alla kristna här falla i tvivel, då de känner så lite kärlek hos sig. De skulle vara tvungna att sjunka ned i helvetet på grund av brist på kärlek. Men då vår lärofader Luther har skiljt kärleken från rättfärdiggörelsen och lärt att en troende inte skall blanda ihop kärleken med tron, utan endast tro att han genom Kristi förtjänst är rättfärdiggjord eller *blivit rättfärdig*¹. Inte för egen rättfärdighets skull, inte heller för kärleks skull eller för egen helighets skull, utan blott för Kristi förtjänsts skull och av Guds oförtjänta nåd utan egen förtjänst, så håller vi fast vid denna Luthers lära. Av nåd och för Kristi förtjänsts skull blir vi räknade som rättfärdiga inför Gud, fast vi av oss själva inte är rättfärdiga utan syndiga och kärlekslösa. Likväl förkastas inte kärleken i helgelsen, utan endast i

rättfärdiggörelsen blir kärleken utesluten från tron, så att intet annat hör till rättfärdiggörelsen än endast nåd från Guds sida och endast tro från människans sida.

Ni få själar som känner brist på kärlek, ni måste dock sträva i er allra dyrbaraste tro och komma till Jesus som syndiga, eländiga, bedrövade och botfärdiga i avsaknad av kärlek. Om Jesus säger: ”Denna bedrövade själ älskade mycket, därför får hon mycket förlåtet”, då får ni tro, att ni har kärlek, fast ni själva inte känner det. Hör nu, **du trons upphovsman och fullkomnare, du** nådige Frälsare, de botfärdigas och betrycktas suckan. Fader vår o.s.v.

Evangelium: 1 Joh. 2: 3

Tredje böndagens text är skriven i 1. Joh. 2: 3 där orden lyder så: ”Därav vet vi, att vi känner honom, om vi håller hans bud.” Aposteln Johannes skriver dessa ord till de kristna, när förföljelse var på väg. Han var den lärjunge som Jesus älskade, och denne lärjunge skriver också mer om kärleken än de andra lärjungarna, och han ger de kristna ett kännetecken, varav de kan avgöra, om de rätt känner Gud. I följd därav skall vi denna heliga stund genom Guds nåd tala om Guds kännedom och undersöka, vem som rätt känner Gud. När **vår** Frälsare säger: ”Detta är evigt liv att känna dig, den ende **Guden och den du har sänt, Jesus Kristus**”, så måste vi besinna den allvarliga sanningen, att ingen blir salig som tror på en okänd gud. Inte skulle Paulus ha behövt predika om den okände guden, om atenarna hade blivit saliga genom den

tro de hade på en okänd gud. Hedningarna tror på *den okände guden*² och offerar åt den okände samt bygger altare åt den okände guden, **såsom Paulus såg i Aten, att de hade byggt ett altare åt den okände guden.** Jesus sade även till sina lärjungar, att den tiden skall komma, då de skall bannlysa er, och envar som dräper er, tror sig därmed göra Gud en tjänst. Och detta gör de därför, att de känner varken Fadern eller mig. Sålunda hör vi, att de kristnas förföljare känner varken Fadern eller Kristus. Det är alltså ytterst nödvändigt att rätt känna Gud och hans ende Son. Jesus sade även till Filipus: ”Så länge har du varit med mig och känner mig inte.” Man har ingen nytta av att tro på Josefs son, såsom några blinda stackare ännu tror på Josefs son.

Att känna Gud har för de första kristna varit det högsta målet. Och de rannsokade ständigt hurudan *Guds natur var*³. Och under denna rannsakan uppstod även strid mellan de kristna. Men *omkring fyrahundra år*⁴ efter Kristus började de kristna studera hurudan människans natur är. Då var Augustinus de kristnas ledare. Han sade att människan inte har fri vilja i andliga ting, och att det utanför församlingen inte finns någon salighet och han lärde även att odöpta barn inte blir saliga. Luther tvistade också med de påviska, att människan inte har fri vilja och att människan inte har kraft att bättra sig själv. Men vad som Guds kännedom beträffar, så blev det ingen ändring på den punkten på Luthers tid, utan man godtog vad de kristna tidigare hade utstuderat och beslutat: att Fadern har fött Sonen före evigheten och att

Sonen är född av Fadern före evigheten, och att den Helige Ande utgår från Fadern och Sonen.

I denna vår kristendom finns noggrannare självkänedom än de kristna förut haft. Men Guds kännedom är inte så noggrann⁵ som den har varit förr. Vi känner nu bättre djävulens natur än Guds natur. Men vi har alltid förklarat Guds natur på detta sätt: I honom finns oföränderlig rättfärdighet och han hatar det som är ont. Och denna Guds **stränga** rättfärdighet kräver lydnad och heligt leverne. Men hos Gud finns även oändlig kärlek som kräver barmhärtighet. Och dessa två egenskaper hos Gud är lika starka, så att han inte kan, såsom David säger, glömma bort sin barmhärtighet för sin vrede och inte heller för sin barmhärtighet glömma bort sin rättfärdighet. Med ett ord sagt: Guds kärlek kan inte betvinga hans rättfärdighet, inte heller kan hans rättfärdighet betvinga hans kärlek. Enligt rättfärdighetens krav borde människan lida straffet efter förtjänst, men Guds kärlek medgav inte detta. Enligt kärleken borde han förbarma sig och förlåta alla synder, men rättfärdigheten strider däremot.

Då nu Guds stränga rättfärdighet och kärlek är lika starka, måste han utgiva sin ende Son att lida det straff som människan borde ha lidit. Därför säger Luther, att Kristus har lidit detta straff för att Faderns vrede skulle blickas, att han skulle ta bort lagens förbannelse och att Fadern skulle bli försonad. Men inte har Faderns rättfärdighet ändå upphört, så att han skulle låta gäcka sig. Därför säger Johannes i *den heliga*⁶ texten: ”Därav

förstår vi, att vi känner honom, om vi håller hans bud.” Genom dessa ord har Johannes gett de kristna en prövning som är ytterst nödvändig, **ty den vädjar till de kristnas samveten**. På andra ställen har Johannes talat om kärleken, som är hjärtats sak och den levande trons frukt. Men den prövning han ställer för de kristna i dagens text, läggs nu på de kristnas samveten, ty det är Guds rättfärdighet som kräver lydnad.

Har de kristna nu sådan gudskänedom som Johannes fordrar, nämligen lagens uppfyllelse? Rätta kristna vill inte med uppsåt bryta mot Guds lag eller handla mot Guds vilja i någon sak. Men om samvetet är förmörkat, så syndar de av oförstånd.

Sträva därför efter att förstå vad Guds goda och nådiga⁷ vilja är, så att ni måtte lära känna Gud enligt det kännetecknet som Johannes har gett, ty snart upphör detta livets mödor, snart får era trötta ben vila. Snart kommer dödens ängel och skär av vinträdets grenar från jorden. Snart skallar ropet: ”Se, Brudgummen kommer, gå ut för att möta honom!” Ni visa jungfrur, har ni nu olja i era lampor, så att ni med glädje och fröjd kan följa Brudgummen till bröllopssalen och glädjas med **Brudgummen och** bruden, där änglarna åstundar att se hur skön Frälsarens brud är.

Sträva, kämpa och vaka, att ni måtte vara värdiga att sitta till bords med Abraham, Isak och Jakob i himmelriket nu och i evighet. Amen.

Handskriften avskrift av Johan Petter Naimakka 1870 /
Kolari kyrkoarkiv
III P / PS 662 / P 1462 / SW 423 / B 260

¹ B = SW: räknad som rättfärdig

² B = SW: okända gudar

³ B = SW: kännedomen om Gud är

⁴ B = SW: i början av 4:e århundradet. Handskriften: fem och ett halvt århundraden. Augustinus levde under tiden 354 - 430 e. Kr.

⁵ B = SW: stor

⁶ III P = B = SW: vår heliga

⁷ III P = B = SW: fullkomliga

Den som gör våld mot den fattige smädar hans Skapare. Men den som förbarmar sig över den eländige hedrar Gud. Ordspråk. 14: 31

Av dessa ord hör vi, vad Salomo säger till dem som föraktar de fattiga och våldför sig på dem. Detta ord hör särskilt till dem som tar från de fattiga och delar ut till de rika. Sådan har världens sed varit, att de rika och mäktiga har föraktat de fattiga. De har egenmäktigt berövat de fattigas levebröd och då den fattige inte har haft råd att genom rättgång återfå sin egendom, så har de rika och mäktiga på jorden kunnat våldföra sig på de fattiga utan fruktan för straff och äta upp deras egendom. Men nu visar Salomo, att en sådan människa som våldför sig på den fattige försmädar hans Skapare. Den som föraktar de fattiga, den föraktar sin Skapare. Men krögarna säger, att de inte har föraktat de fattiga eller ätit upp deras egendom, fast de med orätt och skadligt ämne har ätit upp de fattigas svett och möda. De har tagit från de fattiga och delat ut till de rika. Vad världsherrarna delar ut till de rika, då de av äregirighet håller kalas, den kostnaden skall tas ut från de fattiga. Och vad krögarna slösar av äregirighet, då de bjuder på drycker åt sina likar gratis, den förlusten får de fattiga drinkarna betala. Men varken världsherrarna eller krögarna har ändå syndat, fast de tar från de fattiga och delar ut till de rika, utan de anser sig ha hjälpt de fattiga, då de utsuger för en brännvins-sup den sista skärven från de fattiga drinkarna.

Men inte har de fattiga drinkarna sparat sin egendom till skydd och näring för de nakna barnen, utan de fattiga drinkarna var så kärleksfulla mot krögaren, att de lät klä av sig för en eller två brännvinsuppar. Men varken drinkarna eller krögarna tänkte på hustrur och barn som grät av hunger. Nu torde krögaren säga på domedagen: "Jag har förbarmat mig över de fattiga drinkarna och gett dem livets vatten då de var i nöd."

En fattig drinkare kan utan vidare med gott samvete säga: "Gud gjorde mig fattig. Därför är de kristna skyldiga att försörja mig." Jag har ofta hört sägas till' fyllhundarna, när de kommer till en annans hus och begär mat: "Gå och ät där du har supit." Här passar visst Syraks ord, då han säger: "Gör gott mot den fattige, men ge ingenting åt den ogudaktige, ty han gör så mycket ont mot dig som du har gjort gott mot honom." Men detta bibelställe ger även utrymme för girigheten, om girighetsdjävulen får tolka Bibeln. Vi måste sålunda ta sådana vittnesbörd från andra bibelställen som inte ger utrymme för girigheten. Paulus säger: "Om du ser din ovän lida av hunger, så ge honom mat, om du ser honom törsta, så ge honom dryck. Då du gör detta, så samlar du glödande kol på hans huvud." På detta ställe finns inget utrymme för girigheten, ty hur den onde än skulle vrida och vränga detta bibelställe, så skulle han inte finna något försvar åt sig. Han skulle kanske kunna fråga: "Har Paulus befallt de kristna att samla brinnande kol på ovännens huvud? Där talar Bibeln orätt." Men vi säger rätt ut, att de kristna samlar glödande kol på ovännen,

då de ger bistånd åt de sorglösa fattiga och de kroppsligen behövande. Och även om de sorglösa är så otacksamma, att de belöna de kristna med miss-handel, när de fått bistånd, då de kristna förebrår de sorglösa för dryckenskap, lättja och hordom samt för högmod och grannlåt, för att den sorglöse fattige skulle inse varför han blivit fattig. Fast de sorglösa fattiga säger: "Gud gjorde oss fattiga." Men dessa blinda stackare inser inte vad det är för en gud som har gjort dem fattiga. De tror inte, att djävulen har gjort dem fattiga genom dryckenskap, lättja, hordom och högmod, förrän samvetet vaknar.

Men djävulens träl vredgas storligen av sympati mot de fattiga och säger: "Är det en rätt lära, att man skall skälla på de fattiga. Har inte Syrak sagt: Hör gärna på den fattige och svara honom ljuvligt och saktmodigt. Gör inte ett bedrövat hjärta ännu mer bedrövat." "Hör du nu", säger djävulen, när han kommer och uttyder Bibeln, "hör du, vad Syrak säger?" Nog kan djävulens träl även säga till en kristen så: Mer har jag hjälpt de fattiga än du. Och jag har inte skällt på dem, utan jag har tilltalat dem saktmodigt och vänligt enligt Syraks ord. Och var står det skrivet i Bibeln, att man skall skälla på de fattiga? Därför skäller de visst på de fattiga, att de fattiga inte mer skulle våga komma och tigga bistånd av dem. "Javisst!" säger djävulen, "det var rätt förklarad. Och är de kristna sådana?" Men åt vem tillhör dessa bibelord: "Den fattige har inget annat än ett ringa bröd, och den som tar bort det, är en mördare." Vilka är nu mördare? De kristna som gör de fattigas

hjärtan bedrövade, eller världsträlarna som tar de fattigas bröd och kastar det åt hundarna? Ty så gör världsherrar och krögare. De tar de fattigas bröd och kastar det åt hundarna, då de tar från de fattiga och delar ut till de rika. De bryr sig inte därom, att de fattigas brännvinstårar skall bränna dem för evigt, när de hederliga krögarna och fattiga drinkarna kommer till samma ställe.

Då börjar alla trasdjävlar skälla på krögaren och säga: "Du har genom din girighet och brännvinshandel bringat oss till detta fasansfulla ställe. Först har du berövat vår egendom i världen och därtill dödat våra kroppar före den bestämda tiden och slutligen har du fördärvat våra själar med flytande djävlaträck. Svara nu för våra själar, du mördare!" Men krögaren åter anklagar drinkaren och säger: "Är det jag som har mördat din själ? Det är ju du själv som har köpt. Själv har du fordrat, att jag måste stiga upp till och med om natten och ge dig brännvin. Må nu djävulen svara för din själ, han som upptände brännvinsbegäret hos dig." En sådan skön rättegång torde slutligen börja i helvetet mellan krögaren och den fattige drinkaren, och själve djävulen får döma dem, om drinkaren och krögaren inte gör bot och bättring här.

Fast nu nästan alla fattiga och sjuka tror att Gud gjorde dem fattiga, trots att det är uppenbart för alla, att det är djävulen som har gjort dem fattiga genom dryckenskap och hordom, samt även genom lättja och högmod, så måste en kristen dock hjälpa dem först kroppsligen så mycket som möjligt. En kristen måste i synnerhet hjälpa dem andligen

genom att visa åt denna världens fattiga, hur djävulen har gjort dem fattiga genom dryckenskap, lättja, grannlåt, högmod och hordom, för att de sorglösa fattiga skulle inse vad som är grunden till deras fattigdom. Ty många fattiga tror, att Gud har gjort dem fattiga, fast det är uppenbart, att det är djävulen som har gjort dem fattiga. En sorglös stackare förlitar sig dessutom på sin fattigdom och tror sig bli salig i den andra världen, då han varit fattig här. Likadant litar många rika på sin rikedom och tänker så: ”Då Gud så överflödigt välsignat mitt arbete och min möda i denna världen, älskar han säkert mig. Men om Gud älskar mig, kommer han säkert ihåg mig i den andra världen. Och Abraham var ju Guds barn, fast han var rik. David var ju Guds barn, fast han var rik.” Men den rike mannen, var hamnade han? Hör detta ställe alls till världens rika? Men en sorglös fattig tänker även så: ”Då Gud har gjort mig fattig i denna världen, säkert gör han mig rik i den andra världen. Den fattige ber ofta till Gud men aldrig den rike. Den fattige Lasarus blev visst salig, varför skall inte jag bli det?” Se, så lär djävulen de rika och de fattiga att lita på en falsk grund, och slutligen faller de båda i samma grop om de inte finner en bättre salighetsgrund.

I dagens heliga evangelium visar Frälsaren för den lagkloke fariséen, vem som är hans nästa. Och då det ännu finns många sådana, som inte riktigt vet vem som är deras nästa, måste vi genom något exempel visa dem, vem som är deras nästa. Men må den barmhärtige Samariten som kände sin nästa utan att

fråga, lära präster och leviter och alla herrar och bönder, som går förbi, att känna sin nästa i den mannen som hade kommit i rövarnas händer. Må den barmhärtige Samariten utgjuta vin och olja i såren på den mannen som ligger halvdöd på landsvägen, och lyfta honom upp på sitt lastdjur och föra honom till härbärgets, så att han skulle kvickna till och ännu se nådens sol skina innan den sista aftonen kommer.

Om du barmhärtige Samarit inte hjälper denne eländige man som nu ligger halvdöd på landsvägen, så skall han säkert dö för evigt, och korpar och alla skogens odjur får tillfälle att slita och sarga honom. Vålnader² och skogsdjävlar får glädjas och skratta och säga: ”Den människa som begav sig i väg från fördärvets stad till evigheten dog på vägen.” Men vi har dock hoppet, att fast denne eländige människa nu ligger halvdöd på vägen och är så gott som helt omedveten om både denna och den kommande världen, skall han likväl bli delaktig av den nådige Samaritens barmhärtighet. Han lyfter honom på sitt lastdjur och för honom till härbärgets för att han måtte kvickna till och se solen skina. Hör o nådige Samarit, denne eländige, nakna och sårade mannens suckan. Fader vår som är i himlen o.s.v.

Evangelium: Lukas 10: 30 - 37

Dagens evangelium förklaras på många sätt. Somliga tror, att detta som omtalas i evangeliet verkligen har skett. Andra menar, att det endast är en liknelse för dem som inte vet vem som är deras nästa. Andra åter förmodar, att

med den barmhärtige Samariten förstås Frälsaren själv, som förbarmar sig över de botfärdiga, det vill säga, de av andliga rövare sårade själarna och för dem till härbärg. Låt oss nu genom Guds nåd betrakta den barmhärtige Samariten.

Första betraktelsen: hurudan människa är den nådige Samariten? **Andra betraktelsen:** vem är den människa som har fallit i rövarens händer?

Må Gud ge sin nåd, för att alla som fallit i rövarehänder måtte bli hjälpta innan de dör på vägen. **Amen!**

Första betraktelsen. Hurudan man är den nådige Samariten? I världens tycke är han en dålig människa. För det första är han född av en dålig släkt. För det andra har han en sådan **virrig** tro, att fariséerna och de gamla kristna inte vill umgås med denne Samarit. Fariséerna och de gamla kristna går inte alls in i Samaritens hus, ty de fruktar att de orenar sig om de umgås med Samariten. Alla hederliga och dygdiga människor går förbi hans hus, **ty han har en falsk tro. De fruktar för att de skulle bli smittade av villosjukan om de skulle umgås med honom.** Samariten vet väl, att han är föraktad och försmådd av judarna som undervisats i Moses rätta lära och varit kristna från barndomen. Judarna ville inte ens dricka vatten³ som Samariten hade öst. Därför sade den samaritiska kvinnan som Frälsaren begärde vatten av: ”Hur kan du som är jude, begära vatten av mig?” **Hon visste att alla människor som har Samaritens tro, var så föraktade och försmådda av judarna, att judarna inte alls ville ha något umgänge med Samariten.**

Samarit var också det värsta öknamn man kunde ge en människa. Judarna kunde inte smäda Jesus med värre öknamn än **med namnet Samarit:** ”Du är Samarit och du har djävulen. Du är villoande. Du är ingen rättskaffens människa, då du inte ger hederliga människor samvetsfrid.” I fariséens och den gamle kristnes tycke är Samariten värre än en hedning. Fariséen är nämligen⁴ en gammal kristen som varit kristen från barndomen, fast han inte vet hur han blivit kristen. Fariséens kristendom består i att han är omskuren eller döpt, att han är av Abrahams säd eller född av kristna föräldrar, att han är uppfostrad i Moses eller Luthers tro, att han ätit påskalammet eller tagit emot nattvarden, att han levt dygdigt och hederligt, att han inte bötfällts för fylleri, krögeri eller sabbatsbrott. På denna gamla kristendom litar nu fariséen och den lagkloke. Men han vet ändå inte vem som är hans nästa, fast han läser lagens summa efter katekesen. Han håller inga andra för sin nästa än de gamla kristna som har samma tro som han. Samariten som har en annan tro och som är mycket föraktad för sitt skällande och hatad av fariséen⁵, är ännu sämre än en hedning. Han är inte fariséens nästa. Om Samariten skulle unna fariséen⁶ samvetsfrid, så kunde han någorlunda tåla hans åsyn.

Men då Samariten är så ivrig att skälla på fariséen och kalla honom för skrymtare och munkristen, ett horiskt släkte och huggormars avföda, och därtill dömer denne dygdige och hederlige man till helvetet, då börjar ormynglen röra sig i hjärteroten. De sju djävlar

som fariséén bär i sitt hjärta börjar sparka, då de inte längre får sova i fred. Nu tar den gamle kristne stenar⁷ från marken, en käpp eller vedträn och ämnar med dem lära Samariten som inte ger honom samvetsfrid. Den gamle kristne vredgas så mycket av nitälskan för sanningen, att till och med gallan spricker. Egenrättfärdighetens svarta blod jämte gallan dryper från levern och hedern dryper från mjälten. Girigheten börjar även röra på sig i **ändtarmen**, då Samariten fordrar att fariséén måste försona sina gamla brott och kasta från sig sin grannlåt⁸.

Fariséens heder är så stor, att han alls inte vill bekänna sina missgärningar. Alla dessa den ondes änglar som bor i fariséens kött, nämligen andligt hat i gallan, egenrättfärdigheten i levern, äredjävulen i mjälten, *girighetsdjävulen i ändtarmen, hordomsdjävulen på sitt håll*,⁹ stiger endräktigt upp i fariséens skalle och gör honom så blind att han inte längre vet vem som är *hans nästa*. Men Samariten som¹⁰ inte ger honom samvetsfrid måste dräpas och utrotas från landet¹¹, ty han stiftar ofrid i landet och fördärvar fariséens kristendom.

Vet du nu, gode farisé, vem som är din nästa? Ingalunda är Samariten din nästa, han som skäller på dig och dömer dig. Men de är fariséens nästa och trosbröder som går fina och håller kalas, dopöl och gravöl, som anser brännvin för lovligt, som välsignar i kyrkan och svär på krogen, är gudfruktiga i kyrkan och ogudaktiga¹² bakom kyrkan, är **dygdiga i kyrkan och bedriver hor bakom kyrkan**, är nyktra i kyrkan och berusade bakom kyrkan.

Se, sådana **människor** är fariséens nästa och trosbröder! Men Samariten som¹³ är en villoande, en falsk profet och stadd i andligt högmod och därtill skäller på fariséén och inte ger honom samvetsfrid, han är inte fariséens nästa utan en dålig och stygg människa, den ondes ängel, Guds och människors fiende som borde dräpas och utrotas från landet¹⁴, ty han har sagt: ”Jag är Guds Son.” Känner du nu, gode farisé, vem som är din nästa? Är Samariten din nästa? Nej, nej, utan dygdiga horor¹⁵ som kysser dig, ärliga tjuvar som skyler din ondska, barmhärtiga krögare som svalkar din tunga med djävlaträck¹⁶, nyktra fyllhundar som inbjuder dig på bröllop, världsherrar och hederliga bönder som ger dig samvetsfrid, de är fariséens nästa. Men Samariten som anklagar och dömer hederliga människor, han torde vara djävulens nästa. ”Du är Samarit och du har djävulen”, sade fariséerna till Frälsaren, när han började skälla på dem genom att kalla dem för skrymtare, huggormars avföda och ett horiskt släkte. Om denne Samarit hade lovat och prisat dem, skulle de kanske ha erkänt honom som sin nästa. Men då han började anklaga och döma dem, fick han höra namnet Samarit. Och detta var nu i andlig mening den nådige Samarit som förbarmade sig över den eländige mannen som hade fallit i rövarhänder.

Andra betraktelsen. Vem är den människa som hade fallit i rövarhänder? Låt oss nu betrakta denne man, i vilket bedrövligt tillstånd han är, innan Samariten kommer och förbarmar sig över honom. Frälsaren har inte nämnt varför denne man begav sig ensam på en sådan

färd, där rövare höll till. Andra människor brukar vänta på reskamrater, när de hör att rövare är i farten. Men denne stackare måste fara ensam från staden Jerusalem eller fördärvets stad och söka det rätta fäderneslandet. Vi vet inte om han ens var utrustad med stridsvapen. Han vandrade kanske som en kontryss som blott hade handelsvaror med sig. Nog hade den ensamme vandraren lite pengar eller varor i ryggsäcken, ty inte kan rövorna råna en utfattig man. Då nu rövorna började röva hans varor, gjorde han utan tvivel motstånd men hans krafter var otillräckliga, eftersom de var många som slog honom halvdöd. **Säkert slog de honom först och sedan tog de bort hans matsäck som han hade med sig då han begav sig i väg. Därefter tog de bort hans handelsvaror. Och då han var så illa misshandlad att han låg halvdöd på vägen, orkade han inte längre ens ropa såsom tidigare, då rövorna anföll honom.**

Nu hände sig att en präst, en levit och en Samarit råkade komma samma väg, dock inte i sällskap, **utan alla var för sig**, ty inte ville prästerna då och inte heller nu gå tillsammans med en Samarit som är en separatist. Och leviten som då utförde klockarens tjänst undvek också Samaritens sällskap för att inte bli smittad av hundsjuka.

Nu låg den eländige¹⁷ människan som fallit i rövarhänder, halvdöd vid vägen, naken, blödande och sårad. Först kom prästen, såg på honom och gick förbi. Likaså leviten, **såg på honom och gick förbi**. Ingendera kände denne man som sin nästa, ty varken prästen eller leviten har känt denne man som sin näs-

ta ens när han var **en levande människa**, mycket mindre nu, då han ligger¹⁸ halvdöd, och det inte är¹⁹ säkert, om han skall kvickna till mer.

Många torde även vara glada däröver, att det gick så för denna eländiga människa. Fariséen säger **säkert**: ”Det har jag anat, att så skulle ske.” Men prästen och leviten ids inte ta på sig besväret att hjälpa mannen som ligger där halvdöd. De torde inte ha råd att hjälpa, då de inte har lust därtill. De är båda hederliga män²⁰ och därtill sådana kristna som i världen anses som kristna, inte sådana falska profeter som Samariten som hade djävulen. Prästen och leviten hade blivit kristna genom dopet och ända från dopet förblivit i den **rätta** mosaiska eller lutherska tron. Med ett ord sagt, denne präst och levit var båda hederliga kristna som ger hederliga människor samvetsfrid, och de ger även dödsfrid åt den människa som nu ligger halvdöd på vägen. Ingalunda börjar en sådan präst röra på en människa som är döende, fast denne präst annars lägger sorglöshetens plåster på samvetssåren, när ett litet hål²¹ uppstått på någon människas samvete. Men så stora och så blodiga sår som denne man hade, kan varken prästen eller leviten läka, ty de fruktar att blodet som flyter ur dessa sår fastnar på dem och fördärvar deras rena och friska samveten. De ser därför på den eländige **mannen som förr var en levande människa**, men nu ligger halvdöd, och låter honom dö i fred. **Ingalunda börjar prästen och leviten röra denna eländiga människa som nu ligger halvdöd. Inte börjar de utgjuta vin och olja i hans sår, ty de känner honom inte**

som sin nästa, inte heller som trosbroder. Men den nådige Samariten kunde inte blott se på den människa som så ynkligt sårats och misshandlats av rövarena, att han låg halvdöd, utan han förbarmade sig över honom. Fast denna halvdöda människa inte mer kan tala, och nästan inte sucka heller, ty prästen och leviten samt även andra människor betraktar honom nästan som död, men Gud ske lov, han är ännu inte helt död såsom fariséerna tror, utan det finns ännu litet liv kvar i honom. I varje fall i den mån, att livet är kännbart i honom. Men om den nådige Samariten inte kommer snart och gjuter vin och olja i hans sår, så kan han snart dö på vägen, och då får alla fariséer och världens dygdiga²² horor dricka gravöl och säga: ”Han skall inte mer komma och skälla på oss. Denna människa gav sig iväg först med väldig fart, men döden hann upp honom på vägen, och det har vi även anat.”

Håll inte gravöl alltför tidigt, ni världsherrar! Så länge liv märks i honom, hoppas vi att han ännu kvicknar till. Den nådige Samariten är på väg, han som fariséerna betraktar som separatist och falsk profet. Men han har den tron att kärleken till nästan inte blir uppfylld genom att man ser på den som håller på att dö. Inte blir kärleken till medmänniskan uppfylld därigenom att man bara ömkar sig över de fattiga och nödställda, utan man måste besvåra sig något för den eländige. Man måste offra något för de fattigas underhåll. Prästen och leviten hade den tron, att kärleken till nästan uppfylls genom att man ser på de eländiga, ömkar sig över dem och sedan går förbi. Men den barmhärtige

Samariten kunde inte tänka så, utan hans samvete fordrade, att han måste hjälpa den som fallit i rövarhänder.

Denna eländiga människa hade förlorat allt som var nödvändigt för en vandringsman. Den penning eller det pund, som han skulle driva handel med, hade bortrövats. Den matsäck varmed han skulle leva för evigt var borttagen. Och den levande anden som fanns i honom finns kvar endast i den mån att den inte helt utplånats. Men anden bevaras inte länge i honom²³, ty han ligger halvdöd på landsvägen med blodiga sår men med *död känsel*²⁴, så att han inte längre vet något om denna eller den kommande världen.

Kom snart, o nådige Samarit, och hjälp denne eländige man innan han mister livet. Kom snart och gjut vin och olja i hans sår, innan de börjar ruttna! Lyft upp honom²⁵ och lägg honom på ditt lastdjur och för honom till härbärgat innan solen går ned! Så är det vårt hopp att denne halvdöde ännu kvicknar till fast han är i dåligt och eländigt tillstånd, då han inte mer orkar tala. Han orkar inte bedja. Han orkar inte ropa. Han orkar knappast sucka. Han kan inte själv förklara, hurudan han var när han begav sig på vandring på denna väg. Han kan inte tala om var rövarena anföll honom, varför de kom och rövade hans handelsvaror och varmed dessa rövare misshandlade honom. Vi förmodar att dessa rövare alla var förenade.²⁶

Den första heter ovaksamhet som kommer över dem som vandrar mot evigheten med handelsvaror. När de har vandrat en kort sträcka kommer den andra rövaren som heter trötthet. De orkar

inte mer driva handel. Sedan kommer sömnaktigheten. Den stöter vandringsmännen till sidan av vägen. Och det finns många rövare som misshandlar de resande, i synnerhet sådana resande som inte har sådana stridsvapen som andens svärd, trons sköld och salighetens stål-hjälm. Sådana vandringsmän blir misshandlade av de andliga rövarna, till exempel världskärlek, andlig lättja, ovaksamhet och sömnaktighet i örtagården. Dessa rövare misshandlar de resande i den mörka skogen där de vandrar. Ty på många håll finns blott en mörk skog varigenom himlavägen går. Och i den mörka skogen håller rövarna till och de spejar efter de vandrande. En rövare är den gamle Adam som skjuter såsom med en gevärskula. Han skonar ingen. Men rövarna anfaller inte dem som inte äger någonting.

Du av rövaren sårade människa! Du eländiga själ som ligger halvdöd på vägen och är fullständigt omedveten om både denna och den kommande världen! Hur tror du att du klarar dig, om den nådige Samariten inte kommer för att hjälpa dig snart? Du skall dö på vägen så som många av dina vandringsskamrater redan dött på vägen, om den nådige Samariten inte snart kommer och lyfter dig på sitt lastdjur. Men vi bör hoppas att den nådige Samariten är på väg till dig. Den nådige Samariten som inte kan lämna sådana att dö på vägen, i vilka han ännu känner en gnista av liv. Där- emot de som redan har dött och tappat känslan²⁷, dem kan han inte hjälpa mer.

O nådige Samarit. Kom snart och hjälp denna eländiga människa som nu ligger halvdöd på landsvägen. Kom

snart innan han dör helt. Kom snart, innan solen går ned, och lägg honom på ditt lastdjur. Utgjut vin och olja i hans sår och för honom in i härbärgen. Och då du redan betalt för honom åt husfadern, så betala ännu för honom åt husfadern, då du återvänder som du har lovat. Vi hoppas att du snart skall komma tillbaka, och att du då skall ta denne av rövaren sårade människa med dig till de eviga boningarna, där det inte mer finns några rövare, där du föder honom med manna som faller från himlen. Där skall denna eländiga människa tacka dig i evighet för din stora nåd, då du tog honom på ditt lastdjur, att du utgöt vin och olja i hans sår, att du betalade för honom åt husfadern, att du hjälpte honom till livet nu och i evighet. Amen.

Originalmanuskript / FKHS Aunos samling / Nationalarkivet Helsingfors
UP / P 1059 / SW 426 / B 263

¹ UP tillägger: fattiga ² Finska: hattarat

³ UP = B = SW tillägger: ur den brunn

⁴ UP = B = SW tillägger: i sitt tycke

⁵ B = SW: fariséerna ⁶ UP = B = SW: sin nästa

⁷ B = SW: en sten ⁸ B = SW: prydnader

⁹ Dessa ord rader saknas även i UP

¹⁰ Kursiverade ord saknas i SW s. 427. Tryckfel?

¹¹ B = SW: jorden ¹² B = SW: gudlösa

¹³ UP = B = SW tillägger: blott ¹⁴ B = SW: jorden

¹⁵ B = SW: skökor ¹⁶ UP = B = SW: drakgift

¹⁷ B = SW: olycklige ¹⁸ B = SW: låg

¹⁹ B = SW: var ²⁰ B = SW: människor

²¹ B = SW: sår ²² B = SW: kyska

²³ UP = B = SW: är inte stark i honom

²⁴ finska: kuolleella tunnolla

²⁵ UP = B = SW tillägger: från vägen där han ligger halvdöd

²⁶ Slutet enligt manuskriptet. Avviker från UP.

²⁷ manuskriptet: tunto

Därför böjer jag mina knän inför vår Herres Jesu Kristi Fader, som är den rätte Fadern till alla som i himlen och på jorden kallas för barn, för att han efter sin härlighets rikedom måtte ge er kraft så att ni genom hans Ande skulle bli starka i er invärtes människa, att Kristus genom tron må bo i era hjärtan. Ef. 3: 14 -18

Dessa ord skriver den helige Paulus till de kristna som redan hade blivit stadiga i *sin kristendom*¹. Fast han i början av sitt brev ber dem komma ihåg, att de hade varit hedningar och främlingar i Israel och levt utan Gud i världen. Men sedan de genom Paulus predikan hade omvänt sig från hedniskt leverne och blivit delaktiga av Guds nåd, var de inte längre *gäster och främlingar*², utan de heligas husfolk och Guds familj.

Detta skriver han till efesierna i tredje kapitlet och säger slutligen i *den fjortonde och de följande verserna*: ”Därför böjer jag mina knän inför vår Herres, Jesu Kristi Fader, som är den rätte Fadern till alla som i himlen och på jorden kallas för barn.” Han är sålunda inte hedningarnas Fader, utan endast deras Fader som kallas för barn i himlen och på jorden. Hedningarna tror att Gud är alla hedningars Fader. Så tror även judarna som sade till Jesus: ”Vi har en Fader, nämligen Gud.” Men han är varken judarnas eller hedningarnas Fader, utan han är deras rätte Fader, som i himlen och på jorden kallas för barn. Döpta hedningar brukar ofta stjäla nåd från Gud på det sättet, att de tillägnar sig

skapelsenåden, fast det är ett faktum att Gud inte har skapat blott hedningar utan även djävlar. Vad hjälper dem att tro, att Gud har skapat dem, då de har övergivit Gud och gått så långt bort från honom, att de inte längre känner honom? Hedningarna säger: ”Det är inte djävulen som uppehåller oss, utan det är Gud som uppehåller även oss.” Men vad hjälper dem tron att Gud uppehåller dem till kroppen, då det är djävulen som råder över dem. Det är sant att Gud i skapelsen gett hedningarna en naturlig och uppehållande livsande, varigenom de lever i världen, men djävulen tar bort även denna livsande före den bestämda tiden, då han lär dem att förstöra sin hälsa.

*Sålunda har hedningarna i viss mån förlorat delaktigheten till skapelsenåden, därför att djävulen dräper dem före den bestämda tiden, dels genom världens sorg*³, som enligt Paulus åstadkommer döden, dels genom dryckenskap. Och hedersdjavulen dräper somliga *före den bestämda tiden*⁴, och hordomsdjavulen skördar somliga,⁵ likaså vredesdjavulen och girighetsdjavulen. Alla dessa djävlar förkortar hedningarnas liv och driver dem till helvetet *före den bestämda tiden*⁶, fast hedningarna tror att Gud underhåller dem ända fram till den bestämda tiden, men det stämmer inte. Gud har gett envar en naturlig och uppehållande livsande som skulle bestå i människokroppen om djävulen inte dräpte den före den bestämda tiden. Gud är inte skyldig därtill, att människor dö, utan det är djävulen som är skyldig därtill, ty han åstadkom lidandet och döden för människan genom synden.

Gud är inte skyldig därtill, att de flesta hedningarna dör före den bestämda tiden, utan det är djävulen som är skyldig därtill, han som dräper dem före den bestämda tiden.

Sålunda har djävulen även delvis berövat hedningarna skapelsens nåd, fast de säger att Gud har tillåtit djävulen dräpa dem *före den bestämda tiden*⁷. Men detta är inte Guds skickelse, då hans vilja inte har varit att människan skall komma i djävulens våld. Men det har skett alldeles mot Guds vilja, att människan gett sig i djävulens våld. Nu har Paulus skrivit *till de kristna* att Gud är *den rätte* fadern till alla som i himlen och på jorden kallas för barn. Han är sålunda inte Fader till hedningarna som inte har blivit Guds barn. Han är inte judarnas Fader, fast de har den falska⁸ tron att Gud är deras Fader. Utan Frälsaren har sagt att de är av den fadern djävulen.

Paulus ber för de kristna, att Gud måtte ge dem kraft att de genom hans Ande må *bli starka*⁹ i sin invärtes människa. Denna inre människa är den nya människan som borde växa och bli stark i nåden och kärleken. Men om världskärleken slipper in i de kristnas hjärtan, så undrar jag, hur mycket den inre människan tillväxer.¹⁰ Den inre människan är i mycket stor fara, om den utvärtes människan inte är under tuktan. Paulus har på många ställen talat om den inre människan som är den nya människan, och den utvärtes människan är den gamla människan som måste korsfästas och dödas genom daglig ånger och bättring. Den gamla människan vill ofta döda den nya människan.¹¹ Det blir besvärligt

för den gamla människan att dagligen bära den nya människan och vara henne underdånig. Den gamla människan vill först söva den nya *människan* och då hon inte lyckas söva henne, blir *den gamla människan*¹² irriterad och vill döda den nya människan. *Om den nya människan inte är vaksam, kommer den gamla människan och dräper henne.* Beklagligtvis har den gamla människan redan dödat många, och somliga har hon uttröttat så, att de inte mer orkar vaka och be. Världskärleken och världens sorg betungar den nya människan, därtill kommer otålighet *och missnöje.* Slutligen kommer lättsinne i synnerhet för de unga. Hordomsdjavulen och girighetsdjavulen gör nådetiden lång och döden flyttas långt framåt. Döden är inte så nära som då den gamla människan var i födslovånda. Då var döden alldeles nära.

Hur skall den nya eller invärtes människan växa och bli starkare, då den gamla människan vill söva och döda henne? Måste väktaren alltid ha basunen för munnen och ropa? Skall det alltid finnas en sömnklockare som bultar med Moses stav, så att man¹³ inte kan sova? Paulus säger: ”Jag böjer mina knän inför vår Herres, Jesu Kristi Fader, som är den rätte Fadern till alla som i himmelen och på jorden kallas för barn, att han måtte efter sin härlighets rikedom ge er kraft, att ni genom hans Ande skulle bli starka i er invärtes människa och att Kristus genom tron må bo i era hjärtan.” Samma himmelska lycka tillönskar även jag er som förut har varit hedningar och levde utan Gud i världen, så som ni väl minns ert förra leverne.

Men jag ser att världen vill stjäla hjärtat av många och fördärva den första kärleken.

Kan Kristus genom tron bo i ett hjärta där världskärleken råder? Jag ser av Guds ord, att Kristus vill bo ensam i de kristnas hjärtan. Han kan inte samsas med världskärleken, inte heller med andra djävlar¹⁴. **Men om världen härskar i hjärtat, måste Kristus fly bort.** Jag hoppas att Kristus genom tron bor i någras hjärtan, men han stannar inte där länge, om världen blir kär och nådatiden lång och döden avlägsen, om de kristna blir lata att vaka och be, om lättsinnet får överhand, om hordoms och girighetsdjävulen får makten¹⁵, då blir Guds ande bedrövad och flyr bort från de kristnas hjärtan. Jag tillönskar dock er i likhet med Paulus, att Kristus måtte genom tron bo i era hjärtan, ty utan tro är det omöjligt att duga åt Herren.

Och ni vet också, att vårt liv är kort och mödosamt. Hur går det då för själen, om **döden kommer och** vi inte har en levande tro? Men hur skulle tron kunna bestå, där kristendomen är haltande och vacklande? Ibland kommer en fläkt av Guds Ande, när en i ordet och läran beprövad kristen trycker det levande ordet i hjärtat. Åter ibland då det inte finns någon som tuggar födan färdig åt dem, är man snart i sorglösheten och fast i världen. Därav kommer vacklandet i kristendomen och haltandet på båda sidor. Världskärleken och egenrättfärdigheten ingår förbund med varandra och rövar bort den levande tron från många, så att många som förr har burit kristen tro i hjärtat kommer om någon tid och säger: "Förr har

jag haft kristen tro men nu har jag den inte." Ändå vet man inte hur och när de skulle ha avfallit från tron. Om nu döden kommer i detta otrostillstånd, var hamnar då den trolösa själen, ty utan tro är det omöjligt att duga åt Herren.

Jag fordrar inte att er tro skall vara som nådetjuvens tro, som aldrig sviktar, som alltid är lika stark, oavsett om levernet **annars** är gott eller ont. Nådetjuven säger sig alltid vara vid foten av Jesu kors, fast han är vid foten av djävulens kors. Men en kristen kan inte alltid vara så stark i sin tro på grund av det inneboende fördärvet och för den förfärliga striden och kampen mot djävulen och världen vilken strid är en kristens kallelse. Men det förvånar mig, hur en kristen kan vara obekymrad när han har tappat tron och dock inte vet vilken stund Herren kommer och hämtar honom.

¹⁶ Paulus säger: "Pröva er själva, om ni är i tron!" Men tron står inte i människans egen makt utan det beror på ständigt tiggande, om Herren ger den.¹⁷ Jakob säger: "Om någon saknar vishet, så må han be Herren därom, att den måtte ges honom." Och säkert måste en kristen vara en tiggare, särskilt då han tappar tron, ty Paulus säger att den rättfärdige lever av *sin tro*¹⁸. Och när en kristen känner att hon håller på att tappa tron, fast han en gång har blivit rättfärdiggjord, så måste han börja kämpa, så att åt honom måtte ges kraft att tro, annars måste han förgås i sin otro. Och då **nu** nådetiden är så kort, och ingen vet när döden kommer, så borde¹⁹ de få själar som har insett hur farlig den här världen är och hur hastigt denna nådatid

flyr kämpa, sträva och längta, så att inte fienden genom världskärleken får tillfälle att stjäla hjärtat och genom egenrättfärdigheten röva bort deras tro. Ty jag ser och känner, att genom stor vedermoda måste människan ingå i livet. Petrus skriver även: ”Om den rättfärdige med knapp nöd blir salig, hur går det då för den ogudaktige och syndaren?” Om även de få själar som har börjat kämpa i tron avfaller från sin dyrbaraste²⁰ tro och går till världen, så torde den ondes änglar få glädje över de kristnas fall, såsom de redan har fått glädje över många. De har klara ögon att se de kristnas fel. Och om en kristen snavar så är de genast redo att ropa åt världen: ”Se, sådana är de kristna!” Men sina egna synder gräver de *ned i dynghögen*²¹. Det är inte utan orsak skrivet i Uppenbarelseboken, att den onde är Guds barns åklagare natt och dag. Och samma natur²² har hans trälar. De är Guds barns åklagare, och därför har fienden fått så stor makt över dem, att de inte kan göra bättring. De är förhärjade och den onde har förblindat dem, så att de inte ser fast de skulle se, och inte hör, fast de skulle höra, ty de har blivit lomhörda.

Men vi har hoppet, att de få utvalda själar som är kallade till det underbara ljuset och till salighetens kännedom²³ genom vår Herre Jesus Kristus, *skall* sträva och skynda framåt, så att fienden inte skall få förgöra deras dyrt återlösta själar och sänka dem i evigt mörker, såsom den store Korsbäraren har lovat hjälpa dem som i sin nöd ropar²⁴ till honom. Det återstår inte lång tid här i sorgedalen. En korsbärare som följer

Jesu blodiga spår från fördärvets stad till Golgata och under denna vandring blir begabbad och förföljd av världens hop, är dock inskriven i livets bok. Och vi hoppas, att den store Korsbäraren och blodbestänkte Konungen skall ge honom mer kraft, så att han inte dignar på vägen.

Därför säger²⁶ Paulus: ”Jag böjer mina knän för vår Herres Jesu Kristi Fader, som är den rätte Fadern till alla som i himlen och på jorden kallas för barn, för att han måtte efter sin härlighets rikedom ge er kraft och uthållighet så att ni skulle genom hans kraft bli starka i er invärtes människa, att Kristus genom tron skulle bo i era hjärtan, och att ni måtte vara rotade och grundade i kärleken, så att ni tillika med alla de heliga till fullo förmår fatta, vad längden, bredden, djupet och höjden av Guds kärlek är, och skulle känna Kristi kärlek som övergår all kunskap, att ni skulle vara uppfyllda av all Guds fullkomlighet. Men honom som förmår göra allt överflödigt, långt mer än vi ber eller förstår, efter den kraft som är verksam i oss, honom tillhör äran i församlingen *som är i Kristus Jesus*²⁷ genom alla tider, från evighet till evighet, amen!

1. Delvis bevarat originalmanuskript / Laestadiana 1 Bk: 5 / Uleåborgs landsarkiv

2. Avskrift / Laestadiana 8 / Uleåborgs landsarkiv
Husförhörspredikan hållen i Kangosfors.
III P / P 730 / SW 431 / B 268

- ¹ B = SW: tron
- ² B = SW: främlingar och utbölingar
- ³ B = SW: världsliga bekymmer
- ⁴ B = SW: i förtid
- ⁵ III P = B = SW tillägger: härifrån
- ⁶ B = SW: i förtid
- ⁷ B = SW: i förtid
- ⁸ B = SW: oriktiga
- ⁹ B = SW: växa till
- ¹⁰ III P = B = SW tillägger: ty
- ¹¹ III P = B = SW tillägger: ty
- ¹² B = SW: hon
- ¹³ III P = B = SW: inre människan
- ¹⁴ III P = B = SW: fiender
- ¹⁵ B = SW: väldet
- ¹⁶ III P = B = SW tillägger: aposteln
- ¹⁷ III P = B = SW tillägger: aposteln
- ¹⁸ B = SW: tron
- ¹⁹ B = SW tillägger: åtminstone
- ²⁰ B = SW: allra heligaste
- ²¹ III P = B = SW: djupt ned
- ²² B = SW: sinne
- ²³ B = SW tillägger: skall
- ²⁴ B = SW: flyr
- ²⁶ III P = B = SW tillägger: aposteln
- ²⁷ B = SW: och i Kristus Jesus. Avviker även mellan den finska och den svenska Bibeln.

När de rättfärdiga ropar, då hör Herren och hjälper dem ut ur all deras nöd. Ps. 34: 18

Med anledning av vår upplästa text skall vi denna heliga stund genom Guds nåd besinna, hur Herren hjälper de rättfärdiga ut ur all deras nöd, när de ropar till honom. 1. Hur Herren hjälper ut ur den andliga nöden. 2. Hur Herren hjälper ut ur den kroppsliga nöden.

Konung David från vars 34:e psalm vår heliga text är hämtad, har varit i andlig och kroppslig nöd här i världen. Han har varit både ung och gammal, fattig och rik. Han har varit i andlig och kroppslig nöd och vet således av egen erfarenhet, att Herren hjälper de rättfärdiga ut ur all deras nöd, när de ropar till honom.

Första betraktelsen: Herren hjälper de rättfärdiga ur den andliga nöden när de ropar till honom. De ogudaktiga känner inte den andliga döden, emedan det andliga livet är för dem alldeles fördolt. De känner inte den andliga sorgen som David fick erfara. [De ogudaktiga känner inte heller den förtvivlan som David klagat över.](#) De känner inte djävulens frestelser och anfäktelser som Luther fick erfara. Ty djävulen anfäktar inte sina trogna tjänare som tjänar honom med tankar, ord och gärningar. Själafienden¹ vill inte [onödigtvis](#) skrämman bort sina bästa vänner ifrån helvetet och avgrunden. Men de rättfärdiga plågar han ofta med frestelser och anfäktelser. Han vill störta dem i förtvivlan.

Liksom David måste de rättfärdiga ropa till Herren i sin andliga nöd, ty inte känner den ogudaktige någon andlig nöd. I alla fall har man hittills aldrig hört den

ogudaktige klaga över sin andliga nöd. Aldrig har man hört honom klaga över Satans anfäktelser. Aldrig har man hört den ogudaktige ropa eller klaga som David: ”Min Gud, min Gud, varför har du övergivit mig?” [Men den rättfärdige måste ofta ropa till Herren och klaga som David: Min Gud, min Gud, varför har du övergivit mig?](#)

När David föll i förtvivlan, när han var i den djupaste själanöd², då måste han ropa till Herren: ”Min Gud! Min Gud! Varför har du övergivit mig?” När han var i samvetsqual, då måste han klaga: ”Ur djupet ropar jag till dig, Herre!”³

Men den ogudaktige ropar aldrig ur det andliga djupet⁴, och aldrig känner han sig vara övergiven av Gud, liksom David och Kristus. David kände sig ibland, och inte så sällan heller, vara övergiven av Gud, men det var inte i den kroppsliga nöden som han kände sig vara övergiven av Gud, ty i den kroppsliga nöden visade han sig vara alldeles oförskräckt och utan fruktan, emedan Gud styrkte honom och gav honom mod och hopp. Men i sin andliga nöd kände han sig vara övergiven av Gud. På samma sätt måste Kristus klaga i sin andliga nöd: ”Min Gud, min Gud! Varför har du övergivit mig?” Fast det inte var någon förtvivlan över egen salighet som försatte Frälsaren i själanöd, utan det var en förtvivlan över de ogudaktiga människorna som plågade honom. Det var det ogudaktiga släktets syndaskuld som föll så tungt på hans samvete⁵ först i Getsemane och sedan på korset. I detta ögonblick kände han sig vara övergiven av Gud, emedan han förtvivlade över människosläktet. Han tvivlade, huruvida det kunde vara möjligt

att någon själ kunde räddas ifrån avgrunden. Men David, han tvivlade över sin egen själs frälsning. Han tvivlade huruvida det kunde vara möjligt att en så stor syndare kunde få någon nåd. Och just då var han i själanöd, när han föll i förtvivlan om sin egen själs frälsning. Och i sådana ögonblick kände han sig vara övergiven av Gud. Och då ropade han: ”Min Gud, min Gud, varför har du övergivit mig?” Likväl ser vi av dagens text, att David inte ropade förgäves i sin andliga nöd.

Men hur ropar nu den ogudaktige, när han kommer i någon nöd? Jo, han ropar vanligen efter djävulen. Han ber sin gud med svordomar. I någon andlig nöd kan den ogudaktige inte komma, ty han har ju aldrig haft något andligt liv så att han kunde frukta för den andliga eller eviga döden. Aldrig har han haft någon andlig rikedom så att han kunde frukta för andlig fattigdom. Dessutom faller den ogudaktige aldrig i förtvivlan, ty hans bästa vän, djävulen, ombesörjer nog att den ogudaktige inte skall börja grubbla⁶ och tvivla på sin salighet. Då denna världens gud har förblindat de otrognas sinnen, att de skall tro lögnen, säger Paulus, så verkar han på deras hjärtan genom de nådemedel som han har att tillbjuda, nämligen brännvin, dans, spel och andra världsliga nöjen såsom horvisor, supvisor, löst snack och prat, men i synnerhet verkar han genom buksorgen och det andliga hatet till de kristna. Han verkar, säger jag, i de ogudaktigas hjärtan en sådan sorglöshet och lättsinnighet, att de aldrig tvivlar om sin själs salighet. Och därför kan de aldrig få någon sann ånger, ty om Guds Ande någon gång fick så pass rum i deras

hjärtan, att de med allvar började tänka på döden och domen eller på det stora ansvaret i evigheten, så kommer lättsinnighetsdjävulen och säger: ”Varför skall du grubbla på den saken. Nog blir du salig med mindre grubbel, om du blott tror.”

Och vad vill denna världens gud att den ogudaktige skall tro? Jo, han vill, att den ogudaktige skall tro utan ånger, utan bättring, utan omvändelse, utan nyfödelse, utan helgelse, utan rättfärdiggörelse, utan försoning. Med detta villkor tillåter han dem att tro, men annars inte. Ty börjar någon grubbla, så säger han genast: ”Förvål, jag vill inte ha någonting att skaffa med en sådan, som gör sig gudfruktig och suckar och ängslas och bedrövas. Och slutligen säger han: ”Att tvivla på nåden är den största synd, det är en större synd att tvivla på nåden än att synda på nåden.”

Och nu far tvivlaren med fart till krogen eller dansstugan, eller till lekstugan, eller till andra syndiga nöjen och syndiga tidsfördriv, så att han inte ens får tid att tänka på det enda nödvändiga. **Marta tar igen sina hushållsbestyr och tycker det vara illa, att Maria sitter sysslolös vid Jesu fötter. Ja, hon klagar för Jesus, att Maria är så lat och försumlig: ”Herre, bryr du dig inte därom, att min syster låter mig tjäna allena?”** Här ser vi nu bilden av det världsliga hushållsbestyret som alljämt klagar för Frälsaren, att Maria är så lat och försumlig att arbeta. Och denna klagan hör vi ännu dagligen. Tänk om nu Marta skulle få Jesus av Nasaret på besök, vad skulle hon då stöka och böka och bul-la upp allehanda tårtor och bakelser. Men, Marta, Marta, du har bekymmer om mångahanda, men ett är nödvändigt! Just

detta enda nödvändiga lär Marta minst tänka på. Men nog har hon mycket lust att klaga på sin syster Maria, som är så lat och försumlig i sina hushållsbestyr. Dessa hushållsbestyr är likväl ett hinder för den sorglösa och obotfärdiga Marta, att hon inte har tid att höra på Jesu lärdomar. Det andra hindret är just detta knorrande och otålighet mot Maria, vilken hon måste anklaga för lättja och försumlighet i sitt jordiska värv. Marta måste bli ond på sin syster. Hon har redan fått klara ögon att se fel hos Maria. Måne det är rättskaffens med Marias andakt. Marta har fått fariséernas skarpa syn. Hon ser fel hos Maria, vilka Jesus inte ser. Hur hänger det ihop? Maria har fått bekymmer om det enda nödvändiga. Hon sitter nu och lатар sig och hör uppmärksamt på Jesu bot och bättringspredikan. Se detta kan Marta inte tåla, men hur går det slutligen med Maria? Kanske måste hon slutligen komma fram och gråta över Jesu fötter. Kanske måste hon slutligen bli så ångerfull och botfärdig, att hon måste gråta mitt för fariséernas ögon.

Se, så långt kan Marta aldrig komma med sitt hushållsbestyr. Aldrig kan hon bli så tokig, att hon börjar ångra sina synder mitt för de dygdiga fariséernas ögon. Så mycket heder har Marta i sitt förråd, att hon aldrig kan ångra sina synder för världen, ty hon har ändå den tron, att hon skall bli salig, fast hon inte gråter och jämrar sig för världen. Hon har dessutom inga öron för en sådan bot och bättringspredikan som Maria hör på. Hon har så många hushållsbestyr, att hon inte kan få något sant och allvarligt bekymmer om det enda nödvändiga. Och då hon tillika ser fel hos den

andra, så blir hon otålig. Hon blir ond. Det andliga hatet gör henne klarsynt. Och liksom djävulen är Guds barns åklagare natt och dag, så måste Marta redan här i tiden, ja till och med långt före än Maria kommit i den rätta syndaångern, bli sin systers åklagare inför Kristus, att hon är lat och försumlig i sitt arbete. Hur kan Marta göra bot och bättring, när hennes tid upptages först och främst av allehanda hushållsbestyr, och för det andra måste hon klaga på Maria, som är lat och försumlig i sina göromål. Därför har inte Marta tid att höra på någon bot och bättringspredikan, och kan således inte heller bli så tokig, att hon kommer i en så djup ånger, att hon börjar gråta över sina synder mitt för världens ögon. Marta kan aldrig komma i någon själanöd och därför behöver hon inte heller låta om sig som Maria.

Måhända har inte heller Marta varit en sådan hora som Maria. Därför behöver inte Marta ångra sina hordomssynder. Hon tror sig komma in i himmelriket utan ånger, utan bättring, utan ruese, utan samvetsqual. Se där, min kära Marta. Där har du nyckeln till skafferiet som för dig bakom ljuset och bort från ljuset till det syndiga världsmörkret. Där har du nyckeln till vinkällaren som är full med is som kyler ditt hjärta. Där har du nyckeln till bagarboden, där surdegen står och jäser över. Du har intet osyrat bröd att sätta fram på bordet, när du får så kärt främmande. Där har du nyckeln till mjölkkamaren, var surmjölken står och jäser över bräddarna, så att du inte har någon söt grädde att göra bakelser av när du fått så kärt främmande. Där har du nyckeln till matskåpet, var hushållsbekymret står och

lurar på dig så att du inte kan höra på den bot och bättringspredikan som predikas för dig. Och därför lär du aldrig kunna få någon sådan ånger som Maria fick, just därför, att hon var andäktig och hörde på Frälsarens bättringspredikan.

Du Marta, och hela ditt hushållsbestyr med denna världens hushållning, är ingenting annat än de obotfärdigas hinder. Ditt klara öga att se fel hos Maria är alldeles utan synförmåga i dig själv. Och din klagan över Marias försumlighet är ett hinder, varför du inte kan höra talas om annat än matskafferi, bagarbod, vinkällare, mjölk-kammare och vad annat som kan vara eller ligga dig ömt om hjärtat, såsom fåhus, höns hus och svinhus med mera. Därför har också ditt hjärta blivit ett svinhus var de andliga svinen göds.

Men Herren hör de rättfärdiga, när de ropar, och hjälper dem ut ur all deras nöd. David ropade till Herren i sin andliga nöd och fick tröst. Maria grät över Frälsarens fötter i sin andliga nöd och fick förlåtelsen. Men den sorglösa hopen kan aldrig komma i någon själanöd, och därför behöver den aldrig ropa efter hjälp, ty denna världens gud hjälper dem nog utan rop i deras byxångest och brännvinstörst.

Andra betraktelsen. Herren hjälper den rättfärdige i all nöd, säger David. Sålunda även i kroppslig nöd. Den rättfärdige blir hatad och förföljd av sina fiender såsom David blev hatad och förföljd av Saul för att han slagit tiotusen fiender. Det andliga hatet ligger och gror i fiendernas hjärta, och därför kan även de rättfärdiga komma i kroppslig nöd, liksom David. Men där ser vi, att Herren kunde hjälpa ur nöden. Ty David åkallade

Herren i sin kroppsliga nöd och därför fick han mod att *beslå sin fiende med lögn*⁷ mitt för hans ögon. Liksom David blev alldeles oskyldigt hatad och förföljd av sina andliga och kroppsliga fiender, så kan inte en kristen nu heller vänta sig annat än hat och förföljelse av världen, som inte kan tåla sanningen. Och därför måste en kristen bereda sig på den kroppsliga nöden, ty kristendomens fiender kan inte få någon samvetsfrid innan de fått läska sin törstiga strupe med de kristnas blod. Sauls onde ande plågar dem beständigt. Det andliga hatet till de kristna ligger beständigt och gror i deras hjärtan. Orm-ettret fräser i alla deras ådror så länge som David ännu lever. Därför måste en kristen vara beredd på hunger, landsflykt och kroppsligt lidande. Men just då, när nöden är som störst, måste den rättfärdige ropa till Herren.

Och David har mer än en gång fått erfara, att då de rättfärdiga ropar, så hör Herren och hjälper dem ut ur deras nöd. **Men den ogudaktiges bön är en styggelse inför Herren. På denna grund ropar nu de rättfärdiga till Herren och hoppas, att Herren hjälper dem ut ur all deras nöd.**

Om den stora draken öppnar sitt förfärliga gap och hotar att sluka det späda gossebarnet⁷, som den i barnsnöd ropande kvinnan föder fram i världen med sveda och värk, så ropar den rättfärdige till Herren, och han hör den rättfärdiges röst och hjälper honom ut ur all hans nöd. Men den ogudaktiges röst hör han inte, ty den ogudaktiges bön är en styggelse inför Herren, och därför skall alla kristendomens förföljare få sin lön. (Amen).⁸

**Original / Merikallios samling / Uleåborgs landsarkiv
III P / P 1552 / SW 621 / B 272**

¹ B = SW: djävulen

² B = SW: syndanöd

³ B = SW tillägger: Herre hör min röst. Låt dina öron akta på mina böners ljud.

⁴ B = SW: avgrunden

⁵ B = SW: hjärta

⁶ B = SW: sörja

⁷ B = SW: blotta sin fiende som lögnare

⁷ B = SW: dibarnet, manuskriptet: svenbarnet

⁸ Ordet "amen" finns inte i manuskriptet

Såsom synden genom en enda människa har kommit i världen, och för syndens skull döden, så har även döden kommit över alla människor, eftersom de alla har syndat. Rom. 5: 12

Vi hör av detta Paulus brev, varför döden har kommit i världen. Av detta förstår man även, att om synden inte hade kommit i världen, hade Adams barn kommit utan död till himlen. Nu fruktar alla sorglösa människor för döden, men denna dödsfruktan kommer inte över dem förrän döden själv trycker deras bröst. Om de tidigare fruktade för döden, skulle de utan tvivel börja göra bättring. Liksom dödsfruktan är väckelsens första kännetecken, så borde dödsfruktan komma över de sorglösa när de är i sina bästa krafter, så att de skulle hinna göra bot och bättring innan döden kommer. Men denna dödsfruktan är fjärran från de sorglösa. Bäst som de sysslar med världen, har de inte tid att tänka på döden och evigheten. **De har mycket att uträtta i världen.** Först då börjar de frukta för döden, när de känner, att det inte längre går för sig att stå emot döden. Och då måste de säga: "Det behagar mig inte." De flesta, säger jag, måste då döma sig själva till helvetet och säga: "Nu är det för sent att göra bot." **De är så upptagna av världsliga sysslor, att det som de borde ha gjort först har de lämnat till sist.**

De sorglösa uppskjuter sin bättring från dag till dag och från år till år. De älskar världen så **mycket**, att de inte nämns lämna den förrän döden kommer och avskär livets tråd. Alltså uppskjuter

de till sist saken, som borde göras först. Utan vidare tänker de, att det ännu inte är så bråttom med den saken. Inte kommer döden så snart. Utan vidare hinner jag göra bättring när döden kommer. **Så tänker utan tvivel de som känner att de ännu inte är helt redo att dö.**

Somliga den döda trons bekännare, **som har förstärkt sitt hjärta genom den döda tron** tänker, att de redan är redo att dö, men till slut, när döden kommer, börjar de tvivla på sin salighet. Detta är ett säkert kännetecken på den döda tron, **att den lämnar människan i tvivel om sin salighet, när allt tvivel borde upphöra. Vi vet att den levande tron blir desto starkare ju närmare evigheten människan kommer. Men den döda tron,** som verkar vara stark, när döden inte är nära, blir svagare, när döden kommer närmare, och till slut försvinner en sådan tro helt. Men däremot blir den levande tron så stark i döden, att en kristen kan dö med glädje. Vad säger den döda trons bekännare, när döden ställer deras tro på prov, så att de blir helt blottade. All den stulna nåd, varöver de förut yvades, blir avklädd. Döden berövar deras tro. De har ingen tillflykt mer. Låt ingen beröva din tro, nådetjuv. Göm väl ditt stulna gods, så att fiskalen inte finner det. **Lägg i källaren den nåd du stulit, så att döden inte finner den. Säg till de kristna, när de kommer för att rannsaka och visitera dig: "Jag vet, att Gud är nådig. Jag litar på Frälsarens nåd. Jag tror, att alla synder är förlåtna." Men döden kommer och berövar din tro, nådetjuv! Du har inte fått nåd, utan du har själv tillägnat dig den.** Utan rätt ånger har du börjat stjäla nåd. Därför berövar döden **din tro, och tar bort**

den nåd, som du på eget bevåg har stulit.

Vi har så många exempel på en rätt kristens död och nådetjuvars död, att vi inte längre behöver vara i ovisshet, hur nådetjuvarna går med tvivel in i evigheten, då döden berövar deras tro och tar bort deras stulna nåd, så att de måste gå helt utblottade in i evigheten. Men däremot ger den levande tron åt de kristna mod och glädje i döden, så att deras tro blir allt starkare ju närmare döden kommer. Inte kan döden beröva deras tro, även om den försökte det. Men döden törs¹ ju inte beröva deras tro, ty de är säkra på, att varken liv eller död, varken änglar eller höjder, varken makter eller krafter, kan skilja dem från den kärlek, som är i Jesus Kristus.

Vi borde idag betrakta, hur livets och dödens Herre uppväcker från de döda sådana **döda** som dör unga i synd och sorglöshet, och genom denna andliga död vårlar Föräldern² stor sorg och bedrövelse. Vi har så många gånger talat om den naturliga döden, och ändå har de sorglösa inte fått någon dödsfruktan. Därför skall vi nu tala om den andliga döden, så att de sorglösa bättre skulle få dödsfruktan, då de hör, varav den naturliga döden har fått sitt ursprung och vad denna död åstadkommer i evigheten, för vilket den nådige Herren Jesus bevare alla dödliga, att de inte skulle dö för evigt, innan Jesus möter dem med kraften av sin nåd. Må den himmelske Föräldern höra alla bedrövades och gråtandes bön, innan mullen kastas över liket³. Fader vår o.s.v.

Evangelium: Luk. 7: 11 - 17

Av dagens heliga evangelium får vi veta, att Jesus uppväckte från de döda en yngling, som var sin moders ende son. Detta ger oss anledning att tala om vår dödlighet. Vi skall först rannsaka den andliga döden och visa, hur Jesus uppväcker ynglingar innan man kastar mull över liket. Första betraktelsen: varför hade denna yngling dött som ung? **Andra betraktelsen: varför stannade bärarna, då Jesus rörde vid bären? Tredje betraktelsen: varför reste sig ynglingen och satt upp och började tala, då Jesus sade: "Yngling, stå upp!"** Vi hoppas och ber, att alla ynglingar får höra Herrens röst innan de dör för evigt, **ty gamla döda lik, som har legat döda sedan ungdomen, torde inte mer stå upp förrän man kastar mull över liket.**

Första betraktelsen: Varför hade denna yngling dött som ung? Beklagligtvis drabbar den andliga döden inte bara gamla döda lik⁴, utan även unga, som inte har förstånd att vara rädda om sitt liv. När nämligen synden, eller den andliga sjukdomen, som har smittats på alla unga från föräldrarna, börjar plåga dem, dör de helt plötsligt. Och fast man ger dem läkemedel både vid konfirmationsundervisningen och vid Herrens nattvard, tar fienden och ger dem sömndryck, varigenom Guds ord och andra andliga läkemedel blir kraftlösa. Guds ord och Herrens nattvard missbrukas. Denne yngling tar åt sig sorglöshetens ämne från Guds ord, då han sammanblandar det med de naturliga böjelserna och tror, att han redan är en fullkomlig kristen, då han läser så pass att han blir konfirmerad. Många ynglingar

blir sura på sin lärare, som inte konfirmerar dem med mindre läsning.

När ynglingen för första gången går till Herrens nattvard, tar han den andliga dödens ämne även därifrån. Han inbillar sig, att han nu är en fullkomlig kristen, då han enligt världens omdöme har blivit en fullkomlig människa. Många ynglingar går sålunda till Herrens nattvard såsom Judas, åt vilken Herren gav den doppade betan, och efter betan går djävulen i honom. Efter den doppade betan blir han riktigt modig att leva i världen. Han börjar nu dricka brännvin och göra affärer, svära, slåss, stjäla, bära grannlåt och springa efter horor⁵. Förut, innan han var konfirmerad, sade världsmänniskorna: ”Han är minderårig, han har ännu inte blivit människa.” Men efter första nattvardsgången sade världens människor: ”Nu har han blivit människa, han duger till vittne.” Och av detta världens prat fick han den tron, att han är en kristen, då han blivit konfirmerad. Nu fanns det väl ingen nöd?

Då ynglingen genom nattvardsgången blev kristen, började han efter den betan leva modigt i världen. Sina böcker slängde han under bänken. Där emot köpte han sig en pipa, en brännvinsflaska, en klädesrock och spelkort. När söndagen kom, tog han på sig plagg av kläde och silkesdukar, tvättade sig ren utanpå, men hjärtat förblev otvättat. Sedan gick han ut i byn, samlade andra likasinnade kring sig och började dricka brännvin, spela kort och framhäva sitt mannamod, så att även andra skulle se vilken karl han är, som kan suppa, svära, slåss och festa med horor⁶. Inte tänkte han på, att ett sådant liv är precis det

djävulens liv, som han vid altaret lovade försaka, utan han trodde mer på världen, som sade, att han är en fullkomlig människa. Därav blev han övertygad om, att han är en **fullkomlig** kristen. Och efter den betan gick djävulen i honom. Han blev mycket djävulare än förr att smäda Gud genom sitt ogudaktiga liv. Om föräldrarna sade till honom något ord till varning **för svärjande, kortspel eller slagsmål**, svarade han sturskt och bjöd dem hålla mun. Han ansåg sig inte skyldig att längre lyda sina föräldrar, då han hade blivit en fullkomlig man. Och blinda föräldrar hindrade inte heller honom att bedriva brännvinshandel, ty de tänkte, att barnet också behöver förtjäna något åt sig själv, då annan förtjänst inte finns.

Se! Sådant liv har det varit förut i dessa bygder, och ett likadant liv förekommer även nu i alla de församlingar, där både unga och gamla ligger döda. De tar sorglöshetens ämne från Guds ord och Herrens nattvard och lever i den tron, att de är kristna, fast deras liv är fullständigt hedniskt. Ingen av dem tvivlar på sin salighet eller tänker efter, hur tråkigt det blir efter ett sådant liv. Vi har härmed målat den andliga döden. Alla vet nämligen, att liket har den levande människans skepnad: ansikte, utseende, ögon, öron och alla andra lemmar är som den levande människans skepnad brukar vara. Och det finns ingen annan skillnad mellan en levande och en död människa, än bara den, att den levande människan har liv, men den döda har inget liv. **Den levande människans hjärta rör sig, men likets hjärta rör sig inte. Den levande människan har ögonen öppna, men inte liket.** Den

levande människan talar, men liket är stumt. Den levande människan hör **Guds ord**, men den döda hör inte. Sådan var nu den yngling som bars ut som död. Hade Jesus inte hunnit komma förrän liket hade blivit övertäckt med mull, så skulle detta lik nog ha ruttat i jordens famn, och ingen skulle ha brytt sig om honom.

Andra betraktelsen: Varför stannade bärarna, då Jesus rörde vid bären? Bärarna är i andlig mening de naturliga *begärelser och lustar*⁷, som för den döda människan i graven. En död människa är nämligen inte sin egen herre. De naturliga böjelserna, köttets begärelser, är djävulens änglar, som för henne ut i världen och tvingar henne att göra sådana gärningar. Inte orkar en naturlig människa mer än ett lik röra sig till något gott, utan köttets begärelser och lustar för henne hit och dit; ibland till dryckenskap, ibland till girighet, ibland till hordom, ibland till tjuvnad, ibland till slagsmål. En naturlig människa kan inte låta bli att supa, då köttets begärelse tvingar henne. Hon kan inte låta bli att svära, då vreden eggas henne **att svära**. Hon kan inte låta bli att stjäla, då stöldbegäret växer. Hur kan hon undvika sådana gärningar, då hon är helt i den ondes våld. Hon måste göra vad husfadern befäller. Liksom den döde bärs hit och dit av bärarna, så förs även den naturliga människan av sina begärelser och lustar ut i världen. Och vart för dessa bärare henne? Ingalunda till livet utan raka vägen till helvetet.

Men när Jesus kommer och rör vid bären, då stannar bärarna. Varje väckt människa vet hurudant hennes liv var förut, då hon låg död på bären, och huru-

dant det har blivit sedan. När Jesus rörde vid bären med kraften av sin nåd, måste bärarna stanna. Man ska inte tro, att dessa bärare inte skulle ha burit hans lik i graven, om detta hinder inte hade uppstått. De blev rädda, då Jesus rörde vid bären. Jesus började trycka ned bären med sin hand, och den var så tung, att bärarna blev kraftlösa. Att Jesus rörde vid bären betyder i andlig mening, att Frälsaren genom ordets kraft trycker ned den döda människans själ genom sorg och bedrövelse, och av denna andliga sorg blir människosjälen så tung, att likbärarna, de onda begärelserna och lustarna, vilka bor i människans kött, inte mer orkar bära denna själ i graven, det vill säga, till helvetet. **Visserligen skulle dessa likbärare nog vilja bära denna andligen döda människa till graven, men Jesus trycker med sin hand på bären så kraftigt, att likbärarna inte orkar flytta på henne. Människosjälen blir så tung genom detta nedtryckande, att de naturliga böjelserna, köttets begärelser och lustar inte mer orkar flytta henne dit de skulle, nämligen till helvetet. När Jesus började med sin hand eller med sitt ords kraft trycka ned människans själ, blev likbärarna det vill säga köttets begärelser och lustar så kraftlösa, att de inte längre orkar bära henne till dryckenskap eller svordom. Köttets begärelser och lustar miste sin kraft genom detta nedtryckande, nämligen genom sorgen och bedrövelsen som kom genom Jesu nedtryckande.** Den som har ögonen öppna kan nog förstå, hur och när Frälsaren började nedtrycka honom. David klagade åtminstone, att Herrens hand låg tung över

honom. Dock kan inte denna döda kropp röra sig ännu, **fast Herrens hand trycker ned honom**. Detta har enbart den verkan på honom, att likbärarna, det vill säga, köttets begärelser och lustar, som höll på att föra honom till förtappelsen inte längre orkar bära honom dit de ville.

Tredje betraktelsen: Varför började liket tala, då Jesus ropade: ”Yngling, stå upp!” Det vet vi väl, att ett andligt lik inte kan tala någonting⁸. **Endast den döda trons slem, som läcker ur hans mun, tas upp av en trollkarl i en skål och blandas ihop med ormblood. Sedan serveras denna dryck till ynglingarna tillsammans med brännvin, för att de genom denna trolldom skulle lockas till köttlig kärlek.** Men så snart Jesus ropar: ”Yngling, stå upp!” står detta andliga lik upp och börjar tala. Det står visserligen inte skrivet i evangeliet, vad denna yngling talade sedan han blivit uppväckt ifrån de döda. Men vi förmodar, att han talade om Frälsarens nåd, som han hade fått livet av, fast han redan länge hade legat död. Om denna Frälsarens stora kraft och nåd talar alla ynglingar, som genom denna stora kraft blivit uppväckta från den andliga döden. Men de som ligger i den andliga döden, är stumma. Och hur skulle de döda kunna tala, innan Jesus ger dem livet?

Det står också i vårt evangelium, att fruktan kom över alla, då de såg, att den döda ynglingen hade blivit uppväckt och hörde honom tala om Frälsarens nåd. En likadan fruktan kommer även nu över somliga, då de hör den uppväckta ynglingen tala om Frälsarens stora nådeverkan. De häpnar och undrar: ”Vad torde detta vara för svammel?” Men alla

som med sina ögon sett den stora förändringen som skett hos denne uppväckte yngling, hur han som tidigare låg död och ingenting visste om denna andliga värld, denna yngling som låg i andlig död samt var döv och stum, och kunde ingenting tala om de saker som hör till kristendomen, är nu uppväckt från de döda genom Frälsarens kraft och sitter nu och talar om Guds nåd. Denna yngling, som likbärarna — det vill säga till dödens förtappelse bärande begärelser och lustar — höll på att föra i avgrundens grav, följer nu sina föräldrar och går hem. Den bedrövade föräldern, som fick stor sorg för sin sons död, får nu glädjas över sin ends sons uppväckelse och andliga liv. Härav kommer nu stor fruktan över alla som med sina ögon har sett den döde ynglingen uppväckt. Och alla de får glädje som grät över denne ynglings död. Men likbärarna fick ingenting för sin möda, **då deras försök misslyckades. De orkade inte bära detta lik till graven, då Jesus rörde vid bären. De orkade inte bära hans själ till helvetet, då Jesus uppväckte honom. Likbärarna fick inte något för sin möda**, fast de ämnade bära denne yngling till graven, varifrån ingen återvänder. De måste nu med skam se på den ynglingen, och kanske ser de även snett på honom, som på detta sätt blev levande.

Ynglingar! Stå upp från den andliga döden! Ni har genom synden dött som unga, och genom den andliga döden har ni vållat era föräldrar sorg och bedrövelse. Fast de föräldrar, som redan för länge sedan dött, inte kan gråta över er död. Men de föräldrar, som själva är vid livet, sörjer över sin tunga lott, då de måste bli

så olyckliga, att de måste förlora sina barn genom den andliga döden till helvetet. Och det finns inget hopp mer, att de skulle stå upp därifrån. Många föräldrar måste gråta och skrika såsom David. När han fick höra, att hans son Absalom hade dött i sin sorglöshet, grät han och skrek: ”O, min son Absalom! Ack om jag hade dött för dig!” Och vem är den kristna förälder som inte skriker såsom David, då även han måste lida den hårda lotten, att de egna barnen dör i sorglöshet, varigenom föräldern tappar allt hopp att få återse sina barn i himmelriket. Ingen förälder är så hård och förhärdad, att han skulle unna, att hans barn skulle bli olycksaliga i tid och evighet. Men de kristna föräldrarna i synnerhet ber Gud, att de skulle få se sina barn i himmelriket. Vilken bitter sorg kommer inte över föräldrarna, då deras barn dör i sorglöshet! Och ändå vållar de sorglösa barnen sina föräldrar denna sorg och bedrövelse. Om föräldrarna hade hoppet och förvissningen om att de ynglingar, som dog unga, skulle vara i himmelriket i den himmelske Förälderns beskydd och den rätte Faderns sköte, så skulle deras kropp vara så lätt att bära för föräldrarna, att de även skulle kunna tacka för att Gud tog dem bort från olycka och världens frestelser, innan de onda dagarna kommer. Men ve den **olycklige** fader eller moder, som med sorg och bedrövelse måste bära ut den ende sonens lik, som dog i sorglöshet innan Guds förekommande nåd fick verka i honom en förändring till själens upplysning. **Då måste den bedrövade föräldern skrika såsom David: ”O, min son! Ack om jag hade dött för dig!”**

Se nu, ynglingar, vilken bitter sorg föräldern fick genom denna ynglings olyckliga död, som dog i sin sorglöshet! Se, ni ynglingar, som lever i sorglöshet som Absalom, hur härligt det skulle vara för era föräldrar, om Guds förekommande nåd fick så pass rum i era hjärtan, att ni skulle få en salig död, så att de sörjande föräldrarna kunde hoppas, att de får se sina barn i himmelriket. Ni har redan genom er olydnad vållat sorg och bedrövelse för era föräldrar. Ni har redan illa belönat deras mödor och smädat deras tårar genom er ohörsamhet och lättsinne. Idag eller i morgon kommer döden och rycker bort er i er sorglöshet! Då börjar era föräldrar sucka tungt på era gravar och säga som David: ”O, min son, Absalom! Ack om jag hade dött för dig!” Men förälderns tårar kan inte mer återlösa de sorglösa barnens själar från helvetet. Inte orkar den Himmelske Förälderns tårar återlösa från helvetet deras själar, som smädar hans tårar med sitt ogudaktiga liv! Vakna nu, du döde yngling och stå upp ur graven, innan graven övertäcks med mull. Amen.

KP 408 (= källan) / P 1105 / SW 440 / B 276

¹ B = SW: vill

² B = SW: sina föräldrar

³ B = SW: de döda

⁴ B = SW: vrak

⁵ B = SW: skökor

⁶ B = SW: skökor

⁷ B = SW: drifter och begär

⁸ B = SW tillägger: om andliga ting

När du blir bjuden av någon till bröllop, så sätt dig på den nedersta platsen, så att den som bjudit dig skulle komma och säga till dig: ”Min vän, stig högre upp.” Då skall du få äran bland dem som sitter vid måltiden tillsammans med dig. Luk. 14: 8 - 10

Dessa ord är skrivna i dagens evangelium. Frälsaren sade dessa ord till fariséerna som för världens ära valde de främsta platserna. Denna världens ära finns ännu hos herrarna. Men somliga har en falsk ödmjukhet, så att de med avsikt sätter sig på den lägsta platsen vid måltiden och andra uppmanar honom att ta emot en större heder och sätta sig högre upp. Vi kan inte tro att Frälsaren med dessa ord har uppmanat fariséerna till naturlig ödmjukhet, utan därunder finns något annat som utan tvivel hör till kristendomen. Detta har nämligen samband med saken som Frälsaren förebrådde sina lärjungar för medan de tvistade sinsemellan om vem som skulle vara den störste. Fast de då tvistade om vem som skulle bli den främste i Messias rike, har man dock efteråt sett, att den bäste kristnes ära först började ansätta de kristna i församlingen i Korint.

Och ännu mer började denna bäste kristnes ära ansätta ledarna när förföljelserna upphörde. Då blev det åter tvist mellan lärjungarna om vem som skulle vara den främste. Men denna fåfänga bäste kristnes ära verkade då så mycket att påven kunde bli den bäste kristne. Och då han blev den bäste kristne, kastade han de kristna till helvetet och

ställde sig själv på locket. Denna bäste kristnes ära är ännu större än världens ära, ty när egenrättfärdigheten blir kristen, så blir han förskräcklig. Då kastar han alla kristna i kitteln och ställer sig själv på locket.

Även i denna kristendom har funnits några som har försökt vinna den bäste kristnes ära, fast de kristna inte har gett honom den äran. Och sådana har i andlig mening satt sig på främsta platsen, fast husvärden inte har satt dem på den platsen. Dem gäller detta Frälsarens ord: ”När du har blivit bjuden till bröllop, så sätt dig inte på den främsta platsen utan på den nedersta, för att den som har bjudit dig skulle komma och säga till dig: ”Min vän, stig högre upp.” Det betyder: Om Gud ger dig den bäste kristnes ära, så stig då högre upp, men om djävulen ger dig den bäste kristnes ära, så kommer slutligen värden och säger: ”Ge platsen åt denne!” Och då får du med skam stiga längre ned.

Jag tror att ingen kristen mer går och sätter sig främst, så länge de kristna har självkänedom. Men om någon tappar självkänedom, så upphöjer ² djävulen en sådan till den bäste kristne. De kristna tror inte att de är de bästa kristna, så länge den onde inte får upphöja dem efter deras egen inbillning. Så länge den onde frestar och plågar dem börjar han inte upphöja dem, ty han berövar somliga all tro och allt hopp, så att de inte kan tro att Gud är dem nådig. Men då kommer den store Aftonmåltidsvärden som har bjudit dem och säger: ”Min vän, stig högre upp!” Stå upp från din otro och ta emot nåd av nåd, på hur dålig plats du än sitter. Stig högre

upp, säger den som har inbjudit dig till den stora aftonmåltiden och det himmelska bröllopet som hålls på Sions berg och i det nya Jerusalem. Stå upp från din otro! Och simma inte längre i otrons böljor, du svalunge som inte är flygfärdig. Stig högre upp, hur än egenrättfärdigheten predikar genom förnuftet, att du inte är värdig att sitta på den främsta platsen vid den stora aftonmåltiden och på Lammets bröllop. Stå upp och sätt dig på en högre plats, du som världen och egenrättfärdigheten har kastat i helvetet³. Du är i himlen när du är⁴ i helvetet, om du blott tror! Men om du inte tror, så förblir du i helvetet.

Sätt er nu högre upp, alla botfärdiga, bedrövade, betungade och till helvetet⁵ nedtryckta. Sätt er längre fram och var inte så blyga, ni *föräldralösa barn*⁶, då den store Husfadern har inbjudit er till den stora aftonmåltiden och det himmelska bröllopet. Sätt er nu högre upp, ni av Satan dömda otrons fångar. Sätt er högre upp och ät *vad ni får, fett och mäg*⁷, vin och mjölk⁸ på Sions berg där Lammets bröllop firas. Ty kanhända skall de dagar komma, då ni måste fasta för er otros skull. Men vi ber den store Aftonmåltidsvärden, att ni snart skall få sitta till bords med Abraham, Isak och Jakob kring ett gyllene bord i himmelriket och äta himlens bröd. Hör du store Aftonmåltidsvärd de botfärdigas och tvivlandes suckan, då de suckar⁹ till dig med ödmjukt, botfärdigt och förkrossat hjärta. Förbarma dig över dem. Led dem från den nedersta platsen för att sitta högre upp. Fader vår o.s.v.

Evangelium Luk. 14: 7 - 11

Med ledning av det heliga evangeliet skall vi genom Guds nåd betrakta, vilka som sitter nederst och vilka som sitter på de främsta platserna vid den stora aftonmåltiden. 1. Vem sitter på den främsta platsen? 2. Vem sitter på den nedersta platsen? Den som själv väljer den främsta platsen måste med skam gå och sitta lägre ned. Och den som sitter på den nedersta platsen får höra dessa ord av värden: "Stig högre upp." Och så får han äran bland alla dem som sitter vid måltiden tillsammans med honom.

Första betraktelsen: Vem sätter sig på den främsta platsen? Såsom fariserna *vanligen*¹⁰ väljer åt sig de främsta platserna, när de blir¹¹ bjudna till bröllop, så har även några kristna *valt eller själva* tagit de främsta platserna i himmelriket, fast inte alla som önskat sig det, har uppnått detta höga ämbete¹² eller denna ära. Sebedeus söner var de första som ville sitta främst i *himmelriket*¹³, då deras moder bad Frälsaren, att hennes söner skulle få sitta den ene på hans högra, den andre på hans vänstra sida i hans rike. Men de andra lärjungarna blev avundsjuka, då de hörde vad Sebedeus söners moder begärde. Gumman hade inte så låga tankar om sig och sina söner som David, som ville vara dörrvakt i Herrens hus. Han ville vara kyrkstöt för att få väcka dem som kämpar med sömnen. Men i denna tid duger inte många till dörrvakt och kyrkstöt i Guds församling, där de visa ligger tillsammans med de fåvitska. Och de visa ruskar inte om de fåvitska, så att de skulle vakna och köpa olja innan

Brudgummen kommer och hämtar sin utvalda brud till evigt bröllop.

Men vi räknar inte med de sorglösa som aldrig har kommit in i bröllopsalen, fast de har blivit inbjudna. De sitter främst på den store världsfurstens bröllop och får där tillägna sig den bästa djävulens ära, när den store världsfursten börjar fira bröllop. Somliga sorglösa och fallna står nu som vaktstolpar vid helvetets¹⁴ port och försöker lägga hinder i vägen för att ingen kristen skulle kunna träda in i himlens bröllopsal. Men vi talar nu om sådana som verkligen har kommit till Lammet's bröllop och där börjar söka de bästa platserna åt sig och inte vill vara nöjda med att få vara dörrvakt och kyrkstöt i himmelriket.

Petrus hade himmelrikets nycklar, men Johannes låg vid Frälsarens bröst vid Herrens nattvard. Vill du med Johannes ligga i Jesu famn, så måste du vara lik Johannes. Men vill du vara dörrvakt i Herrens hus, måste du vara lik Petrus på pingstdagen, som släppte in somliga och utestängde sorglösa och nådetjuvar från himlen. Inte har himmelrikets nycklar någon verkan i den bäste kristnes hand. Påven anser sig vara den bäste kristne och kastar de kristna i helvetet och står själv på locket. Men inte förmådde han hålla Luther i helvetet, fast han uteslöt honom från [himlen och himmelriket](#), ty påven har falska nycklar. Och den bäste kristne har ännu falska nycklar i sin hand. Därför kom Herren och sade till påven: ”Min vän, ge plats åt denne man.” Ty genom Luthers lära fick hela världen se att påven inte har varit den bäste kristne,

fast han själv höll sig för att vara sådan. Så har det skett även här, att de som ansett sig vara de bästa kristna har blivit de sämsta och slutligen fallit ned i smutspölen. Men det är inte lärans fel, utan det har varit avsaknad av självkännedom genom vilken den onde har fått upphöja dem till bästa kristna. Då de inte *höll sig på*¹⁵ den nedersta platsen har de nu med skam måst sätta sig *lägre ned*¹⁶.

Andra betraktelsen. Vem sitter på den nedersta platsen? De sorglösa säger: ”Vi säger oss inte vara bättre än vi är.” De tror även att de sitter på nedersta platsen, och menar att Gud slutligen skall upphöja dem. Men man har nu sett att de döende måste döma sig själva till helvetet¹⁷ i [synnerhet då de håller på att lämna världen som de älskar](#). Och denna samvetsdom torde inte ändras på andra sidan om graven. Då står de vid helvetets port, vilket de även själva känner med stor fruktan, då de å andra sidan känner att himlens dörr är stängd, fast de förut har sagt att den står öppen. Men de sitter på nedersta platsen, vilka har kommit i samma tillstånd som lärjungarna på påskdagen, då all tro och allt hopp var ute, så att de måste sjunka ned i helvetet eller vända sitt hopp dit. Då kom Jesus och bad dem att stiga högre upp, när han blåste på dem och sade: ”Tag emot den Helige Ande. För vilka ni förlåter deras synder, dem är de förlåtna, och för vilka ni binder synderna, dem är de bundna.”

Säkert minns de kristna tiden, då de satt på den nedersta platsen och jämrade sig i samvetskval och ropade med hög röst: ”Min Gud, varför har du övergivit

mig!” Då kom Husfadern som hade inbjudit er till bröllop och sade: ”Min vän, stig högre upp”, och de stod upp och genom Jesu nåd och hans uppståndelse satte de sig högre upp. Men Gud är inte skyldig därtill, om somliga genom falsk ovärdighetskänsla har hamnat i otro. Gud är inte heller skyldig därtill, att somliga faller ned från himlen och går till världen och med världen till helvetet. Men det är inte den riktiga otron, då man säger: ”Jag har ingen tro,” och ändå är nöjd med detta tillstånd. Det är det samma som om man sade: ”Jag är varken i himlen eller i helvetet utan mitt emellan och där har jag det trevligt.” Man har inte lust att gå till himlen, inte heller till helvetet, men mittemellan trivs man bäst. Där har man inte så stor glädje som i himlen, inte heller så stort kval som i helvetet, men någorlunda lagomt. Men dessvärre har Luther tagit bort denna halvhimmel och detta halvhelvetet och sagt: ”Himmel eller helvete, ingen tredje plats finns.” Om du inte genom tron är i himlen, så är du i helvetet. Där mitt emellan himmel och helvete svävar nu de som tjänar två herrar.

Jag fruktar att deras egen tyngd drar dem ned till helvetet¹⁸, även om Guds Ande skulle dra uppåt lika mycket som den ondes ande drar nedåt. Den egna tyngden kommer av jordens dragningskraft. Världen drar otrons fångar så starkt, att de måste sjunka. Inte hålls de länge i mellanrummet mellan himmel och helvete. Om du vore på den nedersta platsen i jordens mittpunkt så skulle den egna tyngden upphöra och det vore uppåt mot alla håll. Så har den som är på den nedersta platsen, uppåt åt

alla håll, då han har sjunkit så djupt att man inte kan sjunka djupare. När han befinner sig i jordens mittpunkt och all djuphet har försvunnit, då leder det uppåt åt alla håll. Om han ropar från djupet till höjden som David, så hör Herren hans böner och drar honom så högt upp att jorden syns långt borta som ett litet klot.

Minns ni inte den tid, då vingarna hade vuxit ut på er, ni svalungar, hur ni då flög högt upp i nådens luft¹⁹, så att jorden lämnades under er som ett litet klot? Eller har ni redan²⁰ nu mist flygförmågan? Började ni redan dyka, då ni inte längre orkade flyga? Dyk, dyk, ni svalungar som inte kan flyga. Hur länge ni än må dyka i otrons böljor kan ni inte alltför länge hålla era huvuden under vattnet och hålla andan förrän ni måste komma upp för att andas. Men dyk, dyk, ni svalungar som inte kan flyga. Ni kan inte fly för ert liv förrän era vingar växer. Då får ni flyga till värmen på andra sidan jorden, där solen skiner rätt över huvudet. Då lämnas denna jord som ett litet klot och alla små fåglar får då sjunga och kvittra på det levande vinträdet grenar. De får sjunga lov åt den store Skaparen som gett dem livet. Och trötta vandringsmän mot evigheten lyssnar gärna hur vackert de sjunger den nya psalmen till Gud och Lammet på Sions berg tillsammans med änglarna och alla återlösta själar som redan lyckligt kommit över dödsfloden. Och där väntar kristna bröder och systrar på er och vår ankomst, och alla himlens änglar väntar på er, ni dyrt återlösta själar. Snart får Guds barn sitta med Abraham, Isak och Jakob i himmelriket. Amen.

Handskriftskopior. 1. / FKHS Kollerska samlingen / Nationalarkivet Helsingfors

2. P. Raittilas samling / Uleåborgs landsarkiv

UP / P 1134 / SW 445 / B 282

¹⁰ B = SW: valde

¹¹ B = SW: blev

¹ B = SW tillägger: all

¹² B = SW: utmärkelsen

² UP =B = SW tillägger: nog

¹³ orden saknas även i UP

³ B = SW: avgrunden

¹⁴ B = SW: avgrundens

⁴ UP =B = SW: tror dig vara

¹⁵ B = SW: var nöjda med

⁵ B = SW: avgrunden

¹⁶ B = SW: nederst

⁶ UP =B = SW: otrogna

¹⁷ B = SW: avgrunden

⁷ B = SW: feta och mörkfulla rätter

¹⁸ B = SW: avgrunden

⁸ B = SW: färskt bröd

¹⁹ UP =B = SW: vida rymd

⁹ B = SW: ropar

²⁰ SW: först

Fast jag skriver mycket om min lag för dem, så anser de den likväl för en främmande lära.

Hosea 8: 12

Gud klagar¹ genom profeten Hosea, att de sorglösa i Israel anser hans lag² för främmande lära. Det har man sett även här, att de sorglösa och nådetjuvarna anser Guds lag för främmande lära. Den tilltalar inte deras köttsliga sinne. Den gamla människan³ gör hårt motstånd då Guds lag träffar hennes bröst. Hon tror att det är en främmande och falsk lära som förbjuder människan att göra hor, supa, svära och göra orätt. Sådan lära är i gamle Adams tycke intet annat än påvelära. Men om det predikas idel ljuvligt evangelium för hedningarna och om alla sorglösa och förhårdade lovas himmelriket utan ånger och sinnesförändring, så är det en ljuvlig lära. Liksom på profeten Hoseas tid Guds lag, som för dem framställde Guds stränga rättfärdighet, av dem ansågs för främmande lära, så anser även nu alla sorglösa och nådeuvar Guds lag för främmande och falsk lära som är motbjudande för gamle Adam. Därför skriver profeten Hosea: ”Fast jag skriver mycket om min lag för dem, så anser de den likväl för en främmande lära.”

Nu får de sorglösa höra, hur deras trosbröder i Gamla Testamentet har betraktat Guds lag som en främmande lära. De sorglösa i Gamla Testamentet tog anstöt av lagpredikan. De tyckte inte om den. Utan tvivel gjorde den dem ont, då den träffade bröstet. Lagen åstadkommer nämligen först ett ont samvete och förhårdar därjämte hjärtat så att inte alla nådetjuvar

längre förmår stjäla nåd, det vill säga, utan ånger och levernets bättring tillägna sig Guds nådelöften och tro, att den gamla människan⁴ utan sorg och möda får träda in i himmelriket. *Den gamla människan*⁵ vill med hull och hår inträda i himmelriket. Hon vill inte vara i någon vedermöda utan hon vill alldeles lätt bli salig, utan sorg och bedrövelse, fast Jesus⁶ har sagt, att människan skall genom stor vedermöda ingå i livet. Den porten är trång och den vägen är smal, som leder till livet, och få är de som finner den. Men nådetjuven tror att han med ett sådant leverne blir salig.

Fast det har predikats så mycket lag här, att det inte är många mer som kan tro att man utan ånger blir salig, syndar man likväl med ont samvete och säger sig gå till helvetet, men gör inte bättring utan smädar de kristna och bär ont samvete. Somliga säger sig hänga fast vid Kristus och kommer ändå inte överens med de kristna. De torde vara riktiga nådetjuvar som inte samsas med de kristna fast de bekänner tron. Vi måste nu säga sanningen, att fast de sorglösa och nådetjuvarna såväl i Gamla som Nya Testamentet anser Guds lag för främmande lära, då den predikas så att den träffar dem själva, så måste likväl Guds lag predikas så länge det finns sorglösa⁷ som trampar Guds lag med sina fötter, för att de skulle inse på vilken väg de är, så att ingen skulle behöva gå blind till helvetet. Men för de botfärdiga skall man predika evangelium för att de må tro, att Guds Son betalt full lösen för dem.⁸

Nu borde alla vandringsmän till evighetens skynda sig att ropa och klappa på nådens dörr, medan dörrvakten ännu hör, ty vi ser, att hårda tider förestår oss. Him-

lens Gud ser, hur de sorglösa smädar honom genom sitt ogudaktiga⁹ leverne och hur sömnen ansätter de väckta, så att de inte orkar vaka och förkunna bättring för de olyckliga själarna av vilka somliga vandrar som blinda och andra med öppna ögon på förtappelsens breda väg. Himlens Gud måste börja straffa de förhärdade för Guds ords förakt och de väckta för sömnaktighet. Ty han ser att förmaning, undervisning och bättringsrop inte mera hjälper. Därför måste han ta riset i sin hand och börja tukta de ohörsamma och elaka barnen, som inte längre lyder ordet, utan skrattar åt och smädar Förälderns tårar. Den himmelske Föräldern¹⁰ har två ris i sin hand, med vilka han försöker aga de vanartiga¹¹. Det ena är timlig aga varmed han drar syndare till sig. Men i Gamla Testamentet har inte många själar kommit till bättring genom denna tuktan.

Högmodiga andar ödmjukar sig inte trots missväxt. De förtörnas på Gud och söker tröst i brännvinet, då världens sorg kommer över dem. De besinnar inte att vi¹² har väl förtjänat detta straff, så att de skulle göra bättring och vända sig till Gud. Men Gud har även ett annat ris i sin hand varmed han försöker lära de vanartiga. Det är ett andligt ris, varmed han fått somliga att ödmjuka sig och komma till sig. Men inte heller detta ris förmår längre verka något, ty människorna är förhärdade. Det är inte många numera som blir botfärdiga och somliga har redan börjat ångra att de uppvaknat alltför tidigt. Somliga vandringsmän¹³ har tröttnat på vägen och övernattat¹⁴ i skogen, där vargar och lejon tjuger. De har blivit föda för alla odjur. De började följa de kristna som

flydde från fördärvets stad och gick åstad för att söka det himmelska Fäderneslandet, men tröttnade på vägen, och somliga av dem har redan blivit så långt efter, att de inte mera hör ens ett sus av Jesus från Nasaret som gick här förbi.

Finns det mer många själar kvar som strävar framåt på den smala vägen? Finns det många som kämpar i sin dyrbaraste¹⁵ tro och söker Fäderneslandet? Jag tror att det ännu finns några som vill kämpa ända till slutet. Och de få själar som vandrar på livets väg borde betänka att denna mödosamma färd snart slutas, att de snart får vila om de orkar vandra och kämpa ännu en liten tid. Men de borde även se på solen, vad tiden lider, ty jag ser, att nådens sol går ned och Jesus från Nasaret har gått¹⁶ förbi. Snart kommer mörkret över jorden och då ser ingen den smala vägen. Vandra därför skyndsamt så länge ljuset finns, för att mörkret inte skulle upphinna er. Den som vandrar i mörkret ser inte vart han går.

Se, goda vänner, hur många av era medvandrare har tröttnat på vägen, och hur den ondes änglar har fått glädje av de kristnas fall! Se hur olycklig död möter dem, som börjat i anden men slutar i köttet! Se, hur den olycklige förlorade sonen nu blivit en svinaherde och får inte ens äta drav tillsammans med svinen. Stå upp, stå upp, olycklige förlorade son och gå till din Fader innan du dör! Kanhända skall Fadern ta emot dig med glädje och ge dig högtidskläder och ring på handen¹⁷, hur än den äldre brodern, det är, egenrättfärdighetens tjänare, avundas dig. Se på deras död som har smakat den tillkommande världens kraft och sedan förslösat den dyrbara skatten och egendomen. Se hur stor nöd de har.

De har ingen tillflykt till himlen när döden kommer. De har ingen tillflykt till världen¹⁸. De har ingen tillflykt till helvetet, fast samvetet dömer dem dit. Och denna dom torde inte ändras i evigheten. Och då denna nådetid så snart är slut, hur skall vi då bestå inför Guds dom¹⁹, om vi inte är beväpnade med Guds kraft och andliga stridsvapen mot denna **onda** värld, som är full av fiender, och där den ena fienden värre än den andra vill förgöra de kristna.

Det är inte enbart världen som frestar, bespottar och föraktar de kristna, utan även själafienden i det egna köttet ansätter förfärligt de kristna och försöker först få dem att synda. Och då han inte får de kristna att synda, börjar han sarga hjärtat och vill tillintetgöra tron genom vilken en kristen allenast kan övervinna alla dödens och helvetets förskräckelser och fador. Hur kan vi bestå i alla dessa frestelser, om vi inte är på vår vakt och vakar, då djävulen går omkring som ett rytande lejon och söker vem han skulle uppsluka. I alla dessa frestelser, strider och kamper²⁰ har de kristna ingen tillflykt till världen, fast denna **hondjävul** erbjuder sig som kamrat även för de kristna. Och därför måste en kristen fly till den store Korsbäraren och törnekrönte Konungen som har övervunnit alla frestelser och farit upp till himlen. Där ber han Fadern även för oss och väntar tills alla bedrövade **lärjungar** samlas kring honom vid den stora nattvarden, där Johannes lutar sitt huvud mot Jesu bröst. Dit bör även vi arma sträva, ila och längta, om vi orkade kämpa så i vår dyrbaraste²¹ tro att vi måtte finna det eviga livets krona.

Var sålunda tappra att strida och kämpa för att ni skulle orka vandra genom

denna mödosamma värld i all nöd, ångest och tvivel, i alla vedermodor och frestelser, under all världens hat, bespottelse och förakt, under alla fiendens anfall och hotelser och i all världens fattigdom och motgång, alltid litande på den hjälte som övervunnit alla djävulens och världens frestelser och gått före oss för att bereda de troende rum. Vik därför inte från honom, ni få utvalda. Tröttna inte att ropa och klappa på himlens dörr tills dörrvakten hör. Ge inte upp att sucka och be så länge ni lever. Annorstädes finns dock inte tillflykt än hos den himmelske Föräldern som gett oss livet, som med stor vedermoda och blodsutgjutelse fött oss och inte sparat en enda blodsdroppe som han inte skulle ha utgjutit för syndarnas återlösnings, för att vi, renade genom hans blod, skulle få träda inför hans ansikte och fröjdas av hans stora nåd i det nya Jerusalem och på Sions berg, där de hundrafyrtiofyrtusen tecknade sjunger den nya psalmen²² för Gud och Lammet. Och även om vi inte kan följa den himmelska melodin, vore det likväl ljuvligt att lyssna till deras himmelska röst, i vilkas mun intet svek har funnits. Dit försöker vi sträva genom att kämpa på allt sätt, för att vi måtte vinna det stora målet och slippa ångra vår födelsedag i evigheten. Amen.

¹ B: säger

² B: lagar

³ UP = B: Adam

⁴ UP = B: Adam

⁵ B: Gammel Adam

⁶ B: Herren

⁷ B: ogudaktiga

⁸ UP = B tillägger följande avsnitt här som inte finns i manuskriptet: Hör du, de botfärdigas store förbarmare, alla deras suckar som känna sin blindhet och vilja bli befriade därifrån! Öppna deras hjärtan till att lita på dig, Fader vår som är i himmelen. Evangelium: Matt: 22: 34 - 40.

⁹ B: gudlösa

¹⁰ B: Fadern

¹¹ B = olydiga

¹² B: de

¹³ B: förhärdade

¹⁴ B: störtat

¹⁵ B: allra heligaste

¹⁶ B: går

¹⁷ B: på fingret

¹⁸ B: jorden

¹⁹ B = domstol

²⁰ B: faror

²¹ B: allra heligaste

²² B: sången

Jag skall ge dig himmelrikets nycklar. Allt vad du binder på jorden, skall vara bundet i himlen, och allt vad du löser på jorden, skall vara löst i himlen. Matt. 16: 19.

Vi hör av dessa Frälsarens ord, att himmelrikets nycklar blev givna åt Petrus, fast han var blott en syndig människa med många brister. Och vi har även hört, hur Petrus använde dessa himmelrikets nycklar. Han släppte botfärdiga och tvivlande in i himmelriket, men uteslöt obotfärdiga och skrymtare, som ville tränga sig in i himmelriket. De botfärdiga och troende förlät han synderna, men till skrymtarna, som varken hade sann ånger eller levande tro, sade han: ”Du har varken del eller lott i detta ord, ty ditt hjärta är inte rätt inför Gud. Gör därför bättring för denna din ondska och be till Gud, att ditt hjärtas uppsåt skulle förlåtas dig.”¹ Men fariséerna som efterföljde det naturliga förnuftets visdom, var alltid i den tron, att ingen annan än Gud kan förlåta synder. Och samma tro tycks denna tids fariséer ha. De säger, att ingen har getts kraften eller makten att förlåta synder. Dock har församlingen haft den yttre tron, att himmelrikets nycklar har getts åt predikoämbetet, vilket å Guds vägnar tillsäger syndernas förlåtelse åt nattvardsgästerna och även åt dem som har blivit dömda till kyrkostraff.

Men kyrkostraffet har på dessa tider förvandlats till skrymteri och det brukas blott för sedvänjans skull. Ty nu meddelas syndaförlåtelsen åt en hora och en tjuv, fast de inte tycks ha någon ånger eller uppsåt till bättring. Och det

finns inte många som kan tro, att en tjuv har blivit kristen därför, att han lidit kyrkostraffet. Ty detta kyrkostraff innebär ändå, att den som lidit straffet har blivit kristen. Ty i den första kristna församlingen ansågs kyrkostraffet för den största nåd, då en botfärdig syndare fick lida kyrkostraffet eller ansågs vara värdig att få sina synder förlåtna och bli upptagen som medlem i den kristna församlingen. Men nu betraktas denna sak som skam och straff, som dåförtiden var en stor nåd och välgärning mot en syndare. Om man nu betraktar som skam och straff den sak, som i den första kristna församlingen var stor Guds nåd, om det nu är en stor skam, som dåförtiden var en stor ära, kan vi då inte se härrav, att det har skett något misstag i vår tro, eftersom himmelrikets nycklar som Frälsaren gav åt Petrus och andra lärjungar, dåförtiden var stora nådens gåvor, och nu anses för skam och straff. En förbrytare ser det som skam och straff, att himmelriket öppnas åt honom, men det anser han inte vara skam och straff, att djävulens rike öppnas åt honom genom den skamliga gärning för vilken han är dömd till kyrkostraff.

Dåförtiden tackade de botfärdiga Gud av hjärtat, då Guds stora nåd hade förunnats dem, så att de ansågs vara värdiga till att upptas som medlemmar i den kristna församlingen. De tackade Gud för att de kristna ansåg dem värda att bli erkända som deras bröder. Men nu skulle många tacka Gud, om de slapp undan kyrkostraffet. Har inte svartkonstnären förvänt vår syn, då vi anser det vara ont som är gott. Vi anser kyrktagandet för straff, fast det är en

stor nåd av Gud. Vi tänker att det är en stor skam, som är en stor ära. Om fienden har så kunnat förvända människornas syn, att Guds stora nåd anses för ett straff, då är nog synen förvänd även i många andra saker. När fienden har förvänt människornas syn, betraktas saken som sker till Guds ära som gudsförsmädelse. Detta hör vi av dagens evangelium, där Jesus sade till en förlamad man: ”Dina synder är dig förlåtna.” Då sade fariséerna: ”Han hädar Gud.” Så hade fienden förvänt deras syn, att de såg alla saker förvänt. Syndernas förlåtelse var enligt deras mening gudsförsmädelse. Enligt deras mening var Jesus en samarit som hade djävulen, lärjungarna var djävulens apostlar, de kristna var besatta av onda andar. När människan själv är under djävulens våld, har hon fel syn på alla andliga saker. Då blir sorglöshetens tillstånd nådatillstånd. Den naturliga människan anser sig för kristen och de kristna anser hon för falska profeter.

Alltså, när de kristna tar emot himmelrikets nycklar från Frälsarens hand och släpper en botfärdig och tvivlande själ in i himmelriket genom nåden som Jesus med sitt blod förvärvat åt botfärdiga syndare, då säger fariséerna och skrymtarna, att detta är att häda Gud. Men när fariséerna själva får himmelrikets nycklar i sina händer, öppnar de himmelriket för de sorglösa, för nådetjuvarna och för de av naturen dygdiga, men de botfärdiga och bedrövade själar utesluter de från himmelriket. Har inte de stulit himmelrikets nycklar som fördömer de kristna och menar att de är falska profeter, skrymtare och fariséer?

De som själva är falska profeter, skrymtare och fariséer, tror alltid, att de sanna kristna är falska profeter och skrymtare. Men de sorglösa och fariséerna betraktar sig själva som Guds barn. Skrymtare och den döda trons bekännare inbillar sig ha den rätta tron, men de tycker att de kristna har fel tro.

Då nu skrymtare och den döda trons bekännare, samt andra sorglösa människor tänker att de har den rätta tron och de kristna har fel tro, då har de egenmäktigt tagit makten att hata de kristna och fördöma de kristna efter sina orätta fördomar. De fördömer de kristna av hat men inte av kärlek. Men detta världsmänniskornas hat är ett säkert tecken på att de har fått nycklarna till mörkrets rike, men inte till himmelriket. De som har synbart hat i sina hjärtan och fördömer de kristna av detta hat, såsom judarna fördömde Jesus, de har inget annat än nycklarna till mörkrets rike, fast svartkonstnären har gjort dem så blinda, att de har fel syn på alla andliga saker. De inbillar sig att nycklarna till mörkrets rike är himmelrikets nycklar. De inbillar sig, att de gör Gud en tjänst genom att hata de kristna, fast de gör djävulen en tjänst genom detta hat. De bedyrar för sig själva och andra, att de kristna är falska profeter, skrymtare och fariséer. Och alla de som själva är blinda och tror sig vara kristna inbillar även för andra, att de kristna har fel tro. De har nycklarna till mörkrets rike, med vilka de öppnar avgrunden åt sig själva och sina barn samt åt alla andra som tror deras lära. Vi borde idag betrakta och fråga, vem som har makten att öppna himmelriket och vem som inte har

det. Men må den himmelske Husfadern som fordom öppnade himmelriket för de botfärdiga och bedrövade själarna genom försoningen som är beredd i hans eget blod, vända de sorglösas sinnen och röra de bedrövades hjärtan med den levande trons låsning och försäkran, att han har himmelrikets nycklar, vilka han kan ge åt vem han vill. Hör vår bön, du fridens Gud. Fader vår o.s.v.

Evangelium Matt. 9: 1 - 8.

Vi hörde i dagens evangelium, att de skriftlärdade ansåg det för hädelse, då Jesus sade till en förlamad man: ”Dina synder är dig förlättna.” I följd härav bör vi eftertänka, varför världsmänniskorna alltid anklagar Jesus och hans namns bekännare, att de är gudsförsmädare², då de å Guds vägnar försäkrar för de botfärdiga syndarna om Guds nåd, men inte kan utlova Guds nåd åt sorglösa och obotfärdiga?

Det är i korthet så: världsmänniskorna tål inte, att nåden utlovas åt de botfärdiga men inte åt dem. Om nåden skulle utlovas slumpvis eller på måfå både åt de botfärdiga och de obotfärdiga, skulle även alla världens barn vara nöjda därmed, **ty de sorglösa och obotfärdiga skulle vara mycket nöjda om nåden utlovades även åt dem och inte enbart åt de botfärdiga.** Men Guds nåd utlovas åt de botfärdiga och inte åt de sorglösa. Då blir världens sorglösa människor mycket arga och säger: ”Denne hädar Gud! Vem har gett dig lov därtill? Är det du som förlåter synderna?” Judarna var i den tron, att Gud inte ger himmelrikets nycklar åt någon. Men de

som är uppfostrade i den kristna tron, har tvistat mycket om människans rätt att förlåta och binda synder. Påven säger: ”Frälsaren gav himmelrikets nycklar åt Petrus; och Petrus var den första biskopen i staden Rom; och när Petrus led martyrdöden för sin tro, gav han himmelrikets nycklar åt biskopen i Rom. Så har alltid den senare biskopen i Rom fått himmelrikets nycklar av den föregående biskopen. På det viset har himmelrikets nycklar gått liksom i arv från den ene biskopen i Rom till den andre, från den förste till den siste.” På så sätt skulle nu himmelrikets nycklar finnas hos påven, och påven vågar också tillägna sig den makten, att ingen kan komma till himmelriket förbi honom. Han släpper nu in den han vill och utesluter den han vill. Men vi vet, att Husfadern inte ger nycklarna åt tjuven. **Påven är nådetjuv. Han har stulit himmelrikets nycklar, och ett gammalt ordspråk lyder, att tjuvarna säljer det stulna godset billigt, därför att det har förvärvats med liten möda.**

De påviska erbjuder sin stulna nåd **slumpvis** åt alla, såväl botfärdiga som obotfärdiga. De släpper får och getter, lamm och ulvar huller om buller in i fårahuset. I påvedömet är det inte fråga om sann ånger, utan vem som helst som kommer till en påvisk präst och bekänner sina synder, honom är prästen skyldig att meddela syndernas förlåtelse, fast han inte visar ett tecken på ånger. Man meddelar syndernas förlåtelse även för sådana synder som människan **ännu inte har gjort, men som hon** ämnar göra. Alltså om någon ämnar begå ett mord, stjäla eller *göra hor*³, så går han

först till prästen och säger: "Får jag förlåtelse för den synden om jag begår den?" "Javisst", säger prästen, "det får du nog!" Vad skulle förhindra det, vad du än skulle göra?" Se! Då är ju Guds nåd riktigt billig! Där är det skönt att leva, då Guds nåd är så billig. Där behöver ingen ha besvär med ånger. Ingen behöver vara bedrövad och tvivlande. Ingen behöver finna sig i en andlig strid och tigga, utan var och en som ämnar göra något ont, behöver bara gå till prästen och fråga: "Får jag den synden förlåten, om jag gör den?" "Javisst! Det får du nog."

Gå till påvedömet också ni, som lätt vill komma in i himlen! Gå dit, ni nådetjuvar, och säg till påven: "Får vi förlåtelse, om vi super, bannar och slåss, håller brännvinshandel, älskar världen, och så vidare?" "Javisst! Det får ni nog. Vad skulle hindra det?" Då säger påven till prästen: "Släpp dessa själar in i himlen! De har ju inte syndat så stort heller."

Men Luther, som själv hade varit i rätt ånger, hade lärt sig i den Helige Andes skola, att Guds nåd är så dyrbar och värdefull, att det är omöjligt för människan att förtjäna⁴ den, fast hon skulle skänka all sin egendom till de fattiga, fast hon skulle piska sig i stycken och fast hon skulle låta bränna sig. Luther, säger jag, började först tvista med de påviska om Guds nåd och syndernas förlåtelse, och han började på allvar fråga efter, med vems lov de påviska släppte in svin, bockar och getter i fårahuset? Han började på allvar fråga varifrån påven hade fått lov att släppa de obotfärdiga, de sorglösa och de förhärjade in i himmelriket. Ju mer Luther

rannsakade denna sak, desto mer övertygad blev han om att påven var en stor nådetjuv, som hade stulit himmelrikets nycklar, och att han med dessa nycklar öppnade fel lås och fel dörr. Han öppnade nämligen avgrunden för de sorglösa, men inte himmelriket. Och av denna Luthers strid med de påviska fick vi upphovet till Luthers tro, som vi lär bekänna med munnen, men påvens tro torde ännu finnas i hjärtat så länge vi vill komma in i fårahuset utan ånger. Luthers tro var, att Guds nåd inte tillhör andra än endast de botfärdiga och förkrossade hjärtana.

Men nu, då Luthers tro för länge sedan har dött i människornas hjärtan och kvarstått såsom något slags silkesduk kring hjärnan, eller som bomull kring gamle Adams hjärta, nu påstår alla den döda trons bekännare, att ingen vet vem som är botfärdig och vem som är sorglös. Och därför måste prästen, i vars händer himmelrikets nycklar är givna, vrida dessa nycklar både åt höger och vänster, när han börjar öppna dörren vid skriftermålet och avlösningen: "Om er syndabekännelse är uppriktig, er ånger sann och er tro oskrymtad", och så vidare. Men detta vridande åt höger och vänster anser jag inte vara rätt vridande. De botfärdiga själarna fruktar, att de inte kommer in, när himmelrikets nycklar vrids så, att båda dörrarna öppnas samtidigt, såväl mörkrets som ljusets, såväl avgrundens som himmelrikets. Även den tron finns inrotad i människors skallar, att himmelrikets nycklar inte är giltiga annars än vid ämbetets utövning: då predikoämbetet har kappan, kan han upplåta och tillsluta him-

melriket, men eljest har han ingen makt att upplåta eller tillsluta.

Sålunda finns det större kraft i kläderna än i hjärtat, och den yttre ämbetsutövningen har större värde än hjärtats inre erfarenheter! Är det troligt, att himmelrikets nycklar faller från prästens hand i detsamma han avkläder sig kappan? Är det inte snarare troligt, att en andlig präst bär himmelrikets nycklar på sig överallt, men en sorglös präst kan inte använda dessa nycklar utom vid ämbetsutövning. Luthers tro⁵ om den rätta ångern och bättringen lyder så, att Guds församling skall försäkra de botfärdiga om syndernas förlåtelse; och en rätt syndaånger igenkänns därav, att människan har en rätt hjärtesorg och samvetsförskräckelse och hon måste rätt känna sina synder.⁶ Av dessa ord hör vi, att varje get och bock inte kan komma in i himmelriket, utan en botfärdig syndare måste ha rätt hjärtesorg och samvetsförskräckelse. Varifrån tar en sorglös människa dessa ångerns kännetecken? Sorgen och bedrövelsen kommer inte från luften.

Jag tror att det är det bästa rådet för alla sorglösa, som fruktar för samvetskval, att bege sig till påvedömet och lägga en tolvskilling i de påviskas tiggarpung, så kommer de utan sorg och möda⁷ in i himmelriket. Vad har de sorglösa att göra i Luthers församling? Luther fordrade en rätt ånger och samvetsförskräckelse. Han fordrade, att de botfärdiga skall rätt känna sina synder, och sedan fordrade han en rätt, levande och saliggörande tro. Varifrån får de sorglösa⁸ allt detta? De förmår inte själva betvinga eller beveka sina hjärtan

till syndaånger. Och den åter, som har den rätta hjärtebedrövelsen och samvetsförskräckelsen, kan inte heller med egen kraft döda och utplåna denna sorg, förrän Gud ger honom kraften att tro. För sådana botfärdiga själar bör Guds församling tillkännage, att Gud är dem nådig. Därför är himmelrikets nycklar givna åt Guds församling, att hon skall upplåta dörren för de botfärdiga själar. Men för de sorglösa måste hon tillsluta himlen. Detta är Luthers tro⁹.

Men denna lära duger inte alls åt världens visa och dygdiga, inte heller för den döda trons bekännare. När man skiljer mellan botfärdiga och sorglösa, säger världens visa så: "Gud har inte gett någon makten att utesluta människor från den allmänna¹⁰ nåden." Och dessutom säger världens visa: "Gud fordrar varken sorg eller bedrövelse, utan han fordrar enbart levernets bättring; och den som inte har kunnat bättra sitt leverne här, skall utan vidare finna något råd i den andra världen." Och därtill säger världens visa: "Inte är Gud så sträng, att han förgör människor i helvetet." Är inte denna världsvisas lära söt som socker för världens sorglösa och köttets trälar, som känner, att de inte orkar kämpa med gamle Adam och för vilka det blir en möda att utstå den Helige Andes tuktan. **De som inte bryr sig om att gå till påvedömet för skammens skull, för att återlösa sina själar från helvetet med en tolvskilling, kan gå till världens visa och fråga, hur de skall gå till väga.**

Världens visa talar ingenting om ånger eller tro, men levernets bättring fordrar de nog. Och den som inte för-

mår bättra sitt leverne här kommer utan vidare att finna någon utväg i helvetet. Är inte detta ett gott råd! Världens visa har säkert besökt helvetet och sett, hur människorna reder sig där, eftersom de redan har den tron att man finner en utväg där. De påviska åter säger så: "Om du bekänner inför påven alla de synder, vilka du har gjort samt även de synder, vilka du ännu inte gjort, men ämnar göra i framtiden, då skall prästen förlåta dig allt." Även det låter som ett gott råd för de sorglösa, ty i påvedömet behöver man inte ångra sina synder utan endast bekänna dem, så blir man befriad. Men Luther, som själv var i djup ånger, fordrade en rätt ånger och en levande tro. Men då en botfärdig själ inte själv kan åstadkomma sin tro, fordrar Luther att Guds församling skall försäkra honom om Guds nåd och syndernas förlåtelse.

Då nu Guds församling genom prästen eller någon annan kristen säger till en botfärdig själ: "Dina synder är dig förlåtna", då vredgas först de skriftlärdade eller världsvisa och säger: "Denne hädar Gud! Du har ingen makt att förlåta synder. Inte har Gud gett himmelrikets nycklar åt dig." De av naturen dygdiga människorna vredgas även och säger: "Gud och mitt samvete vittnar, att jag är oskyldig, jag behöver ingen nåd av församlingen." Även de som har en död tro i skallen vredgas och säger: "Gud vet nog att jag har ånkrat mig; ingen behöver pröva mitt hjärta." Och varför vredgas alla dessa? Därför vredgas de, att Guds församling eller de rätta kristna inte vill erkänna hedningar som sina bröder i tron.

Inte kan de rätta kristna utlova nåd åt de av naturen dygdiga, ty de behöver ingen nåd av Gud eller människor. Inte kan de kristna heller utlova nåd åt den döda tron¹¹, ty han har tron av sig själv; han kan tro när han vill. Och den som har litat på den döda tron, vet inte, hur han har kommit till tron. Han vet inte ens när han skulle ha ånkrat sina synder. Han inbillar sig, att han har ånkrat sina synder, men det har skett så hastigt, att han inte har märkt det. Ibland tänker han, att det har skett i barndomen. Ibland tänker han, att det har skett i drömmen. Har då Luther farit vilse? Eller hade han drömt, då han fordrar sådana kännetecken på ånger, som ingen annan kan anse för nödvändiga utom bara de, som själva har varit i ånger. Han fordrar hjärtats bedrövelse och samvetsförskräckelse. Kan detta ske obemärkt, så att människan själv inte skulle veta det? Men vi är övertygade om att Luther inte har farit vilse eller drömt, utan att han har förstått Bibeln rätt, då han framställde rätt ånger såsom nödvändig för alla människor. Och vi är även övertygade om att Luther förstod Bibeln rätt, då han fordrade en rätt och levande tro. Men himmelrikets nycklar har han varken stulit eller rövat, då han upplät dörren för de botfärdiga och de bedrövade själarna men tillslöt den för de obotfärdiga. Naturligtvis vredgas alla världens visa, alla av naturen dygdiga och döda trons bekännare, då man inte släpper in dem. De får nog vara i den tron, att det är Guds hädelse när man säger till de botfärdiga: "Dina synder är dig förlåtna."

De botfärdiga ¹² har likväl ingen annan tillflykt än till Guds nåd, som Jesus har förvärvat åt själarna. Om fienden blott släppte dem lös i den mån, att de skulle få fly till Jesu sköte, så skulle alla världens visa få leva med sin visdom, de av naturen dygdiga människorna med sin dygd och den döda trons bekännare skulle få leva av sin tro, om de kunde. Det står skrivet i den heliga Skrift, att den rättfärdige skall leva av sin tro. Och den som har en levande tro, kan leva och dö därpå, att Människosonen har makt att förlåta synder, inte blott genom predikoämbetet, utan genom varje människa, som själv är benådad. Detta är en orubblig sanning oavsett om fariséerna tror det eller inte.

Och nu, ni förlamade, som med andra människors hjälp blir burna till Jesus, då ni saknar kraften att själva orka gå! När Människosonen ser av ert utseende och blick, att ni har ett bedrövat och förkrossat hjärta, då säger Människosonen: "Dina synder är dig förlåtna." Och ta nu din säng, du lame, och stig upp och gå. Om de skriftlärda och fariséerna knorrar och säger: "Denne häddar Gud," så finns det dock även någon sådan, som tackar Gud som har gett den makten till människorna, att en förlamad människa har fått synderna förlåtna, att han har blivit räddad ur sin förlamning. Och du lame, som inte själv har kunnat vandra på kristendomens väg alltsedan förlamningens sjukdom kom över dig, ta nu dina gamla egenrättfärdighets sängkläder och bär ut dem, och kom ihåg, att du har fått dina synder förlåtna just då du fick höra detta ljuvliga nådens ord från Jesu mun:

"Dina synder är dig förlåtna!" Och gå inte för att synda härefter, för att dig inte skall ske något värre. Du lame! Då Människosonen har sagt till dig: "Dina synder är dig förlåtna," så skall du inte mer tvivla om dina synders förlåtelse, fast fariséerna tvivlar, ty med detsamma du tror, får du kraft att stå upp och vandra på kristendomens väg. Ty Jesus har inte sagt så till andra, utan endast till den lame har han sagt: "Dina synder är dig förlåtna." Så tro nu, du lame, att dina synder är förlåtna. Amen.

Originalmanuskript / FKHS Aunos samling / Helsingfors universitetsbibliotek

KP 429 / P 1157 / SW 455 / B 291

¹ Apg. 8: 21

² B = SW: Guds namns smädare

³ B = SW: begå äktenskapsbrott

⁴ B = SW: tillägna sig

⁵ B = SW: lära

⁶ Augsburgska bekännelsens 12:e artikel

⁷ B = SW: oro

⁸ B = SW: i otron säkra

⁹ B = SW: lära

¹⁰ B = SW: gemensamma

¹¹ B = SW: trons bekännare

¹² B = SW tillägger: själarna

Herren Gud gjorde åt Adam och hans hustru kläder av skinn och iklädde dem.

1. Mos. 3: 21

Av dessa ord hör vi, att människan inte kunde göra kläder åt sig själv, då hon genom synden blivit naken, utan Gud måste göra kläder av skinn åt Adam och Eva. Även om dessa skinnkläder inte är så fina som kläder av kläde och siden, vilka världens horor numera bär på sig, men de skydde likväl de skamliga ställena och utgjorde skydd åt människan under frosten. Men vi har sett, att sådana skinnkläder som Gud då gjorde åt de nakna människorna inte längre duger åt världens nakna horor, utan de måste ha sådana kläder som solen genomlyser, för att alla världens bockar skulle få roa sina ögon genom att betrakta en naken hora. Då nämligen en naken hora vill leva riktigt dygdigt, tar hon av säckvävströjan och tar på sig en kambriktröja¹ som genomlyses av månen och solen. Därtill klär hon på sig en florkjol², och prydd på detta sätt går hon och dansar med horkarlarna, för att dessa skulle se hennes skönhet. Båda brösten lämnar hon blottade för ögonens förnöjelse åt alla som har lust att se på henne. Men månen och solen genomlyser hennes kläder, och när hon kommer framför solen eller ljuset är alla skamliga ställen synliga, fast hon har skylt de skamliga ställena dygdigt med grannlåt. Men den dygdiga horan tror inte, att människorna ser hennes nakenhet. Hon tror, att andra människor inte ser någonting, då hon själv inte ser. Hon förstår inte, att ljuset lyser igenom hennes kläder

och att dessa dygdens kläder, som hon bär på sig, är genomskinliga.

Om hon vore så vis, att hon skulle gå iklädd med skinnkläderna som Gud gjorde åt Eva, så skulle de skamliga ställena bli bättre skylda. Världens horor vill inte längre ha dessa kläder som Gud gjorde åt deras moder Eva, utan numera måste de ha sådana kläder som solen och månen lyser igenom, för att alla människor skulle få se, inte blott hennes bröst som knappast är skylda med tunt och genomskinligt flor, utan även andra skamliga ställen, vilka hon tror sig ha skylt med dygdens kambriktröja och genomskinliga florkjol.

Vad gagnar det, att hon går i bastun och tvättar sig ren på fram och baksidan, innan hon går och visar sig för världen? Hon kan ändå inte bli så ren därigenom, att de svarta ställena inte skulle synas. Hon har nämligen sådana svarta fläckar på sin kropp, vilka inte blir rena med naturligt vatten. Därför säger Gud till den gamla horan Israel: ”Fast du skulle ta mycket tvål och tvätta dig med lut, så syns ändå din skam för mig.”

Då nu de människor, som har ögonen öppna, inte kan vända ryggen åt en världshora, inte heller vet vart de kan vända sina blickar, då en sådan genomlyst hora kommer och visar sitt pass varmed hon får fri passage genom helvetets tull in i hordomens rike, då måste de människor, som inte blivit fullkomligt fräcka, säga till den fräcka världshoran: ”O, du oförskämda! Att du inte skäms att visa alla skamliga ställen för världen!” Då säger hon: ”Såg ni någonting annat än vad Gud har skapat?” Men vi vet säkert, att de

svarta fläckar som solen lyser på, inte har funnits till vid skapelsen, inte heller i oskuldens tillstånd, utan de har vuxit efteråt, då hordomsbegärelsen började bli kännbar. Och de svarta fläckarna blir inte skylda med dygdens kambriktröja, eller med florkjolen. Inte blir de svarta fläckarna heller vita, fast hon går i mörkrets bastu och tvättar sig på fram och baksidan. Därför säger även Herren till den dygdiga horan Israel: ”Om du tog mycket tvål och tvättade dig med lut, så syns din skam ändå för mig.”

Om gamle Adams döttrar hade tagit på sig skinnkläderna som Gud gjorde åt deras stamföräldrar, skulle de bättre ha kunnat skyla de skamliga ställena. Men inte duger skinnkläderna längre, utan numera måste de skaffa sig dygdens kambriktröjor och vita florkjolar, som månen och solen lyser igenom. Men genom dessa kläder syns även de skamliga ställena, då de träder fram inför solen eller ljuset. De skamliga ställena har inte varit synliga förut, då mörkret rådde över jorden och töcken skylde folket. Då lyfte världens dygdiga horor sina tröjor för de berusade, och somliga till och med tog av sin tröja, när horkarlarna kom i närheten. Men dåförtiden var världen helt i mörkret. Ingen såg deras orenhet.

Men nu har ljuset kommit i världen. Nu har man ställt ljuset på bordet. Nu ser alla som är i rummet, att ett sådant leverne är odugligt som man förr hade under mörkrets tid. Inte heller världens horor vågar träda nakna in i brölloppsalen, såsom det skedde en gång under Luthers tid, när påven firade bröllop. Då trädde femtio nakna horor samtidigt in i bröl-

loppsalen och dansade, och alla överstepräster och världsherrar var glada, då dessa nakna horor dansade. Men nu vill sådana horor inte dansa helt nakna i brölloppsalen för skammens skull, utan de skyler nu de skamliga fläckarna med flor och tror, att människorna inte ser någonting. Och ändå syns deras skam, då de under dansen kommer framför ljuset. Men om skinnkläderna som Gud gjorde åt Adam och Eva, dög åt dem, så skulle deras skam vara bättre skyld.

Då nu dessa nakna stackare, som känner sin nakenhet, är så okunniga, att de inte kan göra kläder åt sig själva, varmed de skulle klara sig mot kylan under frosten, och inte kan skyla sin skam trots att de försöker dölja de skamliga ställena med löv från fikonträdet, så skulle det vara det bästa rådet åt dem, att de skulle ta på sig skinnkläderna som den himmelske Föräldern har gjort för stamföräldrarna för att dessa skulle klara sig mot kylan under frosten, då världens kallassnöyra och oväder får dem att bäva så att tänderna darrar, i synnerhet på evighetens strand av det skälet att den eld som Frälsaren kom för att upptända inte på riktigt har börjat brinna.

Ta på er skinnkläderna, alla ni som vandrar mot evigheten, för att ni skulle klara er mot kylan på fjällen och på världens böljande hav, när världens vind, snöyra och oväder börjar dåna högt under frosten. Ingalunda skiner solen alltid för de fattiga vandringsmännen. Och den heliga eld som Frälsaren kom för att tända på jorden, brinner inte alltid. Därför måste en fattig vandringsman vara utrustad med goda skinnkläder, för att

han skulle klara sig mot kylan under frosten, om mörkret upphinner honom på fjällen. Världens nakna horor klarar sig nog bra mot kylan så länge de ligger i djävulens famn. Men när de får hett om skinnet i den brasan som den gamle gubben djävulen har upptänt av de förtorkade träden, då får de ropa som de här har ropat: ”Då blir det ju varmt om ändan³.”

Må nu alla nakna stackare, som gråter på denna världens kalla golv, be att den himmelske Föräldern, som fött dem genom stor smärta och blodsutgjutelse, måtte av sin stora kärlek ta dem i sin famn och linda dem i rena linnekläder och låta dem dia från hans nådeflytande bröst. Hör, käre himmelske Fader, de nakna stackarnas gråtande röst. Fader vår som är i himlen, o. s. v.

Evangelium: Matt. 22: 1 - 14

Vår Frälsare talar i dagens evangelium om kristendomen genom en liknelse, som visar, att världskärleken förhindrar somliga att bli kristna. Andra åter hatar och förföljer Herrens tjänare som befrämjar den sanna kristendomen. Somliga kommer in i kristendomen eller tar gärna emot Guds nådegåvor, men bland dem finns en hycklare eller en munkristen som har inträtt i bröllophuset utan bröllopskläder. Låt oss därför genom Guds nåd betrakta, hurudana människor de är som inte kommer till det himmelska bröllopet, och för det andra, hurudana gäster de är, som kommer till bröllopet, och för det tredje, vem är gästen som kommer utan bröllopskläder.

Må den himmelske Konungen, som

har berett bröllop åt sin Son, ge sin nåd, att de få själar som kommer till bröllopet, skulle ta på sig bröllopskläderna, och att de skulle kunna svara när Konungen frågar vilken trosgrund de har.

Första betraktelsen. Hurudana människor är de som inte kommer till bröllopet? Vi hör av dagens evangelium att de högt uppskattade gästerna redan tidigare hade blivit inbjudna. De hade redan tidigare hört, att Konungen beredde bröllop åt sin Son, men de var så högdragna att de inte ville komma på bröllopet, fast Konungen flera gånger sände sina tjänare att inbjuda dem. Men de ville inte komma utan gick bort. En till sin åker, en till sina affärer. Och somliga gjorde angrepp mot Konungens tjänare, gjorde spe av dem och dödade dem. Vilka är nu de förnäma gäster som gör spe av Konungens tjänare och dödar dem? Bibelförklararna tror, att de är judarna, som inte alls vill bli kristna. Judarna har nämligen den gamla mosaiska tron som de litar på. Därför säger Frälsaren: ”Jag dömer er inte, ty det finns en som dömer er, nämligen Moses som ni förlitar er på.” Men judarna tror inte att Moses dömer dem, utan de tror, att Gud är deras fader. Och de blir mycket arga då Jesus säger till dem: ”Ni är av fadern djävulen.”

När kristendomen kom till, började judarna hata och förfölja de kristna. Judarna har nämligen den tron, att Frälsaren är en folkuppviglare och de kristna är villoandar och falska profeter. Judarna tror att de kristna är besatta av onda andar och därför biter de samman sina tänder och tillsluter sina öron, när en kristen, Stefanus, ropar att han ser Guds Son sitta på Guds högra sida. Därav förtörnas judarna

stort, att de kristna förebrår dem och säger: "Ni står alltid emot den Helige Ande, såsom era fäder, så även ni." Judarna tror inte att de kristna är Konungens tjänare som inbjuder dem till det himmelska bröllopet. Däremot tror judarna, att de kristna är djävulens tjänare.

Frälsaren säger vidare i dagens evangelium, att de gick bort, den ene till sin åker och den andre till sin affär. Judarna är även berömda affärsmän och listiga att lura folk. Och de judar, som bor i vårt land, är därtill ordentliga krögare. Och de som gick till sin åker kallas för kornjudar. De inköper massor av korn under de goda åren, då spannmål är billigt. Och när ett dåligt år kommer, tar de dubbelt pris av de fattiga.

Eljest lever judarna dygdigt till det yttre, fast Frälsaren säger, att de silar mygg och sväljer kameler. Det innebär, att de ser mycket fel i Frälsarens och de kristnas leverne, men sina egna missgärningar ser de inte. Sådana är nu de gäster, som inte vill komma på bröllopet eller till den rätta kristendomen. De gör spe av Konungens tjänare och dräper dem. Inte har dessa judar, som bor här, ännu dräpt någon, men om de hade makten så skulle de snart göra korb av de kristnas blod. Men ännu ser de inte att göra korb av de kristnas blod förrän de hämtar eld från helvetet.

Andra betraktelsen. Vilka är de gäster som kommer på det kungliga bröllopet? Frälsaren säger, att Konungen befallde sina tjänare att gå till vägskaalen och kalla alla som de finner. Men vi vet, att de människor som står vid vägskalet och i gränderna, i första hand är horor,

tjuvar och fyllhundar samt även rövare. Dessa står vid vägskalet och i gränderna och spanar om någon människa skulle gå förbi, så att de skulle komma i tillfälle att tjäna något. I större städer står horor i gränderna och visar sin skönhet för de passerande samt sjunger horvisor. Därför kallas de av dygdiga mamseller för grändskator⁴. Även fyllhundar brukar stå vid vägskaalen och i gränderna i större städer, och där sjunger de supvisor. Även tjuvar står i gränderna och vaktar tills människorna går och lägger sig, så att de skulle få tillfälle att stjäla. Sådana måste Konungens tjänare inbjudas till bröllopet, eftersom detta bröllop inte behagade herrarna. Sålunda kom horor, tjuvar och fyllhundar till det kungliga bröllopet. Och världsherrar samt hederliga bönder som inte ville komma till bröllopet förtörnas ytterligare då de hör, att skökor och publikaner går före dem in i himmelriket, och rikets barn, det är, de förnämsta männen i församlingen blir kastade i det yttre mörkret. Men det beror därpå, att skökor och publikaner har orsak att ångra sina synder, men hederliga och dygdiga människor har ingen orsak att ångra sina synder. Skökor och publikaner, med andra ord, horor, tjuvar och fyllhundar som står vid vägskaalen och i gränderna blir botfärdiga, då de kristna skäller på dem. De blir även delaktiga av Guds nåd då hjärtat blivit förkrossat.

Men världsherrar som har stora åkrar och brännvinsaffärer har ingen tid att göra bättring. Därför blir de inte delaktiga av kristendomen. Men just de är de yppersta att smäda och hata de kristna. Därför förtörnas Konungen på dem och

förgör dessa mördare och bränner upp deras stad. Men horor, det är, grändskator, fyllhundar som ropar i gränderna och tjuvar som står vid vägskälen, blir av Konungens tjänare inbjudna till bröllopet och de kommer gärna. Ty sådana fräcka och grova syndare måste göra bot och bättring, då de kristna inte ger dem samvetsfrid. De måste tigga om nåd, eftersom de inte har något annat val än förtappelsen, om Konungen inte förbarmar sig över dem.

Tredje betraktelsen. Vem var människan som kom utan bröllopskläder? Vi hör i evangeliet, att Konungens tjänare samlade alla som de fann, både goda och onda. Och vi hör ofta även sägas, att några är uppriktiga men inte alla. Och de, som menar att alla inte är uppriktiga, får nu komma och betrakta gästerna, om de kan tala om, vilka som är rätta kristna och vilka som inte är det. Om de tror att de känner dem, så må de nu komma och säga vilka som är goda och vilka som är onda. Men jag tror, att de som säger att alla inte är uppriktiga, är oförmögna att rannsaka dem. Vi hör visst i evangeliet, att alla inte är goda som blir kristna, men jag undrar om de goda är bättre bröllopsgäster än de onda. Fast världens barn tror att de kristna låtsas vara goda då de förebrår och skäller på världsträlen. Men de kristna är ju riktigt onda, som inte längre duger till supkamrater åt världen, och likväl kommer de till det himmelska bröllopet.

Men vem är den stumma gästen som inte svarade något, när Konungen frågade: ”Min vän! Varför kom du hit fast du inte har bröllopskläder?” Han blev för-

stummad, då man frågade, hur han hade blivit kristen. Han torde ha varit en nådetjuv som aldrig har avklätt sig naken.

Men det är i första hand viktigt, att vi rätt förstår hur bröllopskläderna blir givna åt de gäster som klär av sig nakna. I Gamla Testamentet hade man sedvänjan, att när en konung höll bröllop, gav han även bröllopskläderna åt gästerna. Sålunda gav till exempel Josef högtidskläder åt sina bröder. Och Fadern gav den förlorade sonen de bästa högtidskläderna, och en ring på handen. Men innan dessa högtidskläder kläddes på, måste bröllopsgästen klä av sina egna trasor. Men denna bröllopsgäst som nu omtalas i dagens evangelium brydde sig inte om att avkläda sig naken och byta om till högtidskläder. Han hade så stor heder, att han inte tordes klä av sig naken för skammens skull och därför blev han stum, när Konungen frågade: ”Min vän! Varför kom du hit fast du inte har bröllopskläder?” Han kunde inte svara, varför han inte hade tagit på sig de bröllopskläder som Konungen hade erbjudit honom. Och detta skall vara ett kännetecken för er, att var och en som inte kan säga, varför han kommit in i bröllopshuset utan bröllopskläder, bär sina egna trasor på sig. Han har så stor heder, att han inte vill klä av sig naken. Egenrättfärdigheten hos honom är ännu så stor, att han inte behöver Kristi rättfärdighet, som utgör de rätta bröllopskläderna. Men han anser sig vara en rättskaffens gäst, fast han kommit i sina egna svarta, smutsiga och orena kläder. Han tror sig vara en sann kristen, fast hedern är så stor och tjock, att han förstummas

då man frågar honom, hur han blivit kristen, fast han inte har tagit Kristi rättfärdighet på sig, som blivit bjuden åt honom. Men han trodde sig duga till bröllopsgäst genom egen bättring.

Ta nu ett exempel åt er själva, alla stumma gäster, och tänk noga efter, varför denna bröllopsgäst blev förstummad, då man ställde frågan om den rätta kristendomen, och hur det slutligen gick med honom. Och ni nakna horor, som förut har tagit av skjortan för att bättre duga till hora åt den ondes träl, klä nu av er alla era egna kläder och ta på er nya bröllopskläder. Klä av er den gamla, smutsiga tröjan och ta emot en ny kambriktröja som har tvättats i floden Jordan. Denna tröja har den himmelske Brudgummen köpt åt den fattiga bruden. Förr har ni klätt av er skjorta i mörkret, där människorna inte har sett er skam. Men nu måste ni klä av er nakna inför hela världen, inför änglar och djävlar. Annars får ni inte nya bröllopskläder på er. Fast djävlarerna skrattar, smädar och grimaserar åt en naken hora och därtill spottar på henne och säger: ”Fy, djävulens hora, hur ful hon är.” Och världens dygdiga horor spottar på en naken hora och säger: ”Är en sådan nu Frälsarens brud? En gammal, skorvig och stinkande djävulens hora som inte har ett friskt område någonstans på sin hud. Från topp till tå har hon inget friskt område, utan endast sår, svullnader och etterbilder som inte blivit utpressade⁵. Så beskrivs Frälsarens brud i första kapitlet hos profeten Jesaja, och i ett annat ställe *förebrår Herren henne*⁶: ”Du har bedrivit hor med många avgudar, och Israel har låtit Egyptens horkarlar krama

sina bröst.” Kan en sådan vara Frälsarens brud, frågar världens dygdiga horor? De tror inte, att en gammal, skorvig och stinkande hora kan vara Frälsarens brud.

Men klä av dig naken och visa din gestalt för Frälsaren. Kanhända förbarmar han sig över dig och tar dig till sin brud, fast du är en skorvig hora. Han helar dina sår och ger dig nya, vita kläder. Han klär dig till brud och lägger den gyllene martyrkronan med tolv stjärnor på ditt huvud och sätter förlovningsringen på fingret och ett kors på bröstet. Han leder dig inför sin Fader och alla heliga änglar och säger: ”Här är den fattiga bruden som jag återlöst från jorden med mitt eget blod och slitit lös från djävulens famn. Gläd och fröjda er ni himlar, ty den himmelske Konungen har berett bröllop åt sin Son och hans fattiga brud. Och bröllophuset är fullt med gäster som gläds och fröjdar sig i evighet. Amen!

Originalmanuskript / FKHS Aunos samling / Helsingfors universitetsbibliotek
KP 437 / P 1170

Eftersom dagens predikan i 1956 års Evangeliepostilla inte finns tillgänglig som handskrift ersätts den med denna originalpredikan.

¹ kambrik: finfin bomull

² flor: genomskinlig slöja

³ finska ordet *perse* översätts av L. L. L till *ända*.

Se L. L. Laestadius brev till konsistoriet 3 juli 1854, denna bok, sida 433, höger spalt rad 11 uppiifrån.

⁴ Manuskript: kujahattara

⁵ Karl den XII Bibel: plåstrade

⁶ KP: säger Herren om henne

Jesus sade till en man som inte kunde tro, att Jesus kan bota hans son: ”Om du tror, ty allt är möjligt för dem som tror.” Mark. 9: 23

Av dessa Frälsarens ord hör vi, att han fordrar tro av dem som vill bli hjälpta. Men det finns inte många som orkar tro, när nöden trycker dem. Nog kan alla tro när varken kroppen eller själen är i nöd. Men när nöden är för handen och förnuftet inte längre fattar varifrån hjälp kunde komma, då är det inte lätt att tro. Inte heller den mannen till vilken Jesus sade: ”Om du tror, och så vidare,” kunde längre tro, att hans son blir befriad från djävulens klor. Och han kände även själv att tron började svikta: ”Herre, jag tror, hjälp min otro.” Ofta får de bedrövade och botfärdiga **känna och** erfara att tro fattas dem, då de endast ser döden och helvetet framför sig, men inte ser någon utväg att komma upp därifrån. I denna nöd har många botfärdiga och bedrövade själar fallit i tvivel liksom Jesu lärjungar, som grät och jämrade sig och inte längre kunde tro, att Jesus kunde bli levande.

Nog är nådetjuvarnas tro fast som klippan, då de inte har någon nöd. Men Jesu lärjungar har intet hopp om himlen eller om världen, då de känner att Jesus dör i deras hjärtan. Då egenrättfärdighetens tjänare säger, att de inte har tro, så är det blott en aning om att de inte blir saliga i detta tillstånd, men de har ingen nöd i sin otro såsom Jesu lärjungar, utan de är nöjda i sin otro. Och det finns många otrons fångar i denna tid, vilka inte har någon sorg över Jesu död, och somliga känner inte ens att Jesus för länge sedan

dött i deras hjärtan. Somliga förmodar att Jesus inte längre lever, men är dock nöjda med det döda tillståndet. Detta döda tillstånd, då Jesus ligger i den döda trons grav, är inte rätt¹ otro, utan det är en andlig död, som snart blir en evig död. Om Jesu lärjungar inte blir bedrövade över Jesu död så skall Jesus inte stå upp.²

Nu är Jesus död i många kristnas hjärtan. Nu borde alla Jesu lärjungar bli bedrövade. Ni borde gråta och jämra er, då ni känner och ser, att Jesus dör i era hjärtan. Ni har ingen tillflykt i världen då Jesus dör. Ni har inget hopp om himlen, då Jesus dör, utan ni måste börja gråta och jämra er så att rösten hörs i himlen, vilket rör den himmelske Faderns³ hjärta så att han förbarmar sig över er och väcker upp sin enfödde Son från de döda och ger honom åter levande åt er.

Vi har hoppet att den käre Föräldern hör de föräldralösa⁴ barnens hjärtgripande klagoröst, då de ropar med bedrövade hjärtan: Fader vår o.s.v.

Evangelium: Joh. 4: 46 - 54

Vi hörde, att konungens tjänare trodde⁵, då han såg sin son bli räddad ur döden genom Jesu ord. Men av Jesu ord: ”Om ni inte ser tecken och under så tror ni inte”, hör vi även, att mannen inte skulle ha trott på Guds Son om inte detta under hade skett. Av denne konungens tjänare får⁶ nu alla otrons fångar ta ett uppbyggligt exempel och pröva sig själva härvid för det första i hans otro och för det andra i hans tro.

Det finns verkligen anledning att förebrå föräldrarna, att de inte tror på

Guds Son förrän de ser något under ske, då de kommer och ber Jesus, att han skulle komma och hjälpa deras barn från den andliga och eviga döden. De orkar inte tro, att deras son blir frisk i denna värld, förrän de ser, att sonen rycks som en brand ur den andliga dödens bojar. När de bär sina sorglösa barn till Jesus med sina böner, orkar de inte tro, att den store livets och dödens Herre ännu förmår med sitt ord väcka de sorglösa barnen från den andliga dödens grav förrän de ser det stora undret ske.

Jag vet att de kristna föräldrarna som har det saliga hoppet, att de snart får se den store Korsbäraren och törnekrönte Konungen ansikte mot ansikte, önskar av hjärtat, att även deras barn skulle få gå från döden till livet, att även de skulle bli frälsta från den eviga döden, så att föräldrarna skulle få se sina barn sitta i Jesu famn och luta sina huvuden mot Jesu bröst. Därför bär föräldrarna sina barn till Jesus med sina böner med den tanken, att han skulle lägga sina händer på dem och välsigna dem. Men i denna tid orkar föräldrarna knappast tro att Jesus ännu kan med sitt ord väcka deras barn från den andliga döden. För denna otro förebrår Jesus er, ni föräldrar, och säger: ”Om ni inte ser tecken och under så tror ni inte.” Och då ni liknar konungens tjänare i otro, så var även lik honom i hans tro, då ni ser era barn bli frälsta från den eviga döden. Då ni ser, att den andliga frossan har lämnat era barn, så tro, att Guds Son har makten att med sitt ord frälsa era barn från den andliga och eviga döden. Om ni trodde detta, så skulle ni ha mera kraft att tala, undervisa och förmana era barn att ta vara

på kristendomen. Hur lyckligt vore det inte för er, ni kära föräldrar, om ni kunde samla alla era barn i famnen och bära dem fram till Gud och säga: ”Här är jag och barnen som du har gett mig.” Hur lyckligt var det inte för föräldrarna då Jesus tog deras barn i famnen och välsignade dem! Ty det gläder föräldrarna att få se sina barn i den himmelske Förälderns famn.

Det är nästan omöjligt att tro, att Guds Son kan bota sådana barn som är helt döda i synden eller är så förhärdade, att de inte mera lyssnar till sina jordiska föräldrar utan far huvudstupa till helvetet. Men även konungens tjänare fattades tro. Och brist på tro torde finnas även hos andra föräldrar, så att de vill se under ske med deras barn, innan de kan tro, att Guds Son kan bota dem.

Be nu, alla föräldrar, att Herren skulle föröka er tro, då ni kommer till Jesus och ber, att han skulle bota era barn innan de dör för evigt, så att ni måtte få se era barn sitta i Skaparens famn och lutande sina huvuden mot Jesu bröst, ta emot välsignelsen av honom. Då kan ni med glädje och fröjd träda fram vid domen och säga: ”Här är jag och barnen som du har gett mig.” Amen.

Originalmanuskript / FKHS Aunos samling / Helsingfors
Universitetsbibliotek

KP 443 / P 1183 / B 303

¹ B: verklig

² B tillägger: i deras hjärtan

³ B: Förälderns

⁴ B: faderlösa

⁵ B: kom till tro

⁶ B: kan

Om en rättfärdig vänder sig från sin rättfärdighet och det onda, så skall jag låta honom skada sig så att han måste dö. Hes. 3: 20.

Här uttalas en hård dom över dem som avfaller från sin rättfärdighet. Herren skall låta dem skada sig så att de måste dö. På denna tid har de rättfärdiga¹ behov att höra denna varning, då så många rättfärdiga avfaller från sin rättfärdighet och gör *det onda*². Därför måste vi klaga med David, att de heliga blir allt färre. För de få rättfärdiga själar, som ännu inte avfallit från sin rättfärdighet, måste vi predika över dessa Herrens ord till varning, för att de alltid skulle bevaras i deras minnen, då svåra frestelser uppstår och djävulen gör en och annan synd lovlig, så att om möjligt även de utvalda skulle bli vilseledda. I den stora striden och kampen mot världen, synden och djävulen, borde de rättfärdiga komma ihåg dessa Herrens ord som finns i profeten Hesekiels tredje kapitel och 20:e vers: ”Om en rättfärdig vänder sig från sin rättfärdighet och gör det onda, så skall jag låta honom skada sig så att han måste dö.”

Det är inte trevligt för de kristna att se, att så många går förlorade av de själar, för vilka Guds Son har svettats blod. Men ännu större sorg får de kristna, då även de få själar, som var återlösta med Jesu dyra blod, går tillbaka till världen, för vilkas skull Kristi namn blir smädat bland hedningarna. De kristna får för deras skull lida förolämpningar och smälek av världen. Men kristendomen är inte orätt trots att många kristna av-

faller, och världsträlarna får inte lindrigare kval i helvetet trots att djävulens änglar gläds över de kristnas fall. Men de kristna själva borde sörja och bli mer hängivna och vaksamma, när de ser hur farlig världen är, och hur listig fienden³ är att lura även dem som har blivit kristna. Därför skriver Petrus till de kristna: ”Om den rättfärdige med knapp nöd blir salig, hur skall det då gå för den ogudaktige och syndaren?”

Det är inte märkligt⁴ om en kristen faller, ty det har på apostlarnas tid, då kristendomen *var som bäst*⁵, funnits några, som har fallit i synnerhet genom hordom, såsom aposteln skriver om en man i Korint. Men han befäller de kristna att överlämna den mannens kropp i Satans våld för att själen skulle bli frälst. Och Paulus bestraffade hela den kristna församlingen för detta enda horpars skull. Men om det på Paulus tid funnits en hora bland de kristna, så duger det inte till föredöme åt andra kristna, utan hellre till varning. Och om det under aposteln Johannes tid har funnits någon avfallen kristen som har börjat stjäla, så duger det inte till föredöme åt andra kristna utan hellre till varning.

Men även om det nu funnits på apostlarnas tid sådana som fallit i hordom⁶ och tjuvnad, så har kristendomen för den skull inte varit falsk såsom hedningarna tror. Däremot skall hedningarna själva få lida ett större straff på grund av de avfallna kristnas synder, då fienden får så stor makt över dem, att de inte längre tror att kristendomen är rätt. Och sålunda får hedningarna lida ett större straff på grund av de avfallna kristnas synder. Fast den ondes änglar

här gläds över de kristnas fall, men slutligen får de själva lida på grund av de kristnas fall. Dess större sorg måste komma över de få själar som ännu är vakande och kämpar i sin dyrbaraste⁷ tro, då de hör att för de fallna kristnas skull faller hedningarna som hagel i helvetet. Jesu lärjungar blev ju bedrövade för Judas skull.

Vi hör i dagens evangelium, att den tjänare vars skuld blev utstruken, fick lida ett större straff, då han avföll ur nådaståndet och grep sin broder om strupen. Därav får vi lämplig anledning att betänka, varför somliga kristna så fort faller ur nåden. Vi borde likväl be den store Konungen som *hade förlåtit*⁸ denne tjänare en så stor skuld, att han måtte bevara oss för fall, och att ingen av de själar som är återlösta med Jesu dyra blod skulle bli så olycklig att han måste bli utlämnad åt bödeln⁹ som för de av Jesus återlösta själarna i *det yttre* mörkret och kräver att de skall betala de tiotusen punden till sista skärven. Hör, himmelske Konung, alla fattiga tjänares suckan, då de faller ned vid dina fötter och ber: Fader vår o.s.v.

Evangelium: Matt. 18: 23 - 35

I dagens evangelium har Frälsaren visat, hur en tjänare, som var skyldig tiotusen pund, fick skulden förlåten¹⁰ därför att han bad, men måste slutligen betala hela skulden, då han grep sin medtjänare vid strupen. Med ledning därav skall vi denna nådens stund betänka och undersöka, varför somliga kristna så fort faller ur nådaståndet genom uppsåtliga synder.

Somliga kristna frågar; ”Hade den tjänaren alls blivit kristen som kunde avfalla så fort?” Detta tvivel om hans kristendom kommer därav, att han bad orätt, när den stora syndaskulden började plåga hans samvete. Han borde genast ha insett, att en sådan skuld var omöjlig att betala. Men om de kristna skulle minnas, vilka tankar de hade, när syndaskulden föll tungt på deras samveten, så skulle de inse, att egenrättfärdigheten har ingett dem nära nog likadana böner, nämligen: ”Herre, ha tålmod med mig, så vill jag betala allt.” Det finns knappast någon kristen som vid första väckelsen¹¹ inte skulle ha försökt att genom egen bättring betala syndaskulden. Alla har vandrat i den förlorade sonens spår. Den förlorade sonen gick *först* till egenrättfärdighetens handelsman för att förtjäna något. Denna egenrättfärdighetens falska bön har sålunda varit i alla kristnas sinnen vid första väckelsen. Men den store Konungen har dock av idel nåd utplånat den stora skulden, fast tjänaren ämnat betala den själv.

Vi kan sålunda inte vara i tvivelsmål om att denne tjänares skuld var borttagen, ty Gud kan inte utplåna skulden förrän syndaren med levande tro tar emot den stora nåden. Denne tjänare hade sålunda haft en levande tro, ty inte förlåter Gud synder åt nådetjuvar och den döda trons bekännare, ty de har inte rätt syndakännedom. De tio tusen punden har inte betungat deras samveten. De har lätt att tro, då samvetet inte har rätt vaknat. Nog förmår sådana stjäla nåd. Men nu blir det fråga om, hur denne tjänare så snart kunde falla. Somliga

säger: ”Han föll för att han hade för lite tro. Han borde ha trott så mycket, att han hade övervunnit världen, ty Johannes säger: ”Vår tro är det som övervinner världen.” Somliga säger: ”Han hade fel i sitt samvete¹², därför föll han.” Jag tänker, att han hade fel både i tron och i samvetet, fast han själv inte klagade över någotdera. Även David kunde bevara samvetsfriden, fast han hade *bedrivit hor*¹³ och begått ett mord. Han beklagade intetdera, förrän ¹⁴ Natan kom och bestraffade honom.

Alltså visar alla omständigheter, att de som genom hordom¹⁵ eller girighet faller i uppsåtliga synder, redan för länge sedan har genom inre fall avfallit ur nådaståndet, fast de inte vet när och hur detta inre fall har skett. När nämligen hordomens¹⁶, girighetens, ärans, avundens eller vredens djävul *skiter på*¹⁷ samvetet, blir samvetet fördunklat så att samvetet inte har kraft att bestraffa¹⁸ synden *genast* när de första frestelserna känns. Och även om samvetet skulle förebrå, så gör den onde synden lovligen *tvärtemot samvetet*, eftersom syndaren inte har verklig kamp mot synden och inte känner verklig fasa för den. Och när *denna* synd blir lovligen, så har man inte längre fruktan för Guds stränga rättfärdighet, och man har inte längre någon känsla av att man fallit ur nåden. Därav förstår man hur David kunde ha lugnt samvete, så länge synden var dold för världen. Han litade på den förra nåden.

Så hade även denne tjänare redan *tidigare* fallit ur nådaståndet¹⁹, innan han av girighet eller hämndlystnad grep sin medtjänare vid strupen. Han behöll tron och litade på den nåd han tidigare känt,

fast den levande tron hade honom ovetande förvandlats till död tro, så snart den onde hade *skitit på*²⁰ hans samvete. Och denna den levande trons förvandling till död tro kan ske obemärkt i ett ögonblick. På detta sätt faller de kristna ur nådaståndet.

Nu borde de få själar, som ännu vakar, bli visa av andras fall, då de ser, hur olyckligt det gick för denne tjänare och för andra fallna, som överlämnas åt bödeln²¹ och som till sist får betala sin skuld själva såsom de även ämnat, då de i början av sin väckelse har bett: ”Herre, ha tålmod med mig, så vill jag betala allt!” Fast de kristna nu har insett, att tiotusen pund inte går att betala, varför de har måst be med David: ”Herre, utplåna min syndaskuld,” har de likväl skäl att vaka och se till, att de inte på nytt samlar så stor skuld, att de måste betala både den nya och den gamla skulden till sista skärven.

Om de kristna såg på Guds Son, *som har betalt deras skuld*, vad han har fått lida innan han fick ihop så mycket, att han kunde betala er²² skuld. Om, säger jag, de kristna skulle se på den store Korsbäraren, hur många tunga och mödosamma steg han har fått ta innan han kom fram till döds-kalleplatsen, där skuldens huvudsumma måste betalas, hur många *vattendroppar som runnit från hans ögon*²³, innan han fick räntan betald, hur han måste arbeta dag och natt och sucka under fiendens piska och klaga: ”Min Gud, varför har du övergivit mig”, hur blodsvetten rann som en ström från hans heliga kropp, när han grävde vingårdens dike *och avgrundens brunn*, innan han kunde lösa deras

skuldbrev, som Fadern spikade på korsets trä, sedan han hade dragit ett blodigt kors över skuldebrevet och skrivit därunder med stora bokstäver: ”Syn-
dares skuldebrev är betalt med Guds
Sons blod, svett och vedermöda, vilket
härmed kvitteras. På Golgata, långfre-
dagen 33 år efter Frälsarens födelse. Je-
hova Olohine Sebaoth”²⁴

Om, säger jag, de kristna skulle betrakta *dessa* Guds Sons vedermödor, vad han fick lida innan han maktade lösa deras skuldebrev, så skulle de få mindre lust att samla skuld på ny räkning. De skulle försöka äta nödbröd²⁵ och leva sparsamt, för att undvika nya skulder.

Läs nu, ni botfärdiga,²⁶ den med Guds Lamms blod skrivna kvitteringen på ert skuldebrev som är spikat på korsets trä, och tro, att skulden är betald, och samla inte mera skuld igen, ty då kanhända det blir pantsättning och ni måste *slutligen* själva betala både gammal och ny skuld till sista skärven. Amen.

Handskrivna avskrifter / 1 Kolari kyrkoarkiv /
2 Helsingfors Universitetsbibliotek
UP / PS 467 / P 1204 / SW 471 / B 305

¹ B = SW: kristna

² B = SW: orätt

³ B = SW: djävulen

⁴ B = SW: okänt

⁵ B = SW: stod högst

⁶ B = SW: skörlevnad

⁷ B = SW: allra heligaste

⁸ B = SW: efterskänkte

⁹ B = SW: fångvaktaren

¹⁰ B = SW: efterskänkt

¹¹ B = SW: uppvaknandet

¹² B = SW: inte samvetsår. Finska: vika tunnossa

¹³ B = SW: begått äktenskapsbrott

¹⁴ B = SW tillägger: profeten

¹⁵ B = SW: otukt

¹⁶ B = SW: otuktens

¹⁷ UP = B = SW: fördärvar

¹⁸ B = SW: varna för

¹⁹ B = SW: nådeförbundet

²⁰ UP = B = SW: fördärvat

²¹ B = SW: fångvaktare

²² B = SW: deras

²³ B = SW: blodsdroppar som runnit från hans anlete

²⁴ indragen text saknas även i UP

²⁵ finska: kaloleipää

²⁶ UP = B = SW tillägger: och troende

Så giv åt alla vad ni är dem skyldiga, skatt åt den som skatt tillkommer, tull åt den som tull tillkommer, fruktan åt den som fruktan tillkommer, heder åt den som heder tillkommer. Rom. 13: 7

Helige Paulus förmanar de kristna, att de skall vara överheten underdåniga och betala skatt och tull till dem det tillkommer. Likaså förmanar Petrus de kristna, att de skall vara underdåniga all mänsklig ordning för Herrens skull. Men samme Petrus sade även, att man skall lyda Gud mer än människor, nämligen i andliga saker. Om överheten kräver sådant som strider mot Guds lag, då måste en kristen lyda Gud mer än människor. Men i allt annat är en kristen pliktig att lyda överheten. Därför säger Paulus, att överheten är förordnad av Gud till människors hjälp. Och Paulus förmanar de kristna, att de skall vara underdåniga, inte blott för fruktans skull, utan även för samvetets skull. Ty samvetet fordrar, att vi skall lyda överheten, som vakar över vårt timliga väl och hindrar onda människor att utöva våld. Om fruktan för överheten inte fanns, skulle fiendens trälar allra först dräpa de kristna. Därför får de kristna mycket skydd genom överheten. Inte bjuder överheten människor att göra det onda utan den har satt böter för fylleri, svordom, slagsmål, stöld, hordom och allehanda synder som brukar utövas i världen.

Men de sorglösa lyder inte överheten, utan bryter mot den kungliga lagen alldeles inför ögonen på överheten. Ärliga tjuvar stjäla under sken av lagen;

till exempel de som berövar andras egendom genom lagen. Inte bryr sig sådana tjuvar om samvetets förbud. Då de kan kringgå den kungliga lagen gör de orätt så mycket som de hinner.

Hororna bedriver hor, och krögarna säljer sina produkter, fast konungen har förbjudit det. Vad bryr sig dessa om den kungliga lagen, som trampar Guds bud under sina fötter. Somliga, som inte lyckas förneka sina missgärningar, vill vara hederliga människor utan bättring. De vill genom uppenbar lögn bli upptagna i de kristnas gemenskap. Och fast alla har gjort mycket ont mot Gud och sin nästa, så att de borde enligt de kristnas rättvisa vara skyldiga att lida uppenbart kyrkostraff, så har den kungliga lagen inte kunnat döma andra till det straffet än dem som är uppenbara horor eller tjuvar, vilkas hordom och stöld har blivit känd. Och dessa åter är så förhärdade, att de ljuger inför Gud och församlingen, att de ångrar sina synder, fast de inte har ett tecken på ånger. De ljuger även inför Gud och församlingen, att de har för avsikt att göra bättring, fast de inte har någon uppriktig avsikt. Och när de på detta vis har offentligt ljugit i kyrkan, tror de, att Gud redan har förlåtit alla deras synder och att församlingen är pliktig att erkänna dem som kristna. Och när de har hunnit genomgå detta, börjar de återigen bedriva hor och stjäla som förr. På det villkoret skulle ju även den onde vara villig att lida kyrkostraffet, om de kristna erkände honom som en kristen broder då han har bekänt i kyrkan, att han är horkarl, och ljuger därtill inför församlingen, att han avser göra bättring.

Den onde är ju inte så tokig, att han skulle hindra horor och tjuvar att bekänna sin hordom och stöld i kyrkan, då hordom och stöld blivit känd. Ty genom en sådan bekännelse blir Gud ordentligt smäddad, då horor och tjuvar ljuger i kyrkan. Den onde tillåter nog, att horor och tjuvar lovar göra bättring, men det tillåter han inte, att horor och tjuvar skulle få en sann ånger, genom vilken de skulle befrias från hans klor.

Men om hordom och stöld inte har blivit känd, då lär den onde dem att förneka och fördölja sin synd. Alla obotfärdiga horor och tjuvar säger så: "Vi behöver inte ropa för världen, nog ser Gud vår oskuld och känner till vår ärlighet." Så gör även fyllhundar och krögare, då de blir stämda. De förnekar sina missgärningar och svär sig själva till helvetet. De lägger sina själar som pant åt den onde, att de genom mened skulle orka befria sig från brännvinsböterna. Det är bättre, att själen brinner i helvetet, än att här bekänna sin hordom, stöld, dryckenskap och sprithandel. Äredjävulen och girighetsdjävulen viskar i örat och säger: "Lägg två fingrar på boken och svär genom Gud och hans evangelium, att du är oskyldig. Varför skall du ropa för världen, att du är hora och tjuv, du blir ärelös, om du inte orkar svära." "Bekänn inte!" Så viskar girighetsdjävulen: "Bekänn inte alls, att du har varit i fyllan eller sålt brännvin. Varför skall du bekänna sådant? Lägg två fingrar på boken och svär, att du inte har varit berusad eller sålt brännvin. Om du svär, slipper du undan brännvinsböterna." Och vad bryr sig denna syndaträl om sin

själ! Djävulens träl måste göra som husfadern befäller. Inte bryr han sig om sin själ, om han bara slipper böterna här. Låt Satan göra mjöl av hans själ, bara han slipper bli ärelös här.

Se! Sådana undersåtar är världens¹ träl! Så lydiga är de mot överheten, att de kringgår konungens lag och trampar konungens bud under sina fötter, och hatar de ämbetsmän som vill lära världens människor att leva enligt lagen. För denna saks skull har alla apostlar lärt de kristna att leva enligt konungens lag och vara överheten underdåniga för Herrens skull, som har förordnat överheten till människors inbördes välgång.

Ty om överheten inte fanns till, skulle djävulens träl ar allra först dräpa de kristna. Och vi vet, att konungen inte befäller någon att göra det onda. Men fienden, som inte kan tolerera de kristna på jorden, har ofta hetsat överheten till att förfölja de kristna. Världens visa och hedniska präster, som är fiendens bästa vänner, har förlett överheten i den tron, att de kristnas tro är en konstig vidskepelse. De har ljugit, att kristendomen är skadlig för riket. Och därför har överheten blivit förledd och börjat förfölja de kristna, då de hedniska prästerna har ljugit, att de kristna är villoandar. Men man har upptäckt först efteråt, att hedningarna själva är villoandar, som så ofta gör uppror mot överheten. Aldrig har man ännu hört i världen, att de rätta kristna skulle ha gjort uppror, men det har man ofta hört, att hedningarna, både de döpta och odöpta, har gjort uppror mot överheten. Såsom det har hänt även i dessa tider, av vilken anledning inbördes krig har flammats upp i riket samt en

stor blodsutjutelse. Därför får fienden glädja sig och stoppa korvar, ty han var en mandråpare av begynnelsen. (Joh. 8: 44). Ja, när människorna blir så dåraktiga, att de börjar dräpa varandra, då får fienden skratta.

Ack om alla goda kristna nu skulle bedja till Gud, att han skulle ge överheten den rätta upplysningen, att den levande kristendomen inte är skadlig för riket såsom hedniska² präster och världens visa har ljugit, utan att överheten i stället måtte förstå, att de rätta kristna även är trogna undersåtar, samt att ingen är så snar att göra uppror, som ett hedniskt folk, som inte har någon kunskap om den rätta kristendomen, och detta hedniska folk i synnerhet, som har Luthers tro i skallen men djävulens tro i hjärtat. Sådana hedningar är dygdiga horor, som svär inför rätten, att de är fria från hordomen, likaså ärliga tjuvar, som svär sig fria från skulden, nyktra fyllhundar, som svär inför rätten, att de inte har varit berusade, och hederliga krögare, som i rätten befriar sig från brännvinsböterna genom mened, så även kronotjuvar, som stjäla tull.

Finns det många personer här, som inte skulle vara skyldiga till böter till och med enligt den världsliga rätten, om deras forna leverne skulle rannsakas i rätten? Skulle inte alla bli bötfällda? Någon för hordom, någon för kronostöld, någon för slagsmål, någon för svärjande, någon för dryckenskap, någon för sprithandel, någon för försummande av böndagen, någon för sabatsbrott. Men fast alla är skyldiga till böter till och med inför den världsliga

rätten, så är ingen för den skull hora eller tjuv, eller fyllhund, utan alla är dygdiga, hederliga, fromma och prisvärda, ärliga och rättskaffens gamla kristna, som gör daglig bot — och dagligen sölar ned sig i uppsåtliga synder. Men dylika konungens och kejsarens undersåtar skulle ännu vara i behov att bötfällas, så att de skulle komma ihåg, hur de har brutit konungens ed. Vi ber nu alla konungars Konung, att han måtte bevara vår överhet för det hedniska folk, som först trampar konungens bud under sina fötter, och därpå gör uppror, då alla rackare och skälmar inte får leva efter sitt behag.

Alla rätta kristna har enligt aposteln rådgivit lydnad mot överheten och gärna betalt skatt och tull till den det tillkommer, och vi hoppas, att de gör så även i fortsättningen.

Må alla konungars Konung ge visdom till överheten, att alla trogna undersåtar skulle bevaras för onda människors övervåld och intriger, och att kristendomen skulle genom överheten befrämjas, såsom vi hoppas, att de kristnas Konung hör deras bön och bevarar dem från det onda! Fader vår o.s.v.

Evangelium: Matt. 22: 15 - 22

Frälsaren sade till judarna i dagens evangelium: Ge kejsaren vad kejsaren tillhör och Gud vad Gud tillhör! Med ledning av dessa ord skall vi genom Guds nåd betrakta, vad en kristen är skyldig överheten och Gud. Första betraktelsen: Ge kejsaren vad kejsaren tillhör. Andra betraktelsen: Ge Gud vad Gud tillhör.

Första betraktelsen: Ge kejsaren vad kejsaren tillhör. Fast judarna sade till Pilatus: ”Vi har ingen konung utan en kejsare,” ville de likväl inte vara kejsarens undersåtar, då de senare gjorde uppror och ville slita sig lös från kejsarens välde. Och vi ser av alla omständigheter, att om judarna hade omvänt sig till kristendomen, hade de inte gjort uppror mot kejsaren. Men judarna ville vara självhärskare. Det var i deras tycke en stor skam, att de måste vara en hednisk överhet underdåniga och betala skatt åt en hednisk överhet. Judarna var så heliga, att de inte gick in i den hedniska domarens hus. De fruktade att bli smittade av hedendomen om de gick in genom porten till Pilatus hus. Därför stod de ute, när Pilatus rannsakade Jesus.

Fast judarna var så heliga, att de fruktade att bli smittade av hedendomen om de gjorde ett besök i en hednisk mans hus, var de å andra sidan så självvårdiga, att de inte alls ville betala skatt åt en hednisk överhet; och därför ville de snärja Jesus, då de ställde honom denna fråga: ”Är det lämpligt att betala skatt åt kejsaren eller inte?” De visste nämligen, att det judiska folket inte alls ville betala skatt åt kejsaren. Hade Frälsaren avrått dem att betala kejsaren skatt, så hade översteprästerne anklagat honom inför landshövdingen, att han är emot överheten. Hade Frälsaren åter tillrätt dem att betala kejsaren skatt, så hade allmogen vredgats på honom. Med så stor list var denna fråga uttänkt, att de trodde sig få honom i snaran hur han än svarade.

Men vi vet med säkerhet, att judarna själva var motsträviga både mot kejsa-

ren och Gud. Och denna judarnas motsträvighet har dessvärre smittat av sig på alla världsträlar. Såsom judarna sade till Frälsaren: ”Vi är födda fria och har inte varit någons trälar,” så tänker alla världens trälar, att de är fria. Och för den frihetens skull vill de leva efter sitt eget behag. De vill inte tåla, att den världsliga överheten genom lag hindrar deras självsvåld. Alla klagar de, att ”lagen är hård” och ”skattebördan tung.” Så till exempel blir krögaren mycket förargad, då han bötfälls för spritförsäljning. Han tänker, att det är en orätt lag, som förbjuder honom att bruka sin egen produkt hur han själv vill. Fyllhunden åter tar illa upp att han bötfälls för fylleri. Han anser att det är en orätt lag, som hindrar honom att njuta av ”Guds gåvor”³. Hororna åter tar illa upp, att de måste betala böter åt kyrkan för ”kärlek” och dessutom lida det skamliga kyrkostraffet. Utan att tala om kronotjuvar, som inte anser det slags stöld för synd, utan de tänker, att det är en orätt lag samt att ”kronan är rik”.

Alla dessa förargas i synnerhet på angivaren och åklagaren, vilka ”av avund skadar sin nästa.” ”Är det inte en stor synd,” säger lagbrytarna, ”att åklagarna skadar sin nästa?” För deras skull måste fyllhundar, krögare och kronotjuvar betala böter och mista ”sin obefläckade egendom.” ”Är inte detta en stor synd och orättvisa?” ”Javisst är det det.” Så tänker krögarna i synnerhet, vilka först bjuder fyllhunden på en sup för resan av idel kärlek, för att hjärtat skulle uppvärmas, och när fyllhundens brännvinsbegär efter den första supen har blivit upptänt, blir fyllhundens

hjärta så kärleksfullt, att han ger den sista styvern för den andra och tredje supen. Är det inte en stor synd och orättvisa, att de medlidsamma krögarna därtill måste betala böter för att de gör gott åt fyllhundarna, som är i bedröflig nöd för spritbegärets skull? Men fast krögarna och kronotjuvarna har den övertygelsen, att kronans åklagare skadar sin nästa, så har de väl utan vidare även den övertygelsen, att alla fyllhundar skall tacka dem i evigheten för att de har upptänt deras spritbegär och därigenom hjälpt dem i förtid till helvetet. För denna kärleksfulla gärning skall de tacka krögaren och säga: ”Tack så mycket, min käre broder, för att du med ditt brännvin har hjälpt mig till helvetet i förtid!”

Likaså skall hororna tacka sina horkarlar och säga: ”Tack så mycket, min käre broder, att du har förfört mig till hordom och därigenom hjälpt mig till helvetet!” Och de lagens väktare som inte har vållat lagbrytarna skada, skall få tack av alla fyllhundar, krögare och kronotjuvar, vilka säger: ”Tack så mycket, käre lagväktare, att du inte har bringat skada över oss! Du har inte med lagen hindrat oss att löpa till helvetet!” Och sorglösa präster skall även få tack och ära. Dygdiga horor, ärliga tjuvar, nyktra fyllhundar och hederliga krögare skall tacka dem och säga: ”Tack så mycket, gode lärare, att du lovat himmelriket åt alla obotfärdiga. Du har låtit oss i frid fara till helvetet.”

När nu alla får leva fritt efter sitt behag, när krögarna avkläder fyllhundarna, hororna får oäkta barn och slutligen faller församlingen till last, kronotjuvarna får stjäla från kronan så mycket

de vill, då blir konungens lag utan vidare uppfylld. Då fattiga fyllhundar och horor faller församlingen till last, har de utan tvivel levt efter konungens lag. Och då kronotjuvarna stjäla tull, har de visst betalt skatt åt kronan? Konungen önskar sig väl ingenting annat av sina undersåtar än att de skall supa och slåss, bedriva hor och stjäla, koka och sälja brännvin, väl vetande, att horor och fyllhundar är präktiga soldater. Krögarna ger dem mod att kriga, och kronotjuvarna inbringar skatt åt kronan, varmed en sådan armé bekostas. Giv nu kejsaren vad kejsaren tillhör!

Andra betraktelsen: Ge Gud vad Gud tillhör! Judarna ville inte ge kejsaren skatt, utan de ville själva äta och dricka sin skattepenning. Men åt Gud trodde de sig ge tacket och äran som tillkom honom, då de sade till Frälsaren: ”Ge Gud äran och tala om för oss, om du är Guds Son!” Och enligt deras förstånd var det gudsförsmädelse, att Jesus bekände sig vara Guds Son. Men judarna betraktade sig själva likväl som Guds barn, ty de sade en gång till Frälsaren: ”Vi har en Fader, nämligen Gud.” Likväl har fienden förvänt deras syn, ty de ansåg Frälsaren vara en falsk profet, som stod i förbund med djävulen. Frälsaren var i deras tycke en folkuppvigglare, som förvillade folket genom falsk lära och ledde folket på orätt väg. Den onde hade gett dem den övertygelsen, att Jesus från Nasaret var en farlig människa som borde förgöras, och de trodde sig bevisa Gud ära genom att anklaga honom inför landshövdingen Pontius Pilatus. Det andliga hatet förvandlades till samvets sak, och därför

sade de till Pilatus: ”Vi har en lag, och enligt vår lag måste han dö, ty han har gjort sig till Guds Son.” **Denna sak, att Frälsaren bekände sig som Guds Son, gjorde judarna så ont, att de måste svara för Guds ära och ge Gud den äran, att hans Son försmädades, hädades och föraktades, gisslades som tjuv och korsfästes som rövare!**

Och detta är ännu den bästa ära judarna kan ge Gud, nämligen att hata och förfölja de kristna. Frälsaren har själv sagt, att de tror sig göra Gud en tjänst, då de dräper Jesu lärjungar. Men vilken gud är det som de gör denna tjänst åt? Aposteln Paulus vittnar, att denna världens gud har förblindat de otrognas sinnen. Och på ett annat ställe säger samme apostel: ”Gud skall sända dem en kraftig villfarelse, så att de tror lögnen, för att alla de skulle dömas, som inte trodde sanningen.” (2 Tess. 2: 11,12). Om denna världens gud inte hade förblindat de otrognas sinnen, skulle de utan vidare ta vara på nådatiden. **Men då denna världens gud har förblindat de otrognas sinnen, så har även himlens Gud sänt dem en kraftig förvillelse, så att de tror lögnen.** De tror hellre vad djävulen, världen och deras eget kött inger dem, än vad Guds ord visar. De tror alltså lögnen och förnekar sanningen. De tror, att deras förra leverne borde behaga Gud, fast Guds ord visar, att det förra, gamla levernet, inte alls behagar Herren. De tror även att den förra döda tron borde göra dem saliga, men de förstår inte, att tron utan gärningar är död. De tror som judarna, att Gud är deras Fader, då de är födda av kristna föräldrar, även är rätt döpta, har lärt sig att

förstå kristendomens huvudstycken, kan läsa, går några gånger i kyrkan och till Herrens nattvard, håller bön på söndagarna, och annat sådant. De tror att denna yttre gudstjänst behagar Gud, men det tror de inte, att denna yttre gudstjänst trycker dem till helvetet, då det inte har följt sann ånger och bättring därav, inte heller sann omvändelse och nyfödelse. De har alltså gett tack och ära åt Gud med munnen, men med hjärtat och levernet, eller med tankar, ord och gärningar har de gett äran åt världens gud, som har förblindat deras sinnen, eller förvänt deras syn, så att de anser den rätta kristendomen för falsk lära, vidskepelse och villosjuka, men sitt naturliga tillstånd anser de för den rätta kristendomen.

Då den onde har gett dem den övertygelsen, att de kristna är falska profeter och villoandar⁴, så har han säkert gett världens barn den övertygelsen, att de är rätta kristna och Guds barn. Judarna kände inte heller, att de var djävulens barn, utan de trodde sig vara Guds barn då de sade: ”Vi har en fader, nämligen Gud.” Men Frälsaren sade till dem: ”Ni är av fadern djävulen. Ni gör, vad ni har sett er fader göra.” Och aposteln Johannes säger: ”Därav uppenbarar sig Guds barn och djävulens barn. Var och en som inte gör rättfärdighet, är inte av Gud. **Den som gör synd är av djävulen.**”

Om vi enligt detta kännetecken vill skilja Guds barn från djävulens barn, så blir alla de djävulens barn som lever i uppsåtliga synder såsom dryckenskap, skörlevnad, avund, vrede och svordomar. Och sådant liv är passande för dem som står emot kristendomen, som hatar

de kristna och tror sig göra Gud en tjänst, när de dräper Jesu lärjungar. Sådana gamla kristna är nog gudfruktiga i kyrkan men ogudaktiga bakom kyrkan. De sjunger psalmer i kyrkan och vrålar bakom kyrkan, de välsignar i kyrkan och svär bakom kyrkan, **de är dygdiga i kyrkan men bedriver hor bakom kyrkan**, de är nyktra i kyrkan och fyllhundar bakom kyrkan, de är ärliga i kyrkan och stjäla bakom kyrkan, de dricker av Herrens kalk i kyrkan och av djävulens kalk bakom kyrkan. Sådana är ”gamla kristna”, som tjänar Gud med munnen, men djävulen med hjärtat.

Ge sålunda Gud äran, ni få själar som har erfarit Guds stora kraft i era hjärtan. Bekänn er som Guds barn inför världen, liksom vår Frälsare bekände sig som Guds Son inför kyrkorådet. Ge inte den onde den äran, att ni av fruktan **för världen** förnekar vår Herres Jesu Kristi stora kraft att hjälpa syndare från djävulens välde. Fast världens trälar anser det för hädelse och tecken på högmot, att en ⁵ hora och tjuv bekänner sig som Guds barn. Men Frälsaren själv har sagt, att publikaner och horor ⁶ går före till himmelriket, men rikets barn skall kastas i det yttre mörkret. Inte har världens barn fått den övertygelsen från ovan, att de är Guds barn, men de inbillar sig att bli saliga när de dör. Och den inbillningen har själva den onde ingett dem, för att de skulle förbli i sin sorglöshet. Ge även ni väckta själar Gud äran och bekänn frimodigt inför världen, vad Guds förekommande nåd verkar i era hjärtan genom sann bättring och ånger. Och du botfärdige rövare, förebrå den andre, fast du själv ännu

inte har fått löftet. Förkunna sanningen för världens obotfärdiga rövare, och vänd dig sedan till den korsfäste och törnekrönte Konungen och säg: ”Herre Jesus! Kom ihåg mig, när du kommer till ditt rike!” Kanhända han ger dig det stora, dyrbara, och viktiga löftet: ”Sannerligen säger jag dig: Idag skall du vara med mig i paradiset!” På detta nådelöfte kan du saligen dö. Amen.

KP 460 (= källan) / P 1221 / SW 474 / B 309

¹ B = SW: syndens

² B = SW: hedningarna tror

³ finska: Jumalan viljaa

⁴ B = SW: villolärare

⁵ B tillägger: f.d.

⁶ B = SW: skökor

Ängeln sade till Tobias: Konungars och furstars råd och hemlighet skall förtigas, men Guds verk skall högt prisas och förkunnas. Tobias bok 12: 7

Dessa ord finns upptecknade i Tobias bok, och vi hör av dem, att människan skall hemlighålla konungarnas råd, men Guds verk skall man förkunna. Likväl gör människorna emot detta bud. Om konungen berättar åt någon vad han ämnar göra, så är få män så trogna att de kan hålla denna hemlighet bakom sig utan att avslöja den åt någon, fast man vållar skada för riket genom att avslöja konungens hemliga råd. Men Guds nåds verk vill inte många uppenbara, ty den onde får en stor skada och skam om någon började ropa för världen, vad Gud har verkat hos honom. Om till exempel en kristen började berätta för världen, hur Guds Ande har åstadkommit hjärtats och sinnets förändring hos honom och hur han har känt Guds nåds verkningar, så vredgas fienden omedelbart och säger: ”Du berömmar dig själv, du gör dig själv god.”

Fienden vill inte ge Gud den äran, att Gud skulle ha gjort något gott. Fienden vill finna många orättvisor i Guds styrelse. Enligt fiendens tycke är Gud en orättvis Gud, som dömde en så from och hederlig man till helvetet. Och därför ger han inte Gud den äran, att Gud skulle ha verkat något gott. Världens gud vill tillägna sig den äran, att han har gjort vad Gud har gjort. Nog tillåter fienden att sådana Guds verk blir uppenbarade som han har fördärvat, till exem-

pel skapelsens verk. Fienden tillåter gärna att hans trälrar tror sig vara skapade till Guds avbild, ty han vet väl, att de inte längre har kvar Guds avbild, ty efter skapelsen har han fördärvat denna Guds avbild och målat Guds avbild svart, eller förvandlat Guds avbild till djävulens avbild. Nog tillåter den onde sina trälrar bekänna, att Gud är deras Fader, ty han vet väl, att Gud inte är deras Fader så länge de gör den svarte faderns gärningar. Men det tillåter inte fienden, att människorna förkunna om sådana Guds verk som fienden inte kan fördärva, såsom till exempel Guds nåds verkningar. Dem kan fienden inte fördärva när dessa är kännbara hos människan. Men han vill göra dem om intet och inge sina trälrar den tron, att till exempel väckelsen och samvetskvalet är av den onde. De är intet annat än den ondes verkningar.

Så förhåller det sig även med nåde-tecken och andlig glädje. Det är djävulen som har åstadkommit dem. Så säger fiendens trälrar. Likadant är det med andlig sorg. Allt vad Gud gör är intet annat än fiendens trick. Vad fienden inte kan förändra, fördärva eller bortförklara, det tillägnar han sig själv eller intalar sina trälrar att tro, att de är hans verk. Men det tillåter inte fienden, att hans verk skulle bli uppenbarade, varav han skulle känna skam. Till exempel hordom, tjuvnad, lögn. Den onde har så stor ära, att han förnekar syndabekännelsen och säger: ”Inte behöver man ropa sådant för världen.” Han vill alltid fördölja och hemlighålla sina synder, för att världen inte skulle få veta, vad han har hållit på med i mörkret. Då världen anser honom för en dygdig och he-

derlig man, vill han alltid tillägna sig den äran, att han är en dygdig, ärlig och hederlig man. Om någon bekänner hans synder, förnekar han blankt och säger: "Du ljuger!" Han tar absolut inte några synder på sig. När den första kvinnan bekände hans synder, vredgades han på kvinnans Säd. Och han vill förgöra dem som bringar hans verk i ljuset. Med ett ord sagt: den onde har så stor ära, att han förnekar och fördöller sina egna verk för att världen skulle tänka gott om honom. Men de Guds verk som han inte kan fördärva, förändra eller bortförklara, tillägnar han sig själv och inger sina trälar den tron, att Guds Andes verkningar är av den onde. Och fast han inte kan förmå de väckta att tro, att Guds Andes verkningar är av den onde, får han dem dock att skämmas, för att de inte skulle uppenbara Guds Andes verkningar.

Om nämligen de väckta själarna började ropa för världen vad de har förnummit av Guds Andes verkningar, så skulle Gud därigenom få äran. Men den onde har så stor avundsjuka, att han ingalunda skulle tillåta, att någon själ på jorden skulle ge Gud äran och öppet bekänna, att Guds Ande har varit verksam i honom. Därför sätter fienden de nyligen väckta att skämmas över Guds Andes verk. De törs inte uppenbara åt någon, vad Guds Ande har verkat i deras hjärtan. Om de nämligen uppenbarade Guds Andes verkningar för världen, så skulle världens barn börja smäda de väckta och säga: "Ni berömmar er själva. Ni gör er själva goda." Såsom Moses bror Aron och syster Mirjam sade: "Är det blott genom Moses som Gud ta-

lar?" De blev avundsjuka och avundens djävul satte dem att smäda Moses, för att han gjorde sig själv god. Andra världsträlar förtörnades på Moses och sade: "Ni gör alltför mycket, ty hela folket är heligt. Varför upphöjer ni er över Herrens församling?" (4 Mos. 16: 3). De ville beskylla Moses för högmod, då de själva var högmodiga.

Om åter en väckt människa inte kan hemlighålla Guds Andes verkningar, så säger den ondes trälar: "Nu blev även han tokig. Hundsjukan har smittat honom. Nu blev även han en villoande." På grund av denna världens smälek och förföljelse förmår fienden somliga väckta att skämmas över Guds verk och hemlighålla Guds Andes verkningar för att Gud inte skulle få äran, utan den onde.

Men nu hör vi av ovannämnda ord som finns upptecknade hos Tobias 12: 7, att ängeln bad honom förkunna Guds verk då han sade: "Konungars och furs-tars råd och hemlighet skall förtigas, men Guds verk skall högt prisas och förkunnas." Var nu ängeln i andligt högmod, då han bad Tobias ropa för världen, vilken stor nåd som hade skett för honom? Nu medger somliga nådetjuvar, att den som talar om Guds nåd inte är i andligt högmod, ty även de själva kan bekänna, att de varje dag ligger vid foten av Frälsarens blodiga kors. Och nog tillåter fienden att de ropar detta för världen, ty han vet, att nådetjuvarna är hemliga fiender till Jesu kors. Fast de själva tror sig vara vid foten av hans kors, men de förnekar helt syndabekännelsen och säger, att ingen behöver ropa sina synder för världen.

Genom syndabekännelsen blir den onde vanärad. Därför tillåter han inte sina trälar att bekänna sina synder. Men vad betyder de ord som finns skrivna i Fjärde Moseboken 5: 7: ”De skall bekänna sin synd som de har gjort och försona deras skuld med lika värde.” Men nådetjuvarna vill förklara detta ställe så, att människan måste bekänna sina missgärningar enbart för sin nästa, mot vilken man har brutit, men inte för andra. Vi måste sålunda söka andra bibelställen som visar, att Gud fordrar en öppen syndabekännelse.

Men då dagens evangelium ger oss ett exempel på hur världens ära hindrar en nådesökande själ att bekänna inför världen det usla och eländiga tillstånd, i vilket han känner sig vara, och hur den samme äredjävulen sätter somliga nådebehövande att stjäla nåd av Frälsaren, så vore det nödvändigt att be till Gud och den store Korsbäraren, att han måtte öppna alla blinda stackares¹ ögon så att de skulle se, hur fienden på grund av världens ära vilseleder även dem, som känner sin eländighet samt förmår de nådebehövande själarna att hemlighålla det usla tillståndet i vilket de är och förmår dem att stjäla nåd av Frälsaren.

Ack om nu alla, som lider blodgång, öppet uppenbarade inför världen, i vilket uselt och eländigt tillstånd de är, så att hela världen får veta, vad det är som har tvingat dem att tigga om nåd. Må himlens store och prisade Konung höra alla eländigas, bedrövades och betrycktas suckar. Fader vår o.s.v.

Evangelium: Matt. 9: 18 - 26

I dagens evangelium finns upptecknat två underverk, som Jesus gjorde. Först botade han en kvinna, som hade lidit blodgång i tolv år. För det andra uppväckte han en befälhavares dotter från de döda. Vi skall betrakta den första händelsen, hur de som hemligt försöker stjäla nåd av Frälsaren slutligen måste öppet bekänna, hur de har gjort.

Vi måste först lägga märke till, att evangelisterna Markus och Lukas har skrivit mer om denna kvinna, som hade lidit blodgång i tolv år. Därav har vi fått veta, att denna kvinna som smög sig i folkträngseln och lyckades komma så nära Frälsaren, att hon fick vidröra hans klädnad, hade för avsikt att smita hem utan att säga ett ord. Men då Frälsaren började förhöra, vem det var som hade rört vid honom, måste denna kvinna med bävan bekänna, hur hon hade gjort. Därav förstår vi, att nådetjuvarna inte tillåts fara med den stulna nåden utan rannsaking. Men även om denna kvinna nu lyckades stjäla nåd på det viset som det står skrivet i evangeliet, så följer inte därav, att alla nådetjuvar lyckas komma så nära Frälsaren att de verkligen kan stjäla hans nåd. Ty somliga har inte alls lidit av blodgång, och tror ändå, att Frälsaren är dem nådig.

Den stora folkmängden, som då följde Jesus av nyfikenhet och trängde sig närmast honom, bestod av idel lösdrivare, som endast av nyfikenhet hade kommit tillsammans. Och dessa trängde och skockade sig närmast Frälsaren. Utan vidare trodde de sig vara värdiga att vidröra honom. Och så gör de sorg-

lösa även nu. De skockar sig och tränger sig närmast Frälsaren, fast de inte har någon nöd. Och när det sedan blir fråga om, vem som har vidrört honom, då nekar alla. Dessa sorglösa lösdrivare är inom kort beredda att ropa: "Korsfäst!" Sådan är det sorglösa folkets kärlek till Frälsaren, fast de tror sig ligga i Frälsarens sköte. Ibland ropar de: "Hosianna Davids Son!" och ibland ropar de: "Ta bort, korsfäst!"

Men det är ännu märkvärdigare, att de få själar som lider blodgång ännu kan stjåla nåd liksom denna kvinna som på grund av skam eller världens ära inte ville komma inför Frälsarens ögon och öppet bekänna hurudan sjukdom hon hade. Hon ville inte falla på knä och be, att Herren Jesus skulle hjälpa henne. Hon vågade inte ropa: "Jesus, Davids Son, förbarma dig över mig!" Men äre-djävulen satte henne att smyga och tränga sig bland folkmassan för att komma så nära Frälsaren, att hon skulle få tillfälle att vidröra hans klädnad. Denna kvinna hade alltså tydliga stöldplaner. Och de otrogna stackare som säger, att människan inte kan stjåla nåd, får nu se av den här kvinnans exempel, hur flink nådetjuven är att smyga sig bakom ryggen på Frälsaren.

Andra nödställda människor brukar alltid komma inför Frälsarens ögon och klaga över sin nöd. De brukar falla på knä och be. Och de som på grund av blindhet inte kan komma alldeles nära Frälsaren ropar dock på avstånd: "Jesu, Davids Son, förbarma dig över oss." Men denna kvinna började djärvt stjåla nåd. Men det är underligt att hon lyckades någorlunda väl med denna stöld.

Men när Jesus frågade vem det var som hade vidrört honom, nekade allihopa. Och denna kvinna vågade inte genast avslöja sina avsikter. Världens ära var så stor hos henne, att hon skulle nog ha smitit som en tjuvaktig hund utan att säga ett ord, om Jesus inte strängare hade börjat förhöra, vem det var som hade rört vid honom. Nog visste säkert Jesus vem det var, men han ville sätta denna kvinna på prov, om världens ära skulle ge vika så att hon skulle bekänna sin stöld.

Nu berättar evangelisterna Markus och Lukas om denna kvinna, att hon slutligen blev tvungen att bekänna sin stöld. Då denna kvinna nämligen såg, att denna sak inte var fördold, kom hon i nöd. Markus säger, att denna kvinna var rädd och bävade, ty hon visste vad som hade skett med henne. Och Lukas säger, att hon kom bävande och föll på knä inför honom och berättade åt alla människor, varför hon hade vidrört honom. Härav ser du, nådetjuv, att Jesus inte släpper nådetjuvarna utan rannsakan. För det andra ser du, hurudan fruktan som kommer över nådetjuvarna, då samvetet börjar anklaga dem, att de har vidrört Frälsarens heliga person utan lov. För det tredje ser du, att nådetjuvarna slutligen måste bekänna inför hela världen, varför de i hemlighet och utan lov har vidrört honom.

Fast denna tids nådetjuvar säger: Ingen behöver ropa för världen, varför han vidrört Frälsaren, eller varför han börjat stjåla nåd. Men denna kvinna blev dock tvungen att bekänna, inte blott för Frälsaren utan för hela folket, hur hon lidit blodgång i tolv år, och hur

hon hade tänkt, då hon gick åstad för att stjäla nåd av Frälsaren.

Blodgång är nämligen en skamlig sjukdom, fast det är Gud som har lagt den på människan. Men inför världen anses den som skamlig, och därför ville inte nådetjuven bekänna, att hon hade en sådan sjukdom, förrän hon kom i nöd. Äredjävulen satte henne att hemlighålla den. Och på samma sätt tvingar äredjävulen även nu somliga att hemlighålla att de har blivit smittade i blodgång. De vill inte uppenbara det för världen, ty de fruktar, att de blir smådade. Det är skam inför världen, att de har blivit sådana. De anlitar dyra läkare, men blodgång är inte en sådan sjukdom som läkarna kan bota. Evangelisterna berättar, att sjukdomen blev värre men inte bättre, då hon hade besökt läkare. De andliga kvacksalvarna kan nämligen inte bota dem som lider av blodgång.

Det finns ingen annan doktor som kan bota denna sjukdom utom endast Frälsaren. Men dessvärre går inte sådana sjuka genast till Frälsaren. Och det är ännu värre, att de kommer hemligt och tränger sig genom den sorglösa folkhopen. De träder inte fram inför Frälsaren och hela världen för att bekänna, gråta och be den store Korsbäraren, att han av sin stora nåd måtte hjälpa dem, utan smyger bakom ryggen för att stjäla nåd av Frälsaren.

Sådana är nu de nådetjuvar som lider av blodgång. De är verkligen i behov av nåd, men de har så stor världens ära, att de inte öppet törs tala ut för världen, inte heller för Frälsaren, förrän Jesus börjar förhöra, vem det var som vidrörde honom. Och den sorglösa hopen som

tränger sig i Frälsarens närhet av nyfikenhet och utan någon som helst anledning, ansätter och så gott som trampar ned honom med sina fötter. Allihopa nekar, att de skulle ha vidrört honom. De förmår nog ljuga, att de inte har ansatt honom, fast de med syndens armbågar knuffat honom, med sina fötter nedtrampat och med sin kropp ansatt hans heliga person. Likväl förnekar de och ljuger, att de inte har vidrört honom.

Denna sorglösa och lediga hop är så dristig att tränga sig på Frälsaren, att Petrus måste säga till Frälsaren: ”Mästare! Folket trängs och trycker på dig.” Petrus blev förvånad över denna dumhet och klandrade därpå, att dessa lösdrivare inte visade högre aktning åt Frälsaren, inte heller skämdes för att tränga sig i hans närhet och ansätta honom. Vad bryr sig sådana om, som är som vålnader² och skogsdjävlar. De förstår inte ens att frukta Guds Son. Men likväl, när domens tid är inne, då får de se vem de har nedtrampat och ansatt. Då börjar de nog skylla på Frälsaren, såsom han redan tidigare har sagt: ”Herre! Du har predikat på våra gator och vi har förkunnat i ditt namn. Vi har ätit och druckit med dig.” Det betyder: vi har varit mycket nära bekanta. Men han skall svara: ”Gå bort, ni förbrytare, jag känner er inte.”

Ge nu akt, ni av blodgång lidande människor, ge nu akt på denna kvinna, som för ärans skull hade för avsikt att stjäla nåd. Ta vara på era själar, att ni inte går och stjal nåd, utan kom öppet och klaga över er nöd och era brister, och bekänn inför honom, fast hela världen skulle höra, hurudan sjukdom ni

har. Nådetjuvarna säger: ”Man behöver inte ropa för världen.” Och med de orden ger de djävulen äran men inte Frälsaren, som inte släpper nådetjuvar från sig utan rannsakan, utan hans vilja är, att alla hemliga saker skall förkunnas öppet. Ingen skall förlita sig därpå, att denna kvinna fick behålla den nåd hon hade stulit. Det berodde på Frälsarens stora kärlek, att han började rannsaka vem som hade vidrört honom. Men om Frälsaren hade låtit henne gå med den stulna nåden utan rannsakan, så skulle den onde ha fått glädje över henne därför att hon inte hade tackat Frälsaren för nåden som hon blev delaktig av. Äredjävulen som hindrade henne att bekänna sin nöd skulle även ha hindrat henne att tacka Frälsaren. Och det skulle ha varit emot Bibeln som säger: ”Guds verk skall högt förkunnas.”

Om Guds nåds verk inte blir uppenbarade, blir Gud bortglömd och den onde får all ära. När barnen började ropa: ”Hosianna, Davids Son”, då började herrarna ta illa upp för att barnen gav Frälsaren äran. Men Frälsaren sade till dem: ”Om dessa teg, skulle stenarna börja ropa.” Men *hjälp, gode Gud!*³ De är få som tackar Gud. Även de som har känt Guds nåd är så otacksamma, att de inte minns länge, från vilken fruktansvärd sjukdom de blivit befriade genom Frälsarens nåd. Amen.

Originalmanuskript / FKHS Aunos samling / Helsingfors Universitetsbibliotek
KP 468 / P 1230 / H 390

Eftersom dagens predikan i 1956 års Evangeliepostilla inte finns tillgänglig som handskrift ersätts den med denna originalpredikan.

¹ KP: ungdomars

² finska: hattarat

³ Finska: Jumala paratkoon!

Där åteln är, dit samlas örnarna. Matt. 24: 28

Dessa Frälsarens ord som finns upptecknade i dagens evangelium¹ betecknar i andlig mening, att det judiska folket var en död åtel som höll på att ruttna, då de inte hade något andligt liv i sig, utan endast det naturliga livet som alla hedningar, judar² och kreatur har, fast kreaturet fyller bättre det ändamål³ vartill det är avsett av Skaparen. Men en naturlig människa som inte har *något kristendoms ämne*⁴, lever värre än ett kreatur. Ty kreaturet måste gå vart människan vill, men människan går inte vart Gud vill, fast hon skulle bli dräpt. Men hon går dit vart fienden vill. Då fienden har fått så stor makt över henne, måste hon gå dit husfadern befäller. Ty en naturlig människa är syndens träl, och hon blir inte fri från den träldomen förrän Guds Son gör henne fri.

Judarna var i andlig mening en död åtel som inte alls hade något liv. Det andliga livet hade helt utplånats från dem. Men de hade likväl död tro i skallen varmed de tillägnade sig Guds nåd. Ty de sade till Frälsaren: ”Vi är inte födda som oäktingar. Vi har en Fader, nämligen Gud.” Och nog tillägnar sig varje nådetjuv de löften som Gud gett de botfärdiga själarna. Så tillägnar sig nådetjuvarna ännu de nådelöften som tillhör de botfärdiga själarna. De säger som judarna: ”Vi är inte födda som oäkta barn. Vi har en Fader, nämligen Gud.” Den onde hade gett judarna övertygelsen, att de var Guds barn. Men de hade genom idel död tro tillägnat sig barnarätten. Och därför kallades de för

åtel som inte har något liv. Den onde hade dräpt dem, eller tagit bort deras ande. Nu säger Frälsaren: ”Där åteln är, dit samlas örnarna.”

Dessa örnar var hedningarna som förstörde staden Jerusalem. Det var romarna som kallas för örnar för det första därför, att de hade örnens näbb⁵, för det andra därför, att dessa hedningar hade en rovgirig natur. De förstörde alla städer och mördade alla människor som inte gav sig under dem.

Men judarna var så stolta att de inte ville lyda under hedningar. De ville vara självsvåldiga. De hyste ständigt den tanken att Guds barn inte behöver betala skatt åt hedningar. Judarna var så heliga, att de inte gick in i en hednings hus, inte heller åt de tillsammans med hedningar. De varken hälsade på hedningar eller umgicks med dem. De ansåg det för en stor skam, att Guds folk måste betala skatt åt hedningar. Därför gjorde de uppror mot överheten. Och därför förstörde den hedniska överheten deras rike och dräpte grymt ett stort antal judar, och en del såldes som slavar.

Men om judarna hade tagit emot Frälsarens lärdomar, om de hade omvänt sig till kristendomen, så skulle de ha varit den hedniska överheten lydiga. De skulle gärna ha betalt skatt åt den hedniska överheten. Inte skulle de ha börjat göra uppror mot överheten, och sålunda skulle deras rike ha bestått en längre tid. Ty inte gör de kristna uppror mot överheten för äregirighetens skull eller för den tunga skattens skull, men hedningarna gör uppror. Hedningarna vill vara självsvåldiga. De vill inte betala skatt åt överheten. De klagar, att re-

geringen är hård och orättvis. De vill alltid leva efter sitt eget behag. De vill inte lyda överhetens bud. Det beror på, att stoltheten och girigheten är härskande synder i deras hjärtan. Och när undersåtarna börjar kriga mot överheten, då straffar överheten upprorsmakarna grymt.

När Frälsaren alltså sade: ”Var åteln är, dit samlas örnarna,” så betyder det, att där ett rike ligger i andlig död och helt utan kunskap om den rätta kristendomen, dit samlas de andliga örnarna och gör slut med hela riket. Och det har kommit till synes överallt, att var åteln är, dit samlas örnarna. Det samma romerska riket som då var större och mäktigare än alla andra riken på jorden, förstördes av hedningarna 500 år efter Frälsaren⁶. Romarna⁷ omvände sig till kristendomen omkring 300 år efter Kristi födelse. Men deras kristendom förvandlades snart till död tro⁸, och då samlades örnarna för att äta denna åtel. Hedningarna samlades från alla jordens hörn och förstörde hela detta stora rike.

Vi kan se redan i en liten församling, att där åteln är, dit samlas örnarna. Då någon församling ligger **som åtel** i den döda tron och ruttnar i hordom, dryckenskap, tjuvnad, girighet, **grannlåt**, högfärd och andra synder, då kommer skojare och krögare som örnar från alla håll och bortför den sista tolvskillingen⁹ från församlingen. Och en sådan död åtel hatar inte dem som äter dess kött och utsuger dess blod. **Men hur skulle det gå, om denna döda åtel blev kraftigt saltad? Hur skulle det då gå med örnarna? Jag förmodar, att örnarna inte har lust att äta den åtel som är**

genomsaltad. Ty så länge åteln är väl-saltad, ruttnar den inte. Och av den rutt-na lukten känner örnarna var åteln finns. Det sägs att örnen har så bra näbb, att den känner lukten på en mils avstånd. Men om örnarna började äta en åtel som är genomsaltad, så fruktar jag, att de borde spy ut allt vad de har svalt, och de skulle bli så törstiga, att de skulle vara tvungna att söka vatten. Men nog aktar sig denna tids örnar sig för den åtel som är genomsaltad. Men så länge någon del i åteln ännu inte är genomsaltad, försöker de smaka om det vore möjligt att få äta ens ett litet stycke.

Vi har hoppet, att så länge saltet räcker till, skall örnen inte ha så mycket att äta av denna åtel, fast det fortfarande finns sådana ruttna delar som inte påverkas av saltet. Men även om åteln bevaras frisk då den är genomsaltad, så att den inte ruttnar, och örnarna inte har lust att äta därav så länge åteln är välsaltad, men åteln blir inte levande därigenom, utan därtill fordras en större och högre makt som blåser liv i de dödas ben.

Liksom profeten Hesekiel såg de dödas ben på fältet¹⁰, men inte kunde blåsa nytt liv i dem, så ser även jag de dödas ben på flera ställen, men jag arme kan inte blåsa nytt liv i dem. Men Herrens **Ande** allena kan ge dem liv och kraft, så att de blir levande.

Stå **nu** upp då Herrens Ande blåser på er, ni dödas ben, och du, döda åtel¹¹ som ruttnar. Börja vandra med dem som redan har begett sig på vandring mot evigheten, innan örnarna kommer och sliter ert kött och suger ert blod. Och du höga Ande, som hittills har uppväckt

döda och lärt dem att vandra på evighetens väg, lär ännu de dödliga att be i anda och sanning, för att de skulle kunna ropa så högt att hela världen och helvetet skulle höra, att de har blivit befriade från örnens klor genom den stora kraft som har uppväckt dem från den andliga döden. Hör du *store och allra högst*¹² prisade himlens Konung de dödligas¹³ suckan. Fader vår, o.s.v.

Evangelium: Matt. 24: 15 - 28

Vår Frälsare talar i dagens heliga evangelium om den stora vedermödan som skall komma på den yttersta tiden, då förödelsens styggelse börjar, och han talar också om de falska profeterna som då står upp för att bedra¹⁴ de enfaldiga. Dessa saker har visserligen redan skett, när Jerusalems stad förstördes. Men vi ser av Uppenbarelseboken och andra bibelställen, att sådana fruktansvärda plågor ännu skall komma innan världen går under. Låt oss därför genom Guds nåd betrakta förödelsens styggelse, vad den är och vilka de falska profeterna är som då framträder.

Må Herren Jesus bevara de troende själarerna för förödelsens styggelse och för de falska profeterna som vill förvillan enfaldiga själar. *Vi vet nämligen, att de första kristna inte har förgåtts i den första förstörelsen, då de i tid flydde från landet och riket, innan örnarna kom för att äta åteln eller förstöra staden.* Men från de falska profeterna blev de första kristna inte helt fria. Ingen kunde dock förvillan dem så länge apostlarna levde, men efter deras död blev även många utvalda förvillade av falska profeter.

Men Frälsaren ger på ett annat ställe ett säkert kännetecken på dem som kommer i fårakläder men invärtes är *glupande ulvar*¹⁵: ”Ni skall känna dem av deras frukter.” Vi vet att världens trälar anser de kristna för falska profeter, och falska profeter är enligt deras mening rätta kristna. *Judarna och hedningarna har alltid sagt, att de kristna är falska profeter och villoandar.*

Detta hedningarnas¹⁶ orätta omdöme om de kristna kommer därav, att den onde han förvänt deras syn. Den onde har gett dem upplysningen, att de kristna är falska profeter och villoandar som inte ger hederliga människor samvetsfrid. Hedningarna sade, att de kristna är besatta av *onda andar*¹⁷ och att kristendomen är en besynnerlig vidskepelse. När hedningarna ser Andens verkningar hos de kristna, så inger djävulen hedningarna den tron, att det är djävulens verkningar. Judarna blev förfärligt arga, då Frälsaren bekände sig vara Guds Son. Översteprästen rev sönder sina kläder av vrede och häpenhet, och alla sade: ”Han hädar Gud!” Och när Stefanus sade att han ser Guds Son på Guds högra hand, började ormynglen riktigt slingra sig i hjärteroten. Judarna gnisslade med tänderna och tillstoppade sina öron för att slippa höra sådana smådeord. *Varken judarna eller hedningarna fick samvetsfrid förrän de fick suga de kristnas blod.*

Samma tro har ännu världens barn, att de kristna är falska profeter och villoandar som inte ger hederliga människor samvetsfrid. Världens trälar vredgas förfärligt, då de kristna skäller¹⁸ och dömer hederliga människor till hel-

vetet. Världens trälar blir förfärligt bittra, då de kristna bekänner sig som Guds barn. De säger till de kristna: ”Du berömmar dig själv och andra fördömer du. Du håller dig själv för god och föraktar andra!” Men de blinda stackarna förstår inte varför de kristna förebrår de sorglösa. De sorglösa tål ingen dom¹⁹ så länge egenrättfärdigheten får härska. *Ty den onde tål ingen dom. Han tar ingen synd på sig, hur man än skulle döma honom. Fienden finner mer orätt hos Gud än hos sig själv.* Varför dömer Gud en så hederlig och from man²⁰ till helvetet? Och där handlade Gud fel, att han dömde en sådan from och hederlig man²¹ utan orsak. Så tänker fienden²². Han är den överste ängeln. *Han är i sitt eget tycke den samme ängel²³ som han var då, när Gud skapade honom. Därför har han många klagomål på Gud.* Och samma egenrättfärdighetens natur har smittat sig på alla människor, så att de i sitt sorglösa tillstånd ser många fel hos de kristna.

Och den största synd, de kristna gör är att skälla²⁴, förebrå och döma. För detta skällande har alla världsbarn blivit sura på profeterna och för samma skällande²⁵ miste Johannes Döparen huvudet, och för detta skällande förtörnades alla världsherrar på Frälsaren. På grund av samma skällande har alla kristna fått namnet ”hund” av turkarna. *Alla hundturkar säger till de kristna: ”Du, kristna hund, kommer och skäller på mig och säger att jag är hora och tjuv.”* Sådan tro har alla hundturkar, att de kristna är falska profeter och villoandar som inte ger hederliga människor samvetsfrid. Men de som verkligen är falska profe-

ter, uppskattas högt och på dem tror världens barn. Sådana lärare som lovar *alla bockar och getter²⁶* himmelriket är enligt världens mening rätta profeter. Sådana nådetjuvar som lovar Guds nåd åt de sorglösa utan bot och bättring är rätta kristna. Den som predikar så ljuvligt, att gamle Adams hjärta blir vekt, är enligt världens mening en rätt profet. Vad har sådana profeter åstadkommit, som predikar ”frid” där frid inte finns? Så har de forna falska profeterna intalat det blinda folket att tro, att Gud är så nådig, att han aldrig kan vredgas. När denna förödelsens styggelse *som omtalas i dagens evangelium* kom över judarna, då uppstod falska profeter som lovade det otrogna folket, att nu skall Gud uppenbara sig, nu skall han komma och hjälpa dem ur fiendens händer.

Och nog tror nådetjuvarna, att Gud hjälper dem ur all jordisk nöd, *hur ogudaktigt de än skulle leva*, och hur de än skulle smäda den himmelske Förälderns tårar med hordom, tjuvnad, dryckenskap, svärjande, högmod och falskhet. Nog förmår de ändå tro, att Gud är dem nådig. Judarna hade dräpt Frälsaren och *sugit de kristnas blod*, och trodde ändå *orubbligt*, att Gud genom något under *nu* skulle komma dem till hjälp. Varifrån får nådetjuvarna en så stark tro på Gud, fast inget tecken på ånger finns. *De väckta²⁷* förmår inte tro, att Gud är de obotfärdiga²⁸ nådig. Men nog förmår de sorglösa tro, att Gud är dem nådig. I den tron blev judarna bedragna, då falska profeter intalade dem att tro, att de är Guds folk och att Kristus kommer från himmelen för att hjälpa dem ur denna jordiska

nöd, som de jämrade sig i. **Men de kristna gick inte med på den tron, att Kristus nu skall komma ned från himlen och hjälpa judarna.**

De kristna såg redan i förväg, att Guds straff kommer över judarna, och därför flydde de bort från hela landet. De hade tagit vara på Frälsarens förut-sägelser och tidens tecken. Även Johannes Döparen såg, att Guds straff var alldeles nära, då han sade till judarna: ”Redan är yxan satt till roten av träden.” Det betyder: Detta rike skall inte bestå länge. Och Frälsaren själv hade sagt dem: ”Himlens tecken förstår ni, men tidens tecken förstår ni inte.” Och hur förstår blinda stackare tidens tecken? Tidens tecken är sådana, att när man ser hur folket lever i sorglöshet och uppenbar ogudaktighet²⁹, så drar man därav den slutsatsen, att Guds straff inte är långt borta. Det ogudaktiga livet i sig medför straffet. Till exempel hordom³⁰, dryckenskap och tjuvnad för fattigdom med sig, **likaså högfärd och lättja, grannlåt, prål med mera.**

Och när högmodet i ett rike växer till i så hög grad att undersåtarna inte mer lyder överheten, då tyder tidens tecken på att det blir strid och krig. Även om yttre fiender inte alls fanns, **så slåss de dock sinsemellan och utplånar varandra.** Även nu kan man se av alla tidens tecken, att om det inte blir ändring i **världsmänniskornas tro och leverne**, så består inte världen länge till. Den första förödelsens styggelse var blott ett exempel, hur Gud straffar ogudaktiga³¹ människor, då de öppet börjar smäda Gud och förakta kristendomen³². Nu ser många, hur det hade gått i denna för-

samling, om det förra fasansfulla livet hade fått fortfa ra ännu några årtionden. Skulle många ha kunnat leva på ett sådant ställe, där antalet horor³³, tjuvar och drinkare ökade dag för dag, där svordomar och slagsmål hördes långa vägar? Skulle inte **hororna, tjuvarna och fyllhundarna slutligen** ha börjat röva från gårdsägarna, såsom det har hänt på många ställen, där världens gud gjort några få skälmar³⁴ rika och största delen **av folket** fattiga genom dryckenskap, hordom³⁵, högmod, lättja och grannlåt? Där har det fattigare folket börjat röva sitt uppehälle från de rika. Och i denna strid har överheten måst ingripa för att hindra våld. Vad annat blir det än krig och blodsutgjutelse av ett sådant ogudaktigt leverne? **Då en skälm säger: ”Gud gjorde mig rik” och en annan skälm säger: ”Gud gjorde mig fattig.”** Sålunda har kronotjuvarna och krögarna en fast tro på Gud. Men också horor och fyllhundar har en fast tro på Gud, då de säger: ”Gud gjorde mig fattig.” De tror inte, att det är världens gud som gör somliga fattiga och andra rika.

Vi borde nu betrakta, vilka de utvalda är, för vilkas skull vedermödans tid blir förkortad. Vi hör av Skriften, att Herren ämnade skona **städerna** Sodom och Gomorra, om han där skulle ha funnit tio rättfärdiga³⁶. Men där fanns inte mer än en enda, Lot, vilken Herrens ängel ledde ut från Sodoms stad, och frälste honom från det ogudaktiga³⁷ folkets hop. ³⁸ När Jerusalems stad förstördes hade de kristna flytt från denna ogudaktiga stad. Men där hade ändå blivit kvar några själar som inte hade tillfälle att fly, och för

deras skull förkortades vedermödans dagar. Det är nog svårt för världens barn att tro, att de får leva för de utvaldas skull. Men varför skulle Gud skona denna värld, om det inte skedde för de få själar skull som Herren har utvalt? Och dessa utvalda kan ännu vara i det tillståndet, att de ännu inte vet något om den rätta kristendomen, då straffet kommer över det ogudaktiga³⁹ folket.

Men Herren har utvalt dem han i förväg ser, att de blir kristna. Så hade Herren utvalt några profeter alltifrån moderlivet till att predika för det sorglösa folket, fast de var sorglösa en lång tid innan Herrens kallelse kom till dem. Johannes Döparen var utvald innan han föddes. Och många andra kristna är utvalda till välsignade redskap i Herrens hand⁴⁰ långt innan de blivit väckta. Och för dessa utvaldas skull förkortas vedermödans dagar. Men de världsträlar om vilka Herren i sin vishet ser, att de förblir i sin förhärdelse ända till slutet, har han inte utvalt, **ty de föraktar alla råd och förmaningar till bättring**. De förhärdas bara mer, ju mer man förmanar dem, ty gamle Simeon sade till Maria, Jesu mor: ”Se, denne är satt till fall och upprättelse för många i Israel och till ett tecken som blir motsagt.” Det betyder, att de som inte genom kristendomen blir upplyfta ur helvetet, de förhärdas ännu mer. Och genom förhärdelsen sjunker de ännu djupare i helvetet än de av naturen var.

Här finns ännu många själar, som genom kristendomen blivit förhärdade och som för de utvaldas skull ännu får leva, ty Herren väntar bättring av dem. Men snart torde den tid komma, då nå-

dens dörr tillsluts, och då får de ropa i evighet: ”Ve, ve, oss blinda stackare, som såg kristendomens⁴¹ ljus, men inte tog vara på det. Vi såg de utvalda fly bort från fördärvets stad och beflita sig för att nå foten av Jesu kors, men vi följde dem inte. Vi såg de botfärdiga gråta, men vi gjorde spe av deras tårar. Vi såg dem krypa till foten av Jesu kors, men vi följde inte deras exempel. Vi hörde dem ropa: ”Jesus, Davids Son, förbarma dig över oss!” men vi befallde dem att tiga. Vi hörde dem sucka då de bar Jesu kors, men vi smådade deras suckar⁴². Ve, ve, oss blinda stackare!” Så ropar de sorglösa i förtappelsen, då de botfärdigas tårar börjar bränna deras samveten. ”Ve, ve, oss blinda stackare, som inte tog vara på nådatiden, inte brydde oss om att ge akt på bättringsropet, inte heller trodde, att de utvalda suckade för oss och bad för våra själar!”

Ni få utvalda⁴³, som har flytt från fördärvets stad för att slippa se förödelsens styggelse, be även för dem som ännu är kvar, att även de skulle hinna med innan fienden bränner upp hela staden, och att falska profeter inte skulle kunna förvillade utvalda, som måste vara i den staden mitt i världens⁴⁴ hop. I den staden kan ännu finnas några utvalda. Men där finns även falska profeter, som försöker utplåna det kristendomens ämne⁴⁶ de har. Om de säger **till er**: ”Här är Kristus”, så tro det inte. Om de säger: ”Han är i kammaren,⁴⁷” så tro det inte och gå inte dit, ty Människosonen kommer som blixten. Han kommer plötsligt i deras hjärtan och inför deras ögon, som tror på honom. Amen.

Originalmanuskript / FKHS Kollerska samlingen / Nationalarkivet Helsingfors
UP / PS 480 / P 1250 / SW 481 / B 319

UP = B = SW tillägger följande text vid slutet av predikan, som inte finns i manuskriptet:

Han framträder snart för de hjärtan som tro på honom nu och evigt. Bevara, Herre Jesus, dem som ha gått ut från fördärvets stad, från alla orätta stigar och den sönderslitande rovfågeln klor, så att de inte må råka i dödsfara och ingen må få angripas av förruttelse. Det är sant, att om förruttelse angriper ett ställe så utbreder den sig snart till hela människan; därför borde man salta. Hör nådigt dina barns suckar och hjälp att de må komma till den himmelska staden, dit inga rovfåglar och rovgiriga vargar slipper. Hör oss för ditt heliga namns skull. Amen

¹ B = SW: text	²⁴ B = SW: bannandet
² UP = B = SW: skrymtare	²⁵ B = SW: förebrående
³ B = SW: sin bestämmelse	²⁶ B = SW: sorglösa människor
⁴ B = SW: sann och levande tro	²⁷ B = SW: ett vaket samvete
⁵ UP = B = SW: bild på sitt vapen	²⁸ B = SW: dem
⁶ B = SW: Jesu död	²⁹ B = SW: gudlöshet
⁷ B = SW: romerska kejsardömet	³⁰ B = SW: otukt
⁸ B = SW: kristendom	³¹ B = SW: gudlösa
⁹ B = SW: öret	³² B = SW: de kristna
¹⁰ B = SW: marken	³³ B = SW: skökor
¹¹ B = SW: lik	³⁴ B = SW: bovar
¹² B = SW: högt	³⁵ B = SW: otukt
¹³ UP = B = SW: botfärdigas	³⁶ B = SW tillägger: själar
¹⁴ B = SW: förvilla	³⁷ B = SW: gudlösa
¹⁵ UP = B = SW tillägger: Han säger	³⁸ UP = B = SW tillägger: då dessa städer förstördes
¹⁶ UP = B = SW: deras	³⁹ B = SW: gudlösa
¹⁷ UP = B = SW: djävulen	⁴⁰ B = SW: vingård
¹⁸ B = SW: bannar	⁴¹ B = SW: de kristnas
¹⁹ B = SW: förmaning	⁴² B = SW: tårar
²⁰ B = SW: människa	⁴³ B = SW: själar
²¹ B = SW: människa	⁴⁴ UP = B = SW tillägger: stora
²² B = SW: djävulen	⁴⁶ B = SW: arv
²³ UP = han är i samvetet den samme ängel ...	

Och i himlen syntes ett stort tecken: En kvinna beklädd med solen och månen under hennes fötter, och på hennes huvud en krona av tolv stjärnor. Och hon var havande, ropade, och pinades med barn, och hade stort kval att föda. Upp. 12: 1, 2.

Denna kvinna såg Johannes i himlen, fast både Johannes och kvinnan, som han såg ropa i födslovånda, lekamligen var på jorden. Denna kvinna är inte enbart den första kristna församlingen som ropade i pånyttfödelsens födslovånda, utan även envar kristen som ropar i samvetsqual, när den nya människan skall födas. Hon var klädd med solen, det är: kristendomens ljus upplyste henne, och månen under hennes fötter är det naturliga förnuftet, som en botfärdig människa måste trampa ned, och kronan på huvudet med tolv stjärnor betecknar tolv apostlar, som har utbrett den rätta kristendomen.

Här är en botfärdig människa målad för våra ögon. Hon har blivit havande genom den Helige Andes kraft, som har gjort henne bedrövad och tungsint. Hon ropar i samvetsqual, när den nya människan skall födas. Jesus har öppnat hennes förstånd att förstå Skrifterna, och detta andliga ljus är solen hon är klädd i. Men det naturliga förnuftet vill vara ett stort hinder på livets väg. Om en botfärdig följer det naturliga förnuftets ljus, blir Gud övergiven och världen blir skön; Guds ord uppfattas orätt, den rätta ångern blir svammel, och den levande kristendomen blir förvillelse i deras ögon som följer för-

nuftets¹ ljus. Därför måste en botfärdig själ trampa förnuftet under sina fötter. Ty livets väg är så smal, att ingen ser den i månskenet, utan ljuset måste vara fullkomligt och solen måste skina, innan människan ser var vägen till himlen går.

Många har nu genom ovaksamhet tagit miste på den smala vägen, och många har börjat treva utmed väggarna och finner inte dörren. Många har mist ljuset som först lyste klart, fast rätt fjärran. Många har blivit så blinda, att de inte längre ser var vägen till himlen går. Många har i väckelsens början varit klädda med solen, och haft månen under sina fötter, och en krona med tolv stjärnor på huvudet.

Var är nu din krona, du Frälsarens brud, som Johannes såg i himlen ropa i födslovånda? Har du redan glömt de gångna tiderna så att det inte stiger i ditt hjärta hur prydlig och vacker du var då du hade kronan på huvudet och tolv stjärnor lyste i kronan? Fast du då ropade i födslovånda, hade du dock det hoppet och den fasta förtröstan till Gud, att den nya människan som skulle födas av dig, skulle vara lik sin Fader, och att du skulle bli kyrktagen som brud. Kom nu ihåg din ungdoms tid, Sions dotter, och var inte blyg! Sitt inte som den ondes brudar med utsträckta halsar, nedböjda huvuden, vilkas nackar äredjävulen böjer, utan lyft upp ditt huvud. Se mot himlen, varifrån du väntar att ärans Konung kommer! Se ditåt, var solen går upp och kom ihåg, att du en gång var klädd med solen, när du ropade i födslovånda.

Då var Guds Son skön, i röda kläder, bärande purpurmantel och törnekrona.

Då kunde du se, hur skön Guds Son är i sin blodiga skepnad! Men nu ser du mot världen och har börjat älska människors söner. Hur länge manne älskar du dem, innan du kysser djävulen, ty han flinar och slicker sina läppar, när han får kysa Guds Sons brud, väl vetande, att han skall vinna hennes hjärta och sinne sedan han lockat henne till världen. Vad hjälper dig dina förra födslovåndor, då du inte längre har kronan med tolv stjärnor på huvudet? Vad hjälper dig den förra glädjen däröver att den nya människan var född i världen, om denna nya människa har dött, som var lik sin Fader, skön och fullvuxen, som Herren tog upp, då hon låg i sitt blod och grät, som hade fått de utvalda barnens Ande, i vilken hon ropade: "Abba, käre Fader"?

På den tiden hördes alltid den nya människans röst, när en gäst kom in i huset. Då hade du ett heligt pörte i ditt hus. Den nya människan grät så högt, att den onde inte fick ro att sova, vare sig i templet, pörtet eller kammaren. Men nu håller den onde på att stilla sig i nästan varje hus. Manne den nya människan har dött? Eller har hon blivit så stor, att hon inte längre kan gråta, hur mycket Hagars son än skulle plåga henne? Ingen röst hörs hur högt Föräldern än skulle ropa hennes namn. Är det troligt att den nya människan redan sprungit till fiendens hus, där allt ont blir henne lärt? Jag hör den himmelske Fadern ropa och klaga: "Jag har uppfostrat barn åt mig själv, men de har övergett mig och blivit ohörsamma!" Jag ser att Israels Herde söker sina får på Sinai berg, vid Röda Havets strand och vid floden Jordan! Han vandrar tunga och plåg-

samma steg och ropar så att bergen och höjderna svarar. Men han har inte fått svar av många i dessa tider!

Se nu, Sions dotter, hur Herren beklagar dig och söker dig med ett *bedrövat föräldrahjärta*². Med Brudgummens kärlek klappar han på ditt hjärtas dörr och säger: "Till den som öppnar dörren vill jag gå in och hålla nattvard³ med henne!" Bered nu din lampa och se efter om du har olja. Snart skallar ropet: "Se, Brudgummen kommer! Gå ut att möta honom." Och kom ihåg, hur du böjde dina knän i Jesu namn, när du var i födslovåndan och ropade. Böj ännu en gång dina knän i Jesu namn och be, att han skulle upptända i dig den första kärleken, så att din lampa måtte börja brinna. Hör, himmelske Brudgum, den fattiga brudens suckan! Fader vår o.s.v.

Evangelium: Matt. 25: 1 - 13.

Då dagens evangelium förstås på två sätt: somliga bibeltolkare säger, att de sorglösa är de fåvitska jungfrurna, och andra säger, att de från nåden avfallna är de fåvitska, så måste vi denna gång betrakta: 1. Vilka är de fåvitska jungfrurna? 2. Varför har de ingen olja? 3. Varför har de visa inte olja att ge åt de fåvitska?

Första betraktelsen. Vilka är de fåvitska jungfrurna? Är de sådana sorglösa, som aldrig har uppvaknat? Eller är de sådana väckta, som är för tidigt födda, eller sådana kristna, som bekänner tro, men inte samsas med andra kristna? Eller är de från nåden avfallna, som har börjat stå emot de kristna och hata dem? Jag tänker, att de fåvitska jungfrurna är

sådana nådetjuvar, som har blivit väckta i den mån, att de har börjat göra yttre bättring. De har slutat att supa, svära, slåss och göra hor, men grannlåt är lovligt, en liten sup är lovlig, världsligt sinne är lovligt. Och då de i det halvväckta tillståndet har tillägnat sig pånyttfödelsens nåd av Guds förekommande nåd, så har de missförstått nådens ordning. Den onde har i deras samvete förvandlat sig till ljusets ängel. Därför betraktas de rätta kristna av dem som falska och sig själva anser de för rätta. De säger sig varje dag ligga vid foten av Jesu kors, fast de ligger vid foten av djävulens kors. Egenrättfärdigheten är deras salighetsgrund, **fast det är fördolt för dem.**

Det bästa kännetecknet på dessa nådetjuvar är, att de undviker de kristna, föraktar Guds stränga rättfärdighet, kommer inte till de kristnas umgänge och tvistar med de kristna. Nog kan även avfallna kristna komma i samma själattillstånd, men de har dock ett ont samvete, som anklagar och dömer dem, fast de mot sitt samvete motsäger och försmädar de kristna. Men de riktiga nådetjuvarnas samveten sover för fullt. De har inte längre tvivel om sin salighet. De säger som judarna som ⁴ trodde på Kristus: "Vi har en fader, Gud. För oss står nådens dörr öppen!" Om man predikar Guds lag för dem, så tål de inte höra det. Om man predikar evangelium, så träffar inte heller det hjärtat. Det är inget under, att de är utan olja, när döden eller domen kommer. Först då känner de, att de inte har olja i lampan, att de inte har tro som består i döden. Många är i denna nådens tid i detta olyckliga självbedrägeri, precis som Petrus före

sitt fall. Den listige fienden hade be dragit även honom och förvänt hans syn. Men hur gick det? Den döda tron höll inte vid en riktig prövning.

Andra betraktelsen. Varför har de fåvitska jungfrurna ingen olja i lamporna? Därför, att den har läckt ut, om den ens funnits från början. Vi kan ibland undra, om somliga ens haft olja i lampan, då de började bereda sig att ta emot Brudgummen. Men då evangeliet inte talar något om de haft olja eller inte, måste vi låta bli att rannsaka den saken, och endast tänka efter, varför de fåvitska jungfrurna inte hade olja, då ropet kom? Orsaken var, att de fåvitska inte tog olja med sig då de gick för att vänta på Brudgummen.

Bibeltolkarna har även studerat den sed som rådde i Kanaans land, nämligen att brudgummen kom för att hämta sin brud och förde henne till sitt eget hus. Brudtärnorna var jämte bruden⁵ i brudens hus och de måste ta emot brudgummen med tända lampor. Och för att inte *alla slöflackande narrar*⁶ skulle komma och kika och tränga sig in i bröllophuset, hölls bröllopet om natten under mörkret, så att bröllopgästerna skulle få glädja sig i fred. Nu är det alltså förmodligen så att de fåvitska jungfrurna endast hade så mycket olja i lampan som var nödvändigt för att ta emot Brudgummen, om han genast hade kommit. Men då Brudgummen dröjde, tog oljan slut. Därav förstår vi nu, hur det förhöll sig med denna sak. De fåvitska jungfrurna är sådana som har haft olja i lampan efter det första nådetecknet. Och hade Brudgummen genast kommit då nådetecknet kändes, så skul-

le de ha varit redo att ta emot honom. Det är: om domen eller döden hade kommit genast då de hade kännedom av nåden, skulle de ha kunnat dö med glädje.

Men då Brudgummen dröjde, då döden inte kom genast efter det första nådetecknet, så började den första hängivenheten ta slut. Det blev tungt att bära korset. Världen, denna hondjävul, började visa dem sin skönhet. Såsom världens horor⁷ blottar sina bröst för horkarlar, så blottar denna hondjävul, världen, hordomens⁸ bröst för de kristna och förför dem med sin skönhet. Må nu de avfallna själva säga, om det inte har gått så för dem? Många skulle efter det första nådetecknet ha varit beredda att dö, om döden genast hade kommit. Men då Brudgummen dröjde, ve dig, du olyckliga stackare! När Brudgummen dröjde, då blev du trött! ”Så förmodade ni inte vaka en stund och bedja!” sade Jesus till de med sömnen kämpande lärjungarna.

Om Israels barn genast hade nått Kanaans utlovade land, då de kom över Röda havet, hade de nog förblivit i nådesförbundet. De skulle inte ha knorrat och blivit otåliga. Men vandringen genom denna världens öken, denna mödosamma vandring, den gjorde slut på deras tro, den vållade otålighet, den fick dem att förargas på Moses. Otåligheten kom av färdens mödor, och de fick lust att återvända till det hedniska landet. Har Moses förstört deras tro, han som var sträng att döma? Har Josua och Kaleb ätit upp deras kristendom, de som försökte lugna ned folket och uppmanade dem att tro på Gud? Så tänkte Israels barn, att dessa stränga kristna ville leda

folket till döden⁹. Men Gud gav dessa män vittnesbördet, att de har talat rätt.

Se nu, fåvitska jungfrur, vad som är rätta orsaken till att era lampor slocknar. Ni har sovit, och medan ni sov har oljan läckt ut ur era lampor. Ni har mist er tro genom sömnaktigheten. Ni hade tro under en tid, och då skulle ni ha kunnat dö med glädje. Men då Brudgummen dröjde, och inte genast kom för att hämta sin brud, då blev syndasömmen söt, samvetet började sova, världen blev kär och skön.

Somliga började älska människosöner, och för dem blev grannlåten lovlig. Somliga blev otrogna på grund av världens sorg. Somliga miste sin tro genom otålighet. Somliga miste sin tro genom ovaksamhet och somliga genom vårdslöshet och lättja. Men då ropet skallar, då blir det bråttom. **Då kommer dödsfruktan**, då kommer en ny väckelse. Men då upptäcker dessa fåvitska jungfrur, att deras lampor slocknar. När döden överraskar den oförberedda, då saknas kraft att be, frimodighet att tro. Man har inte kraft att klappa på nådens dörr. Då säger de till de visa: ”Ge oss av er olja, ty våra lampor slocknar!” De låter kalla kristna till sig. De fordrar att de kristna borde tilltala dem. De förväntar sig att de kristna skulle hjälpa dem till tro. Men de stackarna har inte heller något överflöd av tro, eftersom de har sovit med de fåvitska.

Tredje betraktelsen. Låt oss nu för det tredje betrakta, varför de visa jungfrurna inte gav av sin olja åt de fåvitska. Somliga bibeltolkare tänker, att de visa inte är skyldiga att ge olja, och de säger, att ”var och en måste ha en personlig

tro". Om man rätt förstår detta ord, så är det rätt, att var och en måste ha tro. Men de sorglösa lägger hit ett ord till, att den tro, som kommer genom att en kristen tilltalar och förmanar, inte duger inför Gud. Men detta ord har de sorglösa fått av den onde, till skydd och försvar för gamle Adam, för att de kristna skulle ge dem samvetsfrid. Ty om vi ser efter i Bibeln, hur en rätt och saliggörande tro först har kommit i världen, så finner vi, att det är blott genom människor som även de första kristna fått tron. Blott genom människor, det är, genom apostlar. Och när apostlarna dog, utbreddes tron åter enbart genom människor. Men det är inte en av människor given tro, utan det är Guds Ande som har talat genom de kristnas mun, han är trons givare.

Alltså är det inte rätt sagt, att de visa eller förståndiga jungfrurna inte är skyldiga att ge åt andra av sin olja, utan detta är sagt dem till skam, att de inte har något att ge, då de sover tillsammans med de fåvitska¹⁰. De har ju inte särskilt mycket tro själva heller. Är inte detta nu synligt bland alla kristna, att en kristen inte längre kan utgjuta trons olja i de otroendes hjärtan. De är ytterst få, som har en sådan Helige Andes gåva, att hans tal uppväcker trons kraft hos somliga.

Det ser ut som om den Helige Ande hade blivit trött i de kristnas hjärtan. Fast på samma sätt har det även skett i den första kristendomen eller på apostlatiden, att Petrus första predikan på pingstdagen verkade mer än hans sista predikningar. Men detta är inte sagt de kristna till ära, utan till skam och förebråelse, att de visa inte hade någon-

ting att ge åt de fåvitska. Ty varför sov de med de fåvitska? Om de visa hade vakat, så skulle de fåvitska inte ha fått sova i fred. Det är nämligen omöjligt att tänka, att en vaksam kristen låter en sovande sova i fred. Men de sov. Just där torde den rätta orsaken ligga, varför de inte hade något att ge åt andra. Den Helige Ande hade blivit trött på att bestraffa, såsom det står skrivet i Moses bok: "Min Ande skall inte bestraffa människan för evigt, ty hon är kött." Men om den Helige Ande upphör att bestraffa genom de kristnas mun, då får alla fåvitska jungfrur sova i fred. Men felet ligger däri, att även de visa sover tillsammans med de fåvitska. Därför har de ingen olja att ge åt de fåvitska. När en sovande kristen skall uppmana andra till tron, så kommer han själv i tvivel därför, att hans ord inte längre har någon verkan. Därför sade de visa: "Ingalunda skall vi ge er av vår olja, för att både ni och vi skulle bli utan." De visa kände, att det uppstår en brist på tro hos dem, då deras ord inte har någon verkan. Och i sanning har de fel i sin tro, då talet inte har någon verkan.

Nu borde alla jungfrur, både visa och fåvitska, börja bereda sina lampor, ty nu torde ropet snart skalla: "Se, Brudgummen kommer! Gå ut och möt honom!" Då nämligen Brudgummen har dröjt något, började de visa och fåvitska sova i landets norra vrå, och där sover de tills ropet hörs. Hur mycket olja torde det då finnas i lampan? De visa torde inte ha något att dela med sig åt de fåvitska, då de sover tillsammans.

Men, ni få själar, som Herren finner vakande när han kommer, ni brudtärnor,

har ni olja i era lampor? Har ni så mycket olja, att ni med glädje kan möta Brudgummen då han kommer? Nog vet jag, att ni inte har något att ge åt andra, men har ni själva så mycket olja, att lampan börjar brinna när Brudgummen kommer? Pröva lampan och se efter, om det finns så mycket olja i den, att ni med glädje och fröjd kan möta Brudgummen, ty snart torde ropet skalla: "Se, Brudgummen kommer! Gå ut och möt honom!" Snart kommer den himmelske Brudgummen och hämtar sin fattiga brud. Snart kommer gäster från himlen! Snart får brudtärnorna hoppa och dansa på himlens rena golv! Den som har rena fötter, den som har vita kläder, den som har ringar och pannsmycke, den som har guldkrona på huvudet, den som har korsstjärna på bröstet: hon är bruden, hon är den utvalda, som sitter bredvid Brudgummen nu och för evigt. Amen.

¹ B = SW: förståndets

² B = SW: sorg i hjärtat

³ B = SW: måltid

⁴ B = SW tillägger: inte

⁵ B = SW: brudgummen

⁶ B = SW: obehöriga

⁷ B = SW: skökor

⁸ B = SW: okyskhetens

⁹ B = SW: fördärvet

¹⁰ B = SW: andra

Men de fega, och otrogna, och grymma, och mördare, och bolare, och trollkarlar, och avgudadyrkare, och alla lögnare, skall få sin del i den sjö som brinner med eld och svavel, vilket är den andra döden. Upp. 21: 8

Detta är en förskräcklig dom över dem, vilkas leverne är sådant som här uppräknas. Vi känner och ser dagligen sådana människor, som är fega. De är sådana som är rädda för sanningen och den rätta kristendomen, ty deras gärningar är onda. Somliga fruktar för människor men inte för Gud. De fruktar att mörkrets gärningar blir uppenbara, och därför undviker de de kristna och vaktar på dem. Hur vågar sådana komma inför Guds dom som fruktar för människor?

Över de otrogna kommer *den samma*¹ domen, nämligen den eldsjö som brinner med eld och svavel. Detta gäller sådana otrogna som inte tror Guds ord, fast alla säger att de tror Guds ord. Men de sorglösa² tror inte Guds ord som den rätta nådens ordning förutsätter, utan de vrider och vränger Guds ord till fel anda, såsom den onde lär dem att göra med det blinda förnuftet. Judarna hade samma Bibel som vi, men den onde hade förvänt deras syn. Därför missförstod de helt nådens ordning. Därför tvistade³ de skriftlärdade och fariséerna med Kristus och motsade honom samt ansåg hans lära för falsk. Om nämligen de sorglösa⁴ trodde Guds ord, så skulle de säkert göra bättring. Men de tror inte, och därför måste de gå till den brinnande sjön som brinner med eld och svavel.

De grymma får en grym dom, ty de har levt här på ett förskräckligt sätt. De har supit, *svurit, slagits*, stulit, *bedrivit hor*⁵, och varit ilskna, fräcka och högmådig, och därför skall de få en förfärlig dom i eldsjön, fast de här är glada och gör spe av sanningen.

Mördarna får samma *förskräckliga* dom, ty mördarna har utgjutit människoblod. Och de andliga mördarna som har utgjutit de kristnas blod, liksom alla, som *hyser andligt hat mot*⁶ de kristna, är mördare. Herren säger i Uppenbarelseboken, att de som har utgjutit de kristnas blod måste dricka blod. Men de kristnas mördare tror inte att de får en sådan dom.

De som bedrivit hor i hemlighet skall få samma dom, ty de har föraktat Guds stränga rättfärdighet och levt på jorden som djur. Hordomsdjävulen har drivit dem att göra hor och utöva orenhet. De har levt i otukt och vällust och tillfredställt köttets begärelser. Därför skall även de få samma förskräckliga ställe till boning i eldsjön, där de får göra hor med djävlar i evighet. Men inte tror hororna⁷, att de får en sådan dom, *utan de tror, att de får ligga i Jesu sköte i himmelriket. En sådan tro har de. Ty om de trodde, att de blir kastade i eldsjön, så skulle de inte kunna leva så snuskigt.*

Trollkarlarna⁸ får samma fruktansvärda dom som alla andra som här lever som djur, *ty trollkarlar och skökor är fräcka horor, som inte kan hemlighålla sin hordom, utan till och med skryter om hur snuskigt de har kunnat leva. Sådana har inte mer någon skamkänsla kvar.* Om de som hemligen bedriver hor i mörkret hemlighåller sin ondska så länge som möjligt, så gör trollkarlar och skökor hor helt öppet

och skryter öppet över, hur många de har förfört till hordom⁹. Sådana är nu skökorna och trollkarlarna, vilka hordomsdjävulen har berövat all skamkänsla. De skall få tjuta och jämra sig i eldsjön, när hordomsyndnen börjar gnaga deras samveten.

Avgudadyrkarna får även sin del i eldsjön tillsammans med mördarna. Även om de inte hade synliga avgudar, såsom hästar, kor, får och annat dylikt, så finns det dock osynliga, vilka den sorglösa människan dyrkar, till exempel egenrättfärdigheten, hedern och girigheten, vilka alltid uppväcker i den sorglöses hjärta sådana begärelser och lustar¹⁰ i viljan, som den naturliga människan anser för lovliga. Därför tillfredsställer hon dessa sina begärelser på något sätt.

Den naturliga dygden är ett verk av egenrättfärdigheten, och äran biträder även därtill, då den bevarar somliga för uppenbar hordom och tjuvnad. Men för måttlig fylla kan den inte bevara, ty det är en ära inför världen att man efterföljer världens hederliga seder. Man har buken till gud vid dopöl och gravöl och andra kalas. Detta är en sådan avgudadyrkan som en naturlig människa inte uppfattar som synd. Hon förstår inte att det skulle vara avgudadyrkan, fast det står i katekesen, att en sådan har buken till gud. Inte blott frossare och drinkare, som äter och dricker så mycket att de spyr, men även måttliga frossare och drinkare¹¹ är på det sättet avgudadyrkare så att de av äre-girighet håller sådana kalas¹² som inte gagnar de fattiga utan de rika. Och nu säger detta bibelställe, nämligen Uppenbarelsebokens 21: 8, att de feqa, otrogna, och grymma, mördare och bolare, och

trollkarlar och avgudadyrkare och alla lögnare skall ha del i den sjön som brinner med eld och svavel. Tror nu de sorglösa och nådetjuvarna, att ett sådant ställe finns? Eller tror de, att detta har man blott hittat på för att skrämma barnen så att de skulle leva dygdigare?

Världens vise tror nog inte att helvetet eller djävulen finns, men däremot tror de att människans egen vilja är ond. Och den tron har även några bönder¹³, att djävul och helvete inte finns, utan att det är en fåfång historia som prästerna har hittat på för att man skulle betala tionde till prästen. Om en del bönder inte hade en sådan tro, så kan jag inte begripa, varför de törs supa, svära, slåss, bedriva hor och stjäla. Men de har just en sådan tro, att djävul och helvete inte finns. Och därför lever de dristigt, och dristigt far de till evigheten. Somliga blinda stackare känner inte Guds natur, och därför tänker de, att om han förbjöd människorna att njuta oskyldig glädje, så skulle han vara alldeles orättvis. Världens gud förbjuder inte att supa och göra hor. Och då dryckenskapens och hordomens synd är skön för köttet¹⁴, så har världens gud inte vägrat njutning i den oskyldiga glädjen. Men himlens Gud är alltför hård som förbjuder sådana köttets förnöjelser.

Likväl har alla hedningar trott, att ett dåligt och ogudaktigt leverne för till helvetet. Tror inte denna tids döpta hedningar, att ett sådant leverne, som de sorglösa nu har, för dem huvudstupa till helvete? Eller har de den tron, att djävul och helvete inte finns? Det torde vara deras huvudsakliga tro och deras huvudsakliga grundval, att helvetet inte finns, och så kan de dristigt och utan fruktan supa,

slåss, göra hor och stjäla. Och om någon kristen varnade dem för det kommande ansvaret, så svarar djävulens trälar: ”Låt gå, då blir det ju varmt om ändan¹⁵!” [Vi skall idag betrakta, om helvetet alls finns, när domen kommer.](#)

Men de välsignade som får äga Faderns rike, ber även för dem som gör spe av sanningen, fast Frälsarens förbön för mördarna inte har gjort någon verkan, eftersom de är förhärdade. Så torde inte heller de kristnas förbön mer verka något till de förhärdades bättring, men de ber ändå Fader vår, o.s.v.

Evangelium: Matt. 25: 31 - 46

Den högste Domaren förkunnar i dagens evangelium den yttersta domen och säger till dem som är på hans vänstra sida: ”Gå bort ifrån mig, ni förbannade, till den eviga elden, som är tillredd åt djävulen och hans änglar.” Med ledning av dessa ord skall vi denna gång betrakta: 1. Var finns den eviga elden? [Och 2. vilka är de som hamnar där?](#)

Första betraktelsen. Alla hedningar har trott, att en evig eld är tillredd åt onda människor efter döden, men döpta hedningar kan inte längre tro, att en sådan plats finns, där de onda människorna måste brinna för evigt. Odöpta hedningar har med sitt naturliga förnuft tänkt, att de goda och de onda människorna skall skiljas åt efter döden och att envar skall få det hon förtjänat. De odöpta hedningarna har tänkt att mördare, horor¹⁶ och tjuvar jämte menedare har hamnat i evig eld efter döden. Men de som har levt dygdigt skall komma till ett saligt ställe. Sådan tro hade Pilatus

som var en fullkomlig hedning och inte hade bibelkunskap som judarna. Och vi hör av Kristi pinas historia, att Pilatus hade ett mer upplyst samvete än judarna, som inte trodde, att Abrahams barn skulle bli kastade i förtappelsen, hur ogudaktigt¹⁷ de än levde. Denna hedning, Pilatus, hade dock ett sådant samvete, att han inte ville fälla en orätt dom, ty han ville rena sitt samvete [från all orätt](#), då han sade till judarna: ”Jag är oskyldig till denne rättfärdige mans blod.” Pilatus hade sålunda större fruktan för kommande ansvar än judarna som hade bibelkunskap¹⁸ och yttre gudstjänst. De fruktade inte för Guds dom såsom Pilatus.

Det ser ut som om hedningarna fruktade för helvetet mer än denna tids munkristna, som genom löftet är bundna vid Gud och genom dopet upptagits i Guds nådesförbund och från barndomen undervisats om den rätta tron, men ändå lever värre än hedningarna. De har inte så pass samvete som hedningarna, vilka av naturen gör vad lagen kräver. Men de döpta hedningarna gör inte det, utan vad den onde kräver. [Ty dessa döpta hedningar fruktar inte längre för Guds dom. De tror inte heller, att ett helvete finns. Hedningarna tror likväl, att en evig eld finns i helvetet och därför bättrar de sitt leverne och försöker på allt sätt leva dygdigt. Däremot fruktar dessa judar inte alls för Guds dom, ty de verkar ha en sådan tro, att helvetet inte finns. Somliga torde ha den tron, att människan dör som ett djur. Det finns ingen Gud som frågar efter, hur de har levt. Sådan tro har utan tvivel fyllhundar och horor, att det inte finns någon Gud som frågar efter, hur de lever.](#)

Samma tro verkar krögarna ha, som inte vet något om samvetets lag. **De tror, att det inte finns något helvete. Och att det inte finns någon Gud som frågar efter hur de lever här.** Om fyllhundar, krögare, horor och tjuvar trodde, att helvetet finns till och att Gud finns till, som frågar efter hur människorna lever här, så skulle de inte våga leva så **dristigt**. De skulle inte öppet våga smäda Gud med sitt ogudaktiga leverne. Men de har en sådan tro, att man nämner helvetet endast för att skrämna barn och för att prästerna skulle få sitt tionde.

Vem kan nu visa, att helvetet finns till och att det inte är betydelselöst, hur människorna lever, och att det inte är betydelselöst, vilken tro de har. Visserligen kan ingen visa, var helvetet finns. Men hedningarna har ändå trott, att helvetet finns till, och denna **hedningarnas** tro är sålunda bekräftad i Bibeln, att helvetet finns och att de är många som far dit. Men Bibeln gör ännu åtskillnaden, att var och en som inte tror blir förtappad. Hedningarna har gjort åtskillnaden, att de ogudaktiga¹⁹ hamnar i helvetet och de dygdiga blir saliga. Men denna tids döpta hedningar tror inte, att de blir saliga som lever dygdigt. Ty om de trodde det, så skulle de göra bättring och sluta supa, svära, slåss, *bedriva hor*²⁰ och sälja sprit. **Men de har inte lika mycket tro som hedningarna. De tror inte att helvetet finns till.** Då de lever som djur dör de även som djur. Det är klart att efter döden får de se om helvetet finns till eller inte.

Visserligen kan ingen visa för de förhärdade var helvetet finns, men om helvetet skulle börja brinna i deras samveten, då först torde de tro, att helvetet finns till. De

förhärdade tror **nog** inte förrän det blir hett om skinnet. Men det är ännu märkligare, att även de som har känt vilken plåga man har i helvetet, så fort kan glömma bort, att helvetet finns till. Det är inte underligt, att de sorglösa inte tror, att helvetet finns till, då de aldrig har känt i sitt samvete, vilket kval man har där, fast de blott med **naturliga** förnuftet kan begripa, att människan inte är skapad till att supa, svära, slåss, göra hor och stjäla. Men att även de, som har haft samvetskval och sålunda känt vilken plåga man har där, så fort kan glömma bort den plågan, det är märkligare. Och därav ser man, hur förfärligt den onde kan insöva människobarn, hur fort han tar bort fruktan.

Hedningarna har haft en sådan tro, att alla som lever ogudaktigt hamnar i den eviga elden. Och under den fruktan har de bättrat sitt leverne och försökt leva dygdigt. Men numera tror inte många sorglösa längre, att helvetet finns till. Om en sorglös människa **först** började tänka efter, varför hon är skapad och hur kort denna nådetid är, och hur lång evigheten är som aldrig upphör. Om, säger jag, en sorglös **människa** började tänka, att det finns en Gud som skall fråga efter, hur människorna lever här. **Om, säger jag, en sorglös människa började tänka efter,** hur besvärligt detta liv är, hur oförmögen hon är att hjälpa sig själv, och hur fort detta liv tar slut, så att inte många uppnår 60 eller 70 år, så skulle hon säkert betänka, var hon hamnar till sist. Men en sorglös tänker inte alls på det tillkommande livet. Det är helt ointressant för henne. Hon tänker på det jordiska så snart hon öppnar ögonen på morgonen, och till sena kvällen är hon upptagen av det världsliga. Döden och

domen stiger inte i hennes tankevärld förrän hon känner att döden är nära och ansätter hjärtat. Först då upptäcker somliga att de har en själ, men bryr sig inte då heller om att ha omsorg om sin själ, utan tänker blott på sina ägodelar, hur de skall delas. Hon gör testamente, och bestämmer, hur hon skall begravas och vilka som skall bära hennes döda kropp.

Är nu detta människans bestämelse? Är människans själ skapad för att hon skall leva som ett djur och dö som ett djur? Olycklig har människan skapats till denna värld, om hon måste så leva och så dö, utan att veta något om ett bättre liv. Börja nu tänka efter, att helvetet är i ert eget samvete. Om det inte finns på annat håll, så måste helvetet finnas i ert samvete, om det skulle vakna innan evigheten börjar. I ert samvete måste helvetet finnas, även om det inte fanns på annat håll. När den mask som aldrig dör, börjar gnaga samvetet, då skall alla sorglösa veta, var helvetet är, och då först tror de, att helvetet finns till.

Men låt oss nu för det andra betrakta, vilka som hamnar i helvetet. I dagens evangelium anges inget annat skäl varför människor döms till den eviga elden, än obarmhärtighet och hårdhet mot Frälsaren. Han anklagar dem för att de inte har hjälpt honom, när han var i nöd. Och de stackarna vet inte, när de har sett Frälsaren behöva någon hjälp. Här är det inte fråga om hordom²¹, tjuvnad, dryckenskap, svordom och sprithandel, ty även hedningarna dömer dem till helvetet som gör sådant. Men de av naturen dygdiga människorna, som inte har gjort orätt mot någon, för vilket andra skulle kunna anklaga dem,

skall Kristus döma för hjärtats hårdhet, att de inte har hjälpt och betjänat hans **fattiga** bröder då de behövde hjälp. Inte har de stackarna hjälpt de kristna när dessa blev tillfångatagna och nödlidande för kristendomens skull. Var skall då de hamna, som har förföljt de kristna och anklagat dem, då även de måste gå i förtappelsen som inte har hjälpt behövande kristna och straffas nu för sådana synder som de inte vet sig någonsin ha gjort. Om Domaren sade till dem: ”Ni har gjort hor. Ni har stulit, ni är fyllhundar, svärjare och bespottare”, så skulle de bli tvungna att bekänna det. De skulle inte kunna fråga: ”När har vi gjort hor och när har vi stulit, eller när har vi varit i fyllan?” Fast de som dör i sorglöshet inte vill komma ihåg ens det, men då de bestraffas för hjärtats hårdhet och obarmhärtighet mot Jesus, så vet de inte när de skulle ha sett honom i den belägenheten och låtit bli att hjälpa honom. De tar inte denna synd på sig. De minns inte när de skulle ha sett Jesus i nöd. Detta är nu en sak som de sorglösa inte förstår, då Domaren anklagar dem för den synd som de inte vet sig någonsin ha gjort. De känner sig oskyldigt anklagade. De tar inte på sig den synden, att de inte har hjälpt Jesus.

Så betänk nu, ni blinda stackare, vid vilket tillfälle ni skulle ha sett Jesus i nöd men inte hjälpt honom. Hur ofta har inte Jesus lidit av hunger, men ni har inte gett honom mat? Hur ofta har inte Jesus törstat, och ni har inte gett honom dryck? Hur ofta har ni inte sett Jesus naken, och ni har inte klätt honom? Hur ofta har inte Jesus varit sjuk, och ni har inte tilltalat²² honom? Hur ofta har inte Jesus stått för dörren och klappat, men ni har inte gett honom skydd?

Ännu idag klappar Jesus på era hjärtedörrar, men ni tar inte emot honom i ert hus. Nog får Jesus *svälta och frysa ihjäl*²³ för er. Här finns inte många som skulle förbarma sig över honom. Jesus dör av hunger och törst, och det finns inte många som skulle förbarma sig över honom och ta emot honom i sitt hus. Endast de få själar, som själva är hungriga, törstiga och nakna, som inte vet var de kan få några nådesmutor, tar emot honom i sitt hus. De ger honom vit ull till skydd, sådan ull som är tvättad och renad i floden Jordan. Om de har varit blodröda, så skall de bli snövita i nåd och kärlek. Amen.

Originalmanuskript / FKHS Aunos samling / Nationalarkivet Helsingfors

III P / PS bilaga / P 1276 / B 330

¹ B: Guds

² B: otrogna

³ B: hånade

⁴ B: otrogna

⁵ B: levt i otukt

⁶ B: hatar

⁷ B: skökorna

⁸ finska ordet "velho" som översatts till "trollkarl" här, betyder häxmästare, svartkonstnär, besvärjare. Könet kan vara manligt eller kvinligt.

⁹ B: otukt

¹⁰ B: drifter och begär

¹¹ B: vindrinkare

¹² B: bjudningar

¹³ B: av allmogen

¹⁴ B: kroppen

¹⁵ B: skinn

¹⁶ B: skökor

¹⁷ B: gudlöst

¹⁸ B: bibeln

¹⁹ B: gudlösa

²⁰ B: leva sedeslöst

²¹ B: skörlevnad

²² B: besökt

²³ B: dö

Saliga är de döda som dör i Herren härefter. Ja, säger Anden: ”De skall få vila sig från sina gärningar, ty deras gärningar följer dem.” Upp. 14: 13.

Då döden är känd för oss alla, och varje steg varmed vi trampar denna syndiga jord¹, för oss ett steg närmare graven, så är det uppbyggande och trösterikt att höra, att de döda som härefter dör i Herren snart får vila sig från sina gärningar. Och såsom jag förmodar, har de det saliga² hoppet, att de snart når vilan efter all strid och kamp. Detta gläder alla trötta vandringsmän och ger ny kraft att sträva, skynda och vandra fortare för att snart komma fram till det stället där de trötta benen får vila. Somliga har inte längre kvar än en fjärdingsväg och andra blott en halv fjärdingsväg att vandra innan de kommer fram till vilostället. Vi måste nu börja räkna ut, hur lång väg vi ännu har kvar till evigheten, då somliga vandringsmän börjar bli trötta och släpa efter. Om vi sade till dem, att vi inte har hunnit längre än halvvägs, och befinner oss mittemellan himmel och jord, så skulle de genast säga: ”Vi orkar inte följa er längre, vi måste stanna här halvvägs.”

Somliga har redan tröttnat och stannat. För dessa trötta vandringsmän är det nödvändigt att höra, att de inte längre har lång väg kvar. Snart skall även de komma fram till det stället, där de trötta benen får vila. Men för dem blir vägen lång, som tröttnar på vägen och blir efter de andra färdkamraterna. Dem upphinner mörkret och slutligen blir de rov åt alla vilddjur. Till de trötta vandrings-

männen skriver himlens Konung: ”Saliga är de döda som dör i Herren härefter. Ja, säger Anden: de skall få vila sig från sina gärningar³, ty deras gärningar följer dem.” Hör ni nu, ni trötta vandringsmän, vad livets och dödens Herre skriver till er: ”Ni skall få vila er från era gärningar.” Snart får de trötta benen vila, om ni ännu orkar vandra den sista halva fjärdingsvägen. Alla trötta arbetare i Herrens vingård som burit dagens börda och hetta längtar efter vilan och dagslönen. Alla vandringsmän har haft den tanken, då de begav sig i väg, att färden snart skulle ta slut. Och ju längre de vandrar, dess mer längtar de efter, att denna mödosamma färd snart skulle sluta, för att de snart skulle komma fram till det utlovade landet, där mjölk och honung flyter.

Men ordet: ”Deras gärningar följer dem” är ett märkligt ord. Då eljest i Bibeln saligheten ges av nåd till de troende men inte efter förtjänst, vad är det då för gärningar som följer dem som dör i Herren? Om de onda gärningarna följer dem, så har man inget gott att vänta. Men om de kristnas goda gärningar följer med till den andra världen, är det svårt att förstå, hur de troende kan säga, att de inte har sett Jesus vara i nöd, och ändå har hjälpt hans fattiga bröder i denna värld, fast de inte minns det på domedagen. Alla de troendes goda gärningar har utplånats från minnet. Hur kan då deras gärningar följa dem? Jag kan inte förstå denna sak, men det vet jag, att arbetarna i vingården får lön av nåd, men inte av förtjänst. Om de sålunda inte minns, vad gott de har gjort åt Jesus, så är det Doma-

rens ensak om han kommer ihåg det, såsom jag tror *han gör*⁴ för åklagarens skull, som alltid yrkar på att alla skall dömas efter förtjänst och inte efter nåd. Åklagaren får nu höra, att de troende har hjälpt Domaren, då han var i nöd, och att han nu återbetalar dem lånet.

Guds barns åklagare får nu stå som en skamsen hund inför domstolen⁵ och säga: ”Har jag hört fel, att Domaren har för gåvornas skull befriat några dödens fångar? Men först nu hör jag, att de har hjälpt Domaren då han var i nöd och att han nu måste belöna den goda gärningen enligt rättvisan.” ”*Där finns sålunda förtjänst*⁶. Det är inte fel att goda gärningar belönas,” säger åklagaren. ”Men det är fel, att deras onda gärningar inte alls ihågkoms, fast de var upptagna i protokollet. Men mina undersåtar blir anklagade för sina missgärningar och deras goda gärningar glöms helt. Det var en orätt punkt i domen.”

Nu får Guds barns åklagare fara med sin hop till helvetet, men Guds barn får gå in i himmelriket och glädja sig. Där har Gud berett bröllop åt den förlorade sonen. Där hoppar de lemmalytta som hjortar. Där dansar brudtärnorna på guldgolvet. Och ni, vandringsmän till evigheten, som står vid dödlighetens⁷ strand, snart är denna nådetid slut. Be därför, att ni måtte få komma över den brolösa strömmen genom en salig död, ty Anden säger: ”De skall få vila sig från *sina gärningar*⁸” Hör, nådige Domare, de botfärdigas och troendes suckan. Fader vår o.s.v.

Evangelium: Matt. 25: 31 - 46

Då de som står på den högste Domarens högra sida inte minns när de skulle ha sett honom vara i nöd och ändå hjälpt honom utan att själva veta om det, så måste vi denna nådens stund betänka, varför de rätta kristna inte minns sina goda gärningar, men det gör nog fariséerna. De kristna minns inte sina gärningar som de har gjort av kärlek, eftersom de känner att de har så lite kärlek, att man inte kan bygga något därpå. När de måste hjälpa Jesu fattiga bröder, så känner de en sådan motsträvighet, att de inte kan komma på att de någonsin hade hjälpt Jesu fattiga bröder av kärlek. Om de kristna har så pass samvete, att de hjälper av samvetsplikt, så har de därigenom inte uppfyllt lagen. Sålunda har de kristna ingenting att minnas eller uppteckna.

Men fariséerna lägger sina goda gärningar på minnet och håller räkenskap med Gud. Sålunda kan de säga till de kristna: ”Jag har hjälpt de fattiga mer än du.” Så säger även de påviska, som grundar sin salighet därpå, att de har tagit hand om de fattiga och hjälpt dem bättre än vad Luthers trosbröder har gjort. De påviska har nämligen en trosartikel, som strider helt emot Luthers tro: att kärleken är den levande trons grund och kännetecken. Men Luther, som kände hur lite kärlek en kristen har, tog och gjorde en märkvärdig åtskillnad mellan tron och kärleken, då han sade: ”Kärleken är inte trons grund, utan tron allena skall finnas i rättfärdiggörelsen. Och där får man inte tillägga kärleken, utan den rätta tron allena är saliggörande.” Kärleken utgör allt-

så inte den levande trons kännetecken, utan det är nådens kännedom och den Helige Andes vittnesbörd som utgör den levande trons kännetecken. Och hade inte Luther gjort sådana här skiljelinjer mellan tron och kärleken, så skulle alla de själar gå förlorade som först strax före döden kommer till nådens kännedom. De skulle inte kunna förlita sig på den kännedomen, då kärlekens gärningar har varit otillräckliga. Men även Nikodemus och hans trosbröder har bevisat godhet mot Jesu kropp, vad Jesu lärjungar på grund av sorgen och otron inte kunnat göra.

Hörs det i dagens evangelium, att den överste Domaren minns deras goda gärningar? Säger han: ”Jag dog och ni förde min kropp in i graven. Ni har köpt svepning för egna pengar.” Vi hör inget sådant, utan de som har hjälpt honom medan han levde blir nämnda av honom. Och på denna tid finns många som för en död Kristus in i graven, fast de hatar den levande Kristus. De offerar mycket för den döda kristendomen, men anser den levande kristendomen för förvillelse. Då alltså de som står på den högra sidan inte kommer ihåg, hur de skulle ha hjälpt Domaren, så kommer denna glömska därav, att de inte har lagt de goda gärningarna på minnet, och de har inte byggt någonting därpå, såsom fariséerna, de påviska och nådetjuvarna jämte Nikodemus trosbröder. Alla de kan säga: ”Jag har hjälpt de fattiga mer än du.” Sådana kan den nederste domaren påminna ännu på domedagen, hur mycket de har hjälpt de fattiga, men de får ingenting för det.

Men varför påminner den överste Domaren de kristna om deras goda gär-

ningar, eftersom de inte har lagt dem på minnet? Inte har de heller någonsin haft en sådan tro, att de därigenom skulle ha förtjänat något, då deras samveten vittnar, att de mer har sårat än hjälpt Jesus. Men jag tror, att den överste Domaren vill enligt rättvisans form döma alla, för att åklagaren inte skulle finna någon anledning att påstå, att han är en orättvis Domare. Om han sade till de kristna: ”Mer har ni plågat mig än hjälpt, men av nåd förlåter jag er,” så skulle åklagaren säga: ”Domaren måste döma enligt lagen och rättvisan, och rättvisan medger inte, att lagen skall förtrampas. Själv har du stiftat en sådan lag och förkunnat på Sinai berg och sagt: Förbannad vare var och en som inte gör som det står i lagboken. ”Dessa väckta, som du har ställt på din högra sida, är horor och tjuvar och mördare. Om du befriar dem, så är du inte en rättvis domare. Du gör mot lagen.” För denna åklagares skull måste Domaren döma de kristna enligt förtjänst, nämligen enligt de goda gärningarna, som de har gjort för honom. Sedan får han fritt döma de sorglösa för hjärtats hårdhet, att de inte har hjälpt Jesu fattiga bröder under förföljelsen.

Är ni nu nöjda, ni utvalda, vilka den överste Domaren har ställt på sin högra sida? Är ni nöjda med den dom, som han faller över er, då han dömer er enligt den lag, som finns i hans eget hjärta, nämligen enligt nådens, kärlekens och barmhärtighetens lag, som ännu aldrig blivit skriven på stentavlor eller i böcker, vilka Guds barns åklagare läser. Där står det skrivet: ”Jag gör barmhärtighet mot många tusen, som håller mina bud.” Men

de utvalda har inte kunnat hålla dessa bud. Ni har allihopa brutit mot lagen. Hur kan Domaren befria er? Jo, på den grunden kan han befria er från lagens förbannelse, att ni har hjälpt honom. Men ni minns inte när ni skulle ha hjälpt honom. Månnro Domaren ljög på den punkten, att ni har gjort gott mot honom, vilket åklagaren inte visste. Och ni vet inte heller själva, när ni skulle ha gjort gott mot Domaren. Hur kan åklagaren veta, att Domaren kan döma dem enligt förtjänst? Och därefter säger Domaren till djävulen: ”Enligt förtjänst är de utvalda dömda.” De utvalda kan ändå inte förstå annat än att blott av nåd och inte av förtjänst är vi befriade från lagens förbannelse. Är ni nu nöjda med domen, ni utvalda? Jag tror, att Barabbas inte frågar efter, hur Pilatus kunde förvandla rätten så, att rövaren och mördaren blev fri och Guds Son måste dö oskyldigt. Guds Son skulle inte ha kunnat förvandla orättvisa till rättvisa, om han inte själv lidit straffet. Men då den onde har förvandlat rätten till orätt under Pilatus tid, så har Guds Son genom sig själv förvandlat er orättfärdighet till rättfärdighet, er ondska till godhet, ert hat till kärlek, er bedrövelse till glädje. Och ta nu i besittning det rike, som är tillrett för er från världens början, och regera över hedningarna med järnriset så som Kristus själv beklädd med vita kläder, och så som det andliga prästerskapet och ropa: ”Hosianna, Davids Son, som har förvandlat stadgar och rätten den onde till harm och sinnesförbittring.” De orättfärdiga räknas nu som rättfärdiga, och de rättfärdiga som orättfärdiga. Amen!

1. Avskrift: Isak Poromaas kopiebok. / I privat ägo i Junosuando

2. Avskrift: Koskamos samling / Uleåborgs landsarkiv UP / PS 502 / P 1266 / B 336

¹ B: som vi tar

² UP = B tillägger: och fröjdefulla

³ B: sitt arbete

⁴ översättarens tillägg: han gör

⁵ B: domarsätet

⁶ Boreman sätter denna del av åklagarens d.v.s. djävulens anförande i Laestadius mun genom att lämna meningen utanför citatet.

⁷ B: dödens

⁸ B: sitt arbete

Jag vet att min Förlossare lever och han skall stå på jorden härefter, och fast min kropp vissnar, skall jag likväl i mitt kött få se Gud. Jobs bok 19: 25 - 26.

När den helige mannen Job var i stor ångest och kval då hans tro sattes på prov, ville Jobs vänner anklaga Job för ett ogudaktigt leverne, fast han i det yttre hade visat sig vara from och gudfruktig, såsom egenrättfärdighetens tjänare vanligen tror, att Gud inte plågar sina barn på det sättet utan orsak. Egenrättfärdighetens tjänare har en sådan tro, att om en kristen måste lida något här i världen, så har han nog väl förtjänat det. En sådan tro hade Jobs vänner, att Job var en hemlig förbrytare, fast hans yttre leverne var fromt och oskrymtat. Men Job hade rent samvete. Inte kunde han ta på sitt samvete sådana orätta anklagelser av egenrättfärdighetens tjänare, utan han förtröstade på Gud väl vetande, att de som vill leva gudfruktigt i världen får lida mycket av världens barn för rättfärdighetens skull. Och i detsamma förstärktes Jobs tro, då även de bästa vännerna angrep honom med falska anklagelser. Där förstärktes Jobs tro, att fast Gud låter sina barn plågas ibland av djävulen för trons prövning och stärkande, så finns det dock en Gud i himlen som ser och känner till de kristnas plågor, när de blir förföljda för rättfärdighetens skull. I denna fasta förtröstan sade Job: ”Jag vet att min Förlossare lever, och han skall stå på jorden härefter. Och fast kroppen vissnar, skall jag likväl i mitt kött få se Gud.” Denna stora nåd kom även Job till del, att han fick i sitt kött se Gud.

Härav hör vi för det första, att egenrättfärdighetens tjänare vill anklaga de kristna för sådana synder som de själva gör, fast egenrättfärdighetens tjänare själva är fromma i sitt tycke. För det andra, då Gud lägger någon vanda eller plåga på de kristna för trons prövning och till en förebild på tålmod, så tror egenrättfärdighetens tjänare, att de kristna har väl förtjänat ett sådant straff. Somliga blir även glada över de kristnas skada, när de kristna får lida för trons och samvetets skull. En sådan tro hade också Jobs vänner, att Job var en hemlig förbrytare, ty inte hade Gud annars låtit honom bli så förskräckligt frestad och plågad av djävulen, om han inte hade varit en stor syndare och förbrytare.

Men vi hör av både Jobs bok och även andra bibelställen, att Job har satts till en förebild på tålmod för alla heliga, och att Gud har låtit denne man bli plågad av djävulen, för att på så sätt visa åt djävulen och världen, att Guds barn inte avfaller från sin tro, hur de än skulle plågas av världen och djävulen. Desto mer stärks de kristnas tro genom sådana prövningar, dels därigenom, att en kristen genom en sådan prövning kommer till bättre självkänedom, och dels därför, att en kristens tro stärks genom prövningen. Denne egenrättfärdighetsdjävul som sade: ”Hud för hud, och allt vad människan har, ger hon för sitt liv,” denne Satan trodde, att Job ger sin tro åt honom, då han måste lida något för rättfärdighetens skull. Denna djävul som är Guds barns åklagare, tänkte, att Job avfaller från sin tro, och förbannar Gud mitt i ansiktet, det är, smädar Gud, när

han strängare frestas och plågas för sin tros skull. Och så tror alla den ondes änglar även nu, att denna kristendom består endast av hyckleri och självgjord helighet. Den ondes änglar har samma mening som den huvuddjävul som plågade Job, att om dessa väckta, som gör sig själva kristna och bekänner sig som sådana, skulle plågas och lida något besvär för sin kristendom, nog skulle de snart sluta tjuta och skälla på folk. Då skulle de bli såsom andra världsmänniskor.

Men den onde hade samma tanke om Job, att han skall avfalla från sin tro och bli lik den onde. Vad vann den onde av Job? Har den onde känt Jobs hjärta rätt? Har den onde haft rätt, då han trodde, att Job för lörens skull fruktar Gud, och att Job är skrymtaktig och skenhelig? Nog torde den onde själv ha blivit bedragen på den punkten och avslöjad som lögnare.

Jag undrar hur det går för djävulens änglar, som i dessa tider gläds över de kristnas fall och de kristnas skada och säger: "Hud för hud, vackra blir ju dessa falska profeter som kallar sig för kristna. Låt dem plågas lite, nog får du se att de börjar smäda Gud mitt i ansiktet."

Men gläd dig inte alltför tidigt, du djävulens ängel, inte får du någon lättnad ändå, fast alla kristna skulle dräpas. Inte blir din plåga i helvetet lindrigare, fast alla kristna skulle falla och bli lika dig. Men den ondes glädje över en kristens skada är lika förbannad som ormtårarna är förbannade. Den onde har inte ofta ertappats med lögnen, men i denna Jobs sak blev den onde lögnare, då han trodde att Job avfaller från sin tro och blir lik den onde, men den onde blev lögnare. Nog

önskar alla den ondes änglar detsamma som Satan har önskat med hänsyn till Job, att de kristna blir likadana som de är. Ännu har de inte gett upp hoppet, fast de vet, att deras fader djävulen har på Jobs tid blivit lögnare.

Men de kristna får nu ett trösterikt och uppbyggligt exempel av Jobs tro och tålmod, då de ser, att en kristen inte avfaller från sin tro, fast han blir frestad av djävulen och plågad till kroppen. Den rätte kristnes tro stärks därav att han följts för rättfärdighetens skull. Då kan han med större dristighet än förut säga till egenrättfärdighetens tjänare: "Jag vet att min Förlossare lever, och han skall stå på jorden härefter. Och fast min hud och denna kropp slutligen vissnar, skall jag ändå i mitt kött få se Gud." Och liksom den helige Job hade fått den saliga övertygelsen, att han skall i sitt kött se Gud, så hade även den gamle Simeon fått den övertygelsen av den Helige Ande, att han inte skulle smaka döden förrän han sett Herren Kristus. Och samma övertygelse ges ännu åt alla bedrövade, botfärdiga och tvivlande själar, som väntar på Israels tröst, att de skall se Herren Kristus innan de går bort ifrån världen.

Men för att se honom krävs ett likadant tålmod i plågan som Job hade, ett likadant väntande och en likadan längtan efter Herren Kristus som Simeon hade. Ty den som inte väntar på Israels tröst i bedrövelsen, ångern och tron, skall aldrig få den övertygelsen av den Helige Ande, att han skall i sitt kött se Gud. Och de få själar som i andens fattigdom väntar på Israels tröst, och vilka har en hjärtlig åstundan att få se Kristus före döden,

skall snart få den saliga övertygelsen av Anden, att de inte skall smaka döden innan de har i sitt kött sett Herren Kristus. De skall genom inverkan av Anden även komma till templet på den tidpunkt då Herren Kristus bärs dit.

Ni bedrövade, botfärdiga och tvivlande, har ni nu i andens fattigdom länge väntat på Israels tröst? Har ni fått den övertygelsen av den Helige Ande, att ni skall se Kristus? Och ni få själar som har sett Kristus och burit honom i famnen, be som den gamle Simeon: ”Herre, nu låter du din tjänare fara i frid, efter ditt ord, ty mina ögon har sett din salighet, som du har berett för alla folk, ett ljus till hedningarnas upplysning och ditt folk Israel till pris.” Hör du Israels Tröst, alla bedrövades, botfärdigas och tvivlandes suckan! Fader vår o.s.v.

Evangelium: Luk. 2: 22

Evangelisten Lukas har i dagens evangelium skrivit, att gamle Simeon var redo att dö då han sett Herren Kristus. Med anledning härav bör vi genom Guds nåd betrakta, hur en kristen med glädje lämnar världen, då han fått se världens Frälsare.

Vi hör, att gamle Simeon var redo att dö då han sett världens Frälsare. Men han var en av de få som väntade på Israels tröst. Det var många som väntade på Israels tröst på den tiden, men de väntade på en jordisk¹ Frälsare, som skulle hjälpa dem ut ur all jordisk nöd. Världsherrarna, fariséerna, de skriftlärda och folkets äldste väntade på en förändring i regeringen, ty de hade råkat under en hednisk överhet.

Och det var i deras tycke en stor skam, att Guds folk måste ha en hednisk överhet. Deras makt och ära förminskades därigenom, då de måste vara den hedniska överhetens undersåtar.

Världens rika väntade på en jordisk Frälsare, som skulle bli deras konung, för att även de skulle få äta vid konungens bord och leva flott. Men världens fattiga i synnerhet väntade på en snart kommande jordisk Frälsare som skulle föda dem gratis. Alltså väntade de alla på den utlovade Frälsarens tillkommelse, inte därför, att de skulle ha haft någon fasa över helvetet. Sådan insikt² hade de inte, att de utan Frälsare skulle förgås i evighet, men de hade en sådan mening, att de alla blir rika och mäktiga i Messias rike. De hade ett sådant hopp, att de slipper alla skatter och bördor i det messianska riket. De hade en sådan övertygelse, att de alla får tillfälle att bli rika och vinna världens ära, när Messias kommer. Inte tänkte judarna, att den andlige Frälsaren skulle ha varit nyttigare än den jordiske. Och hur skulle de ha kunnat vänta på en andlig Frälsare, vilka utan tvivel var heliga och fromma. Inte tvivlade de på sin salighet som de botfärdiga. Inte fruktade de för döden, domen och den eviga förtäpelsen, som de tvivlande vanligen gör, ty de har en sådan övertygelse, att hela folket är heligt, och att alla får komma i Abrahams sköte.

Men Simeon var en av dem som väntade på tröst i andlig mening. Han väntade på en andlig Frälsare, som skulle frälsa sitt folk från synden, döden och djävulens makt. Han kände sig behöva en andlig Frälsare och han såg även, att

hela riket hade försjunkit i syndafördärvet. Han väntade på en sådan Frälsare, som kan frälsa människornas själar. Han såg att folket hade ett fruktansvärt ogudaktigt liv, och om någon förändring i folkets tro och liv inte inträffade snart, så skulle varenda själ gå förlorad. För denna saks skull väntade han på en andlig Frälsare, som skulle ha andlig kraft att väcka det ogudaktiga folket från dess sorglöshet, och åstadkomma en ändring i folkets tro och liv. Och varifrån hade gamle Simeon fått den upplysningen, att en andlig Frälsare var nyttigare än en jordisk Frälsare? Och varav drog han den slutsatsen, att Messias var en andlig Frälsare, eftersom alla andra väntade på en jordisk Frälsare? Denna upplysning hade han fått av den Helige Ande.

Liksom judarna då väntade på en jordisk Frälsare, som skulle göra dem rika och mäktiga, så väntar de sorglösa ännu idag på en jordisk Frälsare, som skulle göra dem rika och mäktiga, ty de sorglösa inser inte, att de behöver någon andlig Frälsare. Den sorglösa människans Frälsare är i världen, där finns hennes Gud. Men en botfärdig människa skulle genast falla i tvivel, om man inte hade sagt till henne, att en Frälsare finns. Och fast hon alltid väntar på Frälsarens uppenbarelse, behöver hon ändå den Helige Andes försäkran därpå, att hon inte skall smaka döden förrän hon sett Herren Kristus. **Den som inte har fått en sådan försäkran av den Helige Ande, kan inte genom Andens inverkan inträda i templet vid den tidpunkt då Frälsaren bärs in i templet.** Fast alla sorglösa säger sig ha fått en sådan försäkran, att även de skall se Kristus innan

de dör, men när döden kommer, måste de bekänna, att de måste fara till helvetet. Varifrån hade då den försäkran kommit, att de skall se Kristus innan de dör, då de på dödsbädden måste erkänna, att de inte sett Kristus? Så har alla sorglösa erkänt på dödsbädden, att Kristus är långt borta från dem, och att de måste fara till evigheten utan att ha sett Kristus. **Det torde ha varit en falsk ande som tidigare uppenbarade åt dem, att de inte skall smaka döden förrän de ser Herren Kristus.** Lögnens ande predikar nog så här till de sorglösa: "Inte har Gud skapat oss för förtappelsen. Nog blir också vi saliga om det är Guds vilja, att vi skall bli saliga."

En präst har skrivit så, att Gud inte skulle vara allsmäktig om han inte orkade dra upp dem från helvetet som faller dit. Och alla sorglösa tror, att det är den rätta andliga prästen som predikar så, **att alla som faller i helvetet släpps ut därifrån.** Om han hade skrivit så, att Gud inte skulle vara allsmäktig, om han inte orkade dra dem upp ur helvetet, som faller dit i denna nådatid, så vore det mer möjligt att tro på hans lära, fast Bibeln visar, att Gud inte ens har orkat dra upp alla dem som i denna nådatid har fallit i helvetet. Judas hade nämligen redan i denna nådatid fallit i helvetet, då samvetet vaknade, men Judas var så tung, att Gud inte orkade dra upp honom, fast det är omöjligt för förnuftet att tro, att Gud inte har orkat dra upp Judas ur helvetet, men så har det ändå skett. Men Petrus orkade Gud dra upp ur helvetet. **Somliga sorglösa tror att till och med Judas är i himmelriket, men alla sorglösa orkar inte tro det.**

Då de sorglösa tror sig få den försäkran av den Helige Ande, att de inte skall smaka döden förrän de sett Herren Kristus, så är det nödvändigt att pröva andarna, ty de flesta sorglösa grundar sin salighet därpå, att de har fått en sådan försäkran, att de inte skall smaka döden förrän de ser Kristus. Och den ande som gett dem en sådan försäkran har varit lögnens ande. Då de på dödsbädden måste erkänna, att de inte har sett Kristus, och att de måste fara till evigheten utan att ha sett Kristus, så är det nödvändigt att tänka efter, på vilket sätt gamle Simeon hade fått en sådan försäkran av den Helige Ande, att han skall se Kristus innan han dör. Först säger evangelisten, att han väntade på Israels tröst. Visst var den mannen bedrövad, eftersom han väntade på tröst. Ja, han var så bedrövad, att han inte mer fann någon tröst i världen. Men de sorglösa har aldrig blivit så bedrövade, att de skulle ha tvivlat om sin salighet, ty alltid har de funnit någon tröst i världen. Några har funnit trösten i brännvinsflaskan, några har funnit trösten i hordomen, några i girigheten eller i penningkistan, några i grannlåten, några i världens ära.

De sorglösa har aldrig kommit i en sådan nöd, att de skulle ha mist all tröst i världen. Men gamle Simeon har inte funnit tröst i världen då han började vänta på trösten från ovan. Där är nu orsaken, varför de sorglösa inte får se Kristus. De grips aldrig av en sådan sorg som berövar dem all jordisk tröst. Alltid väntar de på en jordisk Frälsare som judarna, och honom kan de finna i världen. Men de ångerfulla som är under en så tung be-

drövelse, att de inte mer finner någon tröst på jorden, börjar vänta på Israels tröst från himlen. Och i den väntan, under den tunga suckan, får de ibland den försäkran av den Helige Ande, att de inte skall smaka döden förrän de ser Herren Kristus. Och jag tror, att var och en som fått en sådan försäkran av den Helige Ande, skall genom Andens inverkan även komma till Guds tempel just på den tidpunkt då Kristus bärs dit. Där får han ta Guds Son i sin famn, och hans moder låter dem, som väntar på Israels tröst i bedrövelse och andens fattigdom, ta hennes Son i sin famn och se på hans klara ögon och ljuvliga mun, hans snövita och menlösa händer. Men de sorglösa skulle inte bry sig om att ta Guds Son i sin famn, ty de anser honom för en horunge³.

Finns här nu någon gammal Simeon eller någon profetissa Hanna, som skulle ta Guds Son i sin famn? Finns här någon jungfru Maria, som med kärlek och modershjärta skulle kunna vårda den ljuvliga Guds Son, som skrattar i moderns famn när hon tilltalar honom. Inte torde Guds moder våga ge sin Son åt sådana, som vill mörda honom, inte heller åt sådana, som för otrons skull darrar så mycket, att de skulle tappa hennes Son på marken. Inte torde Guds moder våga ge sin Son åt sådana, som har iskalla händer. Guds Son skulle spritta till om han kom i deras klor som har iskalla händer. Inte skulle Guds moder heller våga ge sin Son åt sådana människor som har hårda händer, som inte ens kan hålla sina egna barn. Men åt sådana skulle Guds moder gärna ge sin Son, vilka med bedrövade och ångerfulla hjärtan väntar på Israels

tröst, och har redan tidigare fått en sådan försäkran av den Helige Ande, att de inte skall smaka döden förrän de sett Herren Kristus. Kom nu, gamle Simeon, om du har lust att se Kristus före döden. Kom nu, profetissan Hanna, och tala om honom för alla dem som väntar på Israels tröst i Jerusalem. Kom nu, jungfrun Maria, till Guds tempel, då dina reningsdagar är fullbordade. Kom nu, alla barn från Betlehem, innan ni blir dräpta. Kom nu alla mesar, alla svalor och duvungar för att se den späda Guds Son, och säg: ”Herre, nu låter du din tjänare fara i frid, efter ditt ord, ty mina ögon har sett din salighet.” Amen.

¹ B: världslig

² finska: tunto

³ B = SW: oäkting

Konung David är den förste som har känt Messias eller den utlovade Frälsaren såsom Guds Son, då han skriver efter Andens ingivelse i andra psalmens sjunde vers, **hur Gud sade till sin Son: "Du är min Son, idag har jag fött dig."**

Redan 300 år efter Frälsarens födelse har alla kristna trott, att Sonen är född av Fadern före evighet¹. Men denna *de kristnas*² tro är en stor hemlighet som ingen kan fatta med sitt förnuft³, **fast** världens vise har uttömt all sin vishet och med sitt förnuft grubblat, hur denna Sonens födelse av Fadern har kunnat ske. Somliga världsvisa har sagt, att Gud tänkte sig en annan likadan som han själv, och av denna tanke blev Sonen till, som var en likadan Gud som han själv. Men sådant är intet annat än förnuftsröra. Vi vet att ingen **människa**⁴ föds genom en annans tanke, utan till födelsens natur hör ett ämne som bildas av människans blod. Enligt Bibeln har såväl mannen som kvinnan säd, varav en **ny** människa får sin upprinnelse. Sålunda är Sonen inte född av Faderns tanke utan han är född av Faderns väsen.

Men då den naturliga födelsen är en stor hemlighet, fördold för allt förstånd, vem kan då förstå Guds Sons födelse av Fadern? Vem kan med sitt förnuft⁵ fatta Guds Sons avlelse i Marias sköte? Det är omöjligt att med förnuftet⁶ utforska dessa övernaturliga⁷ saker⁸, utan de måste tros. Luther har sagt: "Den som vill med förnuftet⁹ fatta¹⁰ trons artiklar kommer inte någon vart." Där har den onde stoppat världens vise i säcken, då de med förnuftet vill fatta **så** höga ting och först sedan **kan**

de tro vad de med förnuftet fattar. Och vad förnuftet inte kan fatta, det tror de inte. Och likväl finns det så många saker i naturen, vilka ingen av världens vise har fattat med sitt förnuft¹¹ och vilka vi¹² måste tro. **Men om världens vise först vill fatta och sedan tro, så vill otrons fångar först känna och sedan tro.**

Om du nu först ville känna hur Guds Son är född av Fadern och hur han blivit avlad i jungfruns sköte utan mans hjälp, så skulle du få vara utan tro hela ditt liv. Men om du tror vad världens vise inte tror, att Jesus är Guds Son, om du tror att han är född av Fadern före evighet¹³ enligt Skriften, att han är född av jungfru Maria enligt Skriften, att han är död och uppstånden enligt Skriften, om du tror att han **nu**¹⁴ sitter på Guds högra sida **enligt Skriften**, att han **snart**¹⁵ skall komma och döma levande och döda,¹⁶ så blir du **visserligen**¹⁷ inte med denna tro fri från djävulens våld. Ty även djävularna tror att Jesus är Guds Son, fast de bävar. Men Gud fordrar ändå att alla som önskar bli saliga först måste tro dessa bibelställen, innan de kan tro, att de är återlösta och befriade från djävulens våld. Petrus var den förste som *började tro*¹⁸, att Jesus är Guds Son, men inte trodde judarna det, inte heller Nikodemus trodde att Jesus var Guds Son. Judarna trodde att Jesus¹⁹ är Josefs son.

Men även om Petrus nu bekände²⁰, att Jesus är Guds Son, skulle han ändå inte enbart med denna tro ha blivit salig. Men det var dock början till den rätta tron. Och därför prisades han salig, då detta var början till den rätta tron, ty utan denna Petrus tro kan ingen tro sig vara

återlöst, ty ingen är så tokig, att han tror att Josefs son duger till frälsare. Men denna tro är ännu inte saliggörande, ty även djävlarne tror, att Jesus är Guds Son, men de tror inte att de är återlösta. Så tror även **de otroende eller** otrons fångar, att Jesus är Guds Son, men de tror inte²¹ att de är återlösta. Detta skiljer nu de otroende från de kristna. Då man nu idag predikar om Guds Sons avlelse i den rena jungfruns sköte, så måste vi enfaldigt tro det såsom jungfru Maria har **enfaldigt** trott och blivit glad genom den tron. Ack om alla **rena och** renade jungfrur trodde att Guds Son är avlad och född samt blivit levande utan köttslig vilja, så att de²² skulle bli glada, liksom jungfru Maria blev glad, när hon kom till sin släkting Elisabet. Vi har hoppet, att den välsignade kvinnans säd krossar ormens huvud som med sin list bedrog kvinnan och förmådde henne att äta av det förbjudna trädets **frukt**²³. Hon vållade sin egen död och skulle därigenom ha blivit olycksalig för evig tid om inte den välsignade kvinnans säd hade sönderkrossat ormens huvud. Hör du välsignade kvinnans säd de bedrövades, botfärdigas och troendes²⁴ suckan. Fader vår o.s.v.

Evangelium: Luk. 1: 26 - 38

Om Guds Sons avlelse och födelse genom en ren jungfru har mycket skrivits i Bibeln, såväl före som efter Frälsarens födelse. Och världens vise har ansträngt *sitt förnuft*²⁵ mycket för att utforska, hur detta har kunnat ske. Men detta forskande har inte hjälpt dem eller andra, utan liksom den naturliga avlelsen och födelsen

är obegriplig och en för allt förstånd fördold hemlighet, hur mycket mer skall då inte Guds Sons födelse vara fördold för världens vise. Vi²⁶ tar blott ett nyttigt och uppbyggligt exempel av **jungfru Marias** tro, då vi denna gång betraktar, hur Guds och Marias Son är den välsignade kvinnans säd som sönderkrossat ormens huvud. **Första betraktelsen. Varför befanns jungfru Maria värdig att bära Guds Son under sitt hjärta? Andra betraktelsen Varför blev Maria glad, då hennes släkting Elisabet tilltalade henne? Må Gud ge sin nåd,** för att alla jungfrur måtte bli fruktsamma genom den Helige Andes kraft och föda en ny människa som liknar Fadern.

Första betraktelsen. Varför befanns jungfru Maria värdig att bära Guds Son under sitt hjärta? Vi vet inte, vilken särskild helighet som fanns hos henne. Vi vet inte om hon var bättre, mer dygdig eller renare än alla andra Sions döttrar som levt i världen före och efter henne. Men det hör vi av evangeliet, att hon var benådad, ty inte sade ängeln till henne: ”Var hälsad, du dygdiga²⁷ jungfru”, eller, ”var hälsad, du heliga jungfru”, eller, ”var hälsad, du rena jungfru,” utan han sade: ”Var hälsad, du benådade.” Detta är dock ett vackrare och mer uppskattade namn än ”dygdiga” eller ”ärbara” jungfru och även vackrare än ”heliga” jungfru, vilket namn de påviska gett åt Maria. De påviska säger, att Maria är en helig jungfru och påstår att Maria var en ren jungfru både före och efter Frälsarens födelse. Nu torde någon vara dygdig och ärbar, men det finns inte längre många rena jungfrur. Och inte en enda helig finns på hela jorden.

Men dessvärre är inte många jungfrur²⁸ benådade, fast så många har blivit väckta, men återfallit i sorglösheten. Vi hör av evangeliet, att Maria var benådad, *ty ängeln sade till henne: "Var hälsad, du benådade."*²⁹ Och mot detta stora mål borde alla sträva, både ärbara och ärelösa, för att de måtte bli benådade, om det inte är så, att de är benådade och i nåden bestående. Men nu följer en annan fråga: var Maria benådad för sin helighet eller *var hon benådad* för den välsignade säden³⁰ som skulle komma från henne?

När den första kvinnan fick det nådefulla löftet, att kvinnans säd skulle söndertrampa ormens huvud, så trodde *den första kvinnan*³¹, att den välsignade säden skulle komma från henne. Men det var en fåfång inbillning hos henne, då hon inte förstod³², att det av ont³³ blod blir ond säd. Hade då Maria bättre blod än Eva? Vi tror, att en benådad har renare blod än en icke-benådad. Vi tror, att Maria hade genom skapelsenåden getts märkliga naturgåvor såsom stillhet, tålmod, ödmjukhet och lydnad, undergivenhet under Guds vilja, så också *melankolisk natur*³⁴, varigenom den Helige Ande fick verka omsorg om hennes egen och andras salighet. Men inte var Maria benådad *genom skapelsens nåd allena*³⁵, utan hon var benådad för den välsignade sädens skull som skulle sönderkrossa³⁶ ormens huvud, såsom Herren sade till Abraham: "I din säd skall alla folk på jorden bli välsignade."

Denna säd gick från Abraham *ända* till David, och från David *ända* till Maria. Det heliga ämnet gick på ett fördolt sätt från släktled till släktled ända till Maria, och i henne blev denna säd levande gen-

om den Helige Andes kraft, då ordet som i begynnelsen var hos Gud blev kött. Här upphör nu allt vetande, allt *förstånd och allt förnuft*³⁷. Men Johannes säger: "Ordet blev kött", nämligen det ord som i begynnelsen var hos Gud, det blev kött. De kristna har ibland tänkt: "Hur blev ordet kött, när Guds ord blev levande i hjärtat?" Hurudana känslor och verkningar uppenbarade sig då? Måne inte detta är en liknelse, som visar hur ordet blev kött? Och detta *Johannes* ord hette på grekiska "logos" men på latin "idéa".

Andra betraktelsen. Låt oss nu för det andra betrakta, varför Maria blev glad, när hon kom till sin släkting Elisabet? Om Maria hade hyst något tvivel om Guds Sons avlelse, då ängels löften stred helt emot hennes förnuft³⁸, så upphörde alla dessa³⁹ tvivel då en kristen,⁴⁰ Elisabet, tilltalade henne och försäkrade henne om, att Kristus eller den utlovade Frälsaren, skulle bli kött. Elisabet blev uppfylld av Helig Ande genast när Maria hälsade på henne. Och Anden sade *nu* till Elisabet, att Guds moder nu hade kommit för att hälsa på henne. Elisabet blev hänryckt och ropade med hög röst och sade till Maria: "Välsignad är du bland kvinnor, och välsignad är din livsfrukt. Och varför händer det, att min Herres moder kommer till mig. Och salig är du som trodde."⁴¹

Av detta Elisabets tal blev Maria glad och började lova Gud och sade: "Min själ prisar storligen Herren och min ande fröjdar sig i Gud min Frälsare."⁴² Härav ser du, bedrövade, botfärdige, *tvivlande* själ, hur Gud kan genom en annan kristen förstärka *de tvivlandes tro*⁴³ och verka så mycket, att de bedrövade blir glada.

Du har anledning att tro, Maria, Josefs förlovade hustru⁴⁴, då du inte vet av någon man, men ändå har avlat. I dig är ⁴⁵ den välsignade säd som kallas för kvinnans säd. **I dig är den välsignade kvinnans säd**, som förkrossar ormens huvud. Du är benådad, inte för din dygd⁴⁶ eller för din helighet, inte för din renhet eller din ödmjukhet, utan för den heliga säd som är i dig.

Och vi tror⁴⁷, att alla som *har kommit för att se*⁴⁸ Marias Son, skall bli delaktiga av denna säd och därigenom komma i det välsignade tillståndet, att de genom den Helige Andes kraft blir havande. **Men** de blir också glada, när någon kristen frände försäkrar dem om, att den välsignade säd som är i dem, inte är horors⁴⁹ säd, utan *den välsignade kvinnans säd*⁵⁰ som sönderkrossar ormens huvud. Fröjda dig, du som är havande genom den Helige Ande. Alla slakten på jorden skall *bekänna, att du är salig*⁵¹, som har trott ängelns löften. Och du skall också själv känna att du är salig i tid och evighet, då du trodde⁵² ängelns löften. Amen.⁵³

Handskriven avskrift / I. Rovas kopiebok / Laestadiana I
Ag:1 / Uleåborgs landsarkiv
III P / P 1324 / SW 500 / B 342

¹ B = SW: all tid

² B = SW: kristna

³ B = SW: förstånd

⁴ ordet saknas även i III P

⁵ B = SW: förstånd

⁶ B = SW: förståndet

⁷ III P = B = SW: alltför djupa

⁸ B = SW: frågor

⁹ B = SW: förståndet

¹⁰ III P = B = SW: undersöka

¹¹ B = SW: förstånd

¹² III P = B = SW tillägger: kristna

¹³ B = SW: all tid

¹⁴ ordet saknas även i III P

¹⁵ ordet saknas även i III P

¹⁶ III P = B = SW tillägger: enligt Skriften

¹⁷ ordet saknas även i III P

¹⁸ B = SW: kom till tro

¹⁹ B = SW tillägger: Nasarén

²⁰ III P = B = SW: kände

²¹ III P = B = SW tillägger: i sanning

²² III P = B = SW: ni

²³ ordet saknas även i III P

²⁴ III P = B = SW tillägger: ödmjuka

²⁵ III P = B = SW: sina huvuden

²⁶ III P = B = SW tillägger: kristna

²⁷ B = SW: sedesamma

²⁸ III P = B = SW: av dem

²⁹ orden saknas även i III P

³⁰ III P = B = SW: kvinnans säd

³¹ III P = B = SW: Eva

³² III P = B = SW: närmare besinnat

³³ B = SW: dåligt

³⁴ B = SW: mycket allvarligt sinnelag

³⁵ III P = B = SW: att hon hade dyrbara naturgåvor

³⁶ III P = B = SW: söndertrampa

³⁷ B: begripande och förstånd

³⁸ B = SW: förstånd

³⁹ III P = B = SW: sådana

⁴⁰ III P = B = SW tillägger: kvinna, hennes fränka

⁴¹ III P = B = SW tillägger: ty det fullbordas som blev dig sagt av Herren

⁴² III P = B = SW tillägger: att Han såg på sin tjänarinnas ödmjukhet, ty se, härefter skall alla slakten kalla mig salig, ty den Mäktige har gjort stora ting med mig, och heligt är hans namn. Och hans barmhärtighet skall bestå från släkte till släkte över dem som fruktar honom.

⁴³ III P = B = SW: den tvivlande att tro

⁴⁴ B = SW: brud

⁴⁵ III P = B = SW tillägger: i sanning

⁴⁶ B = SW: sedesamhet

⁴⁷ III P = B = SW: hoppas

⁴⁸ B = SW: betraktar

⁴⁹ B = SW: skökors

⁵⁰ B = SW: välsignad kvinnoääd

⁵¹ B = SW: prisa dig salig

⁵² B = SW: tror

⁵³ III P = B = SW tillägger: i Jesu namn. Amen.

Rösten säger: "Predika", och han sade: "Vad skall jag predika?" Allt kött är gräs och dess godhet såsom blomster på åkern. Gräset förtorkas och blomstret förvissnar, ty Herrens ande blåste därpå. Folket är visserligen gräs. Gräset förtorkas och blomstret förvissnar men vår Guds ord består för evigt.

Jesaja 40: 6 - 8.

Vad profeten Jesaja i dagens¹ epistel talar om gräset och blommorna hör så väl till det andliga som till det jordiska. Det är inte blott människans kropp och yttre skönhet som är liksom gräset som snart förtorkas, utan även hennes godhet är såsom åkerns blomma som förvissnar. Om profeten med godhet åsyftar det jordiska goda, så försvinner det och förvissnar som en blomma på åkern. Om profeten på detta ställe menar det andliga goda, så borde det bestå en längre tid om sommaren inte vore så kort i Norden. Men fienden vill beröva även det, om människan inte vakar över denna godhet. Fienden förmår henne att slösa bort det, om den förlorade sonen far till främmande land. Men det är troligt att man med människans godhet åsyftar det jordiska goda, så som mat, dryck, hälsa, kroppskrafter och dylikt. Alla dessa liknelser är i sig tydliga och de behöver inte så mycket förklaring, ty den dagliga erfarenheten bevisar,² att människans godhet är så som åkerns blomster som snart försvinner.

Om nu alla människor i sin ungdomstid skulle betänka, att deras godhet är så som en blomma på åkern som vid midsommartid är i sin skönaste blomning, men har förvissnat redan i augusti,

så skulle de vid midsommartiden söka evighetens blomster som inte skiftar sin färg. Se hur ett litet barn blir förtjust när det betraktar de första vårblommorna. Det gör kronor och kransar av dem, men en fullvuxen människa *skiter på dessa blomster*³ och bryr sig inte alls om dem, ty hennes hjärta är fast vid världen. Hon ser på den grannlåt som världens konstmästare⁴ har framställt på tyger⁵. Hon förstår inte längre något om den grannlåt som Gud har målat på den grönskande ängen. Se på blomstren på åkern, hur härligt de blomstrar. De väver inte, och inte spinner de, likväl kunde inte Salomo, denne store herre, i all sin härlighet liknas vid dem. Men blomstret förvissnar. Dess skönhet och prakt försvinner snart. Människans skönhet och prakt är snart borta. Inom några årtionden har ungdomens skönhet och styrka försvunnit.

Om de troende inte hade ett bättre liv att vänta än detta korta och besvärliga liv, så skulle det vara bäst att säga med Job: "Människan är skapad till olycka som fågeln till att flyga." Eller som Paulus betygar: "Om vi endast i detta liv hade i Kristus vårt hopp, så skulle vi vara de mest ömkansvärda av alla skapade." Ty ingalunda har de kristna det trevligt på denna jord, vilka ständigt måste strida och kämpa mot djävulen, världen och köttet. Men Gud ske lov! De kristna har det hoppet och den förtröstan till Gud, att evighetsblomster skall växa på deras gravar, om de flitigt plockar dem och planterar dem på evighetens sköna strand, om de som små barn gör kronor och kransar av evighetsblomster.

Jordiska blomster vissnar. Mäniskans skönhet och styrka försvinner, men blomstren som växer på evighetens sköna strand faller inte, och skiftar inte heller sin färg. Sök, sök, ni barn, sök evighetens blomster. När ni kommer hem, får ni göra kronor av dem och ställa dem under det höga taket på Johannes födelsedag. Johannes blommor och Petrus blommor växer ännu i Norden, och röda törnrosor syns här och där vid älvstränderna där det är torrt. Törnekronan har gjort otaliga, blödande sår på Jesu huvud. Därav kommer de röda rosor som heter törnrosor.

Och då nu vid midsommartid alla blomster håller på att slå ut, fast kylan vill hindra dem att växa, borde vi be att Herren måtte låta sin nådefulla sol skina över dem och ge dagg⁶ från himlen för att Johannes blommor måtte växa och törnrosorna breda ut röda rosor, och att evighetsblomstren som inte förändras, skall bli planterade på våra gravar, då alla jordiska blomster vissnar. Hör du törnekrönte Konung, de bedrövades, botfärdigas och betrycktas bön⁷. Fader vår o.s.v.

Evangelium Lukas 1: 57 - 80

Vi hörde av vårt heliga Evangelium, hur Sakarias blev uppfylld av den Helige Ande och förutsade, för vilket ändamål Johannes hade blivit född i världen, nämligen för att bereda vägen för Herren och ge folket salighetens kännedom till förlåtelse för deras synder och för att upplysa dem som sitter i mörkret och dödsskuggan. Med följd av detta bör vi denna nådestund betänka och betrakta

1. hur Johannes bereder väg för Frälsaren, 2. hur han ger salighetens kännedom genom syndernas förlåtelse, 3. hur han har kommit för att upplysa dem som sitter i mörkret och dödsskuggan. Må Herren ge kraft och styrka åt den som bereder vägen, ger salighetens kännedom och förskingrar mörkrets skugga.

Första betraktelsen. Hur Johannes bereder väg för Frälsaren. Profeterna hade förr under Gamla Testamentet berett väg för Frälsaren, men världens snöyra och storm hade utplånat denna väg, så att väggrunden var förstörd. Vid tiden för Johannes födelse fanns det inte många själar som följde efter denna väggrund. Evighetsvandrarna hade gått vilse och vandrade endast på orätta vägar. Några få själar, så som till exempel gamle Simeon och profetissan Hanna, Josef och Maria kände med sina fötter efter denna gamla grund, men deras vandring och resa gick långsamt. Nu kom Johannes för att bereda denna väg. Men tungsint måste han bereda denna väg, ty den onde hade vältrat stora stenar, stubbar, stockar och ruskor på vägen. Berg och höjder på ömse sidor om vägen, från vilka allt slags skräp, smuts och gytta hade runnit in i dalarna. Därtill även gyttjiga myrar där människan sjunker in i den bottenlösa gyttjan. För att fylla ut allt detta krävs många hundra lass av stenar innan vägen börjar bära. Här har vägberedaren arbete och möda. Han får knappast två alnar om dagen färdigt.

Först måste Johannes predika lag till samvetets väckelse. Och dem som genom hans predikan blev väckta, döpte han i floden Jordan, och de bekände

sina synder. Men bergen och höjderna började ge svar. Överstepräster, de skriftlärda och fariséerna frågade Johannes: "Vem är du? Är du Kristus? Världsherrarna började genast klandra på Johannes stränga predikningar, eftersom han fördömde dem, och skällde på dem genom att kalla dem för huggormarnas avkomma. De sade, att Johannes hade djävulen och att han var i andligt högmod. Men genom att förkunna lagen beredde han dock väg för Herren Jesus. Och för dem som blev väckta genom lagen, visade han Guds Lamm som borttager världens synder. Men tror ni att de var många som då blev väckta? Bland den folkmängden borde det ha funnits många tusen väckta, men vi hör, att det inte fanns flera än fem hundra som fick se Frälsaren efter hans uppståndelse. Och dessa fem hundra hade utan tvivel följt Jesus från Galiléen. Vi vet inte om alla av dem har blivit väckta genom Johannes lagpredikningar, men det ser vi av alla omständigheter, att de som verkligen är väckta inte har kunnat gå till någon annan än Jesus. En del hade redan återvänt och gett upp att följa Jesus, då han sade några strängare ord till dem.

Och så verkar det ännu ske, att många som har börjat efterfölja Jesus, vänder sin rygg åt honom då svårare frestelser möter dem. De kan inte försaka världen. De orkar inte kämpa. De har inte rätt vaksamhet. De förnekar inte sig själva. De har inte kamp och strid. För dem blir vandringen i världens öken långsam och besvärlig. Så snart hordomsdjävulen börjar röra sig i köttet överger de sin himmelske Brudgum och

de fastnar vid världen. Sålunda är det inte många själar som kommer fram till himmelfärdsberget.

Se efter, ni få själar som ännu följer Jesus och hans lärjungar, hur ni skulle först komma fram till uppståndelsens kulle, där Jesus är korsfäst, och därefter till himmelfärdsberget, där änglarnas löfte har givits dem, som ser upp mot himlen. Ni galileiska män! Varför ser ni upp mot himlen? Denne Jesus, som har blivit upptagen från er till himlen, skall återkomma på samma sätt som ni såg honom fara bort. Ni galileiska män som nu har blivit skiljda från Jesu synbara närvaro, har änglarna sagt er, att det ni inte får se upp mot himlen? Har änglarna sagt er, att ni måste se ned mot jorden? Inte har änglarna sagt er, att ni inte skall se uppåt mot himlen, utan de har frågat: "Varför ser ni upp mot himlen?" Änglarna har lovat att Jesus skall komma åter därifrån så som ni har sett honom fara bort. Tro, ni galileiska män, att han skall återkomma därifrån, och han kommer snart och hämtar bort de sina. Återvänd med glädje från himmelfärdsberget till Jerusalem och predika evangelium medan ni varje dag, varje stund, väntar på att Jesus skall komma för att döma levande och döda.

Andra betraktelsen. Johannes har kommit för att ge folket salighetens kännedom genom syndernas förlåtelse. Då Johannes genom sträng lagpredikan hade berett vägen för härlighetens Herre i människornas hjärtan, av vilka somliga har blivit väckta från syndasömmen och blivit bekymrade för sina själar, så har även synderna börjat betunga deras samveten. Och av dessa synder blir de

väckta tryckta ned till helvetet, om de inte får löfte om syndernas förlåtelse. De väckta får inte del av salighetens kännedom om de inte får sina synder förlåtna. Men vem skall nu förlåta dem synderna, då överstepräster, de skriftlärda och fariséerna inte förlåter de väckta deras synder, men åt de sorglösa och nådetjuvarna förlåter de nog synderna. Om Människosonen på jorden förkunnar syndernas förlåtelse åt botfärdiga, bedrövade och tvivlande, om Människosonen säger till den lame: "Dina synder är dig förlåtna," så säger prästerna, de skriftlärda och fariséerna: "Han hädar Gud." Vem skall då förlåta synderna åt den lame om inte Människosonen, som har kommit för att frälsa och saliggöra syndare?

Johannes har inte kommit för att kasta syndare till helvetet, men han har kommit för att ge sitt folk salighetens kännedom till syndernas förlåtelse. Så snart som synderna börjar bekymra och betunga samvetet, pekar Johannes med sitt finger på Guds Lamm som borttager världens synder. Och de Johannes lärjungar som efter detta pekande börjar följa Jesus, skall få sina synder förlåtna och bli delaktiga av salighetens kännedom. Men de olyckliga själar som inte följer Jesus, utan går med de nio spetsiska tillbaka till världen, skall inte få sina synder förlåtna oavsett om de trodde som judarna, att Gud är deras Fader. På denna tid är det många som tror att Gud är deras Fader, fast de inte har fått del av salighetens kännedom genom syndernas förlåtelse. Och många som en gång har fått sina synder förlåtna, har återigen tagit syndabördan på sig och

sjelva börjat bära den. Och många har också börjat synda på Guds nåd. Deras synder är inte förlåtna, utan bundna.

De förstnämnda är nådetjuvar som aldrig har fått sina synder förlåtna, fast de tror så. De tycker inte alls om Johannes lagpredikningar, ty de säger att Johannes har djävulen. De skiljer sig från lärjungarnas sällskap. De följer inte Johannes. De följer inte heller Kristus. De är bäst överens med världen och disputerar med Kristus och säger: "Vi har en Fader, nämligen Gud." Men Kristus säger till dem: "Ni är av fadern djävulen!"

Men den andra hopen som har tagit syndabördan på sig för att bära den, utgörs av otrons fångar som sitter i döds-skuggan. De vill inte se på Guds Lamm som borttager världens synder. Däremot ser de på egenrättfärdigheten som lägger stenar på bördan och tränger de botfärdiga själarna in i skogen, så att de inte alls vågar se på trons upphovsman och fullkomnare. Därför utmattar egenrättfärdigheten dem så att de inte längre orkar bära Jesu kors. Dessa otrons fångar sitter visserligen i döds-skuggan, och de ser inte de levandes land. Men om någon Människoson säger till sådana lama: "Dina synder är dig förlåtna," så tror de inte. Johannes Döparen har inte kommit för att skälla på dem, utan han har kommit för att ge dem salighetens kännedom till syndernas förlåtelse. Och vi hoppas att de slutligen börjar följa Jesus och se på den Korsfäste, eller på Guds Lamm som borttager världens synder. Honom har Johannes Döparen visat åt de bedrövade, botfärdiga, tvivlande, och dem som bär en tung syndabörda.

Se på Guds Lamm som borttager världens synder, ni tvivlande, otroende, med egenrättfärdigheten kämpande, ni under syndabördan nedtryckta. Guds Lamm tar bort världens synder. Bär era bördor till foten av Jesu kors men inte till foten av drakens kors. De som är renade i drakens blod har burit sina bördor till foten av drakens kors. Men de har inte fått del av salighetens kändedom, och kommer inte heller att få del därav vare sig i denna eller i den kommande världen.

Tredje betraktelsen. Johannes har kommit för att upplysa dem som sitter i dödsskuggan. Stort mörker rådde på jorden då Johannes kom och predikade bättring. Inte blott fel nådens ordning som framställdes av prästerna för folket, varigenom folket hade blivit lärt att lita på sin egen helighet, så att inga andra ansågs för syndare än horor och publikaner som visserligen hade ett grovt och ogudaktigt leverne, men ogudaktigheten var inte så tygellös som kan ses på många håll här. Horor och publikaner har inte varit drinkare, inte heller sabatsförbrytare som folket här, ty här spelar man kort och slår boll på söndagen. Du skall inte finna sådana fåfångar nämnda i Bibeln. Den syndiga handeln som drevs kring templet var mot lagen. Därför tog Frälsaren en piska och drev ut två och fyrbenta kreatur ur templet. Samvetena var också förskräckligt blinda, då ingen hade ett väckt samvete. Alla präster predikade om den egna skenheligheten, men inte ett ord om ångern. Om Kristus eller den kommande Frälsaren predikade man sällan, och även då på så vis, att han

skulle bli en jordisk Frälsare som tar makten i alla riken. Visserligen väntade då alla på den kommande Frälsarens tillkommelse, men de trodde att han skulle befria judarna från romarnas välde, men inte från djävulens välde. Ty de insåg inte, att hela mänskligheten hade hamnat under djävulens välde.

Då nu Johannes genom lagpredikan började väcka folk ur syndasönnen, så lät hans stränga lagpredikningar som hundskall. Det var så okänd röst, att prästerna började fråga Johannes: "Vem är du? Är du Kristus, eller är du Elias?" Och slutligen sade de: "Johannes har djävulen." Han är i andligt högmod. Det är förståeligt, att Johannes inte kunde upplysa hela folket på en gång. Men de få själar som vaknade genom Johannes lagpredikningar fick upplysning. De själar som satte i andligt mörker, fick en sådan upplysning, att de började bekänna sina synder. Mörkrets gärningar togs fram i ljuset. De började göra bättring. Och åt dem som låg i dödsskuggan, nämligen de tvivlande själarna eller otrons fångar, pekade han med sitt finger på Guds Lamm som borttager världens synder.

Men inte vill alla otrons fångar och i dödsskuggan sittande se på honom, utan de ser hellre på sina många synder och på sin egen uselhet än på Guds Lamm, vars blodådror de med syndens vassa kniv har öppnat. De bryr sig inte om att ta tillvara Guds Lamms blod i ett orent kärl, men om kärlet vore rent så skulle de kunna ta tillvara detta blod. Det är många som även på dessa tider tänker, att det torde vara synd, om man låter kreaturets blod rinna ned på marken,

men de inser inte, hur stor synd det blir, att Guds Lamms blod fåfångt rinner ned på marken. Det finns även här sådana som sitter i dödsskuggan, som inte har någon tillflykt i himlen eller i världen, vilka inte vill ta Guds Lamms blod i ett orent kär, men i ett rent kär skulle de kunna tänka sig att ta det. Ni i dödsskuggan sittande och tvivlande själar, hur länge vill ni sitta i dödsskuggan som otrons fångar, där ni inte får se nåd-solens ljus? Har inte Johannes med sitt finger pekats för er på Guds Lamm som borttager världens synder? Hur länge vill ni sitta i dödsskuggan, ni som är långt borta från Guds Lamms slakt-plats? Nu droppar de sista dropparna ur hans blodådror. Snart lämnar blodet honom. Snart dör Jesus i de kristnas hjärtan. Om de inte tar Guds Lamms blod tillvara innan han dör, så blir de utan försoningsblod. Tvätta era händer i Lammets blod, ni brudtärnor som är kallade till Lammets bröllop.

Ingen människa har så rena händer som de som tvättar sina händer i blod. Tvätta era händer i Lammets blod, ni brudtärnor. Snart börjar Lammets bröllop. Snart kommer gästerna från himlen. Låt era fötter bli tvättade, ni lärjungar, ty rena måste deras fötter vara, som är värdiga att dansa på himlens rena golv. Ni har vadat i världens gytjepöl. Svarta fötter duger inte alls åt dem som är kallade till bröllopet. De svärtar ned himlens rena golv, om de kommer med svarta fötter. Låt därför era fötter bli tvättade, innan ni träder in på Lammets bröllop. Och ta bröllopskläderna på er, och tillred era lampor. Se efter, om ni har olja i lampan.

Nu under midsommartiden, när ljuset ännu är kvar i världen, borde alla som reser till evigheten vandra och plocka evighetsblomster som växer på evighetens sköna strand, och röda törnrosor som växer på Sions berg, ty många av dem som nu ser detta ljus som på midsommartiden lyser för dem som sitter i mörkret och dödsskuggan skall då redan vara övertäckta med mull innan dagen för Johannes åminnelse nästa gång firas. Be till Sions Konung, för vilken Johannes kom för att bereda väg, att han måtte bevara de få själar som ännu efterföljer *Kristus*, så att de måtte orka bereda vägen för Herren Jesus och att Sions Konung må kunna vandra uppifrån nedåt, för att någon själ skulle bli räddad ur denna sorgedal och se Johannes glädja sig i himmelriket nu och i evighet, amen.

1. Original (delvis förkommet) / Aunos samling / Nationalarkivet / Helsingfors

2. Kopia / Raittilas samling / Uleåborgs landsarkiv UP / P 1350 / SW 504 / B 346

Denna predikan avviker något från Uusi Postilla beroende på olika handskriftsversioner. Det är dock tydligt att Boreman har tagit med endast inledningen i sin översättning.

¹ B: midsommardagens

² Här börjar originalmanuskriptet som är delvis förstört. De delar som saknas av originalmanuskriptet har kompletterats med stöd av en handskriven avskrift som ingår i Raittilas samlingar i Uleåborgs landsarkiv.

³ UP = B = SW: förstör blomstren

⁴ B = SW: konstnärer

⁵ UP: karttuunitraasuin päälle / B: på kartongbitar / SW: på kattuntrasor / Manuskript: vaatteitten päälle.

⁶ B = SW: regn

⁷ UP = B = suck / SW: suckar

Jesus talade för folket om Johannes och sade: **Sannerligen säger jag eder: Ibland dem som är födda av kvinnor är ingen uppkommen som är större än Johannes Döparen, dock likväl, den som är minst i himmelriket, är större än han.** Matt. 11: 11.

Detta Frälsarens vittnesbörd om Johannes är ett besynnerligt ställe i Bibeln och svårt att förstå, då vi hör, att Johannes är den störste av alla som blivit födda av kvinnor, och sålunda större än profeterna, men likväl är den minste i himmelriket större än Johannes. Många skulle kunna tänka, att Johannes Döparen borde ha varit den störste i himmelriket eller den bäste kristne. Men nu hör vi av dessa Frälsarens ord, att Johannes inte är den bäste kristne,^a trots att han arbetat så mycket i Herrens vingård och lidit så mycket för kristendomens skull. Om vi rätt förstår Frälsarens ord, så är den minste i himmelriket större än Johannes, det vill säga, en dålig kristen är en bättre kristen än Johannes. Så upphöjs de kristna. Men ge noga akt på dessa Frälsarens ord, att inte någon orätt tanke om Johannes skulle bli inrotad i de kristnas hjärtan. Ty de som står på egenrättfärdighetens grund vill sätta Nikodemus bredvid Johannes och säger: "Om Nikodemus inte är kristen då är ingalunda Johannes Döparen kristen."

I följd av dessa ord, som ibland hörs från egenrättfärdighetens mun, måste vi notera några punkter som skiljer Johannes från Nikodemus för att bevisa, att ett stort svalg¹ är befast mellan Johannes och Nikodemus. För det första finner vi många

förutsägelser om Johannes i Gamla Testamentet genom flera profeters mun. Till exempel Jesaja 40: 3, Malakia 3: 1 och 4: 5. Men om Nikodemus finns det inga förutsägelser. För det andra har Kristus själv vittnat, att Johannes lära är rätt, men Nikodemus lära har Frälsaren slagit ned. För det tredje har Johannes Döparen fått den Helige Ande i moderslivet, men Nikodemus har aldrig fått den Helige Ande, även om, såsom Luther förmodar, den Helige Ande skulle ha verkat i honom så att han kom och begravde Jesu kropp. Fast enligt vår mening tyder allt på att det var egenrättfärdigheten som verkade i honom och inte den Helige Ande. För det fjärde har Johannes inte stått emot Kristus mer än en gång, då en sådan ovärdighetskänsla kom över honom, att han inte kände sig värdig att döpa Kristus. Men Nikodemus gjorde ständigt motstånd så länge han talade med Jesus. För det femte har Johannes Döparen verkat mycket för utbredandet av Guds rike eller kristendomen. Genom Johannes predikningar bereddes människorna att ta emot Kristus, men Nikodemus har inte verkat något för människornas bättring. För det sjätte hade Johannes den rätta tron på Jesus, att han är Guds Son. Men Nikodemus hade en orätt tro om Jesu person. Det sjunde beviset var, att Johannes har fått lida för sin tro, men Nikodemus har inte blivit hatad av ett enda världsbarn.

Alla dessa bevis utvisar, att ett stort svalg är befast mellan Johannes och Nikodemus. Alltså, om egenrättfärdighetens tjänare hyser tvivel om Johannes salighet därför att de kristna inte håller Nikodemus för kristen, så får de en gång se, vem

de har stungit. Men enbart av dessa ord som Jesus har sagt till folket, att den minste i himmelriket är större än Johannes, kan något tvivel om Johannes salighet uppkomma för somliga kristna, eftersom Johannes inte har haft så kraftiga nådesförmåelser som apostlarna. Johannes hade nämligen blivit väckt, och den Helige Ande verkade alltid hos honom kraften att predika, men profeterna hade inte kraft att predika vid andra tidpunkter än då Anden verkade i dem. Profeterna såg Kristus fjärran, men Johannes såg honom ansikte mot ansikte. Profeterna har trott på en kommande Frälsare, men Johannes har trott på den närvarande Frälsaren. Profeterna har haft Kristi Ande, som har talat om kommande ting genom deras mun, men Johannes Döparen har haft samma Kristi Ande i större omfattning. Därför är han större och ädlare än profeterna.

Men detta, att Johannes Döparen inte haft Kristi lidande och försoningsdöd så klart för sig som lärjungarna hade, inte heller så stor bedrövelse över hans död som lärjungarna eller så stor glädje över hans uppståndelse som lärjungarna, därför är den minste i himmelriket större än Johannes. Han har dock med sitt finger pekats på Guds Lamm som borttager världens synder. Han har glatt sig över Frälsarens tillkommelse, såsom Brudgummens vän gläds då Brudgummen talar med sin brud. Och vi drar den slutsatsen av denna glädje som Johannes hade, att Johannes haft en sann glädje i sitt hjärta, och därför håller vi Johannes för kristen, eftersom alla evangelister och apostlar har hållit honom för kristen. Men vi tar blott ett uppbyggligt exempel

av dessa Frälsarens ord, då vi ser, hur trångt ställe det är, som kallas för himmelriket. Då knappast en sådan lärare som Johannes får träda in i himmelriket, hur skall då andra få träda dit in, som inte har verkat något för kristendomens uppbyggnad, inte heller nekat sig själva i världen liksom Johannes har förnekat sig? Detta angår nu sådana kristna som bekänner tro, men har blivit stumma. De talar inte längre ett enda ord för de sorglösa, men talar blott om världen, och låter de sorglösa i frid fara till helvetet.

En världsvis har sagt: ”Jag är varken kyrkokristen eller bibelkristen.” Det är: ”Jag är inte kristen enligt den läran som prästerna förkunnar, inte heller enligt den läran som finns i Bibeln, men jag är kristen på egen hand.” Och de är nu dessvärre många, som varken är kyrkokristna eller bibelkristna, men kristna på egen hand. Jag talar inte om dem, som ännu verkligen vill bli saliga, vilka verkligen kämpar i sin tro och försakar världen och bestraffar världen för syndens skull, för rättfärdighetens skull och för domens skull, även om de inte skulle ha så mycket olja i sin lampa, att den skulle räcka att delas till de andra. Men jag talar till dem, som är stumma hundar och bär tron. Är kristna bland de kristna och hedningar bland hedningarna. Talar som kristna med de kristna och kommer väl överens med hedningarna. De orkar ännu bära grannlåt och bygga ståtliga byggnader. De nöjer sig inte med skinnkläder, som Gud gjorde åt Adam och Eva. Inte duger heller nödbröd åt dem, utan de vill ha rågbröd. Johannes bar skinnkläder och åt skogshonung och gräshoppor. Han för-

sakade världen och därför orkade han predika sanningen för andra. Och ändå säger Frälsaren: ”Den minste i himmelriket är större än han.” Man får säga som lärjungarna: ”Vem skall då bli salig, om Johannes Döparen inte blivit salig?” Men om vi inte visste på vilken grund den rätta kristendomen är byggd, så vore det inte möjligt att bli salig.

Johannes har med sitt finger pekat för de väckta, bedrövade, botfärdiga, ansatta och betryckta själarna, han har med sitt finger pekat på Guds Lamm som borttager världens synder. Och det samma Lammet har vi visat för de tvivlande och förkrossade själarna, om de vore så villiga att komma och se, hur Guds Lamm slaktas, som barnen är villiga att kika, då ett naturligt lamm slaktas. Kom och kika, ni små barn, då Guds Lamm slaktas, Kom och se, hur blodet rinner från hans ådror. Om ni har ett ömt hjärta, så verkar detta hos er sorg, medlidande och förbarmande. Och detta åstadkommer barmhärtighet och medlidande i hjärtat. Men det är ni själva som har öppnat hans ådror med syndens kniv. Det är ni själva som har stuckit honom, och på skämt har ni gjort det, då ni ännu hade ett samvete som oxhud. Men nu har ni gjort det vackert, säger Föräldern. Nu låter ni Guds Lamms blod rinna på marken *där det går förlorat*². Det är ännu en stor styggelse, att ni låter Guds Lamms blod gå förlorat och rinna ned på marken. Kom och ta Guds Lamms blod till vara, ni botfärdiga och bedrövade och tvivlande. Om ni inte tillvaratar Guds Lamms blod, så skall ni slutligen bli förtrampare av Guds Lamms blod. Många

har redan blivit förtrampare av Guds Lamms blod, därför att de inte tagit Guds Lamms blod tillvara medan de stod vid korset, medan de sett, hur detta dyrbara försoningsblod har runnit på marken. Många har då slagit sig för bröstet och gått hem, då de sett med hurudant rop han gett sitt liv. Men snart har han glömt Guds Sons plågor. Därför har många blivit förhårdade och börjat förtrampa Guds Lamms blod.

Be, ni Jesu botfärdiga och bedrövade lärjungar, att er bedrövelse över Guds Sons död skulle hos er åstadkomma en sann och hjärtlig längtan efter Frälsaren, så att otro och tvivel inte skulle få makt i era hjärtan. Och tro *ändå*, vad några kvinnor betygar för er, att det slaktade Guds Lamm ännu lever. Hör du store Korsbärare de botfärdigas, bedrövades och betrycktas suckan. Fader vår som är i himlen.

Evangelium: Luk. 1: 57 - 80

Vi hörde av dagens heliga evangelium Johannes fader Sakarias förutsägelser³ om sin son, för vilket ändamål *detta märkvärdiga barn*⁴ hade blivit fött i världen, nämligen till den Högstes profet att bereda väg för honom och till att ge hans folk *salighetens kännedom*⁵ till förlåtelse för deras synder. I följd härav skall vi denna heliga stund betrakta, hur Johannes Döparen bereder väg för Herren. För det första. Han ger sitt folk salighetens kännedom⁶. För det andra. Han verkar *syndernas förlåtelse*.

För det första. Han ger sitt folk salighetens kännedom. Detta sker på det

sättet, att han genom lagens förkunnelse först väcker syndakännedom⁷. Om folket inte fick syndakännedom, så torde de inte heller få salighetens kännedom. Men då han först genom sin stränga predikan⁸ uppväcker syndakännedom⁹, då kommer även *salighetens kännedom*¹⁰ efteråt, när han med sitt finger pekar på Guds Lamm som borttager världens synder. Då får de botfärdiga salighetens kännedom, om de enbart¹¹ ser på Guds Lamm som borttager världens synder. Men om de ser åt annat håll, om de ser på världen, om de ser på sin egen eländighet eller på sin ovärdighet, eller om de ser på sin egenrättfärdighet, då får de inte salighetens kännedom utan blott olycksalighetens kännedom. Många har **nu** blivit utan salighetens kännedom¹² vilka inte har sett på Guds Lamm då Johannes har sagt: ”Se, Guds Lamm, som borttager världens synder.” Nu har många sett på Guds Lamm och genom detta skådande kommit *till salighetens kännedom*¹³.

Men många har efteråt börjat se på världen och därigenom förlorat Guds Lamm som *har borttagit*¹⁴ världens synder. Många har även vänt sina ögon bort från Guds Lamm och börjat se på sin egenrättfärdighet. Och några har börjat se på sin egen ovärdighet, och somliga har börjat se på människornas döttrar, såsom i den första världen Guds söner såg på människornas döttrar och därigenom blev förtappade. Se inte, ni Guds söner, på människornas döttrar, ty deras skönhet är bedräglig. Och ni kristna flickor, se inte på människornas söner, ty deras ägodelar är bedrägliga. Utan se på Guds Lamm, som Johannes

har visat er. Medan ni ser på pojkarna dör Guds Son. Ännu faller de sista dropparna från hans sår till marken, ännu ropar han på korset: ”Eli, Lama sabaktani!” Men snart böjer han ned sitt huvud och uppger sitt liv. Vem skall då predika evangelium för de fattiga, när Jesus dör? Vem skall då leda sörjande lärjungar från Jerusalem till Oljeberget? Vem skall då väcka dem, när de blir sömniga i örtagården? Vem skall då trösta Lasarus systrar, som gråter vid hans grav? Jag tror, att världen får glädja sig, då Jesus dör i de kristnas hjärtan. Om inte Maria Magdalena orkar fälla så mycket tårar på hans grav, att han blir levande inför hennes ögon, så har alla hans¹⁵ lidanden¹⁶ gått förlorade.

För det andra. Låt oss nu för det andra betrakta, hur Johannes Döparen genom sin predikan verkar syndernas förlåtelse. När folket genom Johannes lagpredikan har kommit till syndakännedom, börjar det tro, att yxan **redan** är satt till roten av träden och att varje träd, som inte bär bättringens goda frukter, skall huggas av och kastas i elden. Då skall folket komma till Johannes för att be honom om dopet och för att bekänna sina synder. Men Johannes Döparen tillägnar sig ingen ära, utan han hänvisar de botfärdiga till Jesus och säger: ”Jag döper visserligen med vatten, men efter mig skall den komma som har varit före mig. Han skall döpa er med den Helige Ande och eld.”

De som nu går till Jesus får sina synder förlätta och kommer till salighetens kännedom¹⁷. På detta sätt verkar Johannes syndernas förlåtelse. Men nu

finns det många som inte bryr sig om Johannes dop, inte heller om Kristi dop. Och de är de fruktlösa träden vid vilkas rot yxan är satt.

Då nu Johannes Döparen har verkat så pass, att folket har velat bli döpta och bekänna sina synder, så skall Guds Lamm som borttager världens synder göra dem rena. Johannes Döparen tvättar bort den värsta smutsen från dem i floden Jordan, men Guds Lamm rengör dem och tvättar dem rena ¹⁸och snövita. De blir glänsande inför hans ögon och han visar dem för gäster som kommer från himlen. Och gästerna förundrar sig över, hur dessa svarta tattare, som förut bott i den svarte gubbens rökstuga, blivit så rena och vita. De gäster som kommer från himlen förundrar sig, hur dessa svarta tattare blivit så vita. Och de himmelska gästerna tar dessa Guds barn i sin famn och smeker dem och kysser dem. Och då de himmelska gästerna frågar, hur dessa barn blivit så vita, och djävulens barn är så svarta, svarar Jesus: ”Dessa barn har först blivit sköljda av Johannes i floden Jordan, och därefter har de tvättat sina kläder i Lammets blod, och jag har klätt dem i vita kläder, och gett dem ringar och en krona på huvudet och en korsstjärna ^b på bröstet. Därav har de fått renheten och klarheten. Men gå inte mer för att vada i världens gyttjepöl, ni små barn, som är så vita och rena, utan förbli nu rena till den stunden, då himlens klockor skall ringa på den stora sabbatsdagen, då Guds barn skall församlas i Guds tempel och sjunga den nya psalmen ¹⁹ för Gud och Lammet. Då skall de ropa i templet: ”Hosianna, Davids Son!” Och änglarna i koret skall

spela på basunen, när Herren Jesus själv börjar utdela Herrens nattvard åt Johannes nattvardsgäster²⁰. Amen, halleluja, amen.

Originalmanuskript och handskriven avskrift / FKHS Aunos samling / Nationalarkivet Helsingfors / Originalalet saknar början och slutet. Predikan har kompletterats med avskriften som är mycket trogen originalet.

III P / PS 545 / P 1357 / B 348

¹ Se Luk. 16: 26

² finska: turhaan

³ B: profetior

⁴ B: han

⁵ B: kunskap om frälsning

⁶ B: kunskap

⁷ B: syndakänslan

⁸ B: lagpredikan

⁹ B: syndakänslan

¹⁰ B: kunskap om saligheten

¹¹ B: helt

¹² B: kunskap

¹³ B: till kunskap om frälsning och salighet

¹⁴ B: borttager

¹⁵ B: hennes

¹⁶ B: besvär

¹⁷ B: kunskap

¹⁸ Detta blå avsnitt saknas även i IIIP

¹⁹ B: sången

²⁰ B: skriftegäster

---

^a här börjar originalmanuskriptet

^b här slutar originalmanuskriptet

Simon! Se, satan har begärt att få sålla era själar som vet, men jag bad för dig, att din tro inte skall bli om intet. Luk. 22: 31 - 32.

Vi hör av dessa¹ ord, vad Satan gör med människorna. Hans avsikt är att genom synden och frestelserna få tillfälle att sålla deras själar som vet. I synnerhet vill han göra mjöl av deras själar som blir lärare för andra². Petrus var den fasta klippan på vilken Frälsaren ämnade bygga sin församling. Denna klippan ville Satan slå ned innan den skulle bli befäst. Därför ledde Satan honom in i frestelsernas eld och var nära på att mala mjöl av Petrus själ, av vilket han ämnade koka gröt åt sig. Om Frälsaren inte hade bett för Petrus, så hade säkert Satan gjort mjöl av hans själ och lett honom i tvivel efter sitt fall, då han förnekade Frälsaren. Om Frälsaren inte hade bett för honom, så skulle säkert Petrus tro ha gått om intet, såsom den redan höll på att gå förlorad då allt hans hopp gick om intet genom Jesu död. Petrus hade övergett hela sitt jordiska uppehälle i det syftet att han skulle bli en mäktig man när Jesus blir konung. Den döda tron som *fanns i skallen*³ blev helt utplånad genom Jesu död. Så måste den döda tron och det fåfänga hoppet gå om intet innan den levande tron kan träda in.

Men den levande tron är i frestelsens stund sällan ens så stor som ett senapskorn. Den är ibland så svag, att Frälsaren måste be för Petrus, för att denna trons gnista inte skulle slockna. När nämligen Satan börjar sålla människosjälar genom inre och yttre frestelser, då

uppväcker han tvivel i en kristens hjärta och säger: "Inte är du Jesu egen, då så många frestelser dyker upp eller fortfarande är kännbara. Du är helt i den ondes våld, då du har så många frestelser och onda tankar." Om fienden förmår en kristen att först förneka sin kristendom inför världen och därtill att tro, att Frälsaren inte längre bryr sig om honom, då han ännu känner så mycket synd och så många frestelser, så får fienden tillfälle att göra mjöl av hans själ. Och fienden skulle snart göra gröt av mjölet om Jesus inte ständigt bad för den eländige själen, att hans tro inte skulle gå om intet.

Ty en kristens tro är ofta så svag, att den är nära på att gå om intet, om inte den nådefulle Frälsaren bad för honom. Den levande tron är nämligen inte så stark som den döda tron. En bekännare av den döda tron är ibland så dristig, att han ämnar ta Frälsaren om halsen och kyssa honom, fast djävlaträcket⁴ luktar från hans onda andedräkt, och den döda trons slem rinner ur hans mun. Likväl går han liksom Judas och kysser Jesus. Däremot en kristen, som har den levande trons gnista, fast den inte är så stor som ett senapskorn, vågar knappast kyssa Jesu fötter. Hon till och med torkar med sitt huvudhår de orena tårar som faller på Frälsarens fötter, ty hon känner, att hennes tårar inte är värdiga att falla på Frälsarens fötter.

Men den döda tron, ur vilkens mun lukten av djävlaträcket⁵ kommer ut, och ur vilkens mun den döda trons slem rinner, vågar gå och ge Jesus en judaskyss. Ty den döda trons bekännare har ju inte frestelser som en kristen. Fienden frestar inte alls dem som troget tjänar

honom. Varför skulle han fresta dem som tjäna honom genom dryckenskap, svordom och sprithandel. Sina egna frestar han aldrig, ty de tjäna honom troget. Men dem försöker han koka och steka som håller på att bli befriade från hans klor. Han frestar inte dem som har den naturliga dygden som salighetsgrund. Han låter dem leva i fred i den tron, att de är dygdiga, och att de genom sin dygd blir saliga. Han berövar inte deras tro som har en död tro. Han låter dem tro, att de är Jesu egna. Vad bryr han sig därom, att de har den döda tron i skallen, om han blott får behålla makten i hjärtat.

Men de kristna vill han beröva den trons gnista de har. Då han först reser en förfärlig strid genom frestelserna, skjuter han glödande pilar i deras hjärtan, uppväcker onda tankar och inger sådana fasansfulla förskräckelser. Och sedan han frestat dem en tid genom onda tankar, lustar och begärelser, inger han åter tvivel i den eländiga människans hjärta och säger: ”Inte duger du åt Frälsaren, då det finns så mycket ondska och orenhet hos dig. Du är helt i den ondes våld, då du har så mycket synd. Det lönar sig inte ens att försöka komma till Frälsaren i ett sådant tillstånd.” Med sådana tankar försöker fienden ansätta Jesu får och leda dem i tvivel för att de inte skulle fly till Herden.

Denna en kristens strid med draken är avbildad i dagens epistel, där Frälsaren visar, hur Mikael och hans änglar strider med draken. Denna stora strid sker för det första i en kristens eget bröst, för det andra på ett synbart sätt i världen, för det tredje på ett övernaturligt sätt i himlen. Den onde vill nämli-

gen störta den troende själen från nådaståndet genom de brinnande pilar som han skjuter in i en kristens hjärta. Mikael änglar är de kristna, som den onde eller draken vill driva bort från himlen eller nådaståndet genom frestelser och tvivel. Han är de kristnas anklagare, då han inger sådana tankar i en kristens hjärta, att den som har så mycket synd inte duger åt Frälsaren. Men detta djävulens anklagande och hotande går om intet, då en kristen genom levande tro flyr till Frälsarens sköte.

En kristen övervinner djävulens frestelser genom Lammets blod och Andens vittnesbörd. Sedan kastas draken ned på jorden, det vill säga, då det inte längre finns rum för djävulen i den kristnes hjärta efter att det blivit renat med Lammets blod och genom försoningen. Den onde måste fly från den himmel som finns i den försonades hjärta, och sänka sig nedåt till jorden, det vill säga, till människans kött, där han bär stor vrede genom köttets frestelser och vet, att han har en kort tid kvar. Detta är den osynliga och andliga striden som äger rum i himlen mellan Mikael och draken, och om denna strid vet världsmänniskorna intet.

Den andra striden äger rum på ett synbart sett mellan de kristna och världshopen. Då nämligen världens sorglösa människor inte får samvetsfrid på grund av de kristnas förebråelser, uppeggar draken sin hop till vrede mot de kristna. Ormynglen slingrar sig i hjärteroten, då världshopen börjar visa sitt hat mot de kristna genom eld och svärd eller fångenskap och böter. Och denna förföljelse mot de kristna började

genast då den rätta kristendomen uppenbarade sig i världen. Världens barn har så stor vrede mot de kristna, att de törstar efter de kristnas blod. Världens barn tvättar sina själar rena med de kristnas blod liksom Pilatus. Men världens barn känner inte vreden som de har. De säger att det inte är vrede utan det är samvetet som kräver dem att handla så. Samvetet kräver att de skall anklaga de kristna, dessa falska profeter som leder människorna på fel väg, smäddar Gud och föraktar världens gudar, berövar människorna deras gamla tro och leder dem i tvivel om sin salighet, inte heller ger samvetsfrid för hederliga människor. För allt detta måste de kristna bli straffade enligt världslig lag.

Och när denna stora strid mellan de kristna och världens barn sker i himlen, då segrar de kristna med Lammets blod och genom deras vittnesbörds ord. De segrar med sin tro, nitälskan och dristighet att bekänna Jesu kraft, likaså genom sin tapperhet och kärlek, så att de inte älskar sitt liv intill döden. Då de kristnas tro och kärlek förstärks genom den yttre förföljelsen, så att fienden inte längre förmår förskingra Jesu får genom inbördes tvister, då kastas draken ut ur himlen eller de kristnas församling. Då har Satan inte längre rum i himlen, det är i andlig mening, bland de kristna. Han kan inte skada de kristna, fast han ännu skulle dräpa deras kroppar. Men då blir han kastad ned på jorden eller i världsmänniskornas hjärtan, och där uppehåller han stor vrede. Där i världshopen reser han ett sådant förfärligt liv vetande att han har kort tid kvar.

Nu har djävulen blivit kastad ned på jorden. Nu har Satan blivit fri i världen. Man hör inget annat än uppror, tvedräkt och inbördes strid samt blodsutgjutelse överallt. Om det inte blir någon ändring i människornas tro och leverne, så skall Satan göra slut på hela världen, fast vi som befinner oss i den yttersta vrån av världen nu får vara i fred. Men vem vet hur länge? Om denna de kristnas anklagare får lite tid att se sig omkring, nog ser han även på oss med noggranna ögon. Han är skarpsynt att se fel i de kristnas leverne. Om han finner någon laglig orsak, skall han nog snart anklaga de kristna inför landshövdingen Pontius Pilatus, att de är upproriska mot honom, hindrar hans sprithandel, gör hans supkamrater galna, inte längre tar emot djävlaträck⁶ ur hans hand, förleder hans barn till avfall från sina föräldrars gamla tro och åstadkommer ofrid i församlingen så att hederligt folk inte längre får ha samvetsfrid på kyrkovägen. För all denna ofrid ämnar Guds barns åklagare fråga efter sin ära i den jordiska rätten, ty han har nu stor vrede och vet att han har kort tid kvar.

I dagens evangelium visar vår dyrbare Frälsare, vem som är störst i himmelriket, och han lär de kristna att undvika de frestelser varigenom oskyldiga själar förleds till synden. Må den nådige Frälsaren ge sin välsignelse till alla föräldrar, att de inte skulle visa ett dåligt föredöme åt sina barn med sin vandel, och till alla lärare, att de skulle utdela sanningens ord till ordets åhörare enligt vars och ens behov, och till all överhet, att kristendomens rena lära inte skulle bli förhindrad av dem, ty det finns så

mycket förargelse, fåfänga, våld och mord i världen, att var och en får vara aktsam för sitt liv. Om det inte blir en förändring i världsmänniskornas leverne, så torde världen inte bestå länge till. Sådana tidens tecken börjar nu bli synliga som enligt Frälsarens förutsägelse är den yttersta tidens tecken. Må alltså alla väckta och benådade själar be, att den nådige Herren Jesus måtte bevara oss för världens frestelser och lockelser, och att han måtte ge oss tålamod att bära hans kors intill sista andedraget, så att de få utvalda själarna inte skulle bli förförda eller frestade över sina krafter förrän Brudgummen kommer och hämtar sin utvalda brud från sorgedalen till himlen. Amen. Fader vår o.s.v.

Evangelium: Matt. 18: 1 - 5

Med ledning av vårt heliga evangelium bör vi denna heliga stund betänka, vem är den störste i himmelriket? Första betraktelsen: Den som är minst, är den störste. Andra betraktelsen: Den som är störst är den minste. Må den himmelske Herren Jesus låta det ske, att alla stora måtte bli så små att de skulle rymmas in genom den trånga porten, och att alla små måtte bli så stora att de inte längre skulle rymmas in genom helvetets port. Amen.

Första betraktelsen. Den som är minst, är den störste i himmelriket. Vi hör av evangeliets berättelser, att lärjungarna ofta frågade Frälsaren, vem som är den störste i himmelriket. Redan när Sebedeus söner bad Jesus om att få sitta den ene på högra och den andre på vänstra sidan i hans rike, var deras av-

sikt att få bli de största i himmelriket. Men då blev de andra lärjungarna bittra och avundsjuka på Sebedeus söner, för att de ville gå förbi dem och bli de största. Men Frälsaren åter ställde denna fråga till dem: "Kan ni dricka den kalk som jag måste dricka? Kan ni lida den plåga som jag måste lida?" Härav förstår vi, att den som vill bli främst i himmelriket måste dricka den kalk som Frälsaren har druckit, eller lida de plågor som Frälsaren lidit. Och fast Sebedeus söner trodde sig kunna lida sådan plåga, lovade han likväl inte dem den stora äran att få sitta på den högra eller vänstra sidan i hans rike.

En annan gång kom de åter och frågade Frälsaren: "Vem är störst i himmelriket?" Då ställde Jesus ett barn framför dem och bjöd dem att bli lika små som detta barn. Tredje gången började lärjungarna åter tvista med varandra, vem av dem som var den störste⁷. Då sade Frälsaren att den yngste skulle vara den störste⁸. Fast vi nu väl förstår, att de stred om äran, och trots att Frälsaren gav dem sådana svar, att de skulle sluta sträva efter ära, ville denna ärelystnad dock följa dem ända till Frälsarens död. Om vi nu ville förstå, vad denna fråga betyder: Vem är den störste i himmelriket, så måste vi först formulera denna fråga så: Vem är den bäste kristne? Av Frälsarens första svar till Sebedeus söner förstår vi, att den störste korsbäraren är den bäste kristne. Den som har lidit mest för kristendomen är den bäste kristne. Men vem skulle nu våga träda fram inför Guds ögon och säga: "Jag har lidit mest för kristendomen." När en svår förföljelse kom över

de kristna, då ansågs den för den bästa kristne som hade fått de flesta såren för kristendomens skull. Därför kan vi inte av detta kännetecken avgöra vem som skulle vara den bästa kristne.

Ett annat svar på frågan: vem är störst i himmelriket, gav Frälsaren i dagens evangelium, då han ställde ett barn framför dem och bjöd dem att bli som barn. Den som nu vill bli den bästa kristne, skall bli som ett barn. Ett litet barn är störst i himmelriket, därför att det inte har så mycket synd som en vuxen människa. Men vem är nu den människa som vågar⁹ säga, att hon inte syndat mer än ett nyfött barn? Vi har hört några dygdiga människor berömma sig, att Gud inte har anledning att förbrå dem för uppsåtliga synder. De torde vara riktigt heliga som kan tvätta sig rena från alla uppsåtliga synder. Men jag fruktar¹⁰ att det är djävulen som överskyler deras synder och gräver ned deras ondska i jorden. Frälsaren bjuder oss¹¹ att bli som barn i ödmjukhet och undergivenhet. En vuxen människa har nämligen stor självskhet, stor ära, egenrättfärdighet och världskärlek. Men ett nyfött barn är fritt från dessa hemsynder som gör den vuxna människan så stor och uppblåst¹², att hon inte alls ryms in genom den trånga porten förrän dessa den onde andens yngel kramas ut ur hennes hjärta. Hon ryms inte in genom den trånga porten förrän hjärtats svullnader utpressas, piskas och sönderkrossas genom den sorg som är efter Guds sinne. Ett nyfött barn som endast har arvsynd, kan därför födas på nytt utan plåga och smärta genom den allmänna nåden som vunnits genom

Frälsarens förtjänst. Den som vill bli som ett barn måste bli så dygdig¹³ att han kan säga: ”Jag har aldrig syndat. Jag har ingen världens ära. Jag har ingen egenrättfärdighet. Jag har ingen världskärlek. Jag har ingen högfärd eller vrede, avund eller köttslig begärelse.” Så syndfri blir människan, då den onde förvänder ögonen på henne och döljer alla synder. Men den som har öppna ögon måste bekänna med Job, att ”människan dricker orättfärdighet¹⁴ som vatten.”

När lärjungarna tvistade med varandra om vem som var den störste, svarade Frälsaren, att den yngste är den störste. Om vi nu ville efter detta kännetecken sluta vem som är den bästa kristne, skulle vi genast finna, att den yngste är den som känner sig vara allra sämst bland de kristna, det vill säga, den som har den inre övertygelsen att alla andra är bättre än han, den som känner sig vara ovärdig att bära det kristna namnet. Paulus bekände sig som den störste bland syndare och ansåg sig ovärdig att vara apostel, emedan han hade förföljt Guds församling.

Från denna de kristnas förföljelse är nästan¹⁵ ingen fri. Den som blivit väckt genom de kristnas förmaningar, har säkert i sitt naturliga tillstånd vredgats på dem som bestraffat honom för orättfärdighet. Men inte heller denna synd blir för alla så stor samvetsplåga som för Paulus, som ännu i det benådade tillståndet ångrade, att han hade hatat de kristna.

Vi hör av alla omständigheter, att den minste är den störste i himmelriket, det är: den störste syndaren är den bästa kristne. Den som känner sig som den

sämste, han räknas som den bäste inför Gud. Den som känner sig ovärdig att vara bland de kristna, han räknas som värdig. Den som är yngst, vare som den äldste. Den som är mycket ödmjuk och undergiven, han är den högste. Den som är nedtrampad och föraktad, han är upphöjd. Den som blivit ärelös, han har fått ära. Den som är dålig och oduglig¹⁶, den är mäktig och stark. Den som är nedtryckt, den har lyfts upp. Den som är sjuk, den är frisk. Den som är bedrövad, den är glad. Den som gråter, den skrattar. Den som är lemmalytt, den hoppar som en hjort. Den som är sämst av alla, den är bäst av alla.

Andra betraktelsen. Men den störste är den minste. Lärjungarnas strävan och kapplöpning efter ära har velat följa de kristna intill denna dag. Ju sämre människorna har varit i kristendomen, dess större har deras ära blivit upphöjd i världen. Så att påven som är den störste i andligt högmod men sämst i kristendomen, har genom självgjord ödmjukhet vuxit till den högste i världens ära. Påven kallar sig för alla slavars slav, men hade under en period upphöjt sig till alla herrars herre, så att alla konungar och kejsare kysste hans skor. Han uteslöt från himmelriket alla som inte ödmjukade sig inför honom. En kejsare¹⁷ måste barfota stå på knä tre dygn framför påvens fönster innan han fick förlåtelse för sina synder. Varifrån hade påven fått makten att döma till helvetet alla som inte böjde sig för honom? Han hade tagit den makten från Skriften genom falsk skriftförklaring. Den onde hade förvänt hans syn genom andligt högmod.¹⁸ Och människorna var så to-

kiga¹⁹ att de trodde på honom²⁰ som på Gud. Om nu de kristna som i början var de sämsta bland alla människor, föraktade, betryckta, hatade och förkastade, skulle växa till så stora i världens ära att alla världsherrar skulle börja tjäna dem och högakta dem, så skulle den onde ha förvänt deras ögon, och de skulle vara ännu värre inför Gud än uppenbara horor och tjuvar.

Men här är fråga om vem som är störst i himmelriket. Lärjungarna tvistade med varandra om äran, och ville veta vem som vore den bäste kristne. Och denna strid har ännu inte helt upphört.²¹ I världen anses den som den bäste kristne som är en lugn och hederlig man och mycket prisad av alla. Men de kristna tror att den är den bäste kristne som är störst bland syndare, den som är hora, tjuv och rövare, den som har varit i största plåga och kval för sina synders skull. En sådan som gråter, suckar och klagar. En sådan som skäller på hederligt folk och bestraffar världsmänniskorna för orättfärdighet. En sådan som är hatad och föraktad av världsmänniskorna och som i världen anses för falsk profet, med mera. Men detta godtar inte alls världens dygdiga människor, inte heller den döda trons bekännare. Världens dygdiga människor tycker att de som gråter och suckar är skenheliga, och de som skäller och förebrår gör sig själva fromma och anser sig vara bättre än andra, är i andligt högmod, håller sig själva för kristna och föraktar andra människor²². Den döda trons bekännare tror att de som inte ger hederliga människor samvetsfrid är falska profeter men inte kristna. Och de

som vill utrota den gamla döda tron sägs nedtrycka människor i tvivel.

Men här är nu fråga om vem som är störst i himmelriket. Påven anser sig själv för den bäste kristne, fast han med munnen bekänner sig vara alla slavars slav, men i hjärtat anser sig för den allra heligaste, och genom det andliga högmod som finns hos honom, dömer han alla de själar till helvetet som inte böjer sig för honom. Den naturliga dygden som har världslig vishet och stort *förnuft i skallen*²³ anser den för den bäste kristne, som lever dygdigt, äras och aktas högt i världen.

Luther som har legat två år i samvetsqual och tvivel fordrar rätt ånger och levande tro av de kristna och säger den vara bäste kristne som har en fast tro på Frälsaren, om ²⁴ denna tro visar sig vara levande genom kristlig kärlek. Men den kristliga kärleken uppenbarar sig däri, att en kristen älskar sina bröder inte blott med hänsyn till kroppen utan även till anden och själen. Han hjälper de behövande om han har råd, men förmanar och råder de sorglösa, vare sig de vill höra honom eller inte.

Om nu en kristen för detta förmanande blir hatad, förföljd, **smädad** och föraktad av världens blinda hop, om han för sanningens skull släpas inför domstol, fängslas, drivs i landsflykt eller pinas och dräps, om han i denna föraktade belägenhet **ber för dessa olyckliga själar som hatar och förföljer honom, om han** gråter och ber för de olyckliga själar, som är i så uselt, eländigt och ömkansvärt tillstånd, då de bemöter hans kärleksfullaste förmaningar med hån och vrede. Och då han på

detta sätt blir hatad och förföljd för Jesu namns skull, så har honom blivit lovad en stor lön i himlen, inte därför att han anser sig för den bäste kristne, utan genom den stora nåden, för den trons och kärlekens skull varigenom han försökt vinna människosjälar för himmelriket.

Och därav förstår man nu, att lärjungarnas inbördes tvist om vem som var den störste borde upphöra, då de får höra från Frälsarens mun, att den som är störst, han vare såsom den yngste. Och den som vill bli den bäste, han vare sämst. Den som vill bli den högste, han vare den ringaste. Den som vill bli den främste, han vare den siste. Den som vill stiga högt, han stige ned. Den som vill sitta i koret, han skall stå vid dörren. Den som vill vinna ära, han må skämmas²⁵. Och slutsatsen av detta är, att den minste är den störste, **och den som är den störste, han är den minste**, eller den som anser sig för den bäste kristne, han är den sämste. Och den som anser sig för dålig och ovärdig bland de kristna, han är den bäste. Lärjungarnas tvist upphörde efter Frälsarens död, då all deras ära vändes i sorg. De lämnades att gråta och jämra sig, då deras stöd togs bort. Men då fick världen riktigt glädjas. Likväl verkade detta avsked så mycket, att lärjungarna höll bättre samman. All kapplöpning och gräl upphörde. De måste nu vara som får utan Herde. Och om deras sorg blev större genom avskedet, så blev också deras längtan efter Jesus liksom deras inbördes kärlek mera brinnande. Tårarna och suckarna blev flera. Saknaden efter Jesus blev större och lärjungarna blev åter glada då de såg Herren. Amen.

Originalmanuskript / FKHS Aunos samling / Nationalarkivet Helsingfors

Handskriften avskrift / Isak Poromaas kopiebook / Junosuando

Originalmanuskriptet har omarbetats av L.L.L. 1851 och avviker i början och slutet från den version som Poromaa kopierat. Årtalet 1853 som UP anger är felaktigt. Denna äldsta version måste vara skriven före 1851.

UP / P 1375 / SW 511 / B 351

¹ UP = SW tillägger: Frälsarens

² UP = SW: i kristendomen

³ UP = förut hade varit i Petri skalle

⁴ UP = SW: drakgift

⁵ UP = SW: drakgift

⁶ UP: drakgift

⁷ B = SW: främste

⁸ B = SW: främste

⁹ B = SW: vill

¹⁰ B = SW: tror

¹¹ B = SW: dem

¹² B = SW: pösande

¹³ UP = B = SW: snäll och ren

¹⁴ B = SW: orätrådighet

¹⁵ saknas även i UP

¹⁶ B = SW: svag

¹⁷ Tysklands kejsare Henrik IV

¹⁸ meningen saknas även i UP

¹⁹ B = SW: oförståndiga

²⁰ UP = B = SW tillägger: fast den onde hade förvänt hans ögon genom andligt högmod och de blinda stackarna trodde på honom som på Gud.

²¹ B = SW tillägger: i världen

²² saknas även i UP

²³ B = SW: förstånd i huvudet

²⁴ UP = B = SW tillägger: blott

²⁵ B = SW: blygas

Vid den tid, då Jesus predikade evangelium för de fattiga, ropade en kvinna bland folket: ”Saligt är det moderssköte som har burit dig, och de bröst som du har diat.” Och Jesus svarade: ”Ja, saliga är de som hör Guds ord och gömmer det.” Luk. 11: 27 - 28.

Denna kvinna som ropade ”saligt är”, och så vidare, torde ha varit en av dem vilkas hjärtan Guds ord hade träffat, och hon tänkte väl, hur lycklig den kvinna är, som hade fött en sådan Son¹. Men inte består all salighet däri, att någon har fött Guds Son, utan däri består saligheten, att man hör Guds ord och gömmer det. Guds ord är det heliga fröet som sädens Herre själv har sått i deras hjärtan som gömmer det eller tar emot det, så att det blir levande och fruktbarande. Inte har många blivit kristna på Frälsarens tid, fast de gick i skola och lyssnade² på hans lärdomar³. Men när den Helige Ande började verka i lärjungarnas hjärtan, så predikade de evangelium med kraft. Och då blev somliga kristna, men i förhållande till folkmängden⁴ var de inte flera än de få utvalda som var tecknade, nämligen tolv tusen av vardera Israels stam⁵ som var tecknade från världens begynnelse. På apostlarnas tid var det kanske en kristen på femtio personer. Och då ni ser att det inte har funnits många kristna i världen, och att även av de få som verkligen har blivit kristna, går somliga tillbaka till olycksaligheten⁶. Så betänk, ni få själar, som ännu kämpar i er allra dyrbaraste⁷ tro, att ni måtte komma till de heliga männens gemenskap i nya Jerusalem.

Betänk, hur farlig denna världen är, och hur listig fienden är att förföra även dem som genom Guds nåd har befriats från djävulens våld⁸, så att om möjligt även de utvalda förvillas. Fienden⁹ har vredgats förfärligt, då han i denna yttersta tid har förlorat några från sitt rike. Och på dem är han synnerligen förbittrad som inte låter hans avkomma¹⁰ ha samvetsfrid.

Men å andra sidan har den himmelske Föräldern blivit bedrövad, då fiendens trålar inte låter hans barn vara i fred. Men det är vårt hopp, att Guds barn inte överger sin tro därför att draken visar dem sina tänder. Men den farligaste fienden verkar vara den som bor i de kristnas eget kött, han som kommer över dem som en tjusarorm, in i vars mun mesarna ilar då de blir yra av den giftiga lukten som tjusarormen avger från sin kropp. Och den listige ande¹¹, som omskapar sig till ljusets ängel, är synnerligen skadlig för de kristna. Det är egenrättfärdigheten som är Guds barns åklagare natt och dag, och han talar genom förnuftet¹²: ”Hur kan du bli salig som är så ond och syndar så mycket varje dag med tankar, begärelser och lustar?” Men om de kristna inte hade en försvarare hos Fadern till vilken de kan fly, då egenrättfärdigheten angriper dem, så skulle de alla ha fallit i tvivel. Men må den store Försvararen hos Fadern, han som är alla föräldralösa och minderåriga barns förmyndare, beskydda, bevara, stödja och förstärka utmattade¹³ knän, upplyfta trötta händer, ta upp de nakna stackare som gråter på detta¹⁴ kalla golv. Må han tvätta de nyfödda med livets vatten och linda dem i rena linnekläder och låta dem dia

Förälderns nådeflytande bröst. Hör du store Försvare hos Fadern alla bedrövdades och botfärdigas suckan, då de med förkrossat hjärta ropar till dig. Fader vår o.s.v.

Evangelium: Matt. 5: 1 - 12

I dagens evangelium är nådens ordning framställd på så sätt, att alla till saligheten hörande huvudstycken nämns där i den ordning som de erfars av de kristna. Nämligen: 1:a andlig fattigdom, 2:a andlig sorg, 3:e saktmod, 4:e hunger och törst efter rättfärdighet, 5:e barmhärtighet, 6:e hjärtats renhet, 7:e fridstiftande, 8:e förföljelse för rättfärdighetens skull. Sålunda åtta saligheter av vilka ingen får fattas. Den som vill bli salig, måste erfa och genomgå alla dessa. Låt oss därför betrakta: de åtta saligheterna.

Första saligheten. Saliga är de i anden fattiga, ty dem hör himmelriket till. Detta är alltid ett rätt kännetecken på väckelsen, att alla vilkas samveten rätt har uppvaknat känner fattigdom och brist på allt som förut utgjorde salighetens grund, såsom tron, hoppet, kärleken, dygden, ärligheten, renheten, äran, rättfärdigheten. Före uppvaknandet fanns alla dessa andliga skatter i den sorglösa människans hjärta. Inte har en sorglös känt brist på tro, inte heller brist på kärlek. Ärlig har han velat vara och göra var man rätt. På denna dygd och ärlighet grundar de sorglösa ännu mycket, då de säger: ”Jag har inte stulit, Gud ske lov! Jag har inte gjort orätt, Gud ske lov! Jag är ingen hora¹⁵, Gud ske lov! Jag är ingen fyllhund, Gud ske lov!” Alla dessa falska grunder viker då sam-

vetet vaknar. Tron försvinner, kärleken försvinner, ärligheten försvinner. Han blir hora¹⁶ och tjuv och måste därför **sjunka ned i**¹⁷ helvetet. Detta är alltså den andliga fattigdomens kännetecken, att alla andliga skatter tar slut. Och åt sådana lovas nu himmelriket, för vilka **all egen godhet**¹⁸ har tagit slut.

Andra saligheten. Till den andliga fattigdomen kommer också andlig sorg. När lärjungarna tappade tron och hoppet, så att de inte längre kunde hoppas på himlen eller världen, då uppstod hos dem en sådan sorg, att de måste börja gråta och jämra sig. Många säger: ”Jag kan inte tro att jag blir salig med detta leverne,” men har ändå ingen sorg. En sådan är inte fattig i anden, då han orkar leva utan tro. Men den är fattig i anden som har en synbar sorg och betungat sinne och suckar. Sådana bedrövade blir tröstade, då Jesus blir levande i deras hjärtan.

Tredje saligheten. Saliga är de saktmodiga¹⁹, ty de skall besitta jorden. Här torde inte vara fråga om naturlig dygd²⁰, under vilket ofta högmod ligger fördolt. Utan med dygd²¹ menas här den hjärtats förvandling som apostlarna upplevde efter pingstdagen, så att de kunde stå ut med världens hat och smädelse utan att knorra, fast de tidigare hade haft ett högmodigt hjärta och hämndlystnad. Det var andlig **dygd och saktmod**²². Om nu de av naturen dygdiga²³ får ärva jorden av sina föräldrar, så får även de i ande och sanning dygdiga ärva en bättre jord och himmel, som aldrig förfaller²⁴.

Fjärde saligheten. Saliga är de som hungrar och törstar efter rättfärdighet, ty de skall bli mättade. På den andliga fat-

tigdomen följer sorg, och efter sorgen kommer saktmodet, och sedan kommer hunger och törst efter rättfärdighet. När egenrättfärdigheten som länge följer de väckta upphör, kommer hunger och törst efter rättfärdighet. Varifrån kommer nu rättfärdighet till dem, som inte har egen rättfärdighet? Varifrån får dessa hungrande och törstande näring? Vet ni hungrande och törstande varifrån ni skall få föda, när hunger och törst hårt ansätter er? I denna öken får vandrarna ofta känna hunger och törst efter rättfärdighet, där det inte finns bröd på jorden, frukt på träden, inte heller rent vatten på många ställen. Jesus har lovat ge er, hungrande och törstande, näring av sin rättfärdighet, om all egenrättfärdighetens surdeg tagit slut hos er.

Femte saligheten. Saliga är de barmhärtiga, ty dem skall ske barmhärtighet. Barmhärtig är den som **förbarmar sig över**²⁵ en annans själ, när han ser att den är i nöd²⁶. Det är en annorlunda barmhärtighet som kallas andlig barmhärtighet. Det är inte krögarens barmhärtighet som förbarmar sig över de törstiga. Det är inte horans²⁷ barmhärtighet som förbarmar sig över horkarlarna. Men den andliga barmhärtigheten förbarmar sig särskilt över en annans själ, och hjälper även sin nästa i timlig brist. Den som är så barmhärtig, han skall även av ljusets Fader få barmhärtighet från ovan.

Sjätte saligheten. Saliga är de renhjärtade, ty de skall se Gud! Om denna hjärtats renhet råder stort tvivel, hur den bör förstås, då alla väckta har den erfarenheten att det känns som om hjärtat alltid vore fullt av ondska²⁸ och orenhet.

Men de sorglösa **och nådetjuvarna** känner inte hjärtats ondska²⁹. Har de rena hjärtan? Och de väckta orena **hjärtan**?

Jag vet att den onde har renat nådetjuvarnas hjärtan, och deras hjärtan är renade i drakens blod. Men de väcktas hjärtan är inte renade i drakens blod. Därför känns hjärtat styggt och orent. Vem skall nu rena era hjärtan, ni botfärdiga, som känner, hur styggt och orent hjärtat är? Jag tror att era hjärtan är renade med Jesu blod, om ni tror trots att ni känner annorlunda. Men här gör egenrättfärdigheten motstånd och frågar: ”Hur kan du tro att hjärtat är rent, då du känner att hjärtat är orent? Du börjar ljuga i ditt hjärta, om du tror tvärt emot vad du känner! Tro först då att hjärtat är renat med Jesu blod, när du känner att det är renat!” Vet du, vem som predikar så? Jo, så predikar egenrättfärdigheten för de botfärdiga. Men Guds Ande predikar så här: ”Genom tron blir ditt hjärta renat med Jesu blod! Och då är du salig och får se Gud.”

Sjunde saligheten. Saliga är de som stiftar frid, ty de skall kallas Guds söner³⁰. Detta ställe förklarar nådetjuvarna så, att dygdiga hedningar blir fridsstiftare, men de kristna blir ofridsstiftare som inte ger hedningarna samvetsfrid. Men om de kristna är stiftare av ofrid, så är förstås hedningarna fridsstiftare som strider och slåss. Jag tror att de kristna, för vilkas skull ofriden kom i världen genast under **Kristi och** apostlarnas tid, ändå är fridsamma, ty genom dem har friden kommit till många ställen, där man förut levde i ofrid, och för den fridens skull kallas de för Guds söner³¹.

Åttonde saligheten.³² är för alla känd, ty de är hatade för rättfärdighetens skull och smädade för Jesu namns skull. Men gläds och fröjdas, ni Jesu lärjungar, då ni blir hatade och förföljda för rättfärdighetens skull, när världen talar allt ont mot er ljugande för Jesu namns skull. **Gläds och fröjdas,** ty er lön är stor i himlen. Ty så förföljde de profeterna som var före er. Men snart får ni gå in i den frid där ingen hatar er för rättfärdighetens skull! Amen³³.

Originalmanuskript / Aunos samling / Helsingfors Universitetsbibliotek

KP 519 / P 1394 / SW 517 / B 355

¹ B = SW: ett sådant barn

² B = SW: hörde

³ B = SW: undervisning

⁴ B = SW: folkets flertal

⁵ kursiv = översättarens tillägg. Se Upp.7: 4 (144 000)

⁶ B = SW: fördärvet

⁷ B = SW: heligaste

⁸ B = SW: välde

⁹ B = SW: djävulen

¹⁰ B = SW: barn

¹¹ B = SW: ängel

¹² B = SW: förståndet

¹³ B = SW: sviktande

¹⁴ KP = B = SW: denna världens

¹⁵ B = SW: otuktig

¹⁶ B = SW: otuktig

¹⁷ B = SW: fara till

¹⁸ B = SW: allt eget gott

¹⁹ finsk bibel: dygdiga

²⁰ B = SW: saktmod

²¹ B = SW: saktmod

²² B = SW: saktmod och stillsamhet

²³ B = SW: saktmodiga

²⁴ B = SW: råkar i lägervall

²⁵ B = SW: hjälper

²⁶ B = SW: fara

²⁷ B = SW: skökans

²⁸ B = SW: skändlighet

²⁹ B = SW: skändlighet

³⁰ B = SW: barn

³¹ B = SW: barn

³² I manuskriptet förekommer följande varianter på rubrikerna: 1) endast siffror 1, 2., 2) ord: "det tredje, fjärde, femte, sjätte, sjunde huvudstycket på saligheten" samt den "åttonde saligheten." Översättaren har enhetligt skrivit det åttonde alternativet: "1:a - 8:e saligheten".

³³ Ordet "amen" finns inte i manuskriptet

Lärjungarna frågade Jesus en gång: "Är de få som blir saliga?" Jesus svarade och sade till dem: "Vinnlägg er om att gå in genom den trånga porten, ty jag säger er, många vinnlägger sig därom men förmår inte det." Luk.13: 23-24.

På detta ställe visar vår dyrbare Frälsare, att de som vill bli saliga måste gå in genom den trånga porten. Men vi hör också, att inte många¹ ens av dem, som försöker, kommer in, fast det i denna tid inte finns många som försöker. Somliga är så blinda, att de inte ser var den trånga porten² är. Bland dessa blinda är alla de som super, svär, stjälar och gör hor. I samma blindhet är även Nikodemus trosbröder som lever dygdigt men inte tror, att en gammal människa måste födas på nytt. Alla som hatar, smäddar och föraktar de kristna och ser på deras fel, är även så blinda, att de inte ser var den trånga³ porten är. Deras ögon har den onde förvänt, så att de ser helvetet i himlen och himlen i helvetet. Sålunda säger vi i sanning, att i denna tid inte finns många som vinnlägger sig om att gå in genom den trånga porten⁴.

Men vilka är de som vinnlägger sig därom men inte förmår⁵? Jag tror att det finns ⁶ sådana som menar sig göra bättring, men inte i den utsträckning, att de skulle bekänna sina synder eller försona sina missgärningar. Sådana överlämnar sig inte under de kristnas ledning. De har så mycket att göra med världen, att de inte har tid att komma till den plats där Guds ord predikas och förklaras. Sålunda förspills denna dyrbara nådatid i världsliga bestyr tills döden kommer

över dem. Då står de bakom den trånga porten, men har ingen kraft att klappa på den så hårt att den skulle upplåtas. De orkar inte klappa så kraftigt att dörrväktaren skulle höra. Om någon bekant till översteprästen tilltalade dörrväktaren för att han skulle släppa in Petrus som står bakom porten, för att han skulle få se vad världsherrarna gör med Jesus, så förnekar denna vacklande och i sin tro vankelmodige honom. Han ljuger för världsrans och människofruktans skull, fast han redan känner Jesus i yttre mening. Men han skäms. På grund av världens ära och världskärleken vågar han inte bekänna, att han är en av denna villoandes lärjungar.

Nog måste du ännu gå ut och gråta bittert. Du måste ännu falla i förtvivlan, då du ser att Jesus dör för dina synders skull och för din otros skull. Du måste ännu gråta och jämra dig, innan du kan komma in genom den trånga porten. Du måste ännu falla i förtvivlan och förlora all tro och allt hopp, innan du får se att Jesus ännu lever.⁷ All tro och allt hopp måste försvinna innan du skall känna glädje över Jesu uppståndelse. Detta är den väg som alla Jesu sörjande lärjungar har vandrat och erfarit innan de har kommit in genom den trånga porten. Och samma väg måste var och en vandra om han vill bli salig. Vinnlägg er därför om att komma in genom den trånga porten, ty jag säger er: Många vinnlägger sig därom men kan inte det så länge de fastnar med egenrättfärdighetens trasor i dörrspringan.

I denna tid vinnlägger sig inte många om att komma in genom den trånga porten. Och bland dem som vinnlägger sig

därom finns många som måste vända om och säga: ”Det behagar mig inte.” Och de är många i denna tid som inte stannar kvar i himmelriket av den anledningen, att de kikar ut genom dörrspringan och betraktar hur världen ser ut. Och när de kikar där, börjar de se på världens skönhet och älska den. Fienden visar dem all världens gods och ära⁸, av vars skönhet de blir yra⁹ och börjar tjäna den onde. Se inte genom dörrspringan på världen, ni botfärdiga och troende. Snart förmår fienden er att älska världen. Denna hondjävul visar sin skönhet och grannlåt, och blottar sina bröst och väcker begärelsen¹⁰, så att många botfärdiga blir yra av henne och börjar *göra hor*¹¹ med världen och med Babels sköka.

Vänd inte ryggen till himmelriket, utan vänd ryggen till världen och vänd ansiktet mot Sions berg, där den korsfäste och törnekrönte Konungen står i röda kläder, han som bär ärekronan. Och alla heliga änglar med honom väntar på vandringsmän som kommer genom den brolösa strömmen till evighetens sköna strand, där brudtärnorna plockar evighetens blommor och gör sköna kronor åt de väntande och ankommande trons bröder och systrar som bär Jesu kors i världen. De får lida hån och smälek för Jesu namns skull.

Gläds och fröjda er, ni brudtärnor, vilkas lampor tänds när *ropet skallar*¹². Snart får ni se den store Korsbäraren som kommer från Edom i röd klädnad och bär ärekronan. Snart kommer den törnekrönte Konungen för att hämta sin fattiga och av världen föraktade brud. Snart kommer gästerna från himlen för

att skåda brudens skönhet och glans. Snart får brudtärnorna hoppa och dansa på guldgolvet och fira Lammets bröllop i evighet. *Men hundar och trollkarlar står utanför. Amen*

Handskriven avskrift / FKHS Aunos samling / Nationalarkivet Helsingfors
III P / P 737 / B 359

¹ B: alla

² B: dörren

³ B: smala

⁴ B tillägger: dörren eller

⁵ B: lyckas

⁶ B tillägger: även

⁷ B förflyttar hit meningen: han som dog för dina synders och din otros skull

⁸ B: härlighet

⁹ B: förgjorda

¹⁰ B: begäret

¹¹ B: bedriva otukt

¹² B: Brudgummen kommer

Dra inte i ok med de otrogna, ty vad har rättfärdigheten med orättfärdigheten att göra? Eller vilken delaktighet har ljuset med mörkret? 2 Kor. 6: 14

Dra inte i ok med de otrogna. Så skriver helige Paulus till korintierna, som hade börjat vara tillsammans med de otrogna. Som otrogna kallas här inte blott de uppenbara hedningar som inte trodde Paulus lära vara sann, utan även sådana som trodde att läran var sann, men förmådde dock inte tro på Jesus och sålunda inte hade den saliggörande tron. Bägge finns även här. De som inte tror att läran är sann söker en annan väg till himlen. Jag vet inte om de har funnit en bättre och lättare väg, som inte är så svår och besvärlig som denna korssets väg. Alla måste dock på sin dödsbädd erkänna, att läran är rätt och att ingen annan väg finns som för till livet, än den smala vägen och den trånga porten genom vilken alla som vill bli saliga måste tränga sig.

De otrogna som tror att läran är rätt, men dock inte kan efterfölja de kristna, börjar först umgås med hedningarna. Då de inte har tro, är de kraftlösa i kampen mot djävulen, världen och det egna köttet. De otrogna har inte sådana stridsvapen varmed de kunde stå emot fienden. De har inte trons sköld, varmed de kunde stå emot alla den ondes glödande pilar. De har inte andens svärd varmed de kunde slå i huvudet på fienderna och såra dem. De har inte salighetens stål-hjälm, som skyddar huvudet mot fiendens pilar och svärd. Därför utmattas sådana otrogna och blir övervunna av

sina begärelser. De börjar efterfölja världens form i kläder och seder. Till slut faller de i uppenbar ogudaktighet. De börjar med grannlåt och slutar med hordom. De firar bröllop, barnsöl och gravöl. De börjar göra affärer och samla ägodelar. Sådana otrogna får snart även de kristna i sitt sällskap, om de kristna inte har rätt strid och kamp. Därför lär Paulus de kristna i Korint, att de skall skilja sig från de otrogna, både från dem som inte tror att hans lära är rätt och dem som tror att läran är rätt men förmår dock inte själva tro så mycket att de skulle bli saliga. ”Dra inte i ok med de otrogna”, säger han, ”ty vad har rättfärdigheten med orättfärdigheten att göra, eller vilken delaktighet har ljuset med mörkret, eller hur förlikar sig Kristus och Belial, och vilken delaktighet har den troende med den otrogna?”

Vi känner inte till om korintierna uppenbart hade börjat följa efter världens hop i avgudadyrkan, såsom i dans, musik, kortspel, dryckenskap, hordom eller världsliga affärer. Men vi hör av Paulus ord, att en rätt kristen inte tål mycket, förrän samvetet blir sårat och tron blir förlorad, i synnerhet på de ställen, där hedningarna är listiga att locka de kristna i sitt sällskap. Den som har ett på rätt sätt uppväckt samvete måste vaka så att hedningarna inte får tillfälle att förstöra hans kristendom, liksom hedningarna förstörde Petrus kristendom. Visserligen har många sagt under dessa tider, att de kristna har fördärvat kristendomen hos den och den. Men jag tänker, att de otrogna fördärvar den ovaksamme kristnes kristendom värre än de kristna. Den som säger att de kristna fördärvar hans

kristendom och åter upp hans tro, han är en sådan kristen hos vilken självskheten reser sig, då de kristna förmanar honom för synd. Egenrättfärdigheten har i detta och andra ställen fördärvat många kristendom.

När nämligen egenrättfärdigheten stiger åt skallen, blir dessa egenrättfärdighetens kristna så heliga, att de inte tål ett halvt ord, förrän de bortkastar sin tro och säger: "Jag har aldrig ens blivit väckt." Somliga stiger på tempeltinnen då de kristna vill leda dem till ödmjukhet och självkänedom. Och då fienden har lyckats föra dem på tempeltinnen, föraktar de myrorna som kryper i ödmjukhetens dal. Sedan kastar de de kristna i kitteln och står själva på locket. De ser så många fel hos de kristna, att det enligt deras mening inte alls finns några rätta kristna.

Jag anser att de kristna inte har fördärvat många rätta kristnas tro, men egenrättfärdigheten har rövat många kristendom, och världskärleken har gjort likadant. Då de kristna inte har vakat, har grannlåten först blivit lovlig hos det unga folket. Sedan har hordomen blivit så mäktig, att de har börjat utöva hordom i handling. Världskärleken har trängt sig i hjärtat på medelålders folk och girigheten hos de gamla. Är det då underligt, att de förlorar tron, då de ger sig i världsmänniskornas sällskap och ställer sig efter denna värld samt drar i ok med de otrogna, det vill säga, går i de sorglösas sällskap!

Dra inte i ok med de otrogna, skriver Paulus till de kristna. Och jag tänker, att denna Paulus varning är alldeles nödvändig för alla som vill bli saliga. Ty

världsbarnen är listiga att locka de kristna med sig till någon syndig handling. När de inte annars sina mål, så ber de, att de kristna skulle hjälpa dem i någon syndig gärning, liksom en man bad Frälsaren, att han skulle hjälpa honom i samband med en tvist som han hade med sin trätobroder, och avkunna en dom dem emellan. Men Kristus ville inte hjälpa denna man ur den nöden, ty han visste väl, att de sorglösa inte kan nöja sig med hans dom. Så duger inte heller en kristen till de sorglösas domare i deras tvistefrågor, utan låt denna världens furste med sina tjänare döma dem. Jesus sade till mannen: "Människa! Vem har satt mig till domare över er." Om de kristna inte duger till domare mellan de sorglösa, hur duger de då till syndakamrater för dem?

Låt oss därför inte dra i ok med de otrogna, det är, låt oss inte gå i deras sällskap för att synda, utan låt oss hålla oss borta från dem. Låt oss alltid vandra emot världens hop, så blir vi korsbärare. Världshopen lägger inte kors på dem som vandrar efter världshopen och gråter, utan på den lägger de korset, som kommer emot världshopen. Den som drar i ok med de otrogna blir inte korsbärare, det är, den som i minsta omfattning samtycker till den sorglöses avsikter blir inte hatad, utan blir snart världens vän och Guds ovän.

Jag är övertygad därom, att alla troende skiljer sig från de otrogna, liksom även de otrogna verkar skilja sig från de troende, hos vilka Guds Ande rör sig. Låt oss skilja oss från de sorglösas sällskap, i vilka den onde anden rör sig. Må det stora svalget alltid råda mellan

oss och dem, för att ingen skulle gå i de andras sällskap. Endast då någon otrogna blir troende, då först börjar han vara tillsammans med de kristna. Och då har det stora svalget emellan dem tagits bort. Men må den store Korsbäraren, vars ok är ljuvligt och börda lätt, ge alla troende kraft och styrka, för att de måtte orka dra i ok med Kristus, när världshopen lägger korset på dem, och att de måtte bli delaktiga av korsbärarnas lön när de kommer fram till Sions berg där alla korsbärare får glädja sig och vila. Snart, snart får korsbärarnas trötta ben vila, de som här har dragit i ok med Kristus. Snart får de skåda Människosonen förklarad i himmelriket och för evigt glädja sig med honom. Hör du store Korsbärare alla små korsbärare suckar, och hjälp dem då de börjar digna under korset. Lyft de kraftlösa händerna, förstärk de utmattade, stöd dem, då de börjar halta. Fader vår o.s.v.

Evangelium 1. Tim. 1: 15

Andra böndagens aftonsångs text finns upptecknad i 1 Tim. 1:15 och orden lyder så: ”Det är sanningens ord och för all del värt att tas emot, att Kristus Jesus har kommit i världen för att frälsa syndare, av vilka jag är den störste.” Med ledning av denna text skall vi genom Guds nåd betrakta, hur Kristus Jesus har kommit för att frälsa syndare. 1. Från syndens straff. 2. Från syndens makt.

Första betraktelsen visar, hur Kristus Jesus, Guds Son, kom i världen för att frälsa syndare från syndens straff. Då människan blev så olycklig, att hon genom ormens list föll i synd och gjorde

ett stort brott mot Guds bud, blev människan utdriven från paradiset. Detta olydiga barn drevs ut ur Förälderns hus och hon blev vredens barn, det är, Förälderns vrede föll över henne. Då en jordisk förälder inte kan beskydda sådana barn som gör hor och stjälar och visar annan olydnad alldeles inför ögonen på föräldern, hur kan då den himmelske Föräldern hysa i sitt hus sådana som lever så? Han måste driva bort sådana barn som gör hor och stjälar. Han kan inte beskydda sådana horor och tjuvar, eller i sitt hus hysa dem, som gör Föräldern ärelös. Ty barnens hordom och tjuvnad tar hårt på föräldrarnas ära, i synnerhet då ovännen anklagar dem natt och dag och säger: ”Det är ju vackra barn du har, horor och tjuvar!” Hur kan föräldern tåla sådana fräcka anklagelser som fienden för fram till honom? Sådana anklagelser gör ont i föräldrarna. I synnerhet om fiendens oförsämda skällande vore ogrundat, men då barnen är skyldiga så kan föräldern inte ständigt höra sådana anklagelser utan han måste driva bort barnen från sitt hus för att slippa höra fiendens ständiga beskyllningar: ”Du är horrors och tjuvars fader, ditt hus är ett riktigt näste för horor och tjuvar, och sådana beskyddar du i ditt hus.”

Är det trevligt för föräldern att höra sådana anklagelser av fienden? Känn nu efter, föräldrar, om ni har ett föräldrahjärta, och bedöm av era egna hjärtan, om ni i ert hus kunde hysa sådana barn, som gör hor och stjälar alldeles inför ögonen på sina föräldrar. Föräldern måste för sin egen heders skull driva bort sina barn från sitt hus för att fienden inte skulle börja beskylla honom för att vara

horors och tjuvars fader och beskyddare. Detta är ett av skälen, varför Gud drev bort människan från paradiset. Vilken glädje kan den förälder ha, som måste driva bort sina egna barn från sitt hus och göra dem arvlösa?

Som det nu är sagt, ligger alltså alla människor av naturen under lagens förbannelse som vredens barn så länge de inte börjar klappa på nådens dörr genom ånger och bättring. De sorglösa och oväckta känner dock inte denna Guds vrede eller denna lagens förbannelse som ligger på dem. De tänker: "Nog är Gud nådig, inte är han så sträng att han driver bort sina egna barn från sitt hus." Så tänker alla horor och tjuvar och säger: "Ingalunda driver Gud ut oss på landsvägen för att vi skulle dö där, hur mycket vi än skulle göra hor och stjäla." De säger ytterligare: "Det är ingen rätt förälder som driver bort sina barn för hordom och stöld." Men må sådana människors försvarare först säga, vilken rätt sådana barn har att vara i föräldrarnas hus, eftersom de med sina syndiga gärningar och sitt syndiga beteende gör föräldern ärelös och slutligen bringar föräldrarna med sorg i graven.

Ingen av profeterna har kunnat bestraffa David för stränghet och obarmhärtighet mot sin son Absalom, då David drev bort honom från sitt hus och vägrade honom att komma inför sina ögon innan en sann ånger hade ägt rum. De sorglösa anklagade nog David för stränghet och obarmhärtighet mot Absalom, då han inte förlät Absalom de brott han hade gjort, fast Absalom inte hade haft någon ånger över sina synder, utan ärelystnad och gamle Adam i sitt hjärta.

Den sorglöse hövdingen Joab förmådde några listiga gummor att tilltala David och be, att han skulle förlåta mördaren Absalom sina synder. Men hur emottog sonen sin faders nåd, då David lät sig böjas därtill, att sonen fick lov att komma inför sin faders ögon? Jo, densamme sonen började sedan förtala sin fader och lyckades vinna människors hjärtan på sin sida. Därför beslutade han att göra uppror mot sin fader och utropa sig till konung. Allt detta fick fadern som lön för all den godhet han visat emot sin son.

Sådana är även horor och tjuvar, som inte grips av sann ånger. De beskyller sina föräldrar för stränghet och obarmhärtighet, då de inte låter dem göra hor och stjäla i föräldrarnas hus och inför deras ögon. I början var människan Guds barn i oskyldighetens tillstånd, medan hon var den yngsta av alla Guds barn och var ännu så liten och hjälplös, att den himmelske Föräldern kunde älska henne och lät henne vara i paradiset. Men när ormen lyckades genom sin list bedra henne och locka henne till olydnad, då blev hon hora och tjuv, och detta tog så mycket på Föräldrarnas ära, att han var tvungen att driva bort henne från sitt hus, i synnerhet då fienden nu kunde beskylla honom: "Du beskyddar horor och tjuvar, och ditt hus är ett riktigt näste för horor och tjuvar." På detta sätt blev nu Guds förra barn vredens barn, och fienden tog hand om henne och började alltså beskydda horor och tjuvar samt lärde dem att göra narr av Föräldrarnas tårar.

Denna beskrivning har tagits direkt ur föräldrahjärtat. Alla föräldrar borde nu förstå, att sådan är föräldrarnas natur. På detta sätt har de olydiga barnen blivit

horor och tjuvar, och på detta sätt har de samma barnen blivit vredens barn. Detta är det syndastraff som har kommit över de barn som lever så. De är utdrivna ur Förälderns hus och uteslutna ur Föräldrahjärtat och blivit arvlösa. Detta är det största straffet som kan drabba barnet, att han inte längre är ett barn, utan ett främmande eller oäkta barn som Föräldern inte kan erkänna som sitt eget.

Från detta syndastraff kom nu Frälsaren för att frälsa syndare, nämligen från Faderns vrede, eller såsom Luthers lära lyder: "Kristus, Guds Son har lidit helvetets pina och kval för att han skulle stilla Faderns vrede och försona Fadern med oss och på så sätt ta bort lagens förbannelse som vilade på oss, vilket var det eviga straff som vi hade förtjänat."

Men denna Luthers tro blir motsagd av världens visa på många håll. Först säger världens visa så: "Fadern har inte varit vred. Kristus har inte genom sitt lidande stillat Faderns vrede, inte heller har Kristus kommit för att försona Fadern med oss, utan han har kommit för att försona oss med Fadern." Kanhända denna ordstrid låter precis såsom om det skulle vara lika om Luther säger: "Kristus har kommit för att försona Fadern med oss", och såsom världens visa säger: "Kristus har kommit för att försona oss med Fadern," så låter det först som om det vore endast en ytterst liten skillnad mellan dessa meningar. Men den människa som har ett väckt samvete, känner verkligen vad det står i Bibeln om Guds vrede, att Fadern utan Kristus är vred på syndarna. Men Guds vrede är dock inte liksom gamle Adam hos människan. Gud har inte i gamle Adam dri-

vit människan ut ur paradiset. Men vreden betyder i Bibeln Guds stränga rättfärdighet som kräver straff. Det är lagens förbannelse som vilar på syndarna intill dess att Guds stränga rättfärdighet blir uppfylld genom Kristi död. Men världens visa motsäger även denna Luthers lära. De säger: "Gud har inte lagt syndastraffet på sin Son, och syndarna har inte störtat Frälsaren i en sådan pina och ett sådant kval. Fadern har inte behövt bli försonad genom Kristi död, och Kristus har inte genom sin död förtjänat något åt oss." "Men", säger de, "han har endast lärt människorna, hur de skall bli försonade med Gud, nämligen genom en sann bättring." Ty även världens visa fordrar bättring av dem som lever alltför grovt. Denna bättring som även världens visa fordrar av mördare, horor, tjuvar, fyllhundar och andra grova syndare är inget annat än egen bättring.

Även här finns några dygdiga som genom egen bättring stillat sitt samvete och blivit försonade med den onde men inte med Gud. Endast de botfärdiga och troende har blivit frälsta från syndens straff genom Kristus som själv tog Faderns vrede och lagens förbannelse på sig och uppfyllde Guds stränga rättfärdighet i örtagården, där han var i förfärlig pina och samvetskval och led helvetets pina för syndarnas skull. Detta lidande utgör en fullkomlig återlösning. Guds vrede och lagens förbannelse störtade Guds Son i helvetet. Nu beror det endast därpå, om de botfärdiga förmår tro, att Jesus, Guds Son, har återlöst deras själar. Den som inte förmår tro, att hans själ är fullkomligt återlöst, måste själv ta Guds vrede och lagens förban-

nelse på sig och stiga ned i helvetet och betala syndaskulden.

Vad tänker ni botfärdiga, bedrövade och med otron kämpande? Har Guds Son förmått återlösa era själar från helvetets kval? Har han förmått betala er syndaskuld? Eller vill ni själva betala er skuld och försvara er på domedagen? De sorglösa säger nog: "Vem skall svara för oss? Själva måste vi svara. Ingen annan svarar för oss." Vill ni botfärdiga ta Jesus till er försvarare, eller vill ni själva svara för er? Jag vet, att egenrättfärdigheten ofta predikar för de botfärdiga: "Ni ska inte tro att Guds Son ställer upp som försvarare för botfärdiga djävlar. Men hellre får botfärdiga änglar tro än botfärdiga djävlar, ty djävlar kommer aldrig in i himmelriket hur botfärdiga de än skulle vara." Ja så, botfärdiga änglar! Var är ni nu, ni botfärdiga änglar? Egenrättfärdigheten predikar för de botfärdiga djävlar, att de djävlar aldrig kommer in i Guds rike, hur mycket de än skulle försöka. Och ni botfärdiga djävlar, visst tror ni, att egenrättfärdigheten har kommit från himlen för att förkunna sanningen för er, att ni har inget tillträde till Jesus förän ni blir änglar? Inte har Kristus Jesus kommit för att frälsa syndare utan änglar har han kommit för att frälsa. Är det så, då får alla botfärdiga djävlar fara till helvetet, om sådana tas emot där. Men jag tänker, att alla dygdiga djävlar driver alla botfärdiga djävlar ut ur helvetet genom att säga: "Gå bort härifrån, du skrymtare!" Sådana blir ju dragna ut ur huset som är i rörelser¹. Vart skall ni då fly, ni botfärdiga djävlar, då ni blir utdrivna från helvetet? Jag tänker, att ni

slutligen måste gå och klappa på himlens dörr, ty dörrvaktaren har sagt: "Kristus Jesus har kommit till världen för att frälsa syndare." Klappa blott och stå inte stumma bakom dörren! Klappa kraftigt, klappa så att hela huset dånar! Nog måste dörrvaktaren komma och släppa in de botfärdiga.

Andra betraktelsen. Kristus har kommit för att frälsa syndare från syndens makt. I detta ställe vill fienden slå ned vad Kristus har byggt upp. Ty om det för de botfärdiga är svårt att tro, att Kristus har frälst dem från syndens straff, så är det ännu svårare att tro, att Kristus har frälst syndarna från syndens makt, då även de troende känner så mycket synd hos sig. Om de troende blev syndfria liksom nådetjuvarna, så skulle det inte vara så svårt för dem att tro, att Kristus har frälst dem från syndens makt. Men då den onde rent av vill förgöra dem genom sina frestelser och frambär så mycket synd, så omskapar egenrättfärdighetsdämonen sig till en ljusets ängel och predikar där i förnuftet: "Är en sådan kristen, som är precis som dämonen själv?" "Är en sådan fri från syndens makt, som syndar så mycket varje dag med tankar, begärelser och lustar, och är så ful som dämonen själv? Är en sådan kristen?" "Ingalunda," säger egenrättfärdigheten, och alla fariséer, alla dygdiga, alla överstepräster och alla skenheliga tillstyrker det. Alla djävlar i helvetet betygar, att en sådan inte är kristen, som är så ond som romarbrevets sjunde kapitel beskriver.

Och då Luther skriver till de tvivlande och otrons fångar: "Synda ännu mer, men tro desto fastare. Vi måste

synda så länge vi finns till här. Lammet, som borttager världens synder, från honom skall inte synden skilja oss, även om vi bedrev hor och mördade tusen gånger tusen gånger om dagen.” Hör ni nu, ni dygdiga djävlar, vad detta är för en lära?

Och ni otrons fångar, tror ni att det är en rätt lära, då han befaller att synda ännu mer, och predikar så mäktigt om tron, att hela påvedömet häpnar och förskräcks? Påvens präster säger, att denna Luthers predikan om tron är en av djävulen besatt människas tal och en styggelse av falsk lära, då han säger, att synden inte kan skilja oss från Frälsaren, även om du hade gjort hor tusen gånger om dagen, så skall du ändå tro. Är denna Luthers lära en rätt lära? Det låter i de påviskas öron såsom själva djävulen hade uppstått för att förkunna en sådan styggelse av falsk lära. Men den som rätt förstår dessa Luthers ord, skall känna, att det är ett rätt evangelium. Ty den människa som rätt har uppvaknat känner nog, att hon har gjort hor och mördat, om inte tusen gånger men dock sju gånger om dagen, fast inte med kroppens lemmar, men dock med tankarna. Och likväl, fast du skulle ha begått hor och mördat tusen gånger tusen gånger om dagen, måste du tro att du är kristen, du är Guds barn.

Så predikar Luther evangelium för otrons fångar. Är detta rätt evangelium, som Luther predikar för er? Är det möjligt att tro, att detta Luthers evangelium är rätt evangelium, då de påviska säger, att detta är ett tal av en av djävulen besatt människa och en styggelse av falsk lära? Men nu säger jag till er, ni otrog-

na, att om ni orkar tro vad Luther på detta ställe predikar, så får ni erfara, om denna lära är av Gud. Nu beror det blott därpå, om ni tror att detta är av Gud, så får ni känna och erfara, att det är av Gud. Om ni inte tror, så skall ni förbli i era synder och Luthers evangelium förvandlas i ert tycke till den ondes evangelium, och ni måste säga som de påviska: ”En sådan lära är ett tal av en av djävulen besatt människa och en styggelse av falsk lära.”

Hur är det, ni botfärdiga själar, är Luthers evangelium rätt evangelium? Orkar ni tro, att den som gör hor och mördar tusen gånger om dagen, är kristen? Jag tror, att alla horor och tjuvar och mördare blir saliga, som tror detta evangelium. Men de som inte tror detta Luthers evangelium skall falla i helvetet, fast de inte skulle ha gjort hor eller mördat en enda gång. Kom nu ihåg, att de som tror, får komma till himlen. Där får de glädjas och fröjdas vid Lammets bröllop. Där får de sjunga den nya psalmen, amen, halleluja! Där skiner solen rätt över huvudet. Där dansar de botfärdiga och troende hororna på himlens guldgolv. Amen.

Handskriven avskrift / Laestadiana 8 / Uleåborgs landsarkiv
UP / PS 614 / P 667

Eftersom dagens predikan i 1956 års Evangeliepostilla inte finns tillgänglig som handskrift ersätts den med denna predikan.

---

¹ Finska: ovat liikutuksissa

Detta är Guds vilja, er helgelse. 1. Tess. 4: 3.

Med ledning av denna vår nu upplästa text skulle vi på denna stund betrakta de kristnas helgelse. Men vi måste först anmärka, att aposteln Paulus har skrivit dessa ord om helgelsen till sanna kristna, således inte till hedningar eller munkristna. Om någon ville påstå, att de oomvända också behöver helgelse, så skulle vi inte ha något emot det om de oomvända ville anamma helgelsen, det vill säga, om de bättrade sitt ogudaktiga leverne och började leva kristligt och anständigt. Men de vill ingalunda bättra sitt leverne, emedan de hör till de nio och nittio som inte behöver någon bättring. Somliga säger väl att människan behöver göra bättring, men de vill inte göra någon allvarlig bättring. De vill inte överge sina gamla syndavanor, emedan de anser dem som lovliga, såsom fylleri, dryckenskap, otukt, svordomar, högfärd, med mera. Sådant folk tål inte att det talas om helgelse, ty de ser sig vara nog helgade genom dopet och sakramenten. Och om de någon gång besöker Herrens hus, så sker det mera för ros skull än för något behov att söka upplysning och tröst. Varför skulle också en sådan människa göra bättring som har levt gudfruktigt allt ifrån sin ungdom? Ingalunda behöver en dygdig människa göra någon bättring. Det är endast mördare, tjuvar och skälmar som behöver bättra sitt leverne. Och då sådana inte funnits här på länge, så tycks det vara alldeles onödigt att tala om bättring för dem, som inte behöver någon bätt-

ring. Här finns ju platt ingen, som har levt ogudaktigt. Om någon skulle ha felat, så är det väl för länge sedan förlåtet. Är det inte sant, att de flesta har levt så ärligt, dygdigt och gudfruktigt, att de inte behöver någon bättring? Alla är döpta, alla är ärliga och hederliga medlemmar av Guds församling. Alla undervisas i kristendomen. Alla har de en Gud och en tro. Detta kan ju vara tillräckligt för saligheten.

Alltså behöver ingen göra någon bättre bättring än den som redan är gjord. Ingen behöver grubbla liksom Luther grubblade. Ingen behöver tvivla på sin salighet, såsom Luther tvivlade. Ingen behöver säga till andra: ”känn Herren”, ty alla är nu lärda av Gud. Alla är förmodligen beredda på en salig hädanfärd. Dock får vi se, hur beredda vi är att fara ifrån världen. Många blir intagna av fruktan för döden när döden står för dörren. Många som här i livet levt som turkar och hedningar känner sig i dödsstunden vara beredda att stiga in i fördömsen. Den som mest har föraktat kristendomen blir gudfruktig på dödsbädden, men samvetet anklagar och fördömer honom. Han känner sig inte ha någon frid i sin själ. Han måste förkunna domen över sig själv. Och denna dom lär ingen kunna ändra.

Hur kommer det då till, att de flesta människor lever i säkerhet medan de har hälsan, och när döden kommer, har de ingen tröst, ingen tro på en nådig och barmhärtig Gud, ingen försäkran om det eviga livet. Tänk nu på den tiden, du arma syndaträl, när du skall fara hädan. Tänk på din salighet medan du ännu är i nådatiden, ty fast du inte behöver någon

bättring, medan du är frisk och sund, kan du dock behöva bättring när döden kommer, och då är det för sent.

Vi måste här tala till dem, som inte behöver någon bättring, då de få som behöver bättring anses för svärmare och skrymtare. Det finns ibland de nio och nittio, som inte behöver någon bättring, ett parti, som säger sig vara i tron och lever dock efter sina egna lustar, ett annat parti, som inte bryr sig vare sig om Gud eller djävulen, ett annat parti, som säger med munnen: ”Vi är visst stora syndare, och har ingenting att berömma oss av inför Gud.” Men när det blir fråga om vilka synder en sådan syndabekännare har på sitt samvete, så har han ingen synd, som han kan bekänna, ingen synd, som han behöver ångra, ingen orättvisa, som han behöver försona. Med ett ord: en sådan syndares samvete är rent som guld. Ty fastän han är en stor syndare, kan han ändå inte få en enda synd på sitt samvete, som skulle fördöma honom. Vad en väckt människa anser för en stor synd, det kan en sådan munsyndare inte anse för någon synd, till exempel måttligt supande, grannlåt, högfärd, att ljuga till husbehov, och så vidare. Det kan en sådan munsyndare inte anse för någon synd. Hur kan han då göra bättring, när han inte vill erkänna annat för synd än det han själv anser för synd, till exempel mord, stöld och mened. Inte anser han svordom för synd, inte anser han krögeri för synd. Inte anser han måttligt supande för synd. Inte anser han högfärd och grannlåt för synd. Inte anser han smått snatteri för synd. Inte anser han otukt för synd. Hur kan han då göra bättring, när

ingen synd kommer på hans samvete. En sådan får visst göra bättring i evigheten.

Ser vi nämligen på människornas och världens leverne nuförtiden, så kan vi inte annat än falla i häpnad och förundran däröver, att den lede själafjenden har kunnat få en så stor makt över människorna. Han kan göra med dem som han vill. Han kan uppegga dem att slåss och slakta varandra som kreatur. Han kan uppegga dem att hata och förfölja de kristna. Han kan få dem att supa, svärja och bedriva hor. Med ett ord: djävulen har nu fått en så stor makt över människosläktet, att han kan få dem att leva som kreatur. Var det nu därför som människan var skapad? Var hon skapad att supa, svärja och slåss? Var hon skapad att hora och stjäla? Var hon skapad att leva som ett kreatur?

När de stora och mäktiga på jorden utgjuter strömmar av människoblod, så kan man med skäl fråga: var människan skapad till brodermördare? Nej, hon var inte skapad till brodermördare, men djävulen gjorde henne till brodermördare. Den första människan som föddes på jorden blev brodermördare, och så har man nu hållit på med slaktande och mördande ända från Kains tid. Det var inte nog därmed, att människorna slåss om brödbitarna och landstyckena och åkerlapparna, utan även om äran eller för hederns skull utgjuts strömmar av människoblod. Och liksom Kain slog ihjäl sin broder Abel för att Abels offer var Gud behagligt, så har också den som var född efter köttet alltid hatat den som var född efter anden.

Sålunda har profeterna, apostlarna och alla sanna kristna blivit hatade och

förföljda för sin tro på Gud och Frälsaren. Där har djävulen visat sin förfärliga makt över otrons barn. Och ännu är han lika mäktig som förr. Ännu visar den eldröda draken sina vassa tänder åt var och en som vågar antasta honom. Han visar tänderna åt var och en som inte vill falla ned och tillbe honom.

Så uselt står det nu till med människosläktet, och blir det inte snart någon bättring och omvändelse i världen, så blir det en förskräcklig villervalla, en förskräcklig blodsutgjutelse, fattigdom och hungersnöd. Den tiden är kommen som finns utmålad i Johannes Uppenbarelse, där den store siaren såg, hur förskräckligt de sura druvorna trampades i Guds vredes vinpress, och blodet gick ända till betslen på hästarna. Så ser nu världen ut, när den betraktas i stort.

Ser man världen i smått, till exempel i en liten församling bestående av några tusen personer, så ser det inte mycket bättre ut där heller. Fattigdom och elände råder överallt. Fylleri och slagsmål är inte så sällsynta. Högfärden vill vara rådande ibland ungdomen. Girigheten och buksorgen bland de äldre. Man strävar och arbetar för att leva i världen, men föga eller intet görs för det kommande livet. Den naturliga människan har en stor omsorg om detta livets uppehälle. Men om det som skall komma efter döden har hon inget bekymmer. Det må gå hur det vill med själen, men kroppen skall leva. Och bäst det är, kommer döden och skär av livstråden.

Är det nu för detta jordiska livet som människan är skapad? Är hon skapad endast för att tråla här i världen, och leva här en kort tid ett uselt och oroligt

liv? Nej, för detta livet blott är hon inte skapad. Men när den onde har fått så stor makt över kropp och själ, så kan den naturliga människan inte annat än gräva i jorden både med tankar, ord och gärningar. Hon kan inte höja sina tankar till någonting högre. Hon kan inte böja sitt hjärta till Gud. Hon måste tänka och tala om oxar, kor, kalvar och svin. Ty där hennes skatt är, där är också hennes hjärta. När hör man den naturliga människan tala om annat än denna världen och de ting som är i världen? När hör man henne tala om helgelsen som Paulus fordrar i dagens text. Skulle den naturliga människan börja tala om helgelsen, så skulle hon även nödgas tala om bättringen, om syndaångern, om tron, om kärleken och andra andliga ting.

Nu ser ni, hur det står till med människan, som genom djävulens list har blivit det uslaste kreatur på jorden. Andra kreatur suckar över sitt betryck, när de lägger sig. De suckar över sin tyrann, människan, och längtar efter Guds barns härliga uppenbarelse. Men den naturliga människan suckar inte över sin usla belägenhet, vare sig när hon lägger sig eller står upp. Och om någon suckar över sin uselhet och över sitt elände, så låter detta suckande så förargligt i världshopens öron, att de börjar tacka Gud, att de inte är så föraktade som denne publikan.

Hur länge vill ni nu leva i sorglöshet och obotfärdighet? Hur länge vill ni förakta Guds godhets och långmodighets rikedom, som kallar er till bättring? Finns här någon kristen själ, som suckar över sin tröghet och över sin ljumhet, över sin brist på andligt liv? Finns här

någon, som kämpar och strävar för någonting högre och varaktigare än detta jordiska livet? Finns här någon som suckar och längtar efter Guds barns härliga uppenbarelse, han må veta, att det inte är någon lätt sak att bli salig.

Frälsaren har själv sagt: ”Genom mycken bedrövelse måste människan ingå i livet.” Inte blott det inre korset måste hon bära i sitt bröst, som består i allehanda anfäktelser och frestelser, otro, förtvivlan, ångest, bedrövelse, ängslan, även så i en beständig kamp och strid med djävulen. Men även det yttre och synliga korset måste hon bära, som består i hat och försmädelse av världshopen, som står efter korsbäraren argt. Världshopen, den otrogna hopen, hyser andligt hat i sitt hjärta till all levande kristendom.

Världshopen nöjer sig inte med att baktala, gäcka och försmäda dem som bär korset, utan världshopen vill komma åt skinnet. Liksom djävulen sade åt Herren: ”Skinn för skinn.” Så går världens hat ut på att dräpa kroppen, när de inte kan skada själen. Allt detta måste en kristen bereda sig på att ta emot av världen. Ty de kristna har i alla tider varit föraktade och hatade av världen, och ju längre det lider mot världens afton, desto argare blir världshopen att förfölja de få sanna kristna som finns. Fast de kristnas blod ropar hämnd från himlen över brodermördaren ända från den oskyldige Abels blod intill Sakarias Barakias son, skall dock de få själar som nu försmäktar i fängelse och landsflykt för sin tro och för sin religion, de skall med Guds hjälp skåda bättre tider. Så hoppas vi nu, sedan djävulen fått rasa

ut, sedan han fått släcka sin blodtörst i krig och pest och hungersnöd, skall han bli bunden med mörkrets kedjor och kastas ned ifrån himlen på jorden, ifrån det andliga till det världsliga regementet. Såsom också tidens tecken redan nu visar, att han nu kastat sig över det världsliga regementet. Och när han sålunda blivit kastad på jorden, har han stor vrede och vet att han inte har lång tid kvar. Alla själar i nådens himmel blir därigenom befriade ifrån förföljelse. Det har vi sett med egna ögon, att när den onde anden går ut ifrån människan så går han in i svinhjorden. När han kastas ut ifrån himlen, eller ifrån det andliga regementet, så kastar han sig över det världsliga regementet, och där graserar han alldeles förfärligt.

När den oroliga tidsandan hade satt ihop konungar och kejsare på jorden, fick Luther och de kristna vara i frid. De mäktiga på jorden har inte tid att tänka på den lilla hopen som tillber den Korsfäste när de krigar inbördes. Finns det här någon som väntar på Israels tröst? Finns det här någon som har en bedrövad och förkrossad ande? Han vände sig nu till Herren med en hjärtlig suckan och bön, att han snart måtte förlösa sina trogna ifrån detta jordiska elände och föra dem till den eviga glädjen, där den store Korsbäraren och törnekrönte Konungen skall avtorka deras tårar och ge dem livets krona. Amen *

Originalmanuskript / FKHS Kollers samling / Nationalarkivet Helsingfors / PS 637 / P 1472

Eftersom dagens predikan i 1956 års Evangeliepostilla inte finns tillgänglig som handskrift ersätts den med denna originalpredikan.

* ordet ”amen” finns inte i manuskriptet.

Lova Herren, min själ, och glöm inte det goda som han har gjort för dig, han som förlåter dig alla synder och helar alla dina missgärningar. Ps. 103: 2, 3

Dessa ord finns upptecknade i 103: e psalmen och är märkvärdiga, därför att denna konung David var den första konungen i världen som var rätt väckt och benådad. Han kunde av egen erfarenhet skriva, hur salig den människa är,¹ vars synder är överskylda, och vilken Herren inte tillräknar missgärning, fast nådetjuvarna menar, att Davids synder var överskylda av äran. Men Davids synder var inte fördolda under äran såsom nådetjuvarna tror, ty David var tvungen att bekänna sina missgärningar inför Gud och människor.

David försökte nog en tid dölja sina synder då samvetet sov, men han klagar själv i sin botpsalm: ”*Då jag ville dölja mina synder, krossades mina ben*”². Och när profeten Natan kom och förebrådde honom, då först stack denna förebråelse i hans samvete som en pil. Men denna bestraffning skulle inte ha verkat något, om David hade varit i samma förhårdelse som en del världsträlar nu är, vilka blir sura på dem som påminner dem om deras synder. Om Davids samvete hade varit lika tjockt som några förhårdade nu har, så skulle han utan tvivel ha sagt till denne profet som kom och bestraffade honom: ”Gå ut från detta hus, din falske profet, och ge mig samvetsro!” Men de gamla såren i Davids samvete var ännu öppna, och profeten Natan kom och rev upp de gamla såren. Därför fick David genast samvetsqual när Na-

tan bestraffade honom. Han kunde inte längre hemlighålla eller dölja sina missgärningar. Han blev tvungen att bekänna inför Gud och människor, att han hade gjort den fasansfulla synden. Han blev tvungen att ropa ut sina synder för världen, fast världens ära tidigare hade förmått honom att dölja dem. Men denna tids fariséer och nådetjuvar säger: ”Inte behöver människan ropa ut sina synder för världen. Man skall bekänna dem inför Gud eller bekänna dem i hemlig bikt, om ett behov därtill skulle uppstå.” Men vad är det för samvete, som inte vill bekänna sina synder? Det torde vara ett tjockt samvete som förmår dölja sina synder. Det har inte blivit något hål i den människas samvete som orkar dölja sina synder.

Vi ser att David kom i nöd då profeten Natan påminde honom om synden. Han blev tvungen att bekänna sina synder, fast världens ära hade förmått honom att dölja sina synder intill den dagen då profeten Natan kom och bestraffade honom för hordom. Men denna tids fariséer och munkristna säger: ”Ingen behöver ropa ut sina synder för världen. Den som ropar ut sina synder för världen, söker en falsk tröst. Han kan lugna ner sitt samvete genom det slags svekfulla inbillning, att de synder som han bekänt inte längre besvärar hans samvete.” Men David fick ju ingen samvetsro fast han bekände dem. Inte fick Judas heller någon samvetsfrid, fast han bekände dem. David fick samvetsqual omedelbart då han hade bekänt sina synder.

*Och alla väckta torde ha*³ samma erfarenhet som David i denna sak, att en

botfärdig själ inte får samvetsfrid genom syndabekännelsen, utan blott genom Guds nåd. När en botfärdig syndare som har *bekänt och ångrat*⁴ sina synder får känna i sitt hjärta, att hans synder har blivit förlåtna, då förmår en benådad syndare säga som David: "Lova Herren, min själ, och glöm inte det goda som han har gjort för dig, han som förlåter dig alla dina synder och helar alla dina missgärningar⁵." Men nådetjuvarna⁶ vill även tillägna sig mycket av Davids nåd. De säger: "Eftersom David, som var både horkarl⁷ och mördare, fick förlåtelse, så skall nog Gud förbarma sig även över mig som inte är så stor syndare." Men⁸ har du så stor ånger som David? Nådetjuv, har du rätt ångrat dina synder eftersom du kan dölja och hemlighålla dem?

David säger även så: "Salig är den människa vars synder är överskylda." *Hur uppfattar du dessa ord? Om hederdjävulen får uttyda de orden för nådetjuven, så uttyder han dem så här: "Du behöver inte ropa ut dina synder för världen, ty David säger: "Salig är den människa vars synder är överskylda." Utan vidare hör du nu, nådetjuv, att så länge du kan dölja dina synder är du salig, men om synderna kommer i dagen blir du olycklig. Du får samvetskval om du ropar ut dina synder för världen. Så hände det även för David. Så länge han orkade dölja sina synder var hans samvete i ro, men den falske profeten, Natan, kom och fördärvade hans kristendom. Han kom och bestraffade David för hordom och mord, och av denna förebråelse fick David ett styng i sitt hjärta. Men var inte så tokig som David,

min vän, att du börjar ropa ut dina synder för världen, utan förneka och dölj! Bekänn ingalunda att du har gjort den och den synden. På det viset får du samvetsfrid på bästa sättet. Du ser ju, att domaren inte kan döma dem som förnekar sina brott. Därför säger även David: "Salig är den människa vars synder är överskylda."

Men vad betyder detta Davids ord, när han säger: "När jag ville dölja mina synder, förkrossades mina ben." "Jo," säger den onde, "det betyder att hedern hade stigit åt huvudet på David och därför fick han huvudvärk." Han försökte nog dölja sina synder, men detta steg så kraftigt åt huvudet att han blev tvungen att bekänna. Men där gick han tokigt till väga, då han började ropa ut sina synder för världen. Om han hade gjort som Ahab som också var en rätt mäktig konung och hans hustru ännu mäktigare, som först dräpte en man, och då profeten Elia kom och bestraffade honom, sade han: "Betraktar du mig som fiende då du inte ger mig samvetsfrid." Och Judas som var en hederlig kristen gick genast ut efter den doppade betan. Gå även du och gör likadant, när dessa falska profeter kommer och bestraffar dig för hordom och tjuvnad. Och om du inte kan dölja dina synder annars, så gå ut. Gå till översteprästerna och klaga, att falska profeter inte längre ger samvetsfrid åt folket. Men om samvetet skulle bli oroligt, så gå genast till den store krögaren som bor vid den nedersta virveln⁹ av den brinnande forsen, och be honom att smörja din strupe med flytande djävlaträck. Det är det bästa läkemedlet för dem som har ont samvete. Så

snart djävlaträcket vidrör hjärtat, helas alla samvetssår.

Vi tror, att de få själar som genom Guds nåd har fått frid i samvetet, skall förstå vad dessa Davids ord betyder: ”Salig är den vars synder är överskylda,” det är: vilken Herren inte tillräknar missgärning! Må de botfärdiga själar vilkas samveten inte längre kan låta dem dölja sina synder, inte heller kvacka sina hjärtan med djävlaträck, be den store Korsbäraren om hjälp när de bär Jesu kors från fördärvets stad till Golgata kulle¹⁰! Och då de suckar under denna tunga börda så tungt¹¹ att suckarna hörs från djupet till himlen, måtte då den nådefulle Herren Jesus höra deras suckar och ¹² fälla några nådedroppar i deras sår, så att de skulle förmå lova honom med ett fröjdefullt hjärta som David: ”Lova Herren, min själ, och glöm inte det goda som han har gjort för dig, han som förlåter dig alla dina synder och helar alla dina missgärningar.” Amen. Fader vår o.s.v.

Lova Herren, all hans krigshär och alla hans tjänare som gör hans vilja! Lova Herren, allt hans verk i alla hans väldes ställen! Lova Herren, min själ! Ps. 103: 21, 22

Med ledning av vår heliga text skall vi denna heliga stund betänka först, hur Herrens krigshär lovar Herren. För det andra, hur allt hans verk prisar Herren.

När David i vår text skiljer mellan Herrens krigshär och Herrens verk, så förstår vi att han med krigshär menar dem som strider för Gud och sanningen. Med Herrens verk avses de skapade varelser som inte står i någon andlig strid

men likväl lovar och prisar sin Skapare, var och en med sin tunga, såsom mesar, svalor, näktergalar¹³ och andra dylika småfåglar som kvittrar i sina bon och lovar sin Skapare så snart solen går upp på nådens himmel. Låt oss nu betrakta, för det första: hur Herrens krigshär lovar Herren.

Med Herrens härskaror avses de rätta Israels barn som kämpar mot djävulens stridshär. När de först beger sig ut från träldomens hus¹⁴ under Moses ledning och bär deg av osyrat bröd med sig, kommer de först till Röda havets strand. Men fienderna vill inte släppa *Israels barn*¹⁵ att tjäna¹⁶ Herren, utan de kräver att de skall bli trälar och återvända till träldomens hus. Då kommer stor fruktan över Israels barn, när fienderna tränger på från ena sidan och Röda havet ligger på den andra sidan. De skulle inte längre vilja återvända till träldomens hus, där de så strängt krävdes att tjäna fienderna. Men de kan inte fly längre bort, då Röda havet ligger framför dem och då de inte kan förlita sig på Gud så mycket att han hjälper dem över havet utan båt. Då kommer dödsfruktan och otålighet över *Israels barn*¹⁷. De börjar knorra mot Moses och säger: ”Finns¹⁸ det inte gravar i Egypten. Varför har du fört oss hit ut för att dö?”

Knorra inte mot Moses, ni Israels barn, som har begett er från träldomens¹⁹ hus till Kanaans utlovade fädernesland, utan stig dristigt på Röda havets botten, då Moses lyfter sin stav. Ni skall ingalunda drunkna i Röda havet, utan kommer över havet däri-genom. Men fienderna skall drunkna i Röda havets böljor, då fienden har gjort

dem så blinda, att även de stiger i Röda havet. Fienderna tror att även de skall komma över Röda havet då Israels barn gör det. Men där skall de drunkna, ty de har inte gått åstad med den avsikten, att de skulle nå Kanaans utlovade land, utan de har begett sig iväg med den avsikten att de skulle få Israels barn att återvända till trälldomens hus. Men rätta Israels barn återvänder inte längre, fast de ofta blir sura på Moses som leder dem. Ty de tror sig komma fram till Kanaans land utan möda. Om fienderna jagar dem, så lägger de skulden på Moses, precis som om Moses hade uppmanat fienderna att jaga dem. Om det inte finns vatten på varje ställe, så skall Moses ha ansvar för det. Om man inte alltid har en god måltid att äta, så måste Moses laga den. Om vandringen går sakta, så läggs skulden på Moses. Det är Moses som har förvillat dem att lämna trälldomens hus. Men har Moses gjort det av sin egen vilja? Var det inte Gud som satte Moses att leda Israels barn till fäderneslandet? Varför knorrar de då mot Moses som om han hade gjort det av sin egen vilja? Ni Israels barn som har begett er iväg från trälldomens hus till fäderneslandet, tänk inte, att ni utan möda skall nå fäderneslandet, ty först möter er Röda havet och det är nog djupt. Men frukta inte, ty när *Guds östtanvind blåser*²⁰ över det, så blir Röda havet så grunt, att ni kommer torrskodda över havet. Och då den onde gör era förföljare så blinda, att även de dristar sig att träda i Röda havet, så drunknar de där. Då får ni för första gången sjunga lovpsalm till Gud och Lammet som gav er seger över *era fiender*²¹.

Denna lovpsalm sjunger Israels barn på andra sidan om Röda havet, ty Israels barn kan inte prisa Herren så länge som fienderna anfaller dem och hotar att föra dem i evig trälldom. Men så snart de kommer över Röda havet och ser fienderna omkomma där, får de för första gången uppleva en stor glädje och då sjunger de *lovpsalm åt Herren*²² för den stora segern. Detta menar David, när han säger: "Lova Herren, all hans krigshär och alla hans tjänare som gör hans vilja." Med Herrens krigshär avses rätta Israels barn som beger sig iväg från det fjärran belägna trälldomens hus för att söka fäderneslandet. Men otåligheten är så stor att de bara vill knorra, då många motgångar möter dem på livets väg. Ibland jagar fienderna dem. Ibland finns det inte duglig mat. Ibland finns²³ inte livets vatten. Och fast de ser hur Herren strider för dem och sänker²⁴ fienderna i Röda havet, vill de likväl knorra mot Moses, som enligt deras mening har förvillat dem ut på en sådan färd. Fast Herren först ger dem sött bröd och påskalamm att äta, och låter manna falla ned från himlen, längtar de likväl efter Egyptens köttgrytor.

För somliga blir denna färd lång, tung och besvärlig. De orkar inte tro att Herren skall hjälpa dem från fiendernas händer. Somliga får lust att återvända till *trälldomens land*²⁵. Och beklagligtvis har somliga redan återvänt och gått över till hedningarnas läger för att kämpa för fienden. Se efter, ni Israels barn, hur ni skall nå fram till fäderneslandet, då ni är så otåliga på vägen. Kanhända ni dör på vägen, då

ni är så otåliga²⁶. Jag undrar hur många de är som når fram till *det utlovade fäderneslandet*²⁷.

Detta har hänt för att tjäna som exempel och varning för oss, att alla gamla dog på vägen, och endast de unga kom fram till Kanaans land. Utan att tala om de hedningar som förföljer Israels barn och äter bitter surdeg och djävlaträck. Deras gud finns i ändtarmen och deras strupe är en öppen grav. Över dem kommer de nio plågorna som skedde på Moses tid. Och Johannes såg i uppenbarelsen sju vredesskålar utgjutas på jorden. Profeten Joel förutsäger, att solen skall bli mörk och månen förvandlas till blod innan Herrens stora dag kommer. Men hedningarna gör inte bättring hur stor plåga som än skulle komma över dem. Dess mer förhärdas de och biter ihop sina tänder för plågans skull och förbannar sin Skapare, ty de tror, att Israels barn är skyldiga till deras förhärdelse. När mordängeln går omkring under mörkrets tid och dräper alla förstfödda i hedningarnas hus, då vredgas de och blir mycket förbittrade på Israels barn och jagar dem ut ur sina hus.

Så har det hänt då, och så händer det även nu, att hedningarna jagar Israels barn ut ur sina hus. När hedningarna äter idel surt djävlaträck, då förhärdas de och börjar förfölja Israels barn. Slutligen blir de så dristiga, att de stiger i Röda havet. Men där drunknar de. Om hedningarna hade så pass förnuft att de blott stod vid stranden av Röda havet och skådade det stora undret, hur Israels barn torrskodda går över Röda havet, så skulle de kunna förbli vid liv. Men då den onde har gett dem en sådan fri-

modighet, att de i sin förhärdelse stiger ned i Röda havet, så drunknar de där. Den onde ger dem en sådan stark tro, att de vågar stiga ned i Röda havet, och där drunknar de. Då börjar Israels barn sjunga lovpsalm åt Herren, nämligen Moses och Lammets psalm, som Johannes hörde dem sjunga i uppenbarelsen. Men denna glädje och psalmsång har de inte varje dag²⁸, ty vägen till Kanaans land är lång. De måste²⁹ vandra i världens öken, där de inte har någon varaktig boning. Moses för dem först till Sinai berg, där Gud dundrar med åskans förskräckliga röst, och Israels barn flyr bort från Sinai berg med fruktan och bävan. Ändå vill otålighet och lättsinne tränga sig på dem såsom det står skrivet: ”Folket satte sig ned för att äta³⁰ och stod upp för att leka.”

Israels barn kan inte med tålmod och tacksamhet ta emot alla Guds heliga bud³¹. Om Israels barn genast kom fram till Kanaans land då de kommer över Röda Havet, så skulle de snart glömma alla tidigare plågor. Då skulle man inte längre ha Egyptens köttgrytor i minnet. Men då de måste vandra fram och tillbaka i världens öken och syndens ödemark, där så många motgångar möter dem, så uppstår otålighet och knorrande. Ibland har man inte sådan mat som man vill ha. Ibland tar livets vatten slut. Då blir man hungrig och törstig. Moses måste leda dem till klippan ur vilken vattenbäcken rinner ut, och Paulus betygar, att denna klippa är Kristus. När Moses slår med staven på klippan, börjar vattnet rinna ut ur denna klippa, och då säger han: ”Drick nu vatten, ni törstande, ur den klippan, och knorra inte

mer.” Bli inte mer arga på Moses, utan vredgas på er själva. Är det inte tillräckligt, att Herren genom Moses har räddat er från Egyptens trældom och lovat åt er till arvedel det land, där mjölk och honung flyter, om ni blott vandrar i tålamod genom denna öken, där Herren föder er med manna varje dag. För er otålighets skull sätter Herren er att vandra fram och tillbaka i världens öken, och för den samma otålighetens skull dör de gamla på vägen, och somliga får lust att återvända till trälldomens land, då köttgrytorna kommer i minnet.

Men de få själar som förblir fasta i tron intill slutet, skall komma fram till *det utlovade landet*³², där mjölk och honung flyter. Den som är feg må vända tillbaka och tjäna³³ den oxen som hedningarna har till sin gud, och äta den bittra surdegen och det flytande djävlaträck som alla den ondes tjänare äter i trälldomens hus. Om de får ont i hjärtat, så kvackar de det med bitter surdeg och flytande djävlaträck, och på det viset blir de friska.

För det andra: Vi skall nu betrakta hur alla Guds verk eller hela den skapade naturen lovar Skaparen. Då de med förnuft begåvade kreaturen³⁴ är stumma, eller lovar djävulen med svordomar och förbannelser³⁵, då börjar till och med stenarna ropa: ”Hosianna, Davids Son!” Såsom Frälsaren betygar för judarna: ”Om dessa barn teg, så skulle stenarna börja ropa.” Särskilt är mesarna, svalorna och näktergalarna³⁶ ivriga att lovprisa sin Skapare för den första solstråle som väcker dem i deras bon. Så snart en strimma av solen går upp, börjar de kvittra i sina bon. De prisar sin Skapare

för ljuset som upplyser denna mörka värld. Och då denna korta och oberäkneliga nådetid så snart är slut, är mesarna ständigt i arbete och sömnen besvärar dem inte. Men människan, som var den dyrbaraste skapade varelsen, för vars skull Guds Son måste komma ned från himlen i denna mörka världen för att lysa för dem som sitter i *dödens skugga*³⁷, människan,³⁸ säger jag, sover som ett kreatur ända till middagstiden. Och somliga vaknar inte alls ur syndasömnen förrän solen går ned. Betrakta mesarna, hur pigga de är på att vaka och arbeta på jorden, samt myrorna, hur flitiga de är att arbeta. Inte är de lata som människorna. Vi vet att myrorna är flitigare än alla andra skapade varelser. De drar stora och tunga bördor utan att tröttna för det. Men på ormen är myrorna mycket ilskna. De gnager på dess ben. Och när en orm hamnar i en myrstack, då plågas den bedrövtligt. Inte förbarmar sig myrorna det minsta över den, och ormgiftet har ingen verkan på dem. Men ormen är ett sådant djur som smyger sig fram i mörkret och slukar de små mesarna, om de inte är vaksamma.

Se upp för ormens list, ni små mesar! Var uppmärksamma och be, att den himmelske Föräldern,³⁹ som har gett er livet måtte bevaka er för ormens list och hökens klor. Denna korta och oberäkneliga nådetid går fort, och snart får ni flytta till det varma klimatet, där solen står rätt över huvudet. Där finns inte ormar, ödlor eller grodor såsom här, där kattugglor flyger under mörkret och vålnaderna⁴⁰ skrattar bakom knutarna, och skogsdjävlar⁴¹ grinar så snart en levande människa kommer mot dem. Alla

dessa skogens djur fruktar för och hatar ljuset, ty de gör mörkrets gärningar. De kan inte tacka för ljuset, ty de fruktar att deras gärningar skall komma i dagen.

Men mesarna, svalorna och näktergalarna⁴² prisar sin Skapare så snart en strimma av nådens sol går upp. Men inte heller de får alltid vara i solsken. Då *syndens töcken* döljer nådens sol bakom svarta skyar, måste de vara stilla och vänta tills solen åter börjar skina. Var sålunda ivriga att prisa er Skapare, alla mesar, alla svalor och näktergal⁴³! Var ivriga att prisa er Skapare för det ljus som nu har kommit i världen! Vem vet, hur länge ljuset varar innan mörkret kommer och töcken höljer folket. Då får kattugglorna flyga igen och vålnaderna skratta och vargungarna yla. Men vi hoppas att de små fåglarna snart får flyga till det varma klimatet innan ett sådant mörker kommer, att de inte längre ser att flyga. Då skall de kvittra på det levande vinträdets grenar för den ensamme vandraren och för evigt lova sin Skapare. Amen.

1. Delvis bevarat originalmanuskript / FKHS Kollerska samlingen / Nationalarkivet Helsingfors

2. Handskriven kopia / Laestadiana 8 / Uleåborgs landsarkiv

UP / PS 675 / P 1493 / SW 607 / B 370

¹ B = SW tillägger: vilkens överträdelse är förlåten

² B = SW: Så länge jag teg, försmäktade mina ben vid min ständiga klagan.

³ B = SW: det är sant att alla väckta har...

⁴ B = SW: ångrat och bekänt

⁵ B = SW: brister

⁶ B = SW tillägger: de som vi kallar nådetjuvar

⁷ B = SW: äktenskapsförbrytare

⁸ B = SW tillägger: hör du som säger så

* här börjar originalmanuskriptet

⁹ finska: korvassa

¹⁰ B = SW: berg

¹¹ B = SW: djupt

¹² B = SW tillägger: och hjälpa dem

¹³ SW: blåhakesångare

¹⁴ B = SW: land

¹⁵ B = SW: dem

¹⁶ B = SW: dyrka

¹⁷ B = SW: dem

¹⁸ B = SW: fanns

¹⁹ B = SW: trälhuset

²⁰ B = SW: Gud låter östanvinden blåsa

²¹ B = SW: fienden

²² B = SW: Herrens lovpsalm

²³ B = SW: är det brist på

²⁴ B = SW: låter fienderna sjunka

²⁵ B = SW: Egyptens köttgrytor

²⁶ B = SW tillägger: på vägen

²⁷ B = SW: löftets land

²⁸ B = SW tillägger: och varje stund

²⁹ B = SW: får

³⁰ B = SW tillägger: och dricka

³¹ finska: asetuksia

³² B = SW: löftets land

³³ originalmanuskriptet slutar här

³⁴ B = SW: varelserna

³⁵ B = SW: eder

³⁶ SW: blåhakesångarna

³⁷ B = SW: dödsskuggans land

³⁸ B = SW: människan säger: "Jag sover..."

³⁹ B = SW: Fadern och Förbarmaren

⁴⁰ finska: hattarat

⁴¹ B = SW: skogsdemoner

⁴² SW: blåhakesångarna

⁴³ SW: blåhakesångare

Ottesångs text på sorgedagen den 14:e augusti 1859 finns upptecknad i konung Davids psalm 39, vers 3, och orden lyder sålunda: **Jag är tystnad och stilla vorden, och tiger om glädjen, och måste fräta min sorg i mig.**

Vår upplästa heliga text kan ge anledning till många betraktelser. Ser vi på den 39:e psalmens överskrift, som handlar om en kristlig levnad och salig död, så kunde vi med avseende på dagens betydelse endast tala om den avlidne konungens kristliga levnad och saliga död. Men ser vi på psalmens verkliga innehåll, så finner vi, att David i denna psalm uttrycker sina sorgliga och vemodiga känslor över de ogudaktigas framgång. Vi hör av andra versen, att David hade föresatt sig att tåga, och inte tala mera med den ogudaktige. I tredje versen, som är dagens text, säger han, att han måste fräta sin sorg inom sig, nämligen sorgen däröver, att han nu måste tåga, för att han i sin iver inte skulle tala för mycket, och således synda med sin tunga.

Psalmen tycks vara författad av David, vid den tiden, då han var förföljd av sin egen son Absalom, vilket kan ses av den nionde versen, var han ber Gud och säger: ”Fräls mig från alla mina synder och låt mig inte bli smäddad av de galna.” För övrigt talar han om sin dödlighet i samma psalm, och beskriver detta livets korthet och ovaraktighet, beklagar de i syndens säkerhet sovande människor, som gör sig mycken onödig oro för att samla tillhoppa, fastän de inte vet vem som får dra nytta därav.

Skulle vi nu betrakta andemeningen av dagens text med avseende på den 39:e psalmens innehåll och syfte, så skulle vi föras alltför långt ifrån dagens betydelse, som syftar på undersåtarnas saknad och sorg över, eller i anledning av konungens död. Vi kan således med anledning av sorgedagens betydelse tala om undersåtarnas saknad, i anledning av konungens död.

1. Den lekamliga fridens vänner saknar den avlidne konungen. 2. Samvetsfridens vänner saknar honom ännu mer.

Måtte de efterlevande veta, att värdera fridens välsignelse både i lekamligt och andligt hänseende.

1. Vår första betraktelse skall visa, hur den lekamliga fridens vänner har anledning att sakna den hädangångne konungen. Om det är en lycka för landet, att ha en konung som vet att värdera fridens förmåner, så bör alla fridens vänner beledsaga den avlidne konungen med saknad till graven, ty han var verkligen en fridens vän. Han sökte att upprätthålla freden med alla utländska makter, även om han många gånger måste ”fräta sin sorg inom sig” eller känna en hemlig sorg i anledning av den motsträvighet varmed hans hemliga fiender bemötte honom. Vi vet väl, att Herren i Gamla Testamentet gav befallning åt några domare och konungar i Israel, att straffa sådana hedningar med krig, som ville förföra Guds folk till avguderier. Men detta kan inte gälla som allmän regel. Vi kan inte av dessa så kallade heliga krig göra den slutsats, att det är Guds vilja, att så kallade kristna makter skall föra krig sinsemellan, utan snarare är det djävu-

lens vilja, att de som kallar sig för kristna, skall bekriga varandra.

Djävulen var av begynnelsen en mandråpare. För avgrundsfursten måste det vara ett verkligt nöje att plåga människosläktet med krig och blodsutgjutelse. Det är också ingen annan än djävulen, som i de maktägandes hjärtan uppväcker högmod, ärelystnad och egen nytta. Och för deras ärelystnad måste undersåtarnas blod rinna i strömmar. I hela naturen finns intet exempel, att de djur, som är av samma släkte församlas sig i stora hopar, för att slåss, även om enskilda tjurar stångar sinsemellan. Vår för skulle då människosläktet vara det grymmaste släkte i hela djurriket? Krig människor emellan är det oförnuftigaste sätt att slakta sina likar.

Men under konung Oskars regering har åtminstone vårt land varit befriat ifrån krigets fasor. Inga rykande blodströmmar har flutit för hans ärelystnad. Inga faderlösa änkor har suckat över förlusten av maka och barn för krigets skull. Inga föräldrar har förlorat sina söner för krigets skull under den fredälskande konungens regering. Ingen kan klaga över hunger och dyr tid, för krigets skull. Den fredälskande konungen kunde undvika kriget. Och för dessa fredens välsignelser, som den högste Styresmannen förunnat vårt land, genom den fredälskande konungen, borde vi allesamma prisa Herren, samtidigt som alla som förstår att värdera fredens förmåner, ledsagar sin konung till graven med saknad.

Utän tvivel låg där en ömmare känsla till grund för konungens fredliga sinnesstämning. Han, som efter berättelse

tros ha skrivit en liten bok om mördarens förskoning från dödsstraffet, fastän han i egenskap av den världsliga lagens tolk, måste skriva under dödsdomen. Han kunde aldrig förlika sig med dem, som ville reta honom till krig. Ty i vårt land saknades ingalunda sådant folk, som ropade på krig, fastän utsikterna till framgång var mörka för dem, som skådade längre in i världens nuvarande ställning. Man finner av den sista tidens erfarenhet, att det inte är rådligt att lita på mäktiga bundsförvanter, som för krig för sina egna egennyttiga avsikter, eller för sin ärelystnad, men inte alls för vinnande av en varaktig fred. Det var måhända inte enbart för mänsklighetens skull som konungen sökte att bibehålla freden, utan även ett visst förutseende, att ett krig som börjats utan orsak, kunde ta ett olyckligt slut. I alla fall har det varit bäst för landet, att kriget har lyckligen kunnat undvikas. Och därför har alla fredens vänner orsak att tacka Gud, som genom den fredälskande konungen bevarade vårt fädernesland för alla krigets fasor. Alla den lekamliga fredens vänner, som vet värdera fredens förmåner, och fredens välsignelse, följer den fredälskande konungen till graven med saknad.

2. Andra stycket av vår betraktelse skulle visa, hur de, som älskar samvetsfriden, har anledning att sakna den avlidne konungen.

Om de som önskar fred i lekamligt avseende, har anledning att sakna den bortgångne konungen, så har samvetsfridens vänner ännu större skäl att sakna honom. Ty konung Oskar var den första konungen i Sverige, som med verkligt

allvar ville befördra samvetsfriden i sitt rike. Därpå arbetade han ivrigt mot slutet av sin levnad. Men uti detta sitt kristliga bemödande mötte han motstånd av samvetsfridens fiender, som älskar den falska samvetsfriden; vilka har påstått, att läsare och pietister stör samvetsfriden i vårt land, och yrkar därför, att lagarna emot dem bör skärpas. Men just det hårda motstånd, som mötte konungen i hans bemödande att åstadkomma så kallad religionsfrihet, visar, att han inte hade för avsikt att befördra den falska samvetsfrid, som alla sorglösa, och om sin själs välfärd obekymrade människor älskar. Utan det var konungens verkliga avsikt, att stifta en sådan lag, som skulle skydda alla religionsbekännare, så att ingen skulle bli förföljd för sin tro. Det måtte nu vara turk eller hedning, papist eller lutheran. Det var, säger jag, konungens avsikt, att var och en skulle få ha fri religionsövning, det vill säga, att var och en skulle få ha sin tro okvald, att ingen skulle anklagas eller dömas av världslig lag för sin andliga övertygelse. Detta var den rätta samvetsfriden, som konungen har lovat hålla i sin konunga ed, enligt grundlagen, varest det heter: ”konungen skall ingens samvete kvälja, eller låta kvälja.” Det vill säga: konungen skall inte genom världslig lag tvinga någon att förneka sin tro, eller ändra sin övertygelse i det som angår själens salighet.

Vi har tyvärr ända från Uppsala möte 1593 inte haft någon samvetsfrid, ty lika som i påvedömet alla olika trosbekännare förföljs för sin tro, så har man även i Sverige förföljt olika trosbekännare, inte blott katoliker, utan även re-

formerta; fastän det i själva huvudsaken inte är någon stor skillnad mellan lutherska och reformerta läran. Men vad som i synnerhet har väckt alla rättsinniga kristnas förundran utomlands, har varit den omständigheten, att äkta lutheraner kommit i misshugg i stället för papister. Just de, som bekant lutherska läran, har blivit förföljda i Sverige för sin lutherska tro. Den döda trons anhängare, som bekänner lutherska läran med munnen, har anställt förföljelser emot dem som velat antaga den lutherska läran i sitt hjärta; som inte varit nöjda med, att ha Luthers tro endast i peruken, utan önskat, att lutherska läran måtte bli en sanning i hjärtat. De har nu blivit förföljda i Sverige, förnämligast under namn av läsare och pietister. Det behövdes inte mera, än att några personer samlades i ett rum, för att läsa och hålla bön, förrän prästen i församlingen skickade länsman eller fiskalen på dem, och lät stämma dem för olovliga sammankomster. Men där två eller tre var församlade i djävulens namn för att supa och spela kort, där syntes ingen fiskal utskickad av prästen, för att stämma dem. Supbröderna och kortspelarna betraktades som äkta lutheraner, om de också var församlade på krogen under pågående gudstjänst i kyrkan. Det var denna orättvisa lag, som väckte ett stort uppseende utomlands, så att både regering och folk kom i vanrykte.

Nu vet man inte, vad som kunde vara rätta anledningen eller bevekelsegrunden till konungens handling. Om det var ropet utomlands, eller om det var konunga eden, som konungen förstod annorlunda än föregående regenter.

Eller om det var en känsla för naturlig rätt och billighet, som verkade hos honom det beslut, att ändra den gamla orättvisa lagen, som förbjuder sammankomster för andaktsövningar, och utarbeta förslag till en lag, som skulle ha allmän religionsfrihet till följd, det vill säga, att var och en skulle få ha sin tro okvald, att ingen skulle förföljas för sin tro, att var och en skulle få ha samvetsfrid, att ingen skulle tvingas att ändra sin övertygelse. Men uti detta kristliga bemödande mötte konungen motstånd av dem, som älskar den falska samvetsfriden och av lätt begripliga skäl önskar, att ingen religionsfrihet eller samvetsfrid måtte finnas i landet. Själva utarbetandet av detta lagförslag, hade redan medtagit konungens själskrafter, emedan han efter berättelse arbetade därpå både natt och dag. Men ännu mera försvagades den gode konungens själskrafter, då han förnam, att detta lagförslag inte skulle antagas av ständerna. Det svåra motståndet förorsakade konungens bekymmer och han måste som David "fräta sin sorg inom sig." Ja, den som lever längst, skall få höra, när allting kommer i dagen, att konungen verkligen måste "fräta sin sorg inom sig".

En av samvetsfridens motståndare yttrade på rikssalen, då överläggningen om religionsfrihet förehades, att "Hans Majestät grubblat så mycket på religionsfrihet, att han själv blev tokig." Varav visste fritänkaren det? Och hur vågade han komma fram med detta oförskämda yttrande, om han inte haft någon grund för sitt tal. Det är allmänt bekant, att konungens själskrafter för-

svagades denna tiden betydligt, och lika allmänt bekant är även det, att sorg och bekymmer försvagar människans kroppskrafter. Det är således troligt, att den sorg, som konungen måste fräta inom sig, förorsakade honom en för tidig död. Däröver måste varje fridens vän sörja. Men i synnerhet har de mycken anledning till sorg, som älskar samvetsfriden. Det var ju för denna frid som konungen arbetade. Och det var detta arbete som försvagade hans själs och kroppskrafter. Han ville landet väl, men hans välmenande avsikter misskändes, föraktades och smädades, ty inför världen behövs inte mera än ivrandet för religionsfrihet och samvetsfrid, för att bli ansedd för tokig. Därför, samtidigt som samvetsfridens vänner beledsagar den avlidne konungen med saknad till graven, så önskar de även att han där måtte ha funnit den frid som han förgäves sökte i världen. Och om samvetsfridens fiender, som förorsakade konungen hjärtfrätande sorg, och sålunda blev en orsak till hans förtida död, om dem skall det sägas, då allting kommer fram i dagen: "Ni har slagit den första spiken i konungens likkista." Detta är ett ordspråk i vårt land, som innehåller en stor och viktig sanning. Ordspråket har kommit ifrån sådana föräldrars mun, som har ogudaktiga barn, vilka förorsakar sina föräldrar grämelse och sorg. Till dem säger de sörjande föräldrarna. "Du har slagit den första spiken i min likkista." Det vill säga: "Du har förorsakat mig en sådan sorg, att jag måste dö i förtid av grämelse." Och detta ordspråk är det samma som den gamle Israel sade till sina

ogudaktiga barn: ”Ni driver mina grå hår med sorg ner i graven.”

Konungen är landets fader. Han måste vaka över sina undersåtars välgång. Och det måste gräma honom, det måste såra hans hjärta, det måste förorsaka honom en stor sorg, när han för sin möda och sitt arbete inte får annat än motstånd, motsträvighet, otack och smädelse till lön. Men vi hoppas dock, att alla samvetsfridens vänner skall slutligen, fast genom mycken kamp och strid, få samvetsfrid. Men samvetsfridens fiender och de som älskar den falska samvetsfriden, skall aldrig få samvetsfrid i denna eller den tillkommande världen. Amen.

Originalmanuskript / Merikallios samling / Uleåborgs landsarkiv

Har inte tryckts tidigare.

Det finns en annan original svenskspråkig predikan på sorgedagen efter konung Oscar 1859, bevarad i P. Wieselgrens samlingar, Göteborgs universitetsbibliotek. Denna predikan har stora likheter med ovanstående men avviker i bibeltexterna. Det finns tyvärr inte utrymme i denna bok för att ta med denna variant trots att predikan är mycket intressant.

**L. L. Laestadius brev till Konsistoriet på original-
språk, skrivet den 17 juni 1854**

Till Maxime Venerandum Consistorium

Uti skrifvelse af den 24de sistlidne Maj, har Maxime Venerandum Consistorium, till underdånig åtlydnad, af hvad Kongl. Maj:t uti nådigt brev täckts förordna, behagat af mig infordra förklaring öfver några anstötliga ordasätt, anmärkta i några från trycket utgifna på finska språket författade, och sedermera på svenska öfversatta predikningar, hvilka blivut af Fogden i östra Finmarken inköpte, af några så kallade predikanter, som föregifvas vara af mig utskickade; och har Maxime Venerandum Consistorium med anledning af de talesätt och liknelser, som förekomma i dessa skrifter, ansett mig vara skyldig till förbrytelser emot Kyrkolagens 2 Capitel och 2§ samt emot prest-eden, hvarest jag förbundit mig att icke bruka "anstötliga talesätt", i anledning hvaraf jag vågar till Maxime Venerandi Consistorii upplysta pröfning hemställa, huruvida kyrkolagen må anse sådana ordasätt anstötliga, som finnas i den Heliga Skrift, hvarest förekomma sådana talesätt, hvilka, efter nutidens förfinade smak, förefalla mången oanständiga och förargelseväckande; till exempel Hesek. 16: 26. Nahums 3: 5. Zephanja 3: 3, 4. Hosea 2: 25. Joels 2: 20. Micha 3: 2, 3. Math. 3: 7. Joh.8: 41, 44. Apostlagern. 13: 10. Jacobs 4: 4, jämte otaliga andra ställen hvarest hårda, anstötliga och oanständiga talesätt förekomma, hvilka efter

nutidens förfinade smak, måste åstadkomma mera förargelse än uppbyggelse, ehuru sådana synder och laster, som i dessa grofva och anstötliga ordalag bestraffas af profeterna och apostlarna, ännu gå i svang ibland massan af folket. Lika litet som kyrkolagen förbjuder en lärare, att använda Bibelns egna ord och talesätt uti sina predikningar, lika litet är en prest förbunden af sin ed, att förkunna Guds Ord, annorlunda, än det blifvit förkunnadt af profeterna och apostlarna. Jag har icke kunnat så fatta kyrkolagens innehåll och mening, att en prest icke får med Skriftens egna ord, föreställa synden så afskyvärd, som den är, eller framställa för syndarens åskådning, människans natur så förderfvad som den är. Kyrkolagen förbjuder sådant tal som snarare uppväcker löje och gäckeri, än andakt; likväl finner man af Apostlagerningarnas 2:13, att apostlarnas talande med tungomål, förorsakade gäckeri å den otrogna hopens sida. Så kan äfven nuförtiden ett tal, som är eller låter något främmande i den lättsinniga hopens öron, till en början åstadkomma gäckeri, men samma tal kan ock i sin författning hafva en motsatt verkan, nemligen ånger och ruelle öfver synden, såsom man kan finna af Petri straffpredikan på Pingst dagen.

Mina predikningar gå ut på, att väcka den säkra och i syndasönnen försofvade syndaren till medvetande af sitt stora syndaförderf, hvarigenom en innerlig längtan efter försoning uppkommer i sådana människors hjertan, som icke äro förhårdade; men att sanningens fiender, såsom krögare och fyllhundar, förargas öfver det hårda talet, kan icke

vara mera underligt, än att Fariséerna förargades öfver de hårda uttryck, som förekomma i Johannes Döparens och Frälsarens egna tal. Skulle det nu vara kyrkolagens mening, att dessa hårda ord och grofva uttryck, hvilka hos sanningens fiender uppväckte bitterhet och hat, borde uteslutas ifrån de offentliga föredragen? Skulle det kunna bevisas, att mina predikningar verkat mera förargelse än uppbyggelse i Guds församling; skulle det kunna bevisas, att min embetsverksamhet befördrat laster och brott i stället för att motverka dem, så vore jag i dubbel måtto straffvärd, därest jag genom lära eller leverne skulle hafva befördrat osedlighet och Religionsförakt; men nu är detta icke af någon påstådd. Jag vågar i detta hänseende åberopa mig Herr Biskop Bergmans vitsord, som varit åsyna vittne till den stora förändring, som skett i Pajala, genom väckelsen; ehuru denna förändring icke kan räknas mig till förtjenst utan "Guds finger", såsom Herr Biskopen behagat yttra sig om de religiösa rörelserna i Norden. Likväl visa kyrkans annaler, att sådana lärare, som med uppriktigt alfvar arbetat i Herrens vingård, icke blivit oantastade af verlden, medan lättsinniga lärare som föregått sina åhörare med elaka exempel, undgått lagens näpstr.

Jag har icke heller kunnat föreställa mig, att en Prest kan vara af kyrkolagen eller prest-eden förhindrad att i sina predikningar nyttja Luthers ord, alldenstund den store Reformatorn anses af vår kyrka såsom en af Guds anda upplyst lärare, ehuru många så kallade äkta lutheraner i vår tid förargas af Luthers hårda och an-

stötliga talesätt. Man kan också taga i betraktande den grad af bildning och hyffsning som folket har. Mina predikningar är hållna för lappar och finnar, som ännu står på en ganska låg bildningsgrad. För sådant folk har jag måst använda "ett hårdt tal", om det skulle verka på deras öfvertygelse. Hade jag haft göra med en svensk församling, skulle mitt tal hafva fallit sig helt annorlunda. Ifrån denna synpunkt måste det hårda talet i mina predikningar bedömas, äfvensom det hårda talets verkan på folkets öfvertygelse måste tagas i betraktande, alldenstund Maxime Venerandum Consistorium icke lærer kunna neka, att en märkelig förändring föregått i Torneå Lappmark, både i politiskt, juridiskt, moraliskt och religiöst hänseende: folkets begär efter brännvin har upphört; folket har i ordets egentliga betydelse blifvit omvänt, ifrån dryckenskap till absolut nyckterhet, ifrån stöld och tjufveri till ärlighet, ifrån förakt för den allmänna gudstjensten, till vördnad för det heliga, ifrån ett sorglöst och ogudaktigt lefverne till gudsfruktan, fromhet och dygd. — Skulle jag nu för de liknelser och ordasätt, som haft en sådan verkan på folkets öfvertygelse blifva straffad såsom lagbrytare och menedare: då vet jag icke om det finns någon rättvisa på jorden. Ehuru det varit många fromma lärares sorgliga öde, att blifva hatade och förföljde af sina samtida, för sitt christeliga nit, att lifva religionskänslan hos folket, och göra religionens sanningar fruktbara i folkets hjärtan, har dock historien och eftervärlden gifvit dem rättvisa, hvadan och den tolerans, som i sednare tider gjort sig gäl-

lande ibland Europas upplystare regeringar och folk, har förekommit lagens missbruk till de oskyldigas förtryck; och hafva således alla, som varit lifvade af en varmare religionskänsla längesedan insett inquisitoriska åtgärders skadlighet både för kyrka och stat. Hvarifrån skulle nu det nordligaste Norriges andliga och verldsliga myndigheter hafva fått den upplysningen, att inquisitoriska åtgärder äro nödvändiga för kyrkans och statens bestånd; alldenstund dessa i synnerhet uppträdt såsom åklagare emot mig, ehuru min embets verksamhet icke sträckt sig dit. Jag måste här i förbigående anmärka, att fogdens i Östfinmarken uppgift, att de tvänne så kallade predikanter, varit af mig utskickade, icke är sanningsenlig. Det var en köpman från Vadsö vid namn Johan Tiberg, som hade öfvertalat en här varande arbetskarl, att följa med honom till Vadsö, och utan att göra afseende på mina betänkligheter och motsägelser, tog honom med sig dit; hvarmed en gosse om 14 år medföljde. Det var också denna Johan Tiberg, som hade med sig några exemplar af de tryckta predikningarne, med hvilka fogden i Östfinmarken hade bort förfara i öfverensstämmelse med norrska tryckfrihetslagen. Men orsaken till de norrska myndigheternas ofta upprepade klagomål öfver min embetsverksamhet, tyckes vara förborgad uti en för dem sjelfva oförklarlig illusion, en förvillelse i begreppet, rörande rätta beskaffenheten af de religiösa rörelserna i Torneå Lappmark, hvilka de inbilla sig stå i sammanhang med fanatismen i Kou-tokeino, hvilken redan blifvit hämmad. — Efter dessa allmänna reflexioner, vå-

gar jag till förklarings afgifvande upptaga de af Maxime Venerandum Consistorium anmärkta liknelser och uttryck som anses innebära "anstötliga ordasätt" och en förbrytelse emot kyrkolagen. Jag tillåter mig härvid fästa Maxime Venerandi Consistorii uppmärksamhet derpå, att ordet "anstötlig", är ett obestämt begrepp, hvars brottslighet beror på hvars och ens subjectiva omdöme att bestämma, hvaraf följer, att ett tal, som kan förefalla anstötligt för den lättsinniga mängden, och för den otrogna hopen, kan i sjelfva verket vara icke anstötligt, när talet betraktas ifrån den rätta synpunkten, och derpå hafva vi ett ovedersägligt bevis i Johannes 6: 52, 60. Oftast är det den nakna sanningen, som förefaller den lättsinniga mängden anstötlig, under det, att samma sanning utförd i granna fraser helt och hållet förfelar sitt ändamål. Också har erfarenheten visat, att sanningen framställd i allmänna ordalag, har ingen verkan haft, på den råa massans öfvertygelse. Ifrån denna synpunkt måste det "hårda talet" i mina predikningar bedömas, och Maxime Venerandum Consistorium lär icke kunna neka, att mina predikningar haft en välgörande verkan på folkets öfvertygelse.

Uti predikan på andra söndagen efter Påsk, sid. 8 rad 9, 10 uppifrån enligt svenska öfversättningen: Jämför Esaj. 66: 17. Malachia 2: 3, 2. 2 Petri 2: 22. Anmärkas bör, att Lapparne fingo afsmak för brännvinet när det kallades för "rinnande dyfvelds träck."

Uti predikan på Långfredagen, sid. 9, rad 3 uppifrån: "I synnerhet de stora jakthundarne" m.m. Ordet "hurtat" be-

tyder icke jakthundar, utan större hundar i allmänhet. Jämför Psalm 22, 13, 17; 2 Samuels 16:7, 9; Uppenbarelseboken 22: 15; Luthers Kyrko postilla Påskdagens tredje predikan 32, 8.

Uti predikan på annan dag Jul, sid. 3, rad 1-11 nerifrån. Liknelsen om ormen, är tagen ur lappska mytologien, för hvilken en naturlig sanning ligger till grund; men det naturliga har sitt motsvarande ideal i andeverlden. Jämför 1 Mose boks 3: 1 och följande verser; Math. 3: 7, Lucas 4 Capitel; Uppenbarelsebokens 12 Capitel; med ormkungen menas Beelsebub och hans representanter på jorden, som innehafva den förment vishetsstenen eller Lapis Philosophicus; det vill säga denna världens visdom, som är en galenskap inför Gud. Paulus. — Sid. 7 rad 4, 5 uppifrån. Jämför Luthers Kyrkopostilla, predikan på 5te söndagen efter Trettondagen. Bihanget, paragraferne 9, 10, 11, hvarest motsvarande uttryck finnas, hvilka äro anstötligare, åtminstone i finska öfversättningen.

Sid. 12, rad 7. Jämför Uppenbarelseboken 17: 6. Luthers Kyrkopostilla 13de dag Jul, paragrafen 208. Att vara drucken af Helgonens blod, är vida mera anstötligt, än det uttryck jag nyttjat. Sid. 14, 15. Jämför Esaja 57: 3, 4. På detta ställe finnes uttryck, som, enligt den senare världens smak, måste vara icke allenast anstötligare, utan äfven stridande emot den tillgjorda blygsamheten. Jämför vidare Hezeliels 16: 25, 26. På detta ställe förekomma sådana oanständiga ordasätt, som efter världens förfinade smak skulle komma mången kysk brud att rodna. Men, säger den epikuriska phi-

losophen: "Naturalia non sunt turpia mods occulte fiant." Men Skriften säger; det i mörkret skett är, skall framhafvas i ljuset. — Uti svenska öfversättningen af de öfverklagade predikningarne står "kyska horor"; bör heta "dygdiga horor". I afseende på de uttryck, som förekomma på sid. 14, 15, kan vidare jämföras Nahums 3: 5. Första raden på 15de sidan är orätt öfversatt, bör heta "se mig i ändan". Anmärkas bör, att i finskan finnes ej mer än ett ord som utmärka denna kroppsdel, medan den mera civiliserade svenskan har många variationer, som låta mindre stötande. Luthers finska öfversättare brukar ordet "takapää", hvilket icke är finskt. Uttrycket skulle icke hafva förekommit i mina predikningar, om icke christendomens motståndare hade handlat och uttryckt sig så, som orden här lyda; denna omständighet borde bestraffas med deras egna ord, om det skulle hafva någon verkan; de borde påminnas om sin egen skamlighet. Uttrycket djefvulens hora förekommer hos Luther på Trettondedag Jul, §65. Jämför äfven Hosea 2: 2. Att göra hor med afgudar, förekommer på flera ställen i Bibeln.

Häraf tackes Maxime Venerandum Consistorium inhämta, att de flesta af mig, uti de öfverklagade predikningarne, nyttjade och såsom anstötliga, samt emot kyrkolagen stridande uttryck, äro, dels Bibelns och Luthers egna ord, dels lånade och imiterade efters samma författare, enkannerligen för lappar och finnar, på hvilkas öfvertygelse dessa liknelser och hårda ord, haft den verkan, som ofvanföre visadt är. Den som utan partiskhet vill jämföra mina predikningar med den

L.L. Laestadius brev till konsistoriet i Härnösand 1854

Heliga Skrift, skall utan tvifvel finna, att den Heliga Andes hårda tal uti Skriften icke är lämpadt efter nutida förfinade smak, hvilken dock icke kan bevara verlden för samma laster, som bestraffas i Bibeln: der finnas uttryck, ordställningar, liknelser, som uti många fall kunna, efter nutidens förfinade smak, anses anstötliga och förargelse väckande, äfvensom Luther icke skräder ord, när han vill utmåla synden så vederstygglig, som den är, och människans djuriska natur, så afskyvärd, som den är. Skulle väl kyrkolagen hafva förbjudit predikanten, att nyttja samma språk, som Bibelförfattarena och Luther? Då uti den Heliga Skrift förekomma så många, för den senare belevnheten anstötliga ordasätt, så till och med, efter verldens förfinade smak, anständigheten sårande uttryck, som efter nu varande verldsåsikter skulle strida emot tryckfrihetslagen, om någon annan än Bibelns författare, hade skrifvit dem; så hemställer jag till Maxime Venerandi Consistorii upplysta pröfning, huruvida jag med något sken af rättvisa, kan anses hafva brutit emot kyrkolagens föreskrift och prest-edens fordringar, då jag såsom nu visadt är, nyttjat samma språk i mina predikningar, som Bibelförfattarena och Luther, och dermed verkat på den råa massans öffertygelse så, att den nu i politisk afseende, kan anses såsom hyffsad och anständig, i moraliskt afseende förbättrad, ärlig, nykter, samvetsgrann, i religiöst afseende utmärkt för andakt, gudsfruktan, tro, kärlek, tålmod och försakelse af sinnliga nöjen. Allt detta är dock icke mitt verk, utan Herrans, hvilken genom ringa medel kan uträtta

stora ting. Skulle Maxime Venerandum Consistorium ännu tvifla på äktheten af den christendom, som nu förefinnes i Torneå Lappmark samt i Pajala, Öfver Torneå och Gellivare, så vågar jag anhålla, att Maxime Venerandum Consistorium täckes af dessa församlingars presterskap, infordra vidare upplysningar, jemte deras eget omdöme; äfvensom jag anhåller, att dessa församlingars eget omdöme om mina predikningar, måtte inhämtas, hvarigenom Maxime Venerandum Consistorium finge tillfälle, att inhämta vidare upplysningar om och huruvida dessa församlingars medlemmar funnit mitt predikosätt oanständigt, stötande, förvillande eller åstadkommande mera förargelse än uppbyggelse i Guds Församling. — Med undantag af "somliga" som gjorde gäck af Apostlarnas talande med tungomål. Apostlagerningarnes 2:13. äfvensom de personer som sade: "detta är ett hårdt tal" Joh. 6: 60, hvilket allt ännu kan hafva sitt motsvarande, hoppas jag, att de flesta skola finna, att det hårda talet har varit både behöfligt och hälsosamt.

Pajala och Kengis den 17de Junii 1854

L. L. Laestadius

Originalbrev. Domkapitlets arkiv. Landsarkivet i Härnösand

Register över predikningarna

Söndag	Boreman		Wettainen		Denna bok		Upplysningar
	nr	sida	nr	sida	nr	sida	
1 s. i adv. 1853	1	9	1A	13	1	11	
2 s. i adv. 1859	2	15	2A	21	2	18	
3 s. i adv. 1858	3	18	3A	30	3	21	
4 s. i adv. 1858	4	22	4A	40	4	24	
Julafton	5	26	-	-	5	28	
Juldagen 1859	6	28	5C	56	6	32	
Annandag jul 1858	7	32	6A	60	7	36	
Sönd. e. jul 1848	8	35	7A	67	8	39	slutet återfunnet
Betr. på nyårsafton	9	41	-	-	-	-	handskrift saknas
Nyårsdagen	10	44	8A	76	9	46	
Nyårsdagen 2:a	11*	47	16A	146	17	82	B 11 och B 19 hör ihop*
Sönd. e. nyår 1858	12	49	9A	81	10	49	
Trettondagen 1849	13	52	10A	90	11	52	
1 s. e. trettond. 1853	14	58	11A	101	12	58	
2 s. e. trettond. 1849	15	63	12A	112	13	64	
3 s. e. trettondagen	16	68	13A	122	14	69	
4 s. e. trettond. 1855	17	73	14A	129	15	74	
5 s. e. trettond. 1854	18	78	15A	139	16	79	
Septuagesima 1853	19*	82	16A	146	17	82	B 19 och B 11 hör ihop*
Sexagesima 1857	20	85	17A	156	18	86	
Fastlagssöndag 1849	21	91	-	-	19	92	årtalet korrigerat i denna bok
1 s. i fastan 1855	22	96	19A	178	20	96	
2 s. i fastan 1849	23	101	20B	193	21	101	
3 s. i fastan 1849	24	109	21A	199	22	108	
Midfastosönd. 1854	25	113	22A	208	23	112	
5 sönd. i fastan 1853	26	119	23A	217	24	118	
Palmsöndagen	27	124	24A	227	25	123	
Skärtorsdagsafton	28	127	-	-	26	127	
Långfredagen 1851	29	128	25A	232	27	134	
Långfred. aftonsång	30*	133	26A	241	28	139	B 30 och B 32 hör ihop*
Betraktelse på påskafton	31	135	25B	236	-	-	B omf. avsnitt ur 2 predikningar
Påskdagen 1853	32*	136	26A	241	28	139	B 32 och B 30 hör ihop*
Annandag påsk 1854	33	140	27A	254	29	144	
1 sönd. efter påsk	34	146	-	-	30	150	
2 sönd. e. påsk 1849	35	151	29A	275	31	156	
3 sönd. e. påsk	36	156	30A	284	32	162	
4 sönd. e. påsk 1859	37	163	31A	296	33	170	
Bönsöndagen 1848	38	168	32A	302	34	174	
Kr. himm. f.d. 1855	39	175	-	-	35	181	
6 sönd. e. påsk 1851	40	177	34A	320	36	186	
Pingstafton	41	182	-	-	37	191	B omfattar endast kort avsnitt
Pingstdagen 1859	42	183	35A	331	38	198	
Annandag pingst 1854	43	187	36A	347	39	201	
Hel. trefäld. dag. 1855	44	193	37A	356	40	208	
1 sönd. e. tref. 1853	45	200	38	367	41	214	
2 sönd. e. tref. 1855	46	206	39	372	42	219	
3 sönd. e. tref.	47	211	40	376	43	224	
4 sönd. e. tref.	48	217	41	381	44	230	
5 sönd. e. tref. 1856	49	221	42	384	45	234	
6 sönd. e. tref.	50	226	43	389	46	239	
7 sönd. e. tref. 1848	51	232	44	393	47	244	

Register över predikningarna

Söndag	Boreman		Wettainen		Denna bok		Upplysningar
	nr	sida	nr	sida	nr	sida	
8 sönd. e. tref. 1854	52	238	45	398	48	251	
9 sönd. e. tref.	53	244	107	674	49	258	
10 sönd. e. tref. 1853	54	247	47	409	50	262	SW kompletterar inledningen
11 sönd. e. tref.	55	253	48	416	51	271	
12 sönd. e. tref. 1859	56	260	49	423	52	279	
13 sönd. e. tref. 1850	57	263	50	426	53	283	SW kompletterar inledningen
14 sönd. e. tref.	58	268	51	431	54	291	
15 sönd. e. tref. 1853	59	272	92	621	55	296	
16 sönd. e. tref. 1848	60	276	53	440	56	301	
17 sönd. e. tref. 1859	61	282	54	445	57	307	
18 sönd. e. tref. 1856	62	287	105	667	58	312	
19 sönd. e. tref.	63	291	56	455	59	316	
20 sönd. e. tref. 1850	64	298	57	461	60	323	
21 sönd. e. tref.	65	303	-	-	61	329	
22 sönd. e. tref.	66	305	59	471	62	331	
23 sönd. e. tref.	67	309	60	474	63	335	
24 sönd. e. tref. 1859	68	315	61	478	-	-	handskrift saknas
25 sönd. e. tref. 1859	69	319	62	481	65	348	
Sönd. före doms. 1856	70	324	63	486	66	355	
Domsöndagen 1853	71	330	-	-	67	361	
Betr. doms. afton 1858	72	336	64	491	68	367	
Kyndelsmässodagen	73	337	65	495	69	371	SW kompletterar inledningen
Jfr Marie bebådelsedag	74	342	66	500	70	377	
Betr. på midsommarafton	75	346	67	504	71	381	
Midsommardagen 1857	76	348	-	-	72	387	
Mikaelidagen (1851?)	77	351	68	511	73	392	SW kompletterar inledningen
Alla helgons dag 1858	78	355	69	517	74	400	
Botdagen	79	359	-	-	75	404	
Reformationsdagen 1856	80	361	79	563	-	-	handskrift saknas
Missionsdagen	81	365	87	598	-	-	handskrift saknas
Tacksägelsedagen 1850	82	370	89	607	78	417	
Den Gode Herden 1856	83	374	-	-	-	-	handskrift saknas
Allestädes närvarande	84	377	-	-	-	-	handskrift saknas

Denna bok innehåller följande (5) predikningar av L. L. Laestadius, vilka inte finns i Evangeliepostillan 1956:

- Nr. 60, 20 söndagen efter trefaldighet 1850 s. 323
- Nr. 64, 24 sönd. efter trefaldighet 1850 s. 342
- Nr. 76, 2 böndagen 1856 s. 406
- Nr. 77, 3 böndagen 1854 s. 413
- Nr. 79, Sorgedagen efter konung Oskar 14 augusti 1859 s. 424

Observera! Wettainens postillaöversättning innehåller predikningar från tre skilda källor, nämligen Fadersrösten, Boremans postilla och Hellmans översättning. Språket har blivit moderniserat, men innehållet är oförändrat. Detta innebär att de brister som finns i Boremans postilla finns även i Wettainens postilla bortsett från de 4 predikningar som Wettainen har kompletterat med inledningen.